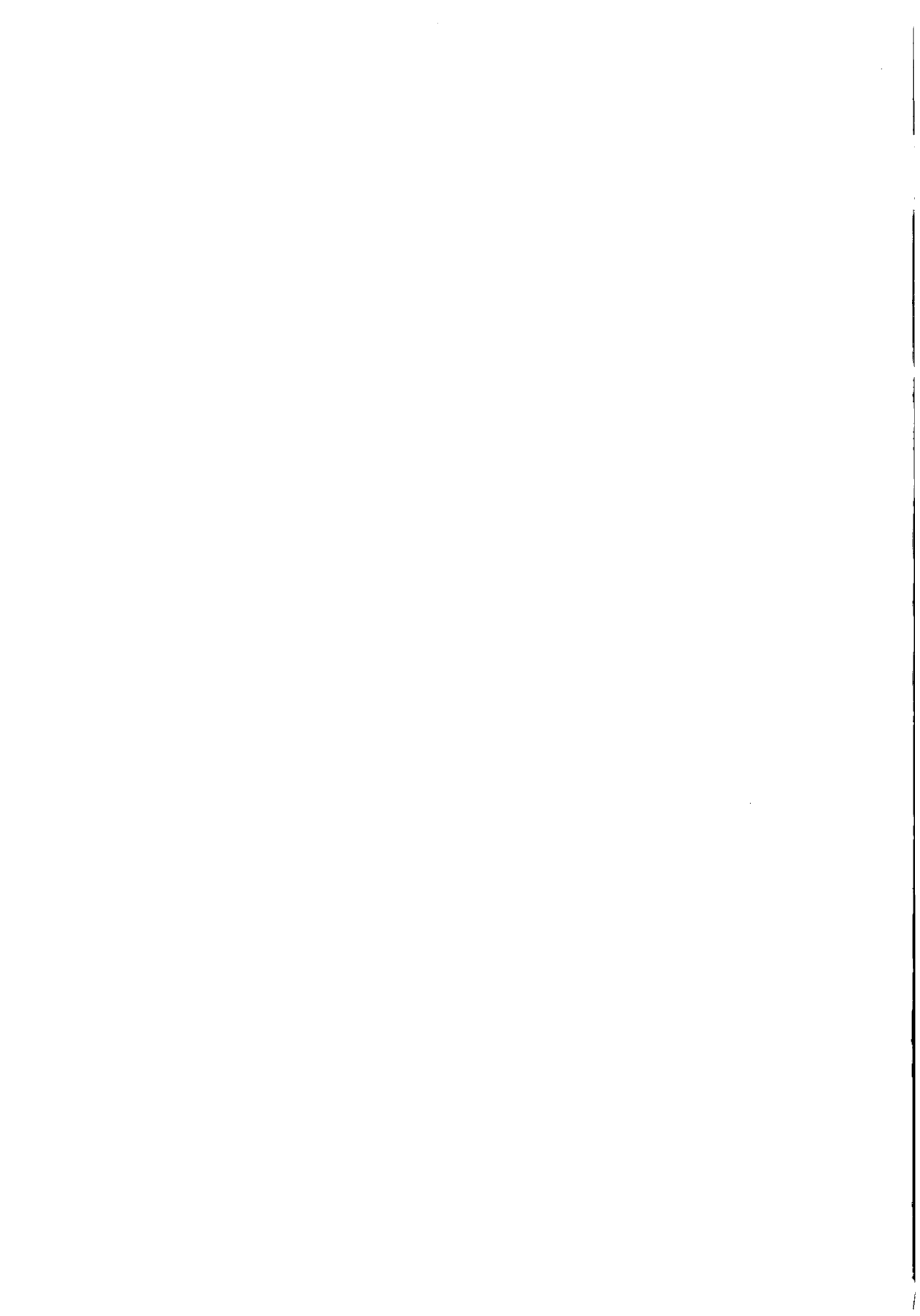

Szabolcs vármegye 1848/1849-ben

SZABOLCS VÁRMEGYE 1848/1849-BEN

Az első borítón:

Than Mór A monostori sáncok bevétele 1849. július 2-án. Részlet.
A képen a 48. (szabolcsi) honvédszászlóalj rohama.

A hátsó borítón:

Szabolcs vármegye térképe,
Schedius Lajos és Blaschnek Sámuel
1833-1836 között készült munkája alapján.

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI LEVÉLTÁR KIADVÁNYAI
II. KÖZLEMÉNYEK, 22.

SZABOLCS VÁRMEGYE

1848/1849-BEN

Források

Válogatta és szerkesztette

László Géza

Nyíregyháza
2000

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI LEVÉLTÁR KIADVÁNYAI
II. KÖZLEMÉNYEK, 22.

Sorozatszerkesztő
Nagy Ferenc

A kötet megjelenését támogatta
NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
Levéltári Szakkollégiuma

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA

Lektorálta
Jároli József

ISSN 0866-3920
ISBN 963 7240 40 3

Kiadja a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Levéltára

Felelős kiadó:

Dr. Nagy Ferenc, levéltárigazgató

Készült az Örökségünk Kiadó Bt. nyomdájában, Nyíregyházán,
500 példányban

BEVEZETÉS

E forráskötet elsősorban még eddig kiadatlan, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltárban őrzött dokumentumokat tartalmaz. Csak ott helyeztünk el néhány, már nyomtatásban is közkinccsé tett iratot, ahol az események egészének reális és sokoldalú bemutatása ezt szükségessé tette. Ilyen pl. Kossuth Lajos Szabolcs vármegyéhez írt egy-két levele. Az országos gyűjtemények ide vonatkozó részének közlése szétfeszítette volna e munka kereteit. Ezek szisztematikus publikálása egy újabb kötetet igényelne. A közölt anyag, létrehozóját tekintve, mégis sokrétű. Egyaránt szerepelnek benne az országos szervektől megyénkhez intézett leiratok, illetve a Szabolcsból ezekhez küldött jelentések helyben maradt fogalmazványai. Általában igyekeztünk mellőzni az országos terjesztésű körleveleket, utasításokat. Ezek közül csak azokat hagytuk a kötetben, amelyek valamilyen okból Szabolcs vármegyében különös aktualitással bírtak.

Levéltárunk 1848/1849-es mezővárosi és községi anyaga elég szerény. Nyíregyháza az egyetlen település, ahol jelentős mennyiségű irat keletkezett. Sajnos az egyik legfontosabb forrás, a város Képviselői Közgyűlésének jegyzőkönyve, itt is nagyon hiányos, mivel a bukás után a forradalom és szabadságharc eseményeivel foglalkozó bejegyzések túlnyomó részét olvashatatlanná tették. Ennek ellenére igyekeztünk Nyíregyháza 1848/1849-es irataiból is néhány, eddig még publikálatlan dokumentumot közzé tenni. A vármegyei szervek jegyzőkönyvei és egyéb irattípusai viszont szinte hiánytalanul rendelkezésünkre álltak. Ezért elsősorban e nagymennyiségű és gazdag anyagból állt össze e forrásgyűjtemény. Több eseményről csak a vármegyei jegyzőkönyvi bejegyzések, illetve az ott másolatban, esetleg kivonatosan közölt iratok tájékoztatnak, mert eredeti dokumentum nem maradt fenn róluk. Ez a tény különösen megnövelte értéküket, és elengedhetetlenné tette közlésüket. A jegyzőkönyvi keltezesek az egy hétig is eltartó gyűléseknek csak a kezdetét jelölik. Ezért fordulhat az elő, hogy a napirendhez kapcsolódó irat esetleg 4-5 nappal későbbi időpontban íródott.

A válogatásban elsőbbséget élveztek a forradalom és szabadságharc szorosan vett eseményein kívül: a vármegye és településeinek közigazgatása, igazságszolgáltatása, a kismember és az államigazgatás kapcsolata. Helyet kaptak benne még a társadalom egy-egy osztályát vagy rétegét képviselő hivatalnok, a kis- és középnemes, a lelkész, a tanító, a felszabadult úrbéres jobbággy és zsellér, a majorsági alkalmazottak, az iparos, a kereskedő, a köz-

nemzetőr, a közhonvéd, illetve ezek otthon maradt családtagjainak, esetleg özvegyeinek és árváinak mindennapi életét, örömét és bánatát tükröző dokumentumok. Ez utóbbi jelzéséül kerültek be a katonaszökevények, az újoncozás alóli felmentési kérelmek, a sebesült honvédek, az elhalálozott közvitéztek, a hadiárvak ügyei, az úrbéresek, illetve majorsági alkalmazottak panaszai. Néhány irat erejéig bemutatjuk az ellátási nehézségeket, a lábra kapott inflációt, az egészségügyi helyzetet, a közbiztonságot, a közlekedési és hírközlési viszonyokat, melyek között ezek az emberek éltek, illetve megszervezték a szabadságharcát vívó nemzet szabolcsi hátszögét.

E források mögött kibontakozik a közigazgatási szervek, hivatalok, testületek nem mindennapi tevékenysége. Megismerhetjük belőlük Szabolcs vármegye és települései választott vagy kinevezett tisztviselőinek személyét, gondolkodását, a különböző testületek szellemiségét. Betekintést nyerhetünk a helyi katonai ügyeket irányító, és viszonylag hosszú ideig működő Megyei Honvédelmi Bizottmány munkájába.

Az iratokat a korabeli hangzásalak megőrzésével, de a mai helyesírási szabályoknak megfelelően tettük közzé. Erre azért volt szükség, mert többször bizonytalan volt a forrás olvasata. Az írás minősége jelentős mértékben függött készítőjének iskolázottságától, egyéniségétől. Egyes esetekben nagyon nehéz volt megállapítani, hogy egy kifejezést eredetileg egy, vagy több szóba írtak, mivel nem mindig egyértelmű a folytonosságban tartott szünet oka. E hézagok ugyanis nemcsak a szóközöket mutatják, hanem például a penna tintába mártásának helyét is. Néha jól látszik, hogy ilyenkor az írást még akkor is külön folytatták, ha ezzel egy rövid szót szétválasztottak. A sorok végére eső összetett szavaknál viszont nem mindig tették ki az elválasztójelet. Ennek oka ma már szinte megállapíthatatlan. Az ige-ekötők és az ige-ek egybe- illetve különírásának használata is esetleges. Gyakori például a nagybetűk túlzott alkalmazása. A folyamatos szövegben általában nem tettek írásjeleket. Néha egy oldalt is papírra vetettek vessző és pont alkalmazása nélkül. Ezért ahol az értelmezés úgy kívánta, új mondatot kezdtem. Kisebb elírásokat, például egy hang kihagyását, vagy az ékezet lemaradását külön jelölés nélkül kijavítottam. A nyomtatott körlevelek tévedéseit meghagytam eredeti formájukban.

Az anyagot időrendben csoportosítottam. Ez alól csak az egyes aktákon belül teszek kivételt. Az itt található dokumentumok nem dátum, hanem az ügy elintézésének rendje szerint követik egymást. Pl. a küldöttségi jelentések időben korábban keletkezett mellékletei a betérjesztő irat után kerültek. A besorolás alapját képező forrásokat egy-egy arab számmal láttam el. A hozzá csatlakozó dokumentumok ugyanazon számot kapták, de az abc kisbetűivel való megkülönböztetéssel.

A közgyűlési, központi és honvédelmi bizottmányi jegyzőkönyvekhez közvetlenül kapcsolódó forrásokon kívül, a főispáni, alispáni, újoncozási biztosi, Nyíregyháza városi, stb. iratokat is igyekeztem a tárgyak szerinti napirendnél elhelyezni. A jegyzőkönyvi számhoz nem kapcsolható iratokat keltezésük alapján soroltam be. A válogatásnál elsősorban a jegyzőkönyvi bejegyzést hagytam meg. Ha ez rövid, és az irat lényegesen bővebb információt tartalmaz a tárgyról, akkor a jegyzőkönyvi bejegyzés után közlöm azt is. Fontossága miatt, Kossuth Lajos néhány levelét, illetve egy-két katonatiszt előléptetését még akkor is mellékeltem, ha az csak kis mértékben, esetleg a jelzett esemény pontos időpontjának megjelölésével ad többet a jegyzőkönyvi bejegyzéstől.

A regesztákban igyekeztem tömondatban meghatározni a pontos tárgyat. Mivel a dokumentumok mindegyikét teljes terjedelemben közlöm megszólítással, aláírásokkal, hátirattal, címmel, különböző intézkedési feljegyzésekkel, iktató és hivatkozási számokkal, ezért itt a küldőt és címzettet csak különösen indokolt esetben jelzem. A testületek neve mindig a legtöbbször előforduló alakban szerepel, ezért gyakran megtörténik, hogy a regesztában

lévő forma különbözik az iratban találhatótól. Mivel egy főszám alatt egy ügy iratai, illetve jegyzőkönyvi bejegyzései találhatóak, ezért csak az első elé helyeztem el őket.

A dokumentumok után minden esetben feltüntettem azok irattani típusát, utalva arra, hogy a forrás korabeli tisztázat, másolat, vagy fogalmazvány. Ezt követően közlöm a pontos lelőhelyet.

A jegyzetekben általában csak az idegen, illetve a már nem használt, régi magyar szavakat és kifejezéseket, valamint a törvényeket magyarítottam meg. Az iratokban lévő rövidítések feloldását részletes rövidítésjegyzékkel segítem.

A névmutató a forrásokban és a lábjegyzetekben előforduló személy, földrajzi és testületi neveket tartalmazza. Ezek rövidítéseit is itt oldottam fel, az egyes névváltozatokról készített utalók segítségével. A személynevek variánsai közül az aláírásként is használt formát választottam. Ennek hiányában pedig a leggyakrabban előforduló alaknál vettem fel őket, a jelentősebb személyeknél néhány szóval jelezve 1848/1849-es szerepüket.

A földrajzi neveknel a mai alakhoz legközelebb álló névvariánsot használtam. A települések jelenlegi hivatalos nevével mindig utaltam az 1848/1849-es formára. A névváltozatokról csak akkor készítettem utalót, ha azok az ábécérendben nem egymást követték. Az 1920-ban országhatárainkon kívül rekedtek esetében az 1913-as helységnévtárban lévő formáról utaltam az 1848/1849-ben érvényes, azaz a mutatóban felvett névalakra. A szabolcsi helységek és a nagyobb városok kivételével a településeknél a korabeli vármegyét is feltüntettem.

A forrásokban a testületi nevek legtöbbször nem hivatalos formában szerepelnek. Sokszor csak utalnak rájuk, esetleg rövidítéseket, különböző névalakokat használnak. Ezért nehéz megállapítani a pontos elnevezést. Bár a leggyakrabban előforduló változatokról utaltam a felvett formára, terjedelmi okokból az előzőektől eltérően zárójelben nem közöltem azokat.

Ezúton is megköszönöm dr. Jároli Józsefnek, a kézirat lektorának hasznos tanácsait és dr. Nagy Ferenc levéltárigazgatónak a kötet munkálatai során nyújtott megértő támogatását.

FORRÁSOK

1848. III. – 1849. VII.

Nyolc nyíregyházi lakos kéri a március 15-ei budapesti események megünneplését, városuk díszkiváltságát és községi képviselőket a vármegyei közgyűlésben

I.

Nyíregyháza, 1848. március 20.

Nagy Érdemű Közönség!

Az európai legújabb események megtették hatásukat. Az Isten emberében az ész a felvilágosodás fokára hágott, 's a nemzetek rendeltetésük helyéhez, a dicsőség üdvéhez, az általános szabadsághoz emelkednek. A nagy Isten szereti nemzetünket, mert míg az olasz, francia, avagy lengyel százezer emberélet romjain tűzheti ki csak a győzelem zászlaját, a magyar nemzet emberáldozat nélkül vívta ki szívügyeit. A szabadság sugarai dicsőségesen támadtak a magyar nemzet fölé, mint a tavaszi napnak teljes pompája. A legújabbban érkezett hírlapokban ezt olvassuk: "A Főrenditábla minden változtatás nélkül elfogadta az Alsótáblának minden, politikai teendőink iránti feliratát, 's e szerint a törvényhozó testület egyetértőleg a népnek, a nyolcz századon át elnyomatott népnek üdve fölött kimondá óhajtott, kegyes ítéletét." Az ide /. alatt fektetett hírlapi fél ívből¹ kitűnik, hogy az ott elősorolt 12 pont a Méltóságos Helytartótanács által is el lön fogadva, 's Budapest, az ország szíve örömittasan ülte meg a nagyszerű ünnepet. De a szív lüktetése minden erekbe elhatnak, 's Nyíregyháza városának polgáraiban is csak oly nemes vér buzog, mint budapesti polgártársainkban. 'S a nagy öröm az ország szívéből is ide hatott mi hozzánk, 's a nagyszerű napot, március hó 15-ét meg nem ünnepeelnünk polgári bűn lenne. Mihez képest neveink aláírásával kérjük a Ns. Városi Közönséget polgári bizodalommal, hogy egy ünnepély rendezésére — 's ha nem is az egész város, de —, legalább a középületek kivilágosítására készülleteket 's intézkedéseket megtenni szíves legyen. Egyszersmind arra kérjük a Nemes Városi Közönséget, hogy a holnapi napon tartandó megyei közgyűlésre egy kérelmet beadni méltóztassék, mi szerint — tekintve a legújabb eseményeket — a megye rendei engedjék meg, hogy minden községek kiküldendő képviselőik által, a megye dolgaiba 's tanácskozáiba, így mellékesen a bekövetkezendő tisztújításba is befolyhassanak. Mert a nép egyetértése most elmúlhatatlanul szükséges. Tisztelettel maradtunk

Nyíregyházán, 1848. március hó 20-án.

A Nemes Városi Közönségnek alázasatos szolgálói

Benczúr Miklós mk. nemesek főjegyzője, Szénfy Gusztáv mk. ügyvéd

Kralovánszky Frigyes mk., Meskó Pál mk., Tregjár Pál mk.

Gyürky Sándor mk., Vidliczkay József mk., Blahunka József mk.

Hátirat: 130/848. Sz. Nyíregyháza m. városa T. Külső Tanácsához benyújtott alázasatos kérelme a bent irtaknak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. V. B. 133. 1848/1.

¹ Az említett melléklet, egy korabeli, A/4-es méretű, nyomdász megnevezése nélküli, kétoldalas nyomtatvány, az aktában megtalálható. Hírlapi cikkekre való utalás nem szerepel rajta. Címe nincs. Tárgya: Az aláírók, Pest város közönsége nevében értesítik a magyar nemzetet a Budapesten, 1848. március 15-én történt reform eseményekről és a 12 pont szövegéről. Kelt: Pesten, 1848. március 15-kén. Aláírói: Rottenbiller Leopold választmányi elnök, Klauzál Gábor, Nyáry Pál, Egressy Sámuel, Irinyi József, Staffenberger István, Molnár György, Irányi Dániel, Vasváry Pál, Petőfi Sándor, Tóth Gáspár, Gyurkovics Máté, Kacsokovics Lajos.

Szabolcs vármegye országgyűlési követeinek 1848. március 6-áról és 15-éről kelt jelentései, továbbá a Követutastást Készítő Állandó Választmány véleménye ezek tárgyában

2/a.

Nagykálló, 1848. március 21.

Olvastattak az országgyűlési követeknek folyó év március 6-áról és március 15-éről — a 117., 131., 132. és 133-ik számú országgyűlési iratok kíséretébe — tett jelentéseik, 's azoknak folytatába az Utastást Készítő Állandó Választmány véleményes jelentése ugyanezen követi tudósítások tárgyában.

A Karok és Rendek az Utastást Készítő Állandó Választmánynak véleményét elfogadva, az országgyűlésnek teendői iránt kitűzött irányába 's eddigi eljárásába teljes megnyugvásokat kijelentik. Kijelentik, hogy követeik eljárását, mint saját meggyőződésök kifolyását, úgy tekintik, 's azon bizodalomnak — mellyel pályájukra választattak — újabb nyilvánítása által állásukat szilárdítani kívánják. Hogy az alkotmánynak minden következményeiben létesítése a hon minden polgárainak jogban, érdekekben, kötelességben és hazaszeretben egy nemzetté öszveforrasztására, 's ezek által Felséges Koronás Királyunk ditsőségére, nemzetünk nagyvá 's boldoggá tételére sikerrel működhessenek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 21. kgy. jkv. 668. sz.

2/b.

Pozsony, 1848. március 6.

Tekintetes Karok és Rendek!

Engedjenek meg a Tekintetes Rendek, hogy szokott fonalát jelentésünknek félbe szakasztva, annak elején a legközelebbi napok eseményeit számláljuk elő. Azonban rendkívüli dolgok rendkívüli módot igényelnek, 's szükségesnek tartánk — mi hazánk országgyűlési életében történeti nevezetesség — a többi tárgyakat megelőzve tudatni a Tekintetes Rendekkel.

Valamint egyesek életében jönnek elő perczek, melyek a boldog jövendőt vagy a kikerülhetetlen vést mintegy előteremteni látszanak, úgy egyes, sőt öszves nemzeteknek vannak időszakai, melyek a népek sorsa felett határozólag függenek mint felleg, mely vagy vészes viharral rohan pusztítva a magvető természetnyire, vagy nevelő cseppekben nyújt azoknak tápot. Azonban ki szereti a történeteknek okát is kikutatni, reátalál, hogy az efféle nagy események úgy egyesek, mint nemzetek életében huzamos tények által előkészített, de egyszerre kifejtett eredmények. 'S valamint kit sorsa egy perczben sújta le, többnyire maga idézte elő a féktelen bocsátott indulatok, a rosszul számító gondatlanság vagy más hiba által, mit oly örömet nevez a hibáit palástoló ember sors játékának. Úgy ki egy perczben ment az élet gondjaitól, ezen perczet nem sorsának, de rendezett életének 's önmagának köszönheti. Ha trónusuk 's institutiok² fordulnak fel pár napok alatt, az nem a sors vak játékának következménye, hanem a rossz institutionak lassú, de természetes eredménye. Éppen úgy, mint a nemzet nagysága 's virágzása jogszerű kifolyása egy jó 's minden, de mindenegyesek boldogságát számba vett igazságos társas életnek.

Az 1848-ik év eseményekkel köszöntött be, melyek bő tápot nyújtandnak a históriának eseményekkel. Melyek tanulságul szolgálhatnak az országoknak, hogy a népet törvényhozásnál a tényezők sorából kifelejteni nem szabad. Pár hónapok alatt alkotmányok születtek,

² institutio, institúció = intézmény

hol a nemzet zsarnokság alatt nyögött. 'S a nagy francia nemzet pár nap alatt felforgatá a trónt, mely az 1830-ki küzdelmek által kivívott szabadságát karöltve a szűk basisra³ épített választási rendszerből kifolyó, 's a nép kifejejtésével választott képviselőkkel kijátszá, 's a nagy nemzetet megtörpíté. Magában a trón monarchiában nyugtalanságok mutatkoznak, 's minthogy a finansialis⁴ állapot nem nyilvános felelősség mellett kezeltek, a pénz folyam feletti hírek bár talán nem alaposan egészen, de aggodalmat okozának több helyen. Ily körülmények között Győr megye részéről a folyó hó 2-án bejelentetett kerül. ülésben, hogy e Bank mikénti állásáról megyéje részéről tudomást óhajt szerezni, 's ezen indítványt 4-ikben megteendi.

Ezen bejelentés folytában 3-ik márciusban elébb kisebb testületben, később az öszves Alsótábla magán tanácskozásokat tartott. 'S ezen tanácskozásokban e vélemény általános volt az iránt, hogy e jelen rendkívüli körülmények, rendkívüli eljárási módokat igényelnek. 'S örömmel lehetett tapasztalni, hogy ott, hol egy részben a nemzetnek megnyugvást, másrészt a dinastia⁵ fent maradása forog kérdésben, háttérbe szorulnak e mellék nézetek. Ki-kí általlátta, hogy ha az eddigi hosszas tárgyalási módot továbbra is követjük, bekövetkezhetik az idő, midőn e monarchia fennmaradása áldozatokat igényel. 'S ha az áldozatok netalán felajánlatnának anélkül, hogy a nemzetnek rég óhajtott vágyai teljesezésbe mennének, vagy a népnek eddigelé az alkotmány jótékonyosságában nem részesült része szorosabb kapcsolatokkal köttetnék hazájához, 's minden felajánlott áldozatok nem lesznek képesek feltartatni e nyugalmat, mit egy békés előhaladás mulhatatlanul igényel. A teendők feletti magán tanácskozásoknak eredménye nyomán, folyó hó 3-án tartott kerületi ülésben Győr megye részéről megtétetvén az indítvány az iránt, miszerint kéretnék meg Ő Felsőge: kegyeskedjék atyai indulatánál fogva egy a Bécsi Bank állásáról adandó felvilágosítás által elosztatni azon aggodalmat, melyet némely, a finansialis zavarokról szállongó hírek a nemzetben gerjesztettek. Erre Pest megye követe köszönetet mondván Győr megye követének indítványáért kijelenté, hogy miután a fenyegető körülmények speciális tárgyakon felülemelkedni parantsolnak, indítványát alkalmul kívánja használni, hogy a rendeket felkérje: Miszerint a perczek roppant felelősségének érzetében az ország gyűlésének politicáját azon magasságra méltóztassanak felemelni, melyet az idő elébünk szab. E szempontból indulva a Bécsi Bank részletes viszonyainak taglatatába nem ereszkedik: 1-ör azért, mert azt hiszi, hogy a bankjegyek értékvalósága iránt megindult nyugtalanság Győr megye követének egyszerű indítványával öszvekövte elegendő arra, hogy e fejedelem érezze, miként ha a magánosok birtokviszonyaiban oly mélyen beszövítt finansialis institutiok⁶ iránt — minő e bécsi bank — legkisebb bizalmatlanság mutatkozik, azt rögtön el kellett osztatni. 2-ör mert tudja, hogy a Status papirosok még rosszabbul is állottak, 's hogy a bank még jelenben veszedelemben nintsen, 's ebbe csak az által hozatik, ha a bécsi kormánypolitica makatsul tovább is folytatnának, 's általa a Status⁷ — melynek financiája már rendes viszonyok közt is deficitben⁸ van — több áldozatokba soroltatnék. De ha ezen politica megváltozik a bank állása iránt, nyugodtak lehetünk. 'S ezen szempontból a közbajok nevedését elhárító intézkedésekre kívánta a rendek figyelmét felhívni. Kijelenté, hogy nekünk a bank állása kimutatásánál megállapodnunk nem lehet, hanem nekünk e magyar Status jövedelmek és Status szükségek számbavételét, az ország finantiájának alkotmányos kezelés alá tételét, szóval egy önálló

³ basis = bázis

⁴ finansialis, finansialis, financiális = pénzügyi, vagyoni

⁵ dynastia, dinasztia = uralkodócsalád, uralkodóház

⁶ finansialis institutio, financiális institúció = pénzügyi intézmény

⁷ status, státusz = állam

⁸ deficit = költségvetési hiány, veszteség, kiadástöbblet

magyar Finantz Ministeriumot⁹ kell kívánnunk, különben a befolyásunk nélkül intézkedő idegen hatalom pénzvizonyunkat végetlen zavarokba bonyolíthatja. Ha ellenben felelős Finantz Ministeriumunk lesz, okszerű gazdálkodással mind a királyi szék díszérül, mind hazánk szükségéről, valamint jogszerű kötelességünk teljesítéséről gondoskodhatunk. Kifejté, miszerint úgy saját belügyünk, mint azon viszonyok tekintetében, melyek a Pragmatica Sanctio¹⁰ következtében köztünk 's az Austriai Cs. Birodalom közt fent léteznek. Hazánk alkotmányos jövedője iránt addig biztosak nem lehetünk, valameddig Felsőleges Királyunkat minden egyéb uralkodói viszonyaiban alkotmányos formák nem környezik, 's valameddig azon Status tanács, mely dolgainkat intézi nem alkotmányos természetű. Előadá, hogy nekünk, kiket a nemzet azzal bízott meg, hogy jelenje felett örködjünk 's jövedőjét biztosítsuk, nem szabad szembehunyva várni, míg hazánkat a bajok özöne elárasztja. 'S ennél fogva dynastiai¹¹ szempontból indulva ki, mely hazánk érdekével kapcsolatban áll, azt hiszi, hogy nekünk az országgyűlés eredményességét az alkotmányos kifejlődés, a belnyugalom, az érzelmek egybeolvadása, 's a nép érdekében biztosítanunk kell. 'S e tekintetből indítványozá, miszerint egy felírásban jelentsük ki, hogy:

Múlhatlan kötelességünknek esmerjük figyelmünket a fentforgó körülményekre intézni. 'S miután történetünk azt bizonyítja, hogy három század óta nem csak alkotmányos életünket ki nem fejthettük, hanem csak felmaradásunkért küzdöttünk, ki kell jelentenünk: Miszerint ennek okát abba tanáljuk, mivel a birodalom kormánya nem lévén alkotmányos irányú, kormányunk önállását 's alkotmányos életünket parellizálta¹². 'S azt hisszük, hogyha ezen kormány iránya folytatattik, mind Ő Felsőlege trónját veszélyezteti, mind a Pragmatica Sanctio által hozzánk kedvelt kapcsolatokkal kötött birodalmakat elláthatlan következményekbe bonyolítja, 's hazánkra ez által számíthatlan kárt áraszt. Kívánta kifejezni, miszerint Ő Felsőlege bennünket reformokra híván fel. Mi az alkalmat örömmel ragadánk, elhatároztuk, hogy közteherviselés által a népen könnyítünk, 's ezen alapon mind a beligazgatás terheiben, mind a haza új szükségeiben osztozkodandunk. Elhatároztuk, hogy az úrbéri viszonyok közül kármentesítés mellett kibontakozva, a nép és nemesség közti érdeket kiegyenlítettük, 's ez által hazánk boldogságát előmozdítva Ő Felsőlege trónját megszilárdítjuk, a katonai élelmezés és szállásolás terheit megkönnyítjük. A királyi városok és szabad kerületek elrendezése mellett a népnek politikai jogokban részesítését kötelességünknek esmerjük, hogy földművelésünk 's kereskedésünk irányában czélszerű rendelkezéseket tenni szükségesnek tartjuk. Honvédelmi rendszerünk átalakítást igényel. De meg vagyunk győződve, hogy alkotmányos életünk kifejtésére szükséges, hogy a végrehajtás minden idegen avatkozástól ment legyen, 's hogy e tekintetből független nemzeti kormányunk legyen, mely a többség akaratának kifolyása lévén ennek tartozzék felelősséggel.

Ezeket kívánja tőlünk a haza, ezeket Ő Felsőlege trónjának szilárdítása. De ezeknek elérhetésére béke kell, 's e tekintetből kérjük meg Ő Felsőgét, oldja meg a reformkérdéseket alkotmányos irányban. 'S méltóztassék a fennforgó körülmények tekintetbe vételével a fent álló törvények szerint hazánk legfőbb kormányzékének, a M. K. H. Tanácsnak tagjai gyanánt — a közigazgatás külön ágazatainak megfelelő számban — oly megbízott egyéneket küldeni az országgyűlésre, kik a hozandó törvényeknek egyszersmind felelős végrehajtói is lesznek. Ezen indítvány elfogadtatván, a 117. szám alá rekesztett felírási javaslat a délután tartott kerületi ülésben — a címjében 's az utolsó sorban látható kiigazítással — általános

⁹ Finantz Ministerium = Pénzügyminisztérium

¹⁰ Pragmatica Sanctio = egyfelől a Habsburg-ház trónörökösödési jogát leányra is érvényesítő, másfelől pedig Magyarország rendi különállását elismerő 1722-1723. évi I-III. törvény

¹¹ dynastia, dinasztia = uralkodócsalád, uralkodóház

¹² parellizál, paralizál = megbénít, cselekvési képességétől megfoszt, hatástalanná tesz

többséggel elfogadtatott. 'S másnap, azaz folyó hó 4-kén országos ülésben is keresztül menvén, a Főrendekhez által küldetett.

Tekintetes Kk. és Rk.! Mélyen érezzük azon felelősséget, mit a jelen bonyolódott körülmények között a Tekintetes Rendek által ránkruházott bizodalom vállainkra rakott. Tudjuk, hogy midőn egyrészlől a dinastia¹³ felmaradása 's a Pragmatica Sanctio által biztosított monarchia érdeke figyelmünket felhívja, másrészlől hazánk alkotmányos kifejlődése e czél elérésére feszített igyekezetet igényel. Tudjuk, hogy az elsőbkek megóvására hiába hoznánk minden áldozatot, ha a nemzet igényeit kifelejténénk. 'S ezeket szemünk előtt tartva, mi a pesti indítványt pártoltuk. Illő engedményeket a népnek, hogy őket az alkotmányhoz szorosbb kapcsokkal csatoljuk, 's akkor szilárd lesz a nemzet, 's szilárd a trón állása. E nélkül az első soha magasbb állásra vergődni, a másik bármi áldozatokkal is veszélytől megóvatni nem fog. Ezen hit fog bennünket a rendek további parancsáig vezetni, 's ezt szemünk elől téveszteni — bármire forduljanak az egymást gyors lépésekkel felváltó körülmények — nem fogjuk.

Mi a városok rendezésében a tanátskozás rendes folyamán történt, azt annak egy pár nap alatti bevégeztével a nap rendjén jelenteni szoros kötelességünknek tartandjuk.

Egyébiránt magunkat kegyességeikbe ajánlva tisztelettel maradunk.

Posony, március hó 6-án 1848.

Tekintetes Rendeknek alázatos szolgálái

Kállay Menyhért mk. és Bónis Sámuel mk.
országgyűlési követek

Hátirat: 201. Beadva: március 14-én/848.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 482. db. 1848.*

2/c.

Pozsony, 1848. március 15.

Tekintetes Karok és Rendek!

A birodalmi fővárosban folyó hó 13-án felmerült események országgyűlési tanácskozásainknak új fordulatot adtanak. Hogy mik lettek ez események folytán a rendek tanácskozásának tárgyai, s mi lett annak eredménye? Mindazokat idemellékelve van szerencsénk megküldeni 133. sz. alatt. Idecsatoljuk ugyancsak az országos küldöttség teljes névsorát 132. sz. alatt, valamint a Kk. és Rk. határozatát is, a felírási javaslat némely kifejezéseinek értelmezése iránt. Melyet az országgyűlési teendőkre nézve a főrendekhez átküldöttek 131. sz. alatt azon tisztelettel párosult megjegyzéssel, hogy a tudósításnak — egyformaság kedvéért — nyomtatásban megküldetése ker. ülés határozatának lévén kifolyása. Ezen határozatnak méltóztassanak tulajdonítani, hogy tudósításunkat nem a szokott módon írásban, hanem attól eltérőleg nyomtatásban küldjük.

Van szerencsénk még a következőkről is tudósítást tenni:

Mielőtt az országos küldöttség Őfelségéhez indult, f. hó 15-én reggeli 8 órakor ker. ülés tartatott, melyben a rendek Pest megye indítványa nyomán mind a házi-, mind a hadiadót egy akarattal megajánlották. Ezen indítvány pótolásához járultunk mi is. Részint mert hiszszük, hogy a bizonyosan megalakítandó felelős ministerium kormányzata által a financiális ügyekben eddig mutatkozott visszaélések ki fognak kerültetni. Részint mert a tegnapi ker.

¹³ dynastia, dinasztia = uralkodócsalád, uralkodóház

ülésben kimondott azon elvnek, miszerint — a casztoknak¹⁴ egymás ellenében eddig fenállott választásfalai ledöntetvén — a rend és szabadság magasztos jelszava alatt minden honlakos e közös szóban: honpolgár olvadjon össze, megtestesülését csak akkor látjuk, ha mind a hadi-, mind a háziadó megajánlásával magunkhoz karoljuk a népet, mely eddigelé alkotmányos szabadság élvezetése nélkül egyedül viselé a közös haza terheit.

Ugyancsak Pest megye által az örökváltság tárgyában előadott indítvány nyomán azon főelvhez, miszerint az e tárgyra vonatkozó — ker. jegyző által szerkezendő s az előbbentől eltérő — törvényjavaslatnak majd mint törvénynek kihirdetése után minden jobbágy az úrbéri kötelek alól feloldozottnak tekintessék, de egyszersmind a magánbirtokosok kártalanításának kötelességét a Státus vállalja magára, rendek közakaratóval együtt mi is pártolólág járulánk. S Pest megye véleményezése nyomán kívántuk, miszerint a jegyzőkönyvbe ezen tárgyakra tett indítványok mint határozatok betéteessenek.

Végre hozzájárulnak a rendek azon összes akarata és kívánságához is, hogy midőn az országos küldöttség Bécsből visszatérend, a legelső alkalommal határozottassék el, hogy a kir. városoknak — a szabadság vonaláig terjedhető — aránylagos és tetteges szavazási jog adassék.

Mely hivatalos tudósításunk után magunkat kegyességükbe ajánlva, mély tisztelettel maradunk.

Pozsonyban, 1848. márc. 15.

A Tekintetes Karoknak és Rendeknek alázatos szolgálái

Kállay Menyhért mk., Bónis Sámuel mk.

országgyűlési követek

Hátirat: 202. Beadva: márc. 20/848.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 482. db. 1848.*

2/d.

Nagykálló, 1848. március 20.

Az utasítás adás eránti javallat készítésére kirendelt választmány, folyó 1848-ik év március 20-án tartatott ülésében tárgyalás alá vévén, országgyűlési követ uraknak március 6-áról, az országgyűlési teendőkr eránti felírási javaslatot megküldő, és március 15-éről a 131., 132. és 133-ik számú országgyűlési iratokat közlő jelentéseiket, következő véleményt terjeszti a Tek. Rendek eleibe:

A követi kar az események jelenetei közt, hivatását teljes mértékben érezve, kötelességének esmeré nyíltan és leplezetlenül kiállni a közvélemény bíráló székének eleibe, hogy ennek útbaigazításától irányt, helybe hagyásától erőt nyerhessen. A követi kar meggyőződését jelenté ki, hogy alkotmányunk szilárdítására, kiterjesztésére, átalakítására alkotmányos úton teljes reménye van, ha a nemzet bizodalmában, törekvéseiben támogatva lesz. Kijelenté, hogy feladatául kevesebbet nem ismer el, mint az alkotmánynak létesítését minden következményeiben. Kijelenté, hogy a haza polgárai érdekeinek kiegyenlítését eszközölni fő kötelességének tartja. Kijelenté meggyőződését, miszerint az elágazó érdekek egybeolvasztására, és a honpolgároknak jogban, érdekekben, kötelességben és hazaszeretetben egy nemzetű öszveforrasztására, az eddigieknél hatályosabb lépések kívántatnak. Végre kijelenté, hogy hivatásának teljesen csak úgy felelhet meg, ha már a jelen állásába is, magát nem külön osztályok, hanem az öszves nemzet képviselőjének tekintheti, és kötelességeinek körét is e mértékhez illesztheti.

¹⁴ cast, kaszt = előjogait féltékenyen őrző, elkülönülő társadalmi csoport

Azért is, hogy az országgyűlési követek állásukban szilárdittassanak, szükség e választmány meggyőződése szerént kimondani, hogy a Rendek az országgyűlésnek teendői eránt kitűzött erányába teljes megnyugodásokat találják. Ki kell jelenteni, hogy a Rendek köve- teiknek eljárását, mint saját meggyőződésük kifolyását úgy tekintik, 's bizodalmuknak újabb kijelentése által szilárdítani kívánják állásukat, hogy az alkotványnak minden követke- ményeiben létesítése, a hon minden polgárainak jogban, érdeken, kötelességben és haza- szeretben egy nemzetté öszveforrasztása, 's ezek által Felséges Koronás Királyunk ditsőségére nemzetünknek nagygyá 's boldoggá tételére sikerrel működhessenek.

E bizalom nyilvánítása után szükségesnek látja a választmány, egy felírást intézni Ő Fel- ségéhez, legkegyelmesebb Urunk és Királyunkhoz. Melybe ki kellene jelenteni hozzája való hő ragaszkodásunkat, hogy mi hazánk javát, boldogságát, dynastiánk¹⁵ javával, ditsőségével ugyan azonosnak és töle elválhatlannak tekintjük. És éppen azért megkérjük Ő Felségét, hogy a lelkesedésnek, mely — az március 15-én hozzája, országos küldöttség által bé- nyújtott felírás létrejöttkor, — az országgyűlési tanásterem falait megrendíté, nem tsak a helyhatóságok termeiben visszhangoztatására, hanem az életben minden polgár szívében felköltésére, az érdeklétt felírásban foglalt közkívánatok mentől elébbi létesítése által esz- közölni méltóztassék. Hogy legyen e hazába mindenki alkotványosan szabad, 's a jog- egyenlőség testvéri kapcsaival szilárdított nemzet minden tagja, a trónus 's általa a közös alkotvány bármi áldozatokkal feltartására egyformán lehessen lelkesülve.

Ezek után nem mellőzheti a küldöttség egy polgártársunk, Pest vármegyei követ Kossuth Lajos országgyűléseni működésére figyelmeztetni a T. Rendeket. Mert több ily hazafiakat is óhajtunk a hazának, javalljuk, hogy a polgári érdem cserkoszorújaként, e megye nékie je- lentse ki, hogy a nemzet bizalmát és közbetsülését kiérdemlette.

Ugyan ez alkalommal felemlítettvén, hogy Olaszországba az alkotványt kívánó nép fé- kezésére, a magyar katonaság nagy része az országból kihúzatott. 'S hazánk fiai, az alkotványos magyar nemzet katonái, az absolutismus¹⁶ fenntartásáért, az alkotmányosságot kívánók elleni csatában vérezhetnek el.

Ezen indítvány nyomán Ő Felségét, legkegyelmesebb Urunk Királyunkat felírás útján, alázattal megkérendőnek véli a választmány, hogy — amennyibe a sorkatonaság egyik ren- deltetése a hazáiban rend és béke feltartása, — a magyar katonaságot a birodalom többi részeiből az ország kebelébe haza rendelni, a más nemzetbeli katonaságot pedig hazánk kebeléből kiparancsolni méltóztassék. Ugyan ezen kívánság sikeresítését az országgyűlési követ uraknak is utasításul adandónak véleményezi.

Az országos iratok 131-ik száma alatt foglalt határozatába a Kk. és Rknek, — melybe az országgyűlési teendők iránti felírási javaslat némely kifejezését értelmeztették, — az Erdélyeli egyesülés is bent foglaltatván.

Ennek könnyebb sikerrel elérkezése tekintetiből, a követ urak oda lennének utasítandók, hogy az erdélyi országgyűlés öszvehívatását, az ország gyűlése által eszközöltetni igyekez- zenek.

Ez alkalommal m. alispán Péchy László bemutatván a Nagyméltóságú Királyi Magyar Helytartó Tanácstól, kevés órákkal elébb vett elnöki levelet. Melybe — a sajtószabadság eránt, Pest városába történt mozgalom következésébe, — hasonlóan lehető aggodalmak el- oszlatásáról tett intézkedésére hivatkozva, a rend és béke fenntartása eránt, a közelebbi közgyűlésig is, törvény korláti közti intézkedésre felhívatik.

¹⁵ dynastia, dinasztia = uralkodócsalád, uralkodóház

¹⁶ absolutismus, abszolutizmus = az uralkodó korlátlan hatalmán alapuló kormányzati rendszer

Minek következtébe a választmány szükségesnek vélné a mostani körülményekhez képest, egy állandó választmányt rendelni Kállóba. Mely az eseményeket éber figyelemmel kísérve, a szükséges intézkedések eránti — különösen pedig a nemzeti őrség felállítására iránti rendelkezhetésre — teljes hatalommal lenne felruházandó. Mely küldöttség tagjai eránt a /. alatt javallat terjesztetik¹⁷. Szükség lenne továbbá elhatározni, hogy minden héten hétfőn közgyűlés tartassék, 's minden gyűlés önmagából a másik heti gyűlést előzőleg, rövidebb időre is más közgyűlést tűzhessen ki. Melyekre való utazás miatt, — hogy az eddigi törvények szerént csak az adózó nép ferspontozással¹⁸ ne terheltezzék, — minden tisztviselő ezen gyűlésekre s vissza teendő utazásaiba, a maga lovai használatára vagy az előfogatoknak készpénzzeli fizetésére lenne utasítandó.

Hátirat: 668.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 482. db. 1848.

Szabolcs vármegye felírása a magyar királyhoz, az 1848. március 15-i országgyűlési határozatok jóváhagyásáért

3/a.

Nagykálló, 1848. március 21.

Az országgyűlés és követek iránti bizalom nyilvánítása után a választmány¹⁹ szükségesnek véli egy felírást intézni Ő Felségéhez, legkegyelmesebb Urunk Királyunkhoz. Melybe ki kellene jelenteni hozzája való hő ragaszkodásunkat, 's hogy mi hazánk javát, boldogságát dynastiánk²⁰ javával, ditsőségével ugyan azonosnak és tőle elválhatlannak tekintjük, és éppen azért kérjük meg Ő Felségét, hogy a lelkesedésnek — mely a hozzája márc. 15-én benyújtott országos felírás létrejöttkor az országgyűlési tanácssterem falait megrendíté — nemcsak a helyhatóságok termeiben visszhangoztatására, hanem az életbe minden polgár szívébeni felköltésére, az érdeklött felírásban foglalt közkívánatok mentül előbbi létesítése által eszközölni méltóztassék. Hogy legyen e hazába mindenki alkotmányosan szabad, s a jogegyenlőség testvéri kapcsaival szilárdított nemzet minden tagja a trónus, s általa a közös alkotvány bármi áldozatokkal feltartására egyformán lehessen lelkesülve.

Ezen vélemény közlekedéssel fogadtatván, ennek szellemébe Ő Felségéhez, szeretett Koronás Királyunkhoz felírás tétetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 21. kgy. jkv. 669. sz.

3/b.

Nagykálló, 1848. március 21.

Ő Felségéhez! Felséges sat.

Alkotmányos életünk fenntartására és kifejtésére intézett gondoskodásaink következtébe, Felséged trónusához intézett felírásainkba többszörösen kijelentettük, hogy bizodalmas

¹⁷ Az akta nem tartalmazza az Szabolcs Vármegyei Állandó Választmány, vagy másképpen Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány tagjaiul javasolt személyek neveit. Azonban az 1848. március 21-i jegyzőkönyv 674. napirendjéhez tartozó iratban megtalálható ez a jegyzék.

¹⁸ ferspont = Hazánkban a XVII. századtól általánossá váló jobbágyi kötelezettség. A jobbágságnak lovait, szekerét különféle célokra, állami és vármegyei szolgálatra kellett állítania, pl. hadiszállítás, postajáratok.

¹⁹ Szabolcs Vármegyei Követutasítást Készítő Állandó Választmány

²⁰ dynastia, dinasztia = uralkodócsalád, uralkodóház

bátorszó és hűség, jog és kötelességérzet a Magyarral együtt jár. Az események rohanva következő jelenetei között meleg részvétellel osztjuk mi, felséged népei boldogságáért verő atyai szívének amiatti fájalmát, hogy egy százados mozdulatlanságába megkövesedett bürokratia²¹ felfogta a népek szózatát, és nem engedé felségedet jókorább megérteni az időnek mellőzhetlen szükségeit. És éppen ezen meleg részvétünk 's hűségünknek ösztöne kötelességünké teszi azt, mi önüktől válhatlan: Hogy Felségedhez hű ragaszkodásunkat 's azon meggyőződésünket kijelentsük — 's ha kelletik, tettekkel is igazoljuk —, hogy mi hazánk javát, boldogságát dynastiánk²² javával, ditsóságával ugyanazonosnak, és tőle elválhatlannak tekintjük. És éppen ezért jobbágyi igaz hűségünk érzetében alázattal megkérjük Felségedet, hogy azon lelkesedésnek, mely — országgyűlésünk küldöttsége által folyó hó 15-én kegyes színe eleibe bényújtott felírás létrejöttékor — az országgyűlési tanátsterem falait megrendíté, nemcsak a helyhatósági tanáts termekbeni visszhangzó hatására, hanem egész magyar hazába minden polgár keblébeni felbuzdítására, az érdekllett országos felírásban foglalt közkívánatok mentől előbbi létesítése által azt eszközölni méltóztassék. Hogy legyen e hazába mindenki alkotmányosan szabad, 's a jogegyenlőség testvéri kapcsaival szilárdított nemzetnek minden tagja, a Felséged Királyi Trónusának 's általa a közös alkotmányának — bármí áldozatokkal feltartására — egyformán lehessen lelkesülve.

Akik egyéberánt sat.

Kelt az 1848. márc. 21. N. Kállóban tartott közgyűlésünkből.

Hátirat: 669. Felírás Ó Felségéhez

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 483. db. 1848.

Szabolcs vármegye Kossuth Lajoshoz, országgyűlési működése elismeréséről, a nemzeti bizalom és közmegebecsülés kiérdemléséről

4/a.

Nagykálló, 1848. március 21.

Ezek után nem mellőzheté a Küldöttség²³ egy polgártársunk, Pest vármegyei követ Kossuth Lajos országgyűléseni működésére figyelmeztetni a Karokat és Rendeket, mert több ily hazafiakat is óhajt a hazának. Javallja, hogy a polgári érdem cserkoszorújaként a megye nekíe jelentse ki, hogy a nemzet bizalmát és közbecsülését kiérdemlette.

A küldöttség a közvélemény érzelmét fejezván ki, elfogadtatott, 's Kossuth Lajos köztiszteletben álló hazafinak a megye levele által megküldetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 21. kgy. jkv. 670. sz.

²¹ bürokratia, bürokrácia = az ügyintézésben tanúsított merev, az előírásokat mindenben megtartó, de kicsinyes, szűklátókörű magatartás, az élettől elszakadt hivatali szellem

²² dynastia, dinasztia = uralkodócsalád, uralkodóház

²³ Szabolcs Vármegyei Követutasítást Készítő Állandó Választmány

4/b.
Nagykálló, 1848. március 21.

Kossuth Lajos Pest Megyei Követnek Posonyba
Tisztelt Polgártársunk!

Országgyűlési követeinknek folyó hó 15-ről a 131. 132. és 133-ik számú iratokat közlő jelentések tárgyában tanácskozva, az ország gyűlésének eddigi működéséveli teljes megelégedésünket midőn nyilvánítottuk, nem mellőzheténk egy szívvel és lélekkel kimondani, hogy Ön nemzetünk betsülését és bizalmát kiérdemlette. Fogadja azért Ön hazafi rokonkebelletőlünk e tiszteletteljes bizalom nyilvánítását, melyet a polgári érdem cserkoszorújaként ezen levelünk által hozzája juttatunk.

Akik egyéberánt állandó jóindulattal maradtunk.

Kelt N. Kállóban 1848. márc. 21-én tartott közgyűlésünkől.

Rokonérzésű polgártartásai
Zabolch Vármegye Közönsége

Hátirat: 670. Kossuth Lajosnak

Eredeti fogalmazvány. — *SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 484. db. 1848.*

Szabolcs vármegye felírása a királyhoz a magyar katonaság külföldről való hazahozatalért, illetve az idegen alakulatok eltávolításáért

5/a.
Nagykálló, 1848. március 21.

Ugyanazon Küldöttség²⁴ figyelmeztetvén a Rendeket, hogy Olaszországba az alkotványt kívánó nép fékezésére a magyar katonaság nagy része az országból kihúzatott, 's hazánk fiai — az alkotmányos magyar nemzet katonái — az absolutismus²⁵ fenntartásáért, az alkotványosságot kívánók elleni csatában vérezhetnek el. Ő Felségét — legkegyelmesebb urunkat, királyunkat — felírás útján alázattal megkérendőnek véleményezte, hogy amennyibe a sor-katonaság egyik rendeltetése a hazabani rend és béke feltartása, a magyar katonaságot a birodalom többi részeiből az ország kebelébe haza rendelni, a más nemzetbeli katonaságot pedig hazánk kebeléből kiharancsolni méltóztassék. Ugyanezen kívánság sikeresítését az országgyűlési követek által is eszközzendőnek véleményezvén.

A Küldöttség véleménye elfogadtatván. Annak értelmében Ő Felségéhez felírás tétetni, 's a Küldöttség véleménye az országgyűlési követeknek is megküldetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 21. kgy. jkv. 671. sz.*

²⁴ Szabolcs Vármegyei Követutasítást Készítő Állandó Választmány

²⁵ absolutismus, abszolútizmus = az uralkodó korlátlan hatalmán alapuló kormányzati rendszer

5/b.
Nagykálló, 1848. március 21.

Felséges sat.

Keblünk hite és meggyőződése, hogy királyoknak hübb tanácsosa nem lehet, mint a hozzájuk szeretettel ragaszkodó, alkotmányos institutiókkal²⁶ bíró nemzetek országgyűlése. Ily téren működésbe tanáltuk jelen országgyűlésünket, midőn a hűség ösztöne 's rajta fekvő felelősség érzetében, a folyó év március 15-ről Felségedhez — országos küldöttség által — bényújtott felírásába azon erős meggyőződését fejezte ki: Hogy az események rohanó jelei közt elkövetkezhető bal események legbiztosabb óvszerét, hű népeinek legbarátságosabb egyetértését, a monarchia különböző tartományainak legerősbb forrasztékát, 's mindezekáltal felséges trónjának 's az uralkodóháznak legrendíthetlenebb támaszát abban tanálandja fel, ha fejedelmi székét minden uralkodói viszonyaiban, a kor szükségei által igényelt alkotmányos institutiókkal környezendi.

Amennyire meggyőződésünk az országos eme felírás szavaiban bentfoglaltatik, éppen annyira sajnosan nézzük, hogy — ezen iránnyal ellenkezőleg — az alkotmányt kívánó olaszországi nép kívánatai elnyomására a magyar katonaság nagy része az országból kihúzatott, 's az alkotmányos magyar nemzet katonái az alkotmányosságot kívánók elleni csatában vérezhetnek el.

Felséges Urunk! Mi azt hisszük, hogy sorkatonaságunk egyik rendeltetése a hazábani rend és béke fenntartása, melyet egy alkotmányos hazába más nemzetbeli katonaságra bízni nem tanácsos. És éppen ezért jobbágyi bizodalommal kérjük Felségedet, hogy a magyar sorkatonaságot — azok kivételével, kiket netalán királyi magas személye oltalmára maga közelébe tartóztatni méltóztatik — országunk kebelébe haza rendelni, 's ez által 's a más nemzetbeli katonaságnak kiharancsolása által bennünket megnyugtatni méltóztassék.

Akik egyébiránt sat.

Kelt az 1848. márc. 21. N. Kállóban, közgyűlésből.

Hátirat: 671. Felírás Ő Felségéhez

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 485. db. 1848.

Szabolcs vármegyei követutasítás Magyarország és Erdély egyesülésének, illetve az erdélyi országgyűlés összehívásának támogatása ügyében

6.

Nagykálló, 1848. március 21.

Ugyancsak az Országgyűlési Utasításokkal Foglalkozó Választmány véleményezvén, hogy az országos iratok 131-ik száma alatt foglalt határozatába a Karoknak és Rendeknek, melybe az országgyűlési teendők eránti felírási javaslat némely kifejezései értelmeztetnek, az erdélyi egyesülés is bent foglaltatván. Ennek könnyebb sikerrel elérhetőse tekintetéből a követek oda lennének utasítandók, hogy az Erdélyi Országgyűlés összehívását az Országgyűlése által eszközölni igyekezzenek.

A küldöttség véleménye elfogadtatván, az országgyűlési követeknek megküldetni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 21. kgv. jkv. 672. sz.

²⁶ institutio, institúció = intézmény

A szabolcsi országgyűlési követek utasítása jelentéseik gyakoribb küldésére

7.

Nagykálló, 1848. március 21.

Ez alkalommal indítványoztatván, hogy az országgyűlési követeket felszólítani szükséges lenne, hogy az események körülményei közt minden héten, a dolgok állásáról tudósítást legalább kétszer küldjenek, 's hogy Debreczentől Kállóig minden követeinktől jövő tudósítások sebes postával jöjjenek. Ez iránt az Alispányi Hivatal intézkedése szükséges.

Ezen indítvány elfogadtatván a követeknek megküldetni rendeltetik, 's az Alispányi Hivatal a Debreczentől Kállóig, a követi tudósításoknak sebes postávali szállíttatások iránti intézkedésre megbízatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 21. kgy. jkv. 673. sz.

A Helytartótanáctól hivatalosan is értesül Szabolcs vármegye a pesti eseményekről, melyre megalakítja a Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmányt

8/a.

Nagykálló, 1848. március 21.

Olv. a Nagy M. M. Kir. Helytartótanácsnak f. é. Böjtmás hó²⁷ 16-ról 12.952-ik sz. intévénye. Melyben e Megye Rendeinek tudtul adatik, hogy kevés napokkal ezelőtt Pest városának lakossága közt a nyugtalanságnak s felingerültségnek oly jelenségei tüntek fel, melyek a Kir. Helytartótanács különös figyelmét annyival inkább vonták magukra, mivel azoknak öregbülése s további elterjedése esetében nemcsak az ország ama központi és véle szomszédos fővárosának, hanem honunk egyéb részeinek is csendháborgatásától méltán tartani lehetne. Az említett felingerültség és nyugtalanság alap okául, Pest városa polgárságának idenyújtott kérelme szerint, inkább a sajtónak eddig okiratozott korlátozása felhozatván. Ezen igazgató, K. Kormányszék áthatva alkotmányos rendeltetésének érzetétől — melyhez képest a nemzet boldogságát feltételező közbéke, törvényszerű rend, úgy személyes és vagyombeli bátorság fenntartásában szüntelenül fáradozik —, nem tartózkodott addig is, míg a törvényhozás e részben határozottan rendelkezend, az eddigelé gyakorlatban volt, megelőző könyvbírálat megszüntetése mellett a kívánt sajtószabadságot azonnal létesíteni. Midőn tehát ebbeli intézkedéséről a Kir. Helytartótanács e megyét — kebelében támadható hasonnemű aggodalmak avagy nyugtalanságok lecsillapíthatása végett — értesitené, egyúttal pedig azon ideiglenes szabályokat, melyek a sajtónak veszélyes kihágásai utólagos törvényszerű megfenyítésére nézve jövőben alkalmazandók lesznek, mellékletben közlené, e megye Rendeinek buzgóságában bízik, miszerént törvényes tisztoknál fogva a közccsend és bátorság felett minden kitelhető módon örködni fognak.

Ennek folytába olvastatott az Utasítást Készítő Választmány jelentése m. alispán Péchy Lászlóhoz — a Nagy Méltóságú Királyi Magyar Helytartótanáctól érkezett elnöki levél tárgyába —, melybe a fentebbi intévényre hivatkozva közelebbi közgyűlésig is, a rend és béke fenntartása eránti elnöki intézkedésre felhivatott.

Ezeknek következtébe — a választmány vélekedését elfogadólág — a Karok és Rendek egy állandóan N. Kállóba működendő választmánynak²⁸ kirendelését elhatározták, 's ezen

²⁷ böjtmás hó = március

²⁸ Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány

választmányt az események éber figyelemmel kísérésére utasítva, a rend és béke fenntartása eránt szükséges intézkedések, különösen pedig — szükség esetibe — nemzeti őrség felállítása eránt rendelkezhetésre is teljes hatalommal felruházzák. Ezen választmány tagjairól Péchy László m. alispán elnöke alatt, gróf Degenfeld Imrét mint másod elnököt, Zoltán János, Eröss Lajos, Somossy Ignác, Zoltán Mihály, Kállay Ödön, Ábrányi Emil, Finta Márton, Fintor Mihály, Galánffy János, Bay Ferenc, Kausay Károly, Kobilicz Károly, Sulyok Dániel, Ferenczy Alajos, Kralovánszky András, Horváth Pál, Némethy József, Tiszt. Tóth József, Tiszt. Szilágyi János, H. Pete Gábor, Fő Tiszt. Lengyel Miklós és Fő Tiszt. Karczub András, Leiter Péter, Török Sámuel, Békési Mihály, Nagy Péter és Vidliczkay János kiküldettek. Ezen választmányból legalább hét tagnak Kállóba jelenléte az intézkedésre megkívántatik. Az elnökök távollétébe a jelen lévő küldöttségi tagok választván magoknak — az akkori tanácskozás és rendelkezés esetére — elnököt.

Továbbá ugyanez alkalommal elhatározták a Rendek, hogy minden héten hétfőn közgyűlés tartassék, 's minden gyűlés önmagából, a másik héti gyűlést előzőleg, rövidebb időre is más közgyűlést tűzhetvén ki. Melyekre való utazás miatt — hogy az eddigi törvények szerént csak az adózó nép forspontozással²⁹ ne terheltelessék — minden tisztviselő, ezen gyűlésekre 's vissza, teendő utazásaiba a maga lovai használására, vagy az előfogatoknak készpénzzeli fizetésére utasítatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 21. kgy. jkv. 674. sz.

8/b.

Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. március 21.]

Állandó Választmány Kállóban³⁰

Péchy elnök, gróf Degenfeld alelnök, Zoltán János, Eröss Lajos, Somossy Ignác, Zoltán Mihály, Kállay Ödön, Ábrányi Emil, Fintor Mihály, Finta Márton, Galánffy János, főjegyző, Kausay, Kobilicz Károly, Sulyok Dániel, Ferenczy Alajos, Kralovánszky András nyíregyházi főbíró, Horváth Pál, Némethy József, Tóth József berczeli pap, Szilágyi fejtérői pap, H. Pete Gábor, Leiter Péter újvárosi, földesi hadnagy Török Samu, Sápáról Katona Péter, nádudvari Békési Mihály, Lökről Nagy Péter jegyző, Vidliczkay János, Karczub András, Lengyel Miklós.

Hét tag — az elnökség nem léte esetibe a választmányi tagok választanak egy rendelkező elnököt.

Szombathy Pál, Péchy László, Csúcs Ferenc

Hátirat: 674. Az Állandó Küldöttségi tagok kijelélése iránti javallat bővítve, 's illetőleg már elfogadva.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 486. db. 1848.

²⁹ forspont = Hazánkban a XVII. századtól általánossá váló jobbágyi kötelezettség. A jobbágyságnak lovait, szekereit különféle célokra, állami és vármegyei szolgálatra kellett állítania, pl. hadiszállítás, postajáratok.

³⁰ Az irat közlését az indokolja, hogy két személy tekintetében módosult a jegyzék, illetve több állandó választmányi, másképpen központi bizottmányi tagról olyan információt tartalmaz, amelyet a jegyzőkönyvben nem találunk.

A forradalom országos eseményeinek ismertetése, és a Szabolcs vármegyei nemzetőrséget szervező küldöttségek kinevezése

9.

Nagykálló, 1848. március 25.

Felolvastatván Nádor Ő Fenségének — mint Király Ő Felsége távollétében királyi helyettesnek — gróf Batthyány Lajost miniszterelnökké kinevező, és ennek folytán nemzeti miniszterelnök gróf Batthyány Lajosnak, Pozsonyból március 17-én 1848., a törvényhatósági elnökhöz küldött leveleik. Melyekben a közbéke és nyugalom fenntartása tekintetéből felelősség terhe alatt rendeltetik, hogy a törvényhatóságok minden tekintélyöket és hatásukat arra fordítsák, hogy a Magyar Nemzet megkezdett átalakulása — minden kicsapongások vagy időtlen követelések nélkül — áldásteljesen fejeztessék be. És ezen felelősség következtében ezen választmány, a közbéke és csend fenntartására egyedüli hatályos eszköznek találja — a törvényhatósági kifejtett közvélemény nyomán is — a Nemzeti Őrseregnek következő módoni felállítását:

A Nemzeti Őrsereget teendik:

1. Minden községben lakó, becsületes jellemű azon polgárok, kiknek helyben birtokok, vagy saját lakóhelyükön olyan foglalkozásuk és kézi mesterségük van, mely őket azon helyhez köti.

Az alább kinevezett küldöttség összeírta, besoroztatván, fővegeiken nemzeti díszjellel (kokárda) kötelesek ...³¹ állásukat, és ünnep ...³² eskü által is kötelez ...³³ a szükség esetében a helybeli béke fenntartására.

Ezek nevezetnek Helybeli Őrseregnek.

2. Minthogy pedig ezen kívül szükséges lesz egy Mozdítható Őrsereg is: ezen Őrsereg az alább megnevezendő községekben — az első pontban leírt módon — önkéntesen vállalkozókból alakulván, felfegyverezve és gyakoroltatva lévén, a szükséghez képest teendő szolgálatát.

Ezen Mozdítható Őrsereg tehetősebb tagjai önköltségükön fogják magukat felfegyverezni. Aiktól pedig ez nem telnék, azok felfegyverzéséről maga a törvényhatóság gondoskodand. Mely végett a megye raktárában lévő kardok, az ilyenek számára a tisztek nyugtatóványa mellett kiadandók. A még ekképp is fegyver nélkül maradandó Őrsereg számára szükséges fegyverek iránt pedig, miniszterelnök gróf Batthyány Lajos megkeresendő.

Gyűlhelyéül a Mozdítható Őrseregnek a törvényhatóság négy járásaihoz képest, következő községek tűzetnek ki.

1. Báthori járásban: Nyírbáthor.

2. Kisvárdai járásban: Kisvárdá — megjegyezvén itt azt, hogy ezen járásból Napkor a Nádudvari járásba tételik által.

3. Dadai járásban: Nyíregyháza.

A Nádudvari járás terjedelmessége tekintetéből két részre osztatván:

4. Nádudvari járásban: Nádudvar.

5. Ugyancsak ezen járásban: Nagykálló.

Hogy pedig a nép között fölmerülhető balmagyarázatok és félreértések elkerültessenek, és a Mozdítható Őrsereg felállítása, 's azok tagjainak ünnepélyes beiktatása eszközöltethessék: a fent leírt járasok, szokott szakaszaikra felosztatván, azokba következő küldöttségek

³¹ A jegyzőkönyv ezen része a papír töredezettsége és elhasznátsága miatt hiányos.

³² A jegyzőkönyv ezen része a papír töredezettsége és elhasznátsága miatt hiányos.

³³ A jegyzőkönyv ezen része a papír töredezettsége és elhasznátsága miatt hiányos.

menendők, és a népet bizonyos — és e választmány által kidolgozott — felszólítással ellátva felvilágosítandók.

I. Kisvárdai járásba

1-ső szakasz: Farkas Ignác elnökle alatt, Szentmarjay Károly, Somlyódy István, Eröss György, Szesztay József litkei jegyző, és a járásbeli szolgabíró, esküdt társával.

2-ik szakasz: Eröss Lajos elnökle alatt, Hrabovszky János, Mikecz János, Dézsy Imre, Sánta István, Káldi József dombrádi református lelkész, járásbeli szolgabíró, esküdtjével.

3-ik szakasz: Kastal Imre elnökle alatt, Vay Imre, Palatitz Mihály, Komjáti Pál, Béressi József karászi református lelkész, járásbeli szolgabíró és esküdtje.

4-ik szakasz: Jármly József elnökle alatt, Vay Gyula, Zoltán Ferenc, Király József, Bodnár József székelyi református pap, járásbeli szolgabíró, esküdtjével.

II. Nádudvari járásba:

Nagykállóban: Főszolgabíró Kállay Ödön elnökle alatt, Karczub András g. cath., Szondy László református lelkész, Katona Sándor nagykállói bíró, Szakácsi Mihály, Horváth Pál, Fintor Mihály, Wass Tamás nagykállói főjegyző és a járásbeli esküdt.

1-ső szakasz: Bezdédy László elnökle alatt, Fazekas László, Leitner Péter, Somogyi Imre újvárosi jegyző, Körtvélyesi Bálint szováti jegyző, a szováti főbíró, járásbeli szolgabíró, esküdtjével.

2-ik szakasz: Kállay Emánuel elnökle alatt, Zoltán Mihály, ifj. Patay István, Farkas Károly, Baksay Dániel nádudvari református pap, Valkó János gyógyszerész, Szathmári György nádudvari jegyző, Farkas Imre, Horváth József nádudvari birtokos, járásbeli szolgabíró és esküdt.

3-ik szakasz: Somossy Ignác elnökle alatt, Újfalusi József, Hetey Alajos, nyíradonyi g. cath. pap Beke János nyíradonyi jegyző, Katona Lajos, járásbeli szolgabíró és esküdt.

4-ik szakasz: Szunyoghy Rudolf elnökle alatt, Szunyoghy Lajos, Szabó Menyhért, Szilágyi János református pap, Hegyi Mihály, Sárközy György, Szennyesi István újfahértói bíró, Moldván Gábor bökönyi jegyző, járásbeli szolgabíró és esküdt.

III. Dadai járásba

1-ső szakasz: Elek Mihály elnökle alatt, Szikszay György, Kralovánszky András, Horváth Pál, Papp Sámuel löki református pap, Vidliczkay József, Inczedy György, a dobi főbíró, Mátyás András jegyző, Nagy Balázs polgári plébános, járásbeli szolgabíró és esküdt.

2-ik szakasz: Földváry Pál elnökle alatt, Kállay Gusztáv, Bónis Károly, Igaz Pál dadai lelkész Pető Sámuel, Mudrány János, Dworszky Vince rakamazi lelkész és alesperes, a rakamazi jegyző, járásbeli szolgabíró és esküdt.

3-ik szakasz: Jármly Menyhért elnökle alatt, Elek János, Zoltán Miklós, Bodnár Gábor bogdányi református lelkész, Laskay Bálint, Tolnay József kemecsei református pap, járásbeli szolgabíró és esküdt.

4-ik szakasz: Zsoldos János elnökle alatt, Boronkay Ágoston, K. Farkas József, ...³⁴ Uray Tamás, Zoltán Károly, Tóth József berczeli, Tóth Péter búji lelkészek, Ser ...³⁵ Kinczel Nn.³⁶ vencesellői plébános, járásbeli szolgabíró és esküdt.

IV. Báthori járás

1-ső szakasz: Kazinczy József elnökle alatt, Gergelyfy János, Vékey József, Kállay Tamás, Apagyai Simon, Ábrányi Aurél, Keresy Mihály gyulaji jegyző, járásbeli szolgabíró és esküdt.

³⁴ A jegyzőkönyv ezen része a papír töredezettsége és elhasználtsága miatt hiányos.

³⁵ A jegyzőkönyv ezen része a papír töredezettsége és elhasználtsága miatt hiányos.

³⁶ Az iratban Nn. = Névtelen. Valójában Antal, mert Vencesellőn 1848-ban Kinczel Antal volt a plébános.

2-ik szakasz: Id. Vay István elnökle alatt, Vay Géza, Hunyady József, Újlaki István, Molnár Ágoston, Kausay Károly, a madai jegyző, járásbeli szolgabíró és esküdt.

3-ik szakasz: Vay Dénes elnökle alatt, Ábrányi Emil, Kállay Pál, Karczub András kállói g. cath. plébános, járásbeli szolgabíró és esküdt Szilcz István.

4-ik szakasz: Horthy István elnökle alatt, Rutkay Ferenc, ifj. Jármly Tamás, Gencsy Károly, járásbeli szolgabíró és esküdt.

Ezen küldöttségek, ki-ki a maga szakaszában, folyó hó 30-án, mint a munkálkodás előre megrendelt határnapján, miután megjelenését egy evégre készítendett, mint a körlevél szerint előre tudatta, a községekben megjelenvén, 's ott a netalán hiányzandó küldöttségi tagokat, rokonérmű tagjaiból a községnek, kiegészítvén. Felszólíttatja egy közönséges helyre, minden saját lakóhellyel, birtokkal bíró, és foglalkozásuk vagy kézi mesterségüknél fogva azon helyhez köttetett polgárokat. Az itt ./. rekesztett fölszólítást előttök felolvasván és ennek folytán, a netalán szükséges fölvilágosításokat is az .//. szerint — melyneki kinyomatását alispán úr mielébb eszközöndi — megtevén. A helybeli Őrseregbe felveendő polgárokkal, miután azokat az itt .///. rekesztett esküforma szerint ünnepélyesen feleskedte, a nemzeti színű posztból készült nemzeti díszjelt (kokárda) fővegeikre feltűzeti, mely díszjelek mielébbi elkészíttetésére alispán úr megbízatik.

Megjegyzendő itt, hogy a Mozdítható Őrseregbe vállalkozók — nagyobb ünnepélyesség okáért — a megye zászlója alatt teendik le esküjüket.

Ezen Őrsereg beligazgatását illetőleg előlegesen nyilváníttatik, hogy az egész Nemzeti Őrsereg igazgatásáról és alkalmazásáról, ez állandó választmány rendelkezend.

A járásonkénti mozdítható seregbe pedig, következő egyének tüzetnek ki kapitányokul:

Nagykállóban Finta Márton,
Nyírbátorban Kállay Emánuel,
Nyíregyházán Elek Mihály,
Kisvárdában Zóbel Imre,
Nádudvaron ifj. Patay István.

Ezen tisztek feladata leend: a szükséges katonai rendszabályok elkészítése, és az állandó választmány elejbe — megvizsgálás, megerősítés végett — terjesztése.

A Helybeli Őrsereghez megkívántató tisztek ugyanezen Őrsereg által, a küldöttség jelenlétében megválasztandók.

Vége: Ha zsidók kívánnának a Nemzeti Őrseregbe soroztatni, felvétetésüket a helybeli seregnél eszközöljék. Ha pedig ezen sereg tagjai erántuk rokonszenvenvel nem viseltetnének, a fent kinevezett öt helyeken Mozdítható Sereghez besoroztathatják magukat külön osztályba.

A hivatalos eljárásában működő Nemzeti Őrseregnek személye sérthetlen, és az ezt megsértő méltó büntetéssel lakoland. Ha pedig valaki az eljáró Nemzeti Őrnek csak egyszeri felszólítására is nem engedelmeskednék, ezen tett nyilvános törvénysértésnek tekintendő.

A miniszteri körlevél rendeletéhez képest, az ekként megrendelt küldöttségről és ennek ekképpen megalakulásáról miniszterelnök úr a törvényhatósági elnökség által tudósítandó. A törvényhatóság közörmö nyilvánításául, a megyeház tetejére egy nemzeti díszes lobogó kitűzendő, melynek is mielébbi kiállítására alispány úr megbízatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. III. 25. kb. jkv. 1. sz.

István nádor teljhatalommal való felruházásának, a független felelős magyar kormány megalakításának és az új törvényeknek közhírrététele, szabolcsi követjelentés, Bónis Sámuel a Pesten járt küldöttség tagja, az alispán fölszólítása a megye polgáraihoz

10/a.

Nagykálló, 1848. március 27.

Olvastatott Fenséges Cs. K. Örökös Fő Hertzeg István Nádorispány Úrnak Bécsben, március 17-én 501. szám alatt kelt és sebespostával érkezett levele, melyben tudatja, hogy Ő Cs. K. Apostoli Felsege által, mint az Ország Nádora és Királyi Helytartó a törvények értelmébe teljes hatalommal felruházott. Hogy az országot a hozzá kapcsolt részekkel együtt, a korona egységének és a birodalom kapcsolatának épségben tartása mellett, Cs. K. Ő. Felsegének országbóli távol léte alatt törvény és alkotmány ösvényein kormányozza. Egyszersmind az ország Rendei egyhangú alázasatát kívánatára egy, a fennálló honi törvények értelmébe alkotandó független felelős ministerium alakításába kegyelmesen megegyezni méltóztatott. Azért Ő Felsegének legfelsőbb meghagyása folytán, gróf Batthyány Lajos urat az említett magyar ministerium elnökévé oly formán nevezte ki, hogy minister úr társait belátása szerént oly számban tegye legfelsőbb királyi megerősítés végett javaslatba, amint azt a ministerium feladatához és törvény útján meghatározandó hatásköréhez, és saját felelősségéhez képest szükségesnek itéli. Miről a megyét azzal értesíti, hogy a közbátorság tekintetéből addig is, míg ezen felelős ministerium hatásköre törvényes úton meghatározatnék, a gróf Batthyány Lajos — mint e részben meghatalmazott — által aláírt rendeleteknek végrehajtását haladék nélkül eszközölvén, ezeknek foganatosításáról jelentéseket ugyanahhoz terjessze fel.

Ennek folytába olvastatott gróf Batthyány Lajos ministerelnöknek Posonyba márc. 17-éről kelt 1-ső számú körlevele, melybe a törvényhatóság elnökét — felelet terhe alatt — megbízza a közbéke és nyugalom fenntartására minden tekintélyöket, hatásukat felhasználni.

Továbbá felolvastatott ugyanazon nemzeti ministerelnöknek Posonyba márc. 23-áról kelt 2-ik számú körlevele, melybe a közteherviselésről, az úrbéri viszonyok és papi tized megszüntetéséről az országos rendek által előterjesztett, kormány által már elfogadott törvényczikkeket, 's az országos rendek 134-ik szám alatti nyilatkozatát számos példányokba kinyomatás — 's községenként küldöttségek általi kiosztás — végett azzal küldi meg, hogy azoknak tartalma a közhitbe, bizalomra ajánltassék. Az Ő Felsege által megszentésítendő törvényeknek — néhány nap alatti — kihirdetése utáni rögtön teljeseedsbe vétele biztosítassék, 's ennek alapján a közbéke és nyugalom, 's közcsend megöriztessék, a küldöttségek működésének is adván utasítást.

Ezeknek folytába olvastatott az országgyűlési követeknek f. év márc. 19-éről kelt jelentések, melyben — a 134-ik számtól a 140-ig rekesztett országos iratokat közlik — a Bécsbe feljárt küldöttség eljárását 's eljárásának eredményét tudják. Jelentik azt is, hogy a királyi városoknak, kerületeknek, egyházi rendnek fejenként ideiglenes szavazat adatott. 'S bár előadák küldöik különböző nézetét, de engedniök kellett a körülményeknek, melyek minden egyes castának³⁷ öszveolvadását igénylik. 'S jelentik, hogy rövid napokon a szentesített törvényekkel haza térendők lesznek, 's eljárásukról bővebben számot fognak adni.

Mindezek tudományul vétettek.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 27. kgy. jkv. 698. sz.

³⁷ cast, kaszt = előjogait féltékenyen őrző, elkülönülő társadalmi csoport

10/b.
Pozsony, 1848. március 19.

Tekintetes Karok és Rendek!

Megjöttünk egy nép közepéből, mely kevés napok alatt a századokon keresztül viselt absolutismus³⁸ jármát egy szebb jövőre reményével, s némi részben tettleges megkezdésével váltá fel. Tanúi valánk az örömmek, tanúi a lelkesedésnek, mit a szabadság már csirájában is előteremt. De tanúi a rendnek, tanúi a mindenütt renddel párosult munkásságnak, mit egy, a szabadság kivívására képes nemzet a forradalom alatt is a személy s vagyoni biztosítására fenntartani képes. És mi ezen forradalom helyéről nemcsak a rokonérzés szülte örömet hozánk magunkkal, de meghoztuk e honnak mindazt, mi békés átalakulására, meg mi nagyra s dicsővé születésére szükséges. A felelős magyar minisztériumot, mely nem Bécsből, hanem Budáról, nem az absolutismus szabályai, hanem a többség akaratának nyomán fogja kormányozni a hazát. Mely ha összes polgárainak érdekét összeolvastja, pénzügyének elkülönözött s felelős kezelése mellett kifejlik a szellemi, ki az anyagi nagyságnak tetőpontjára. Engedjenek meg a Tekintetes Rendek, hogy jelentésünk nem lehet oly kimerítő, mint azt az események óriás nagysága igényli, s azokat leginkább az ide 134. sz. alatt mellékel³⁹ nyomtatott felszólamlásban közöljük. De a jelen körülmények miatt az ülés állandóvá tétetvén, alig van néhány percünk hivatalos tudósításunk megtételére.

17-ik márciusban délután Bécsből megjöven, tegnap — azaz 18-ik márciusban — az ülések állandóknak mondattak ki, s ezen határozat folytatában hol kerületi, hol országos ülések egymást felváltva tartattak. Az eredmények, mennyiben a Tábla kimondá azon elvet, hogy a fennforgó körülmények között az ország gyűlésének Belministerium organisatiója⁴⁰ lévén feladása, a többi teendők bevégzése, a rend és csend helyreállítása után, a képviselői rendszer mellett választott követekből álló országgyűlésnek — mely rövid napok alatt Pestre hivatik öszve — lesz feladása, dúsak valának. S miután az ideresztett — 135-136-137-138-139-140. számok⁴¹ alatti — törvényjavaslatok s határozatokban kifejtett elvek mindkét Táblán szövegességgel mentek keresztül, reményljük: pár napok alatt legfelsőbb helyben hagyást is nyerendek. Egy van Tekintetes Rendek, mi ezen tárgyak közül utasításunkkal nem mindenben egyező. Az a kir. városoknak, kerületeknek s egyházi rendnek fejenkénti ideiglenes szavazata. Mi e tárgyban ki is jelenténk küldőink különböző nézetét, de mennyiben a szavazat csak ideiglenes, a körülmények olyanok, hogy minden egyes Castának⁴² összeolvadását igénylik, ezen határozat kikerülhetlen volt. Azon reménységben rekesztjük be tudósításunkat, hogy a Tekintetes Rendek meg fognak engedni, ha részletekbe az idő szerfeletti szorgossága miatt nem ereszkedénk. Annyival inkább, mivel a szentesített törvényekkel rövid napok alatt haza térendők eljárásunkról számot adni szerencsések leszünk.

Egyébiránt magunkat kegyességükbe ajánlva, mély tisztelettel maradunk
Pozsony, 1848. márc. 19.-e.

Tekintetes Karoknak és Rendeknek alázatos szolgálói

Kállay Menyhért mk. és Bónis Sámuel mk.
országgyűlési követek

Hátirat: 698. Beérkezett: március 22/848.; 217.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 491. db. 1848.

³⁸ absolutismus, abszolútizmus = az uralkodó korlátlan hatalmán alapuló kormányzati rendszer

³⁹ A 134. számmal jelzett, nyomtatott melléklet az aktában megtalálható.

⁴⁰ organisatio, organizáció = szervezés, rendezés

⁴¹ A 135., 136., 137., 138., 139. és 140. számmal jelzett, nyomtatott mellékletek az aktában megtalálhatók.

⁴² cast, kaszt = előjogait féltékenyen őrző, elkülönülő társadalmi csoport

10/c.

Keltezés nélkül [1848. március 15.]

137-ik szám.

A Pestre Küldött Országos küldöttségnek névsora.

A Főrendi tábla részéről:

Gróf Keglevich Gábor, Gr. Batthyány Imre, Gr. Károlyi György⁴³, Gr. Batthyány Kázmér, Gr. Almásy Dienes, Báró Podmaniczky Frigyes

A Karok és Rendek táblája részéről:

Károlyi László, személynöki ítélőmester; Bónis Samu⁴⁴, Szabolcs; Lónyay Gábor, Zemplén; Szentiványi Károly, Gömör; Gr. Andrássy Emil, Torna; Csúzy Pál, Zala; Madarász László, Somogy; Bohus János, Arad; Ruttkay István, Zólyom megyék követei, Mericzay István, váczai káptalan köv.; Fogthü János, Hajdúkerület követe; Koller Ferenc, Pest; Joannovits György, Temesvár; Tóth Lőrinc, Breznóbánya; Janicsáry Döme, Komárom; Házmán Ferenc, Buda város követei.

Korabeli nyomtatvány. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 491. db. 1848.

10/d.

Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. március 20. után]

Polgári felszólítás!

Polgárok! Hála a gondviselésnek, hála a magyarok Istenének, hogy így szólíthatunk meg benneteket!

Igen! Mert mi amaz örökre emlékezetes március 15-ike óta polgárok, alkotmányos magyar polgárok vagyunk.

Mi az új felelős magyar ministerium rendelete nyomán, mint polgári törvényhatóságunknak, a nemzeti szabadság hű öreinek, a lelkes Zabolchnak küldöttei jöttünk hozzátok, hogy azon egyszerű eseményekről, melyeket a magyarok Istene segedelmével a Király 's dicső nemzetünk országgyűlési képviselői közremunkálának, tudósítsunk benneteket.

Háromszázados óhajtaása vala a magyarnak, hogy Magyarországnak a több örökös tartományok kormányától elkülönözött független kormánya legyen. Ím, teljesülve van ez óhajtas, kivívva a nagy munka. Most felelős magyar minisiterelnök, gróf Batthyány Lajos intézi hozzánk szavait.

Eltávolítottak a kormánysegédek, kik a jó Király szívét elfogulva tarták irántatok.

Igen! Felséges jó Királyunk Nádorunknak, Istvánunknak közbejárására, kit az ég áldásul ad nekünk, a lelkes törvényalkotók országos követeink közremunkálása után elüze igazságos trónja mellől a gonosz indulatú tanácsosokat, kik annyi keserves bajokat hoztak árva fejünkre. Meggyőződött jó Királyunk a felől, hogy hű magyarjaiban van felállítva trónja dönthetetlen védpaizsa, ezek szívében koronájának legdrágább gyöngye.

Ez vala milliók óhajtaása, ez országos követeinknek leghöbben munkált feladata, hogy alkotandó törvényeink által a nemzet békés útoni átalakítását, szeretett hazánk fölvirágzását, állandó boldogságát, dicsőségét eszközöljék.

Méltányolva lön a gondviselés által a dicső munka. Magyar föld szülte, magyar tej nevelte tanácsosok, a mi körünkől valók, polgártársaink fogják ezen túl környezni a magyar Király dicső trónját. Magyar bírák fogják itélni polgártársaink ügyét, magyarok lesznek pártolói a magyar trón előtt.

⁴³ Gróf Károlyi György 1848/1849-ben Szatmár vármegye főispánja.

⁴⁴ Bónis Samu 1848/1849-ben Szabolcs vármegye országgyűlési képviselője.

Ím, a honpolgárok jobb karba emelése megkezdett. Főképp a néposztály nagyobb szabadságba helyezése, a polgári minden jogoknak ezekre is kiterjesztése, az úrbéri viszonyoknak már a kormány által is elfogadott megszüntetése — melyet honunk vagyonosbb hő keblű polgárai áldozatul tevének le a szeretett haza oltárára —, a társasági közterheknek minden rendű honpolgárok általi közös viselése — mely által lehet és lesz csak egyedül nagy és boldog e' hon, e' szeretett haza — munkába vétetett. 'S ahová hamarabb haza várandó országos követeink, rövid időn dúzs eredményű honboldogító törvényekkel örvendtetnek meg bennünket. Ha méltán kíséri amazokat, kik vérszopó nadályai voltak nemzetünknek, igazságos átka e nemzetnek. Nem méltán fogadjuk-e ezeket, a hála és köztisztelet kitörő öröm jeleivel!? Dicsőült őseink lelkei, kik a vasjárom terhe alatt legörbedve, a nemzet gyász ruhájába öltözöttek szálltak sírjaikba, nem örvendve tekintenek-e most le fénylakuból édes honunknak, a nemzet önérzet és szabadság boldogította téreire?

De polgárok! Nincs még egészen bevégezve a dicső munka. Csak úgy lesz ránk nézve áldásteljes a legdicsőbb alkotmány, ha e szeretett honban a csend és béke uralkodand. Ha a szabadság oltalmazó szárnyai alatt kívánt nyugalmat találand a személy- és vagyonbátorság! Álljunk ki a polgári élet nyilvános terére polgártársak! Mutassuk meg elleneinknek, mutassuk meg Európának, hogy alkotmányos honpolgár a magyar, hogy nemcsak megérett a szabadságra, de azt megérdemelni 's fenntartani is tudja!

Polgártársak! Mi mindnyájan e' magyar Kanahánnak szülöttei, polgári vagyunk. Ennek hantja fedi elhunyt őseink, szerelmeseink porait, itt fogunk egykor magunk is azokhoz térni sírjainkba. Mindnyájan tehát, kik e dicső haza közös levegőjét szívjuk, legyünk egyek szívben és lélekben. Maga mondá üdvezítőnk: "minden ország, mely meghasonlik, elpusztuland" Egyesítsük azért erőnket — ki-ki tehetsége szerint — ennek boldogítására, összhangzó közremunkálódással eszközölvén ennek fölvirágzását! Ez illik egy alkotmányos magyar polgárhoz, ez kötelessége egy szabad magyar polgárnak. Rend a lelke mindennek polgártársak! E nélkül nincs szabadság. Legyünk rendszerető és rendtartó magyar polgárok!

Most a haza szent parancsával jövünk hozzátok polgártársak! A haza követeli, a haza, az édesanya kér reményteljes szemeket vetvén reátok, kedves gyermekeire. A haza, mely lerázzván emlőiről szeretetétől elpártolt fogadott gyermekeit, töletek és általatok édes szeretett gyermekeitől várja tökéletes felvirágzását.

Nem akarja az édesanya, hogy többé idegen zsoldosok örködjének nyugalma és békéje fölött. Titeket szólít föl édes gyermekeit, kiket emlőin nevelt, legyetek békéje és szabadsága, őrállói! Nem hívunk mi benneteket idegen föld határain tékozolni a drága magyar vért. Nem ellenség elé kívánunk mi benneteket állítani. Nem, mert efféle szomorú jelenetek — hála a gondviselésnek! — az édesanya nyugalma nem háborítják. Csak arra szólítunk föl, legyetek önállók a csend, a béke és a jó rend felett. Tüzzétek föl hát polgártársak fővegeitek mellé a nemzeti szabadság, a jó rend, a polgári egyetértés háromszínű szalagját! Legyetek tagjaivá a nemzeti őrseregnek! Ím e piros szín emlékeztessen benneteket a drága hon iránt lobogó tüzére a hű magyarnak. E fehér legyen jelképe a magyar szeplőtlen hűségnek Királya és nemzete iránt. Így fogja a remény zöld színe teljes bizalomra jogositani szíveteket e hon felvirágzása iránt. Hittel pecsételjük hát polgártársak, polgári szent esküvel a nemes szándékot, e hazafiúi szent elhatározást, mely nemzeti fejlődésünk, nemzeti állásunk tökélyesbülése e' korszakában minden igaz magyar kebelét emeli.

Tegyétek szívetekre kezeiteket polgártársak, és mondjátok velünk együtt: "éljen a Király, éljenek ennek hű magyar tanácsosai, a mi véreink; legyen nagy és dicső e' hon, e' nemzet; éljen a magyar nemzeti őrsereg!"

Péchy László Zabolch megye alispánya rendelete szerint nyomtatott Debreczen város könyvnyomdájában.

Korabeli nyomtatvány. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 491. db. 1848.

A Szabolcs vármegyei nemzetőrség szervezése, a közrend biztosítása és a törvényhozás eredményeinek ismertetése

11/a.

Nagykálló, 1848. március 27.

Olvastattak a választmánynak a — belnyugalom és béke fenntartása nézetéből — felállítani kívánt nemzetőrség alkotása tárgyábani javaslata, a megyei lakossághoz intézendő, a jelen mozgalmas időkbe a közcsend és nyugalom fenntartását tanátszó, a jelenbe működő törvényhozás üdvhozó munkálata eredményéről felvilágosító s buzdító szövegek.

Melyek is közhelyessé fogadva annyiba módosítottak, hogy a K. Várdai járás 1-ső szakaszába a küldöttségi munkálattal elfoglalt főszolgabíró, a 2-ik szakaszban működéstől felmentetvén. A 2-ik szakaszban munkálatnál az illető szakaszbeli esküdt jelen lenni köteleztetik. A kirendelt küldöttségek működése kezdetül kitűzött március 30-a helyett, április 2-á tüzetett ki. A küldöttségi eljárásoknál azon egyéneknek, kik megyei közpénztárra utalványozandó előfogadatok használni kívánnának, azok használhatási joga megengedett. A mozdítható nemzetőrségi osztályok használatára, a megye levéltárából kiadandó lobogóknak nemzeti szalagokkal leendő ellátása éranti intézkedésre, a nemzetőrségi szabályok nyomtatott egy példány megszerzésére alispán Péchy László utasított. Egyszersmind a tisztviselőknek a — halasztást nem szenvedhető — küldöttségi munkálatnál elfoglaltatása miatt, e jelen perszakra határozott 3-ik heti perfolym és évnyedves közgyűlési napok, a rendkívüli közgyűlésül hetenként megállapított hétfői napi — vagyis április 3-ai közgyűlés kivételével — megszüntetett.

Eredeti jkv.-i tiszttárat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 27. kgv. jkv. 699. sz.

11/b.

Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. március 25.]

N. N. Község Elöljáróinak és Lakosai Közönségének

Gróf Batthyány Lajos nemzeti felelős miniszterelnöknek folyó hó 23-áról Posonyból érkezett körlevele következésébe, az ország gyűlésének mellőzhetlen teendői iránt kibocsátott nyilatkozata, 's az úrbér és azt pótló szerződések alapjain eddig gyakorlatban volt szolgálatok — (robot) dézsma és pénzbeli fizetések megszüntetéséről, a papi tized — megszüntetéséről, és a közös terheknek az ország minden lakosai által különbség nélkül, egyenlően és eránylagosan viseletről szóló — ország gyűlésről már felterjesztett, kormányilag pedig elfogadtni, 's már Ő Felségének Urunk Királyunknak szentesítését váró — cikkelyek, egy évégre rendelt küldöttség által helységenként kiosztatni, és közönségessé tétetni fognak. Valamint a rend és béke, 's közös szabadság oltalmára a nemzeti rendőség felállítása iránti intézkedések lesznek napirenden. Evégre azért hó ... napján az érdeklött munkálatra, körükbe megjelenendő küldöttség munkálatának könnyítésére, mindnyájan együtt jelen legyének.

Kelt. sat.

N. N., mint a fent körülírt munkálatra kirendelt küldöttség elnöke

Hátirat: 1. Marad a jegyzőkönyv mellett.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 492. db. 1848.

Szabolcs vármegye állásfoglalása a sajtótörvény-javaslat elégtelenségéről

12/a.

Nagykálló, 1848. március 27.

Indítvány képpen előterjesztetvén, hogy a sajtó eránt alkotott törvényjavaslat, amint a hírlapokba közre bocsájtatott, egyáltalában ki nem elégítők.

A Rendek nézete szerént, hogy a szabad sajtó hivatásának kellőleg megfelelhesen — tartó rendszabályoknak esküdtszéki institutióval⁴⁵ biztosítások mellett —, megkívántatik, hogy a qualificatiók⁴⁶ szerfelett magasra állítva ne legyenek, 's a folyóiratok szerkesztésére kívánt biztosítékok azon határokon, melyeket a status⁴⁷ érdeke múlhatlan megkíván, túl ne terjeszkedjenek. Azért hazafiúi bizodalommal megkéretni rendelik gróf Batthyány Lajos nemzeti minsterelnök urat, hogy amennyibe az érdekllett sajtótörvény javaslat még kormányi helybe hagyást nem nyert volna — fentebbi és a pesti küldöttség által bővebben kifejtett, általunk pedig egész terjedelmébe elfogadott nézetekbe foglalt elvek kellőbb alkalmazása végett —, annak újabban országgyűlési tárgyalások alá visszaküldését eszközölje. Ezen esetre magok alkalmazhatása végett, a megye nézetei követ urakkal is tudatni rendeltetik. Ezeknek sebes postávali elküldése eránti rendelkezésre a Jegyzői Hivatal megbízatván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 27. kgy. jkv. 705. sz.

12/b.

Nagykálló, 1848. március 27.

Tisztelt Gróf! Nemzeti Minsterelnök Úr!

Az események jelenetei közt az országgyűlési gyors tárgyalások mellett a sajtó tárgyában alkotott, 's hírlapok útján már közlött törvényjavaslatot kielégítőnek nem tanálhattuk. Mert nézetünk szerint, hogy a szabad sajtó hivatásának megfelelhesen, torló rendszabályoknak esküdt széki institutioval biztosítások mellett megkívántatik, hogy a qualificatiók szerfelett magasra állítva ne legyenek, 's a folyóiratok szerkesztésére kívánt biztosítékok azon határokon, melyeket a szakma érdeke múlhatlan megkíván, túl ne terjeszkedjenek. Azért hazafi bizodalommal kérjük önt, hogy amennyibe az érdekllett törvényjavaslat még kormányi helybehagyást nem nyert volna, ugyanannak fennebbi és a pesti küldöttség által bővebben kifejtett, általunk pedig egész terjedelmében elfogadott nézetekbe letett elvek — kellőbb alkalmazása végett — országgyűlési újabb tárgyalások alá visszaküldését eszközölni méltóztassék.

Akik egyébiránt hazafiúi üdvözlettel és tisztelettel maradunk.

Kelt az 1848. március 27. közgyűlésben.

Tisztelt Gróf Minsterelnök Úrnak alázatos szolgálái

Hátirat: 705. Gróf Batthyány Lajos Magyar Nemzeti Felelős Minsterelnök Úrnak tisztelettel.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 494. db. 1848.

⁴⁵ institutio, institúció = intézmény

⁴⁶ qualificatio, kvalifikáció = képesítés, képzettség

⁴⁷ status = állam

*Szabolcs vármegye üdvözlése gróf Batthyány Lajoshoz, miniszterelnökké való kinevezése
alkalmából*

13/a.

Nagykálló, 1848. március 27.

Ez alkalommal indítvány tétetvén, hogy afeletti örömünket nem titkolhatjuk, hogy a felelős magyar ministerium felállítása eránti nemzeti közkívánat teljese­dést nyert. 'S annak alakításával Urunk Királyunk gróf Batthyány Lajos urat bizta meg, kinek egész po­liticai pályája biztos reményt nyújt, hogy a nemzet anyagi és szellemi erejének alkot­ványos útoni kifejtésére, 's ezáltal a királyi trón ditsőségére 's a haza boldogítására min­den hatását erélyesen fel fogja használni. Azért hivatalos pályája kezdetén, rokon kebel­leli üdvözlete mellett ki kellene jelenteni, hogy mind addig, míg kormánya erejét a nemzet többségének akarattjából merítendi, bizodal­mával erősíteni e megye mindenkor hazafi kötelességének esmérendi.

Ez indítvány értelmébe gróf Batthyány Lajos nemzeti felelős miniszterelnök úr üdvözöl­tetni határozottatott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 27. kgv. jkv. 706. sz.

13/b.

Nagykálló, 1848. március 27.

Tisztelt Gróf! Nemzeti Ministerelnök Úr!

A nemzet százados sérelmeinek okát, anyagi és szellemi kifejlődésbeni és nemzeti füg­getlen állásunknak akadályát abban tanálván, hogy nem volt, mint törvényszerű lenni kelle­tt, alkotmányos felelős nemzeti kormányunk. Nem titkolhatjuk örömrzésünket a felett, hogy független felelős magyar ministerium felállítása iránt nemzeti közkívánatunk teljese­dést nyert. 'S annak alakításával Urunk Királyunk nevében Ön bízott meg, kinek egész po­liticai pályája biztos reményt nyújt a nemzet anyagi és szellemi erejének alkotványos útoni kifejtésére, 's ez által a Királyi Hon dicsőségére 's a haza boldogítására minden hatását erélyesen fel fogja használni.

Azért hivatalos pályájának kezdetén fogadja Ön hazafi rokonkebel­lel üdvözletünket, 's azon egyenes magyar kijelentésünket, hogy mi mindaddig, míg kormánya erejét a nemzet többségének akarattából merítendi, bizodal­munkkal erősíteni mindenkor hazafi kötelessé­günknek esmerendjük.

Akik egyéb eránt.

Kelt az 1848. március 27. közgyűlésből.

Hátirat: 706. Gróf Batthyány Lajos Magyar Nemzeti Felelős Ministerelnök Úrnak.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 495. db. 1848.

Zsombory Imrének, Szabolcs vármegye főispáni helytartójának lemondása

14.

Nagykálló, 1848. március 27.

Olv. udvari tanácsos Sombory Imre úrnak ezen megye főispáni helytartó hivataláról lemondó, következő tartalmú levele.

Tekintetes Karok és Rendek! Midőn múlt, 1845-ik év Karácsony hó⁴⁸ 5-én Felséges Királyunk kegyelme által Zabolch megye kormányával megbízattam, midőn jobbágyi hűséggel — lelépve bírói csendes pályámról — Ő Felsége legfensőbb parancsának engedelmeskedtem, s e hivatalt elvállaltam, tettem azt azon igaz hazafi érzetből, mi szerént szolgálni a fejedelemnek és hazának ott, hol kívántatik, minden polgárnak szent kötelessége, tettem szívem sugallatából is, mert hosszú évekre terjedt hivatali pályám ideje alatt minden lépteimben egyedül csak a törvény lévén zsinórmértékem. Hittem, hogy ha az újabb hivatali körben is törvényt, törvényes szokást megtartandok, ha a Tekintetes Karok és Rendek jogait tisztelendém — bár hivatal iránti rokonszenvet nem varázsolhatok is elő —, személyem iránt talán bizalmat gerjeszthetek, és így óva lesz a megye legnagyobb kincse: a béke, mi több megyékben egyéniségek miatt felzavartatott. Szándokom tiszta vala, és mennyire feleltem meg az enmagam által kitűzött feladatnak? Mennyire tiszteltem a megye jogait? Mennyire igyekeztem a tanácskozásokat törvényes úton vezetni? Nem tulajdonítván magamnak soha többet, mint a többség akaratának határozás képpen kimondását, nyugodt lélekkel a Tekintetes Karok és Rendek bölcs ítéletére bízom.

Elvégre megvirradt, bekövetkezett a nagy nap, melyen legjobb Királyunk Ő Felsége törvényeink értelmében Magyarország független állását, felelős ministerium kormányzása mellett megadni méltóztatott, alkotmányos kifejlődéseink biztosítvák. Minden jó polgárnak kötelessége a haza békéje, nyugalma fenntartására tehetsége szerint közremunkálni, távolítani mindent, mi az egységet, testvéri szeretetet gyengíthetné. És így lelkesülve, valamint az előadtam indokokból minapában a főispáni helytartóságot felvállaltam, úgy most hazafi szent kötelességemnek ismertem ezen hivatalról lemondásomat feljelenteni. És jóllehet, legfensőbb helyről K. határozatot még nem nyerhettem, de legyenek megnyugtatta a Tekintetes Karok és Rendek, hogy addig is, míg Ő Felsége és a törvényhozó testület a megyék kormányzása felett határozni fognak, köztanácskozásaikba részt nem veendek, sőt egyéb hivatali egybekötötést is megszűntnek lenni nyilvánítok.

Fogadják a Tekintetes Karok és Rendek hálás köszönetemet azon soha el nem feledhető bizalmukért, mellyel irántam viseltetni méltóztatott. Fogadják különösen azért, hogy a hivatalt, mely előttük nem törvényes, nem népszerű volt, a személytől mely azt viselte, méltányosok valának megkülönböztetni. Fogadják egyenként is szíves köszönetemet irántam tanúsított barátságukért, s jutalmazzanak meg azzal, hogy Zabolch megye érdekesség, testvériség által egyesült polgárai sorában én is igénytelen helyet foglalhassak. Sat. Debreczenben, Bőjtmás hava 22-én. 1848. Alázatos szolgája Zsombory Imre.

A Karok és Rendek nem mellőzhetik kijelenteni, hogy bár polgári kötelességek teljesítését rokon vagy ellenszenvnek alárendelni nem lehet, mégis az Administratori rendszer⁴⁹ törvényen kívül, egyoldalú kormányi intézkedések behozatala által felhívott polgári

⁴⁸ Karácsony hó = december

⁴⁹ Administratori rendszer = Az adminisztrátori rendszer a nemesi vármegye önkormányzatának felszámolására irányuló kísérlet a reformkori Magyarországon. A bécsi udvar 1844-től a főispánok helyett adminisztrátorokat (főispáni helytartókat) nevezett ki a vármegyék élére, akik sokszor erőszakos eszközökkel érvényesítették a bécsi kormányzat akaratát. Ezt az intézményt csak az 1848. évi forradalom számolta fel.

kötelességek teljesítését igen megnehezíté. Hogy e téren ezen megye Rendeinek Sombory Imre, volt administratora⁵⁰ becsületes személyével kellett találkoznia, kijelentik, hogy ő e megye Rendei jogait tiszteletben tartá, s a közöttői békét és nyugalmat fenntartani nem sikeretlenül igyekezett. Ki kell jelenteni, hogy ezen megyébe jötté előtt, a Felséges Király és haza szolgálatába töltött életpályája szeplőtlen tisztaságába senkité kétkedni nem enged. Akként vagynak arról is meggyőződve, hogy a főispáni helyettesi állás elvállalásánál a jobbágyi hűséget és igaz hazafi érzést egyesíteni kívánta, és szándéka tiszta volt. És Ő midőn alkotmányos kifejlődésünk biztosított állására hivatkozva azt jelenté ki, hogy kötelessége minden jó polgárnak a haza békéje s nyugalma fenntartására közre munkálni, s távolítani mindent, mi az egységet, testvéri szeretetet gyengíthetné. S így lelkesülve, hazafi szent kötelességének ismeré főispáni helytartóságáról lemondását legfelsőbb helyre bejelenteni. A Megye Rendei is kinyilatkoztatják, hogy az Ő személyét hivatalától mindenkor megkülönböztetni kívánták, s valamint velőki összeköttetése alatt szeretettel környezék, úgy ezen túl is iránta rokon érzettel — egyenként pedig tisztelő barátsággal — viseltetni meg nem szűnnek, s polgárai sorába mindenkor igen szívesen fogadják.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. III. 27. kgy. jkv. 707. sz.

A Pesten felállítandó március 15-ei emlékműre adakozó nyíregyházi lakosok

15.

Keltezés nélkül [1848. március 28. után]

4557. szám

Ívtartó: Nyíregyháza város

Kötelező aláírás

a Szabadságtéren, Pesten a nemzet által emelendő emlék

„Martius 15. 1848.”

költségeire.

Az aláírók nevei külön könyvbe jegyezve, a Nemzeti Múzeumban fognak fenntartatni.

Aláírhatni bármily csekélységet, a fizetésnek azonban rögtön az aláíráskor kell történni.

Az ívtartók hírlapok útján fognak az ívek s gyűjtött pénzek beküldésére felszólíttatni.

Pénztárnok: Frölich Frigyes, kinek Servitateri Scheiterházban nagy kereskedésében az aláírási pénzeket letehetni s nyugtatványoztathatni.

Elnök: Rottenbiller Leopold mk.

Jegyző: Birányi Ákos mk.

Aláíró neve, lakása⁵¹, adomány pengő pénzben:

Dankó István 10 pengő kr., Valent Sámuel 10 pengő kr., Özvegy Búró Jánosné 20 pengő kr., Mendek János 10 pengő kr., Zomborszky János 15 pengő kr., Somogyi Márton 1 pengő ft., Suták Ádám 25 pengő kr., Mányik József 30 pengő kr., T. T.⁵² 10 pengő kr., Mató András 20 pengő kr., Dietz Károly 20 pengő kr., Galánffy Dániel 20 pengő kr. és Horovitz József 10 pengő kr-t befizettek.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. V. B. 133. 1848/3.

⁵⁰ administrator, adminisztrátor = főispáni helytartó

⁵¹ E rovatban minden név után „Nyíregyházi lakos” bejegyzés szerepel.

⁵² E helyen csak az adakozó bizonytalan olvasatú monogramja szerepel.

A Szabolcs vármegyei nemzetőrség szervezése

16.

Nagykálló, 1848. március 29.

1848. márc. 29-én N. Kállóban tartott ülésből, a közbátorság dolgában kirendelt Központi Választmány rendeli:

1-ör Hogy az ország gyűlésének működése eránt a népet felvilágosító, 's az őrsereg felállításába eljáró illető alválasztmányok működésüket a kitűzött április 2-ik napján szakaszaikba azon pontokon kezdjék, amelyek a Mozdítható Őrség felállítására ki vannak tűzve.

2-or A kapitányok a kitűzött öt főpontokon április 2-ától jelen legyenek, hogy a vidékről hozzájuk érkező önkénteseket a sereg alakításához tüstént felhasználhassák. És evégre,

3-or Az alválasztmányok a Mozdítható Őrseregbe vállalkozókat oda utasítsák, hogy a sereg organisálhatása⁵³ végett tüstént az illető centrumba bemenjenek, 's magokat a kapitányoknál bejelentsek. Továbbá az illető középpontokon a Mozdítható Őrség tagjai elszállásolását a helybeli lakosságnál eszközöljék. Továbbá,

4-er Az öszveírás alkalmával az önkéntes vállalkozás előmozdítására adjuk tudtul, hogy azoknak kik nyíltan ki nem jelentik, hogy magok erszényéből fogják magokat élelmezni, naponként két font kenyér és egy font hús fog adatni. De ez azokra kik helybe a főponton laknak, csak azon napokra értetik, melyekbe szolgálatot tesznek. A fegyvergyakorlat is szolgálatnak tekintetvén.

5-ör Minden főpontra 25 lovas ör szükségesnek tanáltatván, ennyinek habár mind helybeli lakosokból vállalkoznának is, széna és zab részletek kiadása elrendeltetik. Azonba ezen 25 számon felül önköltségökre vállalkozó több lovasok is szívesen fogadtatnak. Kiknek készpénzért lórészletekről gondoskodás fog történni.

Ezen ellátások költségei vagy a szükséges fegyverzet és lőpor költségei fedezésére, elnök alispány úr a megye minden pénztáraiba lévő pénzekkel rendelkezésre felhatalmaztatik. 'S arra pedig megbízatik, hogy gróf Vay Ábrahám urat, kinek köztudomás szerént számos fegyverei vannak — a megye nevébeni biztosítás mellett —, fegyverei nélkülözhető részének használat végetti kölcsönzésére kérje fel.

Vége a 2-ik pont értelmébe a kapitányoknak a főpontokon kelletvén lenni, Kállay Emánuel kapitány helyett Zoltán Mihály fogja a küldöttségi elnöki eljárást végezni.

Jegyzette Bay Ferenc mk. főjegyző

Ezen választmányi ülésbe jelen voltak:

Péchy László elnök, Zoltán János, Finta Márton, Kállay Ödön, Kállay Emánuel, Lengyel Miklós, Karczub András, Leiter Péter, H. Pete Gábor, Vidliczkay József, Horváth Pál, Fintor Mihály.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. III. 29. kb. jkv. 2. sz.

⁵³ organisál, organizál = szervez, megszervez, rendez

A Dadai járás 1. szakaszába kirendelt Elek Mihály nemzetőrséget szervező küldöttségi elnöknek Bónis Barnabással való helyettesítése

17.

Nagykálló, 1848. március 30.

1848. márc. 30-án N. Kállóban a közbátorság fenntartására kirendelt Központi Választmány ülésében.

A márc. 29-iki választmányi ülés rendeletei 2-ik pontja értelmében a kapitányoknak április 2-kától az öt kitűzött főpontokon folytonosan jelen lenni szükséges lévén: a Dadai járás 1-ső szakaszába kirendelt elnök Elek Mihály kapitány helyett, választmányi elnöknek Bónis Barnabás oly módon kirendeltetik, hogy f. e. április 2-ik napján, Nyíregyházán Elek Mihály elnöksége alatt megkezdendő választmányi munkálkodásba jelenjen meg. S azon időtől kezdve a helységenként működendő választmányi elnökséget folytassa.

Jegyzette Bay Ferenc mk. főjegyző

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. III. 30. kb. jkv. 3. sz.

A Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány jegyzőkönyvének bemutatása a Közgyűlésnek

18.

Nagykálló, 1848. április 3.

A teljhatalommal kirendelt Állandó Választmány, folyó évi márc. 29-ik és 30-ik napjainban tartott tanácskozásai alkalmával kiadott rendeleteit magába foglaló jegyzőkönyvét — köztudomásra juttatás végett — bemutatván, ugyanezek felolvastatván.

Tudományul vétettek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. IV. 3. kgj. jkv. 709. sz.

Nyíregyháza tiltakozik a mozgó nemzetőrség ingyen beszállásolása ellen

19.

Nagykálló, 1848. április 3.

1848. április 3-án tartott Teljhatalmú Választmányi ülésben.

Olvastatott Sz. Nyíregyháza Város Közönségének folyamodása, melyben a rendes katonaság egy századjának ottani szállásolása miatt, magát attól megkíméltetni kéri, hogy egy mozogható nemzeti őrsereg ottan őszvevonassék. 'S ingyen szállásadástól vonakodását kijelentve a Dadai járásnak inkább központján eső más községnek evégre kijelöltetését kéri.

Ezen küldöttség midőn a mozogható őrseregnek a megyébe öt főpontokon leendő felállítására eránt rendelkezett, azon meggyőződés vezérelte, hogy midőn főpontokul a megye legnépesebb helyeit jelelte ki, a mozogható őrség tagjainak legnagyobb részét helybeliek teendik. A külsők közül pedig azok, akik a közbátorság, a rend és béke 's hazafiság tekintetéből magokat ezen szolgálatra felajánlják, teljesen hitte e Választmány, hogy a kijelölt öt főpontok polgáraiba több rokonszenvre fognak találni. Mintsem legkisebb kétsége is lett volna, hogy szállásolásokat a küldöttség hazafi felszólítására megadni örömmel fognak ajánlkozni. És éppen azért, mivel e folyamodásból kitűnő szűk keblűség e küldöttség előtt

vératlan volt, nyíregyházi kapitány Elek Mihály oda utasítottak, hogyha a város közbejöttével nem tanálthatnának ott az ügyet rokon kebelvel felkaroló polgárok — mint amilyekre e küldöttség első intézkedésébe biztosan számíthatni vélt —, a szükséges szállások alku melletti megszerzéséről rendelkezék. Ezen folyamodásra tett küldöttségi hírtíratot pedig a Város Közönségével közölje.

Eredeti jkv.-i tiszttáza. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IV. 3. kb. jkv. 4. sz.

Az országgyűlési törvények lelkészek általi ismertetése

20.

Nagykálló, 1848. április 9.

1-ör A megyebeli mindhárom vallású esperes urak szólíttassanak fel, hogy kormányzásuk alatt lévő papjaiknak kötelességül tegyék, hogy a legközelebbi vasárnap az országgyűlés által a nép javára alkotott törvénycikkelyek eránt hallgatóikat világossítsák fel. 'S ezen beszédeikbe különösen emeljék ki Felséges Koronás Királyunknak a nemzet eránt tanúsított atyáskodását és kegyességét, mely szerént az ország minden igazságos kívánataiba, 's így a már hirdetett törvénycikkelyekbe is megegyezett. Az olyan egyházakba azonba, melyeknek papjaik egyéniségébe elég bizalmuk nincs, kész munkát küldjenek.

Eredeti jkv.-i tiszttáza. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IV. 9. kb. jkv. 7. sz.

A közbiztonság felügyeletének a szolgabírók kötelességévé tétele

21.

Nagykálló, 1848. április 9.

2-or A szolgabíróknak általában kötelességül tétetik, hogy szakaszaikba circuláljanak⁵⁴, 's mindenütt a közbátorság fenntartásáról intézkedjenek. 'S minden olyan alapos oknak tanálandó hírekről, melyek a népet ámtíják vagy nyugalmát zavarják, a Középponti Választmánynak jelentést tegyenek.

Eredeti jkv.-i tiszttáza. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IV. 9. kb. jkv. 8. sz.

Polgár mezőváros közbiztonságának fokozott felügyelete

22.

Nagykálló, 1848. április 9.

3-or Kállay Ubul főszolgabírónak pedig különösen meghagyatik, hogy Polgár mezővárosát szoros felügyelete alatt tartsa. 'S ha ottan aggodalmak, vagy nyugtalanságok biztos tudomására jő, azokat e választmánynak körülményesen rögtön bejelentse.

Eredeti jkv.-i tiszttáza. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IV. 9. kb. jkv. 9. sz.

⁵⁴ circulál, cirkulál = mozog, körben jár

Nagy Lajos ibronyi református lelkész lázítási ügye

23/a.

Nagykálló, 1848. április 10.

Olvastatott a Báthori járás 4-ik szakaszába kirendelt küldöttségnek ibronyi ref. lelkész Nagy Lajos közfigyelmet érdemlő tetteiről, az illető vizsgálatokkal bemutatott jelentése. 'S ennek folytába szinte olvastatott Tiszt. Nagy Lajosnak maga igazolása végett, ezen küldöttséghez bizonyítványai kíséretébe beadott mentő nyilatkozata.

E küldöttség az alválasztmány jelentése mellett bemutatott vizsgálatokat a vádlott lelkész Nagy Lajosnak nyilatkozatát, és ahhoz rekesztett bizonyítványokat összehasonlítván. Bár ezekből a bűnöst reája ki nem mondhatja, mivel azonba a szószékből mondott beszédjébe oly kifejezésekkel élt, melyek hogy a személy és vagyonszéltség szilárdítása helyett éppen ellenkező hatást nem idéztek elő. Leginkább hallgatói békés jellemének tulajdonítható, 's az alválasztmány jelentéséhez kapcsolt iratok tanúsítása szerint az ócska temetőnek, mely felsőbb bírói ítéletek nyomán, a tagosítási per következtébe adott egyes birtokos magántulajdonául, elfoglalására népét ösztönözte. Az önkezével írt folyamodási töredékbe pedig, az úriszéki megyei törvényszéki 's helytartótanácsi ellátásokon keresztülment per által elítélt földeket zsarnokilag elraboltaknak nevezi, 's ezáltal intézkedéseibe mind azon bíróságokat és azok hitelét sértette. Tekintetbe vétetvén polgári jóérzést és rend és békeszeretetet nyilatkozó folyamodásának szövege e küldöttség előtt, ennek elnöke alispán Péchy László által megdorgáltatni rendeltetik. 'S amennyibe szószékből mondott beszédjének lehetett rossz következményei azáltal lehetnek teljesen megszüntetve, ha ugyanazon helyről és magánkézbe, és papi hivatásához, 's az egyházkerület utasításához híven, a vagyonszéltség és személyszéltség, rend és béke érdekébe fogja hallgatóit felvilágosítani. Mit tőle midőn e választmány megkíván, szakaszbeli szolgabíró Szegedy István által az Ibrony helységébe történendők éber felügyelet alatt tartatni rendeli. S mindazon bekövetkező eseményekért, melyek az ő eddigi beszédjeinek, vagy ezentúl e küldöttség várakozásától eltérő cselekvényeinek egyenes következményei lennének, szoros felelet terhe alá rekeszti. 'S minden ez utasítással 's átaljába a jó polgári 's papi kötelességgel össze nem férhető, netalán ez utáni beszédeire vagy cselekvéseire a terhebbet betudást ezen választmány eleve tudtára adatni rendeli.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IV. 10. kb. jkv. 10. sz.

23/b.

Ramocsaháza, 1848. április 7.

Tekintetes Megye!

A jelen fennforgó körülmények szükségessítette állandóan működő Középponti Fő Választmánynak — március 28-ikán tartott közgyűlés megerősítette — határozata nyomán, a Ny. Batori járás 4-ik szakaszába kirendelt küldöttség midőn folyó évi április 4-ik napján Apagy helységében — elébe szabott hivatalos munkálódási kötelessége teljesítése végett — megjelent, Nemzetes Apagyi György /. alatt tisztelettel mellékel⁵⁵ folyamodványt terjeszté elő, melyben ibronyi református lelkész Nagy Lajos, a nép közt lázítani törekvése jelentetett. Melynek folytán a Küldöttség — különösen jelen időben békés úto-

⁵⁵ Az aktában minden melléklet megtalálható.

ni átalakulási korunkban — föl hívva érzé magát a múlhatlan vizsgálat rögtönös megtételére, mely végett folyó év 's hó 5-ik napján Ibrony helységébe bemenne, fent már említett lelkész maga elébe hívatván, a dolog mint állása iránt elibe tett előleges kérdésekre tagadólag felelt. És a Küldöttség által ismételve több rendbeli felszólításra: "de ha tettem volna is, vagy tettem is valamit, azért nagyobb büntetés nyakvétnél rám nem várakozhatik" negédes nyilatkozatával magát a Küldöttség előtt még gyanúsabbá tevén, a már 2 ./ . és 3 ./ . alatt csatlott tanúk kihallgatásuk után a vádlott kihallgatásához — mely 4 ./ . alatt mellékeltetett — fogott. Amikor elsőbb szintén, minden — elébe a Küldöttség által tett — kérdésre, kivéve a zsidók nadálykénti nép vére szívása, 's ugyanazok földesurak zsarnoklásai műszereik elleni kérdésre tett feleletét, melyre "ha azt tettem is, azt hiszem semmit, vagy legalább nagyot nem vétettem", tagadólag felelt. Azután a nép nevében — a Küldöttség elébe, a 2 ./ . alatti 1-ső és 2-ik tanúk előadása szerint — beadni szándéklott folyamodás mi okból történt, 's annak előadása iránt szólíttatott fel. Mire ismét egy magánlevélnél egyebet, mely a 2 ./ . alatti tanúk által — kik előtt a folyamodvány egy részét fel is olvasta — el nem ismertetvén, 's azok által a vádlott szemében — hogy azon magánlevelen kívül létezett egy általa folyamodványnak mondott irat, bár mondatott is — semmit előmutatni nem akart, sőt annak létét merőben tagadta. Míg később a küldöttség egyik tagja által annak közlésére felszólíttatott, mikor is maga kérte a küldöttséget, hogy ő azon helyről nem távozik, hanem a jegyzőt — mint ki az irományt különben is ismeri — azon folyamodásért küldje le. Mely is megtörténvén, az ide 5 ./ . alatt zárt, nem annyira folyamodásnak, mint becstelen iratnak mondható iromány hozatott elő. Mire nézve midőn ismét felkérdeztetett vádlott lelkész, hogy: előbb miért tagadta 's elő nem adta? A Küldöttség előtt azzal menté magát, hogy: ő csak a tárczát akarta kivenni a jegyző kezéből, hogy törvényre hivatkozva készítse el a folyamodást. Mert a jegyzőt nem hitte a folyamodás feltételére képességgel bírónak. Hogy pedig be nem adta, 's annak készítését eltagadta, oka az, mert abban sem felszólítás, sem aláírás nincs, 's még letisztázni is kellett volna, mit különben maga által feltettnek 's tulajdon kezével leírtnak megvallott.

Ezekből kitetszik, hogy ki erkölcs tanító, hivatásánál fogvást is a szó teljes értelmében lenni tartoznék, 's még is a bűnök legfőbbikében, a hazugságban, ki béke és csend terjesztője, felebaráti szeretet nem csak hirdetője, de példa adója köteles volna lenni. Még is azzal ellenkező irányban és célra munkálódásban találtatván nem csak erkölcs tanítói hivatalt nem viselhet, de a közbotrányt előállítónak nem tekinteni nem lehetvén, a közfigyelembe vételt ki nem kerülheti. Melyet is a T. Megyéhez bővebb ellátás, 's a netalán szükségesnek találandó intézkedések megtétele tekintetiből felterjeszteni kötelességének ismerve bejelent.

Kelt Ramocsaházán, április 7. 1848.

A Küldöttség

Hátirat: 10. Beadva: április 9/848.

Jelentése a Ny. Bátori járás 4-ik szakaszába kirendelt küldöttségnek, ibronyi lelkész Nagy Lajos közfigyelmet igénylő kihágásai iránt.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 622. db. 1848.

Az ibronyi adózó polgárok törvényes kívánata

1-ör Kívánja hajdankori érdem dús elődei által is mindenkor, békében meghagyott azon 18 – most már a tagosítás⁵⁶ olta zsarnokilag zsellérré tett — jobbágy polgárok birtokainak visszaállíttatását, zsarnokilag koldusokká tétetődvén igazaikba visszahelyeztetéseket.

Mert a törvény nyíltan mondja, az 1836-ik X-ik törvényzikk⁵⁷ 6.-ik paragrafus alpontja alatt a rendbeszedésnek nints többé ott helye, hol már az egyszer meg történt. Amiből nyíltan következik, hogy a tagosításnál a szó szoros értelmében nem lehet többet tenni, mint a már megtörtént úrbéri rendbe szedés alkalmával együtt, másutt kiadott állományait egy tagban kiadni, nem pedig elvenni. Mint ezen fentebb érintett jobbágy polgároktól elvették a nékiek, a tagosításig 100 napi gyalog szolgálatjukért járó minden járása közti öt köblös földjüket. Mert azt a Tekintetes Bíróságnak tenni nem volt szabad, míg ők a 100 gyalog napot megszolgálták, amit azt a fent idézett 6. pont nyilvánosan elősorol. Annyival inkább nem volt tenni szabad, mert a C. pont szerint még ott sem szabadna, hol még rendbe szedés nincs, mert még ott is az egyezésből származott bánásmódot pontosan meg kell tartani, és annak alap elveitől eltávozni nem szabad.

Ennek következésében a jobbágy polgárság igazait mindenáron követeli.

2-or követeli azon ismét tőlünk zsarnokilag elvett 500 — ötszáz — s egy néhány jugerum legelőt, melyet nekünk elődeink békés birtokunkba adtak atyailag. Mely legelő hajdan 1100 hold volt, de amelynek hason felét úrbéri per útján a tekintetes földesuraság elvette. De ugyanakkor hason felébe meghagyott bennünket bírósan, amint azt ezen kezünk-nél lévő az Tekintetes Nemes Vármegye Archívumából kihozott kötelezvény mutatja. Az archívumból kellett most kihoznunk, mert a még akkor élő földesuraság egészséges petsétjeivel megerősített, a tagosításnál kezükben lévő petsétes levelünket — melyeken állottak az egyezkedő földesuraságok neveik — magunk saját védelmére együgyű bizodalommal általadtuk a tekintetes ügyvéd, Szilcz Lajos úrnak. És /Szent Úristen!/ hallani is sok a Fiscus! a Fiskus⁵⁸! a Polgár Jobbágyok Ügyvédje, /Ő Ügyvédjek/ elsikkasztotta.

De élnek még az ezen munkálatot bévégzett küldöttségi személyek közül is, kiknek midőn — egy most agg ember — Vári Ferenc mondotta: Tekintetes Bíróság, legyenek szívesek nekünk erről levelet adni, még öszvekaromította a Bíróság az akkor ifjú — most agg — embert ezen szavakkal: Hát még kételkedik kend a Bíróság betsületében? Úgy adjuk ezt kendteknek, mint tót a békának, és újra akkor árokba is vettük, és mégis elrabolták tőlünk a telhetetlen zsarnokok.

Az 1836-ik 6. tör. czikk⁵⁹ 3. paragrafus 3-ik pontja szól a legelő elkülönözése tárgyában, hogy a földesurat a legelésből kizárni nem lehet. De ez nem adott rá okot, hogy egészen elvegyék, mert:

4-ik pontba kivétnak 1-ör azon határok, melyekben a földesúr a legelő használatáról vagy az úrbér béhozatala alkalmával le nem adott, vagy későbbi rendbeszedés által ebből kirekesztetett, vagy végre szerződések következésébe attól önként elállott. Íme, itt kezünkben a nyílt szerződés, mert a 3-ik pont — miszerint a földesurat a legelőből kizárni nem

⁵⁶ tagosítás = az egy település határában fekvő, egyazon személy tulajdonában lévő birtokparcelláknak, csere útján, egy tagban való kiadása

⁵⁷ 1836. évi X. törvénycikk = A földes-úri Törvényhatóságról, és az úrbéri Perről.

⁵⁸ fiscus, fiskus = ügyész, ügyvéd

⁵⁹ 1836. évi VI. törvénycikk = Azokról, melyek a telek haszonvételen felül a Jobbágyok hasznai közé tartoznak.

lehet — kipótoltatott ezen szerződés nyomán amidőn nekünk az 1100-nak fele maradt, fele pedig még akkor, amint a szerződés mutatja, a földesúrnál.

És mit kellene már az oly földesurakkal tenni, akik saját alkotott törvényeiket tsipdesik? Azt, ami zsarnokokhoz illik. De mi folyamodunk a törvény védpaissához⁶⁰ oltalomért esedezve, mint békés polgárok, s jól esik valahára szembe mondhatni a zsarnokok nyomasztó igaztalanságokat.

3-or Zsellértársaink birtokai ezen bírhatatlanságát és annak kezükből el nem tsikarását a 4-ik törv. cz⁶¹. azon pontja szerint, hol nyíltan mondatik, hogy az úrbéres polgár, úgyszintén zsellér polgár adhatja–veheti telekbeli állományát, hasznait, faizását, és azt mindenki megveheti, csak a földesúr és közbirtokos nem.

De ez Ibronyban másképp kezdődik, s keresztül–kasul gázolva némely földesuraság a törvényt, a zsellér telek házát megveszi, s akkor 50, s ötvenkét napot, majd 40 frt. árendákat zsarol, pedig ennek a büntetése 200 forint. Mihelyt a földesúr polgár házzal ellátott telkétől 18 napot, házzal el nem látottól pedig 12 napot kíván, pedig Ibronyban úgy zsarnokoskodik.

4-er Most jelenleg míg az alkotott diéta⁶² törvények kihirdetve nem lesznek, álljuk a régi törvényt békésen, azon földesúr polgárjainkkal, mint hajdan együtt vérzők és viadók, mint szabad szellemű Árpád vezette nép földtelen is szabadok kívánunk lenni, s az ország terheit birtok aránylagosan viselni.

5-ör A zsidókat, kik a földesurak mind megannyi zsarnok műszerei, s különösen helységünkben nem szenvedjük. Mint kik vélünk e honért soha nem vérzettek, de bezzeg szívták vérünket. Sőt e honból, mint akik saját maguk zárják ki magukat Castális⁶³ Egyiptomszerű törvényeikkel, s azzal felhagyni nem akarnak, kiüzetni mint olyanokat oly honba, hol Castális, másokat kizáró törvényszék még állhat. S tsak azokat esméréndjük polgártársainknak, kik vélünk egy pohárból ihatnak, egy tálból ehetnek s polgártársaink ifjait s leányait házassági szerződés által, mint a polgárokat honukhoz kötelező legszentebb kaptsolattal boldogítják.

Hátirat: 5 ./..

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 622. db. 1848. Melléklet.

23/d.

Nagykálló, 1848. április 9.

Tekintetes Alkotmányi Választmány!

Mennyiben vagyok, s mennyiben nem vétkes, minthogy vélem a vád még közölve nints, nem tudom. De hogy a gyanúnak rám nézve még tsak az árnyéka is nagyon súlytó, azt nyíltan bevallom, mert én alkotmányunkért éltemet is a legörömostebb áldozom. Hogy egy oly fejletlen és tudatlan, se írni, se olvasni nem tudó nép, mint az ibronyi, hogy félreérthetett, benne semmi különöst nem látok. És kivált mikor tőlük egy, a beszédek fonákát fel nem tartó néptől törvényes felelet bíratik, hogy habozhat, nem tsudáalom ilyen környülményeink között.

⁶⁰ védpaissához = védpajzsához

⁶¹ 1848. évi IV. törvénycikk = Az országgyűlés évenkénti üléseiről. A szerző valószínűleg tévedésből hivatkozott e törvényre, mivel az úrbéresek ügyeivel az 1848. évi IX. és X. törvénycikkek foglalkoznak.

⁶² diéta = országgyűlés

⁶³ Cast, Kaszt. = Az öröklődő foglalkozáson és az azonos társadalmi helyzeten alapuló, szigorúan elkülönülő zárt társadalmi csoport Indiában és néhány más keleti országban.

Akik leginkább vádolóim, a zsidók, kik Ibronyban tagadhatatlan, hogy sok zsarnokságot követnek el, mint árendások. Például 100 gyalog napért szolgáltatnak 104 ökröst, 18 napi zselléri szolgálatért 52 napot, stb. Hogyha az ilyenekről felvilágosítást adtam egyszerű másszor, nem tagadom. Hiba-é ez, hogy ez a zsidóknak nehezen esik, mindenki gondolhatja, és ilyeket tanúul használni ellenem azt hiszem törvényellenes.

Van még úgy hiszem három egyén, kik valami folyamodás írással vádolnak, de amelyet én folyamodásnak bé nem vallhattam, mint amely felett sem czím, sem dátum nints. Hogy azon iratot mért tettem, mint maga saját az ellenem tanúskodó Pál Mihály is bevallja, előadom.

Pénteken este elmentem a tanítóhoz, hol ők fiastul az említett Pál Mihállyal, ki egyzersmind bizonyos folyamodás beadásról hallom, hogy terveznek. Én, aki a leglelkiesméretebben figyeltem mindenre, kérdem: mi folyamodás lesz az? Előadták azt azon szellemben, mint ott írva van. Én azt mondom rá: nem jó lesz az, ne írja tanító úr! Azt felelte rá: majd megírja fiam. Erre Én azt mondtam: csak hagyják el, majd inkább megírom én. Egyenes tzelóm a lévén, hogy őket e térről eltávolítsam, s nyugtatásokra reggel elolvastam előttök, de én soha a népnek erről egy szót sem szóltam. Mert ha akartam volna, szombattal szeredáig tsak tettem volna. Sőt tzelóm evvel egyedül a volt, hogy őket e tettől eltávolítván a csendességet megtartsam, amint Ibronyban nem is volt, most sincs semmi baj. Kivévé, hogy a nép, kik ártatlanságomról tehetnek egyedül tanúbizonyságot, bevádoltattásom sajnosan veszi.

Hogy pedig mennyit tettem csaknem tudóm szakadásáig a tsendességért, ezen folyamodásomhoz csatolt *:/: és ://: s :///:* vessző alatti bizonyítványaim, esedezem legyenek elegek. S legyen szíves a Tekintetes Alkotmányi Választmány polgári betsületem helyre állítani, és én szíves hódolattal nem úgy mint pap, hanem mint polgár katona is életemet, utolsó vérem hullását tántoríthatatlanul áldozom. Ki is ezt mély tisztelettel jelentve maradtam.

N. Kálló, 1848 április 9-ikén.

A Tekintetes Alkotmányi Választmánynak alázatos szolgálja

Nagy Lajos mk. ibronyi lelkész

Hátirat: A Tekintetes Alkotmányi Választmányhoz intézett alázatos folyamodása a bent írtak.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 622. db. 1848. Melléklet.

23/e.

Nagykálló, 1848. április 10.

Ezen határozat folytába az érdeklött Nagy Lajos ibronyi lelkész e küldöttség eleibe berendeltetvén. A fentebbi határozat értelmébe az elnökség által megdorgáltatott. Minek következtébe bár azt nyilvánítja, hogy keble tisztaságát érzi, mégis további maga mentegetésébe nem ereszkedik, hanem a küldöttség rendeletét, mint atyáskodást tisztelettel fogadja, 's magát ahhoz alkalmazni köteleességének nyilvánítja.

Ugyanez alkalommal tiszteletes Nagy Lajos lelkész kéréleg felszólítja e küldöttséget, hogy amennyibe ő igen lealázónak tartja magára nézve, hogy az Ibronyba működött választmány a nemzetörök közé való besoroztatását megtagadta, ezt néki e Központi Választmány megengedni méltóztassék.

A folyamodónak a maga mentségére önkezüleg írt folyamodásának kitételei, ezen Választmány előtti megjelenése alkalmávali magaviselete, a polgári kötelességek teljesítése iránti hajlamáról, 's a rend és béke fenntartása iránt nyilvánított akarataról győzvé, meg e

választmányt. Minthogy a nemzetőrök éppen e kötelességek teljesítésére esküvel is köteleztetnek, kívánságának hely adatik, 's besoroztatásának eszközlése szolgabíró Szegedy Istvánra bízatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. I. köt. 1848. IV. 10. kb. jkv. 11. sz.

***Az új törvények fogadtatása, ellenszenv a nemzetőrségi szolgálattal szemben,
a rendfenntartáshoz katonaság kérése***

24.

Nagykálló, 1848. április 10.

Az illető alválasztmányoknak — kik a miniszerelnöki körlevéllel leküldött t. cikkelyek hirdetésében, 's az őrseregnek felállítására szükséges összeírásban⁶⁴ működtek —, jelentéseikből arról győződven meg e Választmány, hogy ezen ország közjávára intézett t. cikkelyek ahelyett — mint várni lehetett —, hogy örömet 's meglepedést fognak előidézni, balmagyarázatokra, felfogásokra, sőt aggodalomra adtak okot. 'S az őrseregbe beállításra hajlam nem mindenütt, sőt némely helyeken ellenszenv mutatkozott. Tudomására jöven ezen Központi Választmánynak az is, hogy Polgár mezővárosába, melynek némely lakosai Szabó Ádám által ámíttatva magokat Szabad Hajdúnak⁶⁵ hitték, 's már huzamosabb évek oltá nyugtalankodnak. 'S most a körülmények felhasználása mellett, újabban Szabó Ádám által bujtogattatnak. 'S ezeknek nyomán arról is meggyőződött e Választmány, hogy az őrsereghez beállításra mutatózó még kevés sympathia, a besorozottak fegyvertelen állapota miatt, a lehető rendzavarás esetére, a személy- és vagyonszűkösség fenntartására elegendő segédeszközökkel nem rendelkezhetik.

Az elnök Alispáni Hivatal útján elegendő magyar katonaságnak — 's különösen gyalogoknak — e megyébe helyhezése eránt alkotott törvényjavaslatra érkezett két rendbeli királyi válaszokat — a 230. és 250-ik számú iratokba azzal — közlik, 's ez utóbbinak kivívásában Nádor Ő Fenségének magasztos hazafi érdemeit kiemelik. Ezúttal az időközbe érkezett számos ikenetek és törvényjavaslatok, 's K. Leiratok szinte olvastattak.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. I. köt. 1848. IV. 10. kb. jkv. 14. sz.

Szabolcs vármegye országgyűlési követeinek jelentése

25/a.

Nagykálló, 1848. április 10.

Olvastatott országgyűlési követ uraknak folyó hó 3-áról kelt jelentésök, mely mellett a felelős független magyar ministerium eránt alkotott törvényjavaslatra érkezett két rendbeli királyi válaszokat — a 230. és 250-ik számú iratokba azzal — közlik, 's ez utóbbinak kivívásában Nádor Ő Fenségének magasztos hazafi érdemeit kiemelik. Ezúttal az időközbe érkezett számos ikenetek és törvényjavaslatok, 's K. Leiratok szinte olvastattak.

Mind ezek tudományul vétettek.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. IV. 10. kgy. jkv. 728. sz.

⁶⁴ A jegyzőkönyv itt "A nemzeti őrseregéről" szóló XXII. törvénycikkre utal, melynek 6. §-a a nemzetőri összeírásról rendelkezik.

⁶⁵ Eredetileg Polgár lakosai is élvezték a hajdúszabadságot, melyet az egri püspökség nem ismert el, és a mezővárost leválasztotta a Bocskai István telepítette hajdúk közösségéről.

25/b.

Pozsony, 1848. április 3.

Tekintetes Karok és Rendek!

Néhány napok repültek el, mióta e haza legelsőbben fejedelme szavát nyéré egy független felelős ministerium alakíthatására. A szavak akkor már öröme hívák fel e nemzetet, mellyel a szabadság érzete vele születvén. Reményljük 's hisszük, a szabadság élvezésére is képes. Ám de a fejedelmi szó még csak ige vala, minek megtestesülése boldogíthatja csak e hont. És Tekintetes Rendek! Ezen ige testé válhatása ellen azon bürokratia⁶⁶, mely eddigelé vasmarokkal tartá féken a haladni akaró nemzetet, ismét megkísérté utolsó vonaglásai között, miként lehetne az adott fejedelmi szót kijátszani. 'S befolyásával keletkezett — az ide (230-ik sz. alatt) mellékelt —, 's a független felelős ministerium alakításáról szóló k. királyi válasz, mely a nemzet képviselőiben méltó aggodalmat gerjesztvén, ezek a zavarok 's a netalán kedvetlen következesek elhárítására az oda mellé nyomtatott határozatot hozák. Azonban hálás érzettel van szerencsénk a Tekintetes Rendeknek jelenteni, hogy fenséges Nádor István előre átlátván, miszerint ezen a fejedelmi szót vakmerően comprommittáló⁶⁷ kormányeljárás e szeretett hont végetlen zavarokba, a trónt pedig veszélybe dönthetné, megígéré a nemzetnek magas közben járásával kivívni óhajását, 's ennek kivívását köté a trón előtt hivatala megtartásának nélkülözhetlen feltételül. S ez oka, hogy azon fentebb említett k. kir. válasza eddigelé a Tekintetes Rendekkel nem közlénk. Nem akartunk nyugtalanságot okozni, mielőtt az adott magas szó vagy beváltatik, vagy a Bécsi Kormány szikláján megtörik. Azonban Istennek hála, sikerült a Nádor Ófenségének a nemzet hő óhajását keresztülvinni. 'S miután a 250-ik sz. alatt idecsatolt k. kir. leirat nemcsak a hon jövedelmei kezelését, de a közigazgatás minden ágait a hon felelős ministeriumának vagy általadá, vagy azoknak gyakorlatát ezeknek ellenjegyzéke mellett tartá meg, a pár napig tartott aggodalom megszűnt. Mert azon nemzet, mely az ilyen garantiák mellett szabadságát fenntartani nem képes, nem is érdemli azt. S mi hisszük, a magyar okulva százados nyomorán, illően méltánylani 's erélyesen megörzeni a szabadság talpkövéte képes lesz nem csak, de férfias elhatározottsággal fel is építendi reá az alkotmányt, mely minden egyes polgárokat befogad, s hol nyug- s oltalomhelyét feltalálандja egyformán gazdag, mint szegény.

Mi a sajtótörvényeket illeti, örvendünk, hogy e tárgyban legelső alkalommal már a Tekintetes Rendek kívánatát eltalálni némi részben szerencsések valánk. De örömmel jelentjük azt is, hogy mi akkor nem, később sikerült, s hogy a képesség — mint azt a 247-ik sz. alatt láthatni — leszállított.

Az ország gyűlésének rövid napok alatt vége. A végzettekéről s még végzendőkről az ide mellékelt iratok szólnak. Újabban kapott hivatalos rendeletünkénél fogva a Tekintetes Rendeknek a történendőkről ezentúl minden 4-ed nap tudósítást tenni el nem mulasztjuk.

Mely hivatalos jelentésünk után magunkat kegyességükbe ajánlottak, mély tisztelettel maradunk

Pozsonyban, április 3-án 1848.

A Tekintetes Karoknak és Rendeknek alázatos szolgálái

Kállay Menyhért mk. és Bónis Sámuel mk.

országgyűlési követek

Hátirat: 728. Beadva április 6/848.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 554. db. 1848.

⁶⁶ bürokratia, bürokrácia = az ügyintézésben tanúsított merev, az előírásokat mindenben megtartó, de kicsinyes, szűklátókörű magatartás, az élettől elszakadt hivatali szellem

⁶⁷ comprommittál, kompromittál = rossz hírbe hoz, gyanúba kever, lejárat

*A Szabolcs Vármegyei Közgyűlés felkérése az adminisztrátori rendszer előtti főispánhoz,
gróf Teleki Józsefhez korábbi hivatalának elfoglalása iránt*

26/a.

Nagykálló, 1848. április 10.

Ez alkalommal felemlítettén, hogy a közelebbi ország gyűlése után behozott adminisztrátori új rendszer⁶⁸, az azt alkotta kormány megbukásával elenyészett. De különben is e megye volt főispáni helytartója, ide beadott 's közelebbi közgyűlésen felolvasott lemondásába, azon állásából való kilépését a jelen körülmények közt hazafi kötelességnek vallotta. A megyei szerkezet természeténél fogva a főispáni hivatal által van a kormánnyal öszvefüggsbe. E megye főispánja, széki gróf Teleki József erdélyi főkormányzó úr megkeresendő lenne, hogy e megye kormányát, melynek főispánja lenni meg nem szűnt, 's mellyeli öszveköttetése — az azt megszakasztotta törvénytelen kormányi intézkedés megszüntével — elébbi jogaiba visszalépett, ismét kezébe venni méltóztatik.

A Megye Közönsége közérzelmeit látván tolmácsolva ez előterjesztésben széki gr. Teleki József erdélyi főkormányzó és főispán úrhoz: azzal a hozzátétellel rendeltetett az indítvány értelmében felhívás intéztetni, hogy a megye minden olyan tárgyakra, melyeknek elintézése a főispáni hatáskörbe tartozik, mindjárt hozzá kíván folyamodni.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. IV. 10. kgy. jkv. 729. sz.

26/b.

Nagykálló, 1848. április 10.

Tisztelt Gróf Erdélyi Főkormányzó és Főispán Úr!

Azon kormány, mely hazánkba az adminisztrátori rendszert törvényen kívül behozta, megbukott. Az adminisztrátorok⁶⁹ lenni megszűntek, 's megyénk volt Főispáni Helytartója, Udvari Tanácsos 'Sombory Imre Úr még eleve állásáról lemondását velünk tudatta, 's lemondását a haza jelen állásába hazafi kötelességnek vallotta. Azért hivatalos kötelességünknek tartjuk felkérni Önt Tisztelt Gróf Főkormányzó és Főispán Úr, hogy megyénk kormányát vegye kezébe. 'S amennyiben a Főispáni Hivatal működése a kormány és megyei szerkezet közti kapots fenntartására múlhatlan szükséges, mi kijelentjük, hogy mától fogva minden olyan tárgyakra, melyek elintézése Főispáni hatáskörbe tartozik, kéréseinket egyenesen hozzája fogjuk intézni.

Akik egyébiránt tisztelettel maradunk Tisztelt Gróf Főkormányzó és Főispán Úrnak
Kelt az 1848. április 10. közgyűlésünkben

Alázatos szolgálói

Hátirat: 729. Gróf Teleki József Úrnak Erdély Fő Kormányzójának, Zabolch megye Fő Ispánjának, a Cistibiscana Superintendentia Fő Curatorának, 's a Magyar Tudós Társaság elnökének tisztelettel hivatalból.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. A. 1. 48. cs. 555. db. 1848.

⁶⁸ Adminisztrátori rendszer = Az adminisztrátori rendszer a nemesi vármegye önkormányzatának felszámolására irányuló kísérlet a reformkori Magyarországon. A bécsi udvar 1844-től a főispánok helyett adminisztrátorokat (főispáni helytartókat) nevezett ki a vármegyék élére, akik sokszor erőszakos eszközökkel érvényesítették a bécsi kormányzat akaratát. Ezt az intézményt csak az 1848. évi forradalom számolta fel.

⁶⁹ adminisztrator, adminisztrátor = főispáni helytartó

A szolgabírók felszólítása az úrbéri panaszok gyors elintézésére

27.

Nagykálló, 1848. április 10.

Ez alkalommal indítványoztatván, hogy a közelégedés előmozdítására a szolgabírók oda lennének utasítandók, hogy minden lehető úrbéri panaszokat, melyek hozzájuk beadattak, mentől előbb elintézni siessenek.

Ezen indítvány elfogadtatott, 's annak értelmébeni eljárás minden szolgabíróknak felelet terhe alatt kötelességül tétetett.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. IV. 10. kgy. jkv. 732. sz.

Haczell Márton adománya Nyíregyháza város részére

28.

Nyíregyháza, 1848. április 10.

Tisztelt Polgármester Úr!

Néhai Édesatyám Haczell Mártonnak Nyír egyházi birtokát testvéremtül, Haczell Antal-tul általvévén, ha Isten másképp nem rendelte, hátra lévő napjaimat a Nyír egyházi békés polgárok között óhajtom leélni, 's fáradalmaimmal e Szabad Föld hantjai alatt kipihenve, általaludni az örök álmot.

Tsaknem fél századtul fogva folytonosan fiai közé számítván magamat e nemes városnak. Reménylem ennek lakosai is nem, mint idegent, de mint testvérjeket 's polgártársokat tekintettek eddig is, 's fognak tekinteni ezután is.

Nehogy azonban áldozatokkal alapított jótékony intézeteikbe anélkül részesüljek, hogy tehetségemhez képest magam semmivel sem járuljak, ezennel iderekesztek

A Városi Kórház részére 40 pengő forintokat,

A Kisdud Óvó Intézet számára 20 pengő forintokat,

A Tüzi Pénztár számára 20 pengő forintokat,

Öszvesen 80 pengő forintokat.

Tisztelettel Kérem Polgármester Urat, hogy ezen öszvegeket az illető pénztárakba bészolgáltatni méltóztasson. Ki egyébaránt becses Kedvezéseibe ajánlott, minden tisztelettel maradok

Polgármester Úrnak alázatos szolgája

Haczell Márton mk.

Ny. Egyháza, április 10-én 1848.

Hátirat: 1848/28.

Címzés: Szabadalmazott Nyíregyháza Városa érdemes Polgármesteri Hivatalának tisztelettel, 80 p. forintokkal terhelve Nyíregyházán.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. V. B. 133. 1848/28.

*A megyében állomásozó lovas katonaság gyorsabb mozgósíthatása miatt,
Nyíregyházán való összpontosítása*

29/a.

Nagykálló, 1848. április 14.

Olvastatott a Ministeri Országos Ideiglenes Bizottmány, folyó év április hó 5-ről 195. sz. a. kelt rendelete. Melyben az e megyében helységenként szállásoló lovas katonaságnak, osztály vagy legalább századonként, a bekövetkehető veszély helyére könnyebb, 's gyorsabban alkalmazhatás nézetéből öszvehúzása meghagyatik.

Melynek folytán elnöklő alispán jelentése szerint e megyébeni lovas katonaságból 1. század Nyíregyházán, másik század fele Ny. Bátorban, más fele pedig Gyulajban, 's P. Petriben lévén jelenleg elszállásolva. Miután ezen Választmány a Bátori Nemzeti Őrség eddig tanúsított lelkesedése, a csend és rend feltartása körüli buzgolkodása nyomán úgy van meggyőződve, hogy ottan a rendes katonaság szükségtelen. Mely meggyőződéséről az illető Nemzeti Őrsereget kapitánya által értesíttetni kívánja.

Az öszvevonulás helyéül Nyíregyháza városát tüzvén ki; az illető katonaság parancsnokát elnökiileg az iránt rendeli megkerestetni, hogy a P. Petrii és Gyulaj helységekben fekvő katonaság Báthorba már előbb berendeltetvén. Onnan a báthorival egyesülvén Nyíregyházára, mint a megyei lovas katonaság öszvevonulási helyére húzattassék öszve. Mennyiben pedig a nyíregyházi raktár véletlen ily nagy számú katonaság ellátására képes nem lenne, a katonaság bevonulása előtt széna és zab részletek szállíttatása iránt Kállay Ubul főszolgabíró elnökiileg felszólíttatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IV. 14. kb. jkv. 15. sz.

29/b.

Pest, 1848. április 5.

Alispán Úr!

Miután azon esetre, ha netalán valamely törvényhatóság kebelében oly rendzavarás mutatkoznék, mely a személy- 's vagyonbátorlét biztosítására — maga az illető törvényhatóság, vagy annak elnöke felhívása következtében — a rendes katonaság közbenjöttét 's nagyobb erő kifejtést tenne szükségessé, a katonai segély kiállítása, a lovasságnak több helységekben kisebb csapatok szerinti elhelyezése miatt több idővesztéssel van öszzekötve.

Miután ezen katonai segély, a zavargást okozó néptömeg ellen kisebb csapatokban, biztos sikerrel és gyorsan alig használtathatnék.

Ugyanazért a magyar katonai hadi főkormány részéről, a tartományi biztossággal egyetértőleg tett azon javallathoz, miszerint az illető megyékben helységenként szerte szállásoló lovas katonaság osztályonként, vagy legalább századonként öszvehúzva helyeztessék el, 's így a veszély helyére gyorsabban rendeltethessék, részünkről is hozzájárultunk.

Mely intézkedésről önt oly hozzáadással értesítjük, hogy az azon megyében szállásoló lovasságnak osztályonként, vagy századonként leendő elhelyezéséről a katonaság már maga útján értesíttetvén. A beszállásolás iránt kellőképp intézkedjék.

Kelt Pesten április 5-én 1848.

A ministeri országos ideiglenes bizottmány
Klauzál Gábor mk., Szemere Bertalan mk., Pulszky Ferenc mk.

Hátirat: 756. közgy. 15. bizott.

Címzés: 195. A ministeri országos ideiglenes bizottmánytól Szabolcs megye Alispánjának hivatalosan Nagykállóba

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 579. db. 1848.

A Szabolcs vármegyei löportár helyének kijelölése

30.

Nagykálló, 1848. április 14.

Választmányi tag Fintor Mihálynak, a megyei löportár helye kiszemlése iránt lett küldetése folytán tett jelentése olvastatván.

Elnök alispán egy löporraktárnak a jelentésben nevezett helyen, árcsökkenés útján leendő felépíttetése, 's míg ez felépülne a megyei löportár Ny. Báthori Löportárba leendő elszállíttatásával megbízatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IV. 14. kb. jkv. 18. sz.

Fried Jakab nagykállói kereskedő kérelme a mozgó őrseregből az állandóba való áthelyezése iránt

31.

Nagykálló, 1848. április 17.

Tekintetes Központi Választmány!

A nemzeti őrség, felállításában munkálkodott Választmány által, mint most tudomásomra jött, a mozdítható sereg tagjává iratván bé. Miután én, mint e városban legnagyobb kereskedéssel foglalkozó egyén folytonosan elfoglaltatva lévén, az ezen mozdítható őrsereg fegyvergyakorlataiban, 's más kötelességeiben tetemes károm és hátramaradásom nélkül pontosan részt nem vehetnék, 's így hazámnak 's a szent ügynek híven nem szolgálhatnék. Mennyiben segédem is már a mozdítható őrsereg közé soroztatott, alázatosan esedezem, miként engemet e sereg soraiból az állandóhoz által iratni méltóztassék.

Alázatos tisztelettel vagyok a Tekintetes Központi Választmánynak alázatos szolgája

Fried Jakab nagykállói kereskedő

Hátirat: 760. Közgy. 19 választ.

A Tekintetes Központi Választmányhoz intézett alázatos kérelme bent írtak.

Végzés: 19. A választmány abbeli rendelkezése, miszerént a nemzetőrségi kötelező törvény kihirdetéséig, mennyibe a fegyvergyakorlatokba e jelenig részt nem vett, az ideigi állásába meghagyatott, helyben hagyatik.

Kelt az 1848-ik évi április 17-én s k. n. N. Kállóban tartott Közgyűlésből.

Kiadta Tatár Antal mk. másodaljegyző

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 579. db. 1848.

Püspökladány részére adott vásártartási szabadalom

32.

Nagykálló, 1848. április 17-18.

A N. Méltóságú Helytartótanács Ő Cs. 's Apostoli Királyi Felsege által, P. Ladány helysége részére megadott vásári szabadalom felől oly hozzáadással értesít, hogy a folyamodó uradalom a vásári kiváltságlevélnek, a M. Kir. Ud. Cancellaria⁷⁰ kiadó hivatalától leendő kivételére utasíttassék.

Ezen intézmény mása, a Püspök Ladányi Uradalommal leendő közlés végett Rásó Lajos szolgabírónak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. IV. 17-18. kgv. jkv. 795. sz.

Markos Alajos jelentkezése a 43. honvédszászlóaljba

33.

Nyíregyháza, 1848. április 19.

Markos Alajos Úr, ezenek felmutatója kívánja magát a 43. honvédszászlóaljhoz beiktatni. Ő tehát ha testi hibái nincsenek, erre ezennel ajánlatik, 's visszaküldése kéretik.

Nyíregyháza, 19. IV. 1848.

Kálmány mk. őrnagy

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. IV. 19.

Az új törvények ismertetése, a nemzetőrök összeírása, az országgyűlési választások

34/a.

Nagykálló, 1848. április 28.

A Belügyministeriumtól az elnökséghez az új törvények végrehajtását illetőleg április 19-ről adatott utasítás előterjesztvén.

Ezen belügyministeri utasítás 1-ső számmal jegyzett a./ pontja rendeletéhez képest, a követek jelentésére 's az új törvények kihirdetésére május hó 4-ére a Közgyűlés már elnökileg kitűzve és kihirdetve, a c./ pont értelmébe pedig azon Közgyűlésnek a XVI-ik T. Czikkely⁷¹ 2-ik §-a b./ pontja, illetőleg a 8-ik, 9-ik § szerénti alakítására nézve oly rendeletek lévén közzétéve, hogy minden érdekek kellő képviseltetése tekintetéből tetszésök szerénti számba, minden községek megbízólevéllel ellátandó képviselőket küldjenek. A belügyministeri hivatkozott utasítás 1-ső számjának b./ pontja értelmébe a megyének választókerületekrei elosztása eránt a május 4-iki Közgyűlés eleibe terjesztendő terv ezen Választmány által elkészítettet, 's a ./ alatt rekesztetik.

Ugyanazon belügyministeri utasítás 2-ik számmal jegyzett szakaszának a./ pontja szerént intézkedni kellettén arról, hogy a törvények olcsón legyenek megszerezhetők. Ennek folytába a Pest Megyei Rendre Ügyelő Bizottmány elnökétől érkezett azon tudósítás nyomán, hogy Landerer és Heckenast Könyvnyomdájokból egy-egy példány 8 pengő krajcárért kap-

⁷⁰ cancellaria, kancellária = a legfontosabb államügyeket intéző királyi hivatal, feladata az igazságszolgáltatással, a kormányzással és a közigazgatással kapcsolatos.

⁷¹ XVI. tc. = A megyei hatóság edeiglenes gyakorlatáról.

ható. 600 példányoknak — a megyébeni kioszthatása végett —, megrendelése az elnök alispánra bízatik.

Ugyanazon utasítás 2-ik szakaszának c./ pontja értelmébe a május 4-iki Közgyűlésből a választási ügy vezérletére küldöttség lévén kirendelendő. Ezen utasítás szelleméhez képest, ezen Küldöttségnek alakítására nézve a .//. alatti javallat lesz előterjesztendő.

A követi választók összeírása is az f./ pontba közlött minta szerint, ezen küldöttségből kirendelendő választmányok által lesz eszközendő.

Ugyanazon utasítás 2-ik szakaszának d./ pontja értelmébe, hogy minden érdekek aránylagos képvisellete eszközölthessék, a XVI-ik T. Czikk⁷² 2-ik §-ának c./ pontja szerint megválasztandó állandó bizottmány megválasztásának könnyítésére a .///. alatti terv, mely szerint a rendes fizetések hivatalnokok számát háromszorosan meghaladó 207 tag javallatik, bemutatandó lesz.

A törvényeknek helységenkénti kihirdetésébe a szolgabírók fognak eljárni, 's ha az elnökség által megrendelendő 600 példányba a T. Czikkelyek május 7-éig meg nem érkeznek, legalább minden helység számára egy-egy példánynak másunnani beszerzéséről az elnökség gondoskodjon. Azért is a szolgabírók ezen kihirdetést 's kiosztást május 8-án fogják megkezdeni, 's szakaszaikba minden haladék nélkül a bevégezésig folytatni.

Mely törvénykiherdést a belügyministeri rendelet 4-ik és 5-ik §-ai következtébe magyarázatokkal is kísérni kelletvén. A közös teherviselésről szóló VIII-ik T. Czikket⁷³ érdeklőleg, ennek igazságáról a nem adózás igazságtalan kiváltságának fel nem tarthatásáról magyarázatba csak egyedül nagyobb nemesi községekbe 's csak oly esetben ereszkedjenek: ha netalán létező izgatók ellenébe a felvilágosítás győző erejét kellene használni. Mert e megyének több országgyűlésre a köztelherviselés iránt adott utasításai már nagyobbbrészt a nemesség meggyőződésébe is átmentek.

A IX-ik⁷⁴, X.⁷⁵, XIII.⁷⁶, XXII⁷⁷ T. Czikkeket érdeklőleg a volt jobbágyságnak meg fogják magyarázni, hogy az ország kincstári uradalmainak jövedelmeiből csak az úrbériség és azt pótló szerződések alapján szedett jövedelmekért fogván kármentesíteni a birtoкосokat. Mind az ami úrbériség, meg fog becsültetni, ami pedig nem úrbériség, hanem majorsági telek vagy föld, azért valamint hogy az ország nem teszen eleget a földbirtoкосoknak, úgy az olyakat ideiglenes szerződés mellett használókra a IX-ik T. Czikk jótékonyága ki nem terjeszkedik. A már rendbeszedett és tagosított helyeken Úriszék, Vármegyei Törvényszék és Helytartótanács — tehát az 1836-iki X-ik T. Czikkely által rendelt törvényes bíróságok ítélete által külön van választva az úrbériség, 's ez minden kérdésen felül már a IX-ik T. Czikk rendelete alá esik, 's a X-ik T. Czikkely 1-ső §-a szerint többé fel nem bontathatik. Még rendbe nem szedett helyeken pedig, hol az úrbériség a majorsági birtoktól különválasztva nincs, meg kell magyarázni, hogy nem elég a birtoкосnak azt állítani, hogy az ő telke majorsági, a rajta lakónak nem elég azt állítani, hogy úrbéri, hanem valamint ez előtt — törvényes bíró határozta el mi légyen az úrbériség —, úgy ezentül is bíróság fogja az úrbériséget meghatározni. Azzal a különbséggel, hogy az Úri Törvényhatóság a IX-ik T. Czikk 4-ik §-a szerint megszüntetvén. A rendbeszedés, 's annál fogva az úrbériség meghatározása és különválasztása tárgyába, az Úriszék helyett

⁷² XVI. tc. = A megyei hatóság edeiglenes gyakorlatáról.

⁷³ VIII. tc. = A közös teherviselésről. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

⁷⁴ IX. tc. = Az úrbér és azt pótló szerződések alapján eddig gyakorlatban volt szolgálatok (robot), dézsma és pénzbeli fizetések megszüntetéséről. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

⁷⁵ X. tc. = Az összesítésről, legelőelkülönözésről és faizásról. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

⁷⁶ XIII. tc. = A papi tized megszüntetéséről. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

⁷⁷ XXII. tc. = A nemzeti őrseregről. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

— a X-ik T. Czikkely 4-ik §-a szerint — az Alispányi Szék lesz az első bíró; 's az 5-ik § értelmébe feljebbvitel útján a Vármegyei Törvényszékre, 's onnan a Királyi Táblára fog-
nak terjesztetni. Ha tehát a felek egymás közt az eránt, hogy valamely föld vagy házhely
úrbéri-é, vagy nem, 's következőleg a IX-ik T. Czikkely szerint felszabadul-é vagy nem,
's érte az ország — mint úrbériségért — fizet-é kárpótlást vagy nem? — kérdés támad.
Ezt a törvényes bíróság fogja meghatározni.

'S ha valaki majorsági birtoktól tagadja meg a haszonbérfizetést, vagy ahelyetti szolgál-
latot, azt utána kelletik majd pótolnia. Ha pedig úrbériségnek ítélendőől fizet vagy ahelyett
szolgál, mindezeknek visszafizettetését a bíróság bizonyosan elrendelendi. Világosan el-
mondandók még a belügyministeri rendelet e szavai: "világosan megmondandó nekik mi-
képp e tartozások csak úrbéri viszonyokra vonatkozólag engedettek el, és így minden más
kötelezettségeik fennállanak, azaz adózni, közmunkára menni, helybeli egyházi személyeik-
nek eleget tenni, 's mind attól, ami nem úrbéri birtok fizetni tartoznak. Mert a volt jobbá-
gyok sorsának e megjavulása után semmi hátramaradás nem fog türetni".

A XXII-ik T. Czikket érdeklőleg, minthogy a honvédelmi minister rendelete elvárando a
belügyministeri utasítás szerint — az őszveírások eszközzésére —, amennyibe a szolgál-
bíróknak Törvényszékre kell bejőnniök szakaszonként két-két tagból a 4./i. alatti 16 küldöttség
neveztetik ki. Mely küldöttségeknek ha valamelyik tagja munkálkodásra meg nem jelenhet-
ne, az elnök Alispáni Hivatal helyettesek alkalmazására felhatalmaztatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IV. 28. kb. jkv. 20. sz.

34/b.

Nagykálló, 1848. április 28.

1848-ik április 28-án N. Kállóban tartott választmányi ülés jegyzőkönyvéből.

A Belügyministeriumtól az elnökséghez az új törvények végrehajtását illetőleg, április
19. adatott utasítás előterjesztetvén.

Végzés: Ezen belügyministeri utasítás 1-ső számmal jegyzett sat. A XXII-ik törvény-
czikket⁷⁸ érdeklőleg, minthogy a honvédelmi minister rendelete elvárando, a belügyminis-
teri utasítás szerint az összeírások eszközzésére — amennyibe a szolgálbíróknak törvény-
székre kell bejőnniök — szakaszonként két-két tagból álló, a 4 ./i. alatti 16 küldöttség ne-
veztetik ki. Mely küldöttségnek, ha valamelyik tagja munkálkodásra meg nem jelenhetne, az
elnök Alispáni Hivatal helyettesek alkalmazására felhatalmaztatik.

Kállay Ödön főszolgabíró szakaszába Bezdédy László
Rásó Lajos szolgabíró szakaszába Zoltán Mihály elnök
Papp Antal szakaszába Somossy Ignác
Markos László szakaszába Szabó Menyhért
Kállay Ubul szakaszába Bónis Barnabás vagy Elek Mihály
Mikecz Pál szakaszába Jármay Menyhért
Csuha Tamás szakaszába Zsoldos János
Szepsy István szakaszába Bónis Károly
Irinyi István szakaszába Farkas Ignác
2-ik szakaszba Vay Imre
Becske Lajos szakaszába Szentmariay Károly
Kubinyi Ignác szakaszába Vay Gyula
Szilcz Lajos szakaszába Kazinczy József

⁷⁸ XXII. tc. = A nemzeti őrseregről. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

Szabó Albert szakaszába Hunyady József
Jármay András szakaszába Ábrányi Emil
Szegedy István szakaszába Rutkay Ferenc

Kiadta Kausay Károly mk. jegyző

Hátirat: Péchy László

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. IV. 28.

34/c.

Nagykálló, 1848. május 24.

1848-ik évi május 24-én a követválasztások vezetésével megbízott központi választmánynak N. Kállóban tartott ülése jegyzőkönyvéből.

Elnök alispán Péchy László előterjesztvén, hogy mennyiben a rendkívüli körülmények miatt az ország gyűlésének július 2-áni megnyitása, a minister tanács ülés szózatába határozottan kijelentetett. Ezen időig a Központi Választmány által, törvény alapján rendelt választók öszveírása, 's az öszveírásoknak a Központi Választmány általi megvizsgálása, országgyűlési képviselők választása, ha a törvény által rendelt határnapok megtartatnak, az idő rövidsége miatt nem eszközölhető. Ez okon a Központi Választmány által e tárgyban hozott határozatok megváltoztatását javallja.

Végzés: A Központi Bizottmány az elnöki előterjesztést alaposnak találván, a körülmények által igénybe vett szükséghez képest a választók öszveírására, a választói öszveírások megvizsgálására, az országgyűlési képviselők választására nézve következőképp intézkedett. A Nádudvari választókerületbe egy, a többi választókerületekbe a választók öszveírásául, két-két küldöttség nevezetett ki. Jelesül a Nádudvari választókerületbe Zoltán Mihály elnökle alatt Nagy István, Virágos Márton, helyettesül Nábráczky Antal küldettek ki. A Kállói választókerület egyik részébe gróf Vay Dániel elnökle alatt Gencsy Lajos, Fintor József, helyettesül Hetey Alajos. A Kállói kerület másik részébe Leszkay Ferenc elnökle alatt Szunyoghy Lajos, Szilágyi János, helyettesül Eröss Farkas. A Bátori választókerület egyik részébe Kállay Emánuel elnökle alatt Molnár György, Fejér József, helyettesül Kékesi Mihály. A Bátori kerület másik részébe Gencsy Károly elnökle alatt Baksay István, Szilcz István, helyettesül Juszth Károly. Löki választókerület egyik részébe Bónis Barnabás elnökle alatt Dvorszky Vince, Kiss József, helyettesül Török Miklós. Löki választókerület másik részébe Dogali Gusztáv elnökle alatt Dési István, Nagy Péter, helyettesül Násafalusi polgári jegyző. Bogdányi választókerület egyik részébe Zoltán Ferenc elnökle alatt Zsoldos János, Farkas Miklós, helyettes Palaticz Mihály. Bogdányi kerület másik részébe Répásy János elnökle alatt Zoltán Tamás, Nyitrai Sámuel, helyettesül Uray Tamás. Kis Várdai választókerület egyik részébe Jármay József elnökle alatt Péczely Pál, Ilosvay Kristóf, helyettesül Barna Antal. Kis Várdai kerület másik részébe Farkas Ignác elnökle alatt Somlyódy István, Komjáthy Pál, helyettes Várdi Péter dombrádi bíró kiküldetnek.

Ezen küldöttségek öszveírasi munkálataikat máj. hó 29-én megkezdeni, 's 7 nap alatt az öszveírással általok kitüzendő helyeken félbeszakasztás nélkül folytatni, közelebbi június 4-én bevégezve a választók öszveírását június 5-ére a követválasztások vezetésével megbízott Központi Választmánynak bemutatni köteleztetnek. Azon kiküldöttek, kik a választók öszveírása lelki ösmeretes 's törvény szabta teljesítésére az 1847/8. évi V. t. cz⁷⁹. 12. §-ában meghatározott esküforma szerint míg hittel nem kötelezvék, a választási munkálat megkezdése előtt az öszveíró küldöttség előtt az érdeklött esküforma szerént az esküt letenni köte-

⁷⁹ V. tc. = Az országgyűlési követeknek népképviselőlet alapján választásáról.

leztetnek. A küldöttségek a választói képességek öszveírásánál, az országgyűlési követek választásáról szóló fenn idézett törvény pontos megtartására utasítatnak.

Mennyibe a választások öszveírásául szolgáló nyomtatott tabellák kinyomatása, valamint a választókhöz szolgabírói köröztetés 's szószékböli-közhírré tétel által intéztetni rendelt felhívás kinyomatása 's köröztetése, a választók öszveírásául kitűzött határnap közéletése miatt, nem eszközölhető. Választmány ebbeli rendelkezése megszüntetik, mely időbe, mely helyen lesznek a küldöttségek öszveírási munkálatokat teljesítendő, annak a küldöttségek munkakörébe tartozó helyekeni közhírré tétele az illető küldöttségi elnöknek meghagyatik. Az öszveírasi munkálat könnyebbítéséül szolgálható, e jelenig is választói képességgel bíró kiváltságosok, helységenkénti öszveírásának, a választói képesség bizonyításául szolgáló rovatos öszveírásoknak készhez vételére a küldöttségi elnökségek utasítatnak. A választók öszveírásánál az egyformaság megtartása nézetéből, a képességet kimutató rovatok következőképp betöltendő.

1-ső rovatba sorszám, 2-ik rovatba választó neve, 3-ik, vagyis az ingatlan birtok rovatába az eddig Urbéri értelemben vett 1/4 rész telek vagy ezzel hasonló kiterjedésű birtok, a rendezett tanáccsal ellátott községekbe 300 pft. értékű ház vagy föld, 4-ik vagy is iparüzlet rovatba, kézművesség, kereskedés, gyártulajdonosság, 5-ik vagy is értelmiség rovatba az 1847/8. évi V. t. cz. 2-ik §. d. pontja alatt meghatározott választói képesség, a 6-ik vagy is jövedelem rovatába, az említett törvény 2-ik §-a C. pontja alatt megállapított képesség, 7-ik vagy is régibb jog szerinti rovatba az ezelőtt is választói joggal felruházva volt nemesi származás, a lelkési állomás adta képesség, 8-ik rovatba lehető észrevételek iktatandók.

Ugyanez alkalommal a követek választása, határnapjául június 15-e a követek miképpen lett elválasztásáról szóló jelentések beadásául június 19-ike kitűzetik. Ezen határozat a kormányzó alispánnak a választók öszveírására kirendelt, küldöttségi elnököknek oly utasítással adatik ki, hogy mennyibe ezen határozat a küldöttségi minden tagok számarai kiadatása a munkálatul kitűzött határnap közelsége miatt nem eszközölhető, a küldöttségi elnökök a küldöttségi tagokat munkálat teljesítésére, a határozat közlése mellett szólítsák fel. Minden választókerületbe, mely helyeken, mely küldöttség teljesítendő a választók öszveírását, annak meghatározása 's alakítása Kormányzó Alispán Péchy Lászlóra bízott. A Nádudvari Kerülethez tartozó minden helységek öszveírását Zoltán Mihály elnökte alatt kirendelt küldöttség teljesítendő.

Kiadta Kausay Károly mk. választmányi jegyző

Hátirat: Péchy László Elnök Alispán Úrnak

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 619. db. 1848.

34/d.

Nagykálló, 1848. június 5.

1848. június 5-én a követválasztási gyűlés vezetésével megbízott k. p. választmányi ülés jegyzőkönyvéből.

9. Elnök alispán minden választókerületbe a választás vezérletére megbízandó elnökök és jegyzők névsorát, a Központi Bizottmány általi tárgyalás s e tárgyban rendelkezés végett, javallatképp előmutatván.

Végzés: A javallott egyének a követválasztások vezérletére következő renndel küldettek ki:

A N. Kállói választókerületből: elnök Zoltán Mihály, helyettes elnök Ferenczy Alajos, jegyző Kállay Adolf, helyettes jegyző Fintor József.

Nádudvari v. kerületbe elnök: gr. Vay Dániel, helyettes elnök Halasy Ferenc, jegyző Nábráczky Antal, helyettes jegyző Balogh József.

Ny. báthori v. kerületbe: elnök Vay Dienes, helyettes elnök Gencsy Károly, jegyző Sul-ler István, helyettes jegyző Jármy Tamás.

Löki v. kerületbe: elnök Szikszay György, helyettes elnök Bónis Barnabás, jegyző Kausay Dániel, helyettes jegyző Sz. Mihály helysége jegyzője.

Bogdányi v. kerületbe: elnök Zoltán Ferenc, helyettes elnök Répásy János, jegyző Mikecz Tamás, helyettes jegyző Krasznay Gábor.

K. Várdai v. kerületbe: elnök gr. Forgách Lajos, helyettes elnök Jármy József, jegyző Györgyényi Ignác, helyettes jegyző Mikecz János.

Minden választókerületek az országgyűlési követek választásául folyó június hó 15-e a választás kezdetéül reggeli 9 óra tűzetvén ki. Azon határidőnek a választókerülethez tartozó helységekbe közhírré tétele, a választások vezetésével megbízott illető elnöknek meghagyatik. Továbbá a választásoknál a választók által megtartandó rendre vonatkozó törvény rendeleteinek a választók előtti felolvasására az elnök utasíttatik. A választás vezetésével megbízottak a törvény rendeletei szoros megtartására figyelmeztetvén.

10. Elnök alispán a választók összeírását a Központi Választmánynak bemutatván.

Végzés: A Löki választókerület némely helységeibe a választók összeírása csak egy példányba küldetvén be. A hiányos példányok lemásoltatására a Jegyzői Hivatal utasíttatik. S ezen példányok lemásolásával, minden választókerületbeli összeírások egy példánya, a választások vezetésével megbízott elnöknek kiküldetni, a más két példányok a választási összeírások igazolásával foglalkozó Központi Választmány helyettesített elnöke, alispán Szunyogh Rudolf kezénél a választási igazolások bevégezéséig hagyatni rendeltettek. A választók összeírása igazolásánál munkálkodandó központi bizottmányi tagok időről időre kijelelése, elnök Szunyogh Rudolf alispánra bízatik. A választói összeírásoknak a Központi Bizottmány előtti igazolás útján kiigazított példányai egyike, a választások vezetésével megbízandó elnököknek folyó évi jún. 11-én elküldetni határozatván. Ezen központi választmányi határozatoknak az illetőkön kívül, kormányzó alispán Péchy László részére a ministeriumhoz felterjesztés végetti kiadása elrendeltetett.

Kiadta Kausay Károly mk. jegyző

Hátirat: Péchy László

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 619. db. 1848.

34/e.

Kisvárdai, 1848. június 15.

1848. június 15-én Kis Várda m. városában, mint a Kis Várdai járás országgyűlési követ választására meyeileg kitűzött helyen és időben, gróf Forgách Lajos elnöklete alatt, másod elnök Jármy József, jegyző Györgyényi Ignác kisvárdai plébános és Mikecz János helyettes jegyző jelenlétükben.

Az elnök az összegyűlt választó sokasághoz intézett korszerű beszéddel a választási ülést megnyitván, és a szavazókat a Követek ajánlására felszólítván. Ajánlva lettek: Eröss Lajos, gróf Vay Dániel és Farkas Ignác urak, ellenörökül pedig, Eröss Lajos részéről Czóbell Albert és Hrabovszky János — gróf Vay Dániel részéről Menyhért János és Szabó László — Farkas Ignác részéről pedig Péczely Pál és Horváth János urak.

Melyek után Vay Gyula úr felszólalván, miképpen ő az ajánlott sógora, gróf Vay Dániel úrnak ebbeli gondolkodását és kívánságát legjobban esmerve, mennyiben ő, mint követje-

lelt, igen is, de más járásba fellépni szándokol, 's hogy itt ajánltassék, az minden híre tudta, 's bele egyezése nélkül tsak történhetett. 'S így az is megtörténhetnék, hogy egyszerre két helyütt elválasztván, az itteni követségről lemondani kénytelenítették. Őt az ajánlottak közül ki törültetni kérvén. Miután ezen előadás helyesnek találtatott, annyival is inkább, hogy elnöki felszólítás után is senki se találtatott, aki mellette kívánt volna szavazni, egyébránt pedig pártok nagy megszakadása mellett, a szavazás általjánosan követeltetett. A szavazás elnökieleg kimondatván, az a törvény rendelete nyomán megkezdetett, és végbehajtatott, amint következik⁸⁰:

Eröss Lajos részére szavaztak:

Eszenyből 16-an, Zsurkból 33-an, Sz. Mártonból 28-an, Szalókából 6-an, Kis Varsányból 1 fő, Nagy Varsányból 24-en, Gemzséből senki, Eperjeskéből 37-en, Bezdédből 7-en, Benkből 11-en, Mogyorósból 30-an, Gyüreből 12-en, Karászból 1-fő, Dombrádból 17-en, Ontelekből 16-an, Mándokból 124-en, Thuzsérből 3-an, B. Aranyosból 3-an, Ladányból 18-an, Eörmezöből 23-an, Gyulaházából 27-en, Kanyárból senki, Komoróból 26-an, K. Apáthiból 11-en, Cs. Kenézből 20-an, L. Petriből 20-an, Lövből 8-an, N. Bákából 4-en, K. Bákából 21-en, Veresmarthból 14-en, Kéktséből 12-en, Anarcsból 30-an, Páczából 97-en.

Farkas Ignác részére szavaztak:

Eszenyből senki, Zsurkból senki, Sz. Mártonból senki, Szalókából senki, Kis Varsányból 10-en, Nagy Varsányból senki, Gemzséből 21-en, Eperjeskéből senki, Bezdédből 33-an, Benkből senki, Mogyorósból senki, Gyüreből senki, Karászból senki, Dombrádból 39-en, Ontelekből senki, Mándokból senki, Thuzsérből senki, B. Aranyosból senki, Ladányból senki, Eörmezöből senki, Gyulaházából senki, Kanyárból 15-en, Komoróból senki, K. Apáthiból 3-an, Cs. Kenézből 2-en, L. Petriből senki, Lövből senki, N. Bákából senki, K. Bákából senki, Veresmarthból 24-en, Kéktséből 11-en, Anarcsból senki, Páczából senki.

Ekkor Farkas Ignác elsőbb szóval megüzenvén, azután egy 4 soros czédulába is megírván, hogy a szavazást tovább folytatni nem kívánja. 'S ez okon a Kisvárdaiakat fel is kérte, hogy a szavazatról e jelen esetben mondanának le. Miután ez a szavazók előtt a választási elnök által kijelentetett, de a hátra lévő választóknak általános többsége szavazni kívánt, és miután már úgy is csak egy pár helység lenne hátra, a szavazást folytatni, 's bevégeztetni követelte. Nehogy a hátralévők ezen jog gyakorlatából magokat elüttetve véljék, és panaszkodhassák. A szavazat folytatott és be is végeztetett, amint következik:

Eröss Lajos részére szavaztak:

Ajaktól 2-en, F. Litkéből 36-an, Jékéből 19-en, Papból 4-en, Dögéből 42-en, Kis Várdából 56-an.

Őszvesen: 859 szavazat.

Farkas Ignác részére szavaztak:

Ajaktól 70-en, F. Litkéből 1 fő, Jékéből senki, Papból senki, Dögéből senki, Kis Várdából 9-en.

Őszvesen: 238 szavazat.

Ezek szerint Eröss Lajos Farkas Ignácot 621 vokssal felül haladván, a Kisvárdai járás részéről elválasztott országgyűlési követnek elnökieleg kijelentetett.

⁸⁰ Itt, az iratban a követjelöltekre szavazók névjegyzéke következik. Helyhiány miatt, csak az egyes jelöltekre leadott szavazatok településenkénti összesítését közöljük.

Mely ekképpen végbement követválasztásról kiadjuk⁸¹ a jelen bizonyítványunkat Kis Várdán a felülírt időben.

Gr. Forgách Lajos mk. választási elnök
Czóbell Albert mk. szavazatszedő ellenőr P. h.
Györgyényi Ignác mk. K. V. plébános, mint jegyző P. h.
Hrabovszky János mk. ellenőr P. h.

Hátirat: Zabolch megyei Kis Várdai Kerület 1848. 2-ik júliusi Orsz. gyűlési követ választása. Minister.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 619. db. 1848.

34/f.

Nagykálló, 1848. június 15.

1848-ik év június hó 15-ik napján N. Kálló m. városban, mint a Kállói követválasztó kerület központi helyén, az eleve körözés útján kitűzött határidőben, reggeli 9 órakor a követválasztási ülés megnyitván. Miután a követválasztás módjáról szóló törvény czikk 27-ik s azt követő több pontjai felolvastattak volna, a jelen volt választók a Szunyogh Rudolf és Somossy Ignác nevöket hangoztatván. Ferenczy Alajos polgár által Szunyogh Rudolf; Vad Ignác polgár által pedig Somossy Ignác ajánlottak követül. Ennek folytában a törvény értelmébe a szavazást kellett elrendelni. A szavazatszedő küldöttséghez Ferenczy Alajos által Szilágyi János és Oláh Antal nevezettek ki, de Szilágyi János polgár e megbízást el nem fogadván, helyébe Korányi Sebald jelöltetett ki. Báthly Dániel és Újfalussy József pedig Vad Ignác polgár által nevezettek a szavazatszedő küldöttséghez. Ezeknek rendében a szavazás megkezdetvén, a következő módon történt⁸²:

Szunyogh Rudolfra szavaztak öszvesen: 399-en.

Somossy Ignácra szavaztak öszvesen: 288-an.

Mihez képest Szunyogh Rudolf polgár általános többséget nyervén, a küldöttség elnöke által követnek nyilvánított, kinek is mint elválasztott követnek megbízólevélül jelen választásról vitetett hiteles jegyzőkönyvet az 1848-ik évi V-ik t. cz. 43. §-a⁸³ rendeletéhez képest kiadtuk.

N. Kállóban, június 15-én 1848.

Zoltán Mihály mk. elnök, Fintor József mk. jegyző,

Újfalussy József mk. küldöttségi tag, Oláh Antal mk. küldöttségi tag.

Hátirat: 1848. évi N. Kállói választókerület képviselője választására vonatkozó.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 619. db. 1848.

34/g.

Nyírbátor, 1848. június 15.

1848-ik esztendő június 15-ik napján Szabolcs megyében kebelezett Ny. Bátor városában, mint az 1847/8. V-ik Törvény Czikkely 7-ik §-ának értelmében kijelelt Ny. Bátor kerület főhelyén, a felhívott Törvény Czikkelynek 26-ik §-ának rendeletéhez képest, választás vezérletével megbízott elnök, Vay Dienes e f. évi július 2-án megnyitandó Ország

⁸¹ Az irat szakadt és hiányos, ezért e szóra csak következtethetünk.

⁸² Itt, az iratban a követjelöltekre szavazók névjegyzéke következik. Helyhiány miatt, csak az egyes jelöltekre leadott szavazatok összesítését közöljük.

⁸³ V. tc. = Az országgyűlési követeknek népképviselét alapján választásáról. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

Gyűlésre kitűzött követválasztást, a 27-ik §-nak értelmében a Központi Választmány határozata folytán reggeli 9 órakor megnyitván. Az öszvesereglett választókat a törvény nevében, a kellő rend fenntartására felhívta. Egyszersmind a törvénynek e választásra vonatkozó rendszabályait általánosan felolvastatá, 's ennek folytán felhívta a választókat, hogy Ország Gyűlési követségre a 27-ik §-nak értelmében egyént ajánljanak. A választók véleménye két egyént karolt fel, egyik fél által Bay Ferenc, másik által Somosy Ignác ajánltattak. 'S mi előtt a választás szavazatra bocsátatott volna, a 31-ik §-nak rendeletéhez képest, Bay Ferencet ajánlók Jármay Imre K. Tanácsost és Kausay Károlyt — Somosy Ignácot ajánlók pedig Gencsy Károlyt és Molnár Györgyöt nevezték a szavazatszedő választmányhoz. Ekor a szavazat megkezdett⁸⁴.

Bay Ferencre szavaztak összesen:

Madából 1 fő, Vajából senki, Rohodból 6-an, Jákóbból 5-en, Laskodból 5-en, R. Házából 2-en, Ibronyból senki, Baktából 4-en, Kértsből 2-en, Besenyődből 1 fő, Levelekből 1 fő, Magyból senki, Ó Fejértóból senki, M. Pócsból 1 fő, P. Petriből 10-en, K. Létából senki, Eörből 1 fő, Gyulajból 2-en, Bogátból 4-en, Encsencsből senki, Lugosból senki, Pircséből 6-an, Pilisből senki, Ny. Bátorból 5-en.

Somosy Ignácra szavaztak összesen:

Madából senki, Vajából 35-en, Rohodból 6-an, Jákóbból senki, Laskodból senki, R. Házából 3-an, Ibronyból 8-an, Baktából 2-en, Kértsből senki, Besenyődből 16-an, Levelekből 24-en, Magyból 5-en, Ó Fejértóból 12-en, M. Pócsból 8-an, P. Petriből 1 fő, K. Létából 19-en, Eörből 15-en, Gyulajból 48-an, Bogátból 7-en, Encsencsből 6-an, Lugosból 7-en, Pircséből senki, Pilisből 7-en, Ny. Bátorból 230-an.

Többen szavazásra magokat nem jelentvén, a 33-ik §-nak rendelete nyomán a szavazás bevégeztetett, 's a szavazatoknak nyilván történt öszveszámítása után elnök Vay Dienes által, a 34-ik §-nak⁸⁵ értelmében Somosy Ignác a Ny. Bátor kerület részéről megválasztott Ország Gyűlési Követnek a választók jelenlétökben azonnal kijelentetett.

Költ Ny. Bátorban, a követválasztást vezérlő választmány üléséből.

— Feljegyzette Szilcz István mk. jelen követválasztásra kirendelt jegyző

Vay Dienes mk. a választást vezérlő elnök P. h.

Kausay Károly mk. mint a követválasztást vezető küldöttségnél ellenörkődő választók P. h.

Jármay Imre mk. K. Tanácsos ugyan azon minőségben P. h.

Hátirat: 1848-ik eszt. június 15-én Ny. Bátor kerület részéről tartott követválasztási választmány jegyzőkönyve.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 619. db. 1848.

Egyházi hálaünnepélyek az új törvények elfogadása és a békés átalakulás alkalmából

35.

Nagykálló, 1848. április 28.

A törvény kihirdetése május 8-ától bezárólag 13-áig bizonyosan be fogván fejeztetni.

Május 14-én az ország békés átalakulásáért, hogy egyházi hálaünnepély tartassék, ez iránt minden vallásbeli papság megyebeli előljárói felszólíttatnak. Mely alkalommal a Fel-

⁸⁴ Itt, az iratban a követjelöltekre szavazók névjegyzéke következik. Helyhiány miatt, csak az egyes jelöltekre leadott szavazatok településenkénti összesítését közöljük.

⁸⁵ A 33. és 34. §-ok az V. törvénycikkekben található, melynek címe: Az országgyűlési követeknek népképviselőlet alapján választásáról. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

séges Koronás Királyunk, nemzetünk atyja és a törvényhozó testület iránti hálaérzelmeik, és a mindenható Úristennek bemutatandók, 's minden rendű hallgatók a kihirdetett új törvények jótékonyására figyelmeztetendők lésszenek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IV. 28. kb. jkv. 22. sz.

A nemzetőrséggel szemben ellenszenvvel viseltető települések ideiglenes mentessége

36.

Nagykálló, 1848. május 3.

Olvastattott április 21-éről 15-ik szám alatt kibocsájtott ministerelnöki rendelet, melyben a helyhatóságnak meghagyja, hogy a nemzetőrségbeni öszveírást azon helyeken, hol ellene ellenszenv nyilvánul, most egyelőre életbe ne léptesse, és csak oly helyeken eszközölje, hol bátoraságon lehet a népet felfegyverezni. És efelől mennél előbbi felterjesztését haladéktalanul elvárja.

Ezen rendelet mása az őrsereg alakítására rendelt 16 választmányoknak oly utasítással adatik ki, hogy a XXII-ik T. Czikkely⁸⁶ rendelete szerént qualificált⁸⁷ egyének rokonszenvének kitudhatása végett, azokat 8-ad nap alatt írják öszve és világosítsák fel; hogy a törvény egyenes rendelete szerént mindnyájan tartoznának fegyveres szolgálatot szükség esetibe teljesíteni. De a közlött ministerelnöki rendelet szerént egyelőre — azaz addig míg ellenkező rendelet nem érkezik —, csak azok lesznek besorozandók 's ugyanakkor felesketendők, 's csak az ilyek foghatnak tisztjeik megválasztásába befolyni, mely tisztválasztást akképpen eszközöljék, hogy 120 egyént számláló őrség válasszon magának kapitányt 's alsóbb tiszteket. 120-tól 80-ig csak főhadnagyot 's alsóbb tiszteket, 80-tól 50-ig alhadnagyot 's alsóbb tiszteket, 50-en alól csak őrmestert 's altiszteket. 'S fegyverrel is ellátandók csak azok lesznek, kik az őrsereg iránt rokonszenvvel viseltetnek, 's abba önkéntesen kívánnak beállani. 'S a küldöttségek az öszveírást és besorozást e fentebbi felvilágosítás eszméje szerént, a lovas és gyalog szolgálatra vállalkozók külön jegyzése mellett fogják a XXII-ik T. Czikk 8-ik § értelmébe végrehajtani és ide bejelenteni. Ugyanezen öszveírás alkalmával ki fogják külön jelelni és summázni azon egyéneket, kik már fegyverrel ellátván, ismét külön azokat, kik a magok költségéből a részökre beszerzendő fegyver árát megtérítik. És végre ismét külön azokat, kik a közállomány költségén lesznek fegyverrel ellátandók.

A törvény kihirdetésekor a szolgabírók által a XXII-ik T. Czikk⁸⁸ kapcsolatába közhírré tétetni rendeltetik, hogy mivel az eddigi őrsereg ministeri rendelet következésébe csak ideiglenesen — t. i. még a törvényhozás rendelkeznek — állítatott fel. 'S különösen a helybeli nemzetőrökre nézve, kötelességeik gyakorlata községeik határán kívülre nem terjeszkedett. A XXII. T. Czikk pedig már most minden nemzetőrökre egyforma kötelességeket ruházván: az ideiglenesen felállított nemzetőrség feloszlik, 's kötelezettsége a belső rend fenntartására csak az ideig terjed, míg a XXII-ik T. Czikk rendeletihez képesti alakításába rövid időn e megye küldöttségei újabban fogván munkálkodni. Az őrsereg — törvény értelmébe — felállíthatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 3. kb. jkv. 24. sz.

⁸⁶ 1848: XXII. tc. = A nemzeti őrseregről

⁸⁷ qualificált, kvalifikált = minősített, képesített (személy)

⁸⁸ 1848: XXII. tc. = A nemzeti őrseregről

A szabolcsi hadiadó befizetésének sajátos helyzete

37/a.

Nagykálló, 1848. május 3.

A Pénzügyi Ministeriumnak folyó év április 23-án 79-ik szám alatt kibocsájtott rendelete következésébe.

A szolgabíráknak meghagyatik:

1-ör Hogy az országosan megajánlott hadiadót szigorúan hajtsák bé, értvén minden hónapra legalábbis annyit, mi a betudásoknak rovatára számított 1/3-ad rész kivételével, a felvetett összeg készpénzül fizetendő 2/3-ad részéből egy-egy hónapra esik.

2-or A ministerium által a hadiadó hátralékainak erélyes beszedése, a be nem hajthatóságoknak lelkiismeretes összeírása és feljelentése meghagyatván. Szakaszaikba levő előljárásságoknak kötelességül fogják tenni, hogy minden olyas községbe, hol a legközelebbi confrontatiókor⁸⁹ a hadiadóba hátralék van békjegyzve. Ugyanazon adósság, hogy mely lakosoknál 's kinél mennyi van hátra, mától 30 napok alatt mulhatlan lajstromba foglalva mutassék ki. Ezen lajstrom nyomán 15 napok alatt a szolgabírók felelet terhe alatt köteleztetnék az oly egyéneket kipuhatolni, és külön — a reájok vetett tartozások összegével — kijelelni. 'S ide jelentvén, kiknek tehetetlenségök miatt hátralékjuk be nem hajtható.

Ezen pénzügyministeri rendelet 4-ik pontja értelmébe, a hadi főpénztárnok 1-ső májustól kezdve beveendő pénzeknek, az azokra történt utalványozások fedezése után a Debreczeni Sőhivatalnál, az addigiaknak pedig az ottani Hadi Cassába szállítása iránt elnökileg már utasítottatott.

Ezeknek, 's különösen a 3-ik pontnak következtébe békjelenteni mielőbb rendeltetik, hogy mily pénzoszvegre lehet számítani a közelebbi három hó alatt a békajtandó hadiadóból és hátralékaiból. Előlegesen feljelentetni rendeltetik, hogy megyénk helyezettésénél fogva népünknek sem fuvarozásból, sem kereskedésből nem lévén tekintet érdemlő jövedelme. A kézi munkájának aratás, dohányszedés, szüret, krompliasás és tengeritörés előtti időbbe jövedelmét csak egyedül a napi számokon pénzért dolgozásba találhatja. 'S azért a hátralékok leginkább október, november, december hólnapokba szoktak tisztáztatni, 's így a közelebbi három hó alatt hátralék letisztázására számítani nem lehet. 'S legjobb esetbe is igen kevéssel lehet többre számítani, mint a folyó adó 2/3-ad részéből (mi a betudásokra számított 1/3-ad részen felül készpénzfizetésre számolható) egy-egy hólnapra hólnapszámokkal elosztás szerint háramló illetőségre. Felvilágosításul a Hadi Főpénztárnoki Hivatal által, a közelebbi évi adószállítás sorozata — a jelentéshez csatolás végett — a Jegyzői Hivatalnak átadatni, 's a jelentés azon hozzáadással rendeltetik felterjesztetni, hogy a végrehajtó tisztviselőség a hadiadó és hátralékok beszedésében, erélyes eljárásra kellőleg utasítottatott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 3. kb. jkv. 25. sz.

⁸⁹ confrontatio, konfrontáció = egybevetés

37/b.

Nagykálló, 1848. május 3.

A Pénzügyi Ministeriumnak!
Tisztelt Pénzügyminister Úr!

Múlt április hó 23-áról 79-ik sz. alatt, a folyó hadiadó és hátralékok fizetése tárgyában kibocsájtott rendelete következtébe végrehajtó tisztviselőinket kellőleg utasítottuk. A tisztelt rendelet 3-ik pontja értelmébe pedig arra nézve, hogy folyó május, június és július hónapokra mily pénzüsszegre lehet számítani, előlegesen következő feljelentést tesszük.

Megyénk helyheztesésénél fogva népünknek sem fuvarozásból, sem kereskedésből nem lévén tekintetet érdemlő jövedelme. Kézi munkájának, az aratás, dohányzedés, szüret, krompliasás és tengeritörés előtti időkre, a napi számokra pénzért dolgozást kivéve más jövedelme nincs. 'S azért nem csak a hátralékokat, hanem a folyó adó nagyobb részét is leginkább október, november és december hónapokra lehet nagyobb mértékbe behajtani. Ennek tanúságául itt rekesztjük /. alatt tisztelettel hadi pénztárnokunk kimutatását az 1846. és 1847-ik évek május, június, július hónapjairól történt befizetéseknek.

Azért jelenleg arra számítani nem lehet, hogy hátralékot fizetessenek. A folyó adóból pedig, a legnagyobb megszakítás mellett sem lehetne többre számítani, mint a hadiadó mennyiségének 1/3-át, betudásokra felhagyva a többi 2/3-ának — mint készpénzül fizetendőnek — egy hónapra eső 1/12 részbe. Biztosan pedig számítani többre, mint a /. alatti kimutatás szerént a múlt évekbe fizettetett, alig lehet.

Tisztelettel maradván N. Kállóba, május 3-án tartott ülésből.

Tisztelt Pénzügyminister Úrnak alázatos szolgálói

Zabolch Megye Központi Választmányá

Hátirat: 25. A Pénzügyministeriumnak a /. alatti záradékkal

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 625. db. 1848.

Nádudvaron elsőfokú törvényszék felállítása

38.

Nagykálló, 1848. május 3.

Olvastatott Rásó Lajos szolgabírónak jelentése, a húsvéti ünnepek alkalmával Tetétlenen és Püspökladányba történt rendezavarások miképpen történt elintézéséről. Melybe egyszerűen mind javallja, hogy amennyibe az Alföldön sok bűntény a miatt ki nem nyomozható, mert a tanúskodástól amiatt félnek, hogy a távol eső székvárosba kell Törvényszék eleibe hitelesítés végett bejönni. Egy a kisebb vétségek büntetésére, Nádudvaron felállítandó Törvényszék kirendeltetését szükségesnek véli.

Az Alföld távolsága miatt, más alkalmakkal is rendelve lévén az alföldi községekbe Törvényszékek. Jelenleg is a jelentésbe foglalt okokon a Törvényszék kirendelésének szüksége eslemeretetik. 'S elnökül Halasy Ferenc, ülnököknek pedig Rásó György, Csapó László, Kállay János, Békési Mihály, Körtvélyesi Bálint, Bihari István, Szakmári György, az illető szolgabíró, esküdtjével és a tiszti főügyész azon utasítással rendeltetnek ki, hogy akik még bírói hitet a megye vagy Törvényszék előtt nem tettek, ugyanott a rendes bírói hitet letegyék. 'S minden olyan ügyekbe, hol főbenjáró büntetés nem kéretik, 's hol az alorvosi látleteleknek főorvosi megvizsgálása, 's a vádlott részére mentő tisztiügyész kirendelésének szüksége fel nem forog, ítéljenek. Ezeket pedig a Központi Törvényszék bíraskodása alá bocsássák.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 3. kb. jkv. 29. sz.

Az új összetételű (törvény által eddig is jogositottakból és a települések képviselőiből összeült) Szabolcs Vármegyei Közgyűlés meghallgatja az országgyűlési követek jelentését az 1848-as forradalmi törvényekhez vezető eseményekről és követi megbízatásuk lejártaáról

39/a.

Nagykálló, 1848. május 4.

Az 1848-ik évi május 4-ikén alispán Péchy László elnökle alatt, az 1848-ik évi országgyűlésen alkotott XVI-ik törvénycikkely⁹⁰ 2-ik §-a értelmébe öszvehívott, megjelent községi képviselők jelenlétébe tartott közgyűlés alkalmával.

Olvastatott Kállay Menyhért és Bónis Sámuel országgyűlési követeknek a közelebb bevégzett, nagyszerű eredményekkel dús országgyűlés eljárásáról szóló következő tartalmú jelentésök.⁹¹

Ennek folytába a megyei főjegyző a törvényhozói eljárásukról számot adva, a megyei polgárok sorába lépett követeket a Megye Közönsége nevébe üdvözölvén, felemlíté, hogy a magyarnak — különösen ezen egyik legtisztább magyar faj lakta megyének — fő jelleme volt mindenkor a törvény határtalan tisztelete, a Király és haza eránti tartóztatlan hűség. S e jellemtisztaság hű megörzése tartotta fenn nyolczszázados alkotmányunk tisztos épületét. Midőn az eddigi hivatalos nemzet az igazság, méltányosság érzetébe a néppel az alkotmány adta jogokba egyesül, biztosan elvárja, hogy a nép e haza — mindnyájunk édesanyja — boldogsága felett éber figyelemmel őrködni szent hivatásának ösmérendi. 'S hogy e nép Felséges Koronás Királyunkat — ki nemzeti nyelvünkért többet tett, mint minden királyaink Sz. István óta, ki nemzeti függetlenségünket biztosította — nemcsak hódolattal, de határtalan szeretettel is ölelendi, s hogy a nép e nemzet felvirulásán munkás nemzeti kormányunk bizodalommal támogatja. Végre köszönetet mondott a nép nevébe, az ország gyűlését vezérlett Nádor Ő Fenségének, az egész törvényhozó testületnek, köszönetet szavazott a nép s Megye Közönsége nevébe a törvényhozásnál erélyesen közremunkált követeknek.

A jelentő követeket üdvözölő főjegyző előterjesztése a Megyei Közönség érzelmeinek hű tolmácsa lévén, a közgyűlés az előterjesztést egész terjedelmébe magáéva tette, a jelentő országgyűlési követeknek a törvényhozásnál tanúsított erélyes közremunkálásuk, szakadatlan buzgalmuk által kiérdemlett méltányló köszönetét, jegyzőkönyvileg örökíteni elhatározta.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. V. 4. kgy. jkv. 809. sz.

39/b.

Nagykálló, 1848. május 4.

Tisztelt Közgyűlés!

Ha igaz, hogy nemzetek néha pillanatokban századokat élnek keresztül, úgy ezen igazságnak világosabb bizonyítványát a história fel nem mutat azon néhány heteknél, melyek legközelebb fejünk felett történetdúsan repültek el.

Fél Európát villanyozták keresztül a szabadság mozgalmi, Austriának és Poroszországnak százados rendszerei néhány órák alatt öszveroskadtanak. Csak az örök jégtől dermedő éjszak maradt érintetlenül, féltékenyen őriztetve százezerei által. A szabadság testvéresítette

⁹⁰ XVI. tc. = A megyei hatóság ideiglenes gyakorlatáról

⁹¹ Itt a Nagykállóban, 1848. május 4-én kelt követjelentés másolata következik, mely helyett a jegyzőkönyv után, inkább az eredeti példányt közöljük.

a népeket, mert nem a múlt század véreres lobogójával rohant túl határain, hanem a béke olajját nyújtotta igénytelen kezével.

Ezen események megrázkódtatták hazánkban is az ős alkotmány épületét, mely szűk vala már befogadni az igényben és számban megszorodott új nemzedéket. Csak két oszlop maradt meg rendíthetetlenül, de amelyek elég erősek elfogadni a legtágabb épületet: és ez a király és szabad törvényhozás. Ellenben a szabad sajtó, a népképviselő, a községi rendszer, a független magyar ministerium eránt alkotott törvények által oly alapok rakattak le, melyeken a nemzet közszabadságának, és boldogságának legbüszkébb épülete biztosan emelkedhetik, különösen a felfegyverkezett honpolgároknak, a Nemzeti Örse-regnek oltalma alatt.

Azonban nagyot hibáznék, ha valaki azt hinné, hogy a munka már bevégeztetett. A törvénynek meghozatala csak pusztá szó vagy írott betű, és a törvény életbe léptetésének nehéz munkája még hátra van. Számptalan magányérdeket áldoztunk a haza közjáváért, hogy a haza közboldogságából és közszabadságából egyiránt részesüljünk. Kétségkívül mindnyájunknak része, mely a közösből jut nagyobb lesz annál, melyet mások kirekesztésével elkülönözve bírtak az országnak kiváltságos polgárai. Mert a szabadság nem fogy, hanem nő, ha megosztatik. Mert a jog nem gyengül, hanem erősebb lesz, ha többek tulajdona. Mert a közboldogság nem sorvad, hanem gyarapodik azoknak száma által, kiket kebelébe befogad. A közjog, közszabadság és közboldogság pedig hatalmassá teszi a nemzetet. Ámde tagadni nem lehet, hogy az előítéleteknek is van hatalma, és hogy ezen hatalmat legyőzni nehéz, hogy a vágyaknak van telhetetlensége, melyeket kielégíteni a lehetetlenségek sorába tartozik. Pedig mind a vágyaknak igazságos mértékre szorítása, mind a megszokott és talán megkedvelt balítéleteknek száműzése kívántatik, hogy közéletünknek törvényeinkben kimondott átalakulása az írott betűből léletté váljék. Öszinte jóakarát sokat, mindent tehet, de öszinte jóakaratra minden oldalról számolni, és ettől függeszteni fel az egész jövőndöt veszélyes koczkajáték. Egyezség és öszvetartás kívántatik, és ezen egyezség és ezen öszvetartás, mely magában foglalja jövőndönk biztosítását, érdeke egyszersmind a honpolgárok legnagyobb többségének. Egyezség és öszvetartás arra, hogy legyen az, mit a törvény rendel, legyen meg az mind, de sem több, sem kevesebb. És ha kell több, mint mit a törvény rendel, azt törvényes úton eszközöljük. És íme, a nemzetörség nagyszerű rendeltetése, mely felfegyverkezeti a nemzetet a törvény által kimondott nemzeti akarát teljesítésére.

Átmenve az Országgyűlés történetei főbb vonásainak előterjesztésére, melyben részt venni a Tiszt. Közgyűlés kegyes bizalmából szerentsénk volt, azokat röviden a következőkben terjesztjük elő:

A kegyelmes királyi előadások kezünkhöz jutván, mellékleteiből sokakat mély aggodalom lepett meg. Mert azon mellékletet egy rendszer kifolyásának tekintették, mely a legközelebbi három évek alatt odalátszott irányozva lenni, hogy az ország ős alkotmánya sarkai-ból kiforgatva a birodalom egységének áldoztassék fel. Ezen egységet pedig semminek másnak tekinteni nem lehetett a közös szolgaság egységén kívül.

De a teendők tömege oly roppant, a kielégítésre váró igények serege oly nagy, a korigényeivel megalkudni annyira szükség volt, hogy az alsó tábla minden bizodalmatlanság mellett, mely az akkori kormány iránt sokakban a legtúlságosabb mértékig hágott, jónak látta még ily körülmények között is azon férfiakkal szerencsét próbálni, kiknek követőit ha megbuktak volna is — az akkori rendszer szerint — nem a nemzet többsége jeletta volna ki. De más részről azért is, hogy az eredménytelenség felelőségét reá, a legkajánabb rosszakarát-nak sem lehessen fordítani.

Így született az első válaszfelirat, melyben mindazonáltal nyíltan kimondatik, hogy az 1790: 10-ik t. cz.⁹² életbe léptetése, azaz Magyarország független kormányzása azon fő feltétel, mely nélkül a közélet átalakulására rendszeresen kiszámított előlépéseket biztosan várni nem lehet. Egyszersmind azon kívánság is megérintetett, hogy Ő Felsége Magyarország közállományi institutioival⁹³, melyek a szabadságon alapulnak, a Monarchia közös kormányának rendszerét összhangzásba hozni méltóztatásuk.

Ezen felírás föl nem terjesztethetett, mert az alsó tábla hosszas vitatásokba keveredni, és ez által hasznosabb munkálatoktól eltávolíttatni magát nem engedte, hanem az egész felírást egy határozat által letenni jónak látta. Melyben kimondotta azt is, hogy a felség iránti hálaérzeteinek nyilvánítását az iránt, hogy a nemzeti nyelvet a thrónra emelé, azon alkalomra tartja fenn, midőn külön tárgyak iránt teend felterjesztéseket. Be is váltotta szavát a követi tábla első alkalomkor, mely a nemzetiség tárgyában mutatkozott. Ezen felírás mindazonáltal szinte fel nem mehetett, mert időközben a horváthországi bonyodalmak iránt kiküldött választmány, mely a nyelv dolgára nézve is javaslatot készítővé vala, munkáját be nem fejezhette.

Január 30-ról érkezett az administratori kérdésben⁹⁴ egy leirat, melyből úgy látszik, hogy a volt kormány az ország minden szükségéről megfelejtkezve megátalkodottsággal, egyedül ezen egy kérdés megoldásának tulajdonított fontosságot. És éppen ezért lett az administratori kérdés azon próbakő, melyhez az ellenzék győzelmét mérte. Mert minden fontossága mellett is a megyei rendszerre nézve, melyet eddig alkotmányos szabadságunk egyedüli biztosítékának tekinteni megszoktunk, a közös teherviselés, az úrbéri viszonyok megszüntetése, a népképviselő, a független Magyar Ministerium nagy kérdései mellett elenyészett volna, ha e kérdéseket a kormány felfogva nem az administratori rendszer keresztülviteléhez, hanem ezen nagyszerű kérdések megoldásához kötötte volna lételét.

Isméretesek a Tiszt. Közgyűlés előtt azon küzdelmek, melyek között az említett leiratra a felírás készült.

Ezen felírás sem juthatott Kegyelmes Urunk színe eleibe, mert azon eseményeknek, melyeket előadásunk elején említünk, mozgató ereje működni kezdett olaszthon határai között. A mozdulatlanságnak eddigi jelképe, a római pápa hármaskoronájú tiarájának⁹⁵ sugárai keresztül hatották olaszthon vidékeit, és a szabadság vágya általánosan felébredett, elhatva az Austriai olasz tartományok kebelébe is.

Alig kezdetett meg a harc Itália classicus földein, egy lakoma demonstratiojának fuvallatától öszvedőlt frankhonban a júliusi thronus, mert a szabadság helyett a corruptiot vette alapul.

Ekkor az alsó tábla — áthatva az események hatalmától — kötelesnek érezé magát a thrón, a monarchia és az ország irányában kimondani, hogy nints menedék, nints biztosíték jövőre nézve az alkotmányos szabadságon kívül.

Hosszasan tartottak az értekezések, melyek ezen sors nehézségű felírás felett magánkörökben és Bécsben folytak. Egy rendszert, mely századokon át mozdulatlanságában megkövesedett, megdönteni, egy beírott lappal nem lehet. Bécsi polgártársainknak, különösen a

⁹² 1790. évi 10. törvénycikk = Magyarország és a hozzákapcsolt részek függetlenségéről.

⁹³ institutio = intézmény

⁹⁴ administratori kérdés = adminisztrátori rendszer. A király egyes esetekben a főispán mellé, vagy helyett helynököt, főispáni helytartót nevezett ki, akit a közéletben adminisztrátornak neveztek. Általánossá a reformkorban vált. E személyek rendszerint konzervatív beállítottságúak, és igen magas fizetésért, a király érdekeinek biztosítására még törvénytelenségekre is kaphatók voltak. Az adminisztrációs rendszer az 1848. évi forradalommal szűnt meg.

⁹⁵ tiara = a római pápa hármaskoronája

Bécsi universitásnak⁹⁶ lehet köszönni, hogy azon rendszer, melyet Metternich képviselt, hogy a szolgaság rendszere megdőlt. Ők vért ontottak a szabadságért, és azon küldöttség, mely a felírást Ő Felségének felvitte, Magyarország részére meghozta a független felelős ministeriumot.

A többi következett, hogy ámbár zivataros, de eddig vérontás nélküli átalakulásunkat, a Király vért kímélő kegyelete és a korona örökös felvilágosodott buzgalma mellett, a Nádornak köszönhetjük, az igen Tisztelt Közgyűlés eddigi tudósításainkból, és a visszaszerzett szabad sajtó jelentéseiből haza tértünk előtt bőven megértette. Amit magunkkal hozunk törvényes úton megerősítve, mint törvényes tulajdonát e nemzetnek, íme itt e törvényczikelyeket bemutatni szerencsénk van. Nem minden ez, mi az egész nemzet jövődjét magában foglalná, hanem alapja jövő kifejlődésünknek, miket az Isteni gondviselés, és az események hatalma mellett azon erélyességnek köszönhetünk, mellyel a Tiszt. Közgyűlés — felemelkedve az események színvonalára — törekvéseinket pártolta.

Nints egyéb hátra, mint a Tiszt. Közgyűlés figyelmét egy fontos körülményre felkérni, s ez következő:

Európa népei a szabadságban egybe olvadtak. A szabad népek egymás ellen harcot nem folytathatnak, mert a szabadság győzedelmeinek gyümölcsei nem a csatatéren, és nem a meghódított népek rablánczaikról, hanem a magány tűzhely körül szedetnek. Hódítás csak a zsarnokok nyeresége, mert rabigába görbíti a népeket, azon egy úrnak kénye alá, kinek a hódító nép rabszolgaként hódol. És mi, hajdan védőfal a kereszténységnek, legközelebbi szomszédai vagyunk az éjszaki óriásnak⁹⁷. Talán azon rendeltetéssel, hogy valamint hajdan a Kelet hatalma hazánk határai között megtörtött, úgy megtörjék jövőben az éjszaka hatalma is. Ha a végzet határozata reánk nézve ez, fogadjuk el az Isteni gondviselésben vetett megnyugvással. Nem csak azért, mert nagyszerű, hanem azért is, mert Európa civilisált és szabad népeinek rokonérzetére ama nagy harczban számot tarthatunk, mely talán reánk várakozik. Ámde emlékezzünk meg arról is, hogy győznünk csak akkor lehet, hogy áldozatul esni csak akkor nem fogunk, ha nem elszigetelve állunk a viadalban. Magyarország a legközelebbi események által Európa civilisált és szabad népei között fontos helyet foglalt. Hogy ezen helyet kellően betöltse, egyetértésre van szüksége s egységre, mely által erős legyen, és rokonszenvre, mely által támogattassék. E rokonszenvet felgerjeszté a szabadság érzete, táplálni és megerősíteni az érdekesség fogja legközelebb azon népekkel, melyeket a Pragmatica Sanctio⁹⁸ által a história s törvény öszvekött. Távolabb pedig nemzetiségünk és önállásunk épségben tartása mellett azon fajjal, mely a civilisationak bölcsője, és mely a lóporban és könyvnyomtatásban a szellem leghatalmasbb fegyvereit találmányai közé számítja.

Hazánk határai között sokféle nyelvű népek tanyáznak, de van egy alap, melyen ezeknek különböző nyelv érdekeit egyesíteni lehet. Ez az alkotmányos szabadság, mely a különböző nyelvű népfajokat a polgárzati közös nemzetiségben egymás között egyesítheti. Ez alapon egyek lehetünk az Adriai-tengerig. A polgárzat függetlenségének alapján pedig, ugyanazon egy uralkodó alatt egyesülhetünk a birodalom egységének eszméjében. Erőt egység ad. Egenetlenség fel bontja a legerősebb országokat is. Isten világosítson fel bennünket, hogy egyesek és az egység által erősek lehessünk.

Mi pedig — kik a Tiszt. Közgyűlés parancsából gyenge műszerek voltunk a gondviselés kezében, hivatásunk megszűnván — azon megnyugvással lépünk vissza az engedelmes

⁹⁶ universitásnak = egyetemnek

⁹⁷ éjszaki óriásnak = Oroszországnak

⁹⁸ Pragmatica Sanctio = egyfelől a Habsburg-ház trónörökösödési jogát leányágra is érvényesítő, másfelől pedig Magyarország rendi különállását elismerő 1722-1723. évi I-III. törvény.

polgárok sorába, hogy semmit nem tettünk egyebet, mint azt, mit lélekismeret szerént hasznosnak, szükségesnek találtunk a szeretett hon javára.

Egyéberánt magunkat a Tisztelt Közgyűlés kegyeiben ajánlottak maradtunk.

Kállóban, 4-ik májusban 1848-ik évben.

A Tisztelt Közgyűlésnek alázatos szolgálói

Kállay Menyhért mk. és Bónis Sámuel mk.

Ország Gyűlési Követek

Hátirat: 809. A Tisztelt Közgyűlésnek.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 618. db. 1848.

Patay József Szabolcs vármegyei főispánná való kinevezése

40.

Nagykálló, 1848. május 4.

Olvastatott a belügyministernek folyó évi április 22-ről 17. sz. a. kelt tudósítása, mellyel Patay Józsefnek e megye főispánjává lett kineveztetéséről e megye Közönségét értesítvén, egyszersmind a kinevezett főispán által a Megye Közönsége, avagy az Igazgató Bizottmány előtt leendő esküformát megküldi.

A kinevezés tudományul vétele mellett, a 4 főszolgabírók által megyszerte köröztetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. A. 1. 95. köt. 1848. V. 4. kgy. jkv. 811. sz.

A Dadai járás területén lévő közutak kiigazítási munkáinak jegyzéke

41.

Oros, 1848. május 15.

A Dadai járásba létező főbb és kisebb közlekedési útvonalakon kiigazítandó töltéseknek és hidaknak, e folyó 1848-ik évbe megyei közérővel jó karbani tartása, 's kiigazítása tárgyában tett hivatalos jelentések az illető főszolgabírónak és úti biztosnak.

1-ör Ami illeti a Rakamaz – N. falusi útvonalat, ennek mennyiben lett elkészítését Blahunka József megyei mérnök, a múlt évbe felhasznált megyei közmunkákról beadott jelentésébe kimutatván, elmellőzzük.

2-or Vaskaputól Nyíregyházának vezető útvonalon az itt következő helyek kiigazítása szükséges. Úgy, mint a nagyfalusi határba két lapos helyekre két új töltés készítése elkerülhetetlen, mint szintén a Varjú Lapossán és királytelki határba több, részint régi elsüllyedt töltések kiigazítása, részint új töltések hányatása mindenkifelett megkívánatik. Továbbá ugyanezen útvonalba a nyíregyházi határon, az úgynevezett Partus tava déli oldalán létező járhatatlan hely feltöltése elmellőzhetetlen.

3-or Nyíregyházától Nagykállóba vezető útvonalon orosi határba több rendbeli helyek, különösen az erdő sarkán létező elsüllyedt hely és a tanya melletti út része feltöltendő.

4-er Vaskaputól Debreczen felé vonuló országúton több rendbeli helyekre új töltések kívánatnak.

5-ör Az Alföldet, különösen a Hajdúkerületet Hegyaljával öszveköttő közlekedési útvonalon T. Lök városa határába, M. Báró Vay Miklós Úr tagos⁹⁹ birtoka közt, egy mély völgybe csak gazból öszve hordott töltés czélszerűbb kiigazítása szükséges.

6-or Ugyancsak T. Lök városa határába létező, részint árvíz fenntartó, részint országút gyanánt szolgáló, úgynevezett löki gát kiigazítandó.

7-er Ismét az elébbi vonalnak egyik főágán, Sz. Mihály és büdi határszélen, az úgynevezett Arany-kert keleti oldalán több rendbeli töltések lennének készítenők.

8-or T. Lök és Eslár között, az úgynevezett Fodor erére egy 8 öles fahíd kellekik.

9-er Sz. Mihálytól Nyíregyházának vezető úton a Szék háznál új töltés kellekik.

10-er Bújt és mintegy 10 más helységeket Nyíregyházával öszveköttő úton két lapos hely feltöltése, és két új hidak építése szükséges.

11-er Rakamaztól Keresztútnak vezető útvonalon a rakamazi határba, különösen az úgynevezett Két kútnál új töltés kívántatik. Ugyanezen útvonalba keresztúti határba egy kisebb-szerű töltés szükséges, mint szintén ugyanezen helység határában, az úgynevezett Zsoldos hegy alatti hídhoz új híddeszák kellenek. Ugyanezen útvonalon Keresztút helységébe több-rendbeli töltések, és a meglévők kiigazítása szükséges.

12-er Keresztúttól Kemece felé menve, hol a kemecei és turai út kétfelé ágazik, egy új töltés a keresztúti határba, az — Keresztúttól Kemecsének — 5-ik töltésre kemecei határba egy új híd kívántatik.

13-or Kemecsétől Demecser felé fordulva Bogdány városa határába, a Megye árkan lévő hídhoz 12 darab híddeszák, egy másik híd alá pedig 3 híderendák kellenek.

14-er Kéki határba az úgynevezett Kéki csárdánál lévő régi töltés ismét felhányandó lenne, egy más töltésre pedig egy új híd kívántatik.

15-ör Pazony és Tura közt, a Turai szőlőskert felső oldalán létező elsüllyedt régi töltés ismét kiigazítandó.

16-or Orostól Harangod felé menve, az úgynevezett Ladányi rét rendbeli elromlott töltések, mint szintén az Harangodi korcsma és Kaparó közti töltés is kiigazítandók.

Ezen fent elősorolt helyek járhatóbbá tételére és kiigazítására megkívántató megyei köz-erő jelenleg már egy részint kirendelődött, több helyeken már dolgoznak. Egyéberánt a Posta háztól Király telken által Nyíregyházának vezető útvonalon kívül — mint amelynek kiigazítása tetemes erőmennyiséget emésztend fel — az több, fent említett közlekedési utak kiigazítása minden előleges terv és mérnöki véleményadás nélkül is eszközölhető lévén, az ezen évi megyei köz-erő reáfordításával járhatóvá tételhetnek.

Mely hivatalos jelentésünk mellett tisztelettel maradtunk Oroson, 15-én május. 1848.

Kállay Ubul mk. főszolgabíró

Kausay Dániel mk. útibiztos

Hátirat: A Dadai járás főszolgabírója és útibiztosa utak kiigazítása 's jó karbani tartása felhívás alatt, jelentésöket tisztelettel bemutatják.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, sz. nélkül, 1848. V. 15.

⁹⁹ tagosítás = az egy település határában fekvő, egyazon személy tulajdonában lévő birtokparcelláknak, csere útján, egy tagban való kiadása.

A püspökladányi nemzetőrség szervezése

42/a.

Püspökladány, 1848. május 15.

Tekintetes Választmány! Tisztelt Polgártársak!

A p. ladányi törvényesen összeírt őrsereg lajstromát ezennel beterjesztvén jelentjük, miszerint a helybeli előljáróság utóvizsgálat alkalmával az ./. alatt idecsatolt levele szerint, az abban kijelölt egyéneknek az őrseregből kihagyatását kívánta. Mely ebbeli kívánatának engedve, a nevezett egyének a lajstromból ki is hagyattak.

Az összeírt őrsereg tagjai a törvényes esküt letették.

A lelkesedés nagy s igen sok önkéntes ajánlkozik. Ezekre nézve, a besorozhatás végett rendeletet kérünk.

A p. ladányi lakosság ezen a vidéken a legmegelégedetlenebb, 's a zavarok okozására leghajlandóbb, mert pör alatti földjei is vannak, 's azon túl az egész határhoz is jogát alaposnak véli. Nem capacitálható¹⁰⁰.

Legcélzzerűbbnek véljük, hogy az őrsereg előlegesen 200 drb. fegyverrel és szükséges löszerekkel láttassék el, mert ez elősegítendő annak a fegyvergyakorlatrai igyekezetét, fékezendő a netalán rakoncztatlankodókat, végre a vidéken mutatkozható zavarok lecsendesítésére is alkalmassá tétetnék.

Miután méltó aggodalmunkat kijelentenénk, pártolást kérünk.

Maradván P. Ladány, május 15-én 1848.

A Tekintetes Választmány Tisztelt Polgártárs Uraknak szolgálatra kész polgártársai

Ernyey Sándor mk. kapitány, Farkas Erdős mk. kapitány

Zalay József mk. hadnagy, Beszedits Adolf mk. hadnagy

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 996. db. 1848.

42/b.

Püspökladány, 1848. május 15.

Küldöttségi Elnök Úr!

Alábbírt előljárók a T. Megyei Küldöttség eltávozása után, folyó év május 14-ik napján a nemzetőröknek jelenlétében véghezvitt összeírását szoros vizsgálat alá vevén. Következő akkor besorolt nemzetőröket, a nevek után kitett oknál fogva a nemzetőrségbe bevételre érdemeseknek nem tartanak. Jelesül:

1. Lévi András búzalopásért egy évig raboskodott,
2. Zsolyom György lopásért büntetve volt,
3. Szuromi Ferenc erőszakos vérengzésért egy évig raboskodott,
4. Barát István nős paráznságért egy évig rab volt,
5. H. Nagy József erőszakos rablásért 1 1/4 évig rab volt,
6. Ferenczik Imre erőszakos rablásért egy évig rab volt,
7. Kéri János öregsége miatt,
8. Fórián István orgazdaságért raboskodott,
9. Hegedűs Sándor testi hibája miatt,
10. Deme Sándor lopásért raboskodott,
11. Deme Gábor lopásért rab volt,

¹⁰⁰ capacitál, kapacitál = igyekszik rábíni valakit valamire

12. Kovács Ferenc lopásért raboskodott,
 13. Varga Bálint lopásért raboskodott,
 14. D. Baranyi József lopásért kezességén lévő rab,
 15. Daróczi Péter lopásért kezességén lévő rab,
 16. Hajdú Ferenc lopásokért gyanús,
 17. Ifj. Baranyi János orgazda volt, raboskodott sokszor,
 18. Borsos Bálint apróbb vádakért raboskodott is.
- Melyet is midőn hivatalosan jelentenénk, teljes tisztelettel maradunk,
Püspök Ladányban, május 15. 1848.

Helyettes bíró Tőke János mk.
Kiadta Szabó István mk. helyettes jegyző

Hátirat: ./.

Címzés: T. cz. Zoltán Mihály Úrnak, mint a Nádudvari járásbeli nemzetőrök összeírására kinevezett Megyei Küldöttség Elnökének, Tisztelettel hivatalból Nádudvaron
Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 996. db. 1848. Melléklet.

A Szolnok – Debrecen – Szatmár útvonalon tervezett, Szabolcs vármegyén is áthaladó vasútvonal támogatása és kimérése

43/a.

Nagykálló, 1848. május 22.

Olvastott gróf Széchenyi István közmunka 's közlekedési minister levele, melyben az eránt szólítja fel e megye közönségét, hogy a Szolnok — Debreczen — Szathmári vaspályavonal tetteles munkába vétele végetti felmérésére, szükséges arányban kinevezett mérnököknek segédkezetek nyújtasson. 'S egyszersmind ezen vonal mentében eső községek is a lehető legrövidebb idő alatt nyilatkozzanak az eránt is, vajon a szükséges földtér kisajátításának terheit — mely aránylag a nyerendő roppant haszonhoz tekintet alig érdemel —, nem volnának-e hajlandók elvállalni? Mert valamint igazságosnak nem tekintette eddig is, hogy az országos érdekű vaspálya vonaloknál egyes községek a földtér ingyen ajánlatán túl aránytalanul áldozzanak, úgy viszont méltányosnak tartja, hogy hol a föld becse oly aránytalanul emeltetik, azon csekély terecskéért az álladalom részéről nevezetes áldozatok ne tétessenek.

A felolvasott ministeri rendelet mása az illető községeknek a kívántak eránti felszólítása 's nyilatkozataik bemutatása, úgy a Szolnok — Debreczen — Szathmári vaspálya vonalban dolgozó mérnökök munkájok elősegélése végett Rásó Lajos szolgabírónak kiadatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 31. sz.

43/b

Budapest, 1848. május 9.

86/ Közl. E. szám

A közmunka s közlekedésügyi minister
Szabolcs Megye Közönségének!

A magyar vaspálya rendszerben mennyi fontossággal bír a Szolnok — Debreczen — Szathmári vonal, egy röpiratomban kifejtettem.

Újabb események ezen vonal fontosságát emelték, sürgetőségét csak nevelték.

Első teendőim közé soroztam tehát megtenni lehető legnagyobb erővel azt, hogy ezen vonalak fölméretése által, a tettleges munka is minél előbb megindítható legyen.

E czélra midőn szükséges számban mérnököket rendeltem ki, fölszóltom Önöket, nyújt-
sanak azoknak mindenben segédkezeket.

Sőt miután e vonal mentében eső községek részéről az áldozati készségnek annyi lelkes tanúságait bírom, fölszóltom egyszersmind arra is, hogy lehető legrövidebb idő alatt nyilatkozzanak az iránt is, vajon a szükséges földtér kisajátításának terheit — mely aránylag a nyerendő roppant haszonhoz tekintet alig érdemel — nem volnának-e a közvetlen érdeklett községek hajlandók elvállalni? Mert valamint igazságosnak nem tekintettem eddig is, hogy az országos érdekű vaspályavonaloknál egyes községek, a földtér ingyen ajánlatán túl aránytalanul áldozzanak, úgy viszont méltányosnak tartom, hogy hol a föld becse oly aránytalanul emeltetik, azon csekély terecskéért még az álladalom részéről nevezetes áldozatok ne tétessenek.

Fölszóltom ezért önöket ez iránt mielőbb, legföljebb folyó hó végéig határozottan nyilatkozni.

Biztat a remény, hogy megfeszített törekvésem, 's önök kézfogása oly helyzetbe segít, hogy hazám e részének fölvirágzásához a tettleges munkát megindítani még e nyár folytán sikerülend.

Kelt Budapesten, május 9-én 1848.

Gr. Széchenyi István mk.

Hátirat: 31.; 16. Rásó Lajos szolgabíró, az illető földesurak felszólíttatnak

Címzés: 86/ Közl. E. szám. A közmunka s közlekedésügyi ministertől, Szabolcs Vármegye Közönségének hivatalból Nagykálló

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 629. db. 1848.*

43/c.

Buda, 1848. május 23.

1848. évi 6-ik szám.

Tekintetes Alispán Úr!

A Közmunka 's Közlekedésügyi Ministerium folyó hó 20-án költ 110. számú rendelete szerént, alólírt, a többek közt a Szolnok — Debreczeni rögtön megkezdendő, állodalmi vasúti vonal felmérési felügyeletével bízotván meg. Amennyire ezen vonal legczélszerűbb helyfekvési kikutatása alkalmával a nemes megye hatóságában Nádudvar, Nyíradony és Ábrahám¹⁰¹ helységek határai, 's illetőleg ezekben fekvő magánosok telkeik érintetnének, bátor alólírt a Tekintetes Alispán Urat avégett hivatalos tisztelettel megkérni, hogy erélyes intézkedéseit lehető leghamarább megtenni szíveskedjék. Miszerént a kiküldött mérnöki egyének működéseiket akadály nélkül folytathassák.

Különösen az iránt bátorodom a Tekintetes Alispán Urat a kellő intézkedhetések végett figyelmeztetni; hogy a czélszerűbb vonal kikutatása alkalmával az egyének vetések, vagy egyéb művelt telkeken fognak talán kéntelenítetni több helyeken a méréseket megtenni. Nehogy ily alkalommal munkájokban hátráltassanak, vagy éppen ellenszegülést szenvedjenek, az érdekelték az illető hatóság részéről is felvilágosítandók lennének az iránt, hogy minden — netalán szenvedett — káraik méltányosan fognak pótoltatni, amint e végre az illető mérnökök is elláttak a kellő utasítással.

¹⁰¹ Az Ábrahám településnév elírás, helyesen Ábrány

Átaljában avégett bátorkodom a Tekintetes Alispán Urat megkérni hivatalosan, hogy ezen ügy iránt az illető helyeken azon rokonszenvet gerjeszteni szíveskedjék, mellyel az közérdekű fontossága végett az országgyűlésen is fogadva végrehajtatni rendeltetett. Hogy így az azzal foglalkozó honfi mérnökeink, minden érdekeltek gyámolító közremunkálásaival képesek lehessenek megbízatásukat — ezen lehető legrövidebb idő alatt — végrehajtatni, melyben azzal a hon érdekében megbízattak.

Budán, május 23-án 1848.

A Tekintetes Alispán Úrnak alázasos szolgája

Hieronymi Ottó Ferenc mk. mérnök

Hátirat: Beadva: június 2/848.; L. 32. Írva van az illető szolgabíróknak jún. 4-én.

Címzés: 1848-dik évi 6-dik sz. Hieronymi Ottó Ferenc mérnöktől, Budáról, Tekintetes Szabolcs Megye Első Alispánjának hivatalból Nagykállón.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/32. db. 1848. V. 23.

43/d.

Buda, 1848. május 23.

1848-ik évi 3-dik szám

Tekintetes Alispán Úr!

A Közmunka 's Közlekedésügyi Ministerium folyó hó 20-án költ 110-ik számú rendelet szerént, alólírt, a többek közt a Debreczen — Szatmári rögtön megkezdendő álladalmi vasúti vonal felmérése felügyeletével bízattván meg. Amennyire ezen vonal legczélszerűbb helyfekvési kikutatása alkalmával a nemes megye hatóságában Acsád helység határa, és illetőleg ebben fekvő magánosok telkeik érintetnének, bátor alólírt a Tekintetes Alispán Urat a végett hivatalos tisztelettel megkérni, hogy erélyes intézkedéseit lehető leghamarább megtenni szíveskedjék. Miszerént a kiküldött mérnöki egyének működéseiket akadály nélkül folytathassák.

Különösen azon körülményre bátorkodom a Tekintetes Urat a kellő intézkedések végett figyelmeztetni, hogy a czélszerűbb vonal kikutatása alkalmával az egyének vetések, vagy más egyéb művelt telkeken fognak talán kénteleníttetni több helyeken a méréseket megtenni. Nehogy ily alkalommal munkájokban hátráltassanak vagy épen ellenszegülést szenvedjenek, az érdekeltek az illető hatóság részéről az iránt is felvilágosítandók lennének, hogy minden — netán szenvedett — káraik méltányosan fognak pótoltatni, amint evégre az illető mérnökök is ellátattak a kellő utasítással.

Átaljában avégett bátorkodom a Tekintetes Urat hivatalosan megkérni, hogy ezen ügy iránt az illető helyeken azon rokonszenvet gerjeszteni, mellyel az közérdekű fontossága miatt az országgyűlésen is fogadva végrehajtatni rendeltetett, szíveskedjék. Hogy így az azzal foglalkozó honfi mérnökeink, minden érdekeltek gyámolító közremunkálásával képesek lehessenek megbízatásokat — azon lehető legrövidebb idő alatt — végrehajtatni, melyben azzal a hon érdekében megbízattak.

Budán, május 23-án 1848.

A Tekintetes Alispán Úrnak alázasos szolgája

Hieronymi Ottó Ferenc mk. mérnök

Hátirat: 40. május 28-án 1848.; L/33.

Acsád helysége Szabolcs megyébe feküdvén, a Tisztelt Megye Alispáni Hivatalához tétetik által ezen tudósítás. Kelt Váradon, máj. 29. 1848.

Miskolczy Károly mk. alispán által

Írva van az illető szolgabíróknak június 4-én.

Címzés: 1848. évi 3-ik sz. Hieronymi Ottó Ferenc mérnöktől, Budáról, Tekintetes Bihar Vármegye 1-ső Alispányának hivatalból N. Váradon.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/33. db. 1848. V. 29.*

Szabolcs vármegye választókerületi térképének elkészítése

44.

Nagykálló, 1848. május 22.

Szemere Bertalan belügyminister felfedezi, miszerint a kormánynak szükséges tudni, ha vajon a megyéknek választókerületekrei felosztása az 1848-ik V. tcz.¹⁰² 7-ik §-nak a./ pontja szerint készítendő, a népesség számára 's illetőleg a lakásuk helyén kívül szavazandó választók könnyebbségére való tekintettel lön-é megállapítva. 'S ezt másképp nem tudhatja, mintha a felosztási tervvel egyszersmind a megyének, mint választókerületekre már felosztottnak térképe is felterjesztetik. Mihez képest az érdeklött térképnek az alább megnevezendő módoni elkészítése utáni, ezen rendelet vételétől számítandó 14 napok alatti felküldése rendeltetik. Nevezetesen ezen térképek, a megyéknek már létező térképei után egyszerűen lemásolandók. Fő kellék, hogy a kerületek egymástól külön színek által megkülönböztessenek; a községek térképi helye, az ottan divatozó nyelv, népesség száma előbb különkülön, azután pedig öszvességben akár a térképen, akár egy jegyekben kitétéssék.

Ezen belügyministeri rendelet mása, e megyének választókerületekre miként történt felosztását magában foglaló térképnek a rendeletben megnevezett módon, a lehető legrövidebb idő alatti elkészítése 's az illető helyre leendő felküldése végett, Péchy László alispán 's Blahunka József megyei főmérnöknek kiadatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 32. sz.*

A Szabolcs vármegyei zsidók összeírása

45.

Nagykálló, 1848. május 22.

Belügyminister Szemere Bertalan felfedezi, hogy amennyiben egyfelől a zsidók ellen aaptalanul felizgatott kedélyek megnyugtatósa, másfelől a törvény pajzsa alatt szerzett jogok biztosítása végett, mindenekelőtt az izraeliták eránt általános 's egyenlő intézkedésekre van szükség országszerte. Ennek következésébe rendeli:

1. Hogy a hatóság e rendelet vételétől számítandó öt nap alatt egy vagy a körülményekhez képest több bizottmányt nevezzen, mely e hatóság kebelében létező zsidókat minden hozzátartozókkal együtt pontosan összeírja.

2. Az illető bizottmány a tapasztalandókat a /. alá mellékelte minta szerint lajstromba iktatandja, és a kimutatott hatósági engedélyt minden tekintet félretételével lelkiismeretesen fogja bejegyezni.

3. Azoknak, kik az összeírás alkalmával az engedélyező okirat birtokában nem volnának, annak előmutatására elegendő határidőt szaband.

¹⁰² 1848: V. tc. = Az országgyűlési követeknek népképviselőt alapján választásáról

4. A befejezett öszveírást észrevételével egyetemben az állandó bizottnánynak bémutatja, mely azt a végrehajtás előtt felküldi.

5. A lajstrom véleménnyel küldessék fel legfeljebb két hónap alatt, az izraeliták honlakossága eránti rendelet azon lajstrom, vélemény és a törvények útmutatása szerént fogván megállapíttatni.

E megye kebelében létező zsidók öszveírására alapul szolgáló 's /. alatt megküldött mintáknak egy rizma¹⁰³ papiros mennyiségre mielőbb leendő kinyomatása Péchy László elnök alispánnak leendő bemutatása Répásy János házi főpénztárnoknak meghagyatván. A ministeri rendelet mása, annak kellő pontossággal leendő, legfeljebb hat hetek alatti teljesítése végett, mind a 16 szolgabíróknak kiadatik, jelentésök bevéaratván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 39. sz.

Máriapócs és Vaja lakosainak vonakodása a nemzetőri öszveírástól

46.

Nagykálló, 1848. május 22.

Péchy László elnök alispán e megye kebelében öszveírt nemzetőrök mennyiségét kimutató táblás jegyzéket előmutatván, előterjeszti, hogy a nemzetőrök öszveírásában eljáró küldöttségi munkálatok folytán oly községek[kel] is találkoztak, hol a nép főnökei által a nép között tett bujtogatások következtében a nemzetőrök öszveírása meg nem történhetett, sőt azon községekben rendtelenséget előidézett lakosok megvizsgálására rögtön vizsgálódó küldöttség kirendelése szüksége állott elő. Ilyen községek pedig név szerint M. Pócs és Vaja. Mire nézve a Mária Pócsra elnökileg kirendelt küldöttség jelentései felolvasása közkívánattá válván.

Mária Pócs mezővárosában kirendelt küldöttség jelenti, hogy az általa tett 's az 1-ső számtól 24-ik számig bemutatott tiszti vizsgálat nyomán Ary Mihály mint főházító, úgy Pályi János, Ilku András, Sárkány János, Popovits Mihály, Velitskei Illés 's több társai büntetést maga után vonó tettet követvén el. A hely színén katonai erő használata mellett tartandó törvényszék által a vizsgálat kiegészítése mellett lennének megfenyítendőek.

A felolvasott küldöttségi jelentés folytán M. Pócson elkövetett rendellenes tettek s izgatások megfenyítése eszközlésére Péchy László elnök alispán által megrendelendő szükséges katonaság alkalmazása mellett a hely színén munkálandó törvényszék kirendelése elhatároztatik. Törvényszéki tagokul Szunyogy Rudolf helyettes alispán elnöklete alatt, Finta Márton, if. Patay István, Rutkay Ferenc, Baranyi József, Elek Mihály, mint közbírók, Szabó Albert szolgabíró, Újlaki Bertalan esküdt, Komjáthy Pál tisztiügyész és Tatár Antal jegyző kineveztetnek. Az alkalmazandó katonaság ellátására fordítandó költségeket, úgy az illető törvényszéki tagok napidíjait 's költségeit a törvényszéki ítélet által elmarasztalt bűnösök viselni tartozván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 50. sz.

¹⁰³ rizma, rizsma = a papír mértékegysége: nyomdai papírból kb. 500, írópapírból 1000 iv

Kisvárdai polgárainak panasza képviselőjüknek az új összetételű megyei közgyűlésbe való szabálytalan megválasztása ellen

47/a.

Nagykálló, 1848. május 22.

Kisvárdai mezővárosa ösves polgárai panaszkeppen előadják, hogy miután a törvény szerint őket illető szabad választás útján, a nagyválasztmánybani képviselésre képviselőket nem ők, hanem a Központi Választmány, 's nem arányszerűleg választott. Ezen panaszuk orvosoltatásáért, 's a nép számához képest több képviselőnek közülök leendő választásáért esedeznek.

A megye közönségét képviselő Igazgató Választmány tagjai az 1848-ik évi XVI. törvénycikk¹⁰⁴ 2-ik §-a 6. pontja, 's törvénye értelmében választatván el. A folyamodók kérelme teljesíthetőnek nem találhatók.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 51. sz.

47/b.

Kisvárdai, 1848. május 7.

Tisztelt Törvényhatósági Elnök Úr!

Az 1847/8-ik évi újabb törvények kihirdetése, 's azon törvények nyomán teendő intézkedések végett, valamint egyéb helyek, úgy K. Várda m. városa is körlevél által f. május hó 4-kére behívatott a Megyei Közgyűlésre N. Kállóba, mi szerint akkoron képviselői által, 's arról szóló megbízás mellett jelenjen meg. Ehhez képest a városi Közönség kebeléből a rendelt határidőre több tagokból álló képviselők neveztetvén ki. Azok, mint mai nap tett jelentésökből megértettük, a város képében megbízásukat bemutatva, a kitűzött helyen és időben megjelentek. Eljárásukról tett jelentések folytán sajnosan értjük, hogy mielőtt a törvények kihirdetve lettek volna, a megyei hatóság ideiglenes gyakorlatáról szóló XVI-ik törvénycikkely sikeresítésére képviselőink befolyással nem lehettek. Éspedig azért, mivel ezen intézkedés a megjelenési határidő előtt a Választmány által — hova képviselőink meg nem hivattak — tervezetett, 's a közgyűlésen egyes fölszólalásokra sem idő, sem alkalom nem volt. A kitűzött napon pedig — megértvén, hogy már választmányilag az Állandó Megyei Bizottmány előlegesen kineveztetett —, K. Várda m. városa részéről is képviselőink befolyása nélkül megállapítottak a Bizottmány tagjai, miután az idézett törvény 2-ik §-a, a./, b./, c./ pontjai nyomán a Megyei Bizottmány megválasztásában szavazattal bírnak azok is, kiket a megyei lakosok községenként ezen közgyűlésre képviselőkül utasítanak. Ennek nyomán képviselőink az elnökségnek feljelentették, hogy a város részéről kijelelt bizottmányi egyénekben — bár személyes tisztelőjük — azért nem nyughatnak belé, mivel a város képviselői, megbízásukhoz képest e részben meg nem hallgatattak. Kijelentvén egyszersmind, hogy jogaik gyakorlatához a szavazatra nézve szoroson ragaszkodván, az egész kijelölési terv ellen óvást tesznek. Azonban képviselőink kívánata bár két ízben is, a még később kezdendő megyei gyűlés előtt ismételve volt, sikertelen maradt. Képviselőink az elnökség által azzal utasítatván el, miszerint a népképviselő útján felállítandó Bizottmány megválasztásában szavaink nem lenne. És így — más városok példája ellentétéül, melyeknek a mienkhez hasonló törvényes kívánásaik megadattak — a mi képviselőink egyszerűen elutasítottak, s a következő közgyűlésben is emiatt tettelegesen fel nem léphettek, s a város jogait nem gyakorolhatták.

¹⁰⁴ XVI. tc. = A megyei hatóság ideiglenes gyakorlatáról. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

Tisztelt Törvényhatósági Elnök Úr! Nem magányérdek miatt lépünk fel törvényes követelésünkkel, mert az ily érdek, és másképp előidézett joggalanság a nemezés által előbbutóbb megbosszultatik, hanem fellépünk a törvény érdekében. Azokat nemcsak egyes polgárnak, nemcsak törvényhatóságoknak, de magának a Felsőnek is megtartani, attól el nem térni hazafiúi szent kötelessége. És valamint a törvényeket szívből és lélekből tiszteljük, annyira gyűlöljük a régi bürocratia¹⁰⁵ netalán még életben lehető szokásait. Míserint a törvény, népjog csak egyesek akarátjától függjön akkor, amidőn a hon minden polgárai — és így, Kisvárdá m. városa minden eddigi egybeforrt osztályai is — a hozott törvényekből a Szabadság, Egyenlőség és Testvériség jelképét és hazát imádják.

Mi a fent idézett törvényben alapult jogainkat — hasonlítva az V-ik t.cz¹⁰⁶.7-ik §-a, b/ pontja rendeletéhez, hogy az Állandó Bizottmányban a nép aránylag képviselve légyen, s abban a helységek előljárai részt vegyenek —, másként felfogni nem tudjuk, mintha — a XVI-ik t.cz¹⁰⁷. 2. §-a rendeleténél fogva — az illetén városok és községek képviselői, és a törvény által eddig is szavazattal bíró egyénekekkel együtt választják az állandó népképviselőlet alapján felállítandó Megyei Bizottmányt. És sérelmünk éppen itt pontosul, mert képviselőink minden óvások mellett is az elnökség által azzal utasítottak el, hogy e részben szavazati joggal és választói képességgel nem bírnak.

Neveli aggodalmunkat azon körülmény is, hogy vidékünkön alig 700 lakosokkal ellátott helyek két képviselővel bírnak, s mi 3000 számon felül lévén, aránylagi használatából a képviselőségnek kirekesztettünk. Holott az országgyűlésre küldendő követek mennyiségének zsinórmértékül a hatóságok népessége nyíltan kitézetett, s ez csalhatlan alapjául szolgál a Bizottmány rendezésének is.

Miután a kihirdetett törvényből látjuk ebbéli jogainkat gyökerezve, s látjuk hogy városunk részéről a Bizottmányban kétszeres óvása és beleegyezése ellenére történtek a kinevezések, az ellen jelenleg is óvásunkat nyilvánítjuk. S alázatos tisztelettel kérjük a tisztelt Törvényhatósági elnökséget, hogy e részben sérelmünket mielőbb annak útján orvosolni, és Kisvárdá m. városát a város befolyásával s belenyugvásával, az Állandó Bizottmányon képviselőkkel — a törvény nyomán aránylagosan a népességhez képest — elláttatni méltóztassék. Ki egyébaránt tisztelettel maradván

Kisvárdában, május 7-én 848.

Tisztelt Törvényhatósági Elnök Úrnak Szíves Tisztelői

Kisvárdá m. városa összes Polgárjai

Hátirat: 51. Beadva: május 20/848.

Kisvárdá m. város népének, melyben panaszolván, hogy a törvény szerint ötöt illető szabad választás helyett nem ő, hanem a Központi Választmány választott nékie bizottmányi képviselőket. Azt orvosoltatni, és a nép számához képest még többek választatását megengedtetni kéri.

Szunyogh Rudolf helyébe Leszkay választmányi tagul kineveztetik.

Hrabovszky lemondása el nem fogadtatván.

A népgyűlés által elválasztott tagok teljesekek lévén, változtatni nem lehet.

Címzés: Péchújfalusi Péchy László Úrhoz Szabolcs megyei Hatósági Elnökhöz intézett beadványa.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 646. db. 1848.

¹⁰⁵ bürocratia, bürokrácia = hivatali gépezet, apparátus

¹⁰⁶ V. tc. = Az országgyűlési követeknek népképviselőlet alapján választásáról. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

¹⁰⁷ XVI. tc. = A megyei hatóság edeiglenes gyakorlatáról. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

Szunyogh Rudolf helyettes alispánna választása miatt a Központi Bizottmány¹⁰⁸ új taggal való kiegészítése

48.

Nagykálló, 1848. május 22.

Szóba hozatván, hogy Szunyogh Rudolf választmányi tag helyébe, helyettes alispánna történt elválasztásával, más választmányi tag lenne helyettesítendő.

Szunyogh Rudolf helyettes alispánna történt elválasztásával megüresedett helyre, választmányi tagul Leszkay Ferenc közfelkiáltással elválasztatott.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 52. sz.

Szabolcs vármegyei küldöttség a miniszterelnöknél a nemzetőrök betanításához szükséges katonatisztek, illetve 2000 lőfegyver kieszközlésére

49.

Nagykálló, 1848. május 22.

Felemlítettvén ez alkalommal, hogy amennyiben a miniszterelnökhöz, e megyebeli nemzeti örök számára szükséges fegyverek megrendelése éranti felírás siker nélkül elhangzott, a haza jelenben felmerült viszonyai közepette mindenek előtte szükséges lenne, egy Budapestre rögtön felküldendő futár által a miniszterelnököt az eránt megkérni, hogy ezen megyebeli nemzetőrök számára szükséges 2000 darab lőfegyver megrendelése mellett, a nemzetőrök tanítására kellett 12 gyalog katona egyéneket küldjön le.

Ezen indítvány közhelyesséssel fogadtatván, a 2000 darab lőfegyvereknek 's a 12 gyalog katona tanító egyéneknek, a miniszterelnöktől kieszközlésére Kállay Ödön nemzetőri kapitány közfelkiáltással, oly utasítás mellett választatott el, hogy mind az ideig míg a kívánt fegyverek megrendelése éranti intézkedés nem sikerül, addig Budapestről le ne jöjjék. Miről is az elválasztott futárnak megbízólevél adatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 59. sz.

A Szabolcs vármegyei polgárok fegyvereinek begyűjtése

50.

Nagykálló, 1848. május 22.

Szóba hozatván szinte az is, hogy e megye kebelében lakozó polgárok közül, többen fegyvertáraknak birtokába lévén. Azok fegyvertáraiknak a haza szükségére leendő általadására, felszólítandók lennének. 'S amennyiben azon általadott fegyverek igazítást, szuronyokkal, kardszjakkal való ellátást kívánnának, ezeknek véghezvitelére egy erre alkalmas egyénről gondoskodni szükséges lenne.

A fegyvertárak birtokában levő tulajdonosok, fegyvertáraiknak a haza oltárára leendő általadása éranti, a Nemzeti Közsegedelmet Szedő Küldöttségek által felszólíttatni: a majdan beszedenő lőfegyvereknek megigazíttatása, szuronyokkal ellátatása, 's a kardok kardszjainak kötélből feketére megfestve történendő elkészíttetése, továbbá patroklok¹⁰⁹ 's go-

¹⁰⁸ A Központi Bizottmányt, Választmányként is nevezik.

¹⁰⁹ patrol, patron = töltény, töltényhüvely

lyóbisoknak öntetése, Finta Márton, mint a választmányi gyűlés által közfelkiáltással elválasztott, megbízatik.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 60. sz.

***A Szabolcs vármegyei nemzetőrség betanítására nyugdíjas katonák
nemzetőrökké való kinevezése***

51.

Nagykálló, 1848. május 22.

Indítványba tétetvén az is, miszerint e megyebeli nyugdíjas katonák, habár a nemzetőri qualificatiot¹¹⁰ meg nem ütnék is, a nemzetőri seregben alkalmazandók lennének.

Ezen indítvány elfogadtatni, a nyugdíjas katonák a nemzetőrök között, Finta Márton 's Kállay Emánuel által törtéendő kineveztetés útján, a ministeri rendelet által meghatározott díj mellett, tanítás végett alkalmaztatni határozatnak.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 61. sz.

***Szabolcs vármegye biztosítja a királyt feltétlen hűségéről,
és kéri székhelyének Budára való áthelyezését***

52.

Nagykálló, 1848. május 22.

Szóba hozatván továbbá az, hogy a Budapestre felküldetni határozott követ, Kállay Ödön nemzetőri kapitány — a ministeriumnál — Szabolcs magyarjainak Ő Felsége a magyar Király eránti tántoríthatatlan ragaszkodását jelentse ki. 'S Ő Felsége személye eránti gondoskodásáért bizodalmat 's köszönetet mondjon. 'S Ő Felségének Budapestre leendő jövetele eránt, hol hív magyarjai közepette Kir. Szentséges Személye 's trónja legbiztosabb helyen van. Király Ő Felségét felkérvén, annak mentül elébb történetét hatályosan eszközölje.

Ezen indítvány közhelyesléssel elfogadtatván, ezen határozat Kállay Ödön nemzetőr kapitánynak 's követnek teljesítés végett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 62. sz.

***Nagykállónak sorozási helyül való kijelölése,
és a vármegyei honvédelmi segedelem kivetése***

53.

Nagykálló, 1848. május 22.

Felemlítettvén, hogy miután a hadügy ideiglenes kormányzatával megbízott minister által a haza polgáraihoz intézett felhívó szózat tartalma szerént egy 10.000 főből álló rendes nemzetőrség felállítására szándokoltatik, s toborzási helyül e megye székvárosa is kijelöltetett. Valószínű, hogy azon toborzási munkálat a megyék pénzbeli segedelmezését igénybe veendi, ez oknál fogva pénzalapról gondoskodni az igazgató bizottmány feladata.

¹¹⁰ qualificatio, kvalifikáció = képesítés, képzettség, minősítés, értékelés, rang

A Központi Bizottmány meggyőződve lévén afelől, hogy e megye polgárai a hazának kül megtámadások elleni védését, a belbátorság 's rend fenntartását önmagok eránti érdekből, de honpolgári hivatásuknál fogva is szent kötelezettségöknek ösmerik. Honvédelmi segedelemképp, azon öszveget, mely múlt 1847-ik évbe az adózók felsegéléséül 9954 pengő forint 32/40 krajczárba kivettetett, s beszedettetett. Jelenbe még adómentes birtokra a birtokosok által birtokaránylag viselendő kötelezettségképp újólag kivetni az azon öszveget hovaelőbb beszedetni a Bizottmány elhatározta. Adómentes fekvő javakat nem bíró honpolgároknak ajánlataikat a haza védelmére, a közrend fenntartására áldozatul letehetni. A szabad ajánlási út fennhagyatván. Mennyibe pedig a kivetés alól mentesítendő bizonyos kisebb birtokmennyiség meghatározása, 's a kivetésnek 's kezelésnek módja eránti rendelkezés is szóba hozatott, ezek feletti részletes javallat készítése Péchy László alispán elnöklete alatt, idősb Patay István, Szennyesi István, Finta Márton, Zoltán Mihály, Földváry Pál, Elek Mihály, Kállay Ödön, Ludmán Sámuel, Szunyogh Rudolf, Katona Péter, Gombási Miklós és Kis József bizottmányi tagok kiküldettek — a kivetési öszveg behajtásáig — pénzalap gyűjtése végett. Aláírási ívnek megnyitása azon elv kimondása mellett határozatott, hogy a birtokos által birtokára eső mennyiségen felül ajánlandó öszveg az ajánlónak kívánatára visszafizetessék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 68. sz.

Szunyogh Rudolf helyettes alispánna választása

54.

Nagykálló, 1848. május 22.

Az úriszékek által tárgyalt úrbéri pereknek, az alispáni bíróság elébe, törvény rendelete által lett általtétele, de a közigazgatási munkálatok halmozottsága miatt is, a két alispáni hivatal körébe tartozó ügyeknek egy alispán általi kezeltetése — a legjobb akarat mellett is — eszközölhető nem lévén.

A bizottmány közakarátával helyettes alispánul Szunyogh Rudolf elválasztatott, s hivatalába felesketés által beiktattott. Kormányzó alispán Péchy László, az első helyettes alispán Szunyogh Rudolf a másodalispáni fizetéssel láttatván el. Szunyogh Rudolf helyettes alispánna lett elválasztatása — a 4 főszolgabírók által — megyszerte köröztetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 69. sz.

Király Józsefnek a Kisvárdai járás szolgabírójává választása

55.

Nagykálló, 1848. május 22.

A Kisvárdai járásba ürességbe lévő szolgabírói hivatal betöltése szüksége felemlítettvén. Azon szolgabírói hivatalra Király József közakarattal elválasztatott, s hivatalába eskü-tétel által beiktattott, s elválasztatása 4 főszolgabírók által köröztetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 70. sz.

Szabolcs vármegyében állandó törvényszék létrehozásának kezdeményezése

56.

Nagykálló, 1848. május 22.

Fenyítő-, valamint polgári-, számvevő- és árvaszéki, nemkülönben csődületi ügyek rendszeres kezelése, pontos tárgyaltatása nézetéből állandó törvényszékek alkotása indítványoztatván. Határozatott:

A büntető ügyek kezelésénél napidíjas táblabírákból alakított törvényszéki eljárás, részint a bíráskodásra meghívott egyének meg nem jelenése, részint egynemű s betudású bűnök büntetésének a törvényszéki ülnökök egyéniségétől feltételezett különbözőzése s aránytalansága, a kisebb betudású bűnösök elítélésének egyik évnegyedes törvényszéktől más évnegyedes törvényszékekig halasztása miatt mennyire hiányos, arról a közönséget a napontai tapasztalás győzte meg. De árva- és számvevőszéki ügyek, csődületi s más polgári perek is, a törvényszéki ülnökök változása, 's ekképp felelősségen kívüli léte miatt is kellő pontossággal nem kezelhetetvén. Ezen nehézségek elhárítása végett, a törvénykezési eljárás törvényhozás útján rendezéséig, a törvényszékeknek 5 rendes ülnökökkel — fejenként 400 pengő forint fizetés, 100 pengő forint lakbér —, egy szavazattal bíró rendes jegyzővel, a m. aljegyzői 150 pengő forint fizetés 400 pengő forintra felemelése melletti állandósítása eránt a ministeriumot a bizottmány megkeresni elhatározta. Megjegyezve, hogy ezen állandó törvényszék, minden bűnügyi-, polgári-, csődületi-, számvevőszéki s árvaszéki ügyekbe bíráskodván, szükség esetére az alispánok elnöksége alatt kétféle oszolva is bíráskodni köteleztetnék. S egy időbe két törvényszék tartása esetére a jegyzői tollat az ülnökök egyike vezetvén, szolgabírók, esküdtek s tisztiügyészek időszakonként egymást felváltva alkalmaztatván. Ebbeli kívánatnak a ministerium általi teljesítettését annyival biztosabban reményli a Bizottmány, mivel a napidíjas ülnökök, törvényszéki helyettes jegyzők által a törvényszékekre jövetel, hazamenetel alkalmával felhasznált előfogatok bérével, fizetett napidíjakkal, csődületi ügyekbeni bíráskodásért járulandó, Házi Pénztárba befolyandó napidíjakkal a polgári ügyek tárgyalási díja, az állandó törvényszéki tagok fizetése, nagy részbe fedeztetvén. Az állandó törvényszék előnyei mellett is a Házi Pénztárnak kevés, vagy éppen semmi terhelhetésével lenne létesíthető.

Eredeti jkv.-i tiszttzat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 73. sz.

A községi bírók számadásainak vizsgálatára kinevezett törvényszékek

57.

Nagykálló, 1848. május 22.

Az úri hatóság megszűntével a bírói számadások vizsgálata eránti intézkedés szüksége felemlítettvén.

Járásonként a bírói számadások megvizsgálására törvényszéki hatósággal működendő két választmány kiküldetése elhatározatott. Jelesül a

Dadai járásba:

Dadán: Szikszay György, Zatureczki Antal, Dési István, Fekete István, Káposztási István, Kemeccsén: Répásy János, Répásy Sámuel, Mikecz Tamás, Nyerges Péter, Kelemen Gábor, Megyesi Gábor, Tóth József,

Nádudvari járásba:

Nádudvaron: Halasy Ferenc, Ács Nagy Lajos, Szivák Demeter, Horváth József, Békési Mihály, Nagy István, Szathmári György

Kállóba: Lengyel Miklós, Némethy József, Szondy László, Fintor Mihály, Kobilicz Károly Bátori járásba:

Pócon: Fejér József, Vékey József, Szilcz István, Gergelyfy István, Kékesi Mihály,

Madán: idősebb és ifjabb Patay István, Hunyady Ferenc és József, Muraközi Sámuel, Nagyhajú Mihály, Juhász Mihály madai jegyző,

Kisvárdai járásba:

Kisvárdába: Farkas Ignác, Kastal Imre, Filep Antal, Tatay Lajos, Sántha István, Csontos Gábor, Zemlényi János

Litkébe: Eröss György, Palaticz János, Mikecz János, Gyüre András, Batskai bíró¹¹¹, Eperjesi Albert, Kálnoki Ferenc, Szesztay József jegyző kinevezettek.

Az elnökséggel a Dadai Törvényszéknél Szikszay György, Kemecseinél Répásy János, Nádudvarinál Halasy Ferenc, Kállóinál Lengyel Miklós, Máriapócsinál Fejér József, Kisvárdainál Farkas Ignác, Litkeinél Eröss György, Madainál idősebb Patay István bízván meg. A jegyzőségnek a kiküldött tagok közül alkalmazása, a bíraskodásra hittel nem kötelezett egyéneknek, a bíraskodásra eskü általi kötelezése, a kiküldött törvényszékeknek meghagyott. Ezen törvényszékek, mint állandóul egy helyben működendők, mely községek bírói számadásait vizsgálандják, afeletti rendelkezés alispán Péchy Lászlóra bízott. A számadások vizsgálatával megbízott ülnökök és jegyzőkapidíjai, a számadásokat megvizsgálni mulasztott közbirtokosságok ellenébe, az eljáró törvényszék által léznenek megítélendők s behajtandók. Valamint a bírói számadásokból keletkező elmarasztalások behajtása a munkálódó törvényszékre bízott.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 74. sz.

A volt jobbágyok árvái vagyonának kezelése

58.

Nagykálló, 1848. május 22.

Az e jelenig a földesuraságok által kezelt jobbágyárvák vagyonai iránti intézkedés szüksége szóba hozatván.

E tárgyban javallat készítésre helyettes alispán Szunyogh Rudolf elnöklete alatt, Lengyel Miklós, Karczub András, Némethy József, Ferenczy Alajos, Szondy Mihály, Hrabovszky János jelentések hovaelőbbi bevárása mellett kiküldetnek.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 75. sz.

A Központi Bizottmány tanácskozásai alatti rendfenntartás

59.

Nagykálló, 1848. május 22.

A Központi Igazgató Választmány tanácskozmányainál a rend fenntartása nézetéből.

A közügyek kezelésével megbízott Központi Bizottmány, tagjai ülésének a hallgatóságétóli elkülönözése eránti intézkedéssel alispán Szunyogh Rudolf megbízott.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 76. sz.

¹¹¹ Batskai Sámuel, 1848-ban fényeslitkei főbíró.

Polgár mezőváros hajdúszabadságjoga

60.

Nagykálló, 1848. május 22.

Az igazságügy miniszternek folyó évi május 4-ről 312. sz. alatt kelt rendelete mellett, Szabó Ádám és Pöstyényi Gáspárnak Polgár városa kiváltságaibóli kivetkeztetését, a lakosok önkényes és kegyetlenüli büntetését panaszló folyamodványa jelentéstétel végett közöltetvén.

A panaszos kitétel tárgyabani kimerítő jelentés készítésére Elek Mihály, Zoltán Mihály, Uray Tamás tisztügyész, Kállay Ubul főszolgabíró kiküldetnek. Jelentésök bevéartván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 77. sz.

Bíró József gyürei szökött katona ügye

61.

Nagykálló, 1848. május 22.

Olvastatott az igazságügy miniszternek április 20-ról 16.501 sz. a. kelt rendelete, mellyel gyürei lakos Bíró József szökött katona jegyzéke felkerestetése végett közöltetik.

A rendelet mása, tartalma teljesítése végett a melléklettel szolgabíró Kubinyi Ignácnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 79. sz.

A Szabolcs vármegyében lévő 6. (Wrbna) könnyűlovasezred kiképzési gyakorlatának akadályozása

62.

Nagykálló, 1848. május 22.

Olvastatott az ideiglenes hadügyminiszter április 30-ról 6-ik sz. a. kelt rendelete, mely szerént a Gróf Wrbna nevét viselő könnyűlovasezred panaszos előterjesztése folytán, a megye az iránti intézkedésre, hogy a nevezett katonaság a kiképzéshez tartozó gyakorlatokba ne akadályoztassék, felhívatik.

A katonaságtól Báthorba eltartóztatott puskapor, melynek eltartóztatására a katonai kormány vonatkozhatik, a katonaság által visszavétetvén. Más eset pedig, mellyel a katonaság fegyvergyakorlatába akadály gördítettett volna, e megye közönsége előtt tudva nem lévén, a panaszlott akadályok elhárításáról nem rendelkezhetett, 's erről a Hadügyi Minisiteriumot a Bizottmány [értesíteni] elhatározta.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 82. sz.

Tetétlen úrbéri tagosító perének végrehajtása

63/a.

Nagykálló, 1848. május 22.

Olvastatott a Helytartótanáctól folyó évi Boldogasszony hó¹¹² 25-kéről 396-ik sz. a. kelt intézménye, mellyel Tetétlen helysége úrbéri rendbeszedő pere végrehajtás végett le-
küldetik.

Az intézmény mása a mellékelt perrel, a földesurasággal közlés végett szolgabíró Rásó Lajosnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 87. sz.

63/b.

Buda, 1848. január 25.

396.

Méltóságos, Főtisztelendő, Tekintetes, Nagyságos,
Nemzetes és Vitézlő, különös tekintetre méltó Urak!

Kebelükbeli Tetétlen helységének úrbéri rendbeszedését tárgyazó, 's a m. 1847. év Pünkösöd hava¹¹³ 31-én kelt hivatalos jelentésükkel felterjesztett pöre az összehangzó ítéletek helyeslése mellett, címzett Uraságtoknak minden iratokkal együtt idemellékelve. Miután 843-ik év Böjtelő hava¹¹⁴ 14-ről 257. szám alatt kelt intézvénynek elégtétetik, azon utasítással küldetik vissza, hogy az ítéleteket végrehajtatván, az alkottatni rendelt új jobbágytelkeket legelőbeli illetőségükkel együtt mind az új földkönyvbe, mind az új úrbéri lajstromokba bejegyeztetvén ezen iratokat a törvényszéki átvizsgálat után az öszves pörbeli iratokkal együtt megtekintés végett ismét ide felterjesszék.

Kelt Budán a Magyar Királyi Helytartótanácsnak ezernyolczszáz negyvennyolczadik évi Boldogasszony hó¹¹⁵ 25-én tartott üléséből.

Címzett Uraságtoknak jóakarója hivatalos készségüi

gróf Zichy Ferenc mk., Nyéky Mihály mk., Boronkay Rudolf mk.

Hátirat: 87.; 109.

Címzés: Méltóságos, Főtisztelendő, Tekintetes, Nagyságos, Nemzetes és Vitézlő Urak!

Szabolcs vármegye Fő- és Alispányai, Szolgabírái, Esküdtjei, s Egyházi Főméltóságai, ország Zászlósai, Főrendei és Nemesei Közönségének, különös tekintetre méltó Uraknak hivatalosan Nagykállóba.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 664. db. 1848.

¹¹² Boldogasszony hava = január

¹¹³ Pünkösöd hava = május

¹¹⁴ Böjtelő hava = február

¹¹⁵ Boldogasszony hava = január

A vármegyei honvédelmi segedelmezés mikéntjének kidolgozása

64/a.

Nagykálló, 1848. május 22.

Olvastatott a toborzási segedelmezés kivetése tárgyabani munkálatra kiküldött [küldöttség] javallata, miszerént a 9954 pft. 32/40 xr. segedelmezési öszveget az 1847-ik évi segedelem kivetés alapján kivetendőnek az okon véleményezi, mivel a fizetés alól mentesítendő birtokminimum meghatározása, megszüntetett polgári javadalmak mentesítése új öszveírást szükségesítvén. A kivetés s pénzbeszedés huzamosbb idő elteltével lenne létesíthető.

A küldöttség javallata helybe hagyatik. S a küldöttség javallata minden szolgabíróknak Péchy László, Vay Dienes, Patay István, Horthy István, Finta Márton, Kállay Emánuel, mint a segedelmezési pénz kezelésével megbízott tagoknak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 88. sz.

64/b.

Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. május 22.]

A rendes nemzetőrség toborzás útján felállítása segedelmezéséül, az adómentes közbirtokra a Központi Bizottmány által kivetetni rendelt 9954 pft. 32/40 xr.. Részletes kivetésével megbízott küldöttség tanácskozmányába azon kérdés merülvén fel, hogy miután a hírlapi úton közzé tett ministertanácsi rendelkezés szerént a toborzási munkálat kidolgozásával a Pénz- és Igazságügyi Ministerium bízott meg, valjon a ministerium általi felhívást s utasítást megelőzőleg a Bizottmány által kivetetni rendelt öszveg részletes kivetése, behajtása iránti rendelkezés nem idő előtti-e? Mennyibe azonban a küldöttség nem kétségeskedett arról, hogy a rendes nemzetőrség felállításánál a megyék segédkez nyújtása s közremunkálása a Ministerium által igénybe vétetik. De a megyébe előfordulható rendezavarások fékezésére a községi nemzetöröknek egy helyről más helyre szállítása, s élelmezési költségének törvény értelmében fedezése nézetéből is, a megye rendelkezése alatt álló pénzkészletnek hovaelőbbi előállítását a küldöttség kerülhetetlennek elősmerte. További tanácskozás folytán azon körülmény hívta fel a küldöttség figyelmét, ha valjon a kivetés alól mentesítendő birtokminimum meghatározása, s megszüntetett úrbéri javadalmaknak az illető birtokosok birtok illetőségéből levonása mellett, az annyira szükséges pénzerő hovaelőbbi előállítása létesíthető-e? Mennyibe a birtokminimum meghatározása, az úrbéri megszüntetett javadalmak levonása mellett a megyebeli földbirtokok újbóli öszveírása, s ennek alapján teendő újabb kivetés nélkülözhetetlen lenne, s ekképpen az annyira szükséges pénzerő rögtönös kiállítása bizonyos időtől feltételeztetnék. Ez okon a kimérés alapjául nem szolgáló birtokminimum meghatározását, a megszüntetett úrbéri javadalmak kivetés alóli mentesítését, eszközölhetőnek nem látja a küldöttség. A megszüntetett úrbéri javadalmakat annyival kevésbé, mert az úrbéri javadalmak törvényhozás útján, kármentesítés elve kimondása mellett szüntettek meg. A megváltásárba fizetendő öszveg, az illető birtokos tulajdona lenni meg nem szűnt, s a küldöttség a pénzerő hovaelőbbi kiállítása nézetéből, a bizottmány által meghatározott 9954.pft. 32/40. xr-t – az 1847-ik évi segedelmezés s kivetés alapján – birtokaránylag viselendőnek, s a szolgabírák által folyó évi június 12-éig behajtandónak javallja. Egyszersmind a szolgabírókat odautasítandóknak véleményezi, hogy a beszedendő öszvegeket hadi főpénztárnok Kállay Emánuel kezéhez elszállítsák. S ezen pénz kezelése, s a toborzási lehető költségekre felelősség melletti fordítása eránti intézkedése alispán Péchy

László elnöklete alatt, Vay Dienes, ifiabb Patay István, Horthy István, Finta Márton és Kállay Emánuelet megbízandóknak javallja a küldöttség.

Hátirat: 88. Jelentése a segedelmezés tárgyában kirendelt küldöttségnek.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 665. db. 1848.

Egy vármegyei írnoki és egy jegyzői kiadói állás kérése

65.

Nagykálló, 1848. május 22.

Felemlítettén, hogy a Helytartótanáctól évek óta rendszeresítettni kért egy írnoki hivatal rendszeresítése iránt a Ministerium megkeresendő lenne. S mennyibe törvényszékek állandósítása a jegyzői kiadónak, s egy írnoknak a székvárosba állandó bentlakását feltételezván, a kiadó, 's állandóul a törvényszék tartása helyén lakni köteles írnok fizetésének — a kiadó és írnokok élelmezésére a főjegyző által, fizetéséből felajánlott 200 pft-ból egy egyénre eső 50 pft-on kívül, valamint az alispáni írnok 100 pft. fizetésének 50 pft-tal — fellebbemelése iránt a ministerium megkeresendő lenne.

Az alispáni írnok fizetésének 50 pft-tal, a kiadó 100 pft. fizetésének — a főjegyző által élelmezéséül felajánlott 50 pft-on felül — 100 pft-ali fellebbemelése, egy írnoki állomásnak — az élelmezéséül felajánlott 50 pft-on kívül — 150 pft-ali rendszeresítése iránt a ministerium megkeresetteti rendeltetett. S ezen hivatalok fizetésének fellebbemelését, az állandó törvényszékek tartása nélkülözhetetlenné tévén. Abbeli kívánat teljesítését annál biztosabban reményli a Bizottmány, mivel ezen kiadói s írnoki fizetések, az írnokok mellé alkalmaztatni szokott napidíjas írnokok, 's jegyzőkönny tisztázók részére fizettetni szokott összegek által fedezettvén. Ezen hivatali fizetés felemelése, s illetőleg az írnoki hivatal rendszeresítése a Házi Pénztár terheltetése nélkül lenne létesíthető.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 89. sz.

A hivatalos eljárások gyorsítása és az előfogatozások útjának rendszeresítése

66.

Nagykálló, 1848. május 22.

A hivatalos eljárások gyorsítása, s hivatalos előfogatozások mely útoni rendszeresítése tárgyabani munkálatra s javallat készítésre, egy küldöttség kirendelése szüksége felemlítettén.

A kívánt javallat készítésre Szunyogh Rudolf alispán elnöklete alatt, Eröss Lajos, Elek Mihály, Zoltán Mihály, Szennyesi István, Fintor Mihály, Ferenczy Alajos, Katona Sándor, Kralovánszky András, Kállay Ödön, Molnár Ágoston, Kállay Emánuel, Balogh József, Molnár Gergely, Sulyán Ádám, Bay Ferenc kiküldetnek. Jelentésök augusztus 1-ső napjára beváratván.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 90. sz.

Szabolcs Vármegyei Rögtönítélő Bíróság felállításának kérése

67.

Nagykálló, 1848. május 22.

A haza több helyén elharapódzott bűnös merényletek gátolásául, rögtönítélő bíróság eránti engedély kérése szüksége szóba hozatván.

A rögtönítélő bíróság felállítása eránti engedélynek, e megye részére leendő megadása végett, Nádor Ő Fensége felkéretni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 92. sz.

Nádudvaron elsőfokú bírósági hatósággal ellátott rendezett tanács felállításának kérése

68/a.

Nagykálló, 1848. május 22.

Nádudvari lakosok, kebelükbe rendezett tanácsnak felállíthatása nézetéböli munkálatra egy küldöttség kirendeltetését kéri.

Alispán Szunyogh Rudolf elnökte alatt, Zoltán Mihály, Kállay Ödön főszolgabíró, esküdtjével a kívánt munkálatra kiküldetnek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 93. sz.

68/b.

Kelkezés nélkül [Nádudvar, 1848. május 23. előtt]

Tisztelt Képviselő Bizottmány!

Azon nagyszerű átalakulási fejlemények, melyeken hazánk a közelebbi időkben átment, a közélet minden ágaiba, minden állományi intézetekbe újabb tényezőket tévén szükségessé. De a közigazgatásnak a felelősség elvéhez az egyesek megnyugtatóásával 's könnyebbségével sebesebb működése, különösen pedig az igazság gyors kiszolgáltatása a reform kellékei között kitűnő helyet foglalván.

Amennyiben Nádudvar mezővárosnak a megyei igazgatás székhelyétől távol fekvése ugyan szükségessé, a benne feltaláltató értelmi és erkölcsi erők, népességének száma 's helybeli előnyei pedig eszközölhetővé teszik, hogy kebelében egy első bírósági hatósággal ellátott rendezett tanács állíttassék fel.

Ennek felállítását a nádudvari lakosok közös egyetértséssel elhatározván. Alázattal esedezünk a tisztelt Igazgató Bizottmány előtt, hogy ebbéli törvényes és alkotmányos igyekezetünket rokonszenvre 's pártolására méltatni, egyszersmind pedig egy küldöttséget kinevezni méltóztassék. Mely a városunk kebelébe felállítandó rendezett tanács tervét, szerkezetét, szükségét és czélszerű voltát a fent forgó körülmények szerint megvizsgálván, a ministeriumnak leendő ajánlat tekintetiből, a Megye Közönségének kellő adatokon épült jelentést tehesen.

Polgári tisztelettel maradván alázatos szolgálái

A Nádudvari Lakosok közönségesen

Hátirat: 93. Beadva: május 23/848.; 9.

A Megyei Képviselő Bizottmányhoz. Szunyoghy Rudolf Alispán Úrnak

Végzés: Alispán Szunyoghy Rudolf elnöklete alatt, Zoltán Mihály, Kállay Ödön főszolgabíró esküdtjével a kívánt munkálatra kiküldetnek.

Költ az 1848-ik évi május 22-ik, s t. n. N. Kállóban tartott kormányzó bizottmányi ülésből. Kiadta Kausay Károly mk. jegyző

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 9. tétel, 9. db. 1848. V. 23.

Erdőhegyi Dániel esküdt lemondása, és helyette Sulyok István megválasztása

69.

Nagykálló, 1848. május 22.

Erdőhegyi Dániel, a Kisvárdai járás esküdti hivataláról lemondván.

Sulyok István r. esküdtül elválasztatott, hivatalába eskületétel által beiktattatott. Megjegyezvén, hogy r. esküdt Erdőhegyi Menyhért, lemondó Erdőhegyi Dániel helyére előléptetvén. Erdőhegyi Menyhért a Házi, Sulyok István — jelenbe elválasztott esküdt — a Bitang Pénztárból veendi fizetését. Sulyok Istvánnak esküdtté lett elválasztatása megyeszerte közzétetni rendeltetvén.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 96. sz.

Szabolcs vármegye járásonkénti negyedik esküdti állásának anyagi fedezete

70.

Nagykálló, 1848. május 22.

Ez alkalommal felemlítettvén, hogy e megyébe járásonként a 4-ik szolgabírói hivatal rendszeresítése alkalmával, a Helytartótanács a 4-ik esküdti hivatalt rendszeresíteni — ismételt felterjesztések ellenére — a törvény szellemével meg nem egyezőleg mulasztván. A megye a 4-ik szolgabíróhoz alkalmazott esküdtet a Bitang Pénztárból fizetéssel ellátni kényszerült. Miután pedig a felelős kormány létrejöttével, a megyének bármely pénztára felett a kormány intézkedése ellenérei rendelkezés jogának megszűnnie kell, a 4-ik esküdti hivatalnak fizetéssel a Házi Pénztárból ellátás melletti rendszeresítése végett, a Ministeriumnak megkeresése indítványoztatott.

Az indítvány közakarattal elfogadtatott, s annak értelmébe a 4-ik esküdti hivatal rendszeresítése végett, a Ministerium felkéretni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 97. sz.

Nagykálló polgárainak kérelme Fazekas Lászlónak a Központi Bizottmány és a nemzetőrség tagjai közül való kizárásáért

71.

Nagykálló, 1848. május 22.

Olvastatott N. Kálló városa polgárai nevébe beadott folyamodványok, melyekkel Fazekas László vérengzéssel vádolt egyénnek, a Központi Igazgató Bizottmányból s a nemzetőrségből kiűzöttese kéretik.

A folyamodványokba felemlített vérengzés eránti vizsgálatétel, főszoigabíró Kállay Ödönnek meghagyatik. Jelentésének a közelebbi június 19-én tartandó bizottmányi ülésre beadása rendeltetvén.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 99. sz.

A Csegeről kinevezendő bizottmányi tag személye

72.

Nagykálló, 1848. május 22.

Olvastatott a csegei bírók folyamodványa, melybe felemlítvén, hogy helységükből választmányi tagul Makrancz nevü egyén neveztetett ki. Ily nevü pedig helységökbe nem találatik, e helyett Türi Péternek kineveztetését kéri.

Választmányi tagul a fent említett Makrancz nevü egyén helyett Türi Péter kineveztetik. Ezen kineveztetésről, főszoigabíró Kállay Ödön által értesítettni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 101. sz.

Szabolcs vármegye tiltakozása a kormányt a Marcius Tizenötödike címü lap részéről ért támadás ellen

73.

Nagykálló, 1848. május 22.

A nemzet bizalmát kiérdemlett felelős ministerium személyzete ellen némely hírlapok, jelesül a Március 15-ike hasábjain közöltt gúnyos, és epés felszólamlásokra a Bizottmány figyelme felhívatván.

A szuronyok védpajzsa alatt zsarnokoskodott bürocraticus¹¹⁶ kormány, törvényellenes eljárása irányába e megye közönsége — a kiváltságos osztály általi képviseltetése korába — kimondta őszinte meggyőződését bátran s leplezetlenül. Ha a felelős nemzeti kormány a törvényesség teréről lelépne, avagy eljárásainál kellő erélyt s érzékenységet nem tanúsítana, az ellen — a minden osztályok által képviselt — Megyei Kormányzó Bizottmány szavát nem emelni hazafiatlanságnak tartaná. De midőn, a nemzet legünnepeltebb fiai koszorújából alkotott felelős kormány, az európai nyugtalan mozgalmak, hazánk épsége ellen irányzott merényletek közepette, a haza újjáteremtése, rend-, békefenntartása, a hazaellenes törekvések által felizgatott kedélyek lecsillapítása érdekébe megteszen mindent, mit emberi erő törvényes úton tenni képes. Mégis, ellenébe némely hírlap, jelesül a Március 15-ike ahelyett, hogy — a szabad sajtó dicső hivatásának megfelelőleg — a közrend, béke fenntartására, s nemzeti erők szilárdítására irányozná, s központosítaná lehető hatását, a kül, bel ellenektől zaklatott haza megmentésénél közremunkálna, a — nemzet bizalmát méltán kiérdemlett — felelős kormány személyzete ellen intézett, minden tiszta keblü hazafi kárhoztatását felhívott, csak — viszketeg elme ferde kinövéséül tekinthető — gúnyos, és epés kifakadásoknak nyitja meg hasábjait. Azon eljárásra a polgári bűn bélyegét reásütni, s ebbeli eljárás felett a kárhoztató szót a kormány irányába, e megye minden polgárai kebelébe élő osztatlan bizodalmat a haza színe előtt nyilvánítani, a Központi Bizottmány kötelességének ösmeré el. S ezen nézetéről a ministeriumot, s a haza közönségét hírlapi úton értesíteni elhatározta.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 103. sz.

¹¹⁶ bürocraticus, bürokratikus = merev, az előírásokat mindenbe megtartó, de kicsinyes és szűklátókörű

A Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány kisebb jövedelmű tagjai részére, az üléseken való megjelenés költségeinek megtérítése

74.

Nagykálló, 1848. május 22.

A megye ügyeit kormányzó bizottmányi azon tagoknak, kik kisebb vagyoni tehetségök miatt, a bizottmányi ülések tanácskozmányaiba megjelenés költségét magok, vagy éppen nem, vagy csak nagyobb áldozattal viselni képesek, a tanácskozási ülések alkalmával szükséges költségekkeli ellátása szóba hozatván.

A szolgabírók odautasítottak, hogy a szakaszaikba eső helységekből elválasztott kormányzó bizottmányi, kisebb vagyoni értékkel bíró tagoknak, a bizottmányi ülésekre jövetel alkalmával, a szükséges előfogatozási s élelmezési költségek fedezésére, bizonyos összegnek megajánlását — azon községeknél, melyből a bizottmányi tag megjelen — elősegíteni, sikeresíteni igyekezzenek. A községeknek azon költség fedezésétőli vonakodása esetére, kötelezettségképpen kimondásától vonakodjanak. A bizottmányi tagoknak adandó költségek a helység közköltségei közé betudandók lévén.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 104. sz.

A haza védelmére segedelem ajánlása

75.

Nagykálló, 1848. május 22.

Olvastattott a belügyministernek május 19-ről, 1497. sz. a. kelt rendelete, mellyel a Ministeri Tanács által a haza polgáraihoz, a király és haza védelmére pénz, élelmi-, s más szerkebe segedelemajánlásra felhív. Az országgyűlés megnyitásául július 2-kát kijelölő szöveget közöltetik, továbbá azon módok, mellyel a begyűjtendő pénz, s egyéb segedelem, s kölcsön kezeltetése eránt intézkedés tétetik. Egyszersmind koronás fejedelmünknek Bécsből Innsbruckba költözése tudtul adatik.

A ministeri rendeletbe kívánt segedelemgyűjtésre:

a Nádudvari járás alsóbb részébe Halasy Ferenc elnöklete alatt, Nagy István, Horváth József, Virágos Márton, Somogyi Imre,

Nádudvari járás felső részébe Leszkay Ferenc elnöklete alatt Katona Lajos, Szunyogh Mihály, Básthy Dániel, Szennyesi István, Istenes György,

a Bátorai járás egy részébe Molnár Ágoston elnöklete alatt, Vékey József, Vay Géza, Barasy József és Gyulaj helysége főbírája,

a Bátorai járás más részébe idősb Patay István elnöklete alatt, Rutkay Ferenc, Komoróczy Károly, Juhász Mihály és a nagymadai bíró,

a Dadai járás alsóbb részébe Bónis Barnabás elnöksége mellett, Földváry Pál, Szinay József, Mátyás András, Fekete István,

a Dadai járás felső részébe Elek Mihály elnöksége alatt, Galánffy János, Jármay Menyhért, Mikecz Tamás, Bodnár Gábor kemecsei főbíró,

a Kisvárdai járás felsőbb részére Eröss Lajos elnöksége mellett, Zoltán Ferenc, Szentmarjay Károly, Szesztay József és a kisvárdai bíró,

a Kisvárdai járás alsóbb részéről Farkas Ignác elnöklete alatt, Tatay Lajos, Márky Frigyes, Sípos András és a kisvársányi bíró kiküldetnek.

Mint hogy pedig a belügyministeri rendeletbe foglalt, s a ministertanácsi felhívó szózatba felemlített rendkívüli körülmények, s a haza megmentése rendkívüli eljárást, segedelem-pénznek s egyéb természetényeknek sürgetős behajtását igénylik, a segedelemszedésre kiküldöttek odautasítatnak, hogy mindazon adómentes földbirtokosokat, kikre az 1847-ik évi — a szűkölködő adózók felsegélésére tett 9954 pft. 32/40 xr. — kivetésből, birtokuk arányába segedelmezési kivetés háromíttatott, a ministeri levél, s ahhoz mellékelt ministertanácsi szózat nyomán, a haza felsegélésére a haza, király, s alkotmány nevébe felszólítván. Ha netalán a földbirtokos osztály között oly önző, szűkkeblű találatnék, ki a haza megmentésére birtoki erejéhez s vagyoni állásához mérten áldozattal járulni nem kívánna, azon az 1847-ik évbe birtokára kivetett segedelmezési összevet hatszoros mennyiségbe, mint ezennel kötelezésképp kivetett összevet bevenni, az időnként beszédendő összevet — pénztárnokul ezennel kinevezett levéltárnok, Sulyok Dánielhez — beszállítani, a beszállított mennyiségről alispán Péchy Lászlónak jelentést tenni, valamint Sulyok Dániel a bevételről ugyanazon alispánt tudósítani tartozzanak. A segedelemképp bejövendő élelmi- vagy más szerek árverés vagy más útoni pénzzételére, a Segedelemszedő Küldöttség megbízatik. Ugyanazon Segedelemszedő Küldöttség a minden helységbe fejenként ajánlandó segedelmezést köztudomás végett, a helységbeli közönség előtt elősorolni tartozván. Ha arany- s ezüstnemük ajánlatnáknak segedelemképp, azok pénzzé verethetés tekintetéből a ministerium rendelkezése alá szállítás végett, a pénztárnok kezéhez beküldendők. Az alispán az időnként begyűlendő segedelmezésről a ministeriumot tudósítani köteleztetvén. Ha a segedelemgyűjtésre kiküldöttek közül egyik, vagy másik tag a munkálat folytatásába bármely ok miatt gátoltnék, a helyett más egyénnek felvétele a küldöttségi elnökre bízatik. A küldöttség a segedelem behajtásánál teljes hatalommal felruházatik. Mint hogy pedig az adómentes fekvő javakat nem bíró egyének, a haza megmentésére vagyonaikat, ajánlataikat áldozatul letehessék, segedelmezésre a küldöttségek által azon polgárok is felhívandók. S azok ajánlatai az ajánlatok összeírásába besorozandó. A segedelemszedésre kirendelt küldöttségek munkaköre mely helyekre terjedend ki? Annak meghatározása, valamint önkéntes sereg toborzása, nemzetőrség kellő rendezése, a toborzásra s nemzetőrség rendezésére alkalmas egyének kijelélése, s azoknak munkálataik elkezdése végetti felhívása, kormányzó alispán Péchy Lászlóra bízatik. A fegyverekben nyújtandó segedelmezés is elfogadandó lévén. A segedelemszedéssel megbízott küldöttségek, az ajánlandó fegyvereknek a székvárosba leendő szállítására utasítatnak. A belügyministeri levél, a ministertanácsi felhívó szózat, s ezen határozat mása a kirendelt küldöttségi elnököknek, kormányzó alispán Péchy Lászlónak, pénztárnok Sulyok Dánielnek kiadatik. S mint hogy a határozatoknak a kirendelt küldöttségi tagok számára kiadása — meennyibe a segedelemszedési munkálat a körülmények sürgetős volta miatt — hovaelőbb elkezdendő, a munkálat hátráltatása nélkül nem eszközölhető. A kirendelt küldöttségi elnökök odautasítatnak, hogy — ezen körülmények megemlítése mellett — az elnökségök alatt munkálkodandó tagokat a munkálat teljesítésére elnököileg hívják fel. Mely helyeken, mely küldöttség teljesítendő a segedelmezési ajánlatok beszédését, annak meghatározása, állapítása, kormányzó alispán Péchy Lászlóra bízott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 106. sz.

A Szabolcs vármegyei újonctoborzás szervezése

76.

Nagykálló, 1848. május 22.

Alispán Péchy László önkéntesek toborzására alkalmas egyének kijelölésére lett megbízatása folytán előterjeszti, hogy a Kisvárdai járás 1-ső és 4-ik szakaszába Szentmarjay Károly, a belátása szerint maga mellé veendő ügyes toborzó segédekkel, a Kisvárdai járás 2-ik és 3-ik szakaszába Komjáthi Pál, a maga mellé veendő segédekkel, a Dadai járás 2-ik és 3-ik szakaszába Bújig gróf Vay József, a belátása szerint felveendő toborzó segédekkel, a Dadai járás 1-ső és 4-ik és a 3-ik szakaszba Bújtól Zalkodig Rakovszky Sámuel főhadnagy, Németh Mihály, Zoltán Károly segédekkel, a Nádudvari járás 2-ik szakaszába és az első szakaszból Újvároson, Csegén, Egyeken, Szováthon Halasi Bertalan sápi lakos, Katona Péter földesi lakos, Bene Imre segédekkel, a Nádudvari járás 3-ik és 4-ik szakaszába, s az 1-ső szakaszból Nagy és Kiskállóba Katona József az általa alkalmasnak találandó ügyes toborzó segédekkel, a Báthori járásból if. Patay István segédül felveendő Hunyady Ferenc és Galgóczy Imrével toborzásra megbízandók lennének.

A toborzási elnökségre alispánilag javallott egyének a javallatba kijelölt helyekre kiküldetvén, odautasíttatnak, hogy a toborzást folyó május 29-kén megkezdvén, 14 napok alatt multhatatlanul bevégezzék. A javallatba kijelölt, vagy belátásuk szerint a toborzásra alkalmasnak találandó toborzó segédek felvételére a toborzó elnökök megbízatnak. Az újonczok időről időre egy toborzósegéd felügyelete alatt, községi előfogatozás mellett Nagykállóba szállítandók. A Kállóba szállított újonczok átvételével, Finta Márton elnökle alatt, Aranyos és Vágó őrmesterek — napontai őrmesteri fizetéssel ellátva — megbízatnak. Egy szállítmány önkéntes begyűlésével, azon önkéntesek egy elnökileg kinevezendő tiszt felügyelete alatt Pestre szállítandók. A toborzó elnöknek naponta: előfogatozás- és napidij fejébe 4 pft., a toborzó elnökök mellé kijelölt, avagy az elnökök által belátásuk szerint felveendő toborzó — két vagy több — segédeknek napidij és előfogatozás fejébe, együttvéve 6 pft. határoztatik. A toborzás alkalmával felhasználandó bor, és alkalmazandó zenészek költségéről, az elnökök pontos számadást vezetvén. Azon költségeknek a Segedelmezési Pénztárból fedeztetése rendeltetik. Az újonczok számára 200 sapkának — zöld posztóból, nemzeti szín övedzettel — leendő készíttetése, kormányzó alispán Péchy Lászlóra bízatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 22. kb. jkv. 107. sz.

A demecseri úrbéri zsellérek panasza

77/a.

Kemecse, 1848. május 22.

Tisztelt Elnök Alispány Úr!

A demetserieknek az /. alatt tisztelettel visszarekesztett folyamodások nyomán méltóztatott kötelességembe tenni, hogy a panaszt vizsgáljam meg, 's a panaszolkodókat nyugtassam meg. Én Demetserbe e tárgyban kimentem, 's mennyiben az úrbéri rendbeszedő per a Helytartótanácsnál¹¹⁷ van, és annak mi móddal való eldülését a jövőendő mutatja meg, én az úrbéri zselléreket ki nem jelelhettem. Igyekeztem őket odabírni, hogy várjanak a per beér-

¹¹⁷ Helytartótanács = a bécsi udvarnak alárendelt, legfőbb kormányzati szerv Magyarországon

kezéséig, és addig szolgáljanak a régi módon. De ezek kevés kivétellel odanyilatkoztak, hogy ők nem szolgálnak. Az úrbéri kérdéseknek elítélése az 1847/48-ik évi országgyűlésen alkotott 10-ik törvénycikk 4. §-a szerint, Alispányi Székhez tartozván.

Tisztelettel kérem Tisztelt Elnök Alispány Urat, hogy ezen kérdés megvizsgálására 's elítélésére Demetser helységébe kijönni méltóztasson. Magamat nagybetsű úri jóvoltában ajánlva maradok.

Kemetse, 22-ik május 1848.

Tisztelt Elnök Alispány Úrnak alázatos szolgálja

Mikecz Pál mk. szolgabíró

Címzés: A Dadai járás 2-ik szakasza szolgabírójától Tisztelt Péchy László Úrnak, Szabolcs Megye Elnök Alispányának tisztelettel és hivatalból N. Kállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3/a. tétel, sz. nélkül, 1848. V. 22.

77b.

Demecser, 1848. május 14.

Tekintetes Alispány Úr!

Még elhunyt elődeink is szántó 's kaszáló földeket bírtak azon telkek után, melyekbe mi, fiak lakunk. Az ezelőtt m. e. 17, 18 évvel, T. Vass vármegye küldöttjei által történt összeírásakor is meghagyattak elődeink által — is rendes úri szolgálat mellett — használt földeink. 'S mi is ahhoz tartván magunkat, az illetőleg tartozó úri szolgálatot jószívvel tettük. A mi úrbéri zsellérteleinken az uraságnak legkisebb épületei sincsenek, nem is voltak soha, földeink rendszeren ki voltak mérve, 's használtuk is. De fájdalommal kell említenünk, hogy ezelőtt 8 vagy 9 évvel, telekbeli minden külső illetményeink elszedettek az idegen földről került haszonbérlok által, 's azolta szántó 's kaszáló földeket telkeink után nem használnván. Mégis 40-50 napi úri szolgálatokat kellett tennünk csak a csupa belső telki illetményekért, 's máig is kívánják tőlünk Felséges Koronás Királyunk által szentesített új törvények jóslata mellett. Mi még ezután is makacsságnak nem véljük magunkat, sőt a szentesített törvények cikkjeit szentül megtartani, 's teljesíteni óhajtjuk. Az úri szolgálato-
kat pontosan teljesítjük, de csak annyit, mit a törvény az úrbéri zsellérteleki belsőállománytól nyilván kimondott, azaz 18 gyalognapokat. Ezt, mint Édes Magyar Hazánk hű keblű polgárai a törvény további rendeletéig pontosan leszolgáljuk. Sokan vagyunk helységünkbe, kik ily szennyvedélyek alatt nyögünk: 42 úrbéri zsellértelekbe lakók vagyunk így elnyomattatva a haszonbérlok által. Vagnak közöttünk Cespitalis¹¹⁸ helyen önházaikba lakók, kik szintén fájdalommal érzik az úri szolgálat súlyát.

Leborulva könyörgünk a Tekintetes Alispány Úr kegyes színe előtt — tekintvén a rajtunk lévő terhes szolgálatok miatt felterjesztett panaszainkat —, az úrbéri törvények által szabta 18 napi úri szolgálat hű teljesítése mellett minket továbbra is megnyugtani, földesurainkat — vagyis haszonbérloinket — a túlságos szolgálattétel kívánságától megszüntetni bírói hatalma szerint méltóztassék. Akik is mély tisztelettel vagyunk Demetserbe, május 14-én 1848.

A Tekintetes Alispány Úrnak alázatos szolgálja

A Demetseri Úrbéri Zsellérek Közönségesen

Hátirat: 125. Beadva: május 16/848.

Tekintetes Nemes Nemzetes és Vitézlő Péchújfalusi Péchy László Úrhoz, T. Nemes Zabolch Vármegye Nagyszerdemű Alispányához nyújtandó alázatos könyörgések a bent írtaknak.

¹¹⁸ Cespitalis = gyepes, pázsitos

Mikecz Pál szolgabíró úr a panaszt vizsgálja meg, 's a folyamodókat nyugtassa meg. Péchy László mk. alispán.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 3/a. tétel, sz. nélkül, 1848. V. 22.

Az 1848-as törvények népszerű kiadásából 1000 példányt kap Szabolcs vármegye a nép közötti terjesztés végett

78.

Budapest, 1848. május 23.

1689/B.

*Szabolcs vármegye alispánjának!*¹¹⁹

Miután a közelebbi országgyűlésen alkotott törvények valódi értelmét a nép sok helyütt fel nem fogta.

Miután ezen balfelfogás és értelmezés — mely könnyen szétágazásra vezethetne akkor, midőn egyetértésre legnagyobb szükségünk van — csak a nép felfogásához mért népszerű magyarázat s a törvények értelmének egyszerű előadása által oszlattathatik el.

Önt ezennel felhívom, hogy a jelentékenyebb törvénycikkek népszerű alakban átdolgozott s 1000 példányban idemellékelte magyarázatát addig is, míg annak a megyére nézve netalán szükséges más nyelvekre fordítását pótlólag megküldeném, akár a házi pénztár hasznára esendő lehető legolcsóbb áron, akár ingyen — kivált a falusi földművelő nép közt — kellő arányban ossza ki. S a lelkészek és tanítók által odamunkálkodjék, hogy a nép az azokban foglalt hasznos intésekre kellőleg figyelmeztessék, s ezáltal a törvény valódi értelméről, jótékonyágáról s a nyert jókról tiszta s ép fogalmat nyerjen.

Kelt Budapesten, május 23-dikán 1848.

Belügyminister Szemere Bertalan mk.

Hátirat: Beadva jún. 8/848.; L. 44.

Szétküldetett a 16 szolgabíróknak kiosztás végett jún. 11-én.

Címzés: 1689/B. A Belügyministertől Szabolcs vármegye alispánjának hivatalbul Nagykállóba.

Korabeli nyomtatvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/44. db. 1848. V. 23.

A nemzetőrségi összeírás elleni máriapócsi lázadás miatt katonaság kirendelése

79.

Nagykálló, 1848. május 25.

Alispán Péchy László előterjesztvén, hogy M. Pócs mezővárosába, a törvény rendelte nemzetőrség összeírására kirendelt küldöttség munkálata alkalmával történt ellenszegülési merényletek megfenyítése végett, kormányzó bizottmányi ülésből — törvényszék eljárásánál segélynyújtás végett — a hely színére kirendelt félszázad katonaság, a katonai kormánytól kapott azon rendelet miatt, miszerént a megyébe tanyázó katonaságnak egy helyre összevonulása, s központosítása meghagyatott. A nevezett helyre leendő általszállítása a Nyíregyházi Katonai Kormány által megtagadtatott.

¹¹⁹ E korabeli nyomtatványon a címzést és a törvénycikkek magyarázatából megküldött példányszámot kézzel írták. Ezt kurzív betűtípussal jelöljük.

A Kormányzó Megyei Bizottmányt, a M. Pócson tapasztalt törvény ellen szegülés feletti bíraskodásra kirendelt törvényszék eljárásánál, katonai segély kirendelésére a nemzetörségnek még fegyverrel el nem láttatása, — de főképp a népnél uralkodó azon balhiedelemnek, hogy a kihirdetett, s foganatosítást kívánt törvények nem Koronás Fejedelmünk szentesítése, s beletnyugvása mellett keletkeztek —, elhárítása vezérelte. Ezen balhiedelemnek, a törvény ellen szegülésnek — a megye más részeibe elharapódzása — akadályozása a tapasztalt törvény ellen szegülés rögtönös megfenyítése, a közbátorság s béke fenntartása tekintetéből lévén eszközleendő. A bizottmány a katonaság kirendelése eránt hozott határozatától el nem állhatott. Kállay Ubul főszolgabíró megbizta avégett, hogy a nyíregyházi katonai kormányznál, személyes összevetel által igyekezzen a félszázad kirendelését eszközölni. Ugyanazon katonai kormányt világosítsa fel a magyar ministerium abbeli intézkedéséről, hogy hol a személybátorság fenntartása nemzetörség közbejöttével nem eszközölhető, azon helyekre katonai erő alkalmazandó. Mennyibe pedig a máriapócsi lakosság engedelmisséget megtagadó, ingerült állapotába a bíraskodó törvényszék tagjainak eljárásánál, személy bátorságáról intézkedni a Kormányzó Bizottmánynak feladata, ez okon a félszázad katonaságnak M. Pócra — legfeljebb két napra — leendő elrendelését a katonai kormányznál szorgalmazni elhatározta. Ha pedig félszázad elszakítását, M. Pócra általrendelését a katonai kormány teljesíteni mulasztaná, azon esetre a kiküldött főszolgabíró a Nyíregyházán szállásoló osztály katonaságnak, M. Pócra leendő által szállásolása végett, a katonai kormányt ezen határozat közlése mellett szólítsa fel. Az általszállásolás folyó május hó 26-ika reggeli óráin eszközzésbe veendő. A kormányzó alispán Péchy László, a Ministeriumnak a felmerült körülményről sebes posta általi értesítésére utasítottván.

Jegyzette Kausay Károly jegyző

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. V. 25. kb. jkv. 109. sz.

Nagykállónak toborzási székhelyül való kijelölése

80.

Debrecen, 1848. május 25.

120.

Don Miguel 39-ik Gyalogezredi Főhadfogadó Kormánytól
Tekintetes Szabolcs Vármege Második Alispáni Hivatalának!

A nagyméltóságú főhadi kormánytól folyó május 20-kán a 2455. szám alatt költ határozat szerint, az újonnan felállítandó sereghez önkéntesen besoroztató újonczoknak, N. Kálló m. városa jeletetvén ki toborzó helyéül. 'S egyszersmind az érintett újonczok általvételére, kiidomításaira és fizetéseikre egy főtiszt — elegendő katonai egyedekkel ellátva — ugyancsak N. Kállóba szállásolni rendeltetvén. Hivatalos készséggel értesítettik e részben a tekintetes M. Alispáni Hivatal azon megjegyzés mellett, hogy miután a Főhadfogadó Kormány a fent kijellett katonai őrizetnek — mely legfeljebb is 1 főtiszt, 2 káplár, 2 szabados, 1 dobos és 16 köztvitéből álló leendő — hova hamarébbi megérkezete iránt már az érdekelt ezrednél rendelkezett, azoknak N. kállóbani beszállásolások eránt továbbra rendelkezni méltóztasson.

Debreczen, május 25-ikén 1848.

Ábrahám¹²⁰ mk. kapitány

Hátirat: Levelező jegyzőköny, 1. sorsz. július 3-án 1848.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. V. 25.

¹²⁰ Ábrahám Ádám

A Nyíregyházán állomásozó katonaság segélynyújtási kötelezettsége a polgári hatóság esetleges felkérésére

81.

Budapest, 1848. május 27.

18. sz.

A Hadügyminister
Zabolch Megye Első Alispánjának!

Folyó hó 25-ről 25-ik szám alatt kelt följelentésére értesítem az Alispán Urat, miszerint egyúttal már a magyarországi főhadikormánynak meghagyám, hogy a Nyíregyházán tanyázó alezredesnek saját felelőssége melletti szoros kötelességévé tegye — azon esetben, ha a polgári hatóság által fölhívatnék — tekintélyes erővel segélyt nyújtani. Addig is azonban még a főhadikormánynak abbeli rendeletét veendi, szíveskedjék Alispán Úr ezen sürgönyöm értelmét maga mihez tartása végett véle közleni, 's ötet az erőmegadásra felhívni, melynek remélem hódolni fog.

Budapest, május 27-kén 1848.

A Hadügyministertől, Mészáros Lázár mk.

Hátirat: Május 29. 1848.; L/40.

Címzés: 18. sz. A Hadügyministertől Péchy László úr, Zabolch megye Első Alispánjának hivatalból Nagy Kállóban

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/40. db. 1848. V. 27.

A Nagykállóban összegyűjtött önkéntes nemzetőrök szervezése

82.

Debrecen, 1848. június 1.

102.

Don Miguel 39-ik Gyalog Ezredi Főhadfogadó Kormánytól
Tekintetes Szabolts Megye Második Alispáni Hivatalának!

Több rendbeli szorgalmaztató levelére ezennel siet a Főhadfogadó Kormány a Tekintetes M. Alispáni Hivatalt értesíteni, hogy a nemzeti rendszeres őrsereghez önkéntesen bésorozandó újonczok általvételére, a kijelelt katonai tiszt úr a szükséges legénységgel — e mai napon ideérkezett tudósítás szerint — ha előbb nem, legfeljebb folyó június 3-kán N. Kállóba leend.

Az itt bésoroztatott önkéntesek még itten vagynak, és hová elmenetelek felől még rendelés nem tétetett — de úgy hallatik, hogy miután itten egy zászlóalja alakíttatni fog tehát —, tovább időre is itt maradnak. Ami pedig felesketéseket illeti, az ottan létezőket az oda kijelelt tiszt úr, hogyha még eddig meg nem történt volna, felesketendi. Melynél fogva elmenetelekről annyival is inkább semmi remény sem lehet, mivel még forma ruhájok sem lévén. Azok iránt a főméltóságú ministerium későbbben rendelkezend.

Debreczen, június 1-én 1848.

Ábrahám¹²¹ mk. kapitány

¹²¹ Ábrahám Ádám

Úgy hallok, hogy Csuha¹²² major lenne egy önkéntes zászlóaljnak kormányzója.

Hátirat: Beadva: jún. 2/848.; L/34.

Címzés: 102. Don Miguel 39-ik Gyalog Ezredi Főhadfogadó Kormánytól Tekintetes Szabolcs Vármegye Első Alispáni Hivatalának hivatalból N. Kállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/34. db. 1848. VI. 1.

A nyíregyházi önkéntes nemzetőrség szervezése

833.

Nyíregyháza, 1848. június 4.

Tisztelt Alispány Úr!

A nyíregyházi nemzetőrség öszveírását az ./. alatt tisztelettel idecsatolva, hivatalos kötelességem szerint jelentem, hogy az öszveírott önkéntesek közül mai napig 633 tette le a hitet. Az öszveírottak száma 1293. Azok, kik lakostársaink nagyobb részét tészik — mezei munkások és gazdák —, csak a dolog szüntével húzódnak öszve, midőn a nemzetőrség hittel szolgálók szaporodását is inkább reménylhetjük. Tisztelettel maradok

Nyíregyházán 1848-dik évi június 4-kén.

Tisztelt Alispány Úrnak Tisztelője

Haczell Márton mk. polgármester

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. VI. 4.

Gróf Degenfeld Imre főispáni kinevezése, és annak visszautasítása

84/a.

Nagykálló, 1848. június 5.

Kormányzó alispán Péchy László, gróf Degenfeld Imrének e megye főispánjává lett kinevezetéséről értesítő belügyministeri tudósítást, a kinevezett grófnak a főispáni hivatal el nem fogadására vonatkozó levelét bemutatván. A kinevezett főispánnak a főkormányzói hivatal elvállalása, a bizottmányi elnökségnek tüsténti általvétele eránti felhívása indítványoztatott.

Az indítvány az Igazgató Bizottmány helyeslésétől kísértetvén. A közönség nyilvánult kívánata tolmácsolása, a kinevezett főispán gróf Degenfeld Imrének, a főkormányzói hivatal elfogadása s az elnöki szék elfoglalása végetti felhívására, alispán Szunyogh Rudolf elnöklete alatt, Eröss Lajos, Finta Márton, Zoltán Mihály, Kállay Ödön bizottmányi tagok kiküldettek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 111. sz.

¹²² Csuha Antal

84/b.
Budapest, 1848. május 20.

1621/B.

Szabolch Vármegye Egyetemének

Az 1848-ki XXIX-ik törvénycikk¹²³ erejénél fogva, Ő Fensége a Nádor s Királyi Helytartó által a megye főispánjává gróf Degenfeld Imre úr nevezetvéni ki. Midőn ezt hivatalosan tudokra adom, egyszersmind értesítem:

1-ör A kinevezett főispán úr minden ünnepélyes beiktatástól fölmentetett.

2-or Az alkotmány szelleméhez módosított új esküt aláírásom alatt ide mellékelem avégett, hogy a közgyűlés vagy az 1848-ki XVI. törvénycikk¹²⁴ értelméhez képest, a Bizottmány előtt főispán úr által a hit nyilvánosan aszerint tétessék le.

Reményilem, hogy a főispán úr és önök közti ez új szövetség az alkotmányos és nemzeti szabadság alapján köttetvén, záloga azon boldog fejlődésnek és jólétnek, mely elmaradhatlanul bekövetkezik mindenütt, hol az előjárók és vezérlettek közt az egyetértés, a bizodalom, a közös hazaszeretet jótékony szelleme uralkodik.

Ő Fölsége a főispánokat a megyéknek első tisztviselőül adja. Joguk sok, de kötelességök még több. Megkívánja tőlük, hogy tisztüket betöltsék, de megkívánja azt is, hogy örökdő kötelességök gyakorlásában engedelmességgel viseltessek irántok a megyében mindenki.

A törvény és Ő Fölsége akarata szerint ők védei úgy a szabadságnak, mint fenntartói a rendnek.

Kelt Budapesten, május 20-án 1848.

Belügyminister Szemere Bertalan mk.

Hátirat: Máj. 29/848.; 34.

Címzés: 1621/B. Szabolch Vármegye Egyetemének hivatalból Nagyállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 676. db. 1848.

84/c.
Bakta, 1848. május 30.

Tisztelt Alispán Úr!

Szabolcs megyei Főispánná lett kinevezetésemet körülményeimnél fogva el nem fogadhatván. Az idemellékelt, mint e megye Főispánjához intézett ministeri rendeletet Önnek, mint jelenlegi Elnöknek általküldeni kötelességemnek tartom.

Bakta, május 30-án 848.

Gr. Degenfeld Imre mk.

Hátirat: 111. Beadva: május 30/848.

Címzés: Péchy László Alispán Úrnak hivatalból Nagyállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 676. db. 1848.

¹²³ 1848. évi XXIX. törvénycikk = Az ország közhivatalnokairól.

¹²⁴ 1848. évi XVI. törvénycikk = A megyei hatóság ideiglenes gyakorlatáról.

84/d.
Budapest, 1848. május 20.

1621/B.

Gróf Degenfeld Imre Szabolcs vármegyei Főispán Úrnak!

Ő Fensége a Nádor s Királyi Helytartó által előterjesztésemre Szabolcs vármegye Főispánjává kineveztetvén, az erről szóló oklevelet ezennel van szerencsém ide mellékelni.

Fogadja hazafiúi üdvözetemet és tiszteletemet!

Ide mellékelem // alatt azon utasítást is, melyet a megyebeli alispán úrnak már megküldöttem, hogy az 1848-ki V. t. cz.¹²⁵ 7-ik §-ának értelme szerint a közgyűlés annál pontosabban megtartathassék.

Ami ezen utasításban nem foglaltatik, azt föltalálja főispán úr a törvény szavaiban és szellemében, és föltalálja saját hazafiúi lelkének bölcsességében és buzgalmában. Melyet e nehéz, de nagyszerű körülmények közepette a haza, az alkotmány, a király és a nemzet nevében komolyan igénybe veszek.

Kelt Budapesten, május 20-án 1848.

Belügyminister Szemere Bertalan mk.

Címzés: 1621/B. A Belügyministertől Gróf Degenfeld Imre Szabolcs vármegyei Főispán Úrnak hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. A./ állag, 1848. V. 20.

84/e.
Budapest, 1848. május 20.

1663/B.

Gróf Degenfeld Imre Szabolcs vármegyei Főispán Úrnak

Fiatal szabadságunkat számos ellen körözi. Tartani lehet, tartani kell, hogy a szövetség alattomban és álnokul szőtt fonalait nemzetéletünk megfojtására használni akarandják. A veszély közel áll, kitörése megingathat bennünket. De bizton hisszük, hogy elvonulását, mint nemzet fogjuk ünnepelni, lételünk alapjaiban szilárdítva, bátorságban és hatalomban erősödvé. Hogy azonban a veszély elháríttassék, vagy elleneink lehető erőszaka megtoroltassék, elmulasztatlan kötelessége minden hazafinak résen állani, és teljesíteni hivatását azon szent ihlettel és buzgósággal, mely a szükség pillanatában népünknek tulajdona.

Ennél fogva Önt is felszólítom, hogy a kormányzására bízott megye határaiból külön rendelet nélkül ne távozzék mindaddig, míg a készülő fergeteg elvonulandott, vagy ellenünk leküzdett.

Felszólítom, hogy a toborzást lelkesen indítsa meg és folytassa.

Hogy a haza megmentésére áldozatképpen hozott ajánlatok gyűjtésére, lélekisméretes kezelésére, és az országos kincstárba leendő átszállítására nézve a legczélszerűbb módot eszélyesen kiválasztani iparkodjék.

Hogy a nemességgel a nemzetiségünket fenyegető celszövények erőszakáról, a népet azon szolgaság állapotáról hatóságilag és lelkészileg felvilágosítassa, mely elleneink győzelmének szükséges következménye leendene.

Hogy a bujtogatásokat erős kézzel fékezze, és a bujtogatókat a büntetőhatóságnak átadja.

¹²⁵ 1848: V. tc. = Az országgyűlési követeknek népképviselőlet alapján választásáról

Hogy a személy- és vagyonbiztosság sérthetlenségét minden áron megóvja. Azért ha valamely község az erőszakoskodást nem gátolja, vagy az erőszakoskodót bíró elébe állítani vonakodnék, az erőszakoskodó vagyonának elégtelensége esetében a kártérítés a község minden tagjait aránylag terhelendi.

Csak kevés vonásokat iktattam ide figyelmeztetésül. Keble fogja sugallani az eszközök azon nemeit, melyek rendkívüli esetekben a cél elérésére vezetnek. Hazánk és nemzetiségünk szeretete lesz azon támasz, mely intézkedéseinek hatályt s erélyének sikert biztosít. Erőt csak egyesülés ad, az egyesülés pedig csak ott létezhetik, hol kötelességét mindenki teljesíti. Ezt Öntől és minden fiaitól elvárja a haza.

Kelt Budapesten, 1848. május 20-dikán.

Belügyminister Szemere Bertalan mk.

Hátirat: 1663/B. A Belügyministertől gróf Degenfeld Imre Szabolcs vármegyei Főispán Úrnak hivatalbul Nagykállóba.

Korabeli nyomtatott körlevél kézírásos címezéssel. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 676. db. 1848.

84/f.

Budapest, 1848. április 20.

Főispáni és főkapitányi eskü!

Én N. N. az élő Istenre esküszöm az alkotmánynak 's királynak hűséget, a törvénynek engedelmisséget, ígervén és fogadván kötelességemet törvény és igazság szerint, részrehajlatlanul és lelkiismeretesen teljesíteni. Isten engem úgy segéljen.

Hátirat: 20/IV. 1848. Belügyminister Szemere Bertalan mk.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 676. db. 1848.

Gróf Degenfeld Imre főispáni kinevezése, és annak elfogadása

85/a.

Nagykálló, 1848. június 5.

Gróf Degenfeld Imre a bizottmányi küldöttség általi felhívatása következtébe, a Kormányzó Bizottmányba személyesen megjelenvén kinyilatkoztatta, hogy a kormány által reá ruháztatni szándokolt megyei főkormányzói hivatal becse, a Kormányzó Bizottmány által személye erányába nyilvánított bizalom által tetemesen neveltetvén. A közönség ebbeli bizalma visszautasítását méltánytalanságnak tartaná, s a közkíváratnak engedni, s a kormányzói hivatalt elfogadni most polgári kötelességének ösmeri. Mennyibe azonba a főkormányzói hivatal el nem fogadásáról a ministeriumot értesítette, a kormányzást a ministerium által e részbe teendő bővebb rendelkezésig, tetteleg elfogadni s esküvelni ünnepélyesítés által megkezdeni hatalmába nem áll.

A főkormányzói hivatalnak a főispánná kinevezett gróf általi elfogadtatásáról, a belügyminister értesített, s egyszersmind a lemondó levélnek visszaküldése végett, sebes posta útján megkerestetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 112. sz.

85/b.

Nagykálló, 1848. június 5.

Belügyministernek

Folyó évi május 20-ról 1621-ik szám alatt kelt belügyministeri rendelet által megyénk főispánjává kinevezett gróf Degenfeld Imre, Kormányzó Bizottmányunk abbeli osztatlan kívánatának, hogy a reá ruházott főkormányzói hivatalt elvállalni szíveskednék, engedni késznek nyilatkozván, hogy a tisztelt gróf kormányzói hivatalába ünnepélyes eskü által beiktathassék. Felkérjük Önt avégett, hogy a tisztelt gróf által a ministeriumhoz intézett, az érdekllett főkormányzói hivatal el nem fogadását tartalmazó lemondó levelet hozzánk visszautasítani méltóztassék.

Kelt az 1848-ik évi június 5-én t. kormányzó bizottmányi ülésünkből.

Hátirat: 112. Belügyministernek.

Eredeti fogalmazvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 676. db. 1848.*

85/c.

Budapest, 1848. június 10.

287/B. eln.

Szabolch Megye Egyetemének!

Örömmel értesültem folyó hó 5-én kelt levelükből azon osztatlan bizodalom felől, mely gróf Degenfeld Imre, mint kinevezett főispán személye iránt nyilvánult. 'S ez öröm annál nagyobb volt, minél kevésbé voltam hajlandó a tisztelt gróf lemondását Önök kívánatának e részbeni nyilvánulása előtt, elfogadás végett Ó Fenségének ajánlani.

A főispáni oklevél a tisztelt grófnak már visszaküldetvén, alkalmuk nyílik Önöknek sikeresen közremunkálni azon férfiú vezérlete alatt, kinek választásában Önök és a kormány akarata oly összehangzólag találkozott.

Kelt Budapest, június 10-én 1848.

Belügyminister Szemere Bertalan mk.

Hátirat: 161. Jött június 16. 1848.; 69.

Címzés: 287/B. eln. A belügyministertől, Szabolcs Vármegye Egyetemének hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 709. db. 1848.*

85/d.

Nagykálló, 1848. június 16.

Főispán 's Gróf Úr!

A belügyministernek most érkezett hivatalos levelében Ön főispáni kineveztetése újólal megküldetett. Hiszem, az egész megye Közönsége közóhajtását teljesítem, midőn Önt főispáni székének mielőbbi elfoglalására felkérem. Jelentvén Főispán Úrnak azt, hogy folyó hó 19-én 's több napjain ennek előtte kelt határozat nyomán bizottmányi ülések lesznek.

Kelt N. Kállóban, június 16-án 1848.

Szunyoghy Rudolf mk. alispán

Címzés: Az alispáni hivaltól Gróf Degenfeld Imre Főispán Úrnak hivatalosan Baktán.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 101. A./ állag, 1848. VI. 16.*

Az toborzás helyzete, az alacsony újonczoknak a Turszky gyalogezredbe való sorozása és tiszté ajánlások

86/a.

Nagykálló, 1848. június 5.

A rendes nemzetőrséghez toborzott újonczok száma szaporodása miatt, az újonczok elszállítása, valamint több megyei egyéneknek a nemzetőrséghez tisztükül ajánlása, fel-
említettvén.

A rendes nemzetőrség alakítása nézetéből megkezdett toborzás eredménye annyira siker-
dős lévén, hogy néhány napi toborzás után az újonczok száma 700-at felül haladja. Ezen
újonczoknak a tétlen lét helyett, fegyver gyakorlatokrai alkalmazása tekintetéből, az illető
katonai kormány általi elszállítása végett, a hadügyminister megkerestetni rendeltetett.
Egyszersmind a Kormányzó Bizottmány a hadügyministerrel tudatni elhatározta, hogy ha a
hadügyministeri rendelethez mellékelt, toborzási szabályozatba kijelelt 5 sukk¹²⁶ 2 czol¹²⁷
magasság a toborzott újonczoknál, mint mulhatatlan kellék felállítatik, — alacsony termetű,
de különben erős idomú, munkaedzett testalkatú — magyar faj népünknel toborzott egyének
száma felére alább száll. Mi pedig a körülmények által igényelt honvédelmi erő kiállítását
tetemesen csökkentené. Mennyibe pedig a lovas katonasághoz hajlam az újonczok számát,
ha lovas nemzetőrség is alakíttatnék tetemesen nevelné. A lovassági nemzetőrség felállítása
esetére, a lovassághoz toborzásnak megyénkbeni elrendelése végett, a hadügyminister
felkéretni határozatott.

Mint hogy az eddigi eredményekből következtetve, megyénkbe az újonczok száma az
1000-et hihetőleg meghaladandja, azon újonczokból alakítandó ezredi osztály katonai
erélyességét, népünk jellemét, lelkületét ösmerő egyének biztosabban kifejthetnék s
éleszthetnék. Ezen nézetből azon osztály tisztjeiül Patay István, Kazinczy Lajos, Vay
József, Somossi Albert, Hunyady Ferenc, Rakovszky Sámuel, Bónis Károly, Vay Ferenc,
Szunyogh Sándor ajánlatni rendeltettek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 113. sz.

86/b.

Budapest, 1848. május 28.

49. sz./h. ü.

A Hadügyminister
A nagykállói toborzó kormányznak

Budapest, május 28. 1848.

A toborzó kormányznak ezennel meghagyom, miszerint az önkéntes honvédseregéből 5'
2'' mértéket meg nem ütő, és más — nem éppen a katonai szolgálatra képtelenné tevő —
testnövesi hibák miatt visszautasított egyéneket a haza nevében, a rendes katonasághoz
leendő szolgálatba állásra szólítsa fel. Ez esetben, ha különben ép, izmos testalkatúak, a
Turszky nevét viselő magyar gyalog soreszedhez legyenek 3 évre besorozandók. Egyszers-
mind felvilágosítandók a felől, hogy itt a sorkatonaságra kimért napidíjat fogják csak húzni.
Amellett egyéb, az önkéntesekre nyilvánított kedvezések reájuk is kiterjesztvén.

Hadügyminister Mészáros Lázár mk.

¹²⁶ sukk, láb = hosszmérték, a két ököl és az egymás felé fordított két hüvelykujj együttes hossza, Magyarországon
általában 31,26 cm.

¹²⁷ czoll, col, coll, hüvelyk, ujj = hosszmérték, 25-27 mm

Hátirat: Beadva június 2/848.; L/35.

Címzés: 49. sz. A Hadügyministertől a nagykállói toborzó kormánynak hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/35. db. 1848. VI. 2.

Patay Istvánnak és Kazinczy Lajosnak a megyei újoncozási biztos segédeiül való kinevezése

87.

Nagykálló, 1848. június 5.

Ez alkalommal felemlítettvén, hogy az újonczok besorozásához polgári biztosul kinevezett Finta Márton, az újonczok száma megsokasodása miatt, katonai biztos hiányába, az újonczok besorozásánál szükséges felügyeletre, s fegyelem, rend fenntartására, a legjobb akarat s erélyesség mellett sem képes.

Polgári biztos Finta Márton segédéül, Patay István és Kazinczy Lajos 2 pft. napidíj mellett kirendeltettek. Finta Mártonnak az újoncozások besorolása napjától kezdve 4 pft. napidíj határozatván. Patay István helyébe, toborzó elnökül Hunyady Ferenc nevezetvén ki.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 114. sz.

A haza felsegélyezésére összegyűlt arany- és ezüstműk

88/a.

Nagykálló, 1848. június 5.

A haza felsegélyezésül ajánlandó arany és ezüst műk, kik által leendő vétele említésbe tétetvén.

Az érdeklött arany és ezüst műk nyugtatvány melletti átvételére Lengyel Miklós elnöktele alatt, Ferenczy Alajos, Kobilicz Károly, Karczub András, Szondy László, Sulyok Dániel megbízatnak. 'S ezen határozatnak megyszerte köröztetése a 4 főszolgabíróknak meghagyatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 116. sz.

88/b.

Debrecen, 1848. augusztus 8.

Nyugtatvány

Tekintetes Szabolcs vármegye részéről a haza oltárára beszedett — és az alóírt Kints. Sőhivatalhoz beszállított — különbféle arany és ezüst készítményekről. U. m.

Személyek:

1. Rutkay Ferenc, ajándok 2 7/8 lat¹²⁸ ezüst
2. Vékey József, ajándok 1 u.¹²⁹ 26 6/8 lat ezüst
3. Kállay Menyhért, költsön tőke 477 pft. 10 xr., kamat 1/2 évi 11 ft. 15 xr. 12 u. 27 6/8. lat ezüst

¹²⁸ lat = vidékenként változó értékű régi tömeg mérték. A bécsi lat = 17,502 g, a vám lat = 16,666 g.

¹²⁹ u., uncia = régi gyógyszerészeti és nemesfém-súlyegység, kb. 30 g.

4. Finta Márton, költsön tőke 275 pft. 20 xr., kamat " évi 6 ft. 15. xr. 7 u. 12 1/8 lat ezüst
 5. Kállay Ödön, ajándék, 1-ső csomó 4 u. 17 1/8 lat ezüst
 5. Kállay Ödön, költsön, 2-ik csomó tőke 167 pft. 47 xr., kamat fél évi 3 ft. 45 xr., 2 3/8 lat arany és 3 u. 16 6/8 lat ezüst
 6. Benedek Dániel, költsön tőke 26 pft., kamat nints. 1 u. 4/8 lat ezüst
 7. Káplár Mihály és János, ajándék, 1 5/8 lat ezüst
 8. Jósika Miklósné, ajándék 11 3/8 lat ezüst
 9. Meczner Vilmos, ajándék 2/8 lat ezüst
 10. nincs.
 11. Vékey József, ajándék 15 2/8 lat ezüst
 12. Weltmann Dávid, ajándék 2 7/8 lat ezüst
 13. Némethy József, 57 dar. és 1 souverend¹³⁰ arany; 9 dar. koronás és 1 közönség. tal-
lér, költsön tőke 291 pft. 38 xr., fél évi kamat 6 pft. 15 xr.
 14. Szunyogh Amália Szunyogh Rudolfné, költsön — kivette Szunyogh Rudolf — 2 1/3
lat arany, 16 u. 25 1/8 lat ezüst
 15. Korányi Sebald, költsön tőke 53 pft. 37 xr. kamat fél évi 1 ft. 15 xr., 3 1/3 lat arany
 16. Korányi Lilla, költsön tőke 23 pft. 37 xr. semmi kamat, 20 lat 3/8 ezüst
 17. Kováts Ferenc, ajándék 1/5 lat arany
 18. Orosz Karolina, ajándék — nincsen róla nyugtatóvány — 1 1/6 lat arany
 19. Dolinai Teréz Patay Andrásné, költsön tőke 56 pft. 24 xr., kamat fél évi 1 ft. 15 xr.,
3 5/8 lat arany
 20. Eröss Lajos, költsön tőke 294 pft. 48 xr. kamat fél évre 6 ft. 15 xr., 8 u. 17 1/8 lat
ezüst
 21. Péchy László, költsön tőke 161 pft. 55 xr. kamat fél évi 3 ft. 45 xr. 3 2/12 lat arany,
2 u. 19 7/8 lat ezüst
 - 22-23. Kobilicz Károly, költsön tőke 120 pft. 50 xr. kamat fél évi 2 ft. 30 xr., 1 2/12 lat
arany, 1 u. 19 6/8 lat és 1 u. 2 6/8 lat ezüst
 24. Péchy László, költsön a 21. számhoz van téve, 10 2/8 lat ezüst
- Melyeket Tekintetes Szabolts vármegye hadi főpénztárnokától, Tekintetes Rutkay Fe-
renc Úrtól mai napon további szállítás végett átvett.

A Debreczeni K. Sóhivatal

Augusztus hó 8-án 1848.

Andics János¹³¹ mk. pénztárnok

Eredeti tisztázata. — SZSZBML. IV. B. 106. 6. tétel, szám nélkül. 1848. LX. 5.

88/c.

Nagykálló, 1848. szeptember 4.

Tisztelt Első Alispán Úr!

Rendeléséből az Haza felsegélésére ajánlott arany és ezüstöt a Debreczeni Kir. Sói-
hivatalnak általadtam. Mely átadásról a Nyugtatóványt eredetiben — ide az / . alatt — mellé-
kelvén, és magamat az további felelet terhe alól feloldoztatni kérvén, tisztelettel vagyok
N. Kállóban, szept. 4-kén 1848.

Tisztelt Első Alispán Úrnak hivatalbeli szolgája

Rutkay Ferenc mk. hadi főpénztárnok

¹³⁰ souverend, sovereign = egy font értékű aranypénz

¹³¹ A keresztnév bizonytalan olvasatú.

Hátirat: Szept. 5/848.

Jelentése a hadi főpénztárnoknak a Haza felsegélésére ajánlott arany és ezüstnek általadásáról.

Sulyok Dániel számadása mellé ezen jelentést és hozzá csatlott nyugtatóványt csatolja. Költ N. Kállóban mint fent. Péchy László mk. e. alispán

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 6. tétel, sz. nélkül, 1848. IX. 5.

***Szabolcs vármegye toborzási polgári biztosának kinevezése,
illetve az újoncok élelmezése és felesketése***

89/a.

Nagykálló, 1848. június 5.

Olvastatott a belügyminister május hó 20-ról, 1540. sz. a. melyek az újonczok toborzásához polgári biztos kinevezése, az újonczoknak élelmiszerekkeli ellátása s felesketése rendeltetik.

A polgári biztos kinevezve lévén. A rendelet e tárgyra vonatkozó része tudományul vétetik. Az újonczok toborzására s élelmezésére vonatkozólag, teljesítés végett alispán Péchy Lászlónak, és az újonczok besorozására kirendelt polgári biztos Finta Mártonnak kiadatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 125. sz.

89/b.

Budapest, 1848. május 20.

1540/B.

Szabolts Vármegye Egyetemének!

A toborzás útján felállíttatni rendelt önkéntes honvédseregbe vállalkozandók besorozására szükséges lesz a toborzási fő helyre, Nagy-Kállóba egy, ha lehet tisztviselői, de mindezenre alkalmas egyént polgári biztosként kiküldeni. Ki a katonai toborzó tiszttel, és azon esetben, ha helyben katonai orvos nem volna, a hatósági hites orvossal toborzási biztosságot képezvén. Előrebocsájtott orvosi vizsgálat után a besorozást, és a besorozottaknak a hadügyminister által megállapítandó, 's majdan megküldendő eskümintá szerinti felesketését eszközözlendik. 'S minden némű, e tárgyra vonatkozó okiratokat és jegyzőkönyveket aláírásokkal megerősítendnek.

Ezennel tehát Önöket azon biztos mielőbbi kinevezésére utasítom, aki magát a megjelendő toborzó tiszttel értekezésbe teendi. Amennyiben pedig a katonai parancsnokságok az újonczokat szállással és terményi járandósággal el nem láthatnák, azon ellátástól önök jövőendő beszámítás vagy megtérítés biztosítása mellett gondoskodjanak.

Kelt Budapesten, május 20-án 1848.

Belügyminister Szemere Bertalan mk.

Hátirat: 125. Beadva: május 26/848.; 32.

Címzés: 1540/B. Belügyministeriumtól, Szabolcs Vármegye Egyetemének hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 685. db. 1848.

A Hunyadi Zsigmond bevonulásával megüresedett jegyzői írnoki állás betöltése

90.

Nagykálló, 1848. június 5.

Jegyzői írnok Hunyadi Zsigmondnak, a rendes nemzetőrök közé lett beállításával üresébe jött írnoki állomás betöltése szüksége szóba hozatván.

Hunyadi Zsigmond lemondásával, a jegyzői hivatal mellett ideiglenesen — alispán Péchy László beleegyezésével — alkalmazott, Greichman Mihály írnokul elválasztott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 130. sz.

Az ellenszennyvel viseltető településeken a nemzetőri öszveírás megtiltása

91.

Nagykálló, 1848. június 5.

Olvastatott a miniszerelnök körlevele 296. sz. a., mellyel a nemzetőrségi öszveírás oly helyeken, hol ellenszennyvel találkozik, megtiltatik.

A nemzetőrseregi öszveírás már megtörténvén, tudományul vétetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 135. sz.

A dögei iskola építési helyének kijelölése

92.

Nagykálló, 1848. június 5.

Olvastatott az igazságügy miniszernek május 19-ről, 888. sz. a. számmal kelt rendelménye, mellyel a dögei egyház abbéli panaszos előterjesztése folytán, miszerént a dögei közbirtokosság oskolaháznak alkalmas helyet adni vonakodik, a helvét hitvallású tiszántúli egyházkerület által tett felterjesztés következtébe, a folyamodók kérelme sikeresítése rendeltetik.

A rendelmény mása, tartalma foganatosítása végett, főszolgabíró Irinyi Istvánnak jelentése bevárása mellett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 137. sz.

A kormány hivatalos lapjának megrendelése

93.

Nagykálló, 1848. június 5.

Olvastatott a belügyminiszernek május 20-ról, 1643. sz. a. kelt rendelménye, mellyel a kormányi hivatalos "Közlöny" című lapnak a megyebeli nagyobb községek, s kerületekre osztott kisebb helyek részére megrendelése a megyének meghagyatott.

A rendelmény mása, alispán Péchy Lászlónak oly utasítással adatik ki, hogy e megyebeli nagyobb községek, kerületekre osztott kisebb helyek számára megkívántató hírlapi példányok mennyiségét, a kisebb helyek kerületekre elosztását, a lapok vételélül szolgáló posta-állomások kijelölését kimutató jegyzéket készítvén, a ministeriumhoz sürgöny általi felterjesztés végett mutassa be. A rendelmény, úgy szintén a lapokat veendő községek és kerületek

tek, valamint a lap átvétele helyéül szolgáló postaállomás kimutatását tartalmazó jegyzék megyszerte köröztetése a 4 főszolgabíróknak meghagyatik.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 140. sz.

**A 6. (Württemberg) huszárezredtől Magyarországra szökött
Lenkey János százada Szabolcs vármegyei feltartóztatásának kérése**

94.

Nagykálló, 1848. június 5.

Olvastatott Répásy Mihály őrnagynak az Alispáni Hivatalhoz intézett megkeresése, miszerént a zászlóját elhagyott egy század württembergi király nevét viselő huszároknak, e megyébe jövetelével, eltartóztatását kéri.

Az Alispáni Hivatal jelentvén, hogy a megkereső levél folytán a hadügyministert, a zászlóalját elhagyott katonaságnak e megyébe érkezete esetére, maga alkalmazhatása végetti utasítás adásra felkérte. Ebbeli alispáni intézkedés helyeseltetett. Azon esetre, ha netalán az érdeklett század katonaság, a ministeri — e tárgyba teendő — intézkedést megelőzőleg érkezne meg, az alispán az érdeklett katonai századra vonatkozólag, lehető intézkedés nézetéből bizottmányi ülés tartásra utasítatik.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 141. sz.

**Gróf Forgách Miklós lemondása vármegyei központi bizottmányi tagságáról,
és helyének betöltése**

95/a.

Nagykálló, 1848. június 5.

Gróf Forgách Miklósnak a kormányzó bizottmányi tagságról lemondó levele olvastatván. A lemondó helyett, kormányzó bizottmányi tagul gróf Forgách Lajos elválasztatott.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 144. sz.

95/b.

Mándok, 1848. május 28.

Tisztelt Bizottmányi Gyűlés!

Mándok m. város részéről a bizottmányi gyűlésekre képviselőül elválasztatván. Ezen elválasztást jelen átalakulási szakban kitüntetésnek vettem, és a személyességembe vetett közbizalom kedvesen érinté keblemet. De amint ezt hálásan vallani szeretem, úgy sajnosan esik kinyilatkoztatnom, hogy meghaladt korom és roncsolt egészségem ez úton a közbizalomnak megfelelni nem enged. És kényszerít visszavonulnom, s a népképviseleti igen becses állást másnak átengednem, ki azt a képviselteknek nagyobb hasznával betöltendi.

Midőn tehát innen lelépve, Mándok részéről helyettem mást, magamnál alkalmasabbat megválasztatni kérek. Teljes tisztelettel maradok

Mándokon, május 28-ik 848.

Gr. Forgách Miklós mk.

Hátirat: 144. Beadva: június 5/848.; 17.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 702. db. 1848.

Jelentés az érkenézi lakosság lázadási hajlamáról

96.

Nagykálló, 1848. június 5.

Vékey József, mint a közsegedelem szedésére kirendelt egyik küldöttség helyettesített elnöke, az érkenézi közönségnél tapasztalt lázadási hajlamról jelentését bemutattván.

A jelentett tények megvizsgálására szolgabíró Jármly Endre kiküldeték. Ha a vizsgálatok nyomán — a nevezett község lakosai ellenébe — törvény ellen szegülesi merény nyilvánulna, a bűntény feletti ítélelhozás végett, törvényszék rögtönös tartására alispán Szunyogh Rudolf megbízatik.

Eredeti jkv.-i tiszlázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 145. sz.

Önkéntes jelentkezők felvétele a nyírbátori nemzetörségbe

97.

Nagykálló, 1848. június 5.

Wittich Mihály, mint a nyírbáthori nemzetörségi század századosa, a nemzetörségnéli fegyelem s rend fenntartása, fegyverbeni gyakorlatok tartása nézetéből a nemzetörség öszveírása kiadatását, az önkényteseknek — kik, tudniillik törvény rendelte nemzetörségi képességgel nem bírnak ugyan, de a nemzetörségbei felvétetésüket örömmel fogadnák — öszveíratását kérvén.

A nemzetörséghez alkalmazható önkényteseknek, Nyírbáthorba pótolólag leendő öszveírása főszolgabíró Szilcz Lajosnak meghagyatik. A báthori nemzetörség öszveírásának a folyamodó századossali közlésére alispán Péchy László utasíttatván.

Eredeti jkv.-i tiszlázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 146. sz.

A miniszterelnökhöz küldött Kállay Ödön jelentése tárgyalásainak eredményéről, a királynak Magyarországra hívásáról, és a fegyverbeszerzési lehetőségekről

98/a.

Nagykálló, 1848. június 5.

Kállay Ödön főszolgabíró Pestre, fegyverekért lett küldetésével vett megbízásokban mi-
képpen járt el, arról jelentését bemutatván.

Tudományul vétetett.

Eredeti jkv.-i tiszlázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 147. sz.

98/b.

Nagykálló, 1848. június 5.

A tisztelt Bizottmányi ülésből lett kiküldetésem folytán Budapestre felmenvén

1-sőbe is a Minisztérium Elnöke előtt Zabolts Magyarjainak Ő Felsége a Magyar Király eránti tántoríthatatlan ragaszkodását ünneplésesen nyilvánítottam. Ő Felsége személye eránti gondoskodásáért ezen megye részére bizodalmat 's köszönetet mondtam, 's egyszersmind

pedig Ő Felsege Budapestre, hív magyarjai közé mint legbiztosabb helyre leendő lejövetele hatályos kimunkálására lelkesen felkérvén. Üdvözetem kedvességgel fogadtatott, 's meggyénk említett hő kívánatának minden áron fogatba vétele megígértetett.

2-or A fegyverek éranti kérésre válaszoltatott, hogy addig, míg a magyar várakba létező fegyverek öszveszámítva nem lesznek, fegyvereket nem adhatnak. Alig lévén jelenleg annyi fegyver, mellyel az önkéntes sereg felszereltethessék.

3-or A tanító mesterek¹³² éranti kérelmemre Mészáros minster úr azok hova hamarábbi leküldését megígérte.

4-er Statárium éranti kérelmemre miniszterelnök úr kijelentette, miképp azt Nádor István Fő Hertzeg — ki jelenleg Innsbruckba utazott — visszaérkeztéig meg nem adhatja.

Kelt N. Kállóba, június 5-kén 1848.

Kállay Ödön mk. főszolgabíró

Hátirat: 147. Beadva: június 5. 848.

Jelentése a Nádudvari járás főszolgabírójának Budapestre bizottmányilag lett felküldése folytába követett eljárásáról.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 703. db. 1848.

A nyíradonyi nemzetőrség betanításának biztosítása

99.

Nagykálló, 1848. június 5.

Nyíradony helység előljárói, helységökbeli Barkó József katonának miután már szolgálati idejét eltöltötte, a nyíradonyi nemzetőrök fegyverbeni gyakoroltatása végetti hazabocsajtása eszközléséért folyamodnak.

A folyamodvány tartalmára nézve, szabályos vizsgálat készítése végett, szolgabíró Papp Antalnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 150. sz.

Az újonctoborzásnál közreműködő Saller János orvos jutalmazása

100.

Nagykálló, 1848. június 5.

Elnök alispán Péchy László felemlítvén, hogy a toborzott újonczok megvizsgálásánál működő orvos, Saller János fáradozásaiért jutalmazandó lenne.

A rendes nemzetőrségi újonczok orvosi megvizsgálásába munkálkodó orvos, Saller János részére, munkálata idejére naponta 2 pft. napidíj határozatott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 153. sz.

¹³² tanító mesterek = a nemzetőrség fegyveres kiképzését végző hivatásos katonákról van szó

***Szabolcs vármegye kifogásolja a postahivatalok számadásainak németül vezetését,
és Bécsbe küldését, illetve kéri a Nagykállóba érkező posta sűrtését***

101.

Nagykálló, 1848. június 5.

Ugyanazon alispán¹³³ szóba hozván, hogy a postahivatalok számadásait német nyelven vezetve, e jelenig a bécsi főpostahivatalhoz küldötték fel.

A kereskedelmi minister figyelme felhívatni rendeltetett avégre, hogy a postahivatali jegyzékeknek, számadásoknak magyar nyelven vezetése, a számadásoknak s postabérek a bécsi főpostahivatalhozi felterjesztése, s illetőleg küldése megszüntetése eránt rendelkezék. Mennyibe a megyei székvárosba a rendes posta Debreczenből hetenként csak kétszer küldetik, emiatt Pestről, a ministeriumtól jövő sürgetőbb rendelkezések idejökbe meg nem érkehetnek. De a megye közönsége is felterjesztéseit a ministeriumhoz, Debreczenig gyakorta sebes posta útján utasítani kényszerítve van. S ezen levelezési közlekedés mind a kincstárnak, mind a megye pénztárának terheltetésével van kapcsolatba. A kereskedelmi minister avégett is felkértni rendeltetett, hogy a Pestről Debreczenig minden nap járó postának, Debreczenből N. Kállóba hetenként többször leendő járása eránt rendelkezék. Egerszersmind a fősolgabíróknak meghagyatik, hogy a járásaikba eső postahivatalokat a postabérnek, postai jegyzékeknek és számadásoknak a ministerium által teendő rendelkezésig is, a bécsi főpostahivatalhozi felterjesztése megszüntetésére utasítsák.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 5. kb. jkv. 154. sz.

Nyírbétek lakosainak a tagostásnál szenvedett sérelme

102.

Budapest, 1848. június 6.

1603.

**Az Igazságügy Minister
Szabolch Megye Közönségének!**

Kebelébenei Nyír Bétek helység lakosainak idemellékelt folyamodványa — melyben tagos¹³⁴ osztályból eredt sérelmeik, illetőleg szántóföld-, legelőrendezés, 's a jegyző féltelke iránt terjesztik elő panaszukat — avégett küldetik a Megye Közönségének át, hogy miután az 1846. évi 9558. sz. a. intézménnyel beküldött pörbeli irományok folytán, az említett helységnek rendezési pöre az illető bíróságok által törvény szerint megbíráltván, már végrehajtással is befejeztetett. A folyamodókat az iránt világosíttassa fel, hogy kérelmüknek az 1848-ik évi 10. törvényczikk értelmében hely nem adathatik.

Kelt Budapest, június hó 6. 1848.

Igazságügyminister Deák Ferenc sk.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3/a. tétel, sz. nélkül, 1848. VI. 6.

¹³³ Péchy László Szabolcs vármegye első alispánja

¹³⁴ tagosítás = az egy település határában fekvő, egyazon személy tulajdonában lévő birtokparcelláknak, csere útján, egy tagban való kiadása.

Fintor Józsefnek a Központi Választmány jegyzőjévé való választása

103.

Nagykálló, 1848. június 7.

1848-ik évi június 7-én N. Kállóban tartott Középponti Választmányban jelen voltak: Finta Márton elnök, Ferenczy Alajos, Fazekas László, Fintor József.

Elsőben is a jegyző megválasztása hozatván szóba.

Fintor József általános szavazattöbbséggel jegyzőül megválasztatott.

Az ideiglenes elnök jelentvén, hogy mai napon sem szóval, sem írásba semmi folyomódás az öszveírás kiigazítása iránt nem történt.

Tudományul vétetvén. Az ülés szétoszlott.

Jegyzette Fintor József mk. vál. jegyző

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. VI. 7.

Szabolcs vármegyei rögtönítélő bíróság felállítása

104.

Budapest, 1848. június 9.

B. 3259/993. r. ö.

Zabolcs Vármegye Egyetemének!

A nyugtalankodók által előidézhető rablási, gyilkossági és gyűjtogatási merényletek megakadályozása végett kért rögtönítélő bírósági hatóság megengedése iránt, folyó évi május 24-ről kelt felterjesztésük folytán ezennel rendeltetik:

Miután a vakmerő törvénszegést és engedetlenséget, hogy annak példája a társasági viszonyokat ne veszélyeztesse, a leghatályosabban megtorolni szükséges.

Miután a törvény ellenállhatlan uralágát megállapítani, a személy s vagyonbátorságot biztosítani, a megingatott közrendet helyreállítani és az országnak a békét visszaadni kötelesség, még rendkívüli eszközökkel is.

Ennél fogva Zabolch vármegye azonnal rögtönítélő bíróságot állítand fel. Azt gyors és pontos eljárásra utalandja, és fennállását a hatóság körében haladéktalanul és kellően tudomásra juttatandja.

Ezen rögtönítélő bíróság körébe a legfelsőbb rendszabályokban kijelölt rablási, gyűjtogatási, és gyilkossági eseteken fölül — ezennel világosan kijelentett kiterjesztésnél fogva — még azon lázadók, lázítók és bujtogatók is tartozandnak, kik bárkinek személy- és vagyonbátorságát erőszakosan tettleg megsértik vagy megsérteni tettelegesen kísérlik, bár közbejött törvényes erőhatalom által annak végrehajtásában meggátoltattak.

E rendelet tüstént kihirdetendő és a hirdetés bizonyítványának vétele után azonnal folyamatba veendő. Érvényessége csak újabb kormányrendelet útján megszüntethető.

Kelt Budapesten, június 9-én 1848.

István Nádor mk. k. helytartó

Belügyminister Szemere Bertalan mk.

Hátirat: 160. jött június 16. 848.; 67.

Címzés: B. 3259/993. r. ö. A nádori irodából, Zabolch Vármegye Egyetemének hivatalbul Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 708. db. 1848.

Szabolcs vármegye nagyobb aktivitásra buzdítja az országgyűlést a haza megmentése érdekében

105.

Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. június 11. után]

Kérvény a Magyar Országgyűléshez

A Magyar Független Felelős Kormány kinyilatkoztatta, hogy a Haza veszedelemben van, 's rendkívüli körülmények közt hívta egybe az Országgyűlést.

Kossuth Lajos miniszter a Képviselőház eleibe terjesztette a Haza körülményeit, 's megmentésére 42 millió pengő forint és 200.000 katonai megajánlatát kérte.

A Ház — áldja érte az ég — lelkesedéssel tette meg az ajánlatot, 's lelkesedése élénk visszhangra talált kebleinkbe is.

Mi kijelentjük, hogy a Ministerium politikájába teljesen megnyugszunk. 'S kijelentjük, hogy azt vártuk az országgyűléstől, hogy az ajánlott pénz- és katonakiállításról szóló törvényt készítsen. Még pedig oly lelkesedéssel — és mentől előbb — készítsen, mely méltó legyen az ajánlaskor kifejtett lelkesedéshez és hon eránti hűséghez.

Azonba nem titkolhatjuk amiatti aggodalmunkat, hogy a képviselők egy kis része a tanácskozási befolyását úgy intézi, mintha Honunk a béke és nyugalom, 's teljes biztonság áldásait élvezné. Mert a tanácskozás tárgyául olyanok is feltoltnak, melyeket elintézni majd akkor lesz idején, midőn Hazánk megmentve lesz, 's a béke 's nyugalom helyreáll.

Az alsóház képviselői alapján nyugszik, 's ezen alapon ez első országgyűlésünk. Mégis a Ház némely tagjai máris szeretnek a Házon kívüli közvéleményre hivatkozni.

Azért is mi — nehogy hallgatásunk másként magyaráztathassék — kijelentjük, hogy minden olyan vitatkozást, melyek a Haza megmentésére szükséges intézkedéseket a haza drága pillanatai közt is háttérbe szorítják, 's némileg vagy a békés időkre való miniszteri tartzáért való küzdelemnek, vagy pedig a reactio¹³⁵ gyanújának színét viselik, boldogabb időkre hagyandóknak véljük.

'S kijelentjük azon óhajításunkat, hogy a haza megmentésére szükséges intézkedésekről szóló törvények mielőbb elkészíttessenek, 's a ministerium szükség esetére az egész nép felkelésének eszközlésére is felhatalmaztassék. A követek pedig, mint a nép bizalmának választottai, jöjjenek haza mielőbb a törvény végrehajtására, 's ez által a haza megmentésére közremunkálni.

Hátirat: Gr. Vay kívánságára küldeni, hogy a Közlönybe közölhessék.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 6. tétel, szám és keltezés nélkül [1848. VI. 11. után]

A Szabolcs és Bihar vármegyei nemzetőrség részére kiutalt felszerelés

106/a.

Nagykálló, 1848. június 16.

Hadügyminiszter Mészáros Lázár folyó évi június 11-kén, Budapesten 286. szám alatt kelt rendelete a megyét értesíti, hogy a Budai Ruhagazdászati Társaság 600 darab nyeregbunda, 600 db. pokróc, 600 db. magyar nyereg, 600 alsó 's 600 felső heveder, 600 pár kengyel, 600 pár kengyelszj, 600 db. kötőfék, 600 kantár, 600 állazó 's 600 kard hüvelyestől készen van, 's

¹³⁵ reactio, reakció = a társadalmi haladásnak való ellenszegülés

nyugtatvány mellett kivehető. Azonban e szereletet Bihar és Szabolcs megye közt aránylag rendeli felosztatni. Ennek folytában, ugyanazon tárgyban Bihar megyének f. e. 1992/848. sz. a. kelt levele olvastatván. 'S abban a fent elősorolt eszközöknek ezen vármegye részéről, mi arányban kívánt felosztásáról tudósíttatását kérve, a Bizottmányt felszólítja, hogy ha még e tárgyban nem rendelkezett volna, úgy intézkedjék, mi szerént a kellékeket megbízottja által Budán általvegye, és Debreczenbe Bige Márton szolgabíróhoz leendő leszállítását eszközölje.

A hadügyminister által megrendelt kellékeknek — tekintetbe vévén Bihar megye terjedelmét és népességét — egy harmadával megelégedvén ugyan Szabolcs megye. De miután azoknak szállítását — fekvésénél fogva — Budapestről a Pest – Szolnoki vasúton, onnét Tokajig gőzhajóni szállítását olcsóbb és könnyebbszerűnek látja, Bónis Sámuel Pesten lakó polgártársat — Kormányzó Alispányi Hivatal útján — utasítani rendeli, hogy a Bihar és Szabolcs megye részére utalványozott kellékeknek egy harmadát lehető leghamarább, vállalkozó áruszállítóval biztos módon Tokajba szállíttatni szíveskedjen. Mely határozatról egyszersmind Bihar vármegye értesíttetni rendeltetik. 'S a tokajbóli behozatal Kállay Ubul főszolgabíró felügyelése alá bízatik, 's e határozat az első alispánnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 16. kb. jkv. 162. sz.

106/b.

Váradolaszi, 1848. június13.

1992/848.

Kedves Véreink, s Polgártársaink!

Hadügyminister Mészáros Lázár úr sürgöny útján érkezett levelénél fogva az iránt értesített bennünket, hogy önök a Budai Ruhatárból 600 darab nyeregbundát, 600 pár szőrtarisznyát, s ugyanannyi darab pokróczot, felső és alsó hevedert, kötőféket, kantárt, zablát, állazót, kardot és végre ugyanannyi pár kengyelt és kengyel-szíjat — velünk leendő aránylagos megosztás végett — bármely napon kivehetnek.

S ehhez képest, illetőségünk minél előbbi kézhez juthatása tekintetéből, következőkre kérjük fel önöket:

1./ Szíveskedjenek tudósítást nyújtani az iránt, ha vajon az említett ruha- és szerszám neműeknek, a Budai Ruhatárból való átvétele végett történt-e már intézkedés önök részéről?

2./ Értesítsenek arról is minő arány az, melyben önök megyénk nagyobb terjedelméhez, és népességéhez képest, a nevezett kellékeket velünk megosztani kívánják?

3. Ha önök e részben még nem rendelkeztek volna, legyenek szívesek akként intézkedni, hogy a kellékek — önök megbízottja által — Budán átvétetvén egyenesen sz. k. Debreczen városba szállíttassanak le, és ottan illő arány szerint erre nézve megbízott Bige Márton alszolgabírónknak adassanak át.

S mindezek iránti válaszuk és intézkedéseik a közös haza fenyegető pillanataiban sürgetőleg igényeltetvén, értesítésünket s velünk egyetértőleg teendő intézkedéseiket elnöki úton is elvárjuk.

Kelt Váradolasziban, 1848-ik évi június13-ik s több napjain tartott bizottmányi ülésünkben.

Bihar Vármegye Közönsége

Hátirat: 162. Beadva: június 15. 848.; 23.

Címzés: 1992/848. Bihar Vármegye Közönségétől Szabolcs Vármegye Egyetemének hivatalból Nagy-Kállóban.

Indíttatott sürgöny útján június 14-kén 7 órakor estve.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 710. db. 1848.

Szabolcs vármegye a nemzetőrség betanításához 12 katonatisztet kapott

107/a.

Nagykálló, 1848. június 16.

Olvastatott az Altábornagyi Hivatalnak Nagyváradon f. e. jún. 10-kéről, 251-ik szám alatt az Alispányi Hivatalhoz küldött levele, melyben az e megye nemzetőrsége hadigyakorlatbani betanítására kért 12 egyéneknek, f. h. 11-kén N. Kállóba történt útnak indításukról tészen tudósítást.

Tudomásul vétetvén. A kormányzó alispány a megérkezendő haditanítóknak, a helyenkénti nemzetőrség számához aránylag leendő felosztásuk, és elhelyeztetésükre megbízatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 16. kb. jkv. 163. sz.

107/b.

Nagyvárad, 1848. június 10.

Szám 251.

Cs. Kir. Altábornagyi Hivatal

Tekintetes Nemes Szabolcs Megye Első Alispáni Hivatalához Nagykállóba

A nagyméltóságú magyar főhadi kormány folyó hó 2-án Z betű, 's 2638-ik szám alatt le-bocsájtott intézménye szerint, a Főherczeg Mihály 37-dik magyar gyalogezred 3-dik zászlóalj kormánya, folyó hó 9-én 250-dik szám alatt odautasított, hogy azon a tekintetes nemes megyétől, a nemzeti őrsereg hadi gyakorlatban való kimívelése végett kívánt 12 egyéneket Nagykállóba küldje. Mely rendelet szerint ezek folyó hó 11-én útnak indulnak, 's 17-én Nagykállóba megérkeznek.

Erről avégett van szerencsém tekintetes Alispán Urat tudósítani, hogy azoknak szállások 's eledelmek végett kegyesen intézkedni méltóztasson.

Költ Nagyváradon, június 10-én 1848.

Guncser mk.

Hátirat: 163. Beérkezett: június 12/848.; Áttétetett a rendelet 13. június 848.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 711. db. 1848.

*A napkori nemzetőrség szervezésének elmaradása,
illetve a Vármegyei Bizottmány üléseire való kiértesítés módja*

108/a.

Nagykálló, 1848. június 16.

Szina Ferenc napkori lelkész folyamodványában panaszképpen terjeszti elő, hogy Napkor helységében a nemzetőrsereg még mai napig sem alakult, és őszve sem íratott, és hogy a Megyei Bizottmány ülésébe — körlevél által négyőjük közül — helységökből senki sem hívatott meg.

Farkas Ignác küldöttségi elnök avégett rendeltetik felszólíttatni, hogy Napkor helységében a nemzetőröket — e határozat nézetéből számítandó nyolcz napok alatt — mulhatatlanul őszve-íratván, a Középponti Bizottmánynak mutassa be. A közgyűlési bizottmányi tagok be nem hívatását tárgyazó panasz, miután a járásokba a bizottmányi ülések tartása körlevelekkel hirdetik ki, melyből mindenki a bizottmányi ülések tartását megtudhatja, elenyészettnek tekintetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 16. kb. jkv. 164. sz.

108/b.
Nagykálló, 1848. június 15.

Tisztelt Alispán Úr!

Átalakulásunk korszakában hazánk jelen és jövője csak úgy biztosíthatatik, ha a törvények minden testületek, helységek és egyes polgárok által szentül megtartatnak. Elmulaszthatlan polgári kötelességemnek tartottam Önnek figyelmét fölhívni, hogy helységünkben a nemzeti őrség mai napig össze nem iratott, minek következtében a rendtelenségek napi renden vagynak: Két szegény gazdálkodó lakos társaink lovai nappal erőszakosan ellopattak. A legközelebbi Pünkösdi ünnepeken lármás verekedések, sőt vérengzések is történtek, melyek a nemzeti őrség által elnyomattathattak volna. Továbbá bár állásomnál és hivatalomnál fogva helységünk ifjait a hon védelmére tehetségem szerint lelkesíteni igyekeztem, mégis a toborzás helységünkben elmaradt. Végre már két választmányi gyűlést tartottunk, mégis négyünk közül egy sem hivatott meg körlevél által. Ezek iránt tisztelettel és hivatalosan fölkérem Alispán Urat, méltóztatssék kellő intézkedéseket tenni.

Tisztelettel maradván N. Kállóban, június 15-kén 1848.

Hivatalos szolgálja és polgártársa

Szinay Ferenc mk. napkori lelkész

Hátirat: 164. Beadva: június 15. 848.; 20.

T. cz. Szabolcs megye Alispánjának hivatalból.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 712. db. 1848.

Cancrinyi Mihály nyíregyházi lakos névmagyarosítási kérelme

109.
Nagykálló, 1848. június 16.

Olvastatott Nyíregyháza Városa Tanácsának, f. e. jún. 16-ik napján tartatott tanácsülésben költ ajánlása és abbeli esedezése, miszerint Cancrinyi Mihály ottani lakosnak — / . alatt csatolványozott — azon esedezését, hogy rossz latin hangzatú neve Rákosyra változtatva magyarosíttassék, az illető helyre hasonló ajánlással megyeileg felterjesztessék.

Cancrinyi Mihály nevének magyarosítása iránt belügyminister megkéretni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 16. kb. jkv. 165. sz.

Juhász Sámuel huszárörmesternek tisztai állományba ajánlása

110.
Nagykálló, 1848. június 16.

Olvastatott Nyíregyháza Városa Tanácsának, f. e. jún. 16-ik napján tartatott tanácsülésben költ ajánlása és abbeli esedezése, mely szerint Juhász Sámuel huszárörmestert az önkényes nemzetőrségbe, legalább őrmesteri altiszti állomásra megyeileg ajánlatni kéri.

Juhász Sámuel huszárörmesternek, őrmesteri tisztai állomásra leendő ajánlása a hadügyministernek felküldetni határozatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 16. kb. jkv. 166. sz.

Geszterédi lakosok kérelme a tagosításkor elvett legelőjük visszaadásáért

111.

Nagykálló, 1848. június 16.

Geszteréd helység adózó lakosai folyamodványokban előadván, hogy bár ha a legközelebbi tagosítás folytában minden szántó-, kaszáló- és legelőföldjeiktől elestek, 's most már csaknem utolsó ínségre jutottak és keserű nyomorba süllyedtek, mindamellettt általok az adó rögtön befizettetni sürgettetik. A rabok számára gabona, a katonaság részére pedig a termesztményi járulékok kiszolgáltatására szoríttatnak. Annál fogva a földesuraságot legelőjük kiadására köteleztetni, és a termesztmények alól magukat felmentetni kérik.

Geszteréd helysége határának szabályozása és tagosítottan történt felosztása törvényes úton láttatván el, a Központi Bizottmány köréhez nem tartozik. Azonban a katonaság és rabok számára megkívántató teherviselésben, a panaszkodó község lakosai legközelebbi kivetésekor különösen figyelembe fognak vétetni.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 16. kb. jkv. 167. sz.

Szabolcs vármegye nemzetőri rendszabályokat kér a Hadügyminisztériumtól

112.

Nagykálló, 1848. június 16.

Ugyanez alkalommal indítványba tétetvén a hadügyministernek — a megyebeli nemzetőrség kellő rendbehozása tekintetéből —, elkerülhetlenül szükséges fegyelmi rendszabályoknak megküldése iránti felkérése.

Jelen indítvány elfogadtatik, 's a nemzetőri fegyelmi rendszabályok megküldése iránt a hadügyminister megkéretni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 16. kb. jkv. 169. sz.

A Galiciából honszerelemből hazatért huszárszázad támogatása

113/a.

Nagykálló, 1848. június 16.

Olvastatott Mármaros Megye Közönsége tudósítása, melyben a Kormányzó Bizottmányt arról értesíti, miként a württembergi király nevét viselő huszárezred galíciái Marianpolba szállásoló egy százada — honszerelem 's annak tudata által vezéreltetve, hogy a haza veszélyben van — öszveesküdtött, 's tiszteit a velök jövetelre kényszerítve — Lenkey János kapitány vezérlete alatt — megyéjékbeli Sziget városba érkezett, 's a századot oltalma alá vette. Együttal Királyi Helytartó és Nádor Ispán Ő Fenségéhez e tárgyban felküldött felírása mását pártolás végett közli.

Mármaros Közönsége levele által hitelesen tudósíttatván afelől, hogy a württembergi király nevét viselő huszárezred egy százada — Lenkey kapitány vezérlete alatt — a legszebb rendben 's csendben Sziget városba érkezett. S ezredét nem mint rossz szándékú szökevény csapat, hanem mint a vészben forgó hont túlbuzgóan szerető, 's annak jelen kétes jövendőjű körülményeiben fent maradhatásáért remegő, a harczias ifjú kebel feltölt lángjától lelkesült század hagyta el. És így, bár e századbeli vitézek tettökkel a katonai törvényt megszegték,

miután ezredéktől elszakadásuk — az indulatok zajongó tengerén elmerült higgadt meg-gondolás hiányában, tehát — a túl szigorú katonai fegyelem alá nem sorolható kisebb be-számítású indoknak, hazájok és királyok iránti határtalan ragaszkodások, szeretetök le-győzhetlen fellobbanásának tulajdonítható. A hadügyminister megkéretni rendeltetett, hogy e századnak a katonai szigorú büntetés alóli felmentetésén hathatósan munkálkodjék, 's részére Királyi Helytartó Ő Fenségétől kegyelemért eszközölni méltóztassék. Azon felül a nevezett egész ezrednek honunk oly részébe leendő mielőbbi által szállítását, hol a jelen körülményekben tüzes véralkatú, életre 's halálra egyiránt elszánt sorkatonaság leginkább szükségeltetik, kitűnő hivatása 's magyar állása teljes erejével igyekezzék. Azon hit él ben-nünk, hogy az ezred többi részét is hasonló lelkesülés hevíti.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 16. kb. jkv. 170. sz.

113/b.

Máramarossziget, 1848. június 2.

1603., 1890.

Kedves atyámfiai, barátink!

A "würtembergi király" nevét viselő huszárezred, galíciai Marianpolba szállásolva volt egy százada. Honszerelem 's annak tudata által vezetettve, hogy a haza veszélyben van, összeesküdött, 's tiszteit a velök jövetelre kénszerítve, Lenkey János kapitány vezérlete alatt kebelünkbeli Sziget városba érkezett a legszebb rend és legmagasbb lelkesedéssel. Ez a tény röviden:

'S midőn tudatnók, hogy az érintett századot oltalmunk alá vettük, az e tárgyban Nádor Ő Fenségéhez intézett alázatos fölrásunkat azon hazafiúi kérelemmel mellékeljük /. alá, miszerint Önök ezt hason fölrásukkal támogatni szíveskedjenek.

Önöknek

Kelt 1848-ik évi Szentiván hó¹³⁶ 2-ik, 's több napjain Sziget városban tartott képviselő bizottmányi ülésünkéből. Szíves attyokfiai, barátink

Máramaros Megye Közönsége

Hátirat: 170. Jött június 16. 848.; 24.

Címzés: 1603., 1890. Máramaros Megye Egyetemétől Zabolch Megye Közönségének hivatalból N. Kállón.

Korabeli nyomtatvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 716. db. 1848.

113/c.

Máramarossziget, 1848. június 2.

Másolat. 1579.

Fenséges, Örökös Császári Királyi Főherceg, Nádorispán 's Királyi Helytartó Úr! Leg-kegyelmesebb Urunk! A mély tisztelettel ide, /. alá mellékel, 's hozzánk a múlt hó vég-napján érkezett tiszti jelentéséből Lenkey János százados kapitánynak, méltóztat Császári Királyi Fenségéd az eseményeket — melyek jelen alázatos fölrásunk tárgyául szolgálnak — megérteni.

Egy huszárszázad a külhon nyomasztó légköréből epedő kebelével nézett a' magasztos pillanat elébe, melyben az édes hon földére leborulhatva, azt megcsókolhassa. E század

¹³⁶ Szentiván hó, Szent Iván hó = június

hallotta a hírt, mely már köztünk törvénné vált, hogy a magyar katonaság hazájába visszahívassék, és ily pillanatban, ily hírek között érkezék hozzájuk egy lelkesítő fölszólítás, melyben tudokra adatik: Hogy e haza veszélyben van, hogy e honnak, a szerető édesanyának védelmére siessenek!!! És csoda-e, ha e pillanat reájok nézve döntő vala? Csoda-e, ha a szigorú haditörvényeket áthágva egy édesebb, szentebb kötelességnek, a haza szerelmének hódolának?

Két nagy és nehéz kötelesség vívta a komoly harcot keblökben: a vak engedelmesség 's annak tudata, hogy a honnak reájuk szüksége van. És e kis, de bátor honunk történetiben kevés hason példával bíró lelkes csapat egész fölálodozással önfejét veté az intéző végzetek mérlegébe. Megszegte a törvényt, 's ihletett lelkesüléssel rohant a haza védelmére. Coriolán megállott Róma falai előtt hadával, melynek főlesküve, hogy Rómát lerontandja. És midőn megjelent előtte az egyik édesanyának, a hazának nemtője¹³⁷, a szülő édesanya Corioli hőse — kit a történetek műzsája arany betűkkel vésett föl a halhatlanság márvány lapjára — meghajolt a kettős édesanyai varázsszavak előtt. Megszegte esküjét, 's Róma mentve lőn! E vészben hányatott haza nemtője is ellebegett, kérő arcával a meggyénk kebelébe már megérkezett elszánt férfiak előtt, meg lőn az ő esküjük is szegve, hogy védve legyen a haza. 'S ki tudja, nem leend-e ezen egyetlen lépésök szerencsés fordulatot adó aggodalmas helyzetünknek?

Kegyelmet kérünk Fenséges Úr! Igazságot és kegyelmet, nem törvényt! Királyi helytartói magas befolyásánál fogva méltóztassék kegyelmesen kieszközölni azt, hogy e század, mely vérét a király 's hazáért utolsó cseppig kiontani késznek nyilatkozott, mely keblünkbe érkezte ölta is a legnagyobb katonai rend, műveltség 's lelkes hazafiúi érzelmek föltűnő jeleit ad, hogy e minden magyar polgárnak példányul szolgálható század ne essék a' hadi fegyelem azon súlya alá, mely őket netalán csak — kültények szerint — hidegen, 's nem lélektanilag ítélő bírák által különben érendi vala. Ne válják a' keblökbeni legmagasztosbb 's nemesbb szándok éltet ölü átokká fölöttök. 'S ne vegyüljön azon kelyhökbe, mely az édes hon viszontláthatásának, a' szerette honfiak ölelhetésének, és az általuk rég nem hallott magyar nyelv föléledt varázs szavainak, évekre nyúló vágak után megnyert örömhabjaival telten áll, egy csöppje is a keserítő méregnek. Maradjanak ők azok, mik valósággal: jó polgárok, hű és bátor hazafiak!!

Ennyi a mi legforróbb, legalázatosabb kérelmünk! Tudjuk, hogy cs. kir. Fenséged megegyeztetendi a két nehéz kötelességből támadt összeütközések eredményeit, és hatalmasan védő szárnyait kiterjesztendi e polgártársaink fölé is, kik a mi rokonszenyünk 's szeretetünket egészen kiérdemelték.

Végül meg kell még említnünk, miszerént kebelünkbe lett megérkezése a nevezett századnak — miután rendes gyalog katonaság épen kevés számmal volna körünkben — a mostani aggasztó körülmények közt a legszerencsésbb esemény reánk nézve. Mert általuk, mint honfiak által a netalán ingadozható közbátorságot¹³⁸ mindig biztosan, 's könnyen helyre állítjuk. És evégből a szükségességekkel leendő, 's egy hónapra terjedő ellátatásuk iránt már minden intézkedéseket meg is tettünk, 's hadügyminister urat megkértük, hogy további ellátásukra nézve a szükséges rendeleteket tegye meg.

Kik többire kegyelmébe alázatosan ajánlottak, alázatos tisztelettel maradtunk cs. kir. Főherczegségednek.

Kelt 1848-ik évi június hó 2-án kir. kor. Sziget városban tartott képviselő bizottmányi ülésünkben. Alázatos szolgálai: Mármaros Megye Közönsége.

¹³⁷ nemtője = védőszellem

¹³⁸ közbátorságot = közbiztonságot

Hátirat: 170. Jött június 16. 848.; 24.

Címzés: Máramaros Megye Egyetemétől, Zabolch Megye Közönségének hivatalból N. Kállón.

Korabeli nyomtatvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 716. db. 1848.

113/d.

Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. június 16. után]

Hadügyminister Úr!

Máramaros Megye Közönsége által hitelesen tudósítván afelől, hogy a württembergi király nevét viselő huszárezred egy százada Lenkey kapitány vezérlete alatt, a' legszebb rend és békességben Sziget városba érkezett. És ezredét nem mint rossz szándokú szökevény csapat, hanem mint a vészben forgó hont túlbuzgóan szerető, 's annak jelen kétes jövődjü körülményeiben fentmaradhatásáért remegő, és a harczias kebel feltört lángjától lelkesült század, elhagyta. És így bárha e századbéli vitézek tettökkel a katonai törvényt megszegték, miután ezredöktől elszakadásuk — az indulatok zajongó tengerén elmerült higgadt felfogás, 's meggondolás hiányában — túl szigorú katonai fegyelem alá nem sorolható kisebb beszámítású indoknak, hazájok és Koronás Királyuk iránti forró ragaszkodásuk és szeretetök legyözhetlen fellobbanásának tulajdonítható.

Tisztelettel kérjük Hadügyminister Urat, hogy az érdeklött század részére kegyelmet eszközölni, 's azon felül a szeretett egész ezrednek — melyet hasonló lelkesüléssel által hevültnek hiszünk — honunk oly részébe, hol jelen körülményekben tüzesbb véralkatú, elszánt sorkatonaság leginkább szükségeltetik, mielőbb leendő átszállításán igyekezni méltóztassék.

Akik egyébiránt sat.

Hátirat: 170. A Hadi Ministernek.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 716. db. 1848.

A Nagykállóban összegyűlt honvédújoncok Debreczenbe szállítása

114.

Nagykálló, 1848. június 16.

1848. június 16-án tartott kormányzó bizottmányi ülés jegyzőkönyvéből.

Első alispán a toborzó hadnagy felkérése következtében a bizottmányt a már eddig kiállított önkénytes honvédseregbeli újonczoknak Debreczen városába miként leendő általszállításuk feletti intézkedésre szólítván fel. Ennek folytán Nyíregyháza város polgármestere az ottan beállott újonczoknak, nem különben balkányi közbirtokos Somosy Ignác a balkányiaknak községök költségéni beszállítását magukra vállalván.

Végzés: Az önkénytes nemzetörök szekereken fognak Debreczen városába általtétetni: beszállításuk pedig helyettes alispán úrra oly meghagyással bíztatik, hogy a szükséges mintegy 125 fogatokat rendelje meg, és őrizetül néhány lovas nemzetöröket alkalmazzon. A fuvarozók díja minden újoncztól 40 xr., a kíséző nemzetöri bemeneti 's hazatértei két napidíjok pedig 1 ezüst forintba állapítatik meg. Nyíregyházi polgármester és Somosy Ignác ajánlata pedig szívesen fogadtatnak.

Hátirat: Határozatok és jelentések jegyzőkönyve, 5-ik sz. július 4-én 1848.

Szunyogh Rudolfnak

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. VI. 16.

A püspökladányi zsellérek panasza

115.

Nagykálló, 1848. június 19.

Igazságügyi minister Deák Ferenc a püspökladányi zselléreknek azon folyamodványa folytán, melyben az általuk állítólag bírt, 's földesurok által elfoglalt maradvány földeknek részekre leendő visszaadattatásáért esedeznek, e megye közönségét az eránt szólítja fel, mi szerint a folyamodókat értesítse az eránt, hogy folyamodványukat — az 1848-ik 10. törv. czikk értelmében — a királyi táblához, ezen helység úrbéri rendezési perének tárgyalásakori figyelembe vétel végett áttett.

Ezen ministeri rendelet mása az illető lakosokkal leendő közlés, 's azok megnyugtátása végett Rásó Lajos szolgabírónak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 172. sz.

A Szabolcs vármegyei marhahús árának leszállítása

116.

Nagykálló, 1848. június 19.

Indítványba tétetvén ez alkalommal, miszerint a szarvasmarha ára 's a szarvasmarhahús ára között jelenben tapasztalható aránytalanság miatt, a marhahús ára lejjebb szállítandó lenne.

Ezen indítvány folytán a marhahús fontonkénti ára — a hússal ellátott rendes helyeken — 11, egyebütt 10 vxr-okra e folyó hó 26-ik napjától kezdve leszállítatik. 'S ezen határozat mielőbbi közöltetése végett mind a 16 szolgabírónak előlegesen kiadatni határoztatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 177. sz.

A közigazgatás jobb megszervezése miatt, a Nádudvari és Nyírbátori járások szakaszainak újbóli felosztása

117/a.

Nagykálló, 1848. június 19.

Péchy László első alispán a Nádudvari 's Ny. Báthori járásokban eső szakaszoknak, a közigazgatás czélszerűbb módoni vitele tekintetéből újabb felosztatás, jóváhagyás végett bemutatván.

A bemutatott járásokban eső szakaszoknak újabb felosztása jóváhagyatván, az alispáni hivataloknak, első 's másod aljegyzőnek használat, az illető szolgabírónak pedig magok alkalmazása 's közöltetés végett oly utasítás mellett határoztatik kiadatni, mi szerint az új felosztás által változott helységeket tárgyzó hivatalos irományoknak kezekhez vételeket az illető szolgabírók mielőbb eszközöljék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 186. sz.

117/b.
Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. június 19.]

[A közigazgatás jobb megszervezése miatt, a nádudvari és a Nyírbátori járások szakaszainak újbóli felosztása]

Nádudvari járás új elosztása

1-ő szakasz: Nádudvar, P. Ladány, Sáp, Földes, Szovát, Tetétlen

2-ik szakasz: Új Fehértó, Új Város, Egyek, Csege, Téglás

3-ik szakasz: Gelse, Mihálydi, Mártonfalva, Adony, Szakoly, Balkány

4-ik szakasz: N. Kálló, K. Kálló, Biri, Hugaaj, Bököny, Geszteréd

Nyírbátori járás új elosztása:

1-ső szakasz: Bátor, Gyulaj, Pilis, Piricse, Pócs, Petri, K. Semjén

2-ik szakasz: Eör, Vaja, N. Mada, K. Mada, P. Dobos, Ófehértó, Besenyőd, Levelek,

Magy, Apagy,

3-ik szakasz: K. Léta, Bogáth, Encsencs, Bélték, Lugos, Acsád, Sz. Gy. Ábrány, B. Ábrány, Érkenéz, Szalmad,

4-ik szakasz: Rohod, Petneháza, Laskod, Ramocsaháza, Ibrony, Kércs, Bakta, Lóránt-háza, Jákó

Hátirat: 186. Jóvá hagyatik. Közölni rendeltetik. Az illető szolgabírók a hivatalos irományokat az új szolgabíróknak adják által.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 726. db. 1848.

A Záhony és Bezdéd közötti országút elkészítése és karbantartása

118.
Nagykálló, 1848. június 19.

Ungh Megye Közönsége az eránt szólítja fel ezen megyét, hogy a kereskedés előmozdítása tekintetéből Záhonytól Bezdédig vezető országútnak elkészíttetését, 's jó karbani tartását eszközölje.

A Záhonytól Bezdédig vezető útvonalnak elkészíttetését e megye már végrehajtván. Ez eránt a megkereső megye értesíttetni, 's egyszersmind az eránt felszólíttatni határoztatik, hogy a záhonyi határtól a záhonyi révig, jelenbe szinte járhatlan útnak elkészíttetését eszközölni sziveskedjék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 198. sz.

A Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány üléseinek 1848 július 1-én, 15-én, illetve azután minden hónap első hétfőjén való összehívása

119.
Nagykálló, 1848. június 19.

Felemlíttetvén ez alkalommal, miszerint a Központi Bizottmány ülései tartásának ideje meghatározandó lenne. Ennek folytán:

A Központi Bizottmány ülései tartásának határideje július hó 1-ső, 's ugyanazon hó 15-ik napjára, 's ezen kívül minden hónap első hétfő napjára elhatározatván. Közöltetése végett a 4 főszolgabíróknak kiadatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 201. sz.

Gróf Degenfeld Imre felkérése főispáni esküjének letétele és hivatalának elfoglalása iránt

120.

Nagykálló, 1848. június 19.

Elnök alispán Péchy László által előterjesztetvén, hogy miután K. Helytartó István Ö. Fensége által kiadott, gróf Degenfeld Imrének e megye főispánjává kineveztetését tartalmazó felsőbbi rendelet, a Kormányzó Bizottmány általi felírás folytán a ministeriumtól megérkezett. A tisztelt gróf a főkormányzói hivatalba ünnepélyes eskütétel általi iktatás, s az elnökség elfoglalása végett küldöttség által felkérendő lenne.

Az alispáni előterjesztést a Kormányzó Bizottmány közhelyesléssel fogadván, a főispánnak a főkormányzói hivatal elfoglalása végetti felkérésére Szunyogh Rudolf alispán elnöklete alatt, Eröss Lajos, Irinyi István, László Alajos, Uray Tamás bizottmányi tagok kiküldettek.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 206. sz.

Gróf Degenfeld Imre főispáni beiktatása

121.

Nagykálló, 1848. június 19.

A fentebb kinevezett küldöttség kiküldetésébeni eljárásáról, a főispán abbeli nyilatkozatáról, hogy a közönség kívánatának engedni van készend, jelentését szóval előterjesztvén. A főispán a Kormányzó Bizottmány körébe, az öszves közönség részéről hangosan nyilvánított üdvözlét közepette megjelent. 'S a főkormányzói kineveztetését tartalmazó felsőbbi rendelet felolvastatása után, az általa nem keresett, de — mennyibe főkormányzóvá kineveztetése a megyei Közönség által személye erányába támasztott bizalommal találkozott — ez okon méltányolt hivatalos pályán, a Közönséget a közügyek vezetésénél közremunkálásra meleg szavakkal felhívva foglalta el elnöki székét. A tisztelt gróf főispán pedig a Közönség nevébe, a Kormányzó Bizottmány osztatlan bizalma nyilvánítása kíséretébe a főjegyző által üdvezeltetett.

A főispáni hivatalba a ministeriumtól leküldött esküforma letétele által ünnepélyesen beiktattatott. A főkormányzót a közügyeknél kormányzói erélyes eljárásra felhívó ministeri rendeletnek, a főispán részére leendő kiadatása elrendeltetett.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 207. sz.

**Szunyogh Rudolf és Kállay Ödön országgyűlési képviselővé választásával
megürült hivatali helyének betöltése**

122.

Nagykálló, 1848. június 19.

Szunyogh Rudolf alispáni, Kállay Ödön főszolgabírói hivatalukról, országgyűlési követté lett elválasztások miatt lemondván.

Alispánná Kállay Emánuel hadi főpénztárnok, ennek előléptetésével megüresült hadi főpénztárnoki hivatalra Rutkay Ferenc, Kállay Ödön helyett főszolgabíróvá Rásó Lajos alszolgabíró közfelkiáltással elválasztottak. Kállay Emánuel alispáni hivatalába eskütétel által beiktattott. Ezen hivatalok ekképpen betöltése megszerezte a 4 főszolgabírók által köröztetni rendeltetett. A Hadi Pénztárnak az elválasztott főpénztárnok számadása s kezelése alá adása eszközzésére alispán Péchy László utasított.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 208. sz.

Szunyogh Ferencnek a Nádudvari járás alszolgabírójává választása

123.

Nagykálló, 1848. június 19.

Alszolgabíró Rásó Lajos főszolgabíróvá lett előléptetésével megürült alszolgabírói hivatal betöltésével, Kormányzó Bizottmány tagjai véleménye — Szunyogh Ferenc és László Alajos r. esküdtek között — megoszolván, a helyettesítés szavazat útjáni eszközzése elrendeltetett. Mennyibe azonba László Alajos a szolgabíróvá választása eránti igényéről mind a főispán, mind a szavazatszedő küldöttség előtt lemondott, s a szavazást megszüntetni kérte:

Szunyogh Ferenc alszolgabíróvá elválasztott. A Szunyogh Ferenc előléptetésével megüresült r. esküdségre tiszteletbeli esküdt Tatár Tamás elválasztott. 'S ezen hivatali változások megszerezte köröztetésére a főszolgabírók utasítottak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 209. sz.

A megyei honvédelmi segedelempénz beszédése

124.

Nagykálló, 1848. június 19.

Ez alkalommal a Kormányzó Bizottmány által honvédelmül, a megyei birtokosság részéről felajánlott öszveg hovaelőbbi behajtása sikeresítése szóbahozatván.

A segedelemszedésre kirendelt küldöttségek odautasítottak, hogy a segedelemszedésnél az illető járásbeli szolgabírók közül bármelyiket magok mellé vévén, a felajánlott segedelmi pénz a fizetni vonakodókon — a küldöttségi elnök felperessége alatt szóperbeli rögtönös eljárás s foglalás mellett — folyó évi július 15-ig, mint záros határnapig felelősség terhe alatt hajtassák be. S azok névsorát, kik ellenébe a segedelmi pénz behajtásánál a perbeli eljárás szüksége előállott ugyan, az írt határnapra, a névsornak kormányzó bizottmányi ülés elébe terjesztése végett mutassák be. Ugyanazon segedelemszedő küldöttségek az ajánlatképp beszédett fegyvereknek a központra, N. Kállóba leendő szállítására utasítatnak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 210. sz.

A honvédelmi segedelemszedésre küldöttségi elnökök kinevezése

125.

Nagykálló, 1848. június 19.

Felemlítettvén továbbá, hogy országgyűlési követekké elválasztott Eröss Lajos, Elek Mihály segedelemszedésre kirendelt küldöttségi elnökök. Úgy szintén e megyéből több időre távozni szándékozó küldöttségi elnök, Molnár Ágoston helyett küldöttségi elnökök kirendelése szükséges.

Eröss Lajos helyett Eröss György, Elek Mihály helyett Zoltán Mihály, Molnár Ágoston helyett Molnár György a segedelemszedésnél küldöttségi elnökökül kirendeltetnek. Rutkay Ferencnek, időközbe alispáni úton lett kirendeltetése helybehagyatván.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 211. sz.

*A Szabolcs vármegyei nemzetőrség
fegyverrel való ellátása*

126.

Nagykálló, 1848. június 19.

Ugyanez alkalommal szóba hozatott, hogy bárha sz. k. Debreczen városa és a Hajdúkerületbeli szomszéd hatóságokhoz — a nemzetőrségnek lőfegyverek szerezhetőségéig másnemű fegyverekkel leendő ellátása tárgyába — érkezett ministeri rendeletekbe, a megyebeli nemzetőrségnek hasonnemű fegyverekkel ellátása szüksége felemlítettik, mindamellett e megyéhez az érdeklött fegyverezésre vonatkozólag rendelet nem érkezett.

Ezen előterjesztés folytán a Hadügyministerium törvény által megkerestetni határozatott avégett, hogy ha lőfegyverek hiánya miatt e megyei nemzetőrségnek ideiglenesen, másnemű fegyverekkel ellátása szüksége fennforog, a felfegyverzés iránti intézkedését megyénk nemzetőrségére is terjesszék. Egyszersmind az alispán odautasítatik, hogy lőfegyverek készítésével foglalkozó ribniczei gyárigazgatósággal, a — megyei nemzetőrség részére — szuronyokkal ellátott lőfegyverek készítése eránt értekezésbe bocsájtkozva, a fegyverek minősége s áráról tudományt szerezzen. S egy fegyvert — annak minősége megtudása végett — vásárolván, értekezése eredményéről a Kormányzó Bizottmányhoz jelentését hovaelőbb mutassa be. A szolgabírók pedig a szakaszaikban alakított nemzetőrséget, fegyvereknek önmaguk általi beszerzésére buzdítólag hívják fel. Nemzetőrségi azon egyéneket, kik a bevásárlandó fegyverek megszerzési árát önmagok fedezni kívánják, összeíratván, e tárgybeli jelentésöket alispán Péchy Lászlónak hovaelőbb adják be.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 212. sz.

A honvédségnél tisztként alkalmazható személyek ajánlása

127.

Nagykálló, 1848. június 19.

Finta Márton, mint a rendes nemzetőrség besorozására kirendelt polgári biztos, a rendes nemzetőrségnél fő és altiszti minőségbe alkalmazható egyének névsorát bizottmányi határozat következtébe bemutatja.

A jelentő polgári biztos odautasíttatik, hogy a bemutatott névjegyzékbe foglalt, úgyszintén a ministeriumhoz tisztségre alkalmazás végett már ajánlott egyének, s a még magokat a rendes nemzetörséghez besoroztatni kívánó — Újhelyi Kálmán, Eröss Kálmán, Orosz Ágoston, Palaticz Imre, Hunyadi Zsigmond, Szögyényi Emil, Poják János, Fekete Menyhért és Jármay János — egyéni tulajdonaikat, tisztí minőségre képzettségüket kimutató jegyzéket készítve, e tárgybeli jelentését hovaelőbb mutassa be. Azon egyének, kik még a nemzetörséghez soroztatni s a ministeriumnál ajánltatni kívánnának, polgári biztos Finta Mártonnál magok bejelentésére utasíttatnak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 213. sz.

Vay Ábrahám nemzetőri tisztté ajánlása

128.

Nagykálló, 1848. június 19.

Vay István a testörséghez felvétel végett ajánlott Ábrahám fiának, a rendes nemzetörségnél tisztségei ajánltatását kérő folyamodványa olvastatván.

A folyamodvány az ajánltatni kívánt egyén képzettsége, ajánlt tulajdonai kiemelése végett polgári biztos Finta Mártonnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 214. sz.

A Szabolcs vármegyei nemzetörség fegyelmi szabályzatának elkészítése

129.

Nagykálló, 1848. június 19.

Ez alkalommal a megyei állandó nemzetörség fegyelmét szabályozó rendelkezés szükségé felemlítettvén.

Nemzetörségi fegyelmi szabályok készítésére alispán Kállay Emánuel, Finta Márton és Ferenczy Alajos kiküldetnek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 246. sz.

Petneházi Antalnak segédlevéltárnokká és tiszteletbeli esküdtté, Steinhüfel Józsefnek pedig tiszteletbeli esküdtté való kinevezése

130.

Nagykálló, 1848. június 19.

Főispán gróf Degenfeld Imre Petneházi Antalt levéltárnoki segéddé s tiszteletbeli esküdtté, Steinhüfel Józsefet ugyancsak tiszteletbeli esküdtté kinevezvén.

A kinevezetteknek hivatalaikba eskütétel általi iktatásuk, 's kinevezetésöknek megyezszerzte a 4 főszolgabírók általi köröztetése elrendeltetett, 's eskütétel által hivatalaikba be is iktattattak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 247. sz.

Hanke Antalnak Szabolcs vármegye tiszteletbeli orvosává való kinevezése

131.

Nagykálló, 1848. június 19.

Főispán gróf Degenfeld Imre Hanke Antalt e megye tiszteletbeli orvosává kinevezvén. A kinevezetésnek megszerte köröztetése rendeltetett.
Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 248. sz.

Szabolcsi tisztek ajánlása a honvédséghez, illetve az újoncozás megyei helyzete

132/a.

Nagykálló, 1848. június 19.

Finta Márton, mint a toborzott újonczok besorozására kirendelt polgári biztos — kormányzó bizottmányi határozat folytán —, a honvédsereghez tisztekül és altisztekül a ministeriumnál ajánlandó egyének névjegyzékét, az ajánlt tulajdonok kijelélése mellett bemutatja.

E megye részéről a honvédsereghez s rendes sorkatonasághoz toborzott újonczok száma, s honvédelmül ajánlott pénzbeli segedelem felemlítése mellett, a bemutatott névjegyzékbe foglalt egyéneknek — a honvédelmi seregnél tisztekül és altisztekül alkalmazás végett — a Hadügyi Ministeriumnál ajánlásuk elrendeltetett.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 249. sz.

132/b.

Nagykálló, 1848. június 19.

Hadügyministeriumhoz!

Kül s bel ellenektől zaklatott édes magyar hazánk szabadsága, s épsége védelmére felhívó ministeri erélyes szózat megyénk polgárai kebelébe hú visszhangra találván, siettünk a haza megmentésére anyagi áldozatokkal járulni. S a katonai toborzó biztost be nem várva, megyénk egyénei buzgó közremunkálása által toborzott egyének közül az önkéntes honvédsereghez 628, a Turszky nevét viselő 62-ik számú gyalogezredhez 230, öszvesen 858 újonczot soroztattunk be, s azokat állomási helyökre Sz. K. Debreczen városába már el is szállítottuk. Ezen felül a toborzási s honvédelmi költség fedezésére hatvanezer pengő forintot, az e jelenig adómentes földbirtokos osztály által fedezendőt ajánlva. Azon öszvegnek, valamint más önkéntes ajánlatoknak beszédésére kirendelt küldöttségeink hazafiúi buzgalommal fáradoznak. Midőn azonban a honvédelmi segedelmezésnél közremunkálunk, úgy vagyunk meggyőződve, hogy nem többet, mint honpolgári mulaszthatlan kötelességünket teljesítjük. S éppen azon honpolgári kötelességünket teljesíteni véljük akkoron, midőn a honvédsereghez besorozott értelmileg képzett egyéneink ajánlt tulajdonaira figyelmünket kiterjesztve, azon egyéneket megyénk részéről állított honvédsereghez tisztekül és altisztekül, a Hadügyi Ministerium magas figyelmébe ajánljuk. Kiknek is — megbízásunk folytán, az újonczok besorozásánál működött polgári biztosunk által elkészített — névjegyzékét a Hadügyministeriumhoz /. //.¹³⁹ alatt tisztelettel felterjesztjük.

¹³⁹ A névjegyzék fogalmazványa az aktában nem található meg.

Kelt az 1848-ik évi június 19-én s. f. t. kormányzó bizottmányi ülésünkből.
Hátirat: 249. Hadügyministeriumhoz
Eredeti fogalmazvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 767. db. 1848.*

A hajdúnemesség összeírásának kezdeményezése

133.

Nagykálló, 1848. június 19.

Hajdúkerület közönsége e megye kiküldöttei által eszközöltetni kívánt hajdúnemesség összeírása tárgyába, e megye által tett megkeresés folytán, a czélbavett összeírásnak hatósága kebelébeni meg nem engedéséről értesít.

Az összeírás szüksége elenyészvén, tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 270. sz.*

A Szabolcs vármegyei nemzetörség ideiglenes szabályzata

134/a.

Nagykálló, 1848. június 19.

A kiküldöttek megbízatásuk folytán készített ideiglenes nemzetörségi szabályokat bemutatják.

A bemutatott szabályok helybehagyattak, s azok foganatba vétele elrendeltetik. 'S a Nyíregyházi, Kállói, Nádudvari, Báthori, Kisvárdai, P. Ladányi, Újfejtői, Balkányi, Bogdányi Nemzetörség már megválasztott főtisztjeinek magok alkalmazása, az első alispánnak a parancsnoksága alatt álló nemzetörökkel megtartás végett kiadatik. A 4 főszolgabírók által megyszerte úgy rendeltetik köröztetni, hogy a szabályok a helységek jegyzői által, a helység jegyzőkönyveibe — a még jövődőbe választandó nemzetörségi tisztek, 's a helységbeli minden nemzetörök tudomására juttatás nézetéből — beirassanak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 271. sz.*

134/b.

Nagykálló, 1848. június 21.

Tegnapi megbízatásunkhoz képest, a nemzetörök számára készített rendelt ideiglenes szabályokat ./. alatt ezennel tisztelettel bemutatjuk.

N. Kálló, június 21. 848.

Kállay Emánuel mk., Finta Márton mk., Ferenczi Aloiz mk. kiküldöttek

Hátirat: 271. Június 21/848.; 17.

Szabolcs Megyei Közgyűlési Bizottmányhoz intézett hivatalos jelentésük a bent írt küldötteknek.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 787. db. 1848.*

Ideiglenes rendszabály a szabolcsi nemzetőrök számára

Nemzetőröket illető szabályok kétfélék: fegyvergyakorlatiak és rendőriek.

Fegyvergyakorlatiak következők

1. Az állomány által tanítóképpen kirendelt katonaság sokáig és hiába egy-egy helyen nem vesztegelhetvén, szükséges a nemzetőröknek mentül előbb megkezdendő és gyors betanítása. Annál fogva minden főtiszt naponként legalább egy órát, altisztek — minden héten legalább 3 nap — naponként két órát, nemzetőrök pedig minden vasárnap és ünnepnap reggel, délután két-két órát köteles hadi gyakorlatban 's ennek betanulásában tölteni. Értetődvén, hogy a főtisztek ezen itt kiszabott időközön fölül is mind az altiszteket, mind pedig a nemzetőröket sürgetni fogják a mentül szorgalmasabb tanulásra.

2. Az állomány által tanítóképpen küldött rendes katonák a helybeli nemzetőr parantsnok felügyelése 's rendelkezése alatt éppen úgy állanak, mint bármely más nemzetőr. Mihez képest a parantsnok, valamint az egész ügyelete alatt álló nemzetőrség gyakorlati előmeneteléről, úgy a tanítók magok viseletéről és képességéről az elnöklő alispánnak havonként jelentést tenni köteles.

3. A nemzetőr által elkövetett vétségeket és kihágásokat úgynevezhető "nemzetőri törvénszék" fog megbüntetni. Ezen nemzetőri törvénszék, hol több főtiszt van, alakul a főtisztekből — kiknek legifjabbika egyszersmind törvénszéki jegyző leendő —, 2 altisztből, és 2 nemzetőrből. Hol pedig csak egy főtiszt van, ott a törvénszék rajta kívül még 2 altisztből és 2 nemzetőrből állandó.

4. Ily törvénszéket minden főtiszttel ellátott helyen legalább egyszer minden hónapban kell tartani.

5. Kik a fegyvergyakorlatokon pontosan meg nem jelennek, vagy a rendőri szabályokat áthágják, pénzbeli büntetéssel fognak lakolni. És pedig a főtiszt minden egyes esetért 1 pengő frt, altiszt 20 pengő xr, nemzetőr 10 pxx-t tartozik fizetni. Mely mulasztás ha egyszersmind makacssággal párosulna, ezen pénzbüntetésen kívül a tettes az alább, 6-ik pontban kitett fogsági büntetéssel is fognak fenytetni. Mely büntetések után begyülemdő pénz a parantsnok számadása alatt állandó "Nemzetőri pénztárba", a nemzetőri szükségek födezésére lesznek beteendők 's megtartandók. Ily pénzbeli marasztalások is mindenkor csak törvénszéki ítélet következtében történhetvén.

6. Főtiszt, altiszt vagy nemzetőr, ki feljebbvalójának nemzetőr szolgálatba nem engedelmeskedik, vagy szolgálatra — magáról megfelejtkezve — részegen jelenne meg, vagy egymást gazemberséggel illetné, törvénszék által fogsággal büntettetik. Megjegyeztetvén, hogy a törvénszék ítéletét alkalmas helyen végrehajtván, ily büntetések végrehajtásáról rendszeren naplót vezetend.

7. Az elzáratási büntetés két órától legfeljebb háromszor 24 óráig terjedhet, mely fogság a körülményekhez képest böjttel is súlyosíthatatik. Értetődvén, hogy nagyobb büntetéseket maga után vonható büntények megfenyítése a polgári hatóságot illetendi.

8. A főtisztek csak házi fogsággal büntettethetnek, mely esetbe a főtiszt lakja elébe fegyveres nemzetőr lesz kiállítandó.

9. Ezen törvénszéki ítéletek végrehajtásának ellenszegülőket a parantsnok keményebb büntetés végett az elnöklő alispánnak azonnal bejelentendi.

10. Jelen szabályok életbe léptetése alkalmával minden parantsnok a nemzetőröknél található minden nemű fegyvereket összeírat, és a tulajdonosok által azokat használható 's

tiszta állapotban fogja tartatni, és azoknak minőségéről 's mennyiségéről a fent érintett havi jelentésben említést teend.

11. Az esküt, kik még le nem tették, minél előbb letegyék.

Rendőri Szabályok

12. A nemzetőrsereg egyik hivatása a közcsend és bátorság fenntartása lévén, köteles a nemzetőr a polgári hatóság felszólítása következtében, tisztjei parantsára minden kihágásokat vagy verekedéseket megakadályoztatni, 's a kihágókat vagy verekedőket felelet terhe alatt a polgári hatóság kezéhez szolgáltatni.

13. Ha a közbátorság éjjelenként örökösét kíván, a parantsnok akár önbeltátása, akár pedig a polgári hatóság felszólítása következtében örököt rendeltet. Kik aztán a polgári előljárók által is azonnal kirendelendő éjjeli strázsákat vezérlendik, 's így összefogva a közbátorságra¹⁴⁰ ügyelendnek.

14. Tűzveszély alkalmával a lopások és minden visszaélések megakadályoztathatása végett, a parantsnok folytonosan és időnkint előre tűzörököt rendelend, kiknek kötelessége leend a tűz helyén azonnal a dobszóra megjelenni, és szolgálatát teljesíteni.

15. Ily szolgálatokról az illető őrmesterek naplót vezetendnek, a szolgálatba sorozatot tartandnak. Minél fogva:

16. Minden nemzetőr szolgálatát személyesen tartozik teljesíte[ni], kivévén

17. Azon esetet, ha valaki hivatalánál vagy más előre bejelentendő foglalkozásánál fogva meg nem jelenhetnék. Mely esetben az alkalommal ugyan felmentetik a szolgálattól, 's helyébe más rendeltetik, de később a sorozat szoros megtartása mellett ezen mulasztott szolgálatot utánpótolni köteleztetik.

18. Szolgálaton és gyakorlaton kívül fegyverrel megjelenni büntetés terhe alatt nem szabad.

19. Fogsági büntetések alkalmával, a felvigyázói 's illetőleg börtönőri szolgálatokat fegyveres nemzetőrök teljesítendik.

20. Ezen szabályokat a parantsnokok minden hónapban egyszer a nemzetőrök előtt tudomás, és figyelembe tarthatás végett felolvastatni kötelesek.

Hátirat: .I. Kállónak és Nyíregyházának kiadva.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 787. db. 1848. Melléklet.

Gróf Forgách Miklós mándoki és pálcai majorsági birtokain élők elégedetlensége

135.

Nagykálló, 1848. június 19.

Gróf Forgách Miklós — a mándoki és pálcai embereinek írott szerződésen alapult — majorsági földekért járuló szolgálatoknak merész és állhatatos megtagadását, 's némelyek által a nép közötti bujtogatásokat panaszolván, ezen fontos állapotnak megvizsgálására helységenként törvényszéki hatalommal felruházott választmányok kinevezéséért, a megtagadott munkák miatt elfizetett napszámoknak a makacsok általi visszafizetetéséért, a bujtogatásoknak pedig példás büntetések eszközléséért esedezik.

Az újabb törvények kihirdetése alkalmával a megye által tett több üdvös intézkedések között a teljesíteni kellett, de megtagadott úri szolgálatoknak mimódoni felhasználására nézve e megye már intézkedvén. De különben a megtagadott földesúri illetőségek haszonbé-

¹⁴⁰ közbátorságra = közbiztonságra

ri fizetése eránti rendelkezés a közigazgatás hatásköréhez nem tartozván — de továbbá sem bujtogatósi tény —, sem a bujtogató neve fel nem fedeztetvén, a folyamodó kérelme teljesíthetőnek nem találtatván, a törvény rendes útjára utasítottatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 285. sz.

***Herczeg Esterházy Pál, gróf Dessewffy Kálmán, Kállay Ignác özvegye,
báró Horváth János, Szögyény Gábor és Liptay Károly földbirtokosok panasza majorsági
embereik engedellensége miatt***

136/a.

Nagykálló, 1848. június 19.

Herczeg Esterházy Pál, gróf Dessewffy Kálmán, Kállay Ignác özvegye, valamint B. Horváth János, Szögyény Gábor, Liptay Károly hason tartalmú, több rendbeli folyamodványaik felolvasatván.

A folyamodó földesuraknak, jobbágyaik elleni követeléseik mimódoni orvosoltatását az újabb törvények meghatározván, a folyamodók törvény rendes útjára utasítottanak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 286. sz.

136/b.

Keltezés nélkül [1848. június 19. előtt]

Tisztelt Bizottmány!

A nem úrbéri, de szerződéses munkák megtagadását orosi embereim meg nem elégelevén, némely bujtogatók által lelkesedve odaviszik a dolgot, hogy a szőlődézmát is — mely szerződés szerint készpénzben fizettetik — a szőlőkert bírása kezébe letévén, azt ott zár alatt tartják, és az uraságnak befizetni nem engedik. Mely szőlők még is, valamint a megváltott dézsmák úrbéri tekintet alá semmi szín alatt nem jöhetnek.

E panaszomat a törvény utasítása szerint Mikecz Pál szolgabíró úr eleibe terjesztettem. Aki kötelességét esmerve a hely színén meg is jelent, a makacskodókat megdorgálta, és a szőlődézsma befizetésére, mely Sz. György nap¹⁴¹ óta kezöknél hever, haladéktalan befizetésére utasította. Az ígéret ugyan meg lön, de az csak addig tartott, míg a tiszt. szolgabíró úr köztök mulatott. Mert tisztemnek többszöri felszólítása után is azt befizetni makacsul vonakodnak Bónis Sámuel úrrai azon hivatkozással, mintha ő tanácsolta volna őket avval, hogy az uraságnak ezenfél semmi fizetést ne tegyenek.

Tisztelt Bizottmány! Valóban szomorú idöket élünk, hol a birtokosnak léte és a törvény magyarázata, a jobbágy és lekötelezett polgártárs önkényére bízva marad. De mindezek nem másbul, mint a bujtogatók rossz lelkületéből veszik eredetöket, kik a népet ámitják. És ha a következő nagyobb bajnak eleje nem vétetik, Zabolch szomorú eseményeknek lesz néző helye. Valóban, ha valahova, úgy ide Orosra szükséges egy második pócsi választmány, mely a makacsokat rendre utasítsa, a hallatlan tilalom rontásokat — melyek büntetlen hagyatván, tsak a rendetlenkedök vakmerőségét nevelik — meggátolja, és a szoros vizsgálat után találandó bujtogatókat érdemek szerint példásan megbüntesse.

Ezeknél fogva a Tisztelt Bizottmányt ismételve kérem, méltóztassék erélyes rendszabályokhoz nyúlni. És bölcsessége szerint a dolgot úgy vezetni, hogy mielőtt a szabadosság

¹⁴¹ Sz. György nap, Szent György nap = április 24.

azon fokra felemelkednék, honnan azt csak erőszakos és a polgári állapotban sok a nem óhajtható módokkal visszanyomni kellessék, mindenkinek joga és tulajdona biztosságra hozassék, és így a fent említett panaszra nézve nekem is elégtétel kiszolgáltatassék.

B. Szepessy Júlia, Kállay Ignác özvegye

Hátirat: Június 19/848.; 25.

Zabolch megye bizottmányi gyűlése eleibe terjesztett panaszja és kérelme a bent írtnak.

Kállay Ignácné a szőlő dézsma fizetésnek erőszakos letartóztatásával vádolván az orosi szőlős gazdákat, ezen sérelmét orvosoltatni, a bujtogatókat pedig megfenyíttetni kéri.

Eredeti beadvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 799. db. 1848.*

136/c.

Kelkezés nélkül [1848. június 19. előtt]

Tisztelt Bizottmány!

A törvény elmagyarázása következtiben orosi embereim, kik nem úrbéri illetőségbe, de frott különös szerződés mellett földeimet bírják, szerződéses napszámjait és egyéb kötelesegeit makatsul megtagadják. Hiába magyaráztatott nekik, hogy a törvény tsak úrbéri telkeseket és zselléreket szabadította fel eddigi úrbéri tartozásaik alól, ők azt erőszakosan a majorsági, és szerződéses birtokokra is használják. Magukat átaljában avval mentetgetvén, hogy másutt sem dolgoznak, 's így dolgozni ők sem fognak. Nem lévén a f. úrnak hatalmába, hogy arra őket kényszerítő módokkal kötelezhesse.

A törvény efféle esetekben a f. urat szolgabíróhoz utasítván, ezen úton elindultam, és meghívásomra szíves is volt járásbeli szolgabíró, Mikecz Pál úr múlt napokban Oroson megjelenni. Hol is a makatskodó embereimet előhivatván, nékik a törvényt ekképpen magyarázta: hogy ők, mint nem úrbéressek, a törvény kedvezése alá nem esvén, nekem a szerződéses munkákat tenni kötelesek. Ezt ők átértvén-e, vagy tsak gúnyolván, nem tudom. Szóval elösmerték, sőt a szolgabíró előtt magukat másnapra tisztem¹⁴² által meg is hajtatni kérték. De miután másnap és harmadik nap meghajtottak, egy sem jelent meg közülök, 's így a legsürgösbb nyári munka helyébe előlem a törvény után még fenn maradt szerződéses erő mintegy eloroztatván, miután elégséges munkást drága pénzen sem szerezhetek meg, minden tavasz veteményem tönkre megyen. Ezen folytonos nyakasságrul ismét panaszkodván, a tiszt. szolgabíró úr bizonytalan kijövetelivel megbiztatott. De a nyári munka kár nélkül egy napi veszteglést sem engedvén, az én bajom rögtön és hathatós orvoslást kíván, melyért a Tiszt. Bizottmányhoz panaszos kérésemet terjesztem, és teljes tisztelettel vagyok.

B. Szepessy Júlia, Kállay Ignác özvegye

Hátirat: Jún. 19/848.; 24.

Zabolch megye bizottmányi gyűlése eleibe terjesztett panaszja és kérelme a bent írtnak.

Kállay Ignác özvegye orosi embereinek engedtlenségét panaszolván, őket szerződéses tartozásaik teljesítésére kényszeríttetni kéri.

Eredeti beadvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 799. db. 1848.*

¹⁴² tiszt, tisztartó = uradalomban magasabb rangú gazdasági tiszt

136/d.
Jéke, 1848. június 19.

Tisztelt Választmány!

Az országgyűlés bevégezte előtt történt törvények kihirdetésével az úrbérességnek felszabadultát annyira rosszul fogta fel a nép, hogy a Contractualisták¹⁴³ is az Úrdolgát¹⁴⁴ csaknem minden vidéken megtagadták. De hol már regulatio¹⁴⁵ van, ott a birtokos az úrdolga lemondásával ugyan szenvedett fogyatkozást, de elszedvén a földeket az ily emberektől, az a vigasztalása van, hogy ingyen nem bitoroltatik. De ahol még a rendbeszedés meg nem történt, 's a földek szétszórva vannak a jobbágy kéz közt, ott rendbeszedés nélkül ezt igen nehéz tenni. 'S ennek orvoslására később adatott ki a ministerialis magyarázat nyomtatásba helységenként. Ebből átláthaták ugyan a lakosok, hogy szoroson csak az úrbéresek vannak felmentve, 's a többi regulatio béhozataláig köteles szolgálni. Mégis ez ideig a mi jékei nem úrbéres embereinket sem a szakaszbeli szolgabíró úr felszólítása, sem a magunk azzali fenyegetése, hogy föld nélkül maradnak, az úrdolga járásra reá nem bírhatta. Holott más megyékbe, mint nevezetesen Ungvár, Mármaros megyékbe a törvény kihirdetésével egyszermind világosan megmagyaráztatott, a nem úrbéresek eddigi kötelességének ezutánra is leendő teljesítése. 'S hol csakugyan engedetlenkedtek, a tisztviselőknek erélyesebb fellépése odavitte a dolgot, hogy a nem regulázott helységekbe a nem úrbéresek mind úrdolgnak. De másként van nálunk, mert a mi embereink a gazdáinkat, midőn hajtattuk kigúnyolták. 'S voltak olyanok, kik felkészültek úrdolgára, a másik reáment, 's agyonveréssel fenyegette: ha hogy úrdolgára megyen. 'S a ministerialis magyarázat után máig is ebbe a helyeztetésbe vagyunk, kiknek módjuk volt béres ökröket állítani, vagy ezelőtt is tartottak. Mégis csak szenvedhető, de többen vagyunk olyanok, kik kevés földjüket jobbággal meggyőztük műveltetni, 's előtte nem tartván béres ökröket, most ily hazában tehetségünkbe nem volt azokat kiteremteni. Melynek következése az, hogy földeink parlagba maradtak, 's melyek megszántódtak is elkéstek, midőn már az eke kiszáradt a földből. 'S a magot hiába vetettük, mert az vagy örökre odaveszett, vagy most kél. 'S így mikor már másod kapása ideje is itt volna, még az elsőt se tehetjük meg annál is inkább, mivel itt ki-ki földdel bírván, pénzes munkást se tudnak kapni.

Esedezünk azért a Tisztelt Választmánynak, méltóztasson a szakaszbeli szolgabíró urat oly meghatalmazással kirendelni, hogy keményebb módokhoz is nyúlhatván, az engedetlen népet kötelessége teljesítésére reászoríthassa. Mert különben azok, kik az adónak sokkal nagyobb részét fogják fizetni, 's a szükség esetébe a fegyverfogáshoz is rokonszenvvel viseltetve a hazát védelmezni készek, akkor, midőn a most felszabadult nép erről hallani sem akar, tökéletesen az elszegényedésnek lesz ki téve. Illő tisztelettel maradván.

Jékén, június 19-én 1848.

Tisztelt Választmánynak

B. Horváth János, Szögyény Gábor, Liptay Károly

Hátirat: Zabolch Megye Középponti Kormányzó Választmányához nyújtandó folyamodások a bent irtaknak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 799. db. 1848.

¹⁴³ contractualisták, kontraktualisták = A jobbágság többségének állapotától eltérően, külön szerződés (contractus) szerint szolgáló parasztok gyűjtőneve. Az örökös jobbágság közepette lehettek ők viszonylag kedvezőbb, szabados állapotúak, de kontraktualistáknak nevezték olykor a majorsági zselléreket is.

¹⁴⁴ úrdolga, robot = A jobbágy kötelező ingyen munkája a földesúr, a vármegye stb. részére. Itt a szerződéses nem úrbéres népességnek a földbirtokos részére bérlet fejében végzett munka.

¹⁴⁵ regulatio, szabályozás, rendbeszedés, tagosítás = az egy település határában fekvő, egyazon személy tulajdonában lévő birtokparcelláknak, csere útján, egy tagban való kiadása.

136/e.
Kelkezés nélkül [1848. június 19. előtt]

Tisztelt Bizottmány!

Az úrbéri felszabadítási törvény¹⁴⁶ által a birtokos legnagyobb segítségtől véletlen megfosztatván, azon erőre szorítottatott, melyet magának béres cselédje, és szerződések mellett kiadott majorsági telkek és földek által összegyűjthetett. A cseléderő csekély pótlás lett magában, mert a törvény bennünket akkor lepvén meg, mikor a cseléd szegődésének ideje már régen elmúlt. Minden reményünk a szerződéses erőnél állott meg, de ezen remény is teljesedetlen marad, mert a megye népe egymástól a törvénynek ferde elmagyarázását eltanulván, és azt híven és szorgalmatosan tovább terjesztvén, miután a békési, gelsei, és semjényi embereim ezen makacskodástól elragadtatva szerződéses munkáit hasonlóul nyíltan, és állhatatosan meg tagadják. A törvény rendeleténél fogva pedig erőm nincsen, hogy őket arra kényszeríthetném. És miután a nyári munka legnagyobb hevíben rajtunk van, és én azt törvény szünre hiánya miatt meg nem tehetem, elegendő napszámokat pedig drága pénzen sem szerezhetek, a Tisztelt Bizottmányhoz kérelemmel járulok avégett: Hogy erőteljesen fellépni, és a pócsi hathatós intézkedésnek jótékony eredményét szem előtt tartva oly módot feltalálni méltóztassék, hogy a népünk nem a törvény értelmét — mely igen is világos — felfogja, hanem a rossz lelkű bujtogatóktól, kik azt makacskodásra és állhatatos ellenszegülésre ingerlik, megmenekedve tegyék azt, mire szabad szerződések szerint kötelezvék, és mitől őket a törvény ez ideig fel nem mentette. Az elfizetett napszámokért pedig, menyiben azokkal ezen szerződéses embereim tartoztak, illendő beszámítás mellett nékem tökéletes kármentesítés kiszolgáltassék.

Gróf Dessewffy Kálmán

Hátirat: Jún. 19/848.; 26.

Zabolch megye bizottmányi gyűlése eleibe terjesztett panasza és kérelme a bent írtak.

Gróf Dessewffy Kálmán embereinek engedetlenségét panaszolván, őket szerződéses, nem úrbéri munkák teljesítésére szoríttatni kéri.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 799. db. 1848.

136/f.
Kelkezés nélkül [1848. június 19. előtt]

Tisztelt Bizottmány!

Bár ugyan mi reánk, birtokosokra súlyosabb csapás nem eshetett annál, hogy a tavasz-munka beálltakor a törvény tőlünk az úrbéri erőt véletlen elvette, de mégis csendesesen túrtük a csapást. Mert hiszen népünknek nagy része az által szabaddá lett, mi a hon boldogítására és erősbitésére nézve szükségesnek elismertetett, meglehetősen erőt tudván azon napszámokban, melyeket szabad szerződés útján majorsági földeinkért követelhetünk. De most a dolog másképp mutatkozik, mert egy helység embere a másik helységbelit bujtogatja, és egymásra költsönösen hivatkozva ezen szerződéses munkákat is törvény által eltörölteknek lenni hiszi, vagy hinni magát tettet. 'S így azon szomorú jelenet fog elő idéztetni, hogy a birtokos drága készpénzért sem kaphatván elegendő napszámot, sok tavasz vetés munkálatlan földbe vész, és az alig távozni kezdett közínség újabbán előterem.

¹⁴⁶ úrbéri felszabadítási törvény = 1848. évi IX. törvénycikk

Ilyenek a Kis várdai, dombrádi, veresmarthi, főleg pedig az ajaki nem úrbéri, hanem szerződéses embereim, kik az egyezség útján megszabott kötelességeket makacsul és állhatatosan meg tagadják.

Miután e szorult állapotban a nyári munka közepette tisztségem¹⁴⁷ az illető főszolgabíróhoz panasszal és kérelemmel járult, 's attól csak annyi biztatást nyerhetett, hogy ő a vészben mindent megtesz, mit néki a megye parancsolni fog, a tisztelt Bizottmányt igen kérem, méltóztassék oly szabályokról gondoskodni: Hogy ez időben, hol egy napi mulasztás is kiszámíthatatlan károkat húzhat maga után, a birtokosoknak a törvényhatóság által, hova a törvény által utasítva vannak, gyors és erélyes segítség hozassék.

Herczeg Esterházy Pál

Hátirat: 286. Jún. 19/848.; 22.

Zabolch megye bizottmányi gyűlése eleibe terjesztett panaszja és kérelme a bent írtak.

Herczeg Esterházy Pál nem úrbéri jobbágyainak engedetlenségét panaszolván, őket szerződéses tartozásaik teljesítésére szoríttatni kéri.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 799. db. 1848.

A honvédként besorozható személyek testmagassága

137/a.

Nagykálló, 1848. június 19.

Olv. a miniszerelnöknek az alispáni hivatalhoz június 14-ről 499. sz. a. kelt rendelete, miszerént a honvédeket beavató bizottmány az 5 sukk¹⁴⁸ 1 czol¹⁴⁹ magas, idomos külsejű egyéneknek a honvédzászlóaljhozi sorozására utasíttatik. Tudatván egyszersmind a miniszerelnök, hogy e megyétől előlegesen javaslatba hozott egyénekre nézve azok részletes kinevezése meg is történt, a többiek erányába is tekintettel leend.

Úgy lévén a Megyei Kormányzó Bizottmány meggyőződve, hogy ha a debreczeni katonai kormányhoz az 5 sukk 1 czol magas egyéneknek a honvédekhez leendő általtétele végett a ministeriumtól, nem pedig e megyétől érkezend tudósítás, e megye részéről a Turszky ezredhez besorozott egyéneknek, kik az 5 sukk 1 czol mértéket megütik, a honvédzászlóaljhozi általtétele biztosabban fog sikeríttetni. S ennek eszközlése végett a ministeriumot megkeresni annyival inkább kötelességének ösmerte a Kormányzó Bizottmány, mivel többen a honvédsereghez beállott, de az 5 sukk 2 czol mértéket meg nem ütött egyének a Turszky ezredhez beavatásra — azon álszemérem által, hogy hazájokba mint be nem sorozott katonák visszatérni szégyennek tartották — mintegy erkölcsileg kényszeríttettek. A miniszerelnöki abbeli tudósítás folytán, hogy e megye részéről ajánlottakra nézve figyelem fog fordíttatni, a Megye Közönsége tudomására magány úton jutott azon körülmény, hogy e megyebeli honvédek századjaihoz altisztekekül ideiglenesen is idegen megyékbeli alkalmazzatnak. Felemlítése mellett a miniszerelnök figyelme e folyó hó 16-ról a Hadügyministeriumhoz ajánlott egyénekre felhívatni rendeltetett. Abbeli rendelkezésre kéretvén fel, hogy megyénkbeli feles számmal besorozott, értelmi képzettséggel bíró egyéneink tulajdonait méltányolva, a Zabolch megyei honvédi századokhoz — a rendes sorkatonaságtól által teendő tiszteken s altisztekek kívül — tisztségekre e megyebeli alkalmazzatassanak. Végre

¹⁴⁷ tisztség, tiszt, tiszttartó = uradalomban magasabb rangú gazdasági tiszt

¹⁴⁸ sukk, láb = hosszmérték, a két ököl és az egymás felé fordított két hüvelykujj együttes hossza, Magyarországon általában 31,26 cm.

¹⁴⁹ czol, col, coll, hüvelyk, ujj = hosszmérték, 25-27 mm

a miniszerelnök avégett is megkerestetik, hogy a honvédsereghez besorozás végett magokat e napokba bejelentett, de — a katonai biztosság által — a toborzás megszűnte miatt visszautasított egyének besorozására a debreczeni katonai biztosságot utasítsa. S azon egyének besoroztatását annál biztosabban reményli is a bizottmány, mivel mint értelmileg képzett s vagyonos egyének, foglalópénz fizetés nélkül kívánnak besoroztatni.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 337. sz.

137/b.

Pest, 1848. június 14.

499.

A Miniszerelnök
Zabolch Megye Első Alispánjának!

Az önkéntes honvédeket beavató bizottmánynak irányt adó utasításul szolgáljon, hogy ha 5' 1" magas, fiatal, idomos külsejű és növést ígéro egyének ajánlkoznak, azokat gondolkodás nélkül besoroztathatja a honvéd debreczeni zászlóaljához.

Jelentésük második pontjára nézve pedig feleletül adatik, hogy a nagykállói önkéntesek Debreczenbe, azaz a zászlóalj alakulási törzshelyére szállítandók.

Lovassági honvédosztályok jelenleg nem alakíttathatnak. Azonban az önkénteseknek értésükre lehet adni, hogy ha később a körülmények, és az álladalom pénzügyi mivolta lovasság kiállítását megengedné, ahhoz sok gyalog honvédek általteendők lesznek.

Végre a megyétől előléptetésre javaslatba hozott egyénekre nézve, azok részletes kinevezése már meg is történt, a többire nézve pedig méltó visszatekintéssel fogok lenni.

Pest, június 14-én 848.

Gróf Batthyány Lajos mk.

Hátirat: 337. Június 23/848.; 51.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 819. db. 1848.

137/c.

Nagykálló, 1848. június 15.

Miniszerelnöknek!

Folyó hó 14-ről 499. sz. a. alispáni hivatalunkhoz Miniszerelnök Úr által utasított azon rendelet folytán, miszerént az 5 sukk¹⁵⁰ 1 czoll¹⁵¹ magas, különben idomos külsejű egyéneknek a honvédzászlóaljokhoz besorozása megrendeltetik. Tisztelettel felkérjük Miniszerelnök Urat, hogy megyénk részéről a Turszky ezredhez besorozott azon egyéneket, kik a fentebbi tulajdonokkal felruházvák, a honvédzászlóaljhoz általtételökre a debreczeni katonai bizottmányt utasítani méltóztassék. Ezen kívánatunk teljesítését annál biztosabban reményljük, mivel a honvédsereghez toborzott, de az 5 sukk 2 czoll mértéket meg nem ütő egyének közül a Turszky ezredhez besoroztatásra többen azon álszemérem által, hogy házójukba, mint be nem sorozott honvédek visszatérni szégyennek tartották, mintegy erkölcsileg kényszerítették.

¹⁵⁰ sukk, láb = hossz mérték, a két ököl és az egymás felé fordított két hüvelykujj együttes hossza, Magyarországon általában 31,26 cm.

¹⁵¹ czoll, col, coll, hüvelyk, ujj = hossz mérték, 25-27 mm

Minthogy pedig magányúton azon körülményről értesítettünk, hogy e megyéből állított honvédszázadokhoz altisztekül ideiglenesen is más megyebeli egyének — megyénkbeli képzett egyének mellőztével — alkalmaztatnak, megkerestük Ministerelnök Urat avégett, hogy általunk folyó hó 16-ról a Hadügyministeriumnál tisztekül és altisztekül ajánlott egyéni képzettségét figyelemre méltatva, a Zabolch megyei honvédi századokhoz — a sorkatonaságtól általveendő tiszteken és altiszteken kívül — a többi tisztségre és altisztségre megyebeliek alkalmazása eránt rendelkezni méltóztassék. Továbbá felkérjük Ministerelnök Urat, hogy — e jelen napokba a honvédsereghez besorozás végett, magokat a debreczeni katonai biztosságnál bejelentett, de a biztosság által a toborzás megszünte miatt — be nem sorozott egyének a honvédsereghez besorozása végett, a debreczeni katonai biztosságnál intézkedni sziveskedjék. Ezen kívánatunk teljesítését annyival biztosabban hisszük, mivel a besoroztatni kívánt egyének — mint értelmileg képzett, vagyonos egyének — foglalópénz fizetés nélkül kívánnak besoroztatni.

Kelt az 1848-ik évi június 15-én s. f. t. n. N. Kállóba t. kormányzó bizottmányi ülésünkből.

Hátirat: 337. Ministerelnökhöz.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 819. db. 1848.

Vékey Károly panasza karászi majorsági zsellérhelyeinek úrbéri zsellérhelyekké alakítása iránt

138/a.

Nagykálló, 1848. június 19.

Vékey Károly Karász helységében levő majorsági zsellér helyeknek — Kubinyi Ignác szakaszbeli szolgabíró által — úrbéri zselléri helyé lett alakítását panaszolván, ebbeli panaszanak orvosoltatása végett egy küldöttséget kér kiküldetni.

A földesúr 's jobbágyok között fentforgó kérdéseknek mimódoni elintézését a törvények megszabván, a folyamodó a törvény rendes útjára utasittatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VI. 19. kb. jkv. 380. sz.

138/b.

Besenyőd, 1848. május 22.

Tisztelt Megyei Bizottmány!

Folyó év május 10-én Kubinyi Ignác szolgabíró úr Karász helységében, testvéreim ideiglenes birtokokba álló egy lakhelyünket — az mostanába azon helyen lakó — Kis Mihálnénak, mint úrbéri zsellér helyett teljesen sajátul nyilvánította. Holott az ide ./. alatt mellékelt karászi telekkönyvből kivonat szerént, a 117. térképszám alatt majorsági zsellérnek van a Kis Mihály lakja bejegyezve. Ezen kivonat hitelességét a megye levéltárában betetett Karászi Telekkönyv párja is igazolandja. De igazolja azon hely valóságos majorsági állását még az is , hogy a rajta lévő ház sajátunk, és Kis Mihály ott nem mint taxás, hanem mint árendás lakott, még a mai időben is. Azonban a lakhely nagyobb részit soha nem is használta, még most is a testvéreimtől haszonbérbe bírt zsidók kizárólag használják. Nem is volt Kis Mihály sem maga, sem elődei állandó lakosa azon helynek, mert csak legközelebbi tíz esztendők alatt is többek lakóképpen laktak azon helyen, mit a tisztelt bizottmány egy kinevezett küldöttsége által megvizsgáltathat.

E részbeni rendeletét a Kormányzó Bizottmánynak tisztelettel kérvén, 's a dolog ily állásában, 's a törvénynek ide nem magyarázhatásából elfajzított telki helyünket visszaadatni méltóztassék.

Tisztelettel vagyok Besenyődön, 1848-ik esztendő május 22-ikén

Vékey Károly mk.

Hátirat: 380. Beadva: május 22/848.; 4.

Szabolcs Megye Kormányzó Bizottmányához benyújtott kérése a bent írtnak.

Végzés: A földesúr, 's jobbágyok között fennforgó kérdéseknek mi módoni elintézését a törvények megszabván, a folyamodó a törvény rendes útjára utasíttatik.

Költ az 1848-ik évi június 19. s t. n. N. Kállóban tartott kormányzó bizottmányi ülésből.

A törvény útjára utasíttatik.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 835. db. 1848.

Bónis Menyhért téti földesúr panasza zsellérei munkamegtagadása miatt

139.

Téth, 1848. június 30.

Tisztelt Választmány!

Az ide másolatban mellékelt és látomásozott úrbéri kivonatból látható, hogy nékem Téth helységében öt 4/8 részes úrbéri telkeim vannak. A többi tulajdon házamban lakó zselléireim rész szerint belső, rész szerint külső allodiális földeimet használják. A nevezett öt úrbérieket helyeztem a nemzet betsület védpaizsa alá. De zselléireimet méltán minden nap a munkára, ha szinte unszolom is, a szolgálatot tőlem egyátaljában megtagadták, 's nem csak tavasz veteményem kapálatlan vesztiben van, de szőlőm is a gyomtól egészen ellepetve. Megyeszerte ösmeretes az itt lévő lakosoknak nyakasságok. Ha ezeken példa tétetik, egész megyére szolgálánd. Minthogy az újabb törvények szerint az alispán úrnak katonai hatalom kart alkalmazni meghagyatott, kérem a Tisztelt Választmányt, azon katonai hatalom kart a nyakasok költségére kirendelni, megérkezésök előtt pedig az illető szolgabíró úr által őket értesíttetni kegyeskedjék. Aki többekben tisztelettel vagyok

Téthén, 30-ik június 1848-ban.

A teljes tisztelettel való Választmánynak alázatos szolgálja

Bónis Menyhért mk.

Hátirat: 447.

Zabolch vármegye tisztelettel címzett Választmányához folyamodása a bent írtnak.

Követelése sikeresítése végett a törvény útjára utasíttatik.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 878. db. 1848.

Eszeny, Szalóka és Ágtelek kérelme, a Tisza lónyai töltésének kötelező közmunkával való megerősíthessék

140.

Eszeny, 1848. június 30.

Tekintetes Nemes Vármegye!

Tekintetes Nemes Bereg megyében helyheztesett Nagy Lónya helysége határán m. e. 400 ölnyi Tisza szakadás bennünket oly veszéllyel fenyeget, hogy ha annak betöltése mi előbb nem eszközöltetik, a Tiszának legelső feláradásával határainkat a víz annyira meglepi, hogy semmiféle természetnyeiinknek semmi hasznát nem veendjük, sőt még a lakhelyeinkből is ki kelletik költöznünk. Melynél fogva:

Alázatos tisztelettel folyamodunk a Tekintetes Nemes Megye kegyes színe eleibe, méltóztasson bennünket a Záhonytól Kis Várda felé vezető országúton reánk kimért közmunka alól felmenteni, és azon erőt a nevezett T. szakadás betöltésére fordítani. Annyival is inkább, mivel a Tisza töltésekre évenként több 100 napokat kellett eddig is áldoznunk, mely esedezésünk után a legalázatosabb tisztelettel maradunk

Eszenybe, 30-án június 1848.

Tekintetes Nemes Vármegyének alázatos szolgálói

Eszeny, Szalóka és Ágtelek közönsége

Hátirat: Július 4/848.; 11.

Tekintetes Nemes Zabolch megyéhez intézett alázatos kérelme a bent irtaknak

M. Alispán Kállay Emánuel Úr a bent érintett szakadást mérnök által nézesse meg. Elkészíttetésére megkívántató erőnek aránylagos kiszolgáltatására szomszéd Beregh megye Alispáni Hivatalát keresse meg, 's úgy intézkedjen, hogy a Tiszán belül eső három helység lakosaira fekvő közteréből az elkészíttetésre szükséges kézi munka kiteljen.

Péchy László mk. e. alispán

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 106. 9. tétel, sz. nélkül, 1848. VII. 4.

A kormány hivatalos lapjának rendszertelen megérkezése

141.

Nagykálló, 1848. július 1.

Ennek folytán indítványba tétetvén, miszerint a kormányi hivatalos újságlap, az úgynevezett Közlöny kerületenként felosztott helységekbeni rendetlen szétküldözés miatt a kitűzött célznak meg nem felel, e részben tehát intézkedni szükséges lenne.

Mind a 16 szolgabírók odautasíttatnak, miszerint a Közlönynek az illető szakaszokban használatára nézve úgy intézkedjenek, hogy a postához legközelebb eső helységek aztat kivétetvén, legfeljebb 8 napok alatt a kijelelt helységekbe elhordatva használathassék. A megyének e tárgyban felosztása minden szolgabíróknak kiadatni határozatván.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 1. kb. jkv. 443. sz.

Jármý Tamás viselt közhivatalairól bizonyítványt kér

142/a.

Nagykálló, 1848. július 1.

Jármý Tamás arról, hogy mikor minő hivatalokat viselt, s minő szolgálatokat tett, bizonyítványt adni kér.

A találandókhöz képest adódjon hiteles bizonyosságlevél.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 1. kb. jkv. 451. sz.

142/b.

Nyíregyháza, 1848. június 25.

Nyíregyháza, 25-ik június 848.

Édes Mártonom¹⁵²!

Az ember társai boldogíthatásokat munkálni kész. Jószívű Kállay Péter azt írván nékem, hogy a vármegyétől vegyem ki a bizonyítványt — tett hivatalos szolgálataimról — 's azt küldjem fel hozzá. Azon bizonyítvány kiadása eránt a megyéhez szóló folyamodásomat ezen levelemhez oly bizodalmas kéréssel zártam, hogy azt a szokott módon bémutatván elébb valamelyik Alispán Úrnak, következőve olvastasd fel, 's a bizonyítványt adasd ki. A kiadását mindamellott, hogy pénz nélküli nagy szegénységbe élek, azért sürgetem, hogy mostanába költség nélkül küldhetném azt Pestre. Azonban szorító körülállásaimhoz képest fizetnem kell. Péchy Alispán Úrhoz akartam én e fentebb érdeklett bizonyítvány eránt írni, de meggondolván, hogy a Jegyző Hivatallal is kell némely, a jegyzőkönyvbeli határozások könnyebb fel találhatások tekintetéből jegyzéseket közölni, ennyinek tétetésével nem akartam T. Péchy Alispán Urat terhelni. /:Ki különben is, tapasztalásom szerént tőlem idegenkedőnek nézettethetik, bár én ellene soha, még csak gondolattal sem vétettem!/: Igaz, hogy tőlem /:mint szegénytől!/: nem nagy kölcsönt lehet visszavárni! De sokszor nem is csak kölcsönbe adnak az emberek egymásnak segítséget. No de /:Néhai Szombathy Professorként!/: hac obiter!¹⁵³ Egyéberánt

805-ik esztendőben az Insurrectionál¹⁵⁴ voltam alhadnagy, 809-be főhadnagy 's Kállay hazajövén századkormányzónak, a Líneától¹⁵⁵ az ő volt helyére tevődtem. 810-be fegyverek gondviselőjének tétetődtem. Ugyan 810-be alszolgabírónak választatódtem, 819-be főszolgabíró lettem. A 825-ik évi országgyűlésről néhai Bónis Samu hazajövén, 826-ba helyette én küldöttem. Hazajövén a diétáról¹⁵⁶ a fő szolgabírói hivatalt lettettem, a 1828-iki restauratiókor¹⁵⁷ 's azután több ízbe kiküldöttségi, 's törvényszéki elnök, és olykor-olykor helyettes alispán voltam. A 830/831. katonaállításkor pedig polgári biztosnak rendelt a Tekintetes Nemes Vármegyé, 's az voltam.

Többire a hozzád intézett ezen levelembeli kérésem következőzése eránt, amidőn tudósítasodat kérésem mellett várnám, örökre marad hív atyafi barátod

Jármý Tamás mk.

¹⁵² A címzett Finta Márton, Szabolcs vármegye újoncozási biztosa.

¹⁵³ hac obiter = erről elmenve, tárgytól való eltérés

¹⁵⁴ insurrectio, insurrekció = fegyveres felkelés, a nemesség hadba vonulása, nemesi felkelés a magyar rendiség korában

¹⁵⁵ línea = vonal

¹⁵⁶ diéta = országgyűlés

¹⁵⁷ Az 1825/1827. évi országgyűlés eredményeként ismét megújítják a nemesek és az országgyűlés jogait. Valószínű erre utal a 1828-i restauratio kifejezéssel.

U. i.: Mintegy 7 v. 8 nap múlva, mikor leszel Geszteréden? Ha megírnád, valahogy csak elmennék hozzád sorsomról beszélni veled, mert a Péter jó szándéka következése még nem egész bizonyos. Kállóba nem akarok menni!

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 881. db. 1848.

A Szabolcs vármegyei nemzetőrség részére a Felsőremetei Vasgyárral fegyverek készíttetése

143/a.

Nagykálló, 1848. július 1.

Olv. a hadügyministernek folyó évi június 21-ről 71. szám alatt kelt rendelete, mellyel tudtul adatik, hogy mennyibe a fegyvergyártásra alkalmaztatni kívánt hengermalom fegyvergyártásrai életbe léptetése csak több hetek leforgása után reménylhető, a Bécsből szerzett fegyverek pedig megérkezéskor honunk fenyegetett részére szállíthatnak, ez okon e megyebeli nemzetőrség fegyverrel ellátása nem eszközölhető. Hanem mihelyest a körülményeknél fogva készíttetni lehet, e megye ebbeli kívánata teljesíttetni fog. Ugyanez alkalommal főszolgabíró Irinyi Istvánnak, szuronyos löfegyverek készíttetése tárgyába a ribniczei gyár-igazgatóval — megyei határozat folytán — lett értekezéséről szóló abbéli jelentése, miszerént az érdekllett gyárigazgatóság időszakonként számos fegyvereknek készíttetésére készségét ajánlotta, felolvastattott.

A megyei nemzetőrségnek fegyverrel ellátása végett, a ministeriumhoz ismételve tett felterjesztések eredménytelenül hangozván el. A felolvasott főszolgabírói jelentésből pedig nyilván lévén az, hogy a ribniczei gyár a szerződéstől számítva kétheti időszak alatt 100 darab, azon időtől számítva koronként számos szuronyos löfegyvereket kiállítani képes. Kállay Emánuel alispán, Irinyi István főszolgabíró felhatalmaztatnak, hogy az érdekllett gyárigazgatósággal fegyverek készítése végett szerződésre lépjenek. Még pedig — minthogy 1500 darab fegyverek megszerzési árának, a nemzetőrségi egyének általi fedezése biztosan reménylhető — 1500 darabra nézve a szerződést mind a gyárigazgatóság, mind a megye irányába kötelezőképp kössék meg, 1500 darabra nézve pedig a ministeriumtól érkezendő jóváhagyás feltétele kikötése mellett. Úgy mindazáltal, hogy a fegyverkészíttetés eránti ministeri engedély megérkezéttel, e megyei nemzetőrség szüksége által igényelt fegyverek készítése, mind a gyárigazgatóság által másokkal kötendő fegyverkészítési szerződések s bizományok felett a készítési 's gyártási időre nézve előnnyel bírjon. A fegyver beszerzési árának a — nemzetőrségi egyének általi megtérítése fejébe — készíttendő 1500 darab fegyverek ára előlegezése fejébe, a gyárigazgatóság által kimutatandó biztosítás mellett 3000 pft. a Honvédelmi Segedelem Pénztárából, a kiküldöttek felelőssége mellett utalványoztatik. Határozatilag kimondatván, hogy a lövészi kísérlet után alkalmasoknak nem találandó fegyverek a gyárigazgatóság által visszaveendő, és minden 200 darab fegyverkészlet a gyártulajdonos által tüstént szállítandó. A kiküldöttek eljárásukról jelentésök folyó július hó 17-ére bevaratván. A fegyverek készültéig töltések készíttetése, puskaolyók öntetése, beszerzése eránti intézkedésre Finta Márton utasíttatik. Minthogy pedig a nemzetőrségi azon egyének számára, kik a fegyverek árát fedezni nem képesek vagy nem kívánják, fegyverek az állományi pénztár költségére beszerzendők. A Pénzügyi Ministerium megkerestetni rendeltetett avégett, hogy a ribniczei gyárból a nemzetőrségi egyének költségére megszerzendő 1500 darab fegyvereken kívül, még 1500 darab fegyverek árának — e megye által honvédelmi segedelmezésül ajánlott öszvegből — fedezésére engedményadással járuljon.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 1. kb. jkv. 456. sz.

143//b.
Litke, 1848. június 25.

Tisztelt M. Alispány Úr!

A ribniczei hámorba készítendő fegyverek mikénti megszerezhetése tárgyában történt kiküldetésem, ennek folytán hivatalosan jelentem. Miszerint a hámor felé indulva tudtomra esett Pondelicsek Adalbert fő hámori igazgatónak Szobráncon létele, kivel is a f. h. 23-án összevettem. És küldetésemet tudtára adván, hogy a megye bizonyos mennyiségű szurronnyal ellátott lőfegyvereket — 2000-et bizonyosan és azon felül a szükséges számig — kíván tőle megszerezni. Amely fegyvereknek könnyűeknek, tökéleteseknek és egészen felkészítetteknek, a legjobb anyagból kell lenniök. Valamint szintén felkérem nevezett igazgatót, hogy egy példányt tökéletesen felkészülve szolgáltatson kezeinkbe, hogy azt a megyének bemutathassam. Valamint szintén felhívtam, hogy mire tehetné egy tökéletesen felkészített darabnak az árát. Ezekre Pondelicsek Adalbert kinyilatkoztatta, hogy fegyvereket a kívánt számon felül is képes kiállítani. Kinyilatkoztatván, hogy azoknak jóknak, tökéleteseknek és egészen felkészítetteknek kell lenni. De csak úgy vállalja azoknak elkészíttetésüket ha nem ő, de a megye küldend bárminő mustra példányt. És akár minő legyen az, képesnek érzi magát elkészíttetni, és árát csak a kapott minta után szabhatja meg, ígérvén azt teljesíteni a legjutányosabban. Hogy mennyit és mi idő alatt lehet képes teljesíteni, azt a mustrának kezeihez kapása határozza. De kinyilatkoztatta, hogy amint a mustra fegyver kezeihez gyön egy heti időköz után, azt követő első hétvégével már százat képes kiállítani, és folyvást mindég többet. És így mi előbb gyön a mustra, a fegyverek annál hamarább készíttetnek. Tisztelt Alispány Úr! Egy megbecsülhetetlen kincs ez most. Használjuk, nehogy mások megelőzzenek bennünket. Még csak Ungh megyével van némű bizonytalan szöväáltásba, de ha sietünk miénk az elsőség. Akár Debreczenbe, akár Kassán kaphatunk kéz alatt tökéletes, legújabb alakú szuronyos lőfegyvert. És ha az kezünkbe van, a munka megindul: készített ágyukat, kardokat és pisztolyokat.

Örültem, ha kiküldetésemet pontosan teljesítettem. Tisztelettel vagyok

Tisztelt M. Alispány Úr

Litke, június 25. 848.

alázatos szolgája Irinyi István mk.

Hátirat: 456. Július 1./848. Nints behozva a jegyzőkönyvbé.

Címzés: Kisvárdai járás Főszolgabírójától, Tisztelt M. Alispány Péchy László Úrnak tisztelettel hivatalból Madán.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 884. db. 1848.

143/c.
Nagykálló, 1848. július 1.

Pénzügyministernek!

.....¹⁵⁸ nemzetőrségnek¹⁵⁹ által fegyvernek¹⁶⁰ ellátása eránt nyünk¹⁶¹ a Hadügyministeriumtól közelebb múlt június 21-ről 71-ik szám alatt hozzánk utasított tudósítás által meghíusulva látván. Fegyverek beszerzése végett lépéseket önmagunk erejére

¹⁵⁸ A papír töredezettsége, rongálódása miatt a mondat ezen része hiányzik.

¹⁵⁹ A papír töredezettsége, rongálódása miatt a mondat ezen része hiányzik.

¹⁶⁰ A papír töredezettsége, rongálódása miatt a mondat ezen része hiányzik.

¹⁶¹ A papír töredezettsége, rongálódása miatt a mondat ezen része hiányzik.

támaszkodva tenni, hazánkat, nemzeti létünket enyészettel fenyegető vészes körülmények parancsolták. S azon egyének számára, kiktől biztos hiedelmünk van, hogy a fegyverek beszerzési árát fedezni képesek, mind hazafiúi szeretetök azon hiedelemre — hogy fedezni kívánják — jogosít. 1500 darab szuronyos lőfegyverek készíttetése eránt az Ungh megyébe kebelezett gyárigazgatóságali egyezkedésre, s szerződésre kellő lépéseket tettünk. Mint-hogy pedig megyénk nemzetőrei között számosan vannak, kik lángoló hazaszeretet által magokat mások által felülmulatni nem engedik ugyan, s erélyességökre a haza vészes körülményei között biztosan számolhatunk. De vagyoni tehetségök korlátoltsága miatt, a fegyverek kiállítás költséget tetemes áldozattétel nélkül nem fedezhetnék, ezek fegyverrel ellátásukra nem maradt más út, mint Pénzügyminister Urat avégett, hogy 1500 darab szuronyos lőfegyverek beszerzési árának a megyénk által — honvédelmi segedelmezésül — ajánlott pénzmennyiségből fedezésére engedélyadásra s beleegyezésre tisztelettel felkérjük.

Akik is amidőn ebbeli kérelmünk teljesítését biztosan reménylettünk, tisztelettel maradunk az 1848-ik évi július 1-ső napján N. Kállóba t. kormányzó bizottmányi ülésünkből.

Hátirat: Pénzügyministernek

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 884. db. 1848.

Az útutazók útlevelének fokozott ellenőrzése

144/a.

Nagykálló, 1848. július 1.

Békés Megye Rendőri Bizottmánya azon intézkedéséről, miszerént az utazó egyének úti leveleinek előkérése, s ha azt előmutatni nem tudnának, azon egyéneknek rendőri felügyelés alá kísérése eránt rendelkeztek, e megye Közönségét tudósítja.

Ezen tudósító levél nyomán a megyebeli szolgabírók odautasítatnak, hogy minden ösmeretlen utazók úti levele előkérése, s az úti leveleket előmutatni nem képeseknek az illető szakaszbeli szolgabírók elébe kísértetése eránt szakaszaikba intézkedjenek. 'S evégből minden helységekbe — úgy éjeken át, mint naponta — felvigyázó örök kirendelése eránt hatályosan intézkedjenek, s ebbeli intézkedések teljesítése felett örködjenek. Ezen határozat s intézkedésről szomszéd Zemplén, Ungvár, Beregh, Szathmár, Bihar, Heves, Borsod megyék, a Hajdúkerület, s Sz. K. Debreczen városa értesíttetni rendeltettek. Békés Megye Rendőri Bizottmánya rendelkezése megyeszerte köröztetése elhatározatván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 1. kb. jkv. 464. sz.

144/b.

Gyula, 1848. június 16.

10/848.

Békés Megye Teljes Hatalmú Védőri Bizottmánya
Szabolcs megye Egyeteméhez!

Jelen zavaros időkbén szükségesnek látván a béke, rend és közbátorság érdekében megújítani azon már rég fennálló, de nem mindenütt, és nem mindenkor kellő szigorúsággal alkalmazott rendeletet, miszerént útlevel nélkül járn senkinek nem szabad. Azon teljes hatalommal, mellyel bennünket a megyei egyetem végzésileg felruházott, elhatároztuk, hogy evégett őrségül minden város, vagy községbe vezető vonalakon kirendelt nemzetőrök mind a kebelbeli, mind a vidéki utazóktól — ha személyesen őket fel nem ismerik — minden

illedelemmel, de különbség nélkül útlevelet követeljenek. 'S kik azt előmutatni nem tudnak, rendőri felügyelés 's bánás alá helyhezzék.

Miről avégett értesítjük Önöket, hogy ebbeli határozatunkat közhírré tétetvén minden embert figyelmetessé, óvakodóvá tegyenek, 's ez által mind az utazókat, mind bennünket minden kellemetlenségtől kíméljenek.

Kelt az 1848-ik évi június 16-án Gyulán tartatott ülésünkből.

Szombathelyi Antal elnök mk.

Hátirat: 464. Június 30-án 1848.; 30.

Közzöltesse minden, Bereg, Bihar, Szathmár, Ung, Zemplén, Heves, Hajdúkerület Debreczen.

Címzés: 10/848. Békés Megye Teljes Hatalmú Védőri Bizottmányától Szabolcs megye Egyetemének hivatalból N. Kállón.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 892. db. 1848.

144/c.

Nagykálló, 1848. július 1.

Nemzeti létünk veszélyeztetésére irányzott bűnös izgatás — hazánk több vidékén felmerült merényletek — azon határozat hozatalát tévén szükségessé, hogy megyénk kebelébe fekvő helységen keresztül utazó idegenek a községenként felállított örök által, úti levelük előmutatására felhívassanak. Úti levelek elő nem mutathatása esetére, igazolás tekintetéből az illető szolgabírók elébe kísértessenek. Hogy Önök kebelébe lakó, s megyénkbe általutazni szándékozó egyének magukat általutazásuknál ebbeli határozatunkhoz alkalmazhassák, Önöket ebbeli határozatunk megyéjükbeni közzététele végett ezennel felkérjük.

Kelt az 1848-ik évi július 1-ső napján N. Kállóban t. kormányzó bizottmányi ülésünkből.

Hátirat: 464. Zemplén, Borsod, Ungh, Beregh, Szathmár, Bihar, Heves, Békés megyéknek, a Hajdúkerületnek, Debreczen városának.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 892. db. 1848.

Az újfehértói nemzetőrség szervezése

145.

Nagykálló, 1848. július 1.

Szolgabíró Papp Antal az újfehértói nemzetőrség abbeli kívánataról, miszerént több, a helységbe nemzetőrségi képességgel bíró egyéneknek, azok között több izraelitáknak a nemzetőrök közé leendő besoroztatását kéri. Jelentést tévén felemlítik egyszersmind azt, hogy Kubinyi József hadnaggyá, Szoboszlai Károly tizedessé lett elválasztatásukat — miután az felkiáltás útján eszközöltetett — elösmerni nem akarván, ebbeli minőségbe nemzetőri szolgálatot tenni vonakodnak. Több tizedesek pedig a tizedesi szolgálat alóli felmentésüket, s köznemzetőri szolgálatra alkalmaztatásukat kéri.

Az öszveírásba be nem foglalt nemzetőrségi képességgel bíró lakosok öszveírására, úgy szintén azon egyének tisztségi helyének, kik felkiáltás általi elválasztatásuk miatt nemzetőri szolgálatot tenni nem kívánnak, szavazás útján betöltése eszközölésére szolgabíró Papp Antal utasítatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 1. kb. jkv. 465. sz.

Szini Pál nemzetőri tiszté ajánlásának kérése

146.

Nagykálló, 1848. július 1.

Szini Sámuel a nemzetőrség közé Pesten besorozott Pál nevű fiát a Hadügyi Ministeriumnál ajánlatni kérvén.

Mennyibe a honvédsereghez beállott a folyamodványba felemlített egyén Pesten, nem pedig a megye részéről soroztatott be, a folyamodó fiának a Hadügyi ministeriumnál e megye általi ajánlása teljesíthetőnek nem találtatott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 1. kb. jkv. 466. sz.

A kisvárdai nemzetőrség betanítása

147.

Nagykálló, 1848. július 1.

Czóbel Imre kisvárdai nemzetőri százados Csengeri Imre végképp elbocsájtott gránátos közvitéznek, a nemzetőrség katonai gyakorlatokra tanítására leendő alkalmazása végett folyamodván.

E. alispán Péchy László odautasíttatik, hogy a kisvárdai nemzetőrség fegyverbeni gyakorlására rendelt sorkatonasági egyén egyikének — fegyvergyakorlat tanítása végett — más helyre által tétele, Csengeri Ferencnek¹⁶² kisvárdabani tanításra alkalmazása végett intézkedjék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 1. kb. jkv. 468. sz.

A Szabolcs vármegyei közigazgatás ügyiratkezelésének megszigorítása

148.

Nagykálló, 1848. július 1.

Ez alkalommal a hivatalos levelek 's rendelkezéseknek elkészése felemlítettvén.

A szolgabíróknak meghagyatik, hogy afelett, miszerént a hivatalos levelek megérkezé-
nek s indulásának ideje a helységek jegyzőkönyveibe pontosan beiktattassanak, 's a levelek
tovaküldése sietve teljesítésén szigorún örködjének. Egyszersmind minden hivatalnokok
odautasíttatnak, hogy jegyzőkönyvjük számát, mely alatt hivatalos levelek kelnek, a levelek
külséjére — a küldésnél beiktathatás nézetéből — pontosan feljegyezzék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 1. kb. jkv. 470. sz.

A Szabolcs vármegyei nemzetőrség egyenruhával való ellátása

149.

Nagykálló, 1848. július 1.

A nemzetőrségnek nemzetőri egyenruhávali ellátása eránti rendelkezés szüksége fel-
említettvén.

¹⁶² Csengeri közvitéz az eredeti jegyzőkönyvben is két keresztnévvel szerepel.

A szolgabírók odautasíttatnak, hogy a szakaszaikba öszveírt nemzetőröket — a nemzetőri tisztek közbejöttével — a nemzetőrségi egyenruhák magok számára leendő beszerzésére felhívván, azon egyéneknek, kik nemzetőri egyenruhák önköltségökön beszerzésére ajánlkoznak, névjegyzékét — a ruházati kelmék beszerzése éránti intézkedés tekintetéből — alispán Péchy Lászlónak hovaelőbb mutassák be. Egy gyalogsági nemzetőr egyenruhája költsége — legfelsőbb számítással — 14 pft-ba, egy lovas nemzetőré 20 pft-ba állapítatván meg. Határozatilag kimondatik egyszersmind az, hogy a ruházat beszerzésére önként ajánlkozók irányába ajánlatuk kötelező erejűnek fog tekintetni.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 1. kb. jkv. 473. sz.

A honvédelmi segedelmezésül felajánlott természetbeni anyagok hasznosítása

150/a.

Debrecen, 1848. július 3.

Honvédsereg, 10-ik zászlóalj
Szabolcs Vármegyének!

Iderekesztve van szerentsém közölni a megyével az Országos Haditanács elnöke azon rendeletét, melyben a megye odautasíttaték, hogy az önkéntes ajánlatok 's tulajdonképp anyagok, amennyiben azok a felruházás, fegyverezéshez anyagul szolgálhatnak, természetben a zászlóaljhoz szállíttassanak. Ilyenek lehetnek: bőr, vászony, kék és barna posztó. Azon ajánlatok ellenben, melyek ily végre nem használhatók, tétessenek pénzzé 's csak pénzben küldessenek által. Midőn a megyét ezekről tudósítom, az alkalmat használom személyemet 's szolgálatomat betses kegyeibe ajánlani.

Debreczen, július 3-án 1848.

Szemere Pál mk. őrnagy

Hátirat: július 7/848.; L/66. Melléklete ./. jel alatt található.

Címzés: Sz. 9. Honvédsereg 10-ik zászlóalj Szabolcs Vármegyének hivatalosan N. Kállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/66. db. 1848. VII. 3.

150/b.

Budapest, 1848. június 10.

Másolat.

1848/e. 131. Az Országos Haditanács Elnöke. A Zászlóalj Parancsnokságának Debreczenbe, Budapestén, 1848. június 10-kén sat.

Egyébiránt az önkéntes ajánlatok illetőleg ajándékok útján befolyandó anyagok, a kérdéses készítményekre felhasználandók lévén. Két pont intézkedés tétetett, miszerént az efféle küldemények Beregh, Bihar, Mármaros, Szabolcs, Szathmár 's Ugocsa megyék, úgy nem különben a Hajdúkerület részéről e zászlóalj parancsnokságának Debreczenbe szállíttassanak, és rendes átvétel térítvények mellett átszolgáltassanak.

A megnevezett törvényhatóságok bővebb tájékozása végett mindazon tárgyakat, melyek ruházatra szükségesek s felhasználhatók, ezen zászlóalj parancsnoksága — körirat által — az érintett megyék kerületében kihirdetendi. 'S intézkedendik, hogy a szállítványok a lehető

leggyorsabban, 's minden felösleg költségek mellőzésével eszközöltessenek. Mi úgy fog elérendni, ha a küldemények továbbszállítás végett, minden közben eső állomások által felvételni fognak sat.

Baldacci mk.

Hátirat: /. jel

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/66. db. 1848. VII. 3. Melléklet.

A Nyíregyházáról távozó katonaság löporának kérése a helyi nemzetőrsége részére

151.

Nyíregyháza, 1848. július 7.

Tisztelt Alispány Úr!

Értésünkre esett, hogy a helyben szállásoló katonaságnál mintegy hatmázszányi löpor van, és azt e napokbani elutazások alkalmával magukkal vinni szándékoznak. Minthogy azonban nemzetőrségünk e részbeni felszerelése tárgyában, mai napig is többfelé siker nélkül tettünk felszólításokat és megrendeléseket, tisztelettel kérjük Alispán Urat, hogy a fent írt mennyiségű löport hathatós intézkedésével haladék nélkül letartóztatni méltóztassék.

Tisztelettel maradván Nyíregyházán, 1848-dik évi július 7-kén tartatott közgyűlésünkben.

Tisztelt Alispán Úrnak alázatos szolgálói

Nyíregyháza Városa Közönsége

Hátirat: július 8/848.; L/67.

Címzés: Szabolcs Vármegye Tisztelt Alispánjának megkülönböztetett tisztelettel 's hivatalból N. Kállóban.

Eredeti tiszttáza. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/67. db. 1848. VII. 7.

A tisztviselőknek az alkotmányra való felesketése

152/a.

Budapest, 1848. július 11.

2276/377.

A földművelés- ipar- 's kereskedési ministertől
Alispány Úr!

Az 1848. III-dik¹⁶³ törvénycikknél fogva szükséges, hogy a ministeriumnak alárendelt és a közkormányzásnak bármely ágazataiban foglalkozó tisztviselők az alkotmányra feleskedtessenek.

Ennél fogva, valamint egyrésről az illető posta főigazgatóságoknak meghagytam, hogy e megyébe létező, bármi néven nevezendő postatiszteknek névjegyzékét Önnel mielőbb közöljék. Úgy egyszersmind Önt felszólítom, hogy amennyiben ezek evégbül magukat Önnel bejelentenek, őket az idemellékelt esküforma szerint feleskettetni, és nekem arról jelentést tenni szíveskedjék.

Budapest, július 11-én 1848.

Klauzál Gábor mk.

¹⁶³ III. tc. = Független magyar felelős ministerium alakításáról. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

Hátirat: L/74. Ferenczy Alajos és Wittich letették, szept. 25.

Címzés: 2276/377. A földművelés- ipar és kereskedési ministertől Szabolcs Megye Alispányának hivatalból Nagy Kállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/74. db. 1848. VII. 11.

152/b.

Keltezés nélkül [1848. július 11. előtt]

Esküforma

postatisztviselők számára

Én N. N. esküszöm az élő Istenre: hűséget a Királynak és az alkotmánynak, engedelmességet a törvénynek. Esküszöm, hogy hivatalos kötelességeimet hiven és pontosan teljesítenem; különösen, hogy senkinek levelezési összeköttetéseit el nem árulandom, 's e czélból a leveleket átnézni vagy kikutatni senkinek meg nem engedem; és hogy általában a levéltitok szentségét hiven megőrizendem, 's azt sem magam — soha és semmi ürügy alatt — megsérteni, sem mások által megsértetni nem fogom. Isten engem úgy segítjen!

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/74. db. 1848. VII. 11. *Melléklet.*

Lövőpetri község tagosító pere

153.

Lövőpetri, 1848. július 11.

1848-ik év július hó 11-én megyebeli L. Petri helységében, szokott és rendes úton előre tudtul adott határnapon Tisztelt Péchy László Úr, mint Zabolch megye e. alispánja bírótársai, Király József szolgabíró, 's esküdt Sulyok István urak, mint különösen elválasztott Alispáni Bírói Szék előtt.

Felvétellett

Sommás tagosítva¹⁶⁴ arányosító pere a L. Petri birtokosságnak, mely szerint mai napon mindnyájan megjelenvén, az A./ alatt ide tisztelettel mellékelt határozatot hozta. Minél fogva Tatay Lajos földesuraság actuarius¹⁶⁵ ragaszkodva az A./ alatti birtokossági határozathoz, kéri a Tisztelt Választottsági Törvényes Biróságot, hogy ezen Lövé Petri helysége határának tagosítási munkálatját tekintve, a tagosítás kulcsának megvitatására, úgy a szavatossági követelések beadására 's elítélésére egy elegendő, 's alkalmas határidőt bírósán kitűzni méltóztassék. Fenntartja a közbirtokossági actuarius a további munkálatok folyamára lehető észrevételét, nyilvánosan kijelentvén a birtokosság részéről azt is, hogy amennyibe már ezen tagosítás tárgyában L. Petri határára nézve több évekkel ezelőtt arányosítva tagosító per keletkezett, de időközben eltévedvén eddig is feltalálható nem volt, nehogy idővel is emiatt valami bal felhasználás vagy bonyolódás tétethessék, ezen pert ezennel ünnepélyesen leteszi /deponálja/. Annál fogva kért tagosítási kulcs és szavatosság megállapíthatása, és elítélhetése iránt egy alkalmas határidőt — mint fent —, 's e részben sat.

1848-ik esztendő július 11-ik napján L. Petribe

¹⁶⁴ tagosítás = az egy település határában fekvő, egyazon személy tulajdonában lévő birtokparcelláknak, csere útján, egy tagban való kiadása.

¹⁶⁵ actuarius = jegyző, tollvezető

Ítéltetett

A felhozott folyamatban volt, de eltévedett tagosítva erányosító pernek letétele elfogadtatván, 's az bírósán helyeseltetvén is. A jelen perben A./ alatt csatlott földesúri egyezség nyomán, az erányosítás kulcsának megállapítására, 's a lehető szavatossági követeléseknek bémutatására f. év és hó 29-ik napja a helyszínén, L. Petri helységében kitűzetik.

Kihirdettetett, mint fent.

A Bíróság

Hátirat: Július 11/848.; 421.

Sommás Tagosítva Arányosító Pere a Lövő Petri Közbirtokosságnak.

Tisztelt Péchy László Úr Zabolch megyei Alispán és Bíró Társai előtt indult, július 11-kén 1848. Lövő Petriben.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3/a. tétel, sz. nélkül, 1848. VII. 11.

A jegyző és az alispáni írnok fizetésének felemelése, illetve egy új írnoki állás létesítése

154/a.

Nagykálló, 1848. július 17.

1848-ik év Sz. Jakab hava 17-ik s t. n. N. Kállóban, Péchy László első alispán elnöklété alatt tartott kormányzó bizottmányi ülés alkalmával.

Olv. belügyminister Szemere Bertalannak f. e. június 19-ről 3850. sz. a. válaszlevele, mely szerint a jegyzői kiadóknak azon feltét alatt, hogy folytonosan a székvárosban lakjék, eddigi fizetése 100 pft-tal szaporíttassék. Továbbá még pótlólag egy írno, ki szinte állandóul a székvárosban köteles lakni, 150 pft-tal felállíttassék. Végre az alispáni írno eddigi fizetése 50 pft-tal javíttassék, beléegyezik.

Ezen rendelet mása az Alispáni Hivatalnak oly utasítással adatik ki, hogy akadnak-e ezen fizetésre vállalkozók, tudja meg. Mindenesetre pedig azt is jelentse be, hogy ezen rendeletbe helybe hagyatott átalakításra az ideig, míg az állandó törvényszék is nem rendszeresíttetik, leend-é a megyének szüksége.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 523. sz.

154/b.

Budapest, 1848. június 19.

3850/B.

Zabolch Vármegye Egyetemének!

Miután Kormányzó Bizottmányuknak folyó évi május 22-én, 89. sz. a. hozzám intézett előterjesztése szerint az írnokok mellé eddig alkalmaztatni szokott napidíjas leírók, 's a jegyzőkönyv tisztázók jövendőre megszűnnek. S így ezeknek díjai a most rendszeresíttetni kért írno fizetésére, 's a kiadó, és alispáni írno fizetvényeinek pótlására fordíthatók anélkül, hogy e rendszerítés és fizetések emelése által a Házi Pénztár terheltetnék. E feltét alatt beléegyzem, miként kívánatukhoz képest a jegyzői kiadó oly kötelezettséggel, hogy folytonosan a székvárosban lakjék, 100 pft.-nyi díj pótlékkal láttassék el; egy írno pedig, ki szinte állandóul a székvárosban köteles lakni, 150 pft-tal felállíttassék; végre hogy az alis-

páni írások eddigi 100 pft. fizetvénye 50 pft.-tal felemeltessék. Mit kellő intézkedés végett ezennel tudtul adok.

Kelt Budapesten, június 19-én 1848.

Belügyminister Szemere Bertalan mk.

Hátirat: 523. Július 3-án 1848.; 101.

Az alispán hiv. kiadv. tudja meg vállalkoznak-e erre.

Címzés: 3850/B. A belügyministertől Zabolch Vármegye Egyetemének hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 997. db. 1848.

***A Szabolcs vármegyei alacsonyabb termetű személyek katonai alakulatáról,
illetve a tisztek kinevezésének szabályairól***

155.

Nagykálló, 1848. július 17.

Olv. miniszerelnök gróf Batthyány Lajosnak f. e. június 29-ről 580-ik sz. válaszleirata, mely szerint a honvédszászlóaljhoz kivételképp besorozandó, 5' 2'' fel nem ütő egyénekről szóló 499. sz. alatti rendelete azokra, kik annak kihirdetése előtt Turszky gyalogezredbe fogadtattak, visszaható erővel nem bír.

Továbbá tudtul adja, hogy jelen válaszleiratát alapító, ezen megyei bizottmányi feliratban kifejtett aggodalom nem alapos, mert az altisztek kinevezése az őrnagy és zászlóalji parancsnokokra lévén bízva, azok bizonyonnyal az altiszti kart csupán legérdemesbb honvédeinkből képezendik, egyes katonai egyéneket kivéve, kik a hadgyakorlati betanításra nélkülözhetlenek. Azon kívül pedig, hogy már eddig néhány miveltebb polgári egyéneink választattak tisztii állomásokra, még minden zászlóaljhoz 4 hadnagyi állomás olyanok részére üresen hagyatott, kik pár hónapi szolgálat által arra magukat érdemesítendik.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 527. sz.

***A Szabolcs vármegyei alacsony termetű újoncok elkeseredése
a német vezénylő nyelvű Turszky ezredbe helyezésük miatt***

156.

Nagykálló, 1848. július 17.

Indítvány képpen előterjesztvén, hogy a ministerium felhívására e megye Választmányja kiküldöttei által toborzott, 's ministeri rendelet értelmébe a népnek azon ígéretet tette, hogy a honvédi zászlóaljaknál magyar tisztek alatt fog szolgálni, magyar nyelven fogja a parancsszavakat hallani, 's naponként 8 pxt. fizetést szedend. Később jött ministeri rendelet, hogy csak az 5' 2'' magasságúak vétetnek bé a honvédi zászlóaljakhoz, a többiek pedig a Turszky ezredhez soroztassanak. Ezen rendelet folytán a Turszky ezredhez többen besoroztattak. A napokba ismét rendelet érkezett Szemere őrnagynak Debreczenbe, melynél fogva az ott már a honvédi zászlóaljhoz besorozottakból, százat meghaladó számú egyén ismét a Turszky ezredhez soroztatni rendeltetik. Mi a honvédeknel elkeseredést szült, 's azon köznyilatkozatukat idézte elő, hogy készebbek meghalni, mint nem magyar tisztek 's

német commandó¹⁶⁶ szó alatt, az általuk Turcsinak nevezett ezredbe szolgálni. Ezek tények, melyek a ministeri rendelet értelmében eljáró megyének hitelét csökkentik. Csökkentik a nép bizalmát, melyre pedig a haza megmentésének érdekébe, hogy hivatásának megfelelhessen, a megyének múlhatlan szüksége van. Azért is a Hadügyministerium felírás útján megkeresendő lenne, hogy a debreczeni honvédszászlóaljhoz küldött azon rendeletét, melybe ezek közül többeknek a Turszky ezredhez leendő küldetése foglaltatik, nemcsak a jelenleg közvetlen érdeklettekre való tekintetből, hanem a ministerium 's a megye számára a nép bizodalmanak megtarthatása végett is, felfüggeszteni méltóztassék.

Ezen indítvány elfogadtatván, annak értelmébe a Hadügy Ministerség felirat útján sebes postával megkerestetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 533. sz.

Debrecen város kérelme a Szabolcs vármegyében fekvő birtokai után reá eső honvédelmi segedelem elengedése iránt

157/a.

Nagykálló, 1848. július 17.

Olv. Debreczen városának f. év július 6-án 3881-ik sz. alatti levele, melybe a haza szükségére ezen megye által felajánlott — 's kivetés útján beszedetni rendelt — 60.000 pft-okból, illetőségének kifizetésétől vonakodását azzal jelenti ki, hogy azon öszveg, mint önálló törvényhatóság által tett ajánlatba csakugyan bent foglaltatik.

A megyének nem mint önálló törvényhatósággal, hanem mint kebelbeli birtokossal lévén jelen esetben ügye, megíratni rendeltetik, hogy a határozat foganatosításra az illető kiküldöttek utasításokat megkapták, 's ahhoz a Választmány most is ragaszkodik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 534. sz.

157/b.

Debrecen, 1848. július 6.

Tisztelt Kormányzó Választmány!

Halasy Ferenc küldöttségi elnök f. e. máj. 28-ról hozzánk intézett azon hivatalos levele folytán, melyben a megye által ezen városra is, mint földbirtokosra kivetett pénzmennyiség befizetésére felszólít. F. évi jún. 5-én tartott közgyűlésünkől felszólító Halasy Ferenc küldöttségi elnököt — okaink kifejtése mellett — tudósítottuk a felől, hogy mint önálló törvényhatóság, adakozásunkat magunk fogjuk a haza oltárára letenni. Mindamelllett is a küldöttségi elnöknek múlt hó 29-ről egy újabbi felszólítását vettük. Ahhoz képest a Megyei Kormányzó Választmányt ezennel tudósítjuk, hogy miután a hozzánk érkezett felszólító levélben említett ministeri rendelet e város közönségéhez — és mint külön törvényhatósághoz — megérkezett, 's annak következtében az adakozások beszede se eránt a szükséges rendelkezéseket nem csak megtette, sőt az eddigi eredménynél fogva is úgy van meggyőződve, hogy e város lakosaitól beszedett és beszedendő adakozvány mennyiségével a haza előtt becsülettel léphet fel. Minthogy továbbá e városi közönség a felolvasott levélben Szabolcs megye adóztatási eljárását törvényellenesnek, és a miniszteri önkéntes adakozásra felhívó

¹⁶⁶ commandó, kommandó = parancsnokság

rendelettel összeütközőnek tartja — ezen törvényes okainál fogva —, a közgyűlés e városi közönség által, a megírt adóztatási mennyiséget kifizetni nem kívánja.

Egyébiránt reménylél, sőt Szabolcs megye hazafiságától meg is várja e város közönsége, hogy miután az általa kivetett összeg a város részéről tett adakozási öszletben befoglalva a haza oltárára csak ugyan le fog tételni, azon csekély körülményen, hogy az nem Szabolcs megye útján történik, fennakadni nem fog.

Kik egyébiránt szokott tisztelettel vagyunk.

Debreczenben, 1848. július 6-án tartott közgyűlésünkből.

A Tisztelt Kormányzó Választmányának kész kötelezettjei

Debreczen K. Város Közönsége

Hátirat: 534. Július 12/1848.; 38.

Címzés: 3881. Debreczen Város Közönségétől, Szabolch Megye Kormányzó Választmányának hivatalból N. Kállóban

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1008. db. 1848.

157/c.

Nagykálló, 1848. július 17.

Debreczen Városának!

Folyó hó 6-áról 3881-ig szám alatt hozzánk küldött levelökre — melyben a haza szükségéi fedezésére általunk ajánlott, 's megyénk birokosaira kivetett 60.000 pft-ból illetőségek befizetésétől vonakodásukat nyilatkoztatják — válaszoljuk. Szabolch megyének érdekelt határozata folytán, Debreczen városával nem mint külön törvényhatósággal, hanem mint kebelbeli birtokossal lehetvén ügye. Valóban csalatkoznék Debreczen városa polgárainak többsége iránti véleményében, ha akkor, midőn a haza megmentésére, mint törvényhatóság akarta letenni áldozatát. Midőn ajánlatát kivetés útján azért rendelte beszedetni, hogy a haza eránti egyenlő kötelességeik daczára magokat többen a kötelességteljesítése alól ki ne vonhassák. Debreczen városa, mint egyik Szabolcsi főbirtokos — a régi szűzvallások modorába — eljárásunk törvényességének boncolgatásába akarna keresni nem fizetési ürügyet. Önök állása hozzánk az, mint más kebelbeli nagybirtokosnak — ki több megyékbe is bírván —, a szabolcsi ajánlatból illetősége fizetésétől azon ürügy alatt vonakodna, hogy más törvényhatóságba már öszves magyarországi javairól önkéntesen tetemes áldozatot tett.

Egyébiránt valamint önök Zabolch hazafiságára hivatkoztak, hogy nem fog felakadni azon csekély körülményen, hogy a városra kivetett összeg a város részéről tett adakozási öszletben befoglalólag, s nem e megye útján fog a haza oltárára tételni. Ugyanazon, sőt nagyobb joggal várhatja e megye önök hazafiságától, hogy mint szabolchi birtokosok, kötelességek teljesítésétől csupán azon csekély körülmény miatt vonakodni nem fognak, hogy azon összeget, mit Zabolch vármegyei birtokaiktól kellhetik fizetniök, mint önálló törvényhatóság tehessék le a haza oltárára. 'S nem fognak bennünket odakényszeríteni, hogy határozatunknak foganatosítására más lépésekhez is folyamodjunk, melyekre pedig küldötteink már eleve általános utasításukat megkapták.

Kik egyébiránt

Kelt az 1848. július 17-én tartott választmányi ülésből.

Hátirat: 534. Debreczen városának. Acta nélkül.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1008. db. 1848.

**Egyek lakosai erőszakkal lebontatott házaik árának megtérítését,
illetve úrbéri sérelmeik orvoslását kérik**

158/a.

Nagykálló, 1848. július 17.

Más, ugyanazé¹⁶⁷, mellyel Egyek helysége lakosainak azon folyamodványa, melyben a helybeli bírók rendelete folytán lerontott házaik 's kunyhóik árának megtérítése eszközését, 's egyszersmind az úrbéri öszvesítés által állítólag szenvedett sérelmeik orvosoltatását kérik, avégett küldetik át, hogy a folyamodásbeli kitételek eránt az illetők meghallgatásával vizsgálat rendeltetvén, e tárgyban kimerítő jelentés tétessék.

Egyek helysége úrbéri rendbeszedését tárgyzó per, megvizsgálás végett a polgári törvényszékhez már bemutatva lévén, a felolvasott rendelet mása — csatolmányaiival együtt —, a nevezett úrbéri rendbeszedési per bemutatása végett a főjegyzőnek kiadatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 537. sz.

158/b.

Budapest, 1848. június 30.

2811/ig.

**Az Igazságügyi Minister
Szabolts Vármegye Közönségének!**

Egyek helység lakosainak idemellékelt folyamodványa, melynél fogva házaik és kunyhóiknak a helybeli bírók rendelete folytán történt lerontása általi megkárosításukat panasolván. Azok árát maguknak megtéríttetni vagy pedig ismét előbbi alakban felépíttetni, s egyszersmind az úrbéri öszvesítés által állítólag szenvedett sérelmeiket orvosoltatni kérik. E megyének avégett küldetik ezennel át, hogy a folyamodásbeli kitételek mibenlétéről az illetők meghallgatásával vizsgálatot rendelvén, a tapasztalandókról figyelmezve az 1844. eszt. 37423. sz. a. kelt helytartótanácsi intézvényre is kimerítő jelentést tegyen.

Kelt Budapesten június 30-án 848.

Igazságügyi minister Deák Ferenc mk.

Hátirat: 537.; 110. A polgári törvényszéknek.

Címzés: 2811/ig. Az igazságügyi ministertől, Szabolts Vármegye Közönségének hivatalosan Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1011. db. 1848.

158/c.

Egyek, 1848. május 21.

Tekintetes Nemes Vármegye!

Egyek helység népessége annyira megszorodott, hogy bent a helységben, kivált a szegényebb sorsú ember házikónak való helyet sem kaphatott. A földesuraság kegyes engedelmével — ennek előtte már számos érvekkel —, a helység szélébe levő gyeptől adatatott az ilyen szegény sorsú embereknek kevés házhely, melynek némely részén földből, más részen fennálló házikókat építtettek. Ezeknek is már a számok 47-re szaporodott. Az ezen házikók-

¹⁶⁷ Az igazságügyi ministeré

ban lakók, mindnyájan a földesuraságot csak úgy szolgáltuk, taxát vagy füstpénzt csak úgy fizettünk, mint azok, kiknek házuk a helységbe van és portájok is nagyobb. Mindenikünk a 18 gyalognapot és egy forint füstpénzt vagy taxát csak úgy megfizettük. Hanem később folyamodást tettünk a szolgálatunk és adózásunk iránt a földesuraságnál. Azután mind a szolgálatunk, mind az adózásunk kevesebbitett. A Tekintetes Nemes Vármegyét kézi munkánkkal csak úgy szolgáltuk, és a házunktól magunktól úgy adóztunk, mint más hozzáink hasonlóak, kik bent a faluba laknak. A helységet illető mindenféle előforduló dolgokba szolgálatokat szinte úgy tettünk, mint mások.

A tagosítás¹⁶⁸ bėjővén Egyek helységében is. Ezen tagosítás után is a földesuraság, Tekintetes Nemes Vármegye és helység részére mindenféle adózásokat és szolgálatokat csak úgy tétettek velünk, mint a tagosítás előtt tettünk.

A nemzeti szabadság híre folyamatba lévén már április hó 3-ik napján. Egyek helységének némely felbőszült előljárói 's közlakosai azt magokban elvégezték, hogy a mi házikóinkat széjjelhányják. Azt adván okául, hogy ezen házikók a közös legelőre vannak építve, mellyel a faluba bent lakók szabadok. Más oknak azt vetvén, hogy az említett 47 házba lakók között vagynak zsványok, orgazdák, melynél fogva mind a 47 házat a felbőszült lakosok széjjelhányják. Ezen felbőszült némely lakosok gondolatlanul tsáklýával, vasvillával, más bontó eszközökkel neki jővén a házikónknak. A 47 ház közül akkor tüstént vagy 6-ot szétbontottak. Fáját, fedőlékjét szétbontották, szórták. Bennünket neveletlen aprós gyerekeinkkel, kevés házi bútorainkkal, kevés élelmiszereinkkel az ég alatt hagytak. Az itten lakó szegénység szörnyű sirására, rimánkodására a többinek megengedték, hogy a házikóikat magok bontsák el, hogy legalább a fájának és fedőlékeinek hasznát vehessék. Azt az egész helység minden rendű lakosaival bébizonyíthatjuk, hogy némely részünk, kik itten lakunk, kegyes, Istenfélő emberek vagyunk, senkiét, egy főjét sem bántottuk. A felbőszült népnek mondtuk azon szavára, hogy ők azt mondták, hogy itten orgazdák laknak. Azért hányák széjjel házikónkat, hogy tehát az orgazdákét, zsványokét hányák széjjel. Erre a felbőszülő nép azt felelte, hogy innét minden házat széthány, ha azt ezen túl a tulajdonos maga szépen széjjel nem bontja. Mert itt, a közös legelőn házat senkinek meg nem engednek. A felbőszülés után mutattak a vízszélbe ház helyett, hová lehessen építeni házat. A kimutatott hely oly rendkívüli, hogy oda házat nem ily szegény, tehetetlen sorsú ember — mint mi vagyunk —, hanem Egyeken a legbirtokosabb sem építhetne. A még fennálló házak széjjelbontását naponta a legnagyobb szorgalommal sürgetik. Fenyegetésekkel biztatják a szófogatlanokat, kik még házaikat szét nem bontották. Sőt még a feljebbviteltől is tiltatva vagyunk, bárhova tennénk is ezek iránt panaszt, azért bennünket a többi lakosok büntetni fognak.

A legmélyebb alázatossággal esedezőnk a Tekintetes Nemes Vármegye Kegyes Könyörűlő Színe előtt, méltóztassa igaz ügyünket megvizsgálni, Kegyes atyai pártfogásaiba felvenni, 's tekintetbe venni a mi igen szegény, tehetetlen voltunkat. Kik a szegénységtől, szükségétől nyomatva betsületesen kívánunk, és kívántunk élni. Az okozott kárunkat azok által, kik azt a törvények ellenére tették, megtéríttetni, érdemek szerint büntetni kegyesen méltóztassanak. Az ilyes tselekedetek további végbevitelétől mindenkit eltiltani, hova hamarabb rendelkezni alázatosan esedezőnk.

Ezeknek mély és alázatos esedezések után mély tisztelettel maradunk
Egyeken, 21. május 1848.

A Tekintetes Nemes Vármegyének Alázatos szegény szolgálói,
kiknek a házikóik szétbontattak:

¹⁶⁸ tagosítás = az egy település határában fekvő, egyazon személy tulajdonában lévő birtokparcelláknak, csere útján, egy tagban való kiadása.

Tóth György erőszakosan, Zöldág János erőszakosan, Vincze Ferencnő parancsolatra bontotta el, Kováts Györgynő parancsolatra bontotta el, Cseri Pál erőszakosan, Getse János erőszakosan, Farkas Ádám erőszakosan, Székely Rozália erőszakosan, Kováts István erőszakosan,

a nevezettekén kívül még azon lakosok, kiknek házikójuk itten vannak.

Hátirat: Beadva május 25/848.; 203.

Tekintetes Nemes Szabolts Vármegyéhez nyújtandó alázatos esedezések a bent írt egye-ki szegény lakosoknak, kiknek házikóik némely lakosok által széjjelhányattak erőszakosan.

Kállay Ödön főszolgabíró úr a panaszt vizsgálja meg, 's intézze el. Péchy László mk. e. alispán.

Eredeti beadvány. — *SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, 203. db. 1848. V. 25.*

Az acsádi salétromfőzők közmunkája

159.

Nagykálló, 1848. július 17.

A belügyminister rendelete, melyben miután az acsádi salétromfőzők a közmunkára nyári időben történni szokott szoríttatásokkal, a salétromfőzésbeni akadályoztatásokat panaszolják, oda hívja fel e megye gondoskodását, hogy — amennyiben a haza jelen szorgos állapotában több védelmi eszközök között a salétromra felettebb nagy szükség van — a salétromfőzők közmunkáiknak a salétromfőzés idején kívüli teljesítésére szoríttassanak.

Miután köztudomásra lenne az, miszerént Acsád helysége lakosai által a salétromkészítés csak oly csekély mennyiségben gyakoroltatik, hogy emiatt a — törvény által rendelt — közmunkabeli tartozásokat salétrombeli üzleteik akadályozása nélkül bármely időben is teljesíthetik, a folyamodók kérelmeik nem teljesíthetése eránt a belügyminister értesíttetni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 539. sz.*

István nádor szabolcsi útutazása alkalmából, lovai számára kiszolgáltatott zab kifizetése

160.

Nagykálló, 1848. július 17.

A Kisvárdai járás 4-ik szakasza szolgabírója, István Cs. Kir. Főherceg 's királyi helytartó kocsijait Berkesztől Lónyáig fuvarozó lovak számára, Kisbáka helysége által kiszolgáltatott nyolcz köből zabról való nyugtatványt, a nemesi pénztárbóli kifizetése végett bemutatja.

A kiszolgáltatott nyolcz köből zab ára — 16 pengő forintokba — a nemesi pénztárból Répásy János házi főpénztárnok által kifizettetni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 558. sz.*

*István nádor szabolcsi átutazása alkalmából,
lovai számára kiszolgáltatott széna kifizetése*

161.

Nagykálló, 1848. július 17.

Ugyanazon szolgabíró¹⁶⁹ jelenté, hogy István Cs. Kir. Főherczeg 's magyar királyi helytartó körutazása alkalmával, Berkesz helysége által kiszolgáltatott 150 részlet széna ára — az előmutatott nyugtatvány szerint — a Nemesi Pénztárból kifizetendő lenne.

Az előmutatott nyugtatvány szerint kiszolgáltatott 150 részlet széna ára — 15 p. forintba —, a Nemesi Pénztárból Répásy János házi főpénztárnok által kifizettetni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 559. sz.

A hús árának a szabolcsi mészárszékben való felemelése

162.

Nagykálló, 1848. július 17.

A n. kállói és nyíregyházi mészárszék gazdák a hús árát fellebb emeltetni vagy a szabad hús vágatást megengedtetni kérik.

A hús ára folyó hó 25-étől kezdve egy xr-ral feljebb emeltetik, 's e szerént 12 és 11 xr-okba megállapítatik. Ezen határozatnak idejébeni közhírré tétele a négy főszolgabíróknak meghagyatván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 564. sz.

A Belügyminisztérium engedélye Cancrinyi Mihály vezetéknevének Rákosyra való változtatásáról

163.

Nagykálló, 1848. július 17.

Olvastatott a belügyministernek július 26-ról 4439. sz. a. kelt rendelete, mellyel Cancrinyi Mihály vezetéknevének Rákosyra lett áltváltoztatása megengedtetvén. Ezen engedelemért járó 3 pft. díj behajtása rendeltetik.

A rendelet mása az abba érdekelt egyénneli közlés, az engedményért járó díj bevétele végett főszolgabíró Kállay Ubulnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 592. sz.

¹⁶⁹ A Kisvárdai járás 4-ik szakasza szolgabírója

*Eötvös Györgynek, Patay Istvánnak és Komlóssy Lajosnak
a Szabolcs vármegyei nemzetőrség parancsnokaiul való kinevezése*

164/a.

Nagykálló, 1848. július 17.

Olvastatott a hadügyministernek július 7-ről kelt rendelete, mellyel Eötvös György, Patay István és Komlóssy Lajosnak a nemzetőrség parancsnokaiul lett kineveztetésök tudtul adatván. A kineveztetésről szóló oklevelek az illetőknek kézbesítés végett leküldetnek.

A rendelet mása a megyebeli gyalog nemzetőri zászlóaljoknak, a kinevezett zászlóalj parancsnokok közötti elosztása eszközölése, a kinevezési okleveleknek az illetőkkel közlése végett e. alispán Péchy Lászlónak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 593. sz.

164/b.

Budapest, 1848. július 7.

A Ministerelnök

Zabolch Megye Közönségének!

E megye közönségét ezennel értesítem, miszerint Eötvös György, Patay István és Komlóssy Lajos urak, őrnagy-, és a gy. nemzetőrség egy-egy zászlóaljja parancsnokaiul Ő Fensége, a Nádor, és királyi helytartó által kineveztettek.

Ennél fogva az idecsatolt kinevezési oklevelek a nevezett őrnagy uraknak kezéhez szolgáltatandók.

Budapest, július hó 7-én 1848.

A ministerelnök távollétében

Mészáros Lázár mk. hadügyminister

Hátirat: 593. Július 14/1848.; 118. Péchynek a zászlóaljok elosztása.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1052. db. 1848.

Új esküdti állások létrehozása

165/a.

Nagykálló, 1848. július 17.

Olv. a belügyminister június 12-ről 3181. sz. a. kelt rendelete, mellyel e megyébe rendszerezített 4 szolgabíró mellé esküdteknek, szokott fizetésseli ellátatása rendeltetik.

A rendelet által rendszerezített négy esküdtek fizetésének a Házi Pénztárbóli fedezése, házi főpénztárnok Répásy Jánosnak meghagyatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 599. sz.

165/b.
Budapest, 1848. június 12.

3181/B.

Zabolts Vármegye Egyetemének!

Helyeslven azon gondoskodásukat, melynél fogva az 1840-iki rendőri törvények létrejötte után, felsőbbleg rendszerített négy szolgabíró mellé esküdteket adadni kívánnak. Ezenel beléegyezem, miként az általuk f. e. május 22-én 97. sz. alatt szorgolt négy esküdti hivatal jövőre, a szokott fizetéssel felállíthatassék.

Kelt Budapesten június 12-én 1848.

Belügyminister Szemere Bertalan mk.

Hátirat: 599. Beadódott: június 26-án 1848.; 94.

Címzés: 3181/B. A belügyministernek, Zabolts Vármegye Egyetemének hivatalból Nagyállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1058. db. 1848.

Gróf Dessewffy Emil a honvédelmi segedelmezés alóli mentesítést kér

166.
Nagyálló, 1848. július 17.

Olv. gróf Dessewffy Emil folyamodványa, miszerént a haza védelméül felajánlott pénz és természetnyemű felemlítése mellett vagyonát, a kötelezősképpi kivetés terhe alól mentesíttetni kéri.

A megyei adómentes birtok azon tulajdonosai ellenébe, kikre a vésszel fenyegetett haza állása, hogy a megmentésére vagyoni értékhez mért áldozattal járuljanak, erkölcsileg hatni nem képes, a kötelezettség elvét kimondani a Megyei Bizottmány — ha eredményt előidézni kívánt — kerülhetetlennek találván. A kötelezettség elve kimondása óta még inkább bonyolult hazai körülmények pedig a segedelmezést sürgetőbben igényelvén. A Bizottmány a folyamodó fekvő birtokára eső segedelmezési összegeknek, az ajánlott természetnyemek eladási ára betudása mellett, a már fennálló határozatok értelmében behajtására a segedelemszedő küldöttséget utasítani elhatározta. A határozat küldöttségi elnök Bónis Barnabásnak kiadatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 619. sz.

A honvédelmi segedelemszedő küldöttségek munkájának alacsony hatékonysága

167.
Nagyálló, 1848. július 17.

Ez alkalommal említésbe tétetvén, hogy a segedelmezési összegek beszédésével megbízott küldöttségek eljárásuk eredményéről jelentésöket július 15-re, mint határnapra nemcsak be nem adták, sőt némely küldöttségek munkálata vagy semmi, vagy igen csekély eredményt mutathat fel. Mely előterjesztés folytán:

A segedelemszedésre rendelt küldöttségek munkálata bevégzéséül, munkálataik eredményöli jelentés beadásául folyó évi augusztus 7-ke, mint záros határidő oly móddal tüzetik

ki, hogyha a kiküldöttek kiküldetésökben vagy el nem járnának, vagy eljárásuk az ügy eránti közönyösséget avagy hanyagságot tanúsítana, minden küldöttség a munka körül kijelelt helyeken beszedendő öszveg erejéig, ugyanazon egy küldöttség tagjait — együtt és fejenként véve — felelőssé tétetik. Ezen határozat a küldöttségi tagoknak magok alkalmazása végett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. I. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 620. sz.

Jelentés a segedelmezés helyzetéről a Nádudvari járás alsóbb részében

168.

Nagykálló, 1848. július 17.

A Nádudvari járás alsó részébeni segedelemszedéssel megbízott küldöttség, a segedelmezésre beszedett öszvegekről részletenként, valamint azon akadályokról, melyek a beszedetlen öszvegek behajtását gátolták, jelentését bemutattatván, az előgördült akadályok legyőzésével kéri magát utasíttatni.

Sáp, s Földes és Nádudvar községeknél felmerült azon nehézségre nézve, miszerént a felajánlott segedelmezési öszvegekből, azon községek birtokosaira eső öszveg részletes kivetése alapjául szolgálható kulcs nem létezik, a küldöttség odautasíttatik, hogy nevezett községekbeli minden birtokos, birtoka mennyiségének öszveírását, a lehető segédadatok felhasználása mellett — a községbeli nemes és nem nemes előljárok közbejöttével, ezen munkálat teljesítésére nézve az előljárokat fejenként felelősökké tévén — eszközöltesse. Az ekképp eszközözlendő birtok részletes öszveírása képezendvén a kivetés és behajtás kulcsát. Angyalháza és Kis Szoboszló pusztáknál felmerült fentebbi nehézségre nézve főszolgabíró Rásó Lajos odautasíttatik, hogy ha azon pusztákra — a közelebb történt segedelemszedés alkalmával — használt kivetés kézre kerítését nem sikeressíthetné, kivetési alapul az országgyűlési költségek fedezésénél használt kivetést a küldöttség használatául, a küldöttség-nél hovaelőbb mutassa be.

Ami a jelentésbe érdeklött azon nehézségeket illeti, hogy e megyén kívül lakó birtokosok személyes idéztetése — a munkálat végrehajtásául kitűzött idő rövidsége miatt — nem létesíthető, a küldöttség az idézésnek ajtóra függesztés, avagy cseléd általi eszközlésére utasíttatik. A jelentés a munkálat további folytatása végett, küldöttségi elnök k. tanácsos Halasy Ferencnek kiadatni rendeltetvén.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. I. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 622. sz.

A honvédelmi segedelemszedésre alakított egyik küldöttség lemondott elnöke helyett Vékey József kinevezése

169.

Nagykálló, 1848. július 17.

Molnár György a segedelemszedési küldöttségi munkálatról az okon, mivel a küldöttség eddigi munkálata eredménye véle tudatva nem volt, s hogy kiküldetése ideje óta Pesten távol lenni kéntelenített, lemondó jelentése olvastatván.

A lemondást előidézett azon körülmény, miszerént az előbbi küldöttségi elnök munkálata eredménye tudomására nem juttatott, a lemondás indokául nem szolgálhat ugyan, mert a lemondónak az előbbi küldöttségi elnöktől tudomást szerezni — miután azt a bizottmány

azon küldöttségi elnök jelentése hiánya miatt nem tehetette — hatalmába állott. A munkálatnak pedig a munkálatul kitűzött határnap utáni teljesítését is méltányosan várhatta a bizottmány, mert a munkálatnak a lemondó távolléte miatt e jelenig történt elmaradása lemondásra nem, hanem a bizottmánynak ezen körülményről értesítésére szolgálhat alapul. Nehogy azonban a vésszel környezett hazát érdeklő ezen szent ügy közönyösség miatt akadályt szenyvedjen, a lemondás elfogadtatván. Küldöttségi tag Vékey József a küldöttségi elnökséggel megbízatik, a segedelemszedésnél közremunkálандó egy tagnak felvételére a küldöttség felhatalmaztatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 623. sz.

A salétromfőzéshez rabok alkalmazása

170/a.

Nagykálló, 1848. július 17.

Tóth József salétromfelügyelő, a salétromfőzés nagyobb kiterjedésbeni eszközlése nézetéből készítenő széksó szerű¹⁷⁰ készítésére, megyei raboknak fizetés melletti kiadátását kérvén.

A salétromfőzés, mint a puskapor fő alkotórésze, honvédelmi tekintetből előmozdítása a közönség segélynyújtását kiérdemelvén, a raboknak a kívánt munkálatra mérsékelt díj melletti kibocsájtása elrendeltek. E feletti intézkedés a m. alispán Kállay Emánuelre bízotván.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VII. 17. kb. jkv. 639. sz.

170/b.

Nagykálló, 1848. július 17.

Tisztelt Választmány!

A helybeli Salétromfőzető Hivatal e jelen idő kívánata szerint, nevelni igyekeztvén a szükséges lőpor főbb alkotó részét, a salétrom mennyiségét. Többek között helyben is egy darab tér földet szándékozik salétrom szerűvé készíttetni. De mivel e célja minél előbbi elérésére rendes dolgozó emberei elégtelenek, 's a szorgos mezei munka miatt nem lehet hirtelen többeket kapni szolgálatba, bátor vagyok alázatos kérésemmel járulni a Tisztelt Választmányhoz. Hogy a megye foglyai közül naponként 10-15 embert felvigyázóval együtt, a nevezett szerű árkoltatása 's töltése, szóval minél előbbi elkészíttetése segítségére rendes fizetésért kiadtni, 's a Hivatalt közhaszonra célzó működésében pártolni kegyeskedjen.

Megkülönböztetett tisztelettel maradván

Kálló, 17-ik július 1848.

A Tisztelt Választmánynak alázatos szolgálja

Tóth József mk. felügyelő

Hátirat: 639. Július 17/1848.; Hat. és Jel. 16-ik szám júl. 22-én 1848.

Tekintetes Szabolcs Megye Választmányához nyújtandó alázatos kérése a bent írtak.

Végzés: 639. A salétromfőzés — mint a puskapor fő alkotórésze — honvédelmi tekintetből előmozdítása a közönség segély nyújtását kiérdemelvén, a raboknak a kívánt mun-

¹⁷⁰ széksó szerű, sziksó = szikes talajon kikristályosodó szóda

káltra mérsékelt díj melletti kibocsájtása elrendeltetik. Efeletti intézkedés m. alispán Kállay Emánuelre bízván.

Kelt az 1848-ik évi július 17-én 's t. n. N. Kállóban tartott igazgató bizottmányi ülésből. Kiadta Kausay Károly mk. jegyző

Eredeti tiszttzat. — SZSZBML. IV. B. 106. 9. tétel, 639. db. 1848. VII. 17.

*Némethy József karázi birtokos tiltakozása
a honvédelmi segedelempénz befizetése ellen*

171/a.

Nagykálló, 1848. július 17.

Tisztelt Igazsági Minister Úr!

Folyó év május 22-én Zabolch megyének Bizottmánya az napi jegyzőkönyvének 68-ik száma szerint, a haza szüksége fedezésére 9954 ezüst forintokat önkéntes ajánlásképpen fizetni azok által határozott, kik eddig adómentesek valának 's többel, mint 40 hold földdel bírnak. Másnap a mennyiséget 60.000 ezüst forintokra emelte fel a jegyzőkönyvnek 106-ik pontja szerint. Június 19-én tartott Bizottmányi Ülésbe az rendeltetik — nevezetesen pedig a 207-ik pont szerint —, hogy aki a hatvanezerből reá eső illetőséget be nem fizeti, még pedig július 15-kéig, a beszédő választmányi tagok, szolgabírók vévén fel hatalommal is, azt vegyék be.

Én még május 22-én a fent írt czélra, az ülésbe eleresztett ívre 25 ezüst forintokat felírtam, 's azt Kállay Emánuel fő hadi adószedő úrnak — a /. szerint, mint évégbe kirendeltnek — le is fizettem. Emellett Nagy Kálló Városa Közönsége által tett ajánlathoz is, amennyibe lakásom ezen lakosok közt van, járultam. Később pedig Pénzügyi Minister Úrnak május 23-án kibocsátott azon felszólításához képest, melybe azt nyilvánítja, hogy az ajándéknál, mely az egyes polgárok vagyonát csorbítja, szívesebben veszi a kölcsönt — 's nem czélja ajándékok áldozatával gyámolítani a hazát, mely Istennek hála nem oly szegény koldus még, hogy polgáraitól alamizsnát kérne —, 60 aranyokat 's tíz tallérokat egy évre, úgy mint a felszólítás tartalmazza kölcsönképpen ajánlottam. 'S a 2./ szerént 's be is fizettem. Mindemellett mostan mégis, karázi birtokom után 141 ezüst forintok 39 xr-ok követeltetnek. 'S a beszédő tagok által azzal fenyegetődöm, hogyha önként be nem fizetem, a bizottmányi határozathoz képest vagyonomnak erőhatalommal leendő elárvereltetésével is befizettetik. Mibe éppen nem is kételkedek, amennyibe több ily hatalmas eljárások történtek.

Mennyire törvényes a bizottmányi határozat, 's mennyire terjed ki korlátai a Bizottmánynak, 's mennyire a szabadsággal 's egyenlőséggel, renddel, törvénnyel 's tulajdon szentsége oltalmazásával egyezik, elősorolni nem kívánom. Mert ez Tisztelt Igazsági Minister Úr előtt tudatik, csak őszintén aztat 's hazafiúilag jelentem ki, hogy terhes környülményeimet legjobban tudván, lelkiismeretesen amidőn ajánlatomat tevém, magammal számot vetettem. 'S mit tehettem, mint hazafi tettem is. Többet nem tehetek, hacsak fekvő vagyonomat, avagy lábas jószágaimat igavonóimmal együtt, melyek különben is gazdaságomra nézve kevesek, csorbítani nem kívánám. Mi reám nézve annál inkább elviselhetetlen lenne, mivel karázi birtokomba az úrbériség elvesztésével különben is eléggé károsítva vagyok. Mely elvesztett úrbériségre a Megyei Bizottmány úgy vetette ki a terhet, mint a majorságira, 's így fizettet attól is, ami birtokomba nincs. 'S emellett ezen birtokok két évvel ezelőtt vásárolván, amint a megyebeli bétáblázási könyvek mutatják, árának egy részével mai napig is adós vagyok.

Tisztelt Igazsági Minister Urat tehát alázatosan arra kérem, reám nézve a Bizottmánynak fent érintett határozatait megsemmisíteni, addig is pedig míg e megtörténne, hogy tulajdonomba 's vagyonomba biztos lehessek, az érintett határozatoknak fogamatba vételét felfüggeszteni méltóztasson. Annál is inkább, mivel azon 60 darab aranyokat és tíz tallérokat, melyeket a hazának kölcsönképpen tettem le, hitelezőmnek kifizetésére készítvén. A hazának kölcsönképpen csak azért adhattam 's adtam, mivel a hitelezőmnek, tudniillik a Zemplén megye felügyelése alatt álló Meczner Lőmegnek fizetési ideje még el nem jött.

Alázatos tisztelettel maradván

N. Kállóba, július 17-én 1848.

Tisztelt Igazsági Minister Úrnak alázatos szolgálója

Némethy József mk.

Hátirat: 4793/Ig. Ér. július 24-én 1848.; 2624/Ig.

Tisztelt Igazsági Minister Deák Ferenc Úrhoz alázatos folyamodása a bent írtak. Melyben aztat kéri, hogy bár mind ajándék-, mind kölcsönképpen tehetségéhez képest önkéntes ajánlatával a haza szükségéhez járult, mindazáltal Zabolch megye Bizottmánya által új teherrel megrovatott. Kéri tehát a Bizottmány ebbéli határozatait magára nézve érvényteleníttetni, 's míg e megtörténhetne, felfüggeszteni.

A törvényes kellékek megtartásával hozott ítélet fel nem oldathatván, folyamodó kérelmének ez úton hely nem adatik ugyan, azonban lehető sérelmeinek orvoslása végett, a kérdéses pernek birtokon kívül leendő fellebbvitele megengedtetik.

Költ Szegeden, július 19. 1849. Igazságügyi Minister Vukovics Sebő mk.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 6. tétel, sz. nélkül, 1848. VII. 24.

171/b.

Hely nélkül [Nagykálló], 1848. július 20.

Igazsági Minister Úr!

Folyó hólnap 17-kén az eránt tevém fel folyamodásomat, hogy Zabolch Megye Bizottmányának azon határozatát, mellyel a Haza szükségére önkéntes ajánlat cím alatt reám 142 pft.-okat vetett /Bár én önmagamtól a ministeri felszólítás olvasásával megyei felhívást sem várva, magammal számot vetve, tehetségemhez képest vissza nem kívánólag azon 2 pft.-on kívül, mellyel N. Kálló városa által tett ajánlathoz járultam, 25 pft.-kat, költsönképpen pedig 60 aranyokat 's 10 tallérokat adtam. Miután több áldozatot, mint különben is adóssággal, melyet egyedül igyekeztem ellenére terhelt, 's karászi úrbériségem elvesztével gazdagságom különben is fogyatkozásba van, ezúttal tennem lehetetlen. 'S nem tekintve e környülményeket, a többi példákából ítélve a szolgabíró bizonyosan megveendi./, mondom azon határozatot felfüggeszteni kegyeskedne.

E folyamodásom felterjesztése után esvén tudomásomra az, miszerént a reám vetett összeg birtokomhoz képest azért is oly terhes, mivel több, a karászi határba bíró birtokosokat tervez a megyei kiküldötteknek kihagyni. 'S mit ők tartoznának fizetni, azokat is reám véve azon Választmány, én tehát nem késvém azonnal, 18-án reggel ez eránt a Megyei Bizottmányhoz panaszt tenni. A bizottmány panaszom orvoslását a 2 ./ szerint a Választmányhoz utasítá. E nap délutáni óráiba azonban karászi birtokomba, 's így nem is személyesen megadott szóperbe, másnap reggelre Karászba idéző levelet kapok az érintett összeg kifizetése eránt. Kállóba helybe lévén a szolgabíró, kértem hogy részint mivel már e tárgyban folyamodtam, arra leendő kegyes határozatig a dolgot halasztaná el annál inkább, mivel nőmnek súlyos betegsége miatt ezúttal Karászba nem mehetek. Mire kijelenté többek előtt, hogy azt

nem teendi. Sőt eleve kijelenti, hogy bár tudja is, hogy önkéntesen ajándékképpen, de kölcsönképpen is adtam, elmarasztaland, mivel mit tettem, azokat nem a megyei határozat nyomán tettem. Aminthogy másnap f. h. 19-én tekintetbe nem vévén a fent írt 's írásba is Nékie menteségemre beadott környülményeket, elmarasztott, 's szénámnak elvételét ellenállással lehetett megmentenem.

A dolog nyilván hiánya az erányomba elkövetett törvényteleniségek. Azoknak mutogatásával felhagyok. Csak azt őszintén nyilvánítom, hogy hazámnak magam is hű fia lévén, megmentésére nem vagyonommal, de életemmel is áldozni kész vagyok. De hála Istennek a környülmények még nem olyanok, hogy annak mentésére az egyes polgárok erányába, kik önként is a segedelmezéshez járulnak, törvényteleniségeket kellene használni. Alázatosan esedezek tehát a fent érintett szóbeli perbe hozott ítéletet, mely nem a törvényen, hanem egy megyei önkéntes ajánlaton alapul, megsemmisíteni méltóztasson. Addig is pedig tulajdonomba biztosítani, mert több eset volt, amidőn a Választmány avagy szolgabíró — minden szóbeli keresetet mellőzve — a rögtön nem fizetőnek vagyontát elfoglalta, 's árverés alá büntette.

Egész Tisztelettel maradván 20-án júliusba 1848.

Tisztelet Igazsági Minister Úrnak alázatos szolgálója

Némethy József mk.

Hátirat: 5139/Ig. Ér. júl. 29. 1848.

Az Igazsági Minister Úrhoz a bent írtak az eránt folyamodása, hogy azon szóbeli perbe hozott ítélet semmisítessen meg, mely a haza segélésére a Megyei Bizottmány által kivetett öszveg nem fizetéséből keletkezett.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 6. tétel, sz. nélkül, 1848. VII. 24.

Polgár mezőváros panasza a Közlöny című hivatalos lap hiányos érkezése miatt

172.

Polgár, 1848. július 18.

80/848.

Tekintetes Főszolgabíró Úr!

Miután a "Közlöny" című hírlapból ekkoráig egyetlenegy számot se láttunk, következőleg az abban netán bennünket is érdekelhető hivatalos rendeletekről ezeket nem tudva, felelősök nem lehetünk. Tisztelettel megkérjük a Tekintetes Főszolgabíró Urat, hogy a nevezett hírlapnak kirekesztőleg magának Polgárnak részére, a miskolczi postáról leendő hordatását az illető Megyei Bizottmánynál annál inkább kieszközleni méltóztassék, mivel Egyek – Csegei kerületből, hová Polgár is soroztatott, 's amely hozzánk nemcsak jó tova esik — sőt tavaszi 's őszi időkben a sarak és vizek miatt rendesen közlekedése sincsen —, ezen hírlapot soha biztosan és jókor meg nem kaphatjuk. Holott ellenben, ha a tisztelt Megyei Bizottmány e külön hordatási kérésünkbe beegyeznék, azt az itt alakult Olvasó kör által hetenként egyszer Miskolczra beküldetni szokott küldöncz útján, mindenkor biztosan kezünkhöz vehetnők.

Emígy Polgár az Egyek – Csegei kerületből fontos okainál fogva e részben kiesnék, felmentetnék egyúttal az ezen kerületre megrendelt hírlap árának egyharmadrészbeni fizetése alól. A siker és cél ez szerint biztosabban 's jótékonyabban elérneték.

Azon nemzetörök névjegyzékét, akik nemzetőri ruhát vagy fegyvert önköltségükön szándékoznak kiteremteni, jövő héten beküldjük. A nép jelenleg a mezei munka miatt itthon nem lévén.

Ezúttal a legközelebbi körleveleket mellékleteikkel együtt hat darabban küldjük.
Mély tisztelettel maradván a Tekintetes Főszolgabíró Úrnak
Polgár, július 18-án 1848.

Alázatos szolgálói főbíró Kováts Márton sk. 's többi n. n. társai
Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, sz. nélkül, 1848. VIII. 5.

A honvédelmi segedelemre tett Szabolcs vármegyei felajánlások

173.

Buda, 1848. július 22.

538/s. p. e.

A pénzügyminister
Szabolcs Megye Alispánjának!

A haza szükségei fedezésére gyűjtött ajánlatok iránt, f. é. június 24. 57. szám alatt be-
küldött jelentése kedves tudósításul szolgál. Amennyiben azonban ezen ajánlatok között
magány egyének kötelezvényei is foglaltatnának, 's ezek mint ilyenek el nem fogadtathat-
nak, mivel az álladalom a bennök lekötött öszvegek behajtását — más lényegesebb tárgyak-
ra kelletvén figyelmét fordítani — nem eszközölheti. Ennél fogva felhívom Önt, miszerint
ezen kötelezvényeket a Debreczeni Sőhivaltaltól — ahoza szállíttattak — vissza kívánván, a
bennök lekötött öszvegek behajtását eszközölje, 's a készpénzt a mondott hivatalba szállít-
tassa. A jegyzékben foglalt 56 rőf vászon, 2 ócska pisztoly 's puskacső iránt hadügyminister
úr rendelkezése bevárando.

Budán, 1848-ik július 22-én.

A pénzügyminister helyett az álladalmi titkár Duschek Ferenc mk.

Hátirat: L. 80.

Címzés: 538/s. p. e. A pénzügyminister, Péchy László Szabolcs Megyei Alispán Úrnak
hivatalból Nagyállóra.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/80. db. 1848. VII. 22.

***Drevenyák Ferencné Eördögh Magdolna földbirtokos
segedelempénz fizetése elleni tiltakozása***

174/a.

Taktakenéz, 1848. július 22.

Igazságügyi Minister Úr!

Tudván, hogy az egyes polgárnak személy- és vagyonbátorsága a kormánynek minden
időben fő kötelessége, amennyiben most a törvénytelenység és önkény vagyonomat kockáz-
tatja, e következőkben vagyok bátor panaszzomat előterjeszteni:

A múlt hónapok folyama alatt egy ministeri rendelet által a hon minden polgárai felszó-
lítottatni rendeltettek, hogy önkénytesen, szabad tetszésük szerint, vagyonukhoz mérséklett
áldozatot tegyenek a haza oltárára. Ekkor Szabolcs Megye Választmánya a haza oltárára
anélkül, hogy bármely birtokost is felszólított volna, 60.000 ezüst forintot ajánlott, és azt
minden kulcs és arány nélkül a megyebeli azon birtokosokra, kik 40 holdnál több földdel
bírnak, kivetette. Ezen törvénytelen kivetést szőper útján is bevétetni rendelte.

E rendeletet törvénytelen önkénynek tartom:

1-ör Mert a ministeri rendelet minden egyes polgárokat szabad adakozásra rendelte felszólíttatni, nem pedig egyes polgárok erszényeire mások által tétetni az ajánlatokat.

2-or Mert a választmánynak több joga nincs, mint az összes megyei közgyűlésnek. Pedig az efféle törvénytelen adakoztatásokra soha a megyének sem volt törvényes joga.

3-or Mert a szóper körét kijeleli a törvény, és ezt világos adósságokra szorítja. Az efféle kivetések pedig nem valóságos adósságok, és így szóper útjára nem tartozik. A választmánynak pedig joga nincs a törvényt kiterjeszteni, és határozatilag a bírót nem törvényen alapuló ítélethozásra kényszeríteni.

4-er Mert igazságtalan hogy az, ki 40 holdnál kevesebbet bír, és ki a legközelebbi törvényrendeletek által nyert, szabadon ajánlhasson. Meg más nagyobb mennyiségű birtokos, ki jövedelmének nagy részét elvesztette, most újabban aránytalanul terheltessék, midőn e jelen időben birtokának műveltetése teher inkább, 's túlságos költségbe kerül.

5-ör Mert az 1848-ik 9. t. cz¹⁷¹. szelleme a birtokost minden megkárosítástól óvni igyekszik, és így méltatlan, hogy az ily időközti önkény szabta határozatok által a birtokosok birtokaitól megfosztassanak.

Mindezek tekintetéből petneházi és iklódi birtokaimra kivett 124 vft.-ot 4 xr.-t meg nem fizettem, ezért szóperbe idéztettem. 'S bár a bíróságnak a fentebb elősorolt okaimat előterjesztettem, mégis reám az /. alatti elmarasztaló ítélet hozatván. A legrögtönösebb végrehajtás rendeltetett el, és alapja ezen ítéletnek: "mert a Megyei Bizottmány a kivett mennyiségeket szóper útján rendelte bevétetni", és így a bírói ítélet is, mely eddig szabad, független és csak törvényes alapon állhatott, mint végzésen alapul, és találkozik a mai korban bíró, ki azért ítél így és nem másképp, mert a Megyei Választmány azt parancsolta, hogy így ítéljen és nem másképp. Az efféle önkény és igazságtalanság nem lehet, hogy a legnyugodtabb kebel békéjét is fel ne háborítsák, és nyugtalanságot ne idézzenek elő ott, hol eddig a békés türelem meghonosult.

Ezért teljes tisztelettel kérem Önt, hogy az idemellékelt törvénytelen ítéletet megsemmisítvén, annak terhe alól engem felmenteni, és egyszersmind Szabolcs Megye Választmányát oda utasítani hogy kegyeskedjen a ministeri rendelet szoros tartalmát szemé előtt tartva, az efféle törvénytelen, önkényszabta kivételektől álljon el. Nehogy a különben is szétterjedő elégedetlenséget efféle törvénytelen végrehajtások 's foglalások által nevelje akkor, midőn a közszendet fenntartani 's a megelégedést eszközölni fő kötelessége.

Teljes tisztelettel maradván Igazságügyi Minister Úrnak

T. Kenézen, július 22-ik 1848.

Szolgálója Eördögh Magdolna Drevenyák Ferenc neje mk.

Hátirat: 5289/Ig. Érk. aug. 1/1848.

Igazságügyi Minister Deák Ferenc Úrhoz folyamodása Eördögh Magdolnának, melyben a bent leírt, 's ellene hozott törvénytelen ítéletnek megsemmisítését kéri elrendeltetni.

2624/Ig. A törvényes kellékek megtartásával hozott ítélet fel nem oldathatván, folyamodó kérelmének ezúton hely nem adatik ugyan, azonban lehető sérelmeinek orvoslása végett, a kérdéses pernek birtokon kívül leendő fellebb vitele megengedtetik.

Költ Szegeden, júl. 19. 1849. Igazságügyi minister Vukovics Sebő mk.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 6. tétel, sz. nélkül, 1848. VIII. 1.

¹⁷¹ IX. tc. = Az úrbér és azt pótló szerződések alapján eddig gyakorlatban volt szolgálatok (robot), dézsma és pénzbeli fizetések megszüntetéséről. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike. .

174/b.

Nagykálló, 1848. július 18.

Hivatalbeli szolgálatom ajánlásával!

Az alább ./ alatti másolatban látható ítélet foglalással végrehajtására kívül, címzett asszonyságodnak folyó 1848-ik évi július hó 26-ik napját megyebéli Petneháza helységébe úgy rendelem, hogy akkor és ott megjelenni, s jogaira felügyelni törvényes kötelességének ismerje.

Maradván N. Kállóban, július 18. 1848.

Hivatalbeli szolgája, Szabolcs megye szolgabírája Szegedy István mk.

Ítélet mása:

1848-ik év július hó 17-ik napján N. Kállóban ítéltetett s megidézett alperes az A./ alatti keresetet el nem ösmeré, s annak ./ alatt fektetett feleletében ellene mond. Mindazáltal, miután a Megyei Kormányzó Bizottmány a hon segedelmul megyeileg ajánlott összeget, a fizetni vonakodókon szópör útján bevételni elrendelte, alperes a petneházi birtokára esett összeget felszólítás után is be nem fizetvén. A Kormányzó Bizottmány a B./ alatt beperesített végzése nyomán, Felperes által keresetbe vett 124 V. forint és 4 xr. összegbe, az okozott és okozandó költségekben — melyek a végrehajtáskor kiszámítandók — elmarasztatik, ellene a végrehajtás megrendeltetvén.

Szegedy István szolgabíró, Orosz István mk. rendes esküdt.

Hátirat: ./.

Címzés: Tisztelt Drevenyák Ferencnő Eördögh Magdolna asszonynak ezen foglalási határidőt tudtul adó levél törvényesen adassék.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 6. tétel, sz. nélkül, 1848. VIII. 1.

Gróf Vay Ábrahám csegei birtoka után számolt segedelmi hozzájárulás befizetése

175.

Berkesz, 1848. július 25.

26.

Tekintetes Első Alispány Úr!

Beregh megyéből — hol három nap mulattam — hazaérkezvén, ma vettem Halasy Ferenc úrnak hozzám Nádudvarról, június 29-edikéről, mint választmányi elnöknek szóló levelét. Melyben tudtul adja, hogy csegei birtokomra 314 Rhft. esik, 's követeli, hogy azokat július 7-dikéig befizessem. Ezt Nádudvaron tennem lehetetlen, kérek tehát rendelést, hogy azt itt, közelébb befizethessem. Mindenesetre azzal a kijelentéssel, hogy én a vármegye abbéli jussát, hogy a megye kivált egy részére adózásokat vethessen, el nem esmérem, 's e részbe jövőndőre ezennel óvakodom.

Berkeszen, 25. július 1848.

Tekintetes Első Alispány Úrnak hív szolgája

Gr. Vay Ábrahám mk.

Hátirat: L/64.

Címzés: Tekintetes Péchújfalusi Péchy József¹⁷² Úrnak Tekintetes Nemes Zabolch Vármegye Első Alispánjának hivatalból Madán.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/64. db. 1848. VII. 25.

¹⁷² A címzett neve tévesen szerepel, helyesen péchújfalusi Péchy László első alispán

A 10-ik honvédszászlóaljtól megszökött Szabolcs vármegyei katonák körözése

176.

Debrecen, 1848. július 26.

65-ik szám

Honvédsereg 10-ik zászlóaljtól
Szabolcs Megye Hatóságának!

Falizsnyó András: születési helye Huguaj, Szabolcs megye, Magyarország, 18 éves, óhitű, nőtelen, június hó 8-án 1848. a honvédsereghez három évre, 20 pft. foglaló mellett — melyből 18-at fel is vett — besoroztatott.

Mészáros György: születési helye Pótspetri, Szabolcs megye, Magyarország, 18 éves, óhitű, nőtelen, június hó 8-án 1848. a honvédsereghez 20 pft. foglaló mellett — melyből 18-at fel is vett — besoroztatott.

Király Sándor: születési helye Őr, Szabolcs megye, Magyarország, 25 éves, református, nős, június 9-én 1848. a honvédsereghez három évre, 20 pft. foglaló mellett — melyből 18-at fel is vett — besoroztatott.

Fent leírt egyének 848-ik év június 23-án Debreczenből e zászlóaljtól megszökvén, ez ideig vissza nem tértek. Megkerestetik tehát a tisztelt megyei hatóság, miszerint ezen egyéneket felnyomozván, azonnal e zászlóaljhoz — mely július 28-án Szegedre vonuland — küldeni, mindenesetre pedig a vizsgálódás eredményéről e zászlóalj parancsnokságát tudósítani szíveskedjék.

Kelt Debreczenben, július 26-án 1848.

Szemere Pál mk. őrnagy

Hátirat: L/78.

Címzés: Honvédsereg 10-ik Zászlóalj Szabolcs megye hatóságának hivatalból Nagykállón.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/78. db. 1848. VII. 26.

Nyíregyháza lépései a vasútvonalnak a városon való áthaladásáért

177.

Nyíregyháza, 1848. augusztus 3.

Pesten országos követül levő Haczell Márton polgármesterünk arról értesítvén, hogy a vasúti munkálatok iránt folyó tanácskozásokból valószínűnek látszik, miszerint az a nyíregyházi határon fog keresztülvitetni. Határozatot óhajt az iránt, nem volna-e a város ezen kedvező esetre kész, a határában esendő útvonal alá a földet ingyen megajánlani. Sőt, hogy az ajánlatnak a vonal merre vitelére nézve annál nagyobb nyomatéka legyen, azt is czélszerűnek véle, miszerint hasonló ajánlattételre Hadház és Böszörmény városok is szólítasanak fel.

A városközönség erősen meg lévén arról győződve, hogy e város jólétségi emelkedését semmitől sem várhatja annyira, mint a vasúttól. Késznek nyilatkozik mindent megtenni, mit a terv alatti vasútnak minél közelébb a városhoz keresztülvitelére nézve tehet. Ennél fogva örömezt ajánlja meg nemcsak a közlegelőre esendő útért, hanem a lakosok magánbirtokain átmenendő vonalnak törvény szerinti kisajátítását is. Sőt ezen felül még a szerint csökkenendő, vagy 20.000-ig menendő napszámot is, amint a vonal távolabb, vagy közelébb fog a

városhoz vezetetni. Az azonban, hogy más városok is hasonló megelőző ajánlatokra szólítottassanak fel, részint az időrövidség miatt, részint hogy a dologról ők is értesülhettek, mellőztetik. Miről figyelmeztető követ úr értesített, 's arra felkéretni rendeltetik, hogy a vasútnak a város közelébeni vitelére minden módon befolyjni igyekezzék.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. V. B. 132. 1/258. kötet. 59. fölió

Hajdúböszörmény város tiltakozása a honvédelmi segedelem befizetése ellen

178.

Hajdúböszörmény, 1848. augusztus 5.

Tisztelt Igazságügyi Minister Úr!

Belügyminister Szemere Bertalan Úrnak a hazai minden törvényhatóságokhoz intézett körlevelére, melyben a haza jelen vészes körülményei közt a honnak minden polgárát felszólíttatni rendeli, hogy a haza felsegéléséhez ki-ki tehetségéhez képest önkéntes adakozásával járuljon. Szabolcs Megye Bizottmánya az általa megajánlott öszveget, az eddig adó alatt nem volt fekvő birtokokra tartozásként kivetette, a fizetni vonakodóktól végrehajtás útján is behajtantót. Ezen intézkedése folytán az említett Megyei Bizottmány a Zeleméri pusztára is — melyet városunk lakosai bírnak — 379 pft. 12 xr-t kivetett, 's július hó 29-én ezen öszvegeért a Városi Közönséget rövid szóbeli kereset alá vette. A Közönség megbízottja az említett napon a bíróság előtt megjelenván, miután észrevételeit előadta, az ügy ugyan végítélettel be nem fejeztetett, hanem ennek további tárgyalására 's végítélettel ellátására folyó hó 18-ika tűzetett ki a bíróság által. 'S aggodalomba van a Közönség, hogy ámbár a nevezett birtokból közsélegileg nem bír többet 4 holdnyinál, hanem az egész pusztaszámos oly magánosok tulajdona, kik ezen birtokok feletti intézkedésre nézve a Közönség rendelkezése alatt nem állanak, és így helyettök a Közönség nem is lett volna idézhető. Ámbár már ezen birtokosok elébb, mint ezen Megyei Választmány által törvénytelenül rájuk rótt adóról értesültek volna, előljáróik felszólítására adakozásaikat tehetségökhöz képest, és az említett zeleméri birtokoknak is igénybe vételével a haza oltására letették. Ámbár a Megyei Bizottmány által történt kivetése ezen adónak egészen törvénytelen, adót egyedül országgyűlés vethetvén ki. 'S ámbár ezen keresetre nézve még a törvényes formások sem tartattak meg, 379 pft. iránt szóbeli kereset indíttatván, holott ez csak 200 pft-ig terjedő világos adósságra nézve indíttathatik törvény értelmében. Folyó hó 18-kán eljövén a kitűzött határidő, törvény és igazság ellenére el fog marasztalni a kereseti öszvegeben.

Alázatosan és teljes bizodalommal kérjük azért Tisztelt Igazságügyminister Urat: Hogy tekintetbe vévén — miként itt a birtokosok helyett a Közönség idéztetett, melytől e tekintetben amazok egészen függetlenek; továbbá hogy ezen úton ismét segedelem szedése czéloztatik igazságtalanul azoktól, kik már önként adtak segedelmet —, hogy ezen adó kivetési eljárása a Megyei Bizottmánynak egészen törvénytelen, végre hogy ezen keresetre nézve még a törvényes formások sem tartatott meg, ezen szintűgy törvénytelen mint igazságtalan, 's reánk nézve igen sérelmes keresetet — ha a szükség úgy kívánja a pernek felparancsolása és megvizsgálása mellett — megszüntetni méltóztassék.

Kik egyébiránt teljes tisztelettel és bizodalommal vagyunk Tisztelt Igazságügyminister Úrnak.

H. Böszörményben, augusztus hó 5-kén 1848.

Alázatos szolgálói H. Böszörmény Város Közönsége

Hátirat: 5863/Ig. Aug. 10. 1848.; 340.

2624/Ig. A város közönsége, mint külön hatóság által — egyes lakosok adakozása következtében — felajánlott segedelem abba, mely Szabolcs megye kebelében fekvő magány birtokú javaira kivetetett, nem foglaltatván. A közgyűlések helyett törvény szerint alakított megyei bizottmányok kivetési rendelkezésének törvényessége pedig, jelen körülményekben kifogás alá nem vétethetvén; a bíróságnak közhatározaton alapult eljárása ezúton fel nem oldható.

Kelt Szegeden, július 19. 1849. Igazságügyi minister Vukovics Sebő mk.

Címzés: Hajdú Böszörmény Város Közönségétől, Igazságügyminister Deák Ferenc Úrnak teljes tisztelettel Budapesten.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 6. tétel, 340. db. 1848. VIII. 10.

Kék község nemzetőrségének szervezése

179.

Kék, 1848. augusztus 6.

Tisztelt Alispány Úr!

Parancsa következtében van szerencsém /. alatt, Kék helysége nemzetőrei névsorait, kik is 20 puskával lévén csupán ellátva — melyek közül csupán öt használható, a többiek igazítást igényelnek —, bemutatni. Óhajtanánk, hogy mentül előbb közibünk egy tanítót, mégpedig Vágó Urat kirendelni méltóztatnék. Igen jó lelkes készséggel fogadta őrseregünk az új törvényeket. Igaz, hogy eleinte némű álhitek miatt zavarunk volt, de nem tetteg, hanem vonatkozólag. Most már hála az égnek helységünkbe minden ember a legnyugodtabban van, óhajtvá várják közibünk a tanítót. Azonba a mostani 1500 emberrel való elmenésre, miután önkéntes elmenésre őket felhívtam, kinyilatkoztatták, hogy önkéntesen nem, hanem felsőbb parancs következtébe. Bár ha az egésznek kellene menni kéne is, mindnyájan bármely időben magokat készeknek nyilvánították. Mely fentebb írt jelentésem után alázatos tisztelettel maradtam

Kéken, augusztus 6-án 1848.

Tisztelt Alispány Úrnak alázatos szolgája

Szombathy Pál mk. nemzetőri hadnagy

Címzés: Tisztelt Péchy László Zabolch megyei Első Alispány Úrnak Tisztelettel hivatalból Madán.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. VIII. 6.

Az alispán jelentése Szabolcs vármegye közbiztonságáról, egészségügyi és pénzügyi helyzetéről, illetve egy önkéntes nemzetőrszázalój kiállításának tervéről

180.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Első alispán Péchy László az ülést megnyitván, a megyének a közelebbi választmányi ülés áltai állapotjáról jelentette, hogy a megyébe béke és csend uralkodik, egészségi tekintetbe is semmi aggodalomra ok nincs. A megye Hadi Pénztárába az adó elegendő pontossággal fizettetik. Legközelebb f. hó 6-án a pénztár megvizsgáltatván, abba 12.000 pft-nyi összeg tanáltatott, melynek fele része — 6000 pft. — holnapi napon a Debreczeni Sóhivatalhoz bé fog szállítatni, másik fele pedig lehető rendkívüli kiadások fedezhetésére még

most a pénztárba tartatott. A Házi Pénztár is, miután bele a megyének rendelkezése alatt állott Lazaretum¹⁷³ — Insurrectionak¹⁷⁴ is 's más pénztárakból kölcsönzések tétettek, a fizetett adóval eddig még a rendes kiadásokat fedezhette. Ezek után elősorolta a közelebbi választmányi ülés óta érkezett, 's a Közönséget közvetlen érdeklő ministeri rendeleteket. 'S felemlíté, hogy a megye főispánjától is vett egy hivatalos levelet, melybe a Hadügyminis-teriumnak azon szándéka adatik kellő előkészület végett — addig is míg a parancs megérkez-ne — tudtul, hogy a megyéből 1000 vagy 1500 nemzetőr, ha lehet önkéntesekből kiállítva fog Szeged alá a táborba indíttatni. Ennek következésébe, eleve is a szolgabírók által buz-dítás útján, önkéntes vállalkozókat szerzetetni igyekezett, de mint az ez ideig hozzája érke-zett jelentésekből kitűnik, a nép efféle önkéntes vállalkozása helyett inkább ha kellekik, a tömegestőli felkelésre és menetelre lenne hajlandó. Annál fogva felhívja a választmányt az iránti előgondoskodásra, hogy mely móddal legyen a kívánt sereg kiállítandó. Véleménye szerint szükség volna a vállalkozáshoz való hajlam előmozdítására, a rendes honvédi díjnál a kimozdulandókat magasabb napidíjjal ellátni. Otthon maradandó családjukról, gazdasá-gukról gondoskodni, a közhivatalba lévő egyénekre nézve pedig úgy kellene intézkedni, hogy visszajövetelökig hivatalaik helyettesek által csak ideiglenesen töltsenek bé. Ezek folytába felhívja a választmányt, hogy az elősorolt tárgyakból, amelyeket kívánja, azt vegye tanácskozás alá.

Az országnak tett 60.000 pft. ajánlatból eddig 27.000 pengő forint befizettetett, a besze-dő küldöttségek azonban még mostan számolnak.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 651. sz.

Egy önkéntes nemzetőrszázalaj szervezésének és a délvidéki ráczok elleni küldésének terve, illetve jelentés az újoncozás, a közbiztonság, az adó- és segedelemszedés helyzetéről, lőfegyverek beszerzéséről

181/a.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Olvastatott gr. Degenfeld Imre megyebeli főispán úrnak f. év július 22-éről, Pestről kül-dött levele. Melybe miután értésére esett, hogy hadügyminister úr a megyebeli nemzetőr-ségnek az ország alsóbb részeibe, a lázongó ráczok elleni leküldetését elrendelte, 's hogy az eránti rendelete oda is lenne magyarázható, mintha minden, az öszveírásba bejött nemzetőr leküldendő lenne. Annál fogva nevezett minister úrral tett értekezés következtében tudatja, hogy minister úr, amennyibe lehetséges, csak oly nemzetörököt kíván kimozdítatni, kik arra önkéntesen ajánlkoznak. Nehogy az erőltetés által, a nemzetőri szolgálattól különben is vonakodó köznépben az, az iránti ellenszenyv még inkább neveltessék. Igyekezzék annál fogva az alispán mind a tisztai, különösen a szolgabírói kar, mind pedig a megyeszerte szét-küldendő 's a hon védelmére buzdító lelkes felszólítások által odahatni, hogy nemzeti öre-ink közül is — más megyék példájára — mennél többen, legalább pedig 1000 vagy 1500-an ajánlkozzanak a kimozdulásra. Amennyiben pedig ezen önkéntes nemzetörök felfegyver-kezve nem volnának, hadügyminister úr késznek nyilatkozott őket a megye részéről, e rész-ben hozzá intézendő jelentés vételével ideiglenesen kaszákkal 's lándzsákkal ellátatni.

¹⁷³ lazaretum, lazarett = kórház

¹⁷⁴ insurrektio, insurrekció = fegyveres felkelés, a nemesség hadba vonulása, nemesi felkelés a magyar rendiség korában

A választmány azon esetre is, ha a megyéből kívánt számú önkéntesek ki nem állának, eleve intézkedni szükségesnek ismervén. Mivel az egyedüli mód a sorshúzás, ez pedig hogy helyesen megtörténhessen, eleve a megyebeli nemzetőrök öszveírásának pontosságát igényli. Eddigi öszveírásaink pedig azon okon, mert miniserelnöki rendeletnél fogva oly helyeken, hol a nemzetörtség eszméje iránt idegenség mutatkozott, az öszveírás felfüggesztetett, teljesen bevégzetteknek nem tekintethetnek. Azért minden szolgabíróknak meghagyatik, hogy minden helységeikbe — az 1848-iki XXII-ik törvényczikkbe¹⁷⁵ meghatározott képeségek szerint — a nemzetörök öszveírását folyó hó 21-éig, ezennel legszorosabb felelet terhe alatt kitűzött záros határideig teljesen úgy végezzék be, hogy a pótló öszveírás alkalmával a túlterhelt családapáknak, és az ötven évet meghaladottaknak vélők egy kenyéren lévő, 20 évet meghaladott fiaik az öszveírásba behozassanak. 'S ezen eljárásuk ideje alatt, a felolvasott főispáni rendeletbe felhívott hadügyministeri kívánság szerint önkéntes kiindulásra vállalkozókat, a honpolgárokból minden különbség nélkül szerezni igyekezzenek. Az önkéntes vállalkozás buzdítására 's az illetők megnyugtatására ezennel elhatározotván, hogy a kimozdulók családjára gondot viselni, gazdaságukat folytatni a hon maradók lesznek kötelesek, 's az ellenök folyó polgári keresetek az ideig, míg oda lesznek, felfüggesztetnek. A közhivatalbeliek pedig haza jöttökkel ismét elébbi hivatalokat foglalják el. Díjaztatni pedig a felhívott XXII-ik t. cikk értelmébe az önkéntesen állott honvédekkel egyenlően fognak. Azon esetre pedig ha önkéntesek, kik — a fentebbi indokokból is — azon községnek, melyhez tartoznak lesznek betudandók, elegendő számmal nem lennének, a sorshúzást majd annak idejébe, midőn a ministeri rendelet elérkezik, elnöki felhívásra úgy eszközöljék, hogy abból senki, ki 20 évestől 50-ig törvény által kijelelt képességgel bír, magát ki ne vonhassa, 's kit a sors tanál, maga helyett mást ne állíttasson, hanem a haza iránti kötelességet maga teljesítse. Minthogy pedig a sors olyanokat is érhetne, kik a hadiszolgálatra nem csak nem alkalmasok, hanem a többieknek is csak terhére lennének, az ilyeneknek elgyengült egészségük vagy testi hibájuk miatti felmentetésére nézve Kállay Emánuel m. alispánnak — mint ki magát, mint első önkéntest lelkesedésre buzdító szónoklata közt a közönségnek bemutatta — elnöksége alatt, Lengyel Miklós, Ferenczy Alajos, Sulyok Dániel és főorvos Constantin Mihály úgy és oly hatósággal küldetnek ki, hogy az ilyes tehetetleneket és alkalmatlanokat ha hozzájuk folyamodnának, minden hét első napján N. Kállóba tartandó ülésekbe magok eleibe állítván vizsgálják meg. És az olyanokat, kiket hadiszolgálatra nyomorékság vagy egészségtelenség miatt alkalmatlanoknak tanálandanak, a sorshúzástól és kiindulástól felmenthessék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 652. sz.

181/b.

Nagykálló, 1848. augusztus 8.

Tisztelt Főispán Úr!

Folyó hó 22-ről kelt hivatalos rendelete folytán, bár a hadi ministertől még ezideig semmi intézkedés nem érkezett, a szegedi táborba menésre 1500 vagy legalább 1000 egyéneknek, a nemzetörstégből önkéntes ajánkozás útján kiállítását rögtön munkába vevém. 'S fájdalommal kell jelentenem, hogy Szabolcsban a haza megmentésére óhajtás van ugyan elég, de buzgóság nincs. Mert a szolgabírók jelentése szerint alig akadt 100 egyén, kik magokat önkéntesen felajánlják. Készebbek levén a helységek majdan illetőségeket fogadot-

¹⁷⁵ 1848: XXII. tc. = A nemzeti örseregről

takkal kipótolni. Ezen hidegséget a bizottmány tegnap tartott ülésében látván, elhatározta a kívánt számot sorshúzás útján kiállítani azon kijelentéssel, hogy senki magát alóla ki ne húzhassa, 's meg se válthassa. A gyengék 's alkalmatlanoknak felmentése végett m. alispán elnöklete alatt küldöttség neveztetvén ki, e czélból az összeírások nyolczadnap alatt kiigazítandók. A sorshúzás idejének kitűzése a menetel felől való ministeri rendelet idejére hagyatott fel. Miként fog ez sikeresíttetni, bizonytalan.

Egyébiránt a megyében csendesség van, a volt jobbágyok 's földesurak közt kezdetben támadt panaszok mindinkább gyérülnek, a közadó meglehetősen fizettetik. A közelebb tartott Számvevőszék eredménye szerint a március 8-án tartott pénztári vizsgálat óta a Házi Pénztárba bejött 15.973 pft., a hadiba 19.317 pft. 50 xr, melyből 4387 pft. 4 6/200 xr a Házi Pénztárnál kölcsönben van. És így készpénz a Hadi Pénztárban van 14.930 pft. 46 14/200 xr, melytől rendeletem folytán a debreczeni kincstárba 6000 pft. beszállítattott, a maradék pedig a hirtelen előállható szükség fedezésére felhagyatott. A segedelmi pénznek mintegy fele befizettetett, a hátra maradt rész iránt a perek megkezdettek. Ezen pénzből ribniczei gyárból készíttetni rendelt 1500 lőfegyver iránt az alku megkötöttet. Egynek tökéletes felszerelése szurony, tok, tartóval együtt 16 pft. 10 xr-ba kerül.

A megyében létező fegyvereket is ministeri rendelet folytán, a helybeli rend feltartására szükségeseken felül beszedettem, összegyűlt vagy 400 darab. De ennek fele alig lesz felszerelhető, 's ellenség előtt használható. Azonban a ministerium ezt ígérete szerint ki fogja pótolni, csak ember legyen. Miről annak idejében jelentést tenni kötelességemnek esmerem.

Hihető, hogy a Bizottmány kénytelen lesz a megváltást megengedni, melyben ha erkölcsi hatás nem lesz is, de azon haszon mindenesetre eléretik, hogy ezeket a haza szükség idejéig alkalmazhatja, 's két annyi szám ezúton kiállíthatatik.

Költ N. Kállóban, aug. 8/848.

Péchy László mk. E. Alispán

Hátirat: Lev. 5-ik sz.

Címzés: 84. Szabolcs Megye Első Alispáni Hivatalától Gróf Degenfeld Imre Szabolcs megyei Főispán Úrnak teljes tisztelettel hivatalosan Budapesten.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. B./ állag, 1848. VIII. 8.

Gajdoss Döme minorita rendi és Béressi József helvét hitvallású hitszónokok kérelme tábori lelkészként való alkalmazásuk iránt

182/a.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Ez alkalommal olvastatott Gajdoss Döme minorita rendi áldor¹⁷⁶ 's jelenleg nyírbáthori hitszónok folyamodása, melyben magát a honvédekhez tábori lelkésznek ajánlatni, 's egyúttal kívánságát tartományi főnökjével, Szabó Román atyával közöletni kéri.

Hasonlóan a helv. hitvallásúak részéről, karászi hitszónok Béressi József a honvédekhez tábori lelkésznek ajánlkozván.

Mindketten elválasztattak, 's elsőbb folyamodóra nézve az elnökség által tartományi főnökje tudósíttatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 653. sz.

¹⁷⁶ áldor, áldozár = miséspap, áldozópap. Római görög szertartású áldozár.

182/b.
Nyírbátor, 1848. augusztus 6.

Tisztelt Első Alispán Úr!

Mint mindenkor, úgy most is — különösen a jelenlévő nehéz üdőkben — hazánknak szerencsétlen szomorú sorsa szívemen fekvődvén. Minden alkalmat arra kívántam használni, hogy hazám megmentésén minden honpolgárt nyilvános vagy magányhelyeken, a haza szeretetére felbuzdítsak, 's annak védelmére mindenkit lelkesítsek. Így történt e hó augusztus 2-án is, hogy forró hazafiúi szeretetem Tóth György zenetanító figyelmét el nem kerülte, 's általa tisztelt Első Alispán Úrnak feljelentettem. Ezen jelentés nyomán, tisztelt Első Alispán Úr által hazafiúi buzgalmam méltányoltatván, saját nyilatkozatra utasítottak. Ennek következésébe, mint a feljelentő Tóth György jelentésében is áll, ezennel kijelentem, hogy én hazánk szomorú sorsán mélyen megindulva, óhajtanék védelmében részt venni, 's megmutatni, hogy a zárda hideg falai között is találkoznak a haza szeretetében elvérezni óhajtó szívek, /, mit szerzetes létemre leginkább elérhetőnek úgy vélek, ha a megyei nemzetőrökkel, mint táborigyelmeztetés szolgálatra juthatnék. Mely hivatásomban mindenkor nemcsak azt tartanám, hogy a népet a haza megmentésére buzdítsam, a harcra, és a harcban bátorítsam, hanem mint ép, egészséges és erős testalkatú, 's a fegyverforgatásban is jól gyakorlott, kész vagyok minden percben a megyei nemzetőrök között a hadban első lenni 's drága hazámért elvérezni.

E végből alázatosan kérem Tisztelt Első Alispán Urat, hogy a bizottmányi gyűlésben táborigyelmeztetésnek ajánlani kegyeskedjék. Hol ha ezen forró óhajításom méltánylatra talál, 's a táborigyelmeztetés dicső hivatás reám ruháztatik, egyszersmind azt is kérem, hogy a tartományi főnököm nagyon tisztelendő Szabó Román Atyával közöltetni, 's e dicső pályára tért nyitogatni méltóztatásuk.

Ezek után magamat nagylelkű pártfogásába ajánlott maradok.

Tisztelt Első Alispán Úrnak

Kelt Nyírbátor, aug. 6-kán.

honszeretemben lángoló polgártársa: Gajdoss Döme sk.
minoritarendű áldor¹⁷⁷, 's jelenleg Nyírbáthori hitszónok.

Hátirat: 653. Augusztus 7./1848.

Tisztelt Első Alispán Péchy László Úrhoz alázatos kérése a bent írtak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1084. db. 1848.

A Szabolcs vármegyei állandó törvényszék létrehozásának elutasítása

183/a.
Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Olv. a Belügyministeriumnak f. évi július 20-áról 5587-ik sz. alatti rendelete, melyben a megyének egy állandó, és rendszeres évi fizetéssel ellátandó, ülnökökből szerkesztett törvényszék alakítása iránt terjesztett kérelmére válaszolja, hogy ha bár elvileg a terv ellen kifogása nem volna, de mivel az országgyűlés ezek eránt rövid időn rendelkezni fog, várja meg a megye annak intézkedését, 's az ideig maradjon meg a fennálló gyakorlatnál.

Tudományul vétetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. jkv. 654. sz.

¹⁷⁷ áldor, áldozár = miséspap, áldozópap. Római görög szertartású áldozár.

183/b.
Budapest, 1848. július 20.

5587/B.

Szabolch Vármegye Egyetemének!

Egy állandó, és rendszeres évi fizetéssel ellátandó ülnökökből szerkezett törvényszék alakítása iránt terjesztvén Önök előmbe kérelmet.

Válaszolom, hogy habár a terv ellen elvileg kifogásom nem volna is, mivel azonban ennek életbe léptetése jelen viszonyok közt már csak annál fogva is sok nehézségekkel járna, mivel — az igazság kiszolgáltatásában a törvényhatóságok között létezni kellő összehangzás és egyformaság tekintetéből — azt az országbeli minden törvényhatóságokra is kiterjeszteni kellene. Egyébiránt az országgyűlés ezek iránt rövid időn rendelkezendvén. Önök is várva a törvényhozás e tekintetbeni rendelkezésétől, addig a kebelükben jelenleg fennálló gyakorlat mellett maradjanak.

Kelt Budapesten július 20-án 1848.

Belügyminister Szemere Bertalan mk.

Hátirat: 654. Augusztus 4/848.; 163.

Címzés: 5587/B. A belügyministertől, Szabolch Vármegye Egyetemének hivatalból N. Kállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1085. db. 1848.

Szentmihály helység kérelme majorsági telkek úrbérivé minősítéséért, tagosításért, legelő elkülönítésért, a szőlődézsma és királyi kisebb haszonvételek megszüntetéséért

184.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Más, ugyanazé¹⁷⁸, melyben Szentmihály helysége lakosainak azon folyamodványa, melyben az uradalom által majorságinak állított 89 telekből, még annak kezénél levő 14 telkeknek visszaadását, a földek tagosítását¹⁷⁹, a legelő elkülönözését elrendeltetni, és végre a szőlődézsma és kir. kisebb haszonvételek megszüntetését eszközöltetni kérik, avégett küldetik át, hogy a kérelem első tárgyára nézve a fennforgó körülményekről, úgy szinte a volt Kir. Helytartótanáctól — 1846-ik év dec. 9-ről 47.566 számok alatt — a rendezési perre nézve érkezett intézmény miképpeni foganatosításáról jelentés tétessék. A folyamodók pedig értesíttessenek, hogy a szőlőktől járó úri tartozás 's a kir. kisebb haszonvételek, míg erántok a törvény másképp nem intézkedend, a mostani állapotban megmaradnak.

Ezen ministeri rendelet mása, a szentmihályi úrbéri rendbeszedő per bemutatása végett — amennyiben az törvényszéki tárgyalás alá terjesztve lenne — a Jegyzői Hivatalnak, folyamodó lakosok értesítése végett pedig Kállay Ubul főszolgabírónak kiadatni határoztatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 662. sz.

¹⁷⁸ Az igazságügyi miniszteré

¹⁷⁹ tagosítás = az egy település határában fekvő, egyazon személy tulajdonában lévő birtokparcelláknak, csere útján, egy tagban való kiadása.

Az alacsony növésű szabolcsi újoncoknak a 62. (Turszky) gyalogezredbe való besorozása

185.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Más, ugyanazé¹⁸⁰, melyben e megye által július 17-ről tett felterjesztés folytán e megyét arról értesíti, miszerént Szemere őrnagynak afféle parancsot, hogy az önkénytesektől egyének a Turszky ezredébe áttétessenek, soha ki nem adott. A hadfogadó kormányokhoz és a Budai Főhadai Parancsnoksághoz, Turszky ezredéhez besorozási parancsolatoknak mását pedig mellékletbe megküldi.

Egyéberánt e megye Közönségének e tárgybani őszinte eljárását megköszöni, mely alkalmat szolgáltat megmutatni hivatalos szolgálata által e haza boldogságát szívén viseli.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 668. sz.

A Szabolcs vármegyei újoncok egy században hagyásának kérése

186/a.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Szemere Pál őrnagy e megyének felsőbb helyre tett azon felterjesztése nyomán, hogy e megye önkéntes vagyis honvéd legénysége egy században hagyassék, és más századokban ne hányassék szét, kijelenti, hogy az ily eljárása a megyének a zászlóaljban egy külön testület képzése eszméjét foglalja magában, 's ily eszme — a megye beavatkozása — mellett a katonai fegyelem meg nem állhat. Hivatalos megkeresése tehát oda terjed, hogy a Bizottmány ily intézkedésektől tartózkodjon. Kijelenti továbbá, hogy e megye önkéntes legénysége a zászlóalj legszebb részét teszi, reábizott tisztében lelkiismeretesen kívánván eljárni, intézkedései mindenkor a közhaza szolgálatjára lesznek intézve.

Tudományul vétetnek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 669. sz.

186/b.

Debrecen, 1848. július 21.

Honvédsereg, 10-ik Zászlóalj
Szabolcs Megye Állandó Bizottmányához!

Értésemre esett, hogy a megye felsőbb helyre előterjesztést tett, miszerént kéri, hogy a megye önkéntes, vagyis honvéd legénysége egy században hagyassék, és más századokban széjjel ne hányassék. Mennyire megbecsültetett itt a megye szép legénysége, mutatja azon tény, hogy szárnyas századokul helyzetetett. Ösmervén, mint szolgált tiszt a fegy[e]lme]t, háttározottan ki kell jelentenem, hogy az ily eljárása a megyének itt a zászlóaljban egy külön testület képzése eszméjét foglalja magában, 's ily eszme — a megye beavatkozása — mellett a katonai fegy[elem] fel nem állhat. A megyének ezen folyamódása itt a legénységnek tudtára esett, és e kívánságát nyilvánította is. Hivatalos megkeresésem tehát, ha méltóztatna a Megye Bizottmánya ily intézkedésektől tartózkodni, vagy a felelet a bujtogatóm lesz.

¹⁸⁰ A hadügyminiszteré

Ösmervén a megye tiszta hazafiúi szellemét távol legyen, hogy e czímet a nemes megyére ragasszam, csak az eszmékkel tisztába kell jönni, a szeretett hadfiak iránti buzgóságból történt ez. Ily eljárás mellett a közhaza szolgálatjára kár hárámlana, erre a nemes Megye Állandó Bizottmányát figyelmetessé kívántam tenni.

Legyen meggyőződve a nemes megye, hogy önkéntes legénysége a zászlóalj legszebb részét teszi. Reám bízott tisztemben lelki esméreatesen akarok eljárni, 's intézkedésem mindekor csak a közhaza szolgálatja előmozdítására lesznek intézve.

Másként, bármi teljesíthető kívánságát a nemes megyének személyemhez intézve a legnagyobb szolgálati készséggel veendem. Vegyék kegyesen kérésemet, 's oly higgadsággal, mint mellyel írárok. Isten áldja meg a magyart.

Debreczen, július 21-én 1848.

Szemere Pál mk. őrnagy

Hátirat: 669.; 46.

Címzés: Honvédsereg 10-ik Zászlóalj, Szabolcs megyének Hivatalból N. Kálló

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1099. db. 1848.*

***Constantin Mihály főorvosnak, mint haszonbérlnöknek
nagykállói törvénytelen legelőhasználatára***

187/a.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

N. Kálló Város előljárói 's Közönsége, a n. kállói határ legelőin a tanács e részbeni határozata ellenére, Constantin Mihály főorvos — úgy is, mint a néhai Kállay Péter örökösei jószágainak haszonbérlnöje által — több rendbeli falkás jószágainak erőhatalommali legeltetését panaszolván. Ebbeli sérelmek orvoslásáért 's hathatós intézkedésért esedeznek.

A folyamodó közönség kérelme teljesíthetőnek nem találtatván, sérelmök lehető orvoslása végett a törvény rendes útjára utasítottak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 673. sz.*

187/b.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Mélyen Tisztelt Bizottmányi Gyűlés!

Polgár 's megyei főorvos, mint egyszersmind a néhai királyi kamarás, idősebb Kállay Péter úr örökösei helybeli jószágának haszonbérlnöje, nagy falka juhaival erőszakosan, határunkon az önkéntes legeltetést elkezdvén. Előbb szép móddal, haszonbérlnöje alatt való juhait behajtottuk, 's határunkról kitiltottuk. Mely tiltó rendeletet megvetve, 's magát felettünk állónak képzelve, jogtalanul bennünket fenyeget.

Minthogy pedig szorosabb értelemben véve N. Kálló városa belső határán, a konyhára szükséges jószágokon kívül, az illető földesuraságnak semmiféle falkás marhákat legeltetni joga nem volt, annyival inkább most már nem lehet. A haszonbérlnök pedig több joga, mint a tulajdonosnak nincs, de a földesuraság is azt, amivel maga sem bírt, haszonbérlnök nem adhatta.

Egész alázattal kérjük a fent tisztelt bizottmányi ülést, hogy polgár Constantin Mihály haszonbérlnök urat e tárgyba felszólíttatni — 's minthogy a czimzett tulajdonos földesura-

ságnak birtokához aránylag feles igavonó jószágai legelnek határunkon —, falkás juhainak határunkról való kitiltatása eránt intézkedni, és hogy az erőszak visszatörlesztésében valami nem reménylhet eset közöttünk ne történjen, e tárgyban fogamatosan rendelkezni méltóztasson. Méltó tisztelettel maradtunk

N. Kállóban, augusztus 7-én 1848.

Fent Tisztelt Gyűlésnek alázatos szolgálói

N. Kálló Város N. N. Elöljárói 's Közönsége

Hátirat: 673. Augusztus 7/848.; 108.

Nemes Zabolch megye mélyen tisztelt Bizottmányi Gyűléséhez sat. alázatos folyamodások a bent írtaknak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1101. db. 1848.

A haza védelmére kiindulókhöz orvosok választása

188.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

A haza védelmére kiindulandókhöz orvosok alkalmazása szükséges lévén.

Constantin Mihály főorvos, Tóth Károly és Korányi Frigyes megválasztottak.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 680. sz.

A Szabolcs vármegyei 3. nemzetőrzászlóalj elfoglalatlan parancsnoki helye

189.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Felemlítettvén, hogy a nemzetőrségi 3-ik zászlóalji parancsnoka, Komlóssy Lajos Bécsből írt ugyan az Alispáni Hivatalhoz, de ez ideig is meg nem érkezett.

A miniszterelnöki hivatal felírás útján megkéretni rendeltetik, hogy tegye meg a szükséges rendeleteket, hogy a zászlóalj tovább parancsnok nélkül ne maradjon.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 681. sz.

A megye nemzetőreinek összeírása

190/a.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Olv. a Hadügyministeriumnak folyó év július 25-én 692-ik szám alatt kelt rendelete; melybe rendeltetik, hogy az előtt, mint a törvényhatóságok nemzetőrseregeiket kiindítanak, az eránt tegyenek summás jelentést: a./ hány öszveírt nemzetőr van a megyében, b./ mennyi van némileg kiképezve és felfegyverezve, c./ hányat lehetne önkénteseket, vagy már hosszabb szolgálatra alkalmasokat kiindítani. Ezen jelentés felterjesztése után fogván kiadatni a rendelet: mikor, mennyien és merre induljanak, ahol egyszersmind a szükséges intézkedések meg lesznek téve. Egyúttal arra is figyelmesekké teszi a megye előljáróit, hogy a kiindulásoknál kellő figyelmet fordítsanak arra, hogy ne mind a megyei vagy más hivatalnokok — posta-, só-, uradalmi tiszték lelkészek, orvosok sat. — késztessek az eljövötelre. Mert

hiszen az ily nyilvános tisztviselőkre a hatóságokban — a kormányzás rende, egészségi szempontból, lelkeszeti sat. tekintetből — nagy szükség van.

Ezen rendelet mása kiadatik minden szolgabíróknak, hogy az abban foglalt rovatokba a nemzetőri öszveírás kijavítása alkalmával kellő figyelemmel legyenek, 's azok szerént summás kimutatást is készítsenek. Egyúttal a Kállay Emánuel m. alispán elnöksége alatt, a hadi szolgálatra alkalmatlanok megvizsgálására kirendelt küldöttségnek is, hivatalos haszonvétel végett ezen rendelet kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 682. sz.

190/b.

Szakoly, 1848. augusztus 20.

Tisztelt Első Alispány Úr!

Az ./- alatt tisztelettel mellékelt megyei határozatnál fogva, szakaszomban tanáltató nemzetőrök általunk, a mellékelt tanúvallomások nyomán lett öszveírását — a ./-től 7./-ig — tisztelettel bemutatom¹⁸¹. Iderekesztvén kezünkhöz adott régibb öszveírást is.

Megkülönböztetett tisztelettel maradván Szakolyban, augusztus hó 20-án 1848.

Tisztelt Első Alispány Úrnak alázatos szolgája

Markos László mk. szolgabíró

Hátirat: 9.; 32.

Nádudvari járás 3-ik szakasza szolgabírāja szakaszabeli nemzetőrök öszveírását bemutatja.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, 9. db. 1848. VIII. 20.

Patay István őrnagynak, a Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj parancsnokának szállási és lótartási illetősége

191.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Patay István őrnagy, a nemzetőrségi 2-ik zászlóalj parancsnoka figyelmeztette a választmányt a Közlönyre, melyből tudható lótartási és szállási illetősége, amennyibe hivatala folytatása állandó lakást nehezen enged meg, szállási és lótartási illetőségét közpénzre vétetni, 's havonként részletekbe kiszolgáltatni kéri. Ellen esetbe szállás 's lótartási illetőségét Kállóba kirendeltetni kéri.

A folyamodó által hivatkozott Közlönybe lévő rendelet különösen e megyének meg nem küldetvén. Azt, hogy a közpénztár lótartási és szállási költséggel tartozna a választmány előtt, hivatalosan tudva nincs, azért kívánsága egyéb részbe nem teljesíthetik. Minthogy felhatalmaztatik arra, hogy a nyíregyházi katonatiszti szállásokra, melyek jelenleg üresek — szállása és lótartása iránti illetőségéről érkezendő felsőbb rendeletig —, beköltözhesen.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 683. sz.

¹⁸¹ Az akta melléklete: a Nádudvari járás 3-ik szakasza települései nemzetőreinek jegyzéke.

*A nyíregyházi nemzetőrség gyakorlatozása és egy dobos tanítóval való ellátása,
illetve a megyei nemzetőrség dobjainak összeíratása*

192.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Nyíregyháza Város Közönsége az iránt folyamodik, hogy amennyibe a nyíregyházi két század nemzetőrök még betanult dobosok nélkül vannak, sőt a fegyvergyakorlatban még tisztjeik sincsenek kiképezve — az efféle tanítási költségek pedig a megyét illetnék —, városukba egy dobos tanítót rendeltetni, úgy szinte a náluk lévő három fegyvergyakorlati tanítót még továbbra is otthagyni, 's egyiknek, Vietorisz Antalnak — ki elébb kezdte tanítását — június hólnapra eső elmaradt fizetését is elrendelni méltóztatásuk.

Ezen folyamodás felhíván a választmány figyelmét. A nemzetőrségi parancsnok őrnagy urak felhívatnak, jelentsék bé, hány dob van az illető századoknál, 's hol még szükséges dob — 's azt az illető századdal megszereztetni nem tudják — a szükségét a választmánynak, hogy a hiány pótlásáról rendelkezessen. A fegyvergyakorlati tanítás költségei meg lévén már a Házi Pénztárra rendelve, e részt illető kérelmével a város az elnökséghez utasíttatik.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. I. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 684. sz.

*Fegyver készíttetése a szabolcsi nemzetőrség részére,
Szabolcs vármegye és a Felsőremetei Vasgyár között 1500 darab puska megrendelésére
kötött szerződés*

193/a.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Kállay Emánuel alispán, Irinyi István főszolgabíró a remetei gyárral lőfegyverek készítése tárgyába kötött szerződést bemutatják.

A szerződés helybehagyatik. A segedelmezési ajánlatokból készíttetni kívánt, 1500 darab fegyverek készítése eránti engedélyadás végett, a ministeriumhoz tett felterjesztésre, hogy e tárgyba a remetei gyárosoknál — a szerződésileg kikötött — szeptember 10-éig a Megye Közönsége rendelkezessék. Válaszrendelet kiadása nézetéből a ministeriumhoz szorgalmazó felterjesztéstétel rendeltetik. S e megye e részbeni kívánatának a ministerium általi teljesíttetését annál biztosabban reményli a Megyei Bizottmány, minthogy a magokat fegyverrel ellátni nem képes nemzetőröknek, fegyverrel közállományi költségei ellátása törvény által rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. I. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 689. sz.

193/b.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Pénzügyminiszternek!

A közelebb múlt július 1-ről 456-ik szám alatt a Pénzügyministeriumhoz tett abbeli felterjesztésünkre, miszerint megyénkbeli nemzetőrség számára 1500 darab szuronyos lőfegyvereknek a ribniczei — vagy más névvel felső-remetei — gyárbóli megszerzése költségének, a megyénk által a haza védelmére ajánlott segedelmezési pénzből fedeztetését megengedtetni kértük. E jelenig válasz hozzánk nem érkezvén, mennyibe pedig megbízottaink

által a nevezett gyárigazgatósággal kötött — a /. alatt másolatba mellékelte — szerződés értelmében, az érdekllett fegyvermennyiség kiállítására iránti kívánatunkról, a nevezett gyárigazgatóság folyó évi szeptember 10-éig értesítendő, a Pénzügyministeriumot fent irt felterjesztésünk kapcsáiban értesítésünk végett tisztelettel felkérjük. Kérelmünk teljesítését annyival inkább reményelve, mivel azon nemzetöröknek, kik magukat fegyverrel ellátni nem képesek, fegyverrel közállományi költségei ellátásuk törvény által rendeltetik.

Kelt az 1848-iki évi augusztus 7-én s f. t. k. bizottmányi ülésből.

Hátirat: 689. Pénzügyminister

Eredeti fogalmazvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1108. db. 1848.*

193/c.

Nagykálló, 1848. augusztus 8.

Tisztelt Bizottmány!

Bizottmányi határozat következtében az Ung megyei felsőremetei gyárral kötött szerződés pontjait a bizottmánynak, tudomás végett azon kéreessel mutatjuk be, hogy a 7-ik pontban érintett 1500 fegyveren felül ha még a másik 1500-at is megrendelni méltóztatik — a szerződés teljes bezárása végett —, ebbeli határozatát végzésileg kimondani méltóztatssék.

Kelt N. Kállóban, augusztus 8-án 1848.

Tisztelt Bizottmánynak

Kállay Emánuel mk. m. alispán

Irinyi István mk. főszolgabíró

Hátirat: 689. aug. 8/1848.; 97.

Jelentése a kiküldötteknek a megye részére megszerzendő fegyverek tárgyában.

Eredeti tiszttázat. — *SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, sz. nélkül, 1848. VIII. 8.*

193/d.

Keltezés nélkül [Felsőremete, 1848. augusztus 8. előtt]

Egyrésről mi, Zabolch vármegye megbízottjai, másrésről alábbirtak, mint a felsőremetei Ungh megyében kebelezett fegyvergyárnak haszonbérleői, 1500 darab fegyvernek kiállítására ily feltételek alatt egyeztünk meg:

1-ör Minden darab puska vágószuronnal, puskaszíjjal, szuronytokkal, 's ehhez megkívántató vállszíjjal, az országosan megállapított minőséghez képest elkészítve 16 pft. és 10 xr.

2-er A fegyverek a megyei bizottak által előmutatott katonai fegyver formájára gyutacsos szerszámmal, vágószuronnal, minden hiba nélküli materialéből¹⁸² lesz[nek] készíten[d]ő[k], különben a megye azokat által venni nem fogja. A fegyverek könnyebb esmerhetése végett Z. v.¹⁸³ betűkkel és sorszámokkal lesznek a csövön megjegyezve.

3-er A fegyverek a felsőremetei gyárban lesznek által adandók, 's azoknak az elszállítást a megye lesz köteles teljesíteni.

4-er A puskák szokott próbálat mellett fog általvétetni, 's az ehhez kívántató puskaopt, golyót és gyutacsot a gyár köteles adni. Valamint a fegyverek bepakolását is minden fizetés nélkül tartozik teljesíteni a gyár.

¹⁸² matéria = anyag, nyersanyag

¹⁸³ Z. v. = Zabolch vármegye, Szabolcs vármegye

5-ör A fegyverek kiszolgáltatására oly formán kötelezi magát, hogy f. e. október hó 1-től mindennap — az ünnepeket kivéve — 50 tökéletes kész fegyvert állít ki, 's azt azon mennyiségben a szerződő megye minden 15-öd nap veszi által.

Mire való nézve, ha ezen napokra eső fegyverminőségből a gyár kötelezése ellenére valamely szám hibázna, 's a megye emiatt, a kirendelendő fuvar mellett bárminémű költségben kárt szenvedne, azt a gyár rögtön megtéríteni tartozik. Oly formán, hogy azon kárpótlási költség az általveendő fegyverek árából, a szerződő megye által azonnal kihúzandó lészen.

6-or A gyár előlegesen, az egész kialakított fegyverek árából egy tizedrészt kap, mely összeg az utolsó fegyverszállítás alkalmával lesz a megye részéről bétudandó. Különben minden szállítás alkalmával az általveendő fegyverek ára a megye által rögtön és egészben fizetődik.

7-er Minthogy jelenleg a megye a gyárral csak 1500 fegyverre alkuszik meg, ha netalán a megye még több fegyvert, vagyis azt egészen 3000-ig kívánná szaporítani, köteles lesz a gyár az egész mennyiséget ezen szerződési pontok szerint kiszolgáltatni. Mely szándékát a megye mindenesetre a gyárral f. év szeptember hó 10-éig tudatja.

8-or Kötelezi magát a gyár a kialakított 1500 darab fegyvert a megye részére a legelső, gyárában készített fegyvereket kiszolgáltatni, 's a 7-ik pontban érintett másik 1500 darab is a megye részére kívántatnék. Azokat a többivel folytonosan mindaddig, míg az egész 3000 ki nem telik, oly módon tartozik a gyár kiszolgáltatni, hogy addig senkinek gyárából — bármi úton kötendő szerződés mellett is — fegyvereket ki nem adhat.

9-er A felvett előpénz 's ezen szerződés biztosítására lekötik a gyár haszonbérlei — egymásért kölcsönösen jót állva — minden vagyonokat, 's azokra ezen szerződés Ung megyénél betáblázandó lesz. Oly világos kikötéssel, hogy az ezen szerződésből eredhető minden követelésekre nézve, a szerződők szóbeli rövid per útján tehetnek 's tétethetnek magoknak elégtételt.

Hátirat: 689.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, sz. nélkül, 1848. VIII. 8.

Egy szabolcsi önkéntes nemzetőrzászlóalj szervezése

194/a.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Olv. a miniszterelnök gróf Batthyány Lajos aug. 13-ról 782. sz. a kelt rendelete, mellyel a haza vészterhes helyzete által igényelt tetemes haderő kifejtése nézetéből, önkéntesen ajánlkozó nemzetőrökből — a kormány rendelkezése alá helyezendő — önkéntes sereg előállítása rendeltetik.

A rendelet folytán 1000 egyénekből álló önkéntes sereg előállítása oly móddal rendeltek, hogy a megyebeli községek a községbeli lélekszám arányához képest az alkotandó önkéntes sereg kiállításához járuljanak. A községenként kiállítandó önkéntesek kiállítása, ruházatja s felfegyverzési költsége az illető községbeli lakosok által lesz fedezendő. A ruházat a megyebeli köznépnél ruházatul használt kék posztóból készült nadrág, ujjas lajbi, csizma, fehér ruha és túri süvegből álland. A fegyverzet kevesebb költségű kiállítása nézetéből a szolgabírók odautasítatnak, hogy a miniszteri rendelet értelmébe minden községből a kiállítandó önkéntesek számához képest lőfegyvereket beszédvén, a fegyvereknek kiigazítását, szuronnyali ellátását az illető községek által eszközöltessék. Hol azonba a lőfegyverek a lakosoktól vagy már beszédettek, vagy a kiállítandó önkéntesek számához képest elegendő

mennyiségbe nem találtnának, a hiányzandó mennyiség a beszedett löfegyverekkel lesz fedezendő. Ezen fegyverek kiigazítása s szuronyali ellátása költségét azon községek, melyek önkéntesei számára adatnak, viselni tartozván. Ezen fegyver kiigazítási s készítési munkát teljesítése végett, minden megyebeli lakatos és puskamíveseknek — e folyó hó 30-áig Kállóban, az első alispáni hivatal elébe — berendelésére a szolgabírók utasíttatnak.

A kiállítandó önkéntes sereg vagy már besorozott nemzetőrökből, vagy az 1848-ik évi 22-ik t. cz.¹⁸⁴ 3-ik §-a nyomán, becsületes jellemüknél fogva — a belbátorság fenntartása nézetéből — a nemzetőrök közé besorozható egyénekből lész alakítandó, s ezen utóbbiak a nemzetőrök közé a szolgabírók által be is sorozandók.

Az önkéntesek szeptember 4-re, Kállóba kiállítandók lévén elhatározottat, hogy amely község önkéntesei számát az irt időre Kállóba beállítani mulasztaná, a hiányzó önkéntes számnak, a mulasztó község költségére toborzás útján leendő kiállítását alispán Péchy László teljesítse, hogy pedig a ministeri rendelet értelmébe hadiszolgálatra alkalmas egyének állíttassanak, afeletti örökösés az illető szolgabírókra bízatik. Az önkéntes sereg fegyverbeni gyakorolhatása végett elrendeltetett, hogy az önkéntesek Kállóba s annak környékén fekvő helyeken hetenként felváltva egy tömegbe szállásoltassanak. A fegyelem fenntartása fegyvergyakorlatok teljesítése tekintetéből, a sereg 6 századrai felosztását, 's tiszteknek ideiglenesen alkalmazását alispán Péchy László őrnagy Patay István meghatalmazásával eszközölje. Szeptember 4-től a megyéböli távozás idejéig, az élelmezés s napidíjazás költségének a Házi Pénztár általi viselése rendeltetett.

Mennyibe azonban önkénteseknek határozatlan időrei kiállítása alig volna reménylhető, az önkéntesek szolgálati ideje legfellebb egy évre határozottat. A kiállítandó önkéntesek számának, a községek népességi száma arányához képesti kiszámítására m. alispán Kállay Emánuel, Finta Márton, Lengyel Miklós, Zoltán Mihály, Molnár Ágoston, Kralovánszky András, Szilágyi János, Kausay Károly kiküldettek. Ezen határozatról a ministeriumnak sürgöny általi tudósítása, válaszrendelet hovaelőbbi kikérése mellett rendeltetett. Hogy pedig a szolgabírók a fentebbi határozat létesítésénél kellő eréllyel s buzgalommal működ-hessenek, s az önkéntesek kiállítását sikeresíthessék, az augusztus 28-án kezdendő törvényszékekeni bíraskodástól szeptember 4-éig felmentetnek. Az irt törvényszékekeni megjelenésre a rendszeréni esküdtök egyedenként köteleztetvén.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. VIII. 7. kb. jkv. 720. sz.

194/b.

Hely nélkül [Nagykálló], 1848. augusztus 23.

Ministerelnök Úr!

Folyó augusztus hó 13-ról 782-ik szám alatt kelt — nemzetőrökből kiállítandó, a kormány rendelkezése alá helyezendő —, önkéntes sereg alakítása tárgyába hozzánk kibocsátott rendelete folytán alkotott határozatunk mását Ministerelnök Úr értesítése végett, az érdeklött határozatunkra vonatkozó válaszrendelet hovaelőbbi kiadatása éránti kérelmünk mellett, tisztelettel felterjesztjük.

Kelt az 1848-ik augusztus 23-án t. kormányzó bizottmányi ülésünkből.

Hátirat: 720. Ministerelnöknek.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1121. db. 1848.

¹⁸⁴ 1848: XXII. tc. = A nemzeti őrseregről

[Szabolcs vármegyei települései által kiállítandó nemzetőrök száma]

Geszteréd (1180)¹⁸⁵ 3, Balkány (3371) 18, Bököny (2074) 11, Huguaj (1264) 6, Szakoly (1301) 7, K. Semjén (1368) 7, Biri (424) 2, Levelek (771) 3, Besenyőd (764) 3, Ibrony (510) 3, Magy (681) 2, Ófejértó (1204) 6, Téth (576) 3, N. Kálló (5589) 28, K. Kálló (520) 2, Napkor (1331) 7, Apagy (856) 4, Sényő (736) 3, Ny. Adony (1593) 8, Gelse (808) 3, Lugos (1663) 7, Mihálydi (1182) 6, Szalmad (412) 2, Ny. Báthor (2935) 15, Bogáth (1320) 7, Encsencs (911) 4, Gyulaj (1795) 9, Bélték (1696) 7, Pilis (981) 4, Piritse (911) 4, Oros (2242) 11, Pazony (1493) 7, P. Petri (1230) 6, K. Léta (1523) 7, M. Pócs (1255) 6, Újfejértó (8861) 44, Téglás (2142) 11, Sz. Gy. Ábrány (938) 4, Acsád (1710) 9, B. Ábrány (344) 1, Érkenéz (843) 4, Berczel (1222) 6, Buj (1574) 8, Paszab (838) 4, Dada (2274) 11, T. Dob (2205) 11, T. Kenéz (466) 2, Ibrány (1600) 8, Kemetse (2121) 11, N. Halász (1792) 9, Rád (445) 1, Tura (789) 4, Megyer (437) 2, Keresztút (1924) 4, Nyíregyháza (18317) 92, Rakamaz (2361) 10, Nagyfalva (951) 5, Tímár (1014) 5, Tardos (304) 2, Báj (392) 2, Csobaj (397) 2, Prügy (365) 4, T. Ladány (571) 3, T. Eszlár (1833) 9, T. Lök (3810) 19, Búd (1329) 7, Sz. Mihály (4920) 25, Újvencsellő (788) 4, Balsa (1055) 5, Gáva (1018) 6, Övencsellő (529) 3, Szabolcs (397) 2, Zalkod (249) 1, Kenézlő (620) 3, Viss (381) 2, Ajak (1419) 7, Anarts (870) 4, Berents (357) 2, Pátroha (753) 4, Demetser (1158) 6, Beszterecz (229) 1, Bogdány (1386) 7, Gégény (466) 2, Kék (586) 3, Székely (638) 3, F. Litke (1217) 6, Komoró (615) 3, Tuzsér (597) 3, Gemzse (758) 4, K. és N. Báka (698) 4, Gyulaháza (1084) 5, Karász (1468) 7, K. Varsány (712) 4, N. Varsány (726) 4, Kéktse (674) 3, Dombrád (1510) 8, Kanyár (442) 2, Óntelek (303) 2, Vörösmarth (740) 4, Várda (3163) 16, Döge (872) 4, Jéke (254) 1, Pap (1020) 5, K. Apáti (390) 2, B. Aranyos (880) 4, Cs. Kenéz (360) 2, Gyüre (949) 5, Lövvő (376) 2, L. Petri (400) 2, Mándok (1729) 8, Ágtelek (355) 2, Benk (263) 1, Bezdéd (1140) 6, Eperjeske (665) 3, Eszeny (874) 4, Mogyorós (477) 2, Órmező (398) 2, Páltza (1466) 7, Órmezőladány (349) 2, Szalóka (440) 2, Sz. Márton (692) 3, Zsurk (674) 3, Ny. Bakta (947) 5, Jákó (782) 4, Kérts (354) 2, Lórántháza (516) 3, Petneháza (828) 3, Ramotsaháza (775) 4, Rohod (619) 3, Vaja (768) 4, Thas (1606) 8, Berkesz (564) 3, Laskod (441) 2, B. Újváros (7490) 35, Egyek (2677) 13, Csege (1801) 9, Nádudvar (8021) 40, Földes (5329) 27, Tetétlen (2916) 15, Polgár (4213) 21, P. Ladány (6492) 32, Saáp (1151) 9, Szováth (3460) 17, N. Mada (560) 3, K. Mada (440) 2, Ör (600) 2, P. Dobos (300) 1, Mártonfalva (171) 1.

[Összes lélekszám]: 216.302¹⁸⁶

[Összes újoncszám]: 1062

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1121. db. 1848.

¹⁸⁵ Zárójelben a település lélekszáma, míg azt követően az onnan besorozandó újoncok létszáma szerepel.

¹⁸⁶ Az összes lélek- és újoncszám pontos kiszámítását megnehezíti a jegyzék adatainak korabeli javítása, amely miatt az irat olvasata több helyen bizonytalanná vált. Talán ennek köszönhető, hogy két összesítést is tartalmaz. Az irat alatt az eredetinek tekinthető, tintával feljegyzett adatot közlöm. Ezen kívül szerepel rajta még egy ceruzával írt, csak a lélekszámot ellenőrző számítás is, melynek összege: 213.923 fő. Az általam történt olvasat és átírás alapján: 214.009 lélek, illetve 1050 újonc az eredmény.

Steinkeifel József vármegyei esküdt kérelme, nevének "Kőhalmi"-ra való változtatásáért

195.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Tisztelt Kormányzói Bizottmány!

Vezetéknevemnek Kőhalmira leendő általváltoztatását óhajtván, alázatosan kérem a Tisztelt Bizottmányt, hogy az erre megkívántató felsőbbi engedelmet kegyes közbenvetése és ajánlása által részemre, az illető helyen kieszközleni méltóztassék.

Teljes tisztelettel maradván

N. Kállóban, augusztus 7-én 1848.

Tisztelt Kormányzói Bizottmánynak alázatos szolgája

Steinkeifel József mk. megyei esküdt

Hátirat: Szabolcs Megye Tisztelt Kormányzói Bizottmányához intézett kérelme a bent írtnak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, sz. nélkül, 1848. VIII. 7.

A haza segedelmezésére puskák ajándékozása

196.

Nagykálló, 1848. augusztus 7.

Tisztelt Alispány Úr!

Özvegy Báró Ónachten Józsefné a Haza felsegélésére ajánlott öszvegből, P. Petri birto-
kára háromlott öszveget készpénzzel kifizetni nem tudván, tartozása egy részének lefaragása
fejébe egy jó készületű, kétcsövű fegyvert adott át. Kausay Károly pedig a Hazának egycsö-
vű, szinte jókészületű fegyvert ajándékozván. Mindkettejüket további rendelkezés végett
ezennel Tisztelt Alispány Úrnak kezeihez teszem le.

Mely jelentésem után hazafiúi üdvözlettel maradtam aug. 7-én 848. N. Kállóban.

Tisztelt Alispány Úrnak alázatos szolgája

Vékey József mk.

Hátirat: Aug. 8/848.

Jelentése a Haza segedelmére tett ajánlatok beszédésére kirendelt küldöttség elnökének.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 6. tétel, sz. nélkül, 1848. VIII. 8.

Hajdúszoboszló segedelempénz befizetése elleni tiltakozása

197.

Hajdúszoboszló, [1848. augusztus 8. előtt]

Igazságügy Minister Úr!

Minket Szabolch Megye Kormányzó Bizottmánya egy evégre kirendelt küldöttség által július 14-ről megkerestetett avégett, hogy miután Szabolcs megye nem önkéntes ajánlat, hanem kivetés útján határozta el a vészbe forgó haza felsegélését előmozdítani, mi is fizessük a Szabolcs megyébe fekvő 's általunk bírt Angyalházi pusztánkra eső kivetett mennyiséget, mely 348 pft.-ot tesz. Kijelentvén, hogyha önként nem fizetnének, az 1848-ik év június

19-én a 210-ik sz. a. kelt határozatoknál fogva, szóperbeli rögtönös eljárás mellett rajtunk végrehajtással is beveszik. 'S miután mi a kivetést ránk nézve igazságosnak nem látva, az Angyalházi pusztánkra kivetett summát be nem fizettük volna, Szabolcs megye szolgabírója elibe, szóbeli perre megidézttetvén. Minden kihallgatás 's előadásunk tekintetbe vétele nélkül, július 29. oly módon marasztattunk el a 348 pft-ok 's költségek megfizetésébe, hogy a végrehajtás rajtunk a legrövidebb idő alatt megtörténik. Minister Úr! Mi úgy hisszük és tartjuk, hogy rajtunk Szabolcs megye a kivetéssel, 's annak bevételeivel igazságtalanságot és törvényteleniséget követett el. Igaztalanságot, mert midőn a május 19. 1497. sz. a. kelt ministeri felszólítás folytán minden országunk lakosa csak önkéntes, 's személyes adakozásra 's ajánlatra szólítottatott föl, miután a mi lakosaink ezen ministeri fölszólításra ajánlataikat külön-külön személyesen, minden öszves birtokhoz mérve — ide értve az Angyalházi birtokokat is — megtették, nemcsak, hanem nagy részbe már a haza oltárára is adták. Minket külön, az Angyalházi birtokunkat véve ismét, mintegy megadóztatni az igazsággal öszve nem fér. De nem fér öszve a törvényességgel szint úgy a kivetés, mint a kivetett öszveg bevétele eránti eljárás is. Nem a kivetés, mert egy hatóságnak sincs hatalmába országgyűlés nélkül a népre kivetéseket tenni, de törvénytelen a bevétel körüli eljárás is, miután szóbeli eljárás mellett — az 1840-ik év 11. t. cz¹⁸⁷. értelmébe — csak 200 pengő forint bevehető. De az 1832/6-ik XX. törvény¹⁸⁸ szerént a köztiszti per alá tartozó kérdések szóbeli per alá nem tartoznak.

Ezen okainknál fogva teljes bizodalommal folyamodunk Minister Úrhoz, hogy Szabolcs megye igazságtalan 's törvénytelen eljárását megsemmisítve, ebbeli követelésétől bennünket felmenteni kegyeskedjék.

Teljes tisztelettel lévén Igazságügy Minister Úrnak H. Szoboszlón.

Alázatos szolgálói H. Szoboszló Város Közbirtokossága

Hátirat: 5707/Ig. Aug. 8. 1848.; 1243.

Folyamodványa H. Szoboszló Város Közbirtokosságának Deák Ferenc Igazságügyi Minister Úrhoz, melybe a Szabolcs megye által ország segedelmezési cím alatt Angyalházi pusztájára kivetett, 's rövid úton elítélt 348 pft-ot, mint igazságtalan 's törvénytelen kivetést kéri megsemmisíttetni.

2624/Ig. A város közönsége, mint külön hatóság által — egyes lakosok adakozása következtében — felajánlott segedelem abba, mely Szabolcs megye kebelében fekvő magánybirtokú javaira kivettetett, nem foglaltatván. A közgyűlések helyett törvény szerént alakított megyei bizottmányok kivetési rendelkezésének törvényessége pedig, jelen körülményekben kifogás alá nem vétethetvén. A bíróságnak közhatározaton alapult eljárása ezúton — mint-hogy a törvényes kellékek megtartásával hozott ítélet érdemleges tárgyalása ide nem tartozik — feloldható nem lévén, a folyamodó város kérelmének hely nem adatik ugyan, azonban lehető sérelmei orvoslása végett, a kérdéses pernek birtokon kívül leendő fellebbvitele megengedtetik.

Költ Szegeden, július 19. 1849. Igazságügyi minister Vukovics Sebő mk.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 6. tétel, 1243. db. 1848. VIII. 8.

¹⁸⁷ 1840: XI. tc. = az 1836: XX. törvénycikkelyben elrendezett szóbeli perek bíróságának hatósága kiterjesztetik

¹⁸⁸ 1836: XX. tc. = A szóbeli perek bíróságairól

Körtvélyfáy Péter kisvárdai nemzetőr a nemzetőri törvényszék előtt

198/a.

Kisvárdá, 1848. augusztus 19.

Kormányzó Alispány Úr!

Köznemzetőr Körtvélyfáy Péter egészben alaptalan 's vád teljes folyamodása következtében, szolgabírói úton lett felszólítása folytán, a Nemzetőri Törvényszék részéről következőkben tesszük hivatalos felvilágosításunkat.

A törvényszéki jegyzőkönyvek, különösen pedig az *./.* alatt rekesztett kivonatból kitűnőleg, Körtvélyfáy Péter a nemzetőrök egyik legengedetlenebb 's hanyagabbika, minden Törvényszékre megidézve, a megjelenést — a törvényszéki tekintély makacs megvetésével — csaknem mint mindenkor, úgy legközelebb is mulasztván. Egyrészről: makacssága megtörése, másrészről: a törvény előtti egyenlőség 's tetteges példaadás tekintetébül, nemzetőrök kíséretében Törvényszék eleibe állíttatott. Védelmében azonba a hon nem lévő Nagy József tizedesre hivatkozván — a különben Alispány Úrnak feljelentett engedetlen 's makacs nemzetőrök sorozatában álló —, Körtvélyfáy Péter eránti ítélet ez okon elhalasztatott. Ennyit a kívánt felvilágosításból.

Egyébaránt nem lehet mellőzni Körtvélyfáy Péternek a Törvényszéket harag, bosszú 's törvény visszaéléssel vádló rágalmait. Mert ha bár igaz is, hogy makacs engedetlenségéért méltán várható "a törvény bosszúját", de szerfelett hízelg magának, midőn személyét elég nagyknak képzelé a Törvényszék jobb, vagy balrai részre hajlására.

A becsületesség 's törvény korlátai között minden személy tekintet, 's részrehajlás nélkül járt el eddig elé a Törvényszék, 's akként fog az — ha fog — ezután is működni. De a méltatlan rágalmakat eltűrni nem fogja, 's tekintélye csökkenése nélkül nem is foghatja. Ezt hozza magával "a törvényszéki tagok egyénisége"! Ezt kiáltja a felsőbbség eránti tisztelet, 's engedelmességet rendelő: "Törvények Szentsége"!

Kormányzó Alispány Úr! A törvény korlátai közt, hivatalos személyének legengedetlenebb tisztelői vagyunk. De a képviselt Nemzetőri Törvényszék méltósága érdekében ki kell mondanunk: miként nem ösmerjük el azon hatáskörét, hogy a jelen Nemzetőri Törvényszék fölött — az érdekelt *./.* alatti folyamodás, 's arra kelt hátirat értelmében — bíraskodást gyakorolhasson. Annak ellenében ünnepélyesen is tiltakozván.

Valamint azt sem, hogy Kormányzó Alispán Úrnak hivatalához intézett folyamodás köpenye alatt — büntetés nélkül —, egy más hatóságot méltatlan piszkolni lehessen.

Ugyanazért egész elhatározottsággal kijelentjük, miként eddigi buzgó fáradozásaink ekkénti jutalmát ismételve élvezni éppen nem óhajtván, a méltatlan rágalmazó Körtvélyfáy Péter kellő, és példás megfenyíttetéséig továbbá működni semmi tekintetben sem fogunk. Köznemzetőri kötelességeinket minden esetre a legbuzgóbban teljesítendő.

Kelt Kisvárdá, augusztus hó 19-kén. 1848.

Az 1848. augusztus 13-án tartatott Nemzetőri Törvényszék tagjai megbízásából

Saller Ferenc altiszt 's törvényszéki jegyző

Sánta István mk. nemzetőr 's közbíró,

Lúza György örmester, Kastal István hadnagy,

Fábry Illés tizedes, Bartha Imre alhadnagy.

Hátirat: A Kormányzó Alispánhoz tett jelentése a Kisvárdai Nemzetőrsereg Törvényszékének. A *./.* és *./.* alatti mellékletekkel.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, szám nélküli, 1848. IX. 4.

198/b.

Kisvárdá, 1848. augusztus 13.

Kivonat.

1848-ik év augusztus 13-án K. Várda mezővárosában, a Nemzetőrség Fenyítő Törvényszéke előtt elnök Désy Imre főhadnagy, Kastal István 's Bartha Imre hadnagyok, Lúza György és Saller Ferenc őrmesterek, Fábry Illés tizedes, Sánta István, Juhász József és Batskai János közvitéztek kijelölt bírósága előtt tárgyalatván fenyítő pere, sat. sat.

Ítéltetett: sat. sat.

A nemzetőri gyakorlatok mindenkori elmulasztásáért már több ízben beidézt: Körtvélyfáy Péter, valamint már ez előtt, úgy újabban jelenleg is, a törvényszék makacs megvetésével meg sem jelenve, nemzetőrök kíséretében törvényszék elébe állítatván. Mennyiben védelme előadásába, a jelenleg hon nem lévő Nagy József tizedesre hivatkozott, annak haza jövetelég az e tárgybani ítélet felfüggesztetik. sat. sat.

Kiadta Saller Ferenc altiszt 's törvényszéki jegyző

Hátirat: /.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. IX. 4. Melléklet.

198/c.

Kisvárdá, 1848. augusztus 13.

Tekintetes Kormányzó Alispán Úr!

Fájdalommal, mely szívem mélyéből eredő, járulok panaszimmal a T. K. Alispán Úr széke elé.

A fájdalom, melyet mélyen érzek, egész valóm áthatja, nemesbb érzésimet eltompítja, a lélek csendjét megháborítja, 's a lelkiismeret szavát megszólaltatja.

A tény, im így áll:

Augusztus 13-án a K. várdi n. őrsereg hadi törvényszéke öszveül tanácsot tartandó. Melynek az a törvényes szokása van, hogy a nemzetőrsereg vétkes tagjait meghívhatja tizedes vagy más egyén által, kik arra hivatalosan felszólíttatnak.

Nem tudom mi czélből — harag-é vagy bosszúból — elég annyit említenem, hogy én velem nem tudatták a törvényszék elé való idéztetésemet. Hanem augusztus 13-án, midőn K. várdi polgár Deáki Györgynél kevés dolgaim elintézése végett elmentem, fegyveres erővel reám rohantak. 'S mint valamely gyújtogatót vagy fosztogatót, ki bujkál a törvénynek szembesítése elől, kivont kard 's puszka közt kísértettek délutáni két óraker az utcán végig, az úgynevezett hadi törvényszék eleibe.

Soha a törvénynek 's rendnek ellenszegülője nem valék. Kivált ily komoly pillanatokban, minőt mostani napjainkban élünk, amidőn hazánkknak szorgos körülményei minden igazán érező kebeltől meg kívánja melegen verni e haza közboldogságáért. Mondom, tisztelője vagyok a rendnek s a nemzetőrseregnek — amennyiben körülményeim engedendik — fáradhatatlan tagja. De oly meggyalázást, mint amelyet a K. várdi őrség tisztjei rajtam elkövettek, becsületes polgár házánál — mint aki késznek nem találkoznék törvényes jogai 's kötelességei mellett még csak szót is emelni —, mint a törvények elől bujkálót anélkül, hogy valaki által felszólíttattam volna, elfogatnak. Ilyet becsületességem nem tűrhet.

Mire nézve alázatosan esedezem T. K. Alispán Úr előtt, méltóztassék törvényes parancsolata következtében ezen, a törvényekkel kijátszás 's visszaélések ellen — melyek irányomban használtattak — példás elégtételt szolgáltatni.

Kelt Kisvárdában, 1848. év aug. 13-ik napján.

Tekintetes Kormányzó Alispán Úrnak alázatos szolgája

Körtvélyfáy Péter mk.

Hátirat: Aug. 14/848.; //.

Tekintetes Péchy László Kormányzó Alispán Úrhoz intézett alázatos esedezése a bent írtak.

A bent előterjesztett panasz megbírálatása tekintetéből, Irinyi István főszolgabíró a vizsgálatot megtenni, 's emellett az illető nemzetőri törvényszéki jegyzőkönyvének erre vonatkozó ítéletét megküldeni hivatalosan kiküldetik. Költ Madán mint fent.

Péchy László mk. E. Alispán

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. IX. 4. Melléklet.

*Az újonccszejró küldöttségek kinevezése,
és néhányak jelentése végzett munkájáról*

199/a.

Nagykálló, 1848. szeptember 4.

Elnök főispán úr üdvözölvén a választmányt, röviden előterjesztette hazánk veszélyteljes állapotját, 's e tekintetbe a belügyministertől hozzája intézett rendeletet felolvasás végett általadja. Ennek folytán:

Olv. a Belügyministeriumnak 8370-ik/B. szám alatt f. év aug. 29-éről, a bémutató főispán úrhoz intézett következő tartalmú rendelete: "A haza veszélyben van! Ez most jelszava mindennek, a Királynak, az országgyűlésnek, a kormánynak és mindennek, kinek keblében a szabadságért lángoló hazafiúi szív dobog. Ezért hivatott össze az országgyűlés, sietve, rendkívüliül. Eszközei a haza megmentésének, az örökké diadalmaskodó lelkesedésen kívül: pénz és hadsereg. A pénzt megszavazta már a Képviselőház, 's nyilatkozott a Felsőház is egy értelemmel, egy szívvel, lélekkel. A hadsereg iránt a részletes törvényjavaslat is keresztülment a Képviselőházon, és a Felsőházon, és ez egyesült akaratot meg fogja koronázni a fejedelem szentesítő szava.

De addig is meg kell kezdeni az előkészületeket. A haza veszélyben van! Mentsük meg a Királynak és utódainknak ezt, mit őseinktől épségben vettünk át.

Ide rekesztem a törvényjavaslatot /. és előkészítőleg rendelem, amint következik.

1. A kiállítás legsietősbbsz eszközlése végett biztosul a főispánt nevezem ki. Ki ezek közül otthon nincs, annak helyettese az utána következő hivatalnok.

2-or Jelen rendeletem vétele után 48 óra alatt bizottmányi ülés tartatik, és 2-3 tagból álló összeíró küldöttség neveztetik a törvényhatóság kiterjedéséhez képest oly számmal, hogy a rovatos összeírás 7 nap alatt bevégezethessék.

Jelen rendelet mikori vételéről sürgönnyel fogok értesíttetni.

3-or E rovatos összeírás az idezárt törvényjavaslat rendeletei szerint fog készíttetni. — //.

Egy összeírás mintarovatot ide mellékelek.

4-er A 7 nap multával két nap alatt a küldöttség az összeírás a biztosnak beadja, ki azt 24 óra elfolyása alatt a hadügyministernek észrevételeivel együtt beküldi.

5-ör Véleményt mond az iránt is, hogy ha az álladalom által adandó fegyveren kívül a föl-készítés a törvényhatóságra bízatték, azt ami a népességi arány szerint körülbelül 60.000 ember után a törvényhatóságra esnék, mennyi idő alatt lenne képes felöltöztetni, és egyéb kellékek ellátni akképpen, mint a honvédek ellátvák, habár más színű posztó használtatnék is.

6-or Az összeíró az összeírás alkalmával meghagyja, hogy az összeírottak azon időtől kezdve hosszabb időre otthonról el ne távozzanak, és el ne távozhassanak szigorú büntetés terhe alatt, míg a hadügyminister határozata meg nem érkezendett.

7-er A határhozi szolgálattal tartozó vidékek ezen összeírás alól, a törvényhozás újabb rendelkezéséig mentek maradnak.

Apróságokkal az összeíró küldöttség ne bajlódjék. Rendszeresen akkor járunk el, ha béke lesz. Egyesek sérelmei némuljanak el, midőn veszélyben a haza van.

A vizsgálatra minden törvényhatóságbeli orvosok, oklevelök elvesztésének terhe alatt köteleztetnek. Ha nem volna annyi orvos, mint küldöttség, ez maga ad véleményt, a besorozás idejére hagyatván fel a szakértő szorosbb vizsgálat.

Béke idején az egyformaság díszesíti a katonát, az igaz, de most minden dísz, minden érdem a gyors kiállításban fekszik.

Katonára Ő Felsége a Király jogainak, és a szabadságnak megőrzéséért van szükségünk. Nem akarunk hódítani, hanem fejedelmünk koronájának épségét akarjuk sértetlenül megvédeni. A polgárháborút kívánjuk megszüntetni, mely az ország alsó részében a legirtóztatóbb kegyetlenséggel folytatattik nem kímélve semmit, a polgároknak sem életét, sem vagyonát, a legszentebbet sem.

Ne ámitsa magát azzal senki, hogy a belső háború veszedelme tőle távol van. A meg nem gátolt rossz hirtelen terjed, mint a pusztító láng, mely bűnöst és ártatlant fölemészti.

Ki híve szeretett Királyunknak, ki híve honának, ki imádja a szabadságot és függetlenséget, kinek polgári becsülete szent, mind attól megvárjuk, hogy teljesítse kötelességét.

A haza veszélyben van.

Elhárítható, ha mindenki teljesíti tisztét, elháríthatatlan ha a polgárok nem teszik azt, amivel kötelesek.

A megbízottak a rendelet teljesítéséért felelősek a Kormánynak, de Istennek és önbetsületének minden hazafi felelősséggel tartozik.

Kivívni könnyebb a szabadságot, mint megtartani. Amazt megtettük, hajtsuk végre e munkát is.

Pihenni nints idő a diadal előtt.

Jelszavunk légyen: a Királyért és függetlenségünkért, tisztelve mások jogait, a magunkét nem hagyva.”

Ezen rendelet következtébe, e. alispán Péchy László által előre készített javaslat jóváhagyása mellett, következő küldöttségek nevezetnek ki az alábbi szakaszokra osztott helységekbe, u. m.

N. Kálló, K. Kálló, Biri: Kállay Emánuel, Fintor Mihály, Benedek Dávid, Szunyogh szolgabíró, főorvos Constantin Mihály,

Hugyaj, Geszteréd, Bököny: Finta Márton, Hegyi Mihály, Tatár Tamás esküdt, orvos Korányi Sebald,

Újfejtő, Téglás, Újváros: Molnár Gergely, Szunyogh Mihály, Czikó János, orvos Ungerlajda,

Csege, Egyek: Halasy Ferenc, Szoboszlaj József, Somogyi Imre, Papp Antal, Magyar Géza orvos,

Nádudvar, P. Ladány, Szováth: Ernyey Sándor, Virágos Márton, Rásó főszolgabíró, Hanke orvos,

Földes, Saáp, Tetétlen: Csapó László, Katona Péter, Kállay János, Balogh József rendszerinti esküdt, Tóth Károly orvos,

Balkány, Szakoly, Mihálydi, Gelse, Adony, Mártonfalva: Újfalussy József, Gencsy Lajos, László Alajos szolgabíró, Stroband orvos,

Nyíregyháza: Répásy János, Galánffy János, Frank¹⁸⁹ orvos,

Szentmihály, Búd: Kralovánszky András, Benczúr Miklós, Mátyás András, főszolgabíró Kállay Ubul, Sztarek orvos,

Polgár, Dob, Dada, Lök: Bodó Ferenc, Patay András, Désy István, H. Pete Gábor, Derekasi Bertalan orvos

Ladány, T. Kenéz, Phrügy, Tardos, Báj, Csobaj: Földváry Pál, Kausay Dániel, Jármay József rendszerinti esküdt, orvos Horváth László,

Nagyfalu, Rakamaz, Tímár, Szabolts, Eszlár: Bónis Barnabás, Mudrány János, Tóth László, Szepsy István szolgabíró, Meskó tisztb. főorvos,

Zalkod, Viss, Ventsellő, Balsa, Kenézlő: Farkas József, Szentimrey Károly, Miketz Károly esküdt, Takáts orvos,

Gáva, Bertzel, Paszab, Búj, Ibrány, Kótaj: Zsoldos János, Papp Antal, Kövér László, Csuha Tamás szolgabíró, Posony főorvos,

Oros, Pazony, Sényő, Tura, Bogdány: Zoltán Mihály, Elek János, Fejér Sándor esküdt, Blajer orvos,

Halász, Kemetse, Rád, Megyer, Beszteretz, Kék, Demecser, Gégény, Berkesz: Elek Pál, Miketz Pál, Dusovszky orvos,

Napkor, Téth, Székely, Tass, Pátroha, Berents: Kállay Miklós, Zoltán Ferenc, Király József szolgabíró, Paszomentirer orvos,

Ajak, Anarts, K. Báka, N. Báka, L. Petri: Sulyok István, Czóbel Bertalan, Tatay Lajos, Balla Antal, Friedland orvos,

Kis Várda, Döghe, Veresmarth, Kéktse, Kanyár, Ontelek, Dombrád: Irinyi főszolgabíró, Kastal Imre, Nozdrovitzky György, id. Szomjassy József orvos,

Litke, Komoró, Tuzsér, Bezdéd, Mándok: Lövei Antal, Eröss György, Miketz János, Gnandt Jakab orvos,

Ággtelek, Eszeny, Szalóka, Zsurk, Szentmárton, Eperjeske: Erdőhegyi, Jármay József, Péczely Pál, Genzler orvos,

Pátza, Mogyorós, Benk, Kenéz, Őrmező, Ladány, Pap: Becske Lajos, Ilosvay Kristóf, Csernyánszki János, Bogdányi orvos,

K. Apáthi, B. Aranyos, Gyüre, N. és K. Varsány, Lövő: Kubinyi szolgabíró, Farkas Ignác, Füzeséry Lőrinc

Gemzse, Gyulaháza, Karász, Jéke: Balla Károly, Márki Frigyes, Farkas Tivadar, Korányi Frigyes orvos,

N. és K. Mada, P. Dobos, Vaja, Eör: Vay Dienes, Komorótyz Károly, Szabó Albert, orvos Vandrák,

Ófejértó, Besenyőd, Levelek, Magy, Apagy: Molnár Ágoston, Diószegi József, Gergelyfy József esküdt, Kállay István orvos,

Bátor, Pillis, Piritse, Gyulaj: Fejér József, Kékesy Mihály, Szilcz főszolgabíró, Lemberger orvos,

M. Pócs, Pócs Petri, K. Semjény: Vékey József, Szilcz István, Újlaky Bertalan esküdt, Miskoltzy László,

¹⁸⁹ Teljes neve: Frank Antal, orvos

Kisléta, Bogáth, Szalmad, Entsens, Bélték, Lugos: Gencsy Károly, Barasy József, Jármly András szolgabíró, Véli Mihály orvos,

Acsád, Ér Kenéz, Szent György Ábrány, Buda Ábrány: Molnár György, Buday Imre, Szilcz Ferenc esküdt, orvos Weinberger,

Ibrony, Kércs, Jákó, Bakta, Lórántháza: Jármly Imre, Újlaky Tamás, Szegedy szolgabíró, Polák orvos,

Ramocsaháza, Laskod, Petneháza, Rohod: Orosz István, Horthy István, Jármly Tamás, Schönwald,

Ezen küldöttségek a leküldött táblás rovatok mintája szerint — a ministeri rendelet és törvényjavaslat értelmébe —, folyó hó 10-én délig az öszveírásokat elkészítve a királyi biztos főispán úrnak beadni köteleztetnek. Utasításul az eljárásra nézve a ministeri rendeletbe és törvényjavaslatba foglaltakon kívül csak az adatván, hogy a bent szülöttek de bent nem lakóknak — ha ki tudható — lakások helye, a másutt szülötteknek pedig születéshelyök a jegyzésnek felhagyott észrevételek rovatba bégjegyeztessék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. I. köt. 1848. IX. 4. kb. jkv. 729. sz.

199/b.

Kércs, 1848. szeptember 9.

A Magyar Ministeriumnak 8370-ik számú, ./. alatt tisztelettel visszarekesztett, Szabolcs Megye Választmányához a hadsereg kiállítása tárgyába intézett rendelet következtébe, folyó év szeptember hó 4-én Nagy Kállóban tartott választmányi gyűlés határozata folytán — a 2/. alatt rekesztett törvényjavaslat értelme szerint — 5 helységekbe, jelesen Jákó, Lórántháza, Ny. Bakta, Kércs és Ibrony helységekbe a hadsereg kiállítására a törvény szerint alá eső ifjúságot öszveírván, 's a küldöttség előtt megjelenteket orvos által megvizsgáltván, azoknak névsorát az avégre kiadott táblás jegyzékkel a Tisztelt Választmánynak felterjesztés végett tisztelettel bémutatjuk. Azon megjegyzéssel, hogy a fentebb is érintett helységek ifjúsága közül többszöri rendelkezéseink következtébe is — jelesen jákói Tóth János és Majorházi Lajos, Lórántházán Papp András, Ibronyba Nagy Péter, Petró Ferenc, Sebők István, Petró Samu, Mester István, Bagoly Sándor, Ifj. Petró Samu, Nagy Mihály, Oláh Pál, Vitályos Ferenc, Petró Péter, Nagy Dániel Bakta m. városába pedig Molnár András, Béres Mihály, Nagy vagy Göntzi József és Nagy vagy Dankó Ferenc — meg nem jelenván, az orvos által meg nem vizsgáltathattak. Mely eljárásunkról amidőn hivatalos jelentésünket tesszük, maradván

Kércsen, szept. 9-én 1848.

Jármly Imre mk., Újlaky Tamás mk., Szegedy István mk. szolgabíró

Hátirat: Jelentése a bent írt küldöttségnek Jákó, Lórántháza, Bakta, Kércs és Ibrony helységekbe, a hadsereg kiállítása tárgyába öszveírt ifjúság táblás jegyzéke bémutatása, 's annak felterjesztése tárgyában.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1848. IX. 9.

199/c.

Tiszalök, 1848. szeptember 9.

Tisztelt Bizottmány!

Az 1848-ik évi augusztus hó 29-kéről, 8370-ik szám alatt kelt ministeri rendelet folytán történt kiküldetésünkhez képest, a reánk bízott öszveírást az előre bocsájtott rögtönös

tudtuladás mellett Dada, Dob, Polgár és Lök városaiba megjelenvén — az általunk szinte előre felszólított lelkészek által előnkbe adott anyakönyvi kivonatok nyomán —, a fent nevezett községekbe bévégeztük. A kiküldetésünkhöz képest tett öszveírást az ./. alatt azon megjegyzéssel mutatjuk bé, hogy amennyibe a béesorozott egyének részint az idő rövidsége miatt, részint félelemből igen kevesen jelentek meg előttünk, a kívánt orvosi vizsgálatot nem eszközölhattük.

Mirőli jelentésünket hivatalos tisztelettel bémutatjuk.

Kelt T. Lökön, szept. 9-én 1848.

Patay András küldöttségi elnök mk., Désy István mk.

H. Pethe Gábor mk., Bodó Ferenc mk. rendes esküdt

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1848. IX. 9.

199/d.

Nagykálló, 1848. szeptember 10.

A 8370-ik szám alatti belügyministeri rendeletre, 1848-ik év szeptember 4-kén tartott igazg. bizottmányi gyűlés határozata nyomán Napkor, Téth, Székely, Thass, Pátroha, Berencs helységebbe a rendelet foganasítására kiküldetésünkhöz képest megjelenvén. Munkálatunkat ide rekesztve, tisztelettel azon alázatos észrevétellel nyújtjuk be, hogy mindegyik helységben a kiállítás iránt feltűnő hidegséget kellett tapasztalnunk. 'S legnagyobb részint magokat az orvosi vizsgálat alól elhúzták, 's szigorú rendeletünkre is előttünk meg nem jelentek. És csak olyanok jelentkeztek, kik maguk is jól tudták, hogy katonai szolgálatra nem alkalmasak.

Kelt N. Kálló, szeptember 10-kén 1848.

Kiküldöttség

Hátirat: Jelentésök Kállay Miklós, Zoltán Ferenc, Király József szolgálíró, Pazamantirer Móric orvos kiküldötteknek Napkor, Téth, Székely, Thass, Pátroha, Berencs helységebbe, a ministeri rendelet következtében véghez vitt katonai öszveírási munkálatjuk felől.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1848. IX. 10.

199/e.

Kisvárdá, 1848. szeptember 19.

Méltóságos Gróf Főispán Úr!

A honvédi rovatos öszveírást Bizottmányilag kiküldött Gemzse, Gyulaháza, Karász, és Jéke helységében ./. alatt ide mellékelve azon megjegyzéssel rekesztem ide, hogy bár orvosi egyénnel ellátva jártunk el e kiküldetésbe, mindamellet is az öszveírt egyének öszve nem szedhetésök miatt vizsgálatlanok. Aki is kegyeibe ajánlott egész tisztelettel maradtam

K. Várdában, 1848. év szept. 19. napján.

Főispán Úrnak alázatos szolgája

Farkas Tivadar mk. r. esküdt

Hátirat: Szabolcs megye Főispánjához, mint kormányi biztoshoz jelentése a Kisvárdai járás második szakasza rendszerinti esküdtjének

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1848. IX. 19.

*A Szabolcs vármegyei önkéntes nemzetőrzászlóalj felszerelése,
és Patay Istvánnak parancsnokul való kinevezése*

200.

Nagykálló, 1848. szeptember 4.

Ez alkalommal felemlítettén, hogy e megye részéről kiállítandó önkéntes csapat fegyverrel ellátására alkalmazható fegyverek száma e jelenig 400 darabra számíthatván, a még hiányzandó mennyiség beszerzése éránti intézkedés szüksége előállott.

Az önkéntes sereg kiállítása tárgyába a ministeriumhoz bizottmányilag — sürgöny által elnökileg — intézett felterjesztés folytán, a ministeriumtól rendelet nem érkezése, a bizottmányi határozatnak a ministerium általi helyesléséről a közönséget meggyőzván. Az önkéntes csapat fegyverrel kellően leendő felszerelhetése nézetéből 600 darab lőfegyverek szállítása, az önkéntes csapat parancsnokául kinevezett őrnagy, Patay István parancsnokságban megerősítése végett a ministerium megkerestetni rendeltetett.

Mennyibe pedig a haza naponta bonyolódottabb körülményei, az önkéntesek téli hónapokon is hadi szolgálatra alkalmazását valószínűleg igénybe veendi, az önkénteseknek a gyalog sorkatonaságnál használt köpönyeg alakjára készülendő felső öltönnel, az illető községek általi ellátása rendeltetett. Amely község önkénteseit vagy ki nem állítaná, avagy a megállapított ruhaneművel, fegyverrel — s ahhoz megkívántató töltés tartozván — el nem látná, az önkénteseknek a mulasztó község költségére kiállítására, illetőleg fegyver s ruhaneműekkel felszerelésére a alispán megbízatik. Evégből közönséges köpenyre használható durva posztónak, a megyébe szállítása éránti intézkedésre a ministerium megkerestetik. Az önkéntesek kiállítása, illetőleg ruha 's fegyverneműekkel felszerelése költségét, minden községbeli lakos helybeli birtoka jövedelmek s tehetség arányába viselni tartozván, hol az illetők a költség viselet terhét egymás között jogosan¹⁹⁰ el nem intézhetnék, az illető szolgabíró a birtok s tehetség alapján a költségkiszámítást tegye meg, a kivetett összevetet a fizetni vonakodótól foglalás útján is hajtsa be, a még be nem szedett fegyvereknek — a ministeri rendeletek értelmében — beszédését felelősség terhe alatt eszközölje.

Az önkéntesek élelmezése s napidijazásának — kizárólag szept. 4-től a megyébeni tannyázás napjáig — a Házi Pénztár általi viselése határozatilag már kimondatván. Ha a Házi Pénztár pénzhiány miatt azon költségeket nem fedezhetné, a fedezésnek a Hadi vagy Segedelmezési Pénztárból, a Házi Pénztár általi visszatérítés köteleztetése melletti eszközzésére, alispán Péchy László utasítatik. Hogy pedig az önkéntes csapat huzamosbb ideig a megye kebelén belőli szállásolása által, a költség a Házi Pénztárra elviselhetlenné ne váljék, az önkéntesek fegyver s ruhaneműekkel felszerelése gyorsítása, úgyszintén egy-egy felszerelt századnak állomási helyére, Aradra szállítása éránti intézkedésre alispán Péchy László utasítatik. Ezen határozat fogatosítás végett alispán Péchy Lászlónak, a 16 szolgabíróknak kiadatni rendeltetett, ezen határozat értelmébe a ministeriummal sürgöny általi érintkezés e. alispán Péchy Lászlóra bízott.

Jegyzette Kausay Károly mk. jegyző

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 4. kb. jkv. 732. sz.

¹⁹⁰ Az irat rongált és töredezett, ezért a mondat ezen szavait (tartozván, hol az illetők a költség viselet terhét egymás között jogosan) a 732. napirendről készült korabeli jegyzőkönyvi másolatból egészítettem ki. Jelzete: SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, szám nélkül, 1848. IX. 4.

Gróf Degenfeld Imre főispán hitvesének zászlóanyául való felkérése

201.

Nagykálló, 1848. szeptember 4.

E. alispán Péchy László jelenti, hogy a megyéből néhány nap alatt kiállítandó 1000 önkéntesnek számára, egy zászló készítése iránt tisztelt főispánunknak igen tisztelt lelkes nőjét felkérte. Ki is egyszersmind a zászló keresztanyaságát is felvállalni szíves volt, 's felszen-
telésére f. hó 10-én itten, Kállóban meg is fog jelenni, mely ünnepélyre a Választmány tag-
jait a jelentő e. alispán ezennel meghívja.

A jelentés tartalma kedves tudományul vétetett, 's a jegyzőkönyvbe örökíttetni hatá-
roztatott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 4. kb. jkv. 733. sz.

Markos László szolgabíró megüresedett helyére László Alajos megválasztása

202.

Nagykálló, 1848. szeptember 4.

Markos László szolgabíró szolgabírói hivataláról leköszönvén.

László Alajos rendszerinti esküdt a főispány úr és a választmány egyetértésével szolgáló helyettesítetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 4. kb. jkv. 752. sz.

László Alajos rendszerinti esküdt helyére Hetey Alajos megválasztása

203.

Nagykálló, 1848. szeptember 4.

László Alajos rendszerinti esküdt szolgabíróvá lett elválasztásával ürességbe jött es-
küdti hivatalra:

Hetey Alajos tiszteletbeli esküdt rendszerinti esküdtnek — a főispány úr és választmány egyeztetésével — helyettesítetett, mely hivatal betöltések a négy főszolgabírók által közhír-
ré tétetni rendeltetnek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 4. kb. jkv. 753. sz.

*A Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány üléseinek
az újoncösszeírás miatti elhalasztása*

204.

Nagykálló, 1848. szeptember 4.

Felemlítetvén ez alkalommal, miszerint a belügyministertől a 60.000 újonczoknak az ország-
bóli kiállíthatása eszközésére — szükséges előkészületek megtétele végett — érke-
zett rendelet folytán, hozott bizottmányi intézkedés következtében, ezen hétre határozott
törvényfolyam 's bizottmányi ülések elhalasztandók lennének.

Ezen indítvány folytán ezen hétre kitűzött bizottmányi ülések helyett, e folyó hó 11-ik 's az azt követő egész hét napjai határidőül kitűzetnek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 4. kb. jkv. 754. sz.

Szabolcs vármegye közigazgatási beosztása 1848/1849-ben

205.

Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. szeptember 4. után]

Kisvárdai járás, 1-ső szakasz

főszolgabíró Irinyi István: Kis Várda, Döghe, Veresmart, Kéktse, Kanyár, Ontelek, Dombrád, F. Litke, Komoró, Tuzsér, Mándok, Bezdéd.

Kisvárdai járás, 2-ik szakasz

szolgabíró Kubinyi Ignác: Karász, Gyulaháza, Gemzse, Kis Varsány, N. Varsány, Gyüre, B. Aranyos, K. Apáthi, Cs. Kenéz, Lövő, Papp, Jéke.

Kisvárdai járás, 3-ik szakasz

szolgabíró Becske Lajos: Páltza, Eör Mező, Eör Ladány, Benk, Mogyorós, Eperjeske, Szent Márton, Zsurk, Eszeny, Ágtelek, Szalóka.

Kisvárdai járás, 4-ik szakasz

szolgabíró Király József: Napkor, Téth, Székely, Tass, Pátroha, Berents, Ajak, N. K. Báka, Anarts, Lövő Petri.

Nádudvari járás, 1-ső szakasz

főszolgabíró Rásó Lajos: Nádudvar, P. Ladány, Saáp, Földes, Szováth, Tetétlen.

Nádudvari járás, 2-ik szakasz

szolgabíró Papp Antal: Újfejtő, B. Újváros, Egyek, Csege, Téglás.

Nádudvari járás, 3-ik szakasz

szolgabíró László Alajos: Gelse, Mihálydi, Mártonfalva, Ny. Adony, Szakoly, Balkány.

Nádudvari járás, 4-ik szakasz

szolgabíró Szunyoghy Ferenc: N. Kálló, K. Kálló, Biri, Hugyaj, Bököny, Geszteréd.

Dadai járás, 1-ső szakasz

főszolgabíró Kállay Ubul: Sényő, Kemece, Keresztút, Nyíregyháza, Szent Mihály, T. Lök, Dada, Dob, Polgár, Búd.

Dadai járás, 2-ik szakasz

szolgabíró Mikecz Pál: Pazony, Tura, Oros, Bogdány, Berkesz, Gégény, Demecser, Kék, Beszterecz, V. Megyer, Raád, Halász.

Dadai járás, 3-ik szakasz

szolgabíró Csuha Tamás: Búly, Ibrány, Paszab, Berczel, Gáva, Ó és Új Vencsellő, Balsa, Kenézlő, Viss, Zalkod.

Dadai járás, 4-ik szakasz

szolgabíró Szepsy István: T. Kenéz, Phrüggy, Báj, Csobaj, Tardos, T. Ladány, Eszlár, Nagyfalu, Rakamaz, Timár, Szabolts.

Báthori járás, 1-ső szakasz

főszolgabíró Szilcz Lajos: Báthor, Gyulaj, Pilis, Piritse, M. Pócs, P. Petri, K Semjény.

Báthori járás, 2-ik szakasz

szolgabíró Szabó Albert: Eör, Vaja, N. Kis Mada, P. Dobos, Ó Fejtő, Besenyőd, Levelek, Magy, Apagy.

Báthori járás, 3-ik szakasz

szolgabíró Jármay András. Kis Léta, Bogáth, Entsepts, Béltek és Bánháza, Lugos, Acsád, Sz. Gy. Ábrány, B. Ábrány, Ér Kenéz, Szalmad.

Báthori járás, 4-ik szakasz

szolgabíró Szegedy István. Rohod, Petneháza, Laskod, Ramocsaháza, Ibrony, Kérts, Ny. Bakta, Lórántháza, Jákó.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, szám és keltezés nélkül [László Alajos szolgabíró 1848. szeptember 4-i kinevezése után.]

A püspökladányi céhes mesterek panasza a kontárok, naturalisták és boltosok ellen

206/a.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Ugyanaz¹⁹¹, f. é. augusztus 17-ről sz. a. kelt intézménye folytán, a püspökladányi czéhbelieknek a kontárok és naturalisták¹⁹², úgyszinte az ottani boltosok elleni panaszról — körülményes vizsgálat után — véleményes jelentést vár.

Főszolgabíró Rásó Lajos a panasz kitételeit megvizsgálván, felterjesztés végett jelentse be.
Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. LX. 11. kb. jkv. 761. sz.

206/b.

Budapest, 1848. augusztus 17.

4282./492.

Földművelés, Ipar, és Kereskedési Ministertől
Szabolcs Megye Közönségének!

A kebelökbeli püspökladányi czéhbeliek a városukban létező kontárok és naturalisták nagy száma, továbbá ezek üzletének közadóbeli mentessége, végre a püspökladányi boltosok azon gyakorlata ellen, miszerint ezek Debreczenben készült lábbelieket árulnak boltjaikban, panaszolván. Önök a panaszlóknak /. alatti folyamodványa tárgyában körülményes vizsgálatot, s véleményes jelentést teendének.

Budapesten, augusztus 17-én 1848.

Klauzál Gábor mk.

Hátirat: 761. Augusztus 21-én/848. Rásó főszolgabíró vizsgálja.; 215.

Címzés: 4282/492. Földművelés, ipar és kereskedési ministertől, Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagykállóra.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1130. db. 1848.

¹⁹¹ A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter

¹⁹² naturalista = szakképzettség nélküli iparos

Kubinyi Ignác szolgabíró lemondása, és ennek vármegyei visszautasítása

207.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Szolgabíró Kubinyi Ignácnak a gróf főispán úrhoz béküldött jelentése olvastatott, melybe a honvédelmi rovatos öszveírás beküldése mellett, hivatalröli lemondását nyilatkoztatja. Kérvén felmentetését, mit már f. hó 4-én vala tenni szándéka, de tekintve az öszveírás sürgetösségét, eddig halasztotta.

A haza jelen körülményeibe a Választmány elesmeri, hogy a hivatalviselés terhe áldozat. De mivel a régi hivatalnokoknál lévö jártasságot, népismeretet 's a tekintélyt, mi a régibb tisztviselőket rendesen, a megszokás miatt is inkább környezi — 's mely hivatalos tekintély jelenleg igen szükséges —, most mellözni nem lehet. A Választmány megvárja minden tisztviselőtöl, hogy a haza nyugalmaért önnugalmát szívesen hozza áldozatul, 's mert meg akarja kímélni tisztviselőit azon lehető vádtól, hogy nyugalmas idökbe elfoglalt hivatalaiknak most megnehezedett kötelességétöl menekedni kívánnának. Számolva minden tisztelő hazafi érzelmeire 's kötelesség érzetére is ezennel elhatározza, hogy míg hazánk körülményei ki nem derülnek — idöközbe, jelen mozgalmak közt —, rendkívüli ok nélkül lemondását egy tisztviselőtöl is el nem fogadja. Azért a lemondó szolgabíró is ezen határozathozni maga alkalmazására, 's hivatala folytatására felszólíttatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 764. sz.

*Az újoncösszeírás elöl elsözkött személyek és a közbiztonság ellenörzésére,
a csendbiztosok és pandúrok számának emelése*

208.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Említésbe tétetvén, hogy a katonaaállítási törvényjavaslat következtébe, előkészületképpen a Belügyministerium által elrendelt, 's a múlt héten működött küldöttségek által végrehajtott öszveírások elöl sok fiatal emberek a mezökbe, erdökbe elrejtöztek. 'S ha közülök többen — kivált azutánra is, ha majd a krompli és tengeri feltakaríttatik — kint maradnak, a közbátorságra is veszélyesek lehetnének. Azért eleve a lehető kicsapongások korlátozására óvóeszközökröl gondoskodni, 's a megyei pandúrok számát 100-ra ideiglenesen megszorítani, 's ezeket a csendbiztosok rendelkezése alá adni, 's — hogy állandóan csendbiztosi vezénylet alatt lehessenek — minden járásba a csendbiztosokat szinte ideiglenesen eggyel megszorítani kellene.

Ezen indítványba foglalt intézkedés múlhatlan szüksége elesmértetvén. E. alispán Péchy László megbízatik, hogy legközelebb négy egyént, kik ideiglenesen csendbiztosi hivatalt viseljenek — azok közül kik magokat ajánlják, vagy hogy felvállalják remélhető —, tegyen javaslatba. A pandúrokat illetöleg pedig ezennel elrendeltetik, hogy minden járásba még 21-en, ideiglenesen hólnaponként arra a fizetésre, mit a rendes pandúrok szednek, felállíttassanak. 'S minden járásba a pandúrok fele hetenként az egyik csendbiztos vezérlete alatt, másik fele pedig a másik csendbiztos vezérlete alatt egymást felváltva járjanak. A csendbiztosok körútjokröl, naponként hol és miként teljesített kötelességeikről, a m. alispánnak minden héten körülményes jelentést tegyenek. 'S általjába a közbátorság tekintetéböl a m. alispán rendelkezése alatt álljanak. A pandúrok felfogadása 's irántoki intézkedésre m. alispán Kállay Emánuel bízattván meg.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 765. sz.

Szabolcs vármegye által kért új őrnagyi állás visszautasítása

209.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Az Országos Haditanács részéről Baldacci tudtul adja, hogy a megye részéről még egy őrnagy kinevezés iránt tett felterjesztésnek — mind azért mert a kinevezett őrnagyok kormányzásra elegendők, mind azért mert a haza rendkívüli szükségei a felesleges kiadásokat meg nem engedik — hely nem adathatott.

Tudomásul vétetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 788. sz.

A nádudvariak vonakodása, az önkéntes nemzetőrszázlójba kiállított újoncaik felszerelési költségeinek kifizetésétől

210.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Rásó Lajos főszolgabíró jelentése, miszerént Nádudvar városa részéről a kívántató önkéntesek kiállítására szükséges költség a lakosok közt kivettetett ugyan, de általános ellentmondásokkal 's vonakodásokkal találkozván, czélszerűnek véli egy küldöttségnek ezen kivetés megvizsgálására, megállapítására 's karhatalommal is leendő bevételére leendő kirendelését.

Nádudvar városa részéről kívántató önkéntesek kiállítására szükséges költségek, a lakosok meghallgatása mellett leendő aránylagos kivetésére, 's megállapítására küldöttségi tagokul Nábráczky Antal, Csapó László, Kállay János, Jakab Antal és a főszolgabíró kirendeltetnek. Jelentő főszolgabíró odautasítatván, hogy fizetni vonakodó egyes lakosokon tartozási illetőségeiket bírói végrehajtás útján is vegye be.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 789. sz.

Szatmár vármegye 500 db. kardot kér Szabolcstól

211/a.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Eötvös Mihály Szathmár megyei első alispán levele, melyben e megyétől 500 darab kardoknak a Szathmár megyei lovas nemzetőrség használatára leendő általadását kéri.

Mennyiben az önkéntes nemzetőrök részére e megyében létezett löfegyverek nagy része általadatott, 's ezáltal a megyében létezett fegyverek tetemesen megfogytak, e tekintetből a megyénél létező kardoknak — mint használható fegyvereknek — készen tartása szükségesnek látatván. Ugyanazért a kívánt 500 daraboknak átküldhetése eszközölhetőnek nem látatott, miről is a megkereső alispán elnökileg tudósíttatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 802. sz.

211/b.

Nagykároly, 1848. augusztus 23.

Tisztelt Polgártárs, Alispán Úr!

Péchy Károly nemzetőri őrnagy hozzám azon jelentést tévé, hogy Szabolch megye fegyvertárában igen sok haszonvehető kard hever, amennyiben a megye részéről alig fog lovas nemzetőrség alakulni. Minthogy pedig Szatmár megyében már több század lovasság rendezve van, de fegyver hiányában a bekövetkezendő szükség esetére — hazánk ellen felmerült vészes megtámadások visszaverésére — nem alkalmaztathatik, közös érdekünk tekintetében keresem meg Önt: miszerint kieszközölni méltóztassék, hogy legalább 500 darab kard a Szatmár megyei lovas nemzetőrség számára engedtesen át.

N. Károly, augusztus 23-a 1848.

Eötvös Mihály mk. első alispán

Hátirat: 802.;109. Magunknak is szükségünk lehetvén reá nem adhatjuk.

Címzés: 602/B. Szatmár Megye Első Alispánjától, Szabolcs Megye Első Alispánjának hivatalból Nagykálló

24/8. Posta elindulta után adatott fel.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1158. db. 1848.

***A szabolcsi önkéntes nemzetőrszázalaj elindulásáról
is határozó miniszterelnöki rendelet***

212.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Miniszterelnök rendelete, mely szerént az önkéntes nemzetőri csapatok a Dunán inneni kerületből Vácra, Dunántúli kerületből Pápára, Tiszán inneni kerületből Szolnokra, Tiszántúli kerületből Aradra, a kinevezett őrnagyok parancsnoksága alá indulni rendeltetnek.

Elnökileg tétetvén intézkedés, tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 805. sz.

Gróf Károlyi György panasza a haza megsegítésére tett önkéntes ajánlatok kötelező adóvá változtatása ellen

213.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Olvastatott Szemere Bertalan belügyminister rendelete, melyben gróf Károlyi Györgynek azon panaszos előadására, miként e megye — folyó év május havában kelt ministeri felszólítástól eltérve — kötelező adózássá változtatta a haza szükségeire teendő önkéntes ajánlatokat. 'S utóbb a régibb kulcs szerint kivetett, 's eddig még le nem fizetett adót szóbeli per útján is beszedetni rendelte. Meghagyatik, hogy a kérdéses tárgyra vonatkozó eredeti végzés — mint szintén ennek értelme szerént tett egyéb pótólagos intézkedések — haladék nélküli felterjesztése rendeltetik.

A ministeri rendelet által felterjesztetni rendelt bizottmányi határozatok, a Belügyministeriumhoz felterjesztetni rendeltetnek.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 830. sz.

*Gróf Degenfeld Imre panasza a bökönyiek termény és napszám
szolgáltatásainak elmaradása miatt*

214.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Igazságügyminister Deák Ferenc rendelete, melyben gróf Degenfeld Imrének azon folyamodására, miszerint maga özvegy Bekk Pálnénak, Bököny puszta helység részét a lakosok között — a termés egyharmada megadása 's bizonyos számú napszámok mellett — kiosztott földektől, a lakosok megtagadott tartozások teljesítésére köteleztessenek. Rendel-tetik, hogy a panaszos levél kitételei az illetők kihallgatása mellett megvizsgálatván, kime-rítő jelentés tétessék. Addig is pedig — ha az említett földek úrbéri természete nem világos, vagy még bírói ítélettől függ — a folyamodásba előadott 's még be nem hordott termésre nézve, az eddigi szokás tartassék meg.

Folyamodó gróf Degenfeld Imre öméltóságának nyilatkozatánál fogva, a bökönyi lakosok elleni panasza már megszüntetve lévén. A ministeri rendelet utóbbi részének az illető bökönyi lakosokkal leendő közlése végett, Szunyogh Ferenc szolgabírónak kiadatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 833. sz.

Ary Mihály máriapócsi lakos és társai lázadása

215/a.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

A külügyminister rendelete, melyben Ary Mihály, Tisza János 's több M. pócsi lakosok-nak az újabb törvények kihirdetése, 's a nemzeti őrsereg őszveírása alkalmával történt bűnös beszélgetések miatt, reájok szabott büntetés elengedését kérő folyamodásokra, az illető vádiratoknak — tisztügyi véleménnyel leendő — felterjesztése rendeltetik.

Ezen felolvasott rendelet mása a folyamodással együtt, a felterjesztetni rendelt vádirat-oknak véleményes jelentéssel leendő bemutatása eszközlése végett, Komjáthy Pál tisztí-ügyésznek kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 851. sz.

215/b.

Máriapócs, 1848. május 26-27.

1848-ik év május hó 26-ik, 27-ik napján Mária Pócson tartott Fenyítő Törvényszék alkalmával.

Ns. Ari Mihály, ns. Tisza János, Ilku András, Velitskei Illés, if. Czapár Ferenc, Madácsi László, Popovits Mihály, Gyurkanits László, id. Czapár Ferenc, Veres Mihály, ns. Czákó András, Kardos László, Tokár György, Boban vagy Sárkány János, Turcsányi Alajos, Kosztura Mihály, Csipás Istvánné, Pályi János, Tóth Mihály, Gábor János, Nagy György, Subecz László, Odlivák Vince M. Pócsi, Ari József és Bihari János Létai lakosokat terhelő tisztí vizsgálatok tárgyalás alá vétetvén.

Ítéltetett:

A felolvasott tisztí vizsgálatok 's önvallomások nyomán világosságra jövéen:

Ns. Ari Mihályra, miszerint ő a nemzetöröket őszveírni szándékozó megyei küldöttség bejövetele napján 's későbbben, a nép tömege között a békés 's nyugalmas M. pócsi lakosokat

ezen szavakkal: Hogy mindazideig, míg az egész határt közösen fel nem osztjuk, senki fel ne merjék esküdni. Aki felesküdik, meg nem marad a városban — felizgatta, 's felizgatása által a népben nyugtalanságot támasztott. Továbbá, hogy a megyei küldöttség előtt mejjét verve a nép között ezeket mondotta: hogy ha négy felé vágják sem engedelmeskedik. A kováts kokárdáját letépte 's megégette. Nagy Györgyöt, ha fel mer esküdni agyonlövással fenyegette, az urakat huntzfutoknak nyilatkoztatta. Szóval, hogy a M. pócsi lakosok nyugtalanságának ő a főindítója, ezekért mint első rendű izgató, miután rövid útoni elítéltetésében a törvényszék előtt megnyugodott, ezen ítélet kihirdetésétől számítandó 6 esztendei — hetenként két napi böjt, 's kurta vas, a szeszes italoktól eltiltással terhesített — 3. oszt. fogságra.

Ns. Tisza Jánosra pedig, miszerint ő a városban összeve csoportozott nép között aztat beszéllette: aki a nemzetörök közé fel mer esküdni, meg nem marad a városban. Hogy tsak társa akadna, majd kezdene ő ribilliót míg a muszka béjőnne. Van ásó, kapa, fejsze. Elkezdené Fejér Józsefen, 's folytatná az urakon az egész városban. Hogy az engedelmet kérő folyamodás alá nevének aláírását ellenezte. Ezekért mint másodrendű izgató, miután rövid útoni elítéltetésébe a törvényszék előtt megnyugodott, ezen ítélet kihirdetésétől számítandó 6 évi — hetenként két napi böjt 's kurta vas, a szeszes italoktól eltiltással terhesített — 3-ik osztályozatú fogságra.

Ilku Andrásra továbbá, hogy ő a népet ingerlő szavaival a küldöttségtől eltávozni felszólitotta. Földfelosztást kívánt, 's azt mondotta, hogy a ki fel mer esküdni, meg nem marad a városban. Hogy a mostani törvényt nem a Király, csak az urak akarják. Ezekért három évi — hetenként két napi böjt 's kurta vas, szeszes italoktól eltiltással terhesített — 3. oszt. fogságra.

Velitskei Illésre pedig, hogy ő volt az, ki, a bíró házánál történt összejövetelkor legelőször szóllította fel a népet, hogy fel ne esküdjenek. Ő volt az, ki, a nép között azon hírt terjesztette, hogy arra jön a muszka, aki a kokárdát felteszi, 's aki felesküszik, meg nem marad a városban. Továbbá, hogy egy fejér zászlót a város költségén készítsenek, 's dugják ki a toronyból. Ezekért az ítélet kihirdetésétől számítandó 3 évi — hetenként két napi böjt, kurta vas, a szeszes italoktól eltiltással terhesített — 3-ik oszt. fogságra.

If. Czapár Ferencre szinte tisztára jövéen, miszerint ő azt beszélte, hogy jön a muszka. Senki fel ne merjék esküdni, mert aki fel esküszik, meg nem marad a városban. A népet az engedelem kérésről leverte. Ezekért az ítélet kihirdetésétől számítandó 3 évi — hetenként két napi böjt 's kurta vas, szeszes italoktól eltiltással terhesített — 3 osztályozatú fogságra.

Madácsi Lászlóra továbbá, hogy ő a felesküvéstől a népet a föld kiosztásig feltartóztatta, azt mondván: hogy már Gyulajba is osztják a földet. Az engedelmet kérő folyamodás írását ellenezte. Ezen ítélet kihirdetésétől számítandó két évi — hetenként két napi böjt, 's kurta vas, a szeszes italoktól eltiltással terhesített — 3. oszt. fogságra.

Popovits Mihályra pedig, hogy ő Pályi Jánost fenyegette, miszerint a földet tőle elvévén, azt a kovácsnak adják. A fejér zászlót, mint a muszkávali békejelt, a toronyból kitézetni kívánta. 'S az engedelmet kérő folyamodás beadását ellenezte, 's azt mondta: hogy semmire nem áll. Ezekért mai naptól számítandó 2 fél évi — hetenként két napi böjt, 's kurta vas, a szeszes italoktól eltiltással terhesített — 3. oszt. fogságra.

Gyurkanits Lászlóra pedig, hogy ő a fejér zászlót kitézetni, a földet széjjel osztani kívánta. 'S addig, míg neki földet nem adnak, felesküdni nem akart. Ezekért mai naptól számítandó egy évi — hetenként két napi böjt 's kurta vas, szeszes italoktól eltiltással terhesített — 2-ik osztályozatú fogságra.

Idősbb Czapár Ferencre, miszerint ő azt beszéllette: senki fel ne merjék esküdni, mert meg nem marad a városban. Ő neki föld kell, semmire nem áll, földesurat nem esmer, csak

Császárt. Ezekért mai naptól egy és fél évi — hetenként két napi böjt, 's kurta vas, szeszes italoktól eltiltással terhesített — 2-ik oszt. fogságra.

Veres Mihályra továbbá, hogy ő Turcsányit azzal ijesztgette, miszerint azt a kokárdát hordani nem jó lesz, mert vér lesz a következése. Mai naptól számítandó fél évi vasban eltöltendő 2-ik oszt. fogságra.

Ns. Czako Andrásra pedig, hogy ő azt kiáltotta a nép között: talán azért a csekély földért katonáskodnánk, mikor alig terem kovásznak való. Minden ember haza takarodjon a küldöttségtől. Ezekért, miután rövid útoni elítéltetésbe megnyugodott, mai naptól számítandó 3 hónapi vasban eltöltendő 2-ik osztályú fogságra.

Kardos Lászlóra továbbá, miszerint azt mondotta: míg földet nem kap, fel nem esküszik, mert a földjébe megcsonkulva van. Ezért 3 hónapi minden terheltetés nélkül vasban eltöltendő fogságba.

Tokár György, ki azt mondotta: hogy nem áll semmire senki, semmije sincs. A hely színén elszenvendő 25 pácza ütésekre.

Boban vagy Sárkány János pedig, ki a megyei küldöttségnek nem engedelmeskedett, 's annak hivatására meg nem jelent. Ari Mihály elsőrendű lázító beszédjeit a törvényszék előtt magáévá tette. Ezekért mai naptól számítandó 3 évi — hetenként két napi böjt, kurta vas, szeszes italoktól eltiltása mellett terhesített — fogságra.

Turcsányi Alajos továbbá, ki Ari Mihály hibás tetteit először helyeselte, későbbben megbánta, 7 napi helyben eltöltendő fogságra.

Kosztura Mihály, ki a fejr zászló kítüzését szinte akarta, 7 napi helyben eltöltendő fogságra.

Pályi János, ki a küldöttség előtt hitet nem akart tenni,

Csipás Istvánné, ki Ilku András a nép közötti felszólalásra biztatta, mindketten 7 napi helyben eltöltendő fogságra ítéltetnek.

Nagy György, Tóth Mihály, Gábor János pedig, kik általok tudott nép nyugtalanságát 's annak kik általi igazgatását fel nem jelentették, törvényszékileg megdorgáltatni rendeltetnek.

Ari József, Bihari János és Subecz László, a próbák hiánya miatt felmentetnek.

Végre Odlivák Vince szerzetes, ki nemes hivatását fel nem fogva — a nép oktatása 's felvilágosítása helyett —, a tanácsot kérni ment nép előljáróikat kétes, 's félremagyarázható szavakat intézett. Ezen nem helyeselhető beszédjeiért a nép előtt megfeddetni rendeltetik. Egyszersmind a Sz. Bazilita szerzet¹⁹³ nagy professora, Odlivák Vince ezutáni mi módon leendő magaviselete eránti figyelembe tartására, az illető főszolgabíró által felhívatni határoztatik.

A vizsgálódó küldöttségi tagok 's a munkálódó törvényszéki tagok, a csendbiztos 's magához vett pandúrok, úgy 41 tagból álló nemzetőrségi tisztek 's közvitézek 163 pft 's 8 xrokba törvényszékileg megállapított napi díjaik, 's forspontozási költségekben ns. Ari Mihály, ns. Tisza János, Ilku András, Velitskei Illés, ifjú Czapár Ferenc, Madácsi László, Popovits Mihály, Gyurkanits László, id. Czapár Ferenc, Veres Mihály, Czako András, Kardos László, Boban vagy Sárkány János egymásért jót állva.

Tokár György, Turcsányi Alajos, Nagy György, Kosztura Mihály, Tóth Mihály, Gábor János, Csipás Istvánné, Pályi János, az általok okozott 's 14 pft 28 ppx-okban megállapított költségekben szinte egymásért jót állva.

¹⁹³ Sz. Bazilita szerzet = Baziliták (Nagy Szent Vazul Rend): Basziliosz, másnéven Nagy Szent Vazul és Nazianzi Szent Gergely által a IV. században alapított, a görögkeleti egyházhoz tartozó, a XVII. századtól pedig a görögkatolikus egyházban is működő szerzetesrend. Máriapócson görög katolikusok építették fel monostorukat, az 1750-es években.

A rendes katonaság ellátására felhasznált, s 98 pft 36 pxr-okban megállapított költségekben pedig a város minden lakosai, mint a küldöttség előtt is magok rosszviselateiért megbélyegzettek, elmarasztatnak. A teljesítendőket teljesítése végett az irományok Szabó Albert, az ítélet pedig Szilcz Lajos főszolgabírónak kiadatnak.

Jegyzette Tatár Antal mk. m. aljegyző

Hátirat: Szabó Albert szolgabíró úrnak.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1198. db. 1848.

**Földes és Sáp kuriális helységek kérelme
a honvédelmi segély befizetése alóli felmentésért**

216/a.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

A belügyminister rendelete, melyben ezen megyébe kebelezett Földes és Sáp helységeknek, a reájok rótt rendkívüli adózástóli felmentésöket kérő folyamodásokra, véleményes jelentéstétel rendeltetik.

Ezen rendelet mása a megküldött folyamodással együtt, jelentéstétel végett Rásó Lajos főszolgabírónak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 852. sz.

216/b.

Nagykálló, 1848. július 24.

Tisztelt Belügyi Minister Úr!

Midőn a múlt Országgyűlés bevégeztével a pénzügyi tárca csaknem minden pénz nélkül vétetett kézbe, a hont pedig minden oldalról vész fenyegette, a Ministerium felszólítja a hon minden lakosait, hogy a hazát segedelemadással megmenteni siessenek. E ministeri felszólításra Szabolcs Megye Bizottmánya 10 ezer pengő forintot — a múlt évben a szegénység felsegélésére használt kivetési kulcs szerént beveendőt — vetett ki a megye nemeségére. Ámbár ekkor is sokan érzették már azt, hogy ily nemű megrovásokat a megye Bizottmányának tenni nem lehetne, tekintve mindazáltal a kire-kire háromlandó öszveg csekélyebb voltát, 's a hon körülményei akkori szerfeletti bonyolódottságát, ezen — különben törvényen nem alapuló — kivetésbe némileg belenyugodtak, mi legalább ezt be is fizették. Későbbben azonban ezen kivetés meghatszoroztatván, 's ezáltal a kivetési öszveg felettébb nagy öszveggé növekedvén, már ekkor a Bizottmány ily túlszigázott buzgóságába sokan bele nem egyezhettek. Nem egyeztünk mi is, 's a reánk rovott tetemes öszveget sem magunkra egyénileg ki nem vetettük, sem e szerént be sem is szedtük. Látván későbbben a Bizottmány, hogy a határozat törvény ellenességén kívül, az ügy practikumánál¹⁹⁴ még több nehézségek fordulnak elő — különösen oly helyeken, hol semmi kivetési kulcs nem létezik, 's hol nemcsak a nem tudatik, hogy kinek-kinek mennyi a földbeli apró birtoka, hanem a sem, hogy mennyi az egész határ, mennyi különösen a legelő, szőlő, falu fekvése, sat. —, 's látván továbbá azt, hogy ily helyeken senki az igazságot csak messziről megközelítő kulcsot készíteni nem képes, azzal kívánt bonyodalmán segíteni, mely szerént azon határozatot

¹⁹⁴ practikum, praktikum = gyakorlat

hozta, hogy a helybeli előljárók — kik pedig szinte semmi adatokkal nem bírnak — felelet terhe alatt úgy tegyék meg a kivetést, hogy ha azt elmulasztanák, az öszveg egészen rajtok fog bevételni. Tisztelt Minister Úr! Ki ne látná, hogy a Megyei Bizottmány itt minden jóakarátja mellett is minden tekintetben önkényileg járt el. Önkényileg a kivetésben, mert arra törvény még eddig nem volt, hogy a megye nemes embert ily tetemesen megadóztasson. Önkényileg a kivetés ki általi teljesítésében, mert a minden adat nélkül szűkölködő előljárókat olyasmire kényszeríti, mire azokat senkinek még eddig kényszeríteni joga nem volt. De elhamarkodott is ezen határozata a megye Bizottmányának, 's ellenkezik a ministerium segedelemre felhívó rendelete lelkületével annyiban, amennyiben a ministerium által felszólítottunk, hogy adjunk. Szabadságunkra hagyatván azonban, hogy ajándék vagy kölcsönképpen. Ellenben a Bizottmány parancsolja, hogy adjunk, de minden alternatíva mellőzésével csak ajándékképpen. De eredményében el is késett már ezen határozat, amennyiben a rendszeres adó országgyűlésileg meg lévén ajánlva. Az ily rendkívüli exactio¹⁹⁵ behajtása, melyen pedig a pénzügyminister százszor hallott nyilvánítása szerint, mint Isten áldása, csak a rendes adó behajthatását gátolja. 'S a népet, kivált mint nálunk, hol az most fogna legelőbb adózni, az ily sűrű kivetés csak elkeseríti, semmi esetre nem eszközli, hogy az adózást megkedvelje.

Ezekből át méltóztatik látni tisztelt Belügyminister Úr, hogy Szabolcs Megye Bizottmánya fentebb elsorolt határozatában minden tekintetben kívül áll a törvényes téren. Már pedig a legjobb szándék is, ha igaztalanul szándékoltatik sikeresíttetni, igaztalaná válik azonnal. Alázatosan esedezünk Tisztelt Belügyminister Úr előtt, hogy Szabolcs Megye Bizottmányának ezen törvényellenes adó behajtása iránti határozatát megsemmisíteni méltóztassék. Mely alázatos kérésünk után, mély tisztelettel maradtunk július 24-én 1848.

Tisztelt Belügyminister Úrnak alázatos szolgálói

Szabadtelkes Földes Helység Főhadnagya Török Sámuel,
Nemes Tanácsa és Nemes Közönsége
Szabadtelkes Sáp Helysége Főhadnagya Topa István,
Nemes Tanácsa és Nemes Közönsége

Hátirat: 26. Érk. július 28. 1848.; 340.

Belügyminister Szemere Bertalan Úrhoz nyújtott alázatos folyamodványa a Földesi és Sági Előljáróknak 's Községeknek az iránt, hogy a megyétől ajánlott cím alatt reájok kivetett rendkívüli adó behajtása szüntetessék meg a bent írt okoknál fogva.

2624/Ig. A közgyűlések helyett törvény szerint alakított megyei bizottmányok kivetési rendelkezésének törvényessége, jelen körülményekben kifogás alá nem vétethetvén, 's a bíróságnak közhatározaton alapult eljárása ezután feloldható nem lévén, a folyamodók kérelmének hely nem adatik ugyan, azonban lehető sérelmeiknek orvoslása végett, a kérdéses pernek birtokon kívüli fellebbvitele megengedtetik.

Költ Szegeden, július. Igazságügyi Minister Vukovics Sebő mk.

Eredeti beadvány. — *SZSZBML. IV. B. 106. 6. tétel, 340. db 1848. VII. 28.*

¹⁹⁵ exactio = erőszakos követelés

**Komlóssy Lajos nemzetőr őrnagynak Szabolcs vármegyéből
a Hajdúkerületbe való áthelyezése**

217.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

A miniszerelnök — Szemere László¹⁹⁶ halálával — a Hajdúkerületben megüresült őrnagyi állomásra előterjesztése folytán, Ő Fensége a Nádor 's Királyi Helytartó által ezen megyében volt gyalog nemzetőri őrnagy, Komlóssy Lajos kinevezetését közli.

Tudomásul vétetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 858. sz.

A megyei nemzetőrök betanítását végző altisztek visszahívása alakulatukhoz

218.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

A hadügyminiszer távollétében gróf Batthyány Lajos rendelete, melyben a Mihály Nagyherczeg gyalogezredtől e megye kebelében alakult nemzetőrség betanítására kirendelt, 12 altiszteknek — az ellenség előtt álló zászlóaljok kiegészítése tekintetéből — zászlóaljokhoz leendő beküldése szorgalmaztatik.

Ezen rendelet által szorgalmazva kívántak teljesítése már megtörténvén, tudomásul vétetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 862. sz.

A Szabolcs vármegyében felállított új csendbiztosi állások betöltése

219.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Főispán öméltósága előterjeszti, hogy a közbátorság tekintetéből a megye négy járásában felállítani határozott négy csendbiztosi hivatalokra nézve, következő egyéneket látna jónak kinevezni. Nevezetesen:

a Kisvárdai járásban Kaszap Pál eddigi tiszteletbeli esküdtöt,

Nádudvari járásban Szennyesi Istvánt,

a Dadai járásban R. Szombati Pál tisztt. esküdtöt, 's végre

a Báthori járásban Újlaki Bertalan rendszerinti esküdtöt.

Ezen előterjesztés helyeslése mellett, az újonnan alkotott csendbiztosi hivatalokra a Kisvárdai járásban Kaszap Pál, a Nádudvari járásban Szennyesi István, a Dadai járásban R. Szombati Pál, a Báthori járásban Újlaki Bertalan csendbiztosoknak elválasztattak. Azon megjegyzéssel, hogy amennyibe Újlaky Bertalan csendbiztosnak csak ideiglenesen választatik el, a helyette viendő esküdti munkálatra Molnár Ábrahám tiszteletbeli esküdt határozatilag kirendeltetik. Mely határozat közöltetés végett a négy főszolgabíróknak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 865. sz.

¹⁹⁶ A jegyzőkönyvben a keresztnév téves. A teljes név helyesen Szemere Pál.

A Szabolcs Vármegyei Jegyzői Hivatalhoz két személy kinevezése

220.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Főispán öméltósága a jegyzői hivatalnál ürességbe jött kiadói 's egy írnoiki hivatalra — a neki ajánlott egyének közül — Deák Ferencet jegyzői kiadónak, Duhon Gábort pedig jegyzői írnoiknak kinevezvén.

Feleskedtetni 's hivatalaikba iktattatni rendeltetnek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 866. sz.

Az újoncok összeírásánál történt izgatások kivizsgálása

221.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Ennek folytán Elnök Főispán ö méltósága felemlíti, miszerint a közelebbi bizottmányi ülés határozata következtében, az újoncok összeírására kinevezett küldöttségek munkálkodásaikról szóló jelentéseket beadván. Azok illető helyekre mielőbb fel fognak terjesztetni, amennyiben azonban a nevezett küldöttségek eljárása alkalmával több helyeken a jó rend 's békét felzavaró büntettek követettek volna el, ennek folytán a nagyobb büntények megbüntetésére a hely színére törvényszéket rendelt. A kisebb rendellenes tettek 's bűnök megfenyítése eszközlése végett, ide N. Kállóba e folyó szept. hó 18-ik napjára törvényszéket vél kirendelendőnek.

Ezen előterjesztés helyeseltetvén, az újoncok összeírása alkalmával, némelyek által elkövetett bűnös izgatások felett, e folyó szept. hó 18-ik napján tartandó törvényszékeni bíráskodás végett törvényszéki bírának Péchy László Első Alispán elnöklete alatt, Kállay Bertalan, Finta Márton, Ferenczy Alajos, Győry Ferenc, Nagy György, Szunyogh Ferenc szolgabíró, Tatár Tamás rendszerinti esküdt, Kausay Károly első aljegyző és Gergelyfy János tisztí ügyész kinevezetnek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 867. sz.

Szathmáry József kérelme a Debrecen és Nagykálló közötti postajárat Újfehértón való keresztül viteléért

222/a.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Szathmáry József a Debrecznből N. Kállóba menő postai vonalnak Fejértóra leendő kiterjesztését, 's az ottan felállítandó postamesteri hivatalnak személyére leendő ruháztatását, az illető ministeriumnál felírás útján eszközöltetni esedezik.

A Debrecznből N. Kállóba vezető postavonalnak Fejértó felé eszközözendő nienetele e megye közérdekével meg nem egyezvén, a folyamodó kérelme siker szerzése eszközlése végett a maga útjára utasíttatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 885. sz.

Újfehértó, 1848. szeptember 10.

Mélyen Tisztelt Megyei Bizottmány!

Már az 1843-ik évbe méltóztatott a tek. megye, a másolatba 1-ő szám ./ alatti záradékával alázatos akkori 's abbéli folyamodásomat — hogy a postavonal és állomás Hadháztól Fehértóra, innen pedig N. Kállóba határoztassék meg — kegyes pártolásával legfelsőbb helyre felterjeszteni.

Azon alázatos folyamodványomban előszámlált, 's a hely fekvésénél fogva jelenleg is fennálló indokaimhoz, az újabb idők eseményei folytán járult még.

Hogy a megyei felelős kormányzás a postavonalokra nézve is a gyakorlottabb, bátorságosabb, 's minden időszakba járható utakat multhatatlanul feltételezi.

Valamint azt is, hogy a kormányzási téren mind a felsőbb rendeletek, mind a megyei jelentések a lehető legnagyobb gyorsasággal cseréltesse fel. A gyorsabb közlekedésnek a magán viszonyokra is jótékonyabb hatása lévén.

Ezekhez képest, miután Bécstől, Pesttől Debreczenig mindennap posta érkezik, 's miután a Tek. Megye székhelye N. Kálló m. városa, Debreczenhez — amint alább is kimutatódik — oly közel fekszik, hogy a kormányzási 's magán jobbléti érdek, a Tek. Megyének a felsőbb helyekkel postajárás által is szorosabb összeköttetését méltán igényelheti.

Esedezem a mélyen Tisztelt Megyei Bizottmány előtt alázatosan, méltóztatassék boldogító pártolásával az illető ministeriumnál kieszközleni.

1. Hogy a postavonal — Debreczentől Hadházig úgy is megmaradván — Hadháztól Fehértóra, Fehértóról N. Kállóig állapíttassék meg, 's a fehértói postamesteri hivatal csekély személyemre ruháztassék azon alázatos ajánlatom mellett, hogy a hivatalhoz alkalmas bátorságos épületet kimutatni, 's különben is annak minden terheit pontosan viselni kész vagyok.

2. Hogy a 2-ik számmal is bizonyított eddigi gyakorlat szerint, Hadháztól Fehértó, valamint Fehértóról is N. Kálló egy-egy postaállomásokba állapíttassék meg.

3. Hogy a fentebbiekhez képest is Debreczentől N. Kállóig, 's viszont N. Kállótól Debreczenig naponkénti postajárás rendszeresíttessék.

Kegyességibe ajánlott, mély tisztelettel maradván a fent tisztelt Megyei Bizottmánynak.
Újfehértó, szept. 10. 1848.

Alázatos szolgája Szatthmáry József mk.

Hátirat: 885. Szept. 11./848.; 129.

T. Zabolch Megye Mélyen Tisztelt Képviselői Bizottmányához alázatos esedezése Szatthmáry Józsefnek.

Végzés: 885. A Debreczenből N. Kállóba vezető postavonalnak Fehértó felé eszközendő menetele, e megye közérdekével meg nem egyezvén, a folyamodó kérelme siker szerzése eszközlése végett a maga útjára utasítottatik.

Kelt N. Kállóban, szept. 11. s t. napjain tartott kormányzó bizottmányi ülésből 848.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1220. db. 1848.

A honvédelmi segedelempénz befizetése, és a Felsőremetei Vasgyárral kötött fegyverkészítési szerződés felbontása

223.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Olv. a Pénzügyministerium aug. 20-ról 691. sz. a. kelt rendelete, miszerént e megyébe honvédelmi segély fejébe bejött ajánlatoknak, a legközelebbi álladalmi pénztárba szállítása rendeltetik. Az 1500 darab fegyverek megszerzése eránt tett kérelem teljesítése azon időre halasztatván, midőn az álladalom képes leend az országos fegyvertárakba — több szerződések folytán — szállítandó fegyverekből, a nemzetőrséget szükséges fegyverekkel elláthatni.

Mennyibe alispán Kállay Emánuel jelentése szerént a remetei gyárigazgatóság azon ajánlatát, hogy a kialakított fegyvermennyiséget október 1-ső napjától számítva ugyanazon hó folyta alatt kiállítandja, nem teljesítheti. A nevezett gyárigazgatóság által kítüzött december hó utoljáig pedig, a megyebeli nemzetőrségnek fegyverrel az álladalmi fegyvertárbóli ellátása reménylhető. A Bizottmány minden, a nevezett gyárigazgatósággal fegyverszállítás végett kötendő szerződésekre vonatkozó határozatát ezennel megszünteti. A ministeri rendeletnek, a segedelmezési pénznek az álladalmi pénztárba szállítása eránt intézkedő tartalmát illetőleg, e. alispán Péchy László odautasítatik, hogy a segedelmezési pénzből, a honvédekhez és a Turszky ezredhez állított újonczok toborzási foglaló pénzére fordított összeg — nem különben a jelenbe alakuló önkéntes seregnek, az illető községek¹⁹⁷ általi megtérítés mellett —, ruházat és fegyverrel felszerelésére fordítandó mennyisége, ugyanazon önkéntesek élelmezéséül 's napidíjazásául a Házi Pénztár által — leendő visszafizetés mellett — előlegezendő költség összeget kiszámítván, erről, valamint a fennmaradható pénzkészletről a ministeriumot értesítse. Tudatván a Pénzügyministeriummal egyszersmind azt, hogy miután több, e megyebeli birtokosok által — a segedelmezési összegek behajtására intézett bírós eljárás megsemmisítése végett — az Igazságügyi Ministeriumhoz felterjesztett folyamodványok folytán, az érdekllett eljárás tárgyazó adatok, annak alapját tevő bizottmányi határozatok felterjesztése rendeltetett. Azon nem reménylett esetre, ha a segedelmezési kivetett összegek bírós behajtására intézett eljárások az Igazságügyi Ministerium által megsemmisítettének, a meglévő pénzkészletbe bírói eljárás által behajtott összegek visszaköveteltethetnének. Ez okon a fent említett költségektől fennmaradó összeget — az Igazságügyi Ministeriumnak a fentebb érdekllett bírói eljárásokra vonatkozó rendelete kiadásáig — a Bizottmány az álladalmi pénztárba szállíthatónak nem találta. A kivetett segedelmezési összegeken felül ajándék-, avagy kölcsönképpen begyűlt összegeknek az álladalmi pénztárba szállítása, ugyancsak alispán Péchy Lászlónak meghagyatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 923. sz.

A segedelmezési összegek késedelmes beszédése

224.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Ez alkalommal alispán Péchy László jelentvén, hogy a segedelmezési összegek beszédésére kirendelt küldöttségi némely elnökök — név szerént Leszkay Ferenc, Zoltán Mihály és

¹⁹⁷ Az irat rongált és töredezett, ezért a mondat ezen szavait (alakuló..., az illető községek) a 923. napirendről készült korabeli jegyzőkönyvi másolatból egészítettem ki. Jelzete: SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, szám nélkül, 1848. IX. 11.

Bónis Barnabás — munkálatukról jelentésüket be nem adván, a Számvevőszék a beszedett összegek számadási vizsgálatát nem létesítheti.

Főszolgabíró Kállay Ubul, szolgabíró Mikecz Pál és Papp Antal odautasítatnak, hogy Kállay Ubul Bónis Barnabástól, Mikecz Pál Zoltán Mihálytól, Papp Antal Leszkay Ferenc-től a segedelemszedési munkálatról szóló jelentéseket — jelen határozat keltétől számítva — 8 napok alatt bevévén, s a még be nem szedett segedelmezési összegek jegyzékét az illető szakaszbeli szolgabírókkal közöljék. A szolgabírók pedig, a fent nevezett szolgabíróktól kézhez veendő kimutatás nyomán, a segedelmezési összegeknek szakaszaikba — az érdekllett iratok vétele napjától — 10 napok alatti behajtását eszközöljék. Ha a nevezett segedelemszedő küldöttségi elnökök bármelyike munkálatáról jelentését, az átvételre kinevezett szolgabíróknak kézbesíteni mulasztaná, az illető szolgabíró az általvétel sikeresítése nézetéből, alispán Péchy Lászlónál jelentését megtenni köteleztetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 924. sz.

A Szabolcs vármegyei önkéntes nemzetőrzászlóalj ruházattal való ellátása

225.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Az önkéntes sereg ruházattal, hovaelőbb leendő felszerelése szüksége felemlítettvén.

Alispán Péchy László odautasítatik, hogy az illető szolgabírók közbejöttével minden községbeli önkénteseknek ujjas, nadrág, lajbi, fejer ruha, csizma és süveggel az illető község által 8 napok alatti ellátását eszközölje. A felszerelést mulasztó helységek önkéntesei ruházattal és fegyverzetteli ellátására — az illető helység általi megtérítés köteleztetése mellett — ugyanazon alispán, a már fennálló határozat nyomán utasítatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 925. sz.

A segedelemszedést nem teljesítő küldöttségi elnökök felelősségre vonása

226.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Szóba hozatván, hogy mennyibe a segedelemszedésre kirendelt küldöttségek munkálatuk teljesítésére felelősség terhe alatt köteleztettek, a segedelemszedést teljesíteni mulasztott Zoltán Mihály, Leszkay Ferenc és Bónis Barnabás küldöttségi elnökök, munkálatuk mely okon nem teljesítése eránt felelősség alá vonandók lennének.

A segedelemszedési munkálat mely okoni nem teljesítése eránti jelentéstételre Leszkay Ferenc szolgabíró Papp Antal által, Bónis Barnabás főszolgabíró Kállay Ubul által, Zoltán Mihály szolgabíró Mikecz Pál által felszólíttatni rendeltetett. Az érdekllett jelentéseknek hovaelőbbi bemutatására az illetők utasítatván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 928. sz.

Gróf Vay Ábrahám felkérése, löfegyvereinek a megye részére való átengedésére

227.

Nagykálló, 1848. szeptember 11.

Felemlítettven ez alkalommal, miszerint gróf Vay Ábrahám köztudomás szerinti nagy mennyiségű löfegyvereinek — ú. m. puskáinak 's ágyúinak —, a haza jelen vészes körülményei között a megye szükségére leendő általadása eszközlése végett, egy küldöttség által lenne felkérendő.

Ezen indítvány folytán, gróf Vay Ábrahám nagy mennyiségű puskáinak 's ágyúinak a megye szükségére leendő általadása eszközlése végett, Jármay Imre elnökölete alatt Horthy István, gróf Vay Dániel, Vay Gyula, László Alajos szolgabíró esküdtjével kirendeltetnek, jelentések bevéartván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. IX. 11. kb. jkv. 946. sz.

A főispáni utasítások teljesítésére 18 katona Nagykállóba rendelése

228.

Debrecen, 1848. szeptember 11.

155. sz.

Cs. K. Debreczeni Lovag Dandár parancsnokság
T. Főispán és Kormánybiztos Úr!

Folyó hó 10-én kelt becses megkérésére vagyon szerencsém válaszolni, hogy miután az egész tájékba katonaság nem lévén, csak az itteni főhadfogadó kormánynál létező egy fő-tiszt, 1 káplár, 1 dobos és 15 közvitézekből álló csapatot oly utasítással küldöm intézkedése alá; hogy ezen csapat holnap, azaz folyó hó 12-én estve Nagykállón megjeljen.

Debreczen, Őszelő hó¹⁹⁸ 11-én 1848.

Pusszer¹⁹⁹ g. m.

Hátirat: Lev. jk. 13. számhoz

Címzés: Cs. K. Debreczeni Dandár Parancsnokság Gróf Degenfeld Imre Úr Szabolcs megyei Főispán és Kormánybiztosnak hivatalból Nagykállón.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. B./ állag, 1848. IX. 11.

*A Szabolcs vármegyei önkéntes nemzetőrzászlóalj felszerelése,
ellátása és útnak indítása*

229/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Olv. a Hadügyministeriumnak szept. 16-ról 5877/1181., szept. 19-ről 1331. sz. a. kelt rendeletei, melyekkel e megye részéről kiállított 1000 önkéntes ruhával és fegyverrel felszerelése s szállítása eránt tétetik rendelkezés.

A rendeletek nyomán az intézkedés elnökileg megtétetven, a rendeletek tudományul vétetnek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1068. sz.

¹⁹⁸ Őszelő hó = szeptember

¹⁹⁹ A név olvasata bizonytalan.

229/b.
Budapest, 1848. szeptember 16.

5877/1181. szám K. Mo.

A Hadügyministeriumtól
Zabolch Megye Egyetemének!

Nagykállón

Budapest, szeptember hó 16-án 1848.

E hó 13-án kelt levelére — a honunkban már dúló ellenség szétveretését megkívántató sürgős körülmények következtében — rendelem Zabolch megyének, mint következik:

1. A kiállított 1000 zabolchi önkéntes számára, miután a kívánt köpönyegeknél alkalmas posztót az országos ruhatárból innét már nem adhatni, a megyében vagy közelében bárminémű alkalmas őszi, téli köpönnyel vagy más akármilyen ruhával — minden kitelhető erélyes eljárás mellett, mellőzve minden habozást — rögtön felruháztasson, 's töltenytáskákkal ellátasson.

2. A megyében minden alkalmas fegyvert összeszedessen, 's a mi még hiányzand, ha hogy addig a várt fegyverek Pestre megérkezendnek, itt kiadatni fog. Ellen esetben kellő hosszú szuronyokat fognak kapni a fegyvertelenek.

3. S ha ez mind két-három nap alatt — éjjelt is nappallá téve — erélyes eljárás következtében megtörtént volt, azonnal az egész csapat mind gyorsabban Szolnokra szállíttasson.

A szállítás és élelmezés iránt a közben eső hatóságokkal tegye magát érintkezésbe, 's azért a szükséges útitervet 's a kellő kivonatosságokat — az idő pontos meghatározása, és megtartása mellett — az illetőkkel eleve tudassa, hogy semmi akadály elő ne adhassa magát.

Úgyszinte engem is tudasson sürgős útján, vajon mikorra érkezend e csapat Szolnokra, hogy a vasúti igazgatósággal, a vasútoni Pestre leendő leszállítás iránt a rendelkezést előre megtehessem.

4. E csapatot illető tiszték — a megye általi — ideiglenes kinevezését hozzám felterjesztve — a sürgős eljárás tekintetbe vétele mellett — Pestre érkezéskor megerősíteni fogom, mely iránt kellő figyelmeket ezennel felhívom.

5. A szükséges élelmezési pénzmennyiség iránt szóló jegyzéket, összeírva a személyzetet, azt — az előleges intézkedhetés végett — a Pénzügyministeriumnak haladék nélkül beküldje.

A szükséges pénzügyi ellátásokról egész Pestig — a körülmények sürgetőssége végett — a megye gondoskodjék, 's a rendelkezéseket ő tegye meg e rendeletem következtében.

Mi a többi részletes intézkedéseket illeti, az a megye hatósági erejére 's belátására bízatik.

Bizton elvárom azonban, hogy — hazánk jelen helyzetében — nem késend Zabolch megye ismert honfiúi kötelességét a lehető legerélyesebb eljárás mellett jelenleg is mielőbb teljesíteni.

A hadügyminister távollétében, Ministerelnök meghagyásából

Melczer Andor mk.

Hátirat: 1068. Szeptember 18-a 848.; 277.

Címzés: 5877/1181. szám K. Mo. A hadügyministertől, Zabolcs megye Egyetemének hivatalból N. Kállón.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1449. db. 1848.

229/c.

Budapest, 1848. szeptember 19.

1331. szám. K. Mo.

A Hadügyministeriumból
Zabolch Megye Egyetemének!

N. Kállón.

Budapest, szeptember hó 19-én 1848.

Tudtára adom a megyének, miszerint a zabolchi 1000 önkéntes számára még hiányzó, 's kért 600 lőfegyver 18 ezer darab golyós lőszerrel együtt már Pesten készen van.

Mihelyt tehát a köpenyekkel ellátott, vagyis felruházott — mi úgy hiszem ezelőtti szeptember 16. 1181. szám alatti rendelvénym következtében már megtörtént — 1000 főnyi önkéntes csapat Szolnokra, onnan pedig előleges tudósítását elvárva, általam Pestre gőzkocsin szállítatva leszen, a szükségeseket, 's további rendeléseimet azonnal átveendő.

Ha azonban Görgey Artúr őrnagy — a Tiszán inneni mozgó önkéntes csapatok vezére — még Szolnokra érkezéskor Szolnokon volna, úgy ahhoz csatlakozva — kivel előlegesen szinte értekezvén, minthogy ő is eddigi rendeletek következtében Veszprém felé lesz utasítandó — Pestre, Görgey csapatjaival együtt leszen leszállítandó.

Ha pedig a jeleni körülmények addig változni fognak, és Görgey Artúr parancsnok még Szolnokon lévén, más ministeri rendelet teljesítésére leszen utasítva. Úgy odaszállítatván, a fent nevezett fegyverek 's töltések ezen parancsnok feltétlen rendelkezése alá fognak további rendeletemig áthelyeztetni.

Ebbeli rendeletemnek pontos teljesítését is mielőbb elvárom.

A hadügyminister távollétében, megbízottja

Gombos mk. alezredes

Hátirat: 1068. Szeptember 21/848.;278. Tudomásul vétetvén.

Címzés: 1331. szám. K. Mo. A hadügyministertől, Zabolcs megye Egyetemének hivatalból N. Kállón.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1449. db. 1848.

229/d.

Budapest, 1848. szeptember 21.

1241. szám k. Mo.

A Ministerelnök
Zabolch megye Főispánjának!

Nagykállón

Budapest, szept. hó 21-én. 1848.

E hó 18-ról 27. sz. alatt szóló levelére ezennel értesitem Főispány Urat, szíveskedjék az 1000 főből álló önkéntes sereget azonnal szekereken most már ne Szolnokra, hanem egyenesen Pestre szállítani. 600 fegyver, mint már tudtára adatott a megyének, itt készen van, 's azonnal átvehető.

Tudósítson a megye eleve, hogy mikor fog ide megérkezni, hogy a szükséges intézkedések jókor megtétethessenek. Görgey őrnagy már vette a rendeletet, hogy azonnal ide jöjjen seregével, az öszvekapcsolás — ha szükséges lesz — itt fog eszközöltetni. Most csak arra szólítom fel a megyét, hogy siessenek.

Az újonczok végetti jelentését a Haditanács legrövidebb idő alatt intézendi el.

A Ministereknök: Gr. Batthyány Lajos mk.

Hátirat: Vettem szept. 24-én.; Lev. jk. 41. sz.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. A./ állag, 1848. IX. 21.

Gróf Degenfeld Imre főispán felhívása a haza védelmére való önkéntes bevonulásra

230/a.

Nyíregyháza, 1848. szeptember 18.

Nemzetőri önkéntes zászlóaljparancsnoktól
Nyíregyháza Város Tanácsának!

Nyíregyháza, szept. 18-ik 1848.

Gr. Degenfeld Imre Szabolcs megyei főispán a parancsnokságnak az éjjel érkezett rendeletében meghagyá, hogy Nyíregyházán a toborzást nyissa meg. A helybeli polgári hatóságot tehát a főispán által megküldött, 's ./. alatt másolatban itt zárt felszólítás nyomán, az ebben rendelt közremunkálásra ezennel hivatalosan felszólítom.

Parancs nyomán Böszörményi László mk. parancsnoki segéd

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. V. B. 133. 1848/20. irat, 1848.

230/b.

Nagykálló, 1848. szeptember 17.

Polgárok!

Tudva van előttetek, hogy a haza, mely csak most nyert szabadságával felvirulandó vala, veszélyben van. Tudva van, hogy szomszéd eddig vélünk barátságban, 's egy korona alatt élt, horvátok és szerbek a magyar nép ellen rosszlelkű elleneink által felbújtatva, amott a Dunánál és Drávnál háborút folytatnak. Szabadságunkat elrabolva, a magyar népet jobbágyokká és rabszolgává lealázni igyekeznek. Hogy ezen alávaló szándékukban elleneink ne boldoguljanak, fegyvert kell ragadni, 's oltalmazni magunkat 's szeretett hazánkat. Sereget kell gyűjtenünk és felállítanunk, hogy rettentjük elleneinket. Ezen czélból rendelte ministereknök úr, hogy addig is, míg a katonaaállítás törvények öfelsége Koronás Királyunk által szentesítettének, toborzással állítsunk sereget. Mely a már felállított honvédseregek pótlására és szaporítására szolgáljon, azzal ruházatára és igazgatására hasonló légyen. Ezen toborzás előmozdítására az előljárók minden befolyásukat községeiknek is érdekében használják fel. Mennyiben ezen toborzással, illetőségeiknek kiállításával összeírottait a kényszerített katonáskodástól felmentendik, ily körülmények közt kételkednem nem lehet: Mikként Zabolcsnak polgárai általlátván a haza veszélyes állását, valamint azt is, hogy ha erősen felkelve megoltalmazzuk ezt, ennek minden fia, s e hon felvirágzik, mint egy sem e földkerekségen. E felhívó szóra az öregek gyermekeiket, az ifjak pedig egymást vetélkedve fogják nógatni, hogy magokat a hon védő bajnokainak felajánlják. Melyet ha tesznek, áldja meg őket a magyarok Istene.

Kelt Kállóban, szept. 17-én 1848.

Gr. Degenfeld Imre mk. főispán

Korabeli másolat. — SZSZBML. V. B. 133. 1848/20. irat, 1848.

Ns. Kozma István kisvárdai lakosnak a magyar kormány elleni elégedetlensége

231/a.

Kisvárdá, 1848. szeptember 30.

Tisztelt Főszolgabíró Úr!

F. év szept. hó 24-ik napján helybeli Tiszteletes Székely József Úr — amint a templomból kijöttek — megszólította a híveit, hogy el ne mennének, amennyibe a ministerium rendeletét a káplány úrral fel fogja olvastatni. Amint úgy is történt, hogy a káplány olvasni kezdte. Mire Kis várdai Kozma István azt mondta, hogy jobb volna, ha a ministerium azon rendelettel a seggét kitörülné. Én a vizsgálatot megtévén, tovább intézkedés végett azzal a megjegyzéssel küldöm, hogy 1831-ik évbe már ugyancsak ez a Kozma István akarta kezdeni a lázadást Kis Várdába, de szerencsésen, tette alól kimentődött.

Mely jelentésem mellett tisztelettel vagyok

Kis Várdába, szept. 30-ik 1848.

Tisztelt Főszolgabíró Úrnak alázatos szolgálója

Kaszap Pál esküdt

Hátirat: 1606. Érkezett szept. 30. 1848.

Kaszap Pál esküdt Úr Kis várdai lakos, nemes Kozma István által véghez vitt botránkoztató, bujtogató szavak iránt küldi vizsgálatját.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, 1606. db. 1848. IX. 30.

231/b.

Fényeslitke, 1848. szeptember 30.

Tisztelt Alispány Úr!

Azon ministeriális rendelet következtében — melynek tartalma szerint, az egész megyében a jeleni toborzás megkezdetni rendeltetik — általam a községek előljárói, az illető lelkész urak felszólítottak, hogy a népet igyekezzenek felvilágosítani, hogy ezen toborzás az ő javakra tételik, 's odamunkáljanak, hogy annak mentül nagyobb sikert szerezzenek. Azon alkalommal, midőn Kis Várda mezővárosában a reform. lelkész úr azt véghez vinni kívánná, az idecsatolt tiszti vizsgálat szerint nemes Kozma István mily botránkoztató szavakkal élt, az ./ tisztelettel bémutatom.

F. Litke, szept. 30-ik 1848.

Irinyi István mk. főszolgabíró

Címzés: A Kisvárdai járás főszolgabírójától, tisztelt Péchy László első alispán úrnak tisztelettel hivatalból N. Kállóban.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, 1606. db. 1848. IX. 30.

A Szabolcs vármegyéből besorozandó 3471 újonc kiállításának módja

232.

Nagykálló, 1848. október 2.

Olvastatott a miniszerelnök szept. 18-ról 3844. sz. a. kelt rendelete, mellyel a haza megmentésére felajánlott 42 ezer főből álló hadseregbe belépendő újonczok, 4 évi szolgálatra köteleztetés mellett 20 pft. foglalópénzzeli ellátása rendeltetik.

Más, ugyanazé²⁰⁰, szept. 18-ról 5168. sz. a., mellyel a kiállítandó újonczok ruházati kellékének kiállítása, s más, a hadi szolgálathoz megkívántató eszközök, mint borjú, tarisznya, töltés- s szuronytartókkal felszerelésének eszközlése, s annak költségeinek a kincstár igénye rovatárai fedezése rendeltetik.

Ugyanannak²⁰¹ szept. 19-ről 9762. sz. a. kelt rendelete, mely szerént — 127 lélek után két egyént számítva — öszvesen e megye részéről 3471 honvédnek kiállítása úgy rendeltetik, hogy a községeknek szabad akaratjára bízassék, miszerént újonczbeli illetőségek az újonczállítási törvényjavaslat értelmébe kor szerént, avagy a 19, 20, 21 és 22 évesek közül sorshúzás, avagy az illető község határára szorítókozó toborzás útján állíthassák ki. Egyszermind a kiállítandó honvédelmi erőnek szükségességéről a községeknek — a megküldött felhívás értelmébeni — felvilágosítása rendeltetik.

Mennyibe a szeptember 19-ről kelt ministeri rendeletbe arról, ha vajon a kivetett 3471 újonczok foglalópénzzel ellátandók-é, ruházati s más szükséges kellékekkel a megye által felszerelendők-é, továbbá a már a honvédi és a sorkatonasági zászlóaljokhoz ministeri rendeletnek folytán toborzott, nem különben e megye részéről kiállított zászlóaljhoz egyévi szolgálati köteleztetés mellett besorozott önkéntesek — e megyére kivetett 3471 számba a Képviselőháznál felmerült nemzetgyűlési tanácskozás s megállapodás folytán — beszámíthatók-e, említés nem tétetik. Ebbeli felvilágosítás szerzés végett, alispán Kállay Emánuel az ország kormányához futárképp oly utasítással küldetik el, s hogy vajon a kiállítandó újonczok foglalópénze, felszerelése költsége fedezéséül — a közelebb jövő hadiadó fejébeni betudás mellett — a megyebeli lakosságra s birtokosságra pénzbeli fizetés kivethető s behajtható-é, avagy az említett felszerelési költség mely úton leend e megye által fedezendő, arról tudomást szerezvén, s e tárgyba kormányi rendeletet eszközöjljön. Minthogy pedig a haza s alkotmányos lét megmentése, a védelmi erő kiállítását halasztást nem szenyvedőleg igénybe veszi — az újonczok toborzás útjání előállítására eránt tett elnöki rendelkezések nyomán —, a toborzásnak további folytatása rendeltetik. E nézetből a ministeri rendelethez mellékelt felhívó szózatnak községenkénti kiosztása, a megye polgárainak a haza védelmére érélyes felhívása a szolgabíróknak meghagyatik. S a pénztár által a fentebbi tárgyakba teendő jelentés tárgyalására, folyó október hó 7-e bizottmányi ülés tartásául kitézetvén. Ezen bizottmányi ülés tartása idejének megyeszerte köröztetése a főszolgabíróknak meghagyatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 2. kb. jkv. 948. sz.

**Gróf Dessewffy Józsefné gróf Sztáray Eleonóra panasza
a szőlődézsma megtagadása miatt**

233/a.

Nagykálló, 1848. október 2.

Olv. az Igazságügy Ministerium 7307. sz. a. kelt rendelete, mellyel — gr. Dessewffy Józsefné — gr. Sztáray Eleonóranak, a szőlőbeli dézsmának a lakosság által lett megtagadtatását panaszoló folyamodványa, intézkedés végett közöltetik.

A rendelet mása mellékletével, a találandókhöz képest törvényszerű intézkedés végett főszolgabíró Kállay Ubulnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 2. kb. jkv. 952. sz.

²⁰⁰ A miniszterelnöké

²⁰¹ A miniszterelnöknek

233/b.
Budapest, 1848. szeptember 2.

7307/Ig.

Az Igazságügyi Minister
Szabolcs Vármegye Közönségének!

Gróf Dessewffy József özvegye, született gróf Sztáray Eleonóranak visszavárolag ide-mellékelt folyamodványát, melyben előadván, hogy kebelükbéli Szent Mihály helység lakosai – úrbéri állományban nem foglalt — kerti szőlőkből járó borkilencedet megtagadni készülnek. A lakosokat arról, hogy az úri tartozások 1848. évi IX. tcz²⁰². által csak az úrbéri természetű birtokokból szüntettek meg, felvilágosíttatni, s őket azon tartozás teljesítésére utasíttatni kéri. Önöknek azzal küldöm ezennel át, hogy ennek folytán az illető lakosokat követelésüknek — a fennálló törvények melletti — helytelenségéről kellőképpen felvilágosíttatván, e részben f. e. július 23-ik 4736. sz. a. önökhöz kelt rendeletem értelmében a törvény eránti tiszteletre, s köteles tartozásaiknak teljesítésére utasíttassák.

Kelt Budapesten, szeptember 2-ik 1848.

Igazságügyi minister helyett

Klauzál Gábor mk.

Földmívelés-, ipar- és kereskedési minister

Hátirat: 952.; 265.

Címzés: 7307/Ig. Az igazságügyi ministertől, Szabolcs Vármegye Közönségének hivatalosan Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1386. db. 1848.

Fried Jakab, Friedlaender Ignác, Bloch Jakab és Farkas Jónás tiszalöki lakosok kérelme a mozgó nemzetőrségi szolgálatnál mással való helyettesítésük iránt

234/a.

Nagykálló, 1848. október 2.

Olv. a Belügyministerium szept. 8-ról 8534. sz. a. kelt rendelete, mellyel Fried Jakab, Friedlaender Ignác, Bloch Jakab és Farkas Jónás t. löki lakosoknak, a mozgó nemzetőrségi szolgálatra magokért más egyének helyettesítését megengedtetni kéro folyamodványa, intézkedés végett közöltetik.

A mozgó nemzetőrségi szolgálatra alkalmaztatni kívánt csapat helyett önkéntesek lévén már kiállítva, a rendelet nyománi intézkedés szüksége elenyészett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 2. kb. jkv. 956. sz.

²⁰² IX. tc. = Az úrbér és azt pótló szerződészek alapján eddig gyakorlatban volt szolgálatok (robot), dézsma és pénzbeli fizetések megszüntetéséről.

234/b.

Budapest, 1848. szeptember 8.

B. 8534/2882. r. ö.

Szabolcs Megye Egyetemének!

Fried Jakab, Friedlaender Ignác, Bloch Jakab és Farkas Jónás megyéjükben kebelezet Tiszalök helységbeli izraelitáknak idemellékelt abbéli folyamodványa, melyben a felhozott indokok tekintetéből — helyettes egyének állítása iránti készségök nyilvánítása mellett — magokat a mozgóvá teendő nemzetőrségi csapatba leendő besoroztatástól felmentetni kérik, a folyó évi augusztus 13-án kiadott, s a "Közlöny" 66-ik számában közhírré tett ministerelnöki rendelethez képesti intézkedés végett ezennel átküldetik.

Kelt Budapesten, szeptember 8-án 1848.

A ministerelnök megbízásából

Kemény Dénes mk. álladalmi titkár

Hátirat: 956. Szeptember 25-én 1848.; 287.

Címzés: B. 8534/2882. r. ö. A Belügyministeriumtól, Szabolcs megye Egyetemének hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1390. db. 1848.

234/c.

Keltezés nélkül [Tiszalök, 1848. október 2. előtt]

Minister Úr!

Magyar hon és majd egész Európa mívelt álladalmi jelen korszerű átalakulásában, midőn az emberiség több százados elfogultsága bilincseiből kibontakozva, az ezt szülő előítéletek fölibe emelkedett, megadá a népeknek azon állapotot, mely egyedül teheti naggyá és boldogokká. Midőn tehát ekként itt honunkban is az egyenlő polgári jogok paizsa alatt védve van a gyenge a múlt hatalmas zsarnokságától, és az utolsó honpolgár is emberjogai tudatában sokszoros hivatásának érzi honának áldozatokat hozni, mely nekie viszont emberi méltóságához illő jólétet biztosít, mindezeknek közepette annyival fájdalmasabb azon rabszolgai helyzet, melyben a magyar honi izraeliták — a barbár előkorból atyáiktól átok gyanánt öröklött — a jelen felvilágosodást meggyalázó kárhozatban tartatnak. És még fájdalmasabb azon sújtó körülmény, hogy míg egy részről ezen áldozni kész, sőt tetteleg áldozott is, felekezetünk minden alkotmányos jogoktól megfosztva van, és legkisebb jólétben sem részesítetik, más részről sanyarú terheltségünk még sokkal nagyobbakkal tetéztetik. Mert ugyanis:

Mi alólírtak Szabolcs megyei Tiszalök helysége izraelita lakosai lévén, helyhatóságunk által a kimozdítandó nemzetőrségbe lépni kényszerítettünk, nem tekintve azt, hogy ártatlanul, üldöztetésünk közepette, csak a jövő napnak sem nézhetünk biztos nyugalommal eleibe. És korán sem hazafiatlanság, hanem azon méltán aggasztó gondolattól bátorítatva, hogy — míg mi talán a haza néhány lelkesebbjeivel elvérzünk, addig — hon maradt gyámoltalan családaink végséggel küzdve, a többség gyűlölségi fanatismusának²⁰³ eshetnek áldozatul. Nyújtjuk be folyamodásunkat miszerint:

minister úr tekintetbe vévén azt, hogy a polgárosításunk előtt — példa reá a Pest városi eset — minden besorozás csak újabb gyűlölséget áraszt felekezetünkre. Esedezünk tehát —

²⁰³ fanatismus, fanatizmus = vakbuzgóság, elvakultság

miután mi magunk helyett embert is állítani készeknek nyilatkozunk —, hogy az illető hatóságot ez iránt utasítva, bennünket — indokainknál fogva — jelenleg a nemzetőrségtől fölmentetni méltóztassék. Tisztelettel maradván

Minister Úrnak alázatos szolgálói

Fried Jakab, Friedlaender Ignác, Bloch Jakab, Farkas Jónás izraeliták
Hátirat: 8534/B. Érkezett: aug. 26/848. 2882. sz.

A Belügyi Ministeriumhoz Fried Jakab, Friedlaender Ignác, Bloch Jakab, Farkas Jónás Szabolcs megyei Tiszalök helységbeli izraeliták, a benn kitett okoknál fogva magokat — miután helyettest is készek kiállítani — a nemzetőrségtől felmentetni esedeznek.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1390. db. 1848.

***Ónody Pál tisztaeszlári szőlőtulajdonos tájékoztatást kér
a szőlődézsma követelhető eseteiről***

235.

Tisztaeszlár, 1848. október 2.

Tisztelt Választmányi Ülész!

Az Képviselőháznak 1848-ik szeptember 15-iki ülése jegyzőkönyvének kivonata szerint, a szőlő után járó vám, dézsma és minden úri adózások, a törvény által határozandó kárpótlás mellett teljesen megszüntetni rendeltetvén. Vajjon ezen rendelkezés által az privát szerződés mellett béültetett, és hetedik dézsmát adó szőlős kertekben divatozó dézsma is megszüntetett-é? Világosan kimondva nem lévén, az leendő botrányok és öszveütközések elkerülése végett, alólírott szőlő tulajdonos magát — mihez tartás végett — a tisztelt választmányi ülés által utasíttatni tisztelettel kéri.

T. Eszlár, 848. október 2-án.

Tisztelt Választmánynak alázatos szolgálója

Ónody Pál mk.

Hátirat: 968. Október 2/848.

Szabolcs Megye Bizottmányához folyamodása a bent írtnak.

Végzés: A folyamodó az általa megemlített előfordulható esetben, a fennálló törvények megtartására utasíttatik.

Kelt az 1848-ik évi október 2-ai s t. n. N. Kállóban tartott bizottsági ülésből.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1400. db. 1848.

Több Szabolcs vármegyei személy honvédtisztté ajánlása

236.

Nagykálló, 1848. október 2.

Hadügyministeriumnak!

Juhász Kálmán, Sturm Alajos, Kelemen Gábor, Novák Imre, Mészáros Károly, Halasi Zsigmond és Imre megyénkbeli egyének folyamodványát, miszerént magokat a jelenbe alakuló honvédzászlóaljokhoz tisztí minőségbeni alkalmazás végett ajánlatni kéri, a

Hadügyministeriumhoz — a fent nevezett egyének erányabani figyelem kikérése mellett — tisztelettel felterjesztjük.

Kelt az 1848-ik évi október 2-án s f. t. kormányzó bizottmányi ülésünkből.

Hátirat: 969. Hadügyministeriumhoz.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1401. db. 1848.

Az új honvédszászlóaljokhoz kiállítandó szabolcsi újonczok

237.

Nagykálló, 1848. október 7.

Olv. gróf Batthyány Lajosnak szept. 26-ról 4441. sz. a. kelt rendelete, mellyel az alakítandó 16 honvédszászlóaljokhoz szükségelt újonczok kiállítása tárgyába kelt rendeletek folytán, az országosan megajánlott 169.611 főből álló hadseregből e megyére eső szám egy negyedének, számszerént 640 újoncznak kiállítása a 2-ik negyed kiállítására nézve, a szükséges intézkedések megtétele rendeltetik.

A renDELETEH mellékelt táblás jegyzék kimutatása szerint, e megyére háromított újonczok számának a megyebeli községek között — lélekszám arányához képest —, az önkéntes csapat kiállítása alapjául használt kulcs szerénti kivetésével ugyanazon — önkéntes csapat kiszámításába működött — küldöttség megbízatik. A községenként kivetend első negyed mennyiségnek rögtönös kiállítására, a második kiállítása eránt akképpi intézkedésre, hogy szükség esetén a kiállítás rögtön megtörténhessék, a szolgabírók ezen rendelet — valamint a már e tárgyba szept. 18-ról, 19-ről 3844 ., 9762-ik sz. a. kelt, okt. 2-ai bizottmányi ülés határozatával kiadott rendeletek — értelmébe utasittatnak. Határozatilag kimondatván, hogy a jelenbe folyamatba lévő toborzás által kiállított újonczok, a kiállító község újonczilletőségbe betudandók. Mely község részéről pedig első negyedi illetőségén felül állítottak újonczok, a felesleg a második negyed illetőségbe fog beszámíttatni. Az e jelenig kiállított újonczok foglalópénze, toborzásukra fordított költség a kiállító község, avagy a megyei közönség által fog-e viseltetni? Afeletti intézkedés az újonczok számának községenkénti kivetésével megbízott választmányra úgy bízattott, hogy — az újonczok kiállítására vonatkozólag felvilágítás szerzés végett Pestre küldött — Kállay Emánuel alispán által az érdekelt tárgyba teendő jelentés nyomán, a foglaló pénzek s toborzási költségek kivetése s behajtása eránt rendelkezék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 7. kb. jkv. 995. sz.

Szatmár vármegye segítségkérése a nemzetiségi lakosság lázadása miatt

238.

Nagykálló, 1848. október 7.

Első alispán Péchy László által felemlítettén, hogy szomszéd Szathmár megyéből hivatalos úton vett tudósítás tartalma szerént, azon s más szomszéd hatóságokba keletkezett lázongási mozgalmak, e megye polgárai védő karokbani segélynyújtását igénybe veendik. E nézetből az előleges intézkedésre a bizottmány figyelmét felhívta.

E megyébe jelenbe alakuló önkéntes csapat fegyverrel szolgálattját, ott, hol a haza veszéllyel fenyegetett állása igénybe veendi, felajánlván. Azon csapat lelkesült erélyességétől a Bizottmány biztosan elvárja, hogyha szomszéd Szathmár vagy más hatóságbeli mozgal-

mak komolyabb színbe mutatkoznak, azon lázongási merények lecsillapítására közremunkálni nem késend. Hogy pedig azon önkéntes csapat mennél tekintélyesebb számra emelkedjék, valamint minden polgártól, úgy a tisztviselőség buzgalmától is biztosan reményli s el is várja a Bizottmány, hogy mind magok fegyverrel szolgálataikat felajánlják, mind tekintélyöket s hatásukat — avégre, hogy az önkéntes csapathoz beállásra másokat felhívjanak, buzdítsanak — felhasználni el nem mulasztják. Minthogy pedig a lázongási merények, a mozgalmak lehető növekedése e megyebeli népnek általános felkelését, s a szomszéd megyebeli lakosság élete s vagyona bátorságosítása, de az érdeklött bűnös merények veszélyétől e megye határainak megóvása a lakosok tömeges fegyverre kelését szükségessé teheti. A szolgabírók odautasítatnak, hogy a megyei lakosságot — a szomszéd megyebeli lakosok fegyveres kézzeli védelme tekintetéből — általános felkelésre előkészítsék s lelkesítsék. Szathmár megye kormánya pedig e. alispán Péchy László által avégett rendeltetett megkeresettni, hogy védelmi erő küldése szüksége esetére e megyét értesitse, valamint arról is, hogy segélyképp küldendő csapataink élelemmel ellátásra mennyibe számolhatnak, tudósítását tegye meg.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 7. kb. jkv. 996. sz.

Az önkéntesen bevonult szabolcsi tisztviselők helyettesítése

239.

Nagykálló, 1848. október 7.

Az önkéntes csapatnálai fegyveres szolgálatra magokat felajánlott tisztviselők fegyveres szolgálati idejökre, a hivatalos foglalatosságok teljesítése végett, helyettesek kinevezése szüksége előállván.

Főszolgabíró Kállay Ubul helyett Földváry Pál, szolgabíró Csuha Tamás helyett Boronkai Ágoston, szolgabíró Papp Antal helyett Bezdédy László, szolgabíró László Alajos helyett Gulácsy Károly, esküdt Hetey Alajos helyett Gulácsy Lajos, főszolgabíró Irinyi István helyett Kastal Imre, szolgabíró Kubinyi Ignác helyett Farkas Ignác, szolgabíró Király József helyett Jármay György, szolgabíró Becske Lajos helyett Füzeséri Lőrinc, tisztiügyész Komjáthy Pál helyett Ferenczy Alajos, esküdt Farkas Tivadar helyett Ladányi Sándor, esküdt Sulyok István helyett Csernyánszki János, esküdt Balog József helyett idősb Balog József. A hivatalos foglalatosságok teljesítésére a nevezett tisztviselők — fegyverrel szolgálataikat idejére — ideiglenesen úgy helyettesítettnek, hogy kik helyettes szolgálataikat idejére járuló tiszti fizetést a Házi Pénztárból venni nem kívánnak, azok illetősége az önkéntes csapatba beálló segedelmezést igénylő egyének felségelésére fordítottassák. Az alispáni és jegyzői írnokok hivatala helyettesítés útján betöltésére, a főispán az Alispáni és Jegyzői Hivatal meghallgatása mellett bízott meg. Egyébaránt az önkéntes csapatba beállott tisztviselők a fegyveres szolgálat elkezdése idejéig, hivatalos foglalatosságaik teljesítésére kötelezettek. Határozatilag kimondatván, hogy az önkéntes csapatba fegyveres szolgálatot tevő egyének ellen lehető, minden szenyvedőleges perek s keresetek, s bírói foglalatosságok a fegyveres szolgálat idejéig — a közpénztári és haszonbéri követeléseket ide nem értve — megszüntetnek, felfüggesztetnek.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 7. kb. jkv. 997. sz.

A Szabolcs vármegyei önkéntes sereg lőfegyverrel való ellátása

240.

Nagykálló, 1848. október 7.

Ez alkalommal felemlítettvén, hogy az önkéntes sereg a legjobb akarat mellett is, alkalmas lőfegyverrel magát ellátni nem képes.

A főispán megbízott avégre, hogy az önkéntes csapat számára fegyvereknek — az illető önkéntesek általi ármegtérítés mellett — kiszolgáltatását, valamint e megyének ágyúkkal, s az ágyúval bánásmódot értő e megyebeli lakosokat azon bánásmódra oktató szakértő egyénnel ellátását, a kormánynál sürgöny általi megkeresés mellett eszközölje. Mint-hogy pedig köztudomány szerént, e megyebeli közrendű nemesség közül számosan hazánk fenyegetett állását felfogva, a haza szent ügye mellett feldobogó keblük sugallatát — a felfegyverzési s táborozási költség fedezésére nélkülözhetlen pénzerő hiánya miatt — követni nem képesek, a hazai kormány főispáni úton értesítettni rendeltetett az eránt, hogy a felszerelési s táborozási költségnek a közállomány általi viselése mellett, az említett egyénekből egy, a hazát védeni lelkesült önkéntes csapat alakíthatatnék.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 7. kb. jkv. 998. sz.

A honvédelmi segedelem pénz késelemes beszéde

—
241.

Nagykálló, 1848. október 7.

A honvédelmi költségek fedezhetése nézetéből, a kivetett segedelmezési öszvegek behajtása szüksége szóba hozatván.

A szolgabírók odautasítatnak, hogy a segedelemszedő küldöttségek munkálatát tartalmazó jelentések mellől, a segedelmi öszveget befizetni mulasztott egyének s birtokok jegyzékét kezükhöz vévén, a segedelmezési öszvegek behajtását eszközöljék.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 7. kb. jkv. 999. sz.

A Szabolcs vármegyei nemzetőrség tisztikarának kiegészítése

242.

Nagykálló, 1848. október 7.

Eötvös György nemzetőrségi őrnagynak — a főispán és kormánybiztos által főfelügyelete alá rendelt nemzetőrségi két, jelenbe parancsnok nélküli zászlóaljknál hivatalos működés alkalmára, elfogatokkal ellátatása eránt rendelkezést tétetni, valamint az eránt, hogy az önkéntes csapattal elmenő főtisztek helyett mások helyettesítése, avagy választása eszközöndő-É — utasítást adadni kérő folyamodványa olvastatván.

A folyamodó parancsnoksága alá ideiglenesen rendelt nemzetőrségi zászlóaljok rendezése, avagy azon zászlóajakbéli századoknál teendő más hivatalos működések alkalmával felhasználandó elfogatoknak, a Házi Pénztár rovatárai nyugtatványozása elrendeltetik. Az önkéntes csapatba beállott nemzetőrségi tisztek helyeinek helyettesítés, avagy választás útjani betöltését a Bizottmány, mennyibe az elmenő főtisztek tiszt kötelessége az utána rangba következő tiszt által teljesíthető, szükségesnek nem találta.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 7. kb. jkv. 1000. sz.

Máriássy János őrnagy lovakat kér Szabolcs vármegyétől

243/a.

Nagykálló, 1848. október 7.

Máriássy János őrnagy és nemzetőrségi vezér, a vezérlete alatt lévő sereg számára Pestről szállított ágyúk és puszkaporos kocsik elébe fogatul, lovak kiállítása végett keresi meg a megyét.

A megkereső levél mása a 16 szolgabíróknak oly utasítással adatik ki, hogy a nagyobb vagyoni értékű megyebeli birtokosokat — a megkereső levélbe érdeklett czélra — lovak ajánlására felszólítván, felhívásaik eredményéről folyó hó 16-kaig alispán Péchy Lászlónál jelentéseket megtenni el ne mulasszák.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. I. köt. 1848. X. 7. kb. jkv. 1002. sz.

243/b.

Arad, 1848. szeptember 26.

30.

A Tiszántúli Mozgó Önkéntes Nemzeti Őrsereg vezére
Szabolcs megye Közönségéhez!

Nagykállóban

Arad, szept. hó 26-án 1848.

Folyó hó 26-án Pestről négy ágyúm s ugyanannyi puszkaporos kocsim ló nélkül megérkezett. Kénytelenítettem ismét Szabolcs megye lelkes Közönségéhez szavamat emelni, hogy a fenyegetett hon megmentésére egy csekély áldozattal járuljon ágyúim s szekereimben, lovakat küldeni szíveskedjék, hogy seregemet mielőbb ellenség ellen vezérelhessem. Hazám nevében, — melyért harcolni sietek — kérem ez áldozatot, s hiszem e csekély kérésemet e megye közönsége teljesíteni fogja. Levelemre kegyes válaszokat tüstént kikérve elvárom.

Máriássy János mk. őrnagy, a fent írt őrsereg vezére

Hátirat: 1002. Október 6/848.; 25.

Keressék meg a vagyonosokat személyesen a szolgabírók 8 nap alatt.

Címzés: A Tiszántúli Mozgó Önkéntes Nemzeti Őrsereg vezérétől, Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagykállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1410. db. 1848.

Több Szabolcs vármegyei személy honvédtiszté ajánlása

244/a.

Nagykálló, 1848. október 7.

Irinyi Bertalan, Ormos Miklós, Kralovánszky Frigyes és László, Csajkos Elek és Gyula, Weber Ferenc, Maurer Károly, Nádosi Lajos, Terényi Ernő és Jeszerniczki Károly megyebeli egyéneknek, a honvédseregnél tisztí minőségbeni alkalmazásukat kérő folyamodványok olvastatván.

A folyamodványok a ministeriumhoz — a folyamodványba érdeklett egyének irányában, a tisztí alkalmazásoknál figyelem kikérése mellett — felterjesztetni rendeltettek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. I. köt. 1848. X. 7. kb. jkv. 1005. sz.

244/b.

Nagykálló, 1848. október 7.

Hadügyministeriumnak!

Irinyi Bertalan, Ormos Miklós, Kralovánszky Frigyes és László, Csajkos Elek és Gyula, Wéber Ferenc, Maurer Károly, Nádosi Lajos, Terényi Ernő és Jeszerniczki Károly megyénkbeli egyéneknek a honvédszászlóaljához tisztí minőségbeni alkalmazásuk illetőleg, előléptetésök eszközzése végett hozzánk benyújtott folyamodványokat a Hadügyministeriumhoz — a nevezett egyének irányábani figyelem kikérése mellett — tisztelettel felterjesztjük.

Kelt az 1848-ik évi okt.7-én t. kormányzó bizottmányi ülésből.

Hátirat: 1005. Hadügyministeriumnak.

Eredeti fogalmazvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1413. db. 1848.*

Máramaros vármegye megsegítése szabolcsi fegyveres alakulatok odaküldésével

245/a.

Nagykálló, 1848. október 14.

Elnök főispán előterjeszti Mihályi Gábor máramrosi királyi biztos levelét, melyben az Úrban alezredes kormányzata alatt lévő határon oláh ezred által tett bujtogatásokat, 's már Borsa, Máramaros megyebeli helységnek tettleges megszállását előadván, az ottani vidéknek 's az öszves hazának hasonló ellenséges megtámadásoktól leendő megmentésére 's biztosítására, e megye nemzetöreinek egy részét segítségül elküldeni, 's ez iránt magát értesíttetni kéri.

A Bizottmány úgy hazafiú, mint törvényes kötelességének ösmervén veszélyben létező polgártársaink, 's hazánk megmentésére a kívánt segítség elküldése iránt intézkedni. Ennélfogva úgy e megyében szabadcsapatban ajánlkozott önkéntesek, valamint a megyebeli nemzetörök egy része segítségül küldetni rendeltetnek. 'S ez iránti intézkedésre elnök folytán oly képpen bíztat meg, miszerint úgy az önkéntes vállalkozóknak, mint a kirendelendő nemzetöröknek — míg Szigetig érkeznek — a közpénzekből, a törvényes napidijakkali ellátások iránt is intézkedjen, 's intézkedéseiről a megkereső királyi biztost értesitse. Az elmenetle vállalkozott szolgabírókra nézve kijelentetvén, miszerint október hó 22-kéig, amennyiben azon ideig a katona kiállítás iránt kell intézkedniök, el nem indulhatnak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 14. kb. jkv. 1008. sz.*

245/b.

Nagybánya, 1848. október 12.

Tisztelt Megyei Egyetem!

Aggodalommal teljes érzéssel teszem Önökhöz felszólításomat és illetőleg kérésemet, mert Máramaros vármegyének, édes hazánk nem megvető kiegészítő része hazaáruló Urban ezredes fegyveresei által megszállattatott. Megyénk legnépesebb egyik helységébe Borsára, Binder kapitány vezérlete alatt katonai csapat a havasokon keresztül ment be. Amint az ./ alatti hivatalos jelentésből kitetszik, azon helységbeli lakosokat a behozott katonáival együtt Binder kapitány hadi lábára állította. Amint ennek a naszódi kormányhoz tett, de elfogott ./ alatti levél tartalmából világos — a ././ alatti jelentés hasonlóul —, nem kevés aggodalmat

költett bennünk, ha ne talán a megyénkbe tanyázó galitziai katonaság is nem védelmünkre, hanem ellenünk fordulna.

A környülményeknek illetén állásába, miután Urban ezredes a Mármarosai románokat felszólításával nem teheté bűnös terveinek vétkes eszközévé, fegyverrel kívánja meghódítani. Kérem Önöket rendeljék be Szigetre — Mármarosba — löfegyverrel ellátott nemzetőrjeiket, és a betanult kaszásait, hogy megmenthessük Mármaros alkotmányos népeit, megmenthessük édes hazánk legfőbb kincseit — a sóbányákat — és a megyénkbe lévő, több ezrekre menő álladalmi pénztárakat. A hazánk jótékonyágával élt emberek kezeiből — miután jelenleg minden polgár tartozik a hazának áldozni — hogy segítséget hovaelőbb kaphassunk, méltóztasson szekereken őket hozzánk felküldeni, és engem Szigetre értesíteni.

Kelt Nagybányán, október 12-kén 1848.

Mihályi Gábor mk. királyi biztos

Hátirat: 1008. Okt. 13/848.

Címzés: 143. A Galiczia és bukovinai határszéli királyi biztostól Szabolcs Vármegye Egyetemének hivatalból Nagykállón.

Nagykárolyból sürgöny által.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1414. db. 1848.*

245/c.

Felsővisó, 1848. október 10.

Másolat.

Tisztelt Választmány!

Utasításunk szerint a Setrevről kellene tudósításunkat tenni, de a sors, mely hazánk felett sötét fátyolát lebegtetni úgy akará, hogy az ármány leple távolabb, még Borsa helységében lebbentessék fel. Mi ugyan is utasításunk következtében, midőn a folyó hó 5-ik napján a Setreven megjelent Oláh ezredbéli katonaság visszavonulását megértvén, itten F. Visón a Teltsi kapitánynak a Setrev tetejére érkezés végett, megjelenésre való meghívó levelünket útnak indítani akarnók, Borsáról egy levél érkezett. Melyből nem kis fájdalommal olvastuk Binder Oláh ezredbéli kapitány úr azon jelentését, hogy ő Cserde részéről katonasággal megérkezett Borsára a havasokon át avégett, hogy a borsaiakat kívánságuk szerint, mint ezutáni határörököt pártfogása alá vegye. Meghívta egyszersmind Mihálka szolgabíró urat értekezés végett Mojszénba. Mi sajnosan értettük ugyan: édes megyénk földét idegen fegyveres néppel vált megszálltat, siettünk mindazonáltal a meghívásnak eleget tenni, mert így utasításunknak is hamarabb megfelelni véltünk: tudván hogy ezen kapitány úr is szintúgy megfelelehet, mint a Teltsi kapitány, a katonai utasítások egyformasága miatt.

Felmenvén tehát Mojszénba alig egy fertálynyi óra idő után megérkezett Binder kapitány, Ferenczy hadnagy, egy Auditor 's a borsai kerülő gazda kíséretében lóháton. A szobába belépvén rövid köszönés után tüstént szót emelt, miképp kézni nem akar, miszerint ide jövetelének okát adja. Ekkor előadá, hogy ő ezrede részéről avégett küldetett Borsára, mert Borsa helysége Naszódon, Urban alezredes előtt azt a nyilatkozatot tette — sőt reá meg is esküdött —, hogy Borsa helysége a magyar királynak soha, de az ausztriai császárnak mindenkor kész hódolni, és katonát adni. És amennyiben a megye tőlük erőszakkal kívánt újonczokat állítani, kérték a naszódi katonai kormányt, hogy őket pártfogása alá vegye, amiért is ő megjelent, hogy a császár számára ígért újonczokat közülük kiállítsa. A kapitánynak ezen előadása után azon kijelentésünk mellett, hogy mi e nemes megye éppen e tárgyban kiküldött megbízottjai, minden katonafogás vagy akár miképpen is más országnak,

és másnak mint országunk és apostoli királyunk részére való újonczozásnak ellene mon-
dunk, és mindenkit attól eltiltunk, utasításunkba foglalt kérdőpontokat a kapitány eleibe
terjesztettük. Nevezetesen: miért bujtogatják a határőrök a megye békés részét és ijesztgetik
dúlással, ha Naszódra esküdni nem mennek! Miért bujtogatják az adómentességgel, holott
ezen teljesíthetlen ígéretnek nemcsak az álladalomra, de magára az uralkodóra nézve is
veszélyes következése lehet. És miért akarta a Teltsi kapitány a Setreven fegyveresen meg-
támadni a szacsali népet? Mire a kapitány ekképpen felelt: a katonaság részéről való bujto-
gatás nem áll, de az sem áll, hogy ijesztéssel vagy dúlás fenyegetésével erőltetnék a Naszód-
ra való eskületételre megjelenni. Mert Urban alezredes úr, valahány előtte megjelent minde-
niket megkérdi: jószántából akar-é az ausztriai császár zászlója alá esküdni és a császár
számára katonát adni? Hogy pedig adómentességgel bujtogatná a naszódi kormány, az ép-
pen valótlan. Mert maga is megismeri, hogy ennek rossz következése lehetnek, és utasításai
is azt tartja, hogy a katona újonczállítás — a felesküdt helységeken — megakadályozásán
felül sem political, sem törvényes dolgokban belé ne folyjon, sőt ezen tekintetben köteles-
sége is inteni a népet az illető felsőbbségnek való engedelmességre. Hogy pedig a Teltsi
kapitány a Setreven fegyveres erővel át akart volna jönni, nem hiheti. Mert tudja, hogy erre
utasítása nem volt, és az egész zavar onnan eredhetett, hogy a katonai kormány megtudván,
hogy Máramaros részéről Cordont²⁰⁴ húzott, és a katonai részről a Setrev alatt 30 emberből
Cordont vont. És ha történt valami kihágás, ezt a közlegények teheték. Mi azon előadására,
hogy az adómentesség részökről nem ígértetett, felhívtuk, hogy nyilatkoztassa ezt ki a szo-
bába és tornáczon betolult nép előtt is. Mit a kapitány teljesített is azon bővebb felvilágosí-
tással, hogy ezután a nemes és az úr is egyformán adó alá lesz vetve. Mely nyilatkozat a
jelen volt népben nem kis figyelmet ébresztett. Ezeknek folytában kérdeztük továbbá, miért
eskettetnek Naszódon a mi embereink az ausztriai császár részére, holott az ausztriai császár
magyar király is. Igaz ugyan — mondá a kapitány —, hogy személyében egy, de miután
Magyarország Ausztriától külön akar válni, szükség ezt megkülönböztetni. És ugyanazért
— mondá — ők, minthogy az Oláh nemzetnek a magyaroktól való nagy idegenségét ta-
pasztalják — sőt Naszódra jönnek a katonai kormányt kérni, hogy szabadítsa őket meg a
magyar királytól — az e nemzet által ajánlott újonczokat az ausztriai császár, nem pedig a
magyar király ezredeiben akarják besoroltatni. És itt előadá, miképp Erdélybe eddig már
700 oláh falu esküdött fel az ausztriai császár hűségére. Továbbá folytatott beszédünk kö-
zött azon előadására, hogy az Unió már nem áll, mert az Uniót sem az oláh, sem a szász
nem pártolja. Azt kérdik ennek folytán, hogy ha az Unió nem áll, miért jöttek ők idegen
földre újonczokat állítani? Mire azon pusztá választ kaptuk, hogy ez mind felsőbb parancs
következésébe kaptuk és történik. Nevezetesen megemlíti, miképp Urban alezredes úr most
közelebb, Bécsben fenn lévén, onnan hozta ezen és más parancsokat. Kérdeztük továbbá:
meddig fogja Borsát katonával megszállva tartani? Azon feleletet vettük, hogy ő ugyan
holnap visszamegy, de a katonaság Borsán marad mindaddig, míg a szigeti őrnagy által —
kinek ma levelet írt — a borsai nép pártfogása alá nem vétetik. Amit mint bizonyost hiszen,
és mert most legközelebb érkezett katonai parancs szerint, minden katona egy főparancsolat
alatt van és — valamint a ministerektől nem, úgy a civilis juris dictiotól²⁰⁵ is — semmitől
semmit se fog a katona függni. Úgy hogy még az adó behajtására megkívántató katonai
assistentia²⁰⁶ is megtagadtatni rendeltetett. Kijelenti egyszersmind, mi szerént a felség az
1848. törvényeket megsemmisítette, mert tőle kicsikarva voltak. Említette, hogy a statarialis

²⁰⁴ cordon, kordon = katonai vagy rendőri zárólánc, sorfal

²⁰⁵ civilis juris dictio = polgári igazságszolgáltatás

²⁰⁶ assistentia, asszisztencia = segédlet, közreműködés

procedúráról²⁰⁷ a felség semmit se tudott eddig, és most ezt is megtiltotta. Mondá, hogy hét budfalusiakat, kik a statarizmus elől megszöktek, és eddig Naszódon tartózkodtak, ma küldött le a szigeti őrnagyhoz pártfogás végett. Azt is mondván, hogy Urban alezredes úgy nyilatkozott, hogy ha ezen budfalviak közül csak egy is felakasztatik, kő köven maradni Mármarosban nem fog. És ezek azok, tisztelt Választmány, melyeket Binder kapitány úrtól értettünk, 's melyeket a tisztelt Választmánynak bejelenteni kötelességünknek tartottuk. Azt is továbbá jelentvén, hogy Borsán legfeljebb 60 katona van csak.

Már miképpen lehetne a katonákat a további beharapódzástól eltiltani, azt a tisztelt Választmány legjobban találandja fel. Mi részünkről kettőt vagyunk bátrak ajánlani: egyike, hogy Szacsalon felül Cordon vonassék nemzetőrökből, kik arra felvigyázzanak, hogy a borsaiak sós vízért le ne mehessenek, mert úgy hisszük, ezáltal meg fogják bánni cselekedetüket; második pedig az, hogy a szacsali elzárás továbbra is tartassék fenn a Setreven.

Jó volna ugyan még a népet biztatni és oktatni, mert Mojszén helységében előttünk sokan — a kapitány távoztával — kiálták: Éljen első Ferdinánd! Mi velök tartunk, de fájdalom a bujtogatás már oly tetőpontján áll, hogy talán már senkibe sincs bizodalma. Mély tisztelettel maradván a Tisztelt Választmánynak.

Költ F. Visón, 10-ik október 1848.

Alázatos szolgálói

Szaplonczai Imre mk., Mihálka László mk. szolgabíró, mint kiküldött tagok.

Hátirat: ./.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1414. db. 1848.

245/d.

Felsővisó, 1848. október 10.

Másolat.

Tisztelt Választmány!

Ahogy Mojszénből hazaérkeztem t. Szaplonczai Imre úrral, azonnal Takács Benjámint biztos két borsai embereket — a szurdoki örök által — hozzám kísértetett, kik Naszódra egy levelet vittek a Commandóhoz²⁰⁸ vagyis Urbanhoz, ki csendes népeinket bujtogatá. Kiket önkéntesen kihallgattam, önvallomásaik mellett küldöm a megye fogházába. Bár is úgy látszik, hogy ezek ártatlanok — mert azt állítják, hogy őket erővel küldötték Naszódra a levéllel — de addig mégis, még helyre fog állani Borsa, jónak láttam őket a tömlöczbe küldeni és addig ott tartani, még minden dolognak végire járunk. Majd akkor, ha reájok semmi sem fog világosodni, szabadon fognak eresztetni. A két lovakat is küldöm, és azokat azonnal el kell adni, bár is a két borsai nem tudja megmondani, hogy kiké. Azt mondják, hogy nékiek felnyergelve adták hogy a levelet vigyék lóháton. Már most felvételem szerint Borsát kevés ideig így kell hagyni. Erőt nem kell küldeni, csak a szelistyei sós vizet el kell zárni, arra elég lesz a szurdoki nemzetőr. Ekkor majd meglátják, hogy reájok nézve mindenféleképp rossz: magok fognak jární és hódolni minden határozatnak, mivel már eddig is anarchiában vannak, és magok közt veszekednek az eddigi tettekért. Úgy látszik zsidó mesterkedés is van az eddigi ellenszegülésnél, és azoknak is kellett bujtogatni a katonáállításért. Miután a zsidó nehezen ad katonát, a naszódi kapitánytól azt hallottuk beszélni, hogy őket a szigeti katonaság fogja felváltani, a borsaiak felsegélésekbe minden bizonynal. Mire Piatoli

²⁰⁷ procedúra = hosszas, bürokratikus hivatali eljárás(mód)

²⁰⁸ commandó, kommandó = parancsnokság

majort fel is kérték a mai nap, és ha a szigeti katonaság Borsára fog menni, akkor ezek haza fognak menni. Az sem baj, jól fognak lakni katonatartással, mert ezeket is a borsaiak tartják, amint a hadnagy mondotta. A naszói Commandóhoz szóló levelet is itten mellékelve alá-
zatosan beküldöm — melyet a Borsán tanyázó katonaság akart küldeni — azon alázatos
kérelemmel, hogy ha jónak látja bontsa fel, ha pedig nem, akkor visszaküldeni méltóztatson. A
hozzám kísért két borsai embert pedig, miután magam is ártatlanoknak láttam lenni — de
Szaploneczai Imre úr is azokat ártatlanoknak mondja —, a választmányi rendelkezésig csak
ittent tartóztattam le. Méltóztatassanak mentől előbb mindenekről rendelkezni, miután a lova-
kat is letartóztattam. Mély tisztelettel maradtam F. Visón október 10. 848.

Alázatos szolgája Mihálka László mk. szolgabíró

Hátirat: ///.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1414. db. 1848. Melléklet.

***Bereg vármegye nemzetőri segítségkérése Szabolcstól saját
és Máramaros területének fenyegetettsége miatt***

246/a.

Nagykálló, 1848. október 23.

Olvastatott Bereg Megye Képviselő Bizottmánya megkereső levele, mellyel kormány-
biztos Mihályi Gábor abbeli felhívása folytán, hogy Máramaros megye vésszel fenyegetett
békéje, azon megyébe létező sóaknák és közpénztárak védelmére nemzetőri segély kiállítá-
sát eszközölkék. Miután azonba a Bereg megyébe szállásolt — magyar nemzet erányába
ellenszenyvvvel viseltető — katonaság által azon megye békéje veszélyezve van, ez okon
Máramaros segélyezését nem eszközölheti. E megyét mind Máramaros megye, mind saját
megyjők védelmére nemzetőri segedelem küldése végett szólítja fel.

Ugyanazon megye Kormányzó Bizottmánya, e folyó évi okt. 3-án kelt alkotmányellenes
manifestum²⁰⁹ kihirdetésére kormánybiztosuk, s több g. catholicus lelkészeknek egy katonai
parancsnok általi kényszerítettését, Munkács városának lerombolással fenyegettetését fel-
említvén. Hogy a megkísértendő erőszaknak erőt szegezzenek ellenébe, fegyveres
erővel gyámolítatását szorgalmazza.

Ugyanazon megye Kormányzó Bizottmánya arról, hogy az ott szállásolt — katonaság-
nak Galicziába lett kivonulásával azon — katonaság lefegyverzésére kívánt segélyadás
szüksége elenyészett, e megyét értesíti.

Ugyancsak a fentebbi fegyveres erővel segedelmezés tárgyabani intézkedésre felhívó
honvédelmi bizottmányi — okt. 18-ról kelt — rendelet olvastatván, határozottat.

A Honvédelmi Bizottmány levelét a főispán átvette.

Mennyibe e megye kormányzó elnökét mind Máramaros, mind Bereg megyének fegyve-
res erővel segélyezése, Bereg megye részére segélyadás szüksége megszűntével, az oda
kirendelt nemzetőri fegyveres erő visszaparancsolása eránt intézkedtek, a megkereső levelek
tudományul vétetnek. Minthogy pedig a számos ellenektől zaklatott haza e megyebeli nemzet-
őrség segélyezését valószínűleg igénybe veendi, a Bereg megye segedelmezésére kiállított,
úgyszintén elnöki rendelkezés folytán a Dadai és Nádudvari járásokból tartalék seregül elnö-
kileg kiállítatni rendelt nemzetőrségnek, tartalék sereggépp mozgóvá tétele rendeltetett. S
hogy pedig ezen tartalék nemzetőrség szükség esetére — oda, hol a haza szolgálatjukat igény-
be veendi, fegyverrel ellátva — rögtön kirendeltethessék, a szolgabírók odautasítatnak, hogy

²⁰⁹ manifestum, manifestum = kiáltvány

a községenként tartalék seregképp felállítatni rendelt nemzetőrség számára lő, avagy más könnyen megszerezhető fegyvereknek a községek általi beszereztetését eszközöljék. A Honvédelmi Országos Bizottmány által, e megyébeni tiszai töltések készítésére alkalmaztatni kívánt horvátországi hadifoglyok melletti örökösre, a szükséges számú öröknek — a fent nevezett nemzetőrségből — kiállítására eránti intézkedés az elnökségre bízatik. Ezen határozat a fő- és első alispánnak, s szolgabíróknak kiadatni rendeltetvén.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 23. kb. jkv. 1009. sz.

246/b.

Beregszász, 1848. október 13.

Szabolcs Megye Képviselő Bizottmányához!

Mihályi Gábor királyi biztos megyénkhez sürgöny útján érkezett hivatalos tudósítása szerént, Urban ezredes fegyveresei által Máramaros megyének egy része megszálltatván. Binder kapitány vezérlete alatt azon megye egyik legnépesebb helységébe, Borsára katonai csapat ment be, 's a helybeli lakosokat katonáival együtt azon kapitány hadi lábra állítván. Miután az azon megyében tanyázó Hartman nevet viselő ellenszenvű galíciái katonasághoz a megye megvédelmezésére nézve sem bizodalom, sem reménység nem lehet — nehogy az ily veszélyes körülmények állásában a nemzet legdrágább kincsei, a sóbányák, Máramarosban lévő, 's több ezerekre menő állodalmi pénztárak elfoglaltassanak —, említett királyi biztos az iránt szólítja fel e megye egyetemét, hogy Máramaros megye védelmére nemzetőreit löfegyverrel ellátva mentül előbb Szigetre küldje.

Ily — az egész hazánkat, de legközelebb megyénket is vésszel fenyegető — körülmények között megyénk hazafiúi kötelességénél fogva, szomszéd Máramaros megye megvédelmezésére nemzetőreit egész készséggel küldené, ha a szomszéd lengyel honból megyénkbe is egy csapat katonaság — minden előre tett tudósítatásunk nélkül — be nem jött volna. Aggodalomba ejtett bennünket továbbá azon nem kedvező körülmény is, miszerint szomszéd Ungh megyéből szinte tudtunk 's hírünk nélkül a Hartman ezredből egy század Munkácsra jövéen, a vár alatt Várpalánkán telepedett meg. Emellett ugyanezen ezredből — mely a magyar elem iránt ellenszenvvel viseltetik — mintegy 350 ember Munkácson szállásol, 's így a körülmények megyénkben is olyanok, hogy a munkácsi vár biztosításáról, a béke 's bátorság fenntartásáról gondoskodnunk nekünk is hazafiúi kötelességünk. Ennél fogva, a kötelességek ily összeütközésében, miután pénz 's fegyver hiányában magunkat sem vagyunk képesek megvédelmezni, Máramaros megyének minden jó akarat mellett is segédkezeket ezúttal nem nyújthatunk. Ugyanezért szomszédi 's baráti bizodalommal megkeressük, 's felkérjük Önöket, hogy az ily egész hazánkat vésszel fenyegető időben, valamint Máramarost, úgy megyénket is löfegyverrel ellátott nemzetőreikkel gyámolítani szíveskedjenek. 'S ezen felhívásunk iránt magunk alkalmazkodása tekintetéből, bennünket értesíteni ne terheltesenek.

Kelt Beregszászban, okt. 13-án 1848.

Bereg Megye Képviselő Bizottmánya

Hátirat: 1009. Okt. 15/848.; 80.

Címzés: Bereg Megye Képviselő Bizottmányától Szabolcs Megye Képviselő Bizottmányához hivatalosan N. Kállóba.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1415. db. 1848.

246/c.

Beregszász, 1848. október 16.

Szabolcs Megye Közönségének!

Alkotmányos hazánk szabadságának megdöntésére — a reactio²¹⁰ által — felfogadott bérencz, Jellasics a dunamelléki lelkes megyékben megverettetvén. A hydra²¹¹ fejét megyénkbe kezdi felemelni, 's a kivitelre a magyar elemhez eddig rokonszenvvel viseltetett Hartman ezredet kívánja felhasználni. Ezen ezrednek ugyanis több százada, a stratégiában nagy jelentőséggel bíró munkácsi vár alatt és Munkács városában összpontosulván. A magyar nemzetiség elleni törekvését azzal kezdé meg, hogy az említett századok egyik parancsnoka, Knórech Károly főhadnagy, a Camarilla²¹² által október 3-ik napján gyártott alkotmányellenes manifestum²¹³ kihirdetésére több görög catholikus lelkészeket, sőt Szintay János kormánybiztosunkat is erőltette, egyszersmind Munkács városát — amint az ide ./ alá mellékelt városi hatósághoz intézett levélből kitetszik — lerombolással fenyegeté. Ily körülményekben, nehogy a vidék orosz ajkú lakosait ellenünk s általában a magyar elem ellen használják, erőnek erőt óhajtván ellene szegezni, nemzetőreinket mozgóvá tenni Eötvös Tamás őrmestert megbíztuk. De ezen erővel kellő sikert szerezni nem reménylhetvén barátságos bizodalommal keressük meg Önöket, hogy amennyiben a veszély közvetve Önöket is érdekli, minket fegyveres erővel rögtön segíteni szíveskedjenek.

Kelt Beregszászba, 1848-ik évi október 16-án tartott választmányi ülésünkből.

Bereg Vármegye Képviselő Központi Bizottmánya

Hátirat: 1009. Okt. 23/848.

Címzés: 1436. Bereghmegye Közönségétől Szabolcs Megye Közönségének hivatalból sürgöny által N. Kállóba.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1415. db. 1848.

246/d.

Beregszász, október 20.

Szabolch Megye Közönségéhez!

Megyénk közbátorsága felett intézkedő Védelmi Bizottmány f. hó 20-án tudósítván az iránt, hogy a munkácsi vár alatt beszállásolva volt Hartman ezredbeli 3. század fent kitett napon, reggeli 6 órakor Munkácson keresztül Galiczia felé legnagyobb csendességben elutazott. 'S e szerént lefegyverkezésök iránt teendő tetteges lépések szükségessége éppen megszűnt. Tudomásszerzés végett értesítjük tehát Önöket, miszerént azon segélyadás, mely iránt felszólítánk, jelenleg felesleges.

Egyébiránt hazafiúi készségökért hálánkat, elismerésünket a haza nevében nyilvánítjuk, 's ezennel megköszönjük. Azon kérelemmel, hogyha az elmúltakhoz hasonló körülmények fenyegetnék közvetlen megyénket is, közvetve a hont, bennünket jelenleg mutatott érellyességükkel, rokon készséggel segíteni szíveskedjenek.

Kelt Beregszászban, 1848-ik esztendő okt. 20-án tartott bizottmányi ülésünkből.

Bereg Megye Központi Bizottmánya

²¹⁰ reactio, reakció = az önmagukat túlélt osztályok politikai és gazdasági ellenállása a társadalmi haladással szemben, önkény, erőszak

²¹¹ hydra, hidra = kilencfejű, mondai víziszörny

²¹² camarilla, kamarilla = az uralkodó belső, bizalmas tanácsadó köre, titkos kör vagy klikk

²¹³ manifestum, manifesztum = kiáltvány

Hátirat: 1009. Okt. 23/848.

Címzés: Bereg Megye Központi Bizottmányától Szabolcs Megye Közönségének hivatalból N. Kállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1415. db. 1848.

A közteherviselés elve alapján, az előfogatozási kötelezettségnek Szabolcs vármegye minden lakosára való kiterjesztése

247.

Nagykálló, 1848. október 23.

Ez alkalommal szóba hozatván, hogy a törvénynek azon rendelete nyomán, miszerént a közteherviselés elve kimondatott, az előfogatozási köteleztetés folyó évi november 1-től minden megyei lakos erányába életbe léptetendő.

Az előterjesztés folytán a Bizottmány minden közterhek viselésének, f. évi november 1-ső napjától kezdve, minden megyei lakos és birtokosra törvény rendelete nyománi kiterjesztésére, 's ezen törvény életbe léptetésére a szolgabírókat úgy utasítja: Hogy mennyibe az adóbeli rovatoknak, valamint az adózás alá esendő tárgyaknak meghatározása országgyűlési megállapodástól feltételeztetik, az országgyűlés által e tárgyra vonatkozó intézkedésig is, az e jelenig adómentes osztálybelieket adójuk előlegezésére — annyival inkább, mivel a honvédi költségek fedezése tetemes pénzerőt igényel — felhíván, azon osztálybeliek által fizetendő adóbeli összegeknek, a házi pénztárbai beszállítását eszközöljék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 23. kb. jkv. 1012. sz.

A Szabolcs vármegyei községi bírók 1848. nov. 1-i választásának új módja

248.

Nagykálló, 1848. október 23.

Indítványoztatván, hogy amennyibe földesúri hatóság megszűntével a községbeli bírók választási módja felett — a törvény engedte hatóságnál fogva — intézkedni a Kormányzó Bizottmány jogkörébe tartozik, november 1-ső napja, mint a községbeli bírók választási ideje közzellete miatt, e tárgy feletti intézkedés szüksége előállott, mely előterjesztés folytán határozatott.

Az e jelenig a földesúri jogok közé tartozott kijelelési jog a szolgabírókra úgy ruháztatik, hogy 3-om egyént bíróul kijelelvén, a községbeli lakosok bírójukat a kijelettek közül választják meg. Minden községbeli, közterhet viselő lakosok személyenként egyenlő szavazati joggal ruháztatván fel. Hogy pedig az adó vagy más közpénztári pénzek feletti ellenörködés gyakoroltathassék, az adó s más közpénztár kezelését községenként nem a bíró, hanem pénztárnok viselendő. Ezen pénztárnok kezelése feletti ellenörködésre a községbeli bíró köteleztetvén. A községbeli pénztárnokok, a bírókra megállapított mód szerint lesznek választandók. A községbeli pénztárnokok kijelelésére nézve a főszolgabírók felelősség terhe alatt odautasítatnak, hogy azon hivatalra — a kezelt pénz erejéig — vagyoni biztossággal bíró egyéneket jelleljenek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 23. kb. jkv. 1013. sz.

Szabolcs vármegye a Felsőremetei Vasgyárnál lőfegyvereket rendel

249.

Nagykálló, 1848. október 23.

Olv. Pondelicsek Béla, mint a remetei fegyvergyár igazgatója nyilatkozata, mely szerint november 15-től kezdve e megye számára lőfegyvereknek kiállítását ajánlja.

Azon nemzetőrök számára, kik a megye által beszerzendő lőfegyverek beváltását ajánlották, valamint azok számára is, kik fegyver beváltását teljesíteni képesek — s ekképp törvény értelmébe önmagok fegyverrel ellátásra kötelezvék —, összesen 1000 — azaz egyezer — lőfegyvereknek november 15-től számítva, minél rövidebb határidő alatti kiállítása eránti szerződésre Kállay Bertalan úgy bízatik meg. Hogy a fegyverek — a nevezett gyár-igazgatósággal a már e tárgyban keletkezett határozat nyomán közölt — szuronyos lőfegyver minőségűek és jóságúak legyenek, és hogy a készítendő 1000 darab fegyver árának negyedrésze kellő biztosítás mellett, a honvédelemre ajánlott Segedelmezési Pénztárból előlegeztessék. S ezen előlegezendő összeg a fegyverek egészbeni elszállításával lévén betudandó. Az általveendő fegyvermennyiség mindenkor kifizettség. Hogy pedig a fegyverek beszerzési ára az általvétel alkalmával a megye részéről teljesíthessen, a szolgabírók odautasítatnak, hogy a szakaszaikba fegyverszerzési ár megtérítésére ajánlkozott egyének névjegyzékét az első alispáni hivataltól általvén, a fegyverek beszerzési árát azoktól szedjék be, s honvédelmi pénztárnok Sulyok Dániel kezéhez szállítsák. A fegyverszerzésre még nem ajánlkozott, azonba a beszerzési árt viselni képes nemzetőröknek a fegyverek beszerzésére — a nemzetőri tiszték által — felhívását eszközöljék, s ebbeli felhívás eredményéről az első alispáni hivatalhoz jelentést tegyenek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 23. kb. jkv. 1014. sz.

Gulácsy Imre százados honvédséghez való áthelyezése

250/a.

Nagykálló, 1848. október 23.

Gulácsy Károlynak a bácskai táborba lévő, bihari nemzetőrökkel táborozó nemzetőri százados fiát Imrét, a honvédseregnél századosul ajánlatni kérő folyamodványa olvastatván.

A folyamodvány az abban érdeklett egyénnek — a Hadügyministeriumnál — tisztí szolgálatra ajánlása végetti felterjesztése rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. X. 23. kb. jkv. 1018. sz.

250/b.

Szakoly, 1848. október 22.

Tisztelt Bizottmány!

Hazánknak mostani fenyegető állapotjában minden jól érző hazafi áldozatot tenni kivétel nélkül köteles. Imre fiam is ezen hazafiuságtól lángolva, már jelenleg a becskerekai táborba a bihari nemz. örökkel mint százados oda lévén. De továbbra is a haza védelemre kívánván életét áldozni, 's a mostan alakítandó négy éves honvédi zászlóaljhoz akarván áttérni. Esedezem a T. Bizottmány előtt, hogy kegyeskedne őt, mint szülött fiát, ki inkább honfitársai között a debreczeni zászlóaljba akarna szolgálni, atyailag ajánlani.

Mely kegyesség kérése mellett tisztelettel maradtam.
Szakoly, 22-ik október, 848.
A Tisztelt Bizottmányak alázatos szolgája

Gulácsy Károly mk.

Hátirat: 1018. Október 23./848.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1418. db. 1848.

250/c.

Nagykálló, 1848. október 23.

Hadügyministeriumnak!

Gulácsy Károly hozzánk benyújtott abbeli folyamodványát, mely szerint a betskereki hadsereggel táborozó nemzetőri százados fiát, Gulácsy Imrét a honvédseregnél századosi hivatalra ajánlatni kéri, a Hadügyministeriumhoz — a folyamodványba érdekelt egyénnek a tiszti kinevezéseknél a Hadügyministerium általi figyelembe tartása végett — felterjesztjük.

Kelt az 1848-ik évi október 23-án a bizottmányi ülésből.

Hátirat: 1018. A hadügyministernek.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1418. db. 1848.

A 17. (2. román, beszerce–naszódi) határőrezred egyik zászlóaljának feltartóztatása, és a lázadó románokkal való egyesülésének megakadályozása

251.

Nagykálló, 1848. november 6.

Olvastatott kormánybiztos Eötvös Mihály leveléhez mellékelve — azon esetre, ha más úton nem érkezett volna megküldött felszólítása —, báró Vay Miklós úrnak hozzája intézett felszólítása, melybe a II-ik Oláh ezredbeli azon zászlóaljnak, mely a múlt nyáron a szegedi táborba magát semlegesen viselvén, katonai kinyomozás alá vettetett. Az Erdélyi részekbe lázongó oláhok védelmére visszatérését, 's oda bémenetelét minden módon hátráltatni kívánja.

Ezen rendelet értelmében intézkedés minden szolgabíróknak kötelességül tétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1029. sz.

Szabolcs vármegye ágyuk beszerzését határozza el

252.

Nagykálló, 1848. november 6.

Mármaros Megye Közpointi Bizottmánya figyelmeztető levele arra, hogy kebelükbe, Kabolapolyánán létező vashámorba nagyobb szerű, részint felszerelt, részint felszeretlen vaságyúk készítettvén. E megyének — válaszához képest — akár felszerelt, akár felszeretlen ágyúkkal a legjutányosabb árért szolgálhatnak.

A vaságyúk a réz csöveknél nehezebbek és kevesebb tüzelést kiállók lévén, a választmány inkább kívánna rézágyúkat szereztetni. Azért első alispán Péchy Lászlót odautasítja, hogy hat darab felszerelt vagy felszeretlen, hat-hat fontos rézágyúknak fizetés melletti beszerzése iránt a Honvédelmi Országos Választmányt keresse meg. 'S ha onnan rézágyúkat

kapni nem lehetne, az esetbe Máramaros megye útján hat darab vaságyút is szerezzen, 's minden esetre 1000 darab golyó beszerzése iránt ugyanott intézkedjen.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1030. sz.

***Zemplén vármegye rendszeres tájékoztatást kér Szabolcstól
a különböző mozgalmakról, és az azok elleni intézkedésekről***

253/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Zemplén Vármegye Választmányának f. évi október 23-áról kelt levele, melybe e megyét felkérjük, miként — kellő intézkedés tétele 's tájékozás céljából — jelen aggasztó pillanatokban állásáról, vagy talán komolyabb szint öltő mozgalmak elfojtására célzott intézkedéseiről folytonos, és biztos tudomást nyújtson. Úgyszinte ha a tudatott körülmények változnak, ezeknek miképpen lett változtatásáról azonnal értesitse, nehogy az elkésett tudósítások miatt részéről is hiába kelljen a költséges intézkedéseket megtenni.

A megkereső megye kívánsága helyeseltetvén, figyelembe tartás 's ahhoz képest az előfordulható esetekbeni gyors tudósítás végett, kormányzó e. alispán Péchy Lászlónak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1031. sz.

253/b.

Sátoraljaújhely, 1848. október 23.

1825.

Kedves Barátink s Atyánkfiai!

Midőn az elavult rendszer ármányainak népünk viszonyai közé eddigelé mesterségesen elterjedt szálai, a kényuralkodást vesztett önzés alattomos fondorkodásai növelte ellenségeskedéseket most már nyílt térre szemléljük áttétetni, ezer ártatlan éltet s százezrek nyugalmát magával ragadó polgári háború lángjait dühöngni nemzeti erőnk megdöntésén, hogy szabadságunk s önállóságunk romjain az absolutismus²¹⁴ fénykorát újólág előidézhesse. Ugyanakkor különböző elemekkel megrakott vidékünk sem kerülhet el az ocsmány csel-szövők hálóját. Míg tudniillik szomszéd oláh néppeli huzamos éveken át testvéries együttlét kapcsát csúfosan széttördeli, addig galíciai széleken ellenséges tábor húzatik össze, kiszámított beütési terv szerént hazánk szívének a halálos szúrást megviendő. Miért is valamint a mindenünnen fenyegető közveszély eltávolítására múlhatlanná teszi minden igaz hazafi erejéhez képesti közremunkálását s szilárd kitartását, úgy egyes hatóságok is az események fontosságához kellően mért fáradtságok, s szorgalmat nem ismerő éber intézkedéseit. Mire nézve, midőn megyénk fel 's alvidékére a belbéke fenntartásával bizottmányilag megbízott biztosaink által a lehető czélszerűnek mutakozó intézkedéseket megtevén, múlhatlan kötelességünknek ismerjük az események ily rendkívüli rohamában Önök hazafiúi buzgalmát is minden előfordulható esetekben 's változásokban igénybe venni. Ennek nyomán gyökeres orvoslást igénylő fordulatokban, egymással ellentétbe álló rendelkezések teljesítéséből keletkező rendetlenségek elmellőzésére semmi kívánatosbb, mint hogy intézkedéseinket egyetértés — mely ügyünk jó kimenetére nélkülözhetetlenül szükséges — jellemezze. Mai

²¹⁴ absolutismus, abszolútizmus = az uralkodó korlátlan hatalmán alapuló monarchikus kormányzati forma, önkényuralom

napon tartott bizottmányi gyűlésünkben elhatároztuk Önöket hazafiúi érzellemmel felszólítani, illetőleg felkérni, miszerint — viszonyaink tekintetbe vételével, minket kellő intézkedések tétele s tájékozás céljából — a jelen aggasztó pillanatokban megyéjük állásáról vagy tán komolyabb szint őlő mozgalmak elfojtására célzott intézkedéseiket, valamint most, úgy ezentúl is a legsietőbben folytonos 's biztos tudomást nyújtani, úgyszinte ha a tudatott körülmények változnak, ezeknek lett miképpeni változásáról is azonnal értesíteni szíveskedjenek. Nehogy miképp most is történt, hogy amidőn a Hartman féle — megyénkbe október 24-én bejövendő — zászlóalj lefegyverzésére erőnket útba indítánk, öszvehúzvánk, akkor 3. napnak utána vevénk a tudósítást, hogy ezek már Munkácsról Galíczia felé vevék útjokat, s eszerént az erő, melynek kiállításá, útbaindítása, s tartása tetemes költséggel s fáradsággal jár, hasztalan cél nélkül pazaroltassék. Holott ha az október 20-án reggel történt Hartman féle csapatnak Munkácsról Galícziaiba való eltávozása velünk azonnal tudatott volna, a Nagymihályba tetemes költséggel indított erőnek öszvevonatása is elmaradt, 's e szerént a költségek is megkíméltettek volna. Hazafiúi tisztelettel maradván.

Kelt 1848-ik évi október 23-án S. A. Újhelyben tartott bizottmányi gyűlésünkéből.

Szíves Baráti 's Attyokfiai

Zemplén Megye Közönsége

Hátirat: 1031. Október 30/848.; 84.; Teljesítettvén.

Figyelembe vétel végett, korm. alispán.

Címzés: 1825. Zemplén megyétől Zabolch megye Közönségének hivatalból Nagykállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1422. db. 1848.

Kállay Bertalan jelentése a felsőremetei fegyverkészítés határidejének bizonytalan elhúzóadásáról, és a pénzbeli előleg kiadásának kockázatáról

254/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Kállay Bertalan, mint a ribniczei fegyvergyárba kiküldött jelenti, hogy ott a megye számára tavasznál elébb fegyver nem készíttethetnék, és a gyárnokokba — kik csak hasznobérlők — nincs biztosság, hogy számokra pénzt lehetne előlegezni.

Tudományul vétetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1034. sz.

254/b.

Nagykálló, 1848. november 6.

Tisztelt Közgyűlési Bizottmány!

Itt /. alatt tisztelettel visszarekesztett kiküldetésemnél fogva, a megye részére szükséges fegyverek készíttetése végett, Ung megyében fekvő ribniczei vas, illetőleg pedig fegyvergyárnokokat fölkeresvén úgy találtam, hogy a még csak egyrészben készenlevő fegyvergyár ezen évben, de a jövőben is április 10-éig nem leend képes Szabolcs megye részére megkívántató fegyvermennyiséget kiállítani. Mert amellet, hogy itt //. vessző alatt hiteles másolatban rekesztett, s folyó évi 8-ber 5-én kelt Ung megyével kötött szerződés nyomán, 8-ber 30-tól minden héten száz-száz darab fegyverszállítási kötelezettségüknek a

gyárnokok még akkor sem volnának képesek megfelelni ez évben, ha gyáruk tökéletesen készen lenne. A bekövetkezendő fagyos téli idő, midőn a víz által hajtott gyári kerekek használhatlanná lesznek, teljességgel nem engedi, hogy a Szabolcs megye részére megkívántató fegyverek készítéséhez tavasznál előbb a gyár hozzáfogasson. E mellett még:

Az illető gyárnokok nem tulajdonosai, hanem csak haszonbérleti lévén az illető gyárnak, elegendő biztosítást sem képesek az előlegeztetni kívánt öszveg iránt nyújtani:

Minél fogva részint ezen biztosítás hiánya, részint a gyárnak még ez ideig is készületlen volta, és a fegyverkészítési idő felette messze terjedése miatt nem láttam czélszerűnek ezúttal szerződni. Fenntartván mindenesetre Szabolcs megyének Ung megye utáni elsőbbségét, ha ugyan Szabolcs megye más úton addig fegyvert nem szerezhetend.

N. Kálló, nov. 6-án 1848.

Kállay Bertalan mk. kiküldött

Hátirat: 1034. Nov. 6/848.; 194.

Szabolcs Megyei Közgyűlési Bizottmányhoz intézett hivatalos jelentése ./ ./. melléklettel a bent írtnak.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1425. db. 1848.

254/c.

Felsőremete, 1848. október 5.

Másolat.

Eladás és vételbeli kötvény, mely mai alólírt év, hónap és napon egyrésről Ung vármegyének főispánja, tisztelt Bernáth Zsigmond úr — mint a f. hó 7-én tartott bizottmányi ülés 1479-ik számú határozata általi megbízottja és — vevő közt, másrésről pedig a gróf Sztáray család felsőremetei vas- és fegyvergyárosai Schirger Pál és Pondelicsek Béla, mint eladók között a tisztelt Bizottmány jóváhagyása reménye, és feltétele alatt jól meggondolva, és megmásolhatatlanul köttetett.

1-ör Mi Schirger Pál és Pondelicsek Béla fegyvergyárnokok, fenn tisztelt főispány Bernáth Zsigmond úrnak ezerkétszáz darab löfegyvereket vágó szuronyokkal együtt — a tisztelt főispány úr által látott és megpecsételt minta szerint —, az ahhoz tartozó fegyverszíjjal és szuronyokkal eladunk, minden így felkészült fegyverért tizenhatszáz, azaz 18 ezüst forintokért. Három ezüst húszast 1 forintba számítva.

2-ör Ezen eladás olyatán képpen történik, hogy minden fegyverről e jelen kötvénynek létrehozásával a vevő úr által egy ezüst forint, mint foglaló lefizetessék, mely összeg az utolsó fegyverszállítmány árából visszatartandó lészen.

3-ör A fent megírt fegyvereknek kiszolgáltatása mindenkor száz darabjával történjék. Kezdődik a szállítás folyó október hó 30-án, és folytatódik minden következő héten száz darabjával.

4-er A fegyverpróba és általvétel mindenkor a gyárba, Felsőremetén fog történni.

5-ör A szabályos próbatételekhez megkívántató löport és ónot, valamint a fegyverek begöngyöltésére szükséges ládákat a fegyvergyárnokok ingyen fogják kiszolgáltatni, ellenben a tovaszállítás a vevő úr gondja lészen.

6-ör A kipróbált és általvett löfegyverek ára mindenkor és haladéktalanul készpénzzel fog kifizettetni, különben a fegyverek ki nem fognak adatni.

7-er Kötelezik magokat a fegyvergyárnokok az ország közszükségére minden fegyvertől tíz, azaz 10 ezüst xr-t az illető pénztárba befizetni.

8-or Mind a két kötő fél — a vevő úr, úgy mint az eladó — e szerződés köt. pontjaiban megegyeznek. Minek következtében ezen szerződés két példányban kiadatik, általuk aláíratik és megpecsételtetik, melynek egy-egy példányát a szerződés megerősítéséül mindegyik kötő fél általvészen.

Költ Felsőremetén, október 5-én 1848.

Pondelicsek Béla msk. auch als bevollingstigten den Schirger Pál ph.

Főisp. Bernáth Zsigmond msk. ph.

Az eredeti szerződéssel megegyezőnek lenni bizonyítja.

Ungvárt, október 26-án 1848.

Csicsery Péter mk. főjegyző

Hátirat: //.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1425. db. 1848.

A Szabolcs vármegyében beszedett honvédelmi segély elszámolása

255/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Állodalmi titkár Duschek Ferenc — szept. 7-éről 770. szám alatt, az alispáni hivatalhoz küldött — azon rendelete, melybe a haza felsegélésére Szabolcs megyében beszedett pénzből a toborzási költségekre, 's a Csippik²¹⁵ hadnagynak az újonczok előpénzének pótlására fizetett összegekről szóló nyugtatókat felküldetni rendeli. A ribniczei gyárnak előlegezett 3000 pft-ot visszavetetni, 's a segedelem pénzeket rendeltetésök helyére indíttatni kívánja.

E. alispán Péchy László jelentvén, hogy a kívánt nyugtatókat felküldte, a pénz iránt pedig már más rendelkezések történtek. Tudományul vétetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1038. sz.

255/b.

Buda, 1848. szeptember 7.

770/spe.

A Pénzügyi Ministertől

Péchy László Szabolch Megyei Alispán Úrnak!

A haza szükségei fedezésére gyűjtött adakozások iránt folyó évi augusztus 8-án, 83. sz. alatt beküldött jelentése következtében felszólítom Önt, miszerint azon 4099 ft. 22 kr-ról, mely a haza felsegélésére Szabolcs megyében beszedett, 29.831 ft. 2 kr-ból toborzási költségekre, 's azon 9600 pft-ról, mely — a 39. sorszamból besorozásra küldött Csippik hadnagynak — a megyei újonczok előpénzének pótlására kifizettetett, az illető nyugtatványokat felküldeni sziveskedjék. A megyei őrsereg felszerelésére megkívántató, s a ribniczei gyár által kiállítandó lőfegyverek készítésére előlegezett 3000 pft-ot illetőleg azonban kénytelen vagyok kinyilatkoztatni, hogy miután az álladalom jelenleg sokkal sürgetőbb s fontosabb — de kivált az ország alsó vidékein kiüttöz lázadás elnyomására kiállított — haderő ellátására szükséges költségekkel fölötte terheltetik, az említett fegyverkészítési költségek fedezését magára nem vállalhatja. Annál kevésbé, minthogy az ajánlatok egyenesen a haza jelen rendkívüli költségeinek egy részbeni fedezésére gyűjtetnek, 's ennél fogva felhívom Önt, hogy

²¹⁵ Teljes neve: Csippik János

eme 3000 pft-nak visszatérítését, 's a többi ajánlatokkali továbbszállítását eszközölni szíveskedjék.

Budán, szeptember 7-én 1848.

A pénzügyi minister helyett, álladalmi titkár Duschek Ferenc mk.

Hátirat: 1038.; 316.

Címzés: 770/spe. A pénzügyi ministertől, Péchy László Szabolcs megyei Alispán Úrnak hivatalból Nagykállón.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1427. db. 1848.*

A beszédetlen, de behajthatónak ítélt adónak a községi bírónkon való végrehajtása

256.

Nagykálló, 1848. november 6.

Olv. az adót f. évi november és december hólnapokra kivetett küldöttségnek, az adó pontos behajtására nézve előterjesztett azon javaslata, hogy ha adóbészedés alkalmával a helység hónapi illetőségét bé nem fizetné, a fizetetlen öszvegből mindazt, ami belőle bevehetlenségnek nem bizonyíttatik, a szolgabírók — egy nyolcad nap alatt — a beszédést elmulasztott helységbeli bírónkon végrehajtással és bevegyék.

Ezen javaslat elfogadattván. Magok alkalmazása 's szakaszaikba közhírré tétel végett a szolgabíróknak azzal adatik ki, hogy az adónak kivetése alkalmával, a községekbe eszközendő személyenkénti kivetést két példányba készíttessék, 's egyik példányát bevevén, a megyére mutassák bé. Egyúttal a pusztákra vetett adó beszédésére nézve, azokat adóhajtás tekintetéből a közelebb eső helységek előljárósága alá rendelni szükséges lévén. Hogy a puszták egyenként — ezen adóbehajtási tekintetbe — melyik helység előljárói hatósága alá tartozzanak, ezen felosztás elkészítésével e. alispán Péchy László megbízatik. S az általa készíttendő felosztás a határozat kapásába, a Jegyzői Hivatal által leszen kiadandó.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1050. sz.*

A bogdányi lakosok rendre és rangra való tekintet nélküli közigazgatási bizottmánya

257.

Nagykálló, 1848. november 6.

Komoróczy Ábrahám, Bodnár Gábor, Farkas Miklós és több — öszvesen tizenhatan — bogdányi lakosok az iránt folyamodnak, hogy a közigazgatást illető minden tárgyakra nézve, rend és rang tekintet nélkül egy oly választmányt alakítottak, mely magát a Megyei Kormányzó Választmánnyal szoros egyetértésbe tegye, 's a csend és béke fenntartását eszközölje. Mely eljárásukat a körökbe tartozó működésökre nézve, helybenhagyással megerősíttetni kéri.

A választmány azon öszvefüggést, mely a megye 's tisztviselői közbenjöttével a helység tanácsai közt létezik, meg nem szakaszhatja. 'S a helybeli tanácsok hatását kevesbiteni annyival inkább nem akarhatja, mert a köztelviselés életbe léptetésével a községek tanácsaiba úgy is az értelmességnek — eddigi osztályokra való különbség nélkül — kelletik képviselteni, 's ezekből jövőre a községi rendszer könnyebben fejlődhetik. Azért is, a Kormányzó Választmány bármennyire méltányolja a folyamodóknak a közjó iránti hazafi buzgalmát, a körükben alakított választmányt sem formájára, sem hatáskörére nézve más-

nak, mint honvédelmi egyesületnek nem tekintheti. 'S mint ilyen egyesületet, melynek működési hatásköre a hazai lapokból eléggé ismeretes, rokonszenvvel üdvözli. Bizton remélvén, hogy e hatáskört betölteni, 's a megye tisztviselőit és a helybeli községi előljáróságot, a rend és béke fenntartásában befolyásával elő fogja segíteni. Ezen határozat szolgabíró Mikecs Pálnak a folyamodókkal közlés végett kiadatván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1051. sz.

**Zemplén vármegye megkeresése a Táncsics által szerkesztett
Munkások Újsága betiltatásának támogatásáért**

258/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Zemplén megye f. évi szept. 4-ről a Munkások Újsága, Táncsics szerkeszte hírlapot a jelen átalakulási korszakba az érdekeket lazító, a tulajdont kárhozatosan tipró tartalma miatt, mint veszélyteljes ragályos gyomot kiirtatni kívánván. Felírt a belügyministerhez ennek betiltásáért, s a megyét hasonló felszólalásra felkéri.

E választmány általába osztja ugyan Zemplén megye nézetét, de azon meggyőződésből, hogy éber kormányunk egy megye általi előterjesztésre is megteszi — ha szükségét látja — a kellő intézkedéseket. Résztörli felszólalásnak a közli megye tudósítása után már szükségét nem látja, 's tudomásul veszi.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1053. sz.

258/b.

Sátoraljajhely, 1848. szeptember 4.

1496.

Kedves Barátink s Atyánkfiai!

A "Munkások Újsága"²¹⁶ című Táncsics szerkeszte hírlap kivált a jelen átalakulási korszakba az érdekeket, mely lázítólag ébresztő, 's a tulajdont kárhozatosan tipró mindennapi tartalma nyilván mutatja.

Az ily vésteljes ragályos gyomot addig, míg nem késő kiirtani, és pedig rendkívüli körülmények között rendkívüli úton is rögtön megszüntetni eszközteni, mulaszthatatlan kötelességünknek ismervén.

Sietünk a belügyministert figyelmeztetni, és felhívni az iránt, hogy a bel csendet és vagyon biztosságot veszélyeztető ezen hírlapnak elkobzása és általános eltiltása iránt, most midőn a rögtönzést parancsoló idő a sajtótörvény útjáni eljárást meg nem engedi, nyomban és erélyesen intézkedjen. 'S ebbeni kívánságunk teljesülését annál fogva is reményljük, mert

²¹⁶ Munkások Újsága. Szerk. és kiad.: Táncsics Mihály. Megjelent: Budapest, majd Debrecen, 1848. ápr. 2. – 1849. jan. 21. Hetente egyszer, illetve kétszer. Baloldali radikális politikai néplap. A széles népi rétegek érdekeit képviselte, felkarolta követeléseiket, felvetette az áprilisi törvények által megoldatlanul hagyott problémákat, ezzel igyekezett segíteni a forradalom továbbfejlesztését. E mellett mindig türelemre és a törvények betartására intett.

ez által a köznép sem fosztatik meg olvasási mezejétől a "Nép Barát"²¹⁷ hírlapot épületesen használhatván.

Melynek sikeresíthetésére segédkezeket és hasonló felszólalásokat, amidőn hazafiúi lelkesedéssel kikérnénk, vagyunk.

Kelt Sajjhelyben²¹⁸, 1848-ik évi szeptember hó 4-én tartott bizottmányi gyűlésünkéből.

Szíves baráti s Attyokfiai
Zemplén megye közönsége

Eredeti tisztaát. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1438. db. 1848.

A Szabolcs vármegyei I. nemzetőrzászlóalj tisztjeinek megválasztása

259/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Olvastatván Eötvös György Megyei Nemzetőrségi I-ső zászlóalj parancsnoka jelentése, miszerént a Dadán történt nemzetőri tiszték választása alkalmával Patay András 222 szavazattal, Tóth László rakamazi lakos ellenébe — kinek 140 szavazata volt — a nemzetőrök megválasztották. S ezen elválasztás után a rakamaziak ingerültséggeli haza menetelét, 's azt, hogy főhadnagynak Bónis Barnabás, alhadnagynak említett Tóth Lászlót választották légyen az ott maradt nemzetőrök, s ezen állomást Tóth László el nem fogadta. Mire nézve nehogy ezen ingerültség nagyobb fokra hágjon, ez iránt intézkedést tétetni kér.

E. alispán Péchy László szóval azt jelentvén, hogy e jelentésbe foglalt vizsály azólta már elenyészett, 's ekképpen megyei intézkedés szüksége fel sem forog. Tudományul vétetett.

Eredeti jkv.-i tisztaát. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1054. sz.

259/b.

Nyíregyháza, 1848. augusztus 28.

16. sz.

A Szabolcs Megyei Nemzetőrségi I-ső Zászlóalj Parancsnoki Hivatalától

A parancsnokságom alatt létező I-ső Zászlóalj 4. századának tisztválasztását e f. hó 27-ére Dadára kitűzvé, ahol is személyesen megjelenve felhívtam a szép számmal összegyűlt nemzetőröket, hogy maguknak a törvény értelme szerint tiszteket válasszanak. Elkezdődvén a választás, egy része a nemzetőröknek Patay András, a más része — ugyancsak a rakamaziak — Tóth Lászlót kívánván századosuknak. Minthogy a nagy kiabálásban a többséget ki nem vehettem, szavazatra bocsájtottam. A szavazat eredménye az lón, hogy Patay András 222 szavazattal, Tóth László 140 szavazata ellenében századosnak elválasztott. Midőn kimondám, hogy a többség Patay András kívánja századosnak, a rakamaziak elkezdettek zúgolódni, kiabálni, hogy ők el nem ösmerik, nekik más százados nem kell mint Tóth László, és hogy ők tovább nem választanak, hanem mennek haza. Amidőn is a választást folytatni kívánván, felhívtam, hogy válasszanak egy főhadnagyot. A rakamaziak választani

²¹⁷ Nép Barát. A Népbarát című, Győrben megjelent lapnak egyetlen számát ismerjük. Itt feltehetően a Nép Barátja elnevezésű, a kormány által kiadott néplapról van szó. Felelős szerk.: Vas Gereben. Megjelent: Budapest, majd Debrecen, 1848. jún. 4. – 1849. jún. 30. hetenként egyszer. 1849. márc. 9-ig társszerkesztő: Arany János. Létrehozásának oka a forradalmi változások magyarázata, illetve Táncsics Mihály lapjának ellensúlyozása volt. A falu népének megnyugtatását tűzte ki célul.

²¹⁸ Sajjhelyben = Sátorlajajhelyben

nem akartak, és mint hogy tehetségemben nem volt őket visszatartóztatni, eltávoztak. A többi ottmaradt nemzetőrök — minthogy azért szükségesnek nem láttam a választást félbeszakasztani — főhadnagynak Bónis Barnabást, a fent nevezett Tóth Lászlót 1-ső alhadnagynak elválasztották, de ő ezt vállalni nem akarta. Amidőn tehát erről jelentésemet megtenném, bátor vagyok a tisztelt Bizottmány figyelmét felhívni, hogy e tárgyba mielőbb intézkedni el ne mulassza, nehogy valami rossz következése legyen, és hogy az elégületlenek a törv. értelme szerint elválasztott tisztikarnak a tartozó engedelmességet meg ne tagadják.

Kelt Nyíregyházán, aug. 28. 848.

Eötvös György mk. őrnagy

Hátirat: 1054. Szeptember 4/848.; 161. Elenyészett, Bizottmány elébe való.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1439. db. 1848

A Szabolcs vármegyei 1. nemzetőrszázlőalj dobosainak betanítása

260.

Nagykálló, 1848. november 6.

Ugyanannak²¹⁹ jelentése, melybe a Megyei Bizottmány felszólítása következtében jelenti, hogy parancsnoksága alatt lévő 1-ső zászlőaljbeli századnál használható dob nincs. Mik vannak, azok nem alkalmasok. Ezeknek megszerzését, s egyszersmind Nyíregyházára egy kiszolgált rendes dobos küldetését, miután a tanító dobosoknak használt egyének zászlőaljaikhoz visszaparancsoltattak, elrendeltetni kéri.

Jelentés éppen a szükséges dobok számának megtudása végett kívántatván, mivel ez benne kijelelve nincs. A jelentő a szükséges dobok mennyiségének kimutatásával, azok megszerzése iránt az e. alispáni hivatalt keresse meg.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1055. sz.

Szabolcsi nemzetőrök küldése a Kolozs vármegyei román és szász nemzetiség lázadásának megfékezésére

261/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Olvastatott Kolos Megye Csendőri Bizottmánya okt. 25-ről 191. szám alatt kelt megkereső levele, mellyel a reactio²²⁰ armánykodásai által felizgatott oláh nép és szászág részéről, a magyar faj kiirtására irányzott bűnös merényletek megakadályozása, végelpusztítása gátlása nézetéből e megyét nemzetőri segélynyújtásra hívja fel.

A megkereső levél folytán első alispán Péchy László által jelentett abbeli intézkedés, miszerént a bizottmányilag tartalék seregképp mozgóvá tétetni rendelt nemzetőrségből, a segélyt igénylő megye védelméül 1000 nemzetőr kirendeltetvén, rendeltetése helyére már útnak indítatott. Helybehagyatván, s e tárgyra vonatkozólag bővebb rendelkezés szüksége fenn nem forogván, a megkereső levél tudományul vétetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1060. sz.

²¹⁹ Eötvös Györgynek, a Szabolcs vármegyei 1. nemzetőrszázlőalj parancsnokának

²²⁰ reactio, reakció = az önmagukat túlélt osztályok politikai és gazdasági ellenállása a társadalmi haladással szemben, önkény, erőszak

261/b.
Kolozsvár, 1848. október 25.

191./848.

Tisztelt Képviselési Állandó Bizottmány!

Honunkat, nemzetiségünket az utálatos reactio²²¹ álnok mesterkedése megtámadta. Gyilkos fegyvereket készítettett, 's azokat ármányos gonosz szelleme által elbűvölt oláh nemzet kezibe adá, 's feladatává tevé, hogy a magyar nemzet végképpen kiirtasson, mélyen eltemtessen. Mely céljának elérésibe a hálátlan szász nemzet nem átalija elősegíteni, valamint az általunk vesztünkre táplált sorkatonaság is, 's a felbőszített vad oláh csorda özön riadások között kíséri áldozatait. Nem kímél személyt, életidőt, nemet, csak a magyar vér kiontásában tanálja gyönyörét, 's minden napon a gonosz oláh határőrezredhez tartozó alezredes úr, Urbannak igyekezik bemutatni véres áldozatait. Nem tudjuk leírni aggodalmunkat védelmetlen állásunkban, midőn szegény szenvedő magyar rokonink számosabb oláh és szász gonosz csoportok között szenvedik kínzásait, és utolsó vonaglásuk között hangzik el segély utáni kiabálásuk a pusztába.

Ilyen vészes környületek között folyamodunk, 's rokoni és baráti segélyiket kérjük a tisztelt Állandó Képviselési Bizottmánynak az iránt, hogy Önök, kiket a magyarok Istene az ily csapásoktól megőrizni még eddigelő kegyeskedett, legyenek szívesek mozdítható fegyveres erejeből a mi védelmünkre kibocsátható felszerelt nemzetőrjeit minél hamarább kiindítani, és ezen szíves rokoni, felebaráti hajlamok irányában minket sürgöny által előre értesíteni arról, hogy keblökből mikor — fegyveres erő segedelmével — vigaszthatnak meg. Mely iránti nyilatkozatukat mentől előbb elvárva barátságos indulattal lévén.

Kolos Megye Csendőri Bizottmányából.

Kolozsváron, október 25-én 848.

Igaz barátjok és attyokfiai

Matskási Pál mk. főispán, Kabos Miklós mk. aljegyző

Hátirat: 1060.; 148.

Címzés: 191/848. Kolos Megye Csendőri Bizottmányától, Nemes Szabolts Megye Állandó Képviselési Bizottmányának atyafiságosan hivatalból sürgönyileg N. Kállón.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1441. db. 1848.

A Kolozs vármegyébe küldött szabolcsi nemzetőrök utazási rendjének közlése

262.

Nagykálló, 1848. november 6.

Olvastatott ugyan csak Kolos Megye Csendőri Választmánya tudósító levele, mellyel e megye részéről megajánlott nemzetőri segélycsapat utazási rende közzöltetik.

A megkereső levél következtébe elnökileg intézkedve lévén, a tudósítás tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. I. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1061. sz.

²²¹ reactio, reakció = az önmagukat túlélő osztályok politikai és gazdasági ellenállása a társadalmi haladással szemben, önkény, erőszak

Máramaros és Közép-Szolnok vármegyék nemzetőrséggel való segítése

263/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Olvastatott kormánybiztos Mihály Gábor megkereső levele, melybe a Máramaros megyébe megzavart közbéke és rend helyreállítására, segédképp utasított csapatok kiállításáért köszönetét nyilvánítván. Miután azon megyébe a rend fenntartása kevesebb fegyveres erőt veendő igénybe, a Máramaros megye által nélkülözhető Zabolch megyei fegyveres erőnek, az egyesült testvérhon védelmére lehető felhasználására megbízatását kéri.

Ennek folytán közép-szolnoki főispán Wesselényi Miklós által, e megye főispánjához utasított abbeli megkereső levél, mely szerént a Közép-Szolnok megyébe megzavart közrend és béke helyreállítására, veszélyezett személy és vagyonsbátorság védelmére, fegyveres segéderő kirendelése eránti intézkedésre e megyét felhívatni kéri, olvastatván határozatott.

Máramaros és Kolos megye védelméül kirendelt nagyobb számú nemzetőri fegyveres csapatoknak a megyéből távolléte, a megyébe — a Tisza-szabályozásnál munkálatra alkalmazás végett — szállított horváth foglyok feletti örökösessel számos nemzetőrségnek naponkénti elfoglaltatása, de azon körülmény is, miszerént a Máramaros megyébe utasított nemzetőrségi csapatok szolgálatául kitűzött hatheti határidő elteltével, az említett csapatok újabb nemzetőri csapattal felváltandók, Közép-Szolnok megye védelméül újabb nemzetőri csapatok kirendelésébe akadályul szolgálván. A Bizottmány Közép-Szolnok védelmére, a Máramaros megyébe nélkülözhetővé lett Zabolch megyei fegyveres csapatok rendelését elhatározta. Ezen határozatáról Mihály Gábor és Décsey László kormánybiztosokat, valamint Közép-Szolnok alispánját — az első alispáni hivatal útján, sürgöny által — avégből rendelte értesíteni, hogy az érdekelt fegyveres csapatoknak Közép-Szolnok megyébe szállításáról részükről intézkedés tétessék. A nevezett kormánybiztosok alispáni úton avégett is rendeltettek megkereseteni, hogy a Máramarosba utasított avagy Máramarosból Közép-Szolnok megyébe átszállítandó fegyveres csapatokat — hat heti szolgálati idejük elteltével — felváltandó nemzetőrök mely helyre, mely utirend szerént lesznek szállítandók, e megyéhez tudósítást tegyenek. Hogy pedig a fegyveres csapatok másokkali felváltása sikeresíttessék, a körülmények által igényelt szükséghez képest újabb nemzetőri csapatok tartalék seregképpen kiállítására, és hogy azon tartaléksereg lö vagy más alkalmas fegyverrel ellátva legyen, az eránti intézkedés első alispán Péchy Lászlóra bízott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1062. sz.

263/b.

Sziget, 1848. november 1.

228/Szám.

Tisztelt Megyei Egyetem!

Szabolcs megye lelkes fegyveres csapatainak a veszélybe forgó hon egyik része, Máramarosnak segédelmére tett fáradozásaiért csak hálás köszönetet nyilváníthatok. Az ő segédelmekkel Borsáról az ellen kiverettett. A nép rendre fog utasíttatni, és így a megyébe ezennel kevesebb erőre leendő szükségünk. De a velünk egyesült testvéri honba, az idemellékelt irományok tartalmából olvasható körülmények méltán felhívják minden haza polgárának figyelmét, hogy a veszélybe forgó testvérei segítségére siessen. Azért a Megyei Egyetemet felkérni siettem, hogy a Máramaros vármegye segédelmére küldött fegyveres népei-

nek erejét hazaáruló Urban és fegyveresei ellen is jó renddel használhassam, mely által a sok erdélyi atyánkfiainak segíthettünk, sőt sokakat a végveszélytől, a hazát pedig sok csapásuktól menthetjük meg.

Ezek iránt hazafi buzgósággal teljes rendeletét elvárom.

Kelt Szigeten, november 1-jén 1848.

Mihály Gábor mk. kormánybiztos

Hátirat: 1062. November 3/848.; 170.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1443. db. 1848.

263/c.

Magyarlápos, 1848. október 21.

Másolat

Tisztelt Királyi Biztos Úr!

A fenyegető csapás életünkre van irányozva, 's nem tudjuk a pillanatot, melybe vérontó súlyát mi is maholnap kénytelenek leszünk elhordozni. Ily sértő körülmények között — önfenntartásunk jogából indulva ki — polgári bűnnek tartanánk segélyt nem kérni onnat, ahol segítségre bizton számolhatunk, és akkor, mikor a veszély fenyeget.

Két magyar helységünk van, Magyarlápos és Domokos, de ezen két helység annyira környezve román néptömegetől, hogy a megtámadás esetébe bizonyosan úgy elenyészünk, mint csepp víz a tengerbe. Ez okbul kiindulva mély tisztelettel és teljes hazafiúi bizalommal szólítjuk fel a Tisztelt Királyi Biztos Urat az egész két magyar közönség nevébe, és ez nemcsak a mi kívánatunk, de az egész nép kívánata, miszerént méltóztat — hanem többet bár — 200 önkéntest vagy nemzetőrt segedelmezésünkre küldeni. 'S mi reméljük, hogy a nép kívánatának nyomatékát a Tisztelt Királyi Biztos Úr megadandja. 'S egyszersemind ígérjük, hogy az adottakat a mi lelkes nemzetőreinkkel egyesítve, a minket környező 23 román helységekbe a rendet és a csendet fenn fogjuk tartani.

Segélykérésünkre a következő tények adtak alkalmat: ugyanis Nagydebrecen, mely hozzáunk csak 4 órányi távolra van, a román ajkúak feltámadván, gróf Mikes kastélyát lerombolták és feldúlták, cselédjeit leöldösték, javait felégették.

Hasonló tényeket követtek Bálványosváralján, Sárváron, Balázsfalván, Kellésen, hol az uraságokat más magyarokkal együtt elfogdosták, 's verve vitték őket a besztercei börtönbe.

A tények borzasztók, 's ha életünk fenntartására segély nem érkezend, nem tudjuk a pillanatot, mikor helységeink a vérontás és pusztulás piacává válandnak.

Önbe egy nemzet bizodalma van letéve, melyet mindég szeplőtelenül őrzött. Azért tehát mi is teljes bizalommal és testvéri hűséggel ragaszkodunk Önhez remélve, hogy ily fontos kívánatunknak sikerét meg nem tagadandja, 's életünk biztosítását hazafi kötelességének tartandja.

Akik egyéberánt változatlan hazafi bizadalommal maradunk a Tisztelt Királyi Biztos Úrnak.

Magyarláposon, október 21-én 1848.

Alázatos szolgálói

Técsy Sámuel mk. szolgabíró, Kádasi Lajos mk.,

Kádasi Ferenc mk., Járay Sándor mk. Orsz²²². biztos, Bak Ferenc mk.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1443. db. 1848.

²²² E rövidítés olvasata bizonytalan.

263/d.
Kolozsvár, 1848. október 24.

Tisztelt Kir. Biztos Úr!

Az erdélyi részek, s ebben Kolozsvár állapota a mindenfelől felbujtogatott oláhok és szászok közepette, kik ezereként barangolva különböző vidékeken ölnek, gyújtogatnak és pusztítanak minden ami magyar, vagy magyaré. Ezen részek egyedüli erőssége, Gyulafehérvár oláh kézben van, és így se löszereket, se ágyúkat onnét nem kaphatunk. Ezenfelül a katonai kormány is az oláhok mellett áll, és nem mellettünk, kik mellett az igazság és jogoság van.

Mindezeknél fogva sürgetősen kérjük a Tisztelt Királyi Biztos Urat, hogy a lehető leggyorsabban küldjön számunkra, 's így ezen részek oltalmára annyi löszert, amennyit csak nélkülözhet. Jelesen: ha van, fegyvert, de mindenesetre 2-4 ágyút legalább egy pár tüzérrrel, továbbá löport és golyót, vagy legalább ölmet, sőt ha az ottani körülmények engedik, legyen szíves seregének egy részét — mely hír szerint számos — az erdélyi részek, 's jelesen a Deés vidéke oltalmára beindítani. A vész ezen részekben — mint más úton is tudhatja Királyi Biztos Úr — nem csekély, 's bizalmunk a Királyi Biztos Úr hazafi buzgóságában is van egy, 's mondhatni nagy részint. Sürgős és vigasztaló választ várva vagyunk a Tisztelt Királyi Biztos Úrnak, a Kolozvári és Kolos Megyei Oltalmi Bizottmány folyó 1848-ik év október hó 24-én tartott üléséből.

Hazafi társai Grois Gusztáv sk. elnök, Hegedüs Sándor sk. jegyző.

Hátirat: Másolat.

Korabeli másolat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1443. db. 1848.*

263/e.
Kolozsvár, 1848. október 24.

1633. másolat

Mihály Gábor Kir. Biztos Úrnak!

Nálunk a dolgok hirtelen egészen más fordulatot vettek. Ugyanis a főhadi parancsnok Erdélyt ostromi állapotba helyezettek nyilvánítván, proclamatioja²²³ által tudatni kívánta a néppel, miként ő felsőbb megbízatásból a kormányt kezéhez veszi. Mely proclamatioja ellenébe én egy más hirdetményt kibocsátani jónak láttam, melynek egy példányát idecsatolva közlöm. Az említett főhadi parancsnokság érintett fellépésének eredménye az, miszerént jelenleg nemcsak az oláh határőrezredek 's általában az oláhság, hanem a sorkatonaság is — kevés kivétellel — ellenünk lévén. Minden bizodalomunk csakis a székely nemzetben lehet, mely nemzetből a napokban egy több ezerre rúgó sereg táborba szállott M. Vársárhely környékére. A felbujtogatott oláh nép mindenfelé lázong, magát fegyverben gyakorolja, nemesi udvarokra rohan, azokat kirabolja, több magyar atyafiakat már megkínzott, elfogott, sokakat legyilkolt, és gyújtogatni is kezdett. Ezek szerént mi magunkra lévén hagyatva, segítségre mindenesetre szükségünk vagyunk. Ugyanazért, Kir. Biztos Úrnak idézett értesítésében foglalt azon körülmény, miszerint a Felső és Nagybányán lévő két század lovas Szatmár vármegyei nemzetőri önkéntes katonasággal, és a két városban levő nemzetőrökkel Kővár vidékére bejöhet, nagy vigasztalásomra szolgált. S ez ötletből fel is szólítom, s e hon nevében mindenekre kérem, hogy mielőbb segítségünkre sietni igyekezzenek. A

²²³ proclamatio, proklamáció = kiáltvány, valaminek ünnepélyes kihirdetése, közzététele

Kraszna és Közép-Szolnok megyei nemzetőrök fegyverrel ellátásukra, miután a főhadi parancsnokság — a fennírt módon — ellenséges helyzetbe tette magát irányunkban, módot nem látok Én a ministerium által oda lévén utasítatva, hogy ami löporra szükségem leend, azt Nagybányáról hozassam. Ezen utasítást követve kérem Kir. Biztos Urat, hogyha Nagybányán lőpor kapható, szíveskedjék mintegy húszmázsányinak ideszállítására nézve rendelkezni, 's tett rendeletéről engemet eleve értesíteni.

Kolosvárt, október 24-én 848.

B. Vay Miklós

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1443. db. 1848.

Polgár lakosainak a Bocskai-csapatba való sorozása

264.

Nagykálló, 1848. november 6.

Olv. a Honvédelmi Bizottmánynak okt. 29-ről 1903-ik sz. a., e megye főispánja által lett megkerestetése folytán ugyanazon főispánhoz utasított tudósítása, mely szerint a Polgáron szedett újonczoknak e megye újonczai közé soroztatása rendeltetik.

Ugyanannak, azon napról 1971. sz. a. kelt tudósító levele, mely szerint a fentebb érdeklött újonczoknak a surlódások, kellemetlenségek kerülése nézetéből a Bocskai-csapatnál meghagyása úgy rendeltetik, hogy azon újonczok Zabolch megye illetőségébe betudassanak.

Bár ha a Megyei Bizottmány a Polgári Közönség azon eljárását, miszerént újoncbeli illetőségét nem e megyénél — mint illető hatóságnál — hanem a Hajdúkerületnél soroztatta be, a megye hatósági köre csorbítására irányzott ténynek tekintve, nem helyeselheti. S ily nemű községi eljárások gátlására jövődre hatósági jogát minden eréllyel felhasználni nem mulasztandja. Nehogy azonban a haza körülményei által igénybe vett katonai erő, hova-előbbi kiállításának — a megye hatósági jogaihoz szoros ragaszkodása által — bármely kis részébe is akadály gördíttessék, a Polgári Közönség újonczainak a Bocskai-csapatnál besoroztatásába a Bizottmány belenyugszik. És hogy a Polgári Közönségre háramított újoncz-illetőség egészbe kiállíthatassék, a Honvédi Bizottmány avégett rendeltetett megkerestetni, hogy a megyére kivetett újonczilletőségből — lélekszám arányához képest Polgárra eső 51 újonczból mennyiség — még ki nem állított részének is, a Bocskai-csapatnál besorozására kormánybiztos Sillye Gábort utasítsa. A Polgári Közönség által még ki nem állított újoncbeli illetőségnek kiállítása eszközlése, főszolgabíró Kállay Ubulnak meghagyatván, ezen határozat — az újonczok besorozása s ruhávali felszerelésével — figyelembe tartás végett első alispán Péchy Lászlónak, újonczok besorozásával foglalkozó polgári biztos Finta Mártonnak kiadatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1063. sz.

A szováti lakosok lázongása a földhaszonbérlok és földesurak ellen

265.

Nagykálló, 1848. november 6.

Erdődi Antal és Tóth Ferenc szováthi haszonbérlok, az általuk haszonbérbe bírt szováthi birtokrészen, Szováth helysége lakosai által elkövetett erőszakos tilalomrontásokat, szándékos kártételeket, hatalmaskodást panaszló folyamodványuk.

Némethy Jánosnak ugyanazon lakosság hasonló merényeit előterjesztő, károsítása, sérelme orvosoltatását kérő folyamodványa.

Debreczen városának ugyanazon panaszos tárgyába beadott, s a panasz megvizsgálására küldöttséget kirendeltetni kérő folyamodványa olvastatván.

A folyamodványokba érdeklött panasz megvizsgálása, a károsítottaknak a károkozók által a rendőri törvény értelmében kártalanítása, s az erőszakos s szándékos kártételt előidéző egyéneknek a találandókhoz képesti megfenyítése eszközölése, főszolgabíró Rásó Lajosnak meghagyatik. Ugyanazon szolgabíró egyszersmind odautasítván, hogy ha a panaszlott kártételekre a szováthi közönség és Debreczen városa között, a folyamodványokba felemlített birtokrész eránt folyamatba lévő perlekedési viszonyok ürügyül használtatnának, a szováthi lakosságot az érdeklött birtokrészen elkövetendő hatalmaskodástól óvakodásra, a peres kérdés alatti földrész eránt folyamatba lévő per, bírós eldöntése bevarására utasítsa.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1069. sz.

Értesítés Mittelmann Ferenc karászi katona haláláról

266/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Olv. a Hadügyministerium szept. 20-ról 4867. sz. a. kelt rendelete, mellyel Mittelmann Ferenc karászi származású katona halotti bizonyítványa, az illető rokonokkal közlés végett leküldetik.

A rendelet mása — tartalma teljesítése végett — a mellékelt halotti bizonyítvánnyal helyettes szolgabíró Farkas Ignácnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1072. sz.

266/b.

Budapest, 1848. szeptember 20.

4867. szám h. ü. p.

A Hadügyminister
Szabolcs Megye Közönségének!

Budapest, szept. hó 20. 1848.

Mittelmann Ferenc katona haláláról szóló bizonyítványt e megye közönségének f. évi június 19-ről, 423. sz. a. tett jelentése kapcsában újonnan azzal küldöm át, hogy — miután a nevezett katona az illető besorozási jegyzőkönyvben is megyéjökbeli Karász helységről származottnak jejelve találtatott; azon kívül a hadi főparancsnokság által azon körülmény jelentetvén, hogy a kérdéses katona előbb izraelita volt, azonban ezrede által adott engedelem folytán később a keresztény vallásra tért át — ezen felvilágosítás nyomán, az érintett helység izraelita lakosai között rokonai kerestetése iránt rendelést tegyen. Azon esetre, ha feltaláltatnának, e bizonyítványt kezökhöz szolgáltatván, ellenben ugyanaz ide ismét vissza-küldendő lévén.

Ministerelnök megbízásából: Gr. Török Bálint mk.

Hátirat: 1072. Október 2/848.; 295.

Címzés: 4867. szám /h. ü. p. A hadügyministertől, Szabolcs Vármegye Közönségének Hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1452. db. 1848.

*A sorsot húzott Szunyogh Ferenc szolgabíró
bevonulási köteletségének elmulasztása*

267.

Nagykálló, 1848. november 6.

Az Újfejtőről elment nemzetőrök nevébe beadott abbeli folyamodvány, miszerént a törvény s ministeri rendelet értelmébe, a nemzetőrökkel elmenetelre sorshúzásnál fogva kötelezett szolgabíró Szunyogh Ferencet, miután az érdekllett szolgálatot teljesíteni vonakodik, az elmenetelre kényszeríteni s vonakodásáért megfenyítettetni kéri, olvastatván.

Mennyibe a folyamodvány névalírás nélkül költ, megyei szabályok értelmébe pedig névalírás nélkül kelt folyamodvány el nem fogadható, a folyamodványt a megye főispánjához beadó helyettes szolgabíró Bezdedy László odautasíttatik, hogy arról név szerént, kik által emeltetett a folyamodványba felemlített panasz és előterjesztés, hivatalos jelentést tegyen.

Eredeti jkv.-i tisztaát. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1087. sz.

Szabolcs vármegye lovasküldönceinek panasza ellátmányuk elmarada miatt

268/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

A megyei lovaskatonák utazásaikba széna és abrak részletekkel leendő elláttatásukért folyamodván.

A megye lovaskatonái lova számára, hivatalos ügybe utazás alkalmával széna és abrak részleteknek nyugtatvány melletti kiszolgáltatása megrendeltetvén. Az érdekllett széna és abrak részleteket kiszolgáltatandó helységek odautasíttatnak, hogy az érdekllett lórészletektől nyugtatványokat az illető helységnek — betudás, úgy szintén a lovaskatonák lótartási illetményökbé beszámíthatás végett —, a kiszolgáltatott más természetűekről szóló nyugtatványok beadási idejekor mutassák be. Ezen határozat megyeszerte köröztetés végett a 4 főszolgabíróknak, maga alkalmazása végett a számvevőnek kiadatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztaát. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1093. sz.

268/b.

Nagykálló, 1848. november 7.

Tisztelt Kormányzó Bizottmány!

Hazánkat vésszel fenyegető zavarok szolgálatunk megsokasíták, 's bennünket ha a Tisztelt Kormányzó Bizottmány igaz ügyünket tekintve rajtunk nem könyörül, koldussá tesz. Ugyanis ezelőtt néhány évvel a t. megye által rendelt határozat következtében, mire hivatalos leveleket hordunk, a helységek előljárói által jószágunk szénával, 's még abrakkal is elláttatott. Most azonban bármerre, meddig menjünk is, mégis az útba eső helységek előljárói által semmivel — tulajdon pénzünkért — sem láttatunk el, könnyű nintszen szóval elégítettünk.

Tisztelt Bizottmány! Parancsot kapunk, s már Nádudvarra kell menni, de mást felvéve Újfejtőig vagyunk küldve, honnét a levelet megkapó tisztelt tisztviselő úr Egyekre feltéve küld, lovainknak hátán annyi takarmányt vinni ha tudnánk is, un. teljes lehetetlen. De további menetelünk nem tudta, jószágunk az egész útba éhezik, mely által erejét veszve nem

lehetünk képesek küldetésünknek megfelelni! Most legközelebb egyikünk Nádudvarra küldetett, honnét — egy ráztot kísérvén — három álló nap kellett hazafelé jönni. Éhségtől lova annyira elgyengült, hogy haza jöttével három nap jóllakni nem bírt. Az ily mostoha körülmények tekintetbe vételével alázatosan kérjük a Tisztelt Bizottmányt, hogy hosszabb útra menetelünk alkalmával, jószágaink számára megkívántató részletek felől intézkedést tétetni kegyesen méltóztassék. Mert másképp, ha tetemes megrontásunkkal fizetésecskéinket utazásainkra elköltjük, úgy hon lévő családunkat fenntarthatni képesek nem lehetünk. Ezt nem téve jószágunk elromlék, 's akkor a t. megyének tőlünk kívántató fontosságot nem eszközölhetünk.

Kérésünk tehát újítva a Tisztelt Bizottmány kegyeit kérve alázatos tisztelettel maradunk N. Kállóba, november 7-én 848.

A Tisztelt Bizottmánynak alázatos szolgálói a megyei 3 lovaskatona

Hátirat: 1093. November 8/848.; 190.

Tisztelt Szabolcs Megye Kormányzó Bizottmányához intézett kérelme a bent írtaknak.

A megye katonáinak főszolgabírók nyugtatvány mellett a nyug.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1467. db. 1848.

A rögtönítélő bíróság megüresedett elnöki helyének betöltése

269.

Nagykálló, 1848. november 6.

Főszolgabíró Rásó Lajos, a rögtönítélő bírósági elnökségről lemondott Halasy Ferenc helyett más elnököt kineveztetni, s több ülnököket kirendeltetni kérő jelentése olvastatván.

Nábráczky Antal — rögtönítélő bíróság elnökségről lemondott — Halasy Ferenc helyett elnökül kirendeltetik, a rögtönítélő bíróság működési körét meghatározó szabályoknak volt elnök, Halasy Ferenc tőli átvételére utasítottatik. Minthogy pedig a rögtönítélő bíróság tagjaiul a megye minden járásába kinevezett szolgabírók és esküdtöknök, a Nádudvari járás alsó részétől távolabbi lakás miatt alkalmazásuk — különösen a bekövetkezett őszi rövid napokon, s esős időkre — nehézséggel járna, ugyanazon bíróság ülnökeiül Rásó György és idősebb Balogh József kiküldetnek. A határozat az illetőkön kívül első alispán Péchy Lászlónak kiadatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1095. sz.

A demecseri salétromfőzők nemzetőri szolgálat alól való felmentése

270/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Szolgabíró Mikecz Pál a demecseri salétromfőzők névsorát, kiket salétromfőzésseli foglalkozásuk miatt a nemzetőri szolgálatól felmentett, bemutatja.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1096. sz.

270/b.

Kemecse, 1848. november 4.

Tisztelt Első Alispány Úr!

Demetser helységében salétromfőzéssel működő egyének által fensőbb helyre adott, /. alatt rekesztett folyamodványra //. alatt érkezett rendelvény. Ugyanennek nyomán történt meghagyása következtében Tiszt. Első Alispány Úrnak, Demetser helységébe kimenvén, miután a folyamodványt beadott salétromfőzőket — kiknek névsorát a ///. alatt tisztelettel csatolom — a rendeletben felhívott 1847/8. XX-ik t. cz²²⁴. 1-ső §-a alá esőknek találtam, őket a további nemzetőri szolgálattól feloldoztam. Értésükre adván, miszerént az általuk eddigelé is gyakorlott salétromfőzéssel sikeresen munkálkodjanak. Jelentem egyszersmind, hogy a 47 számból álló salétromfőzők folyamodásából — előttem történt előadásuk szerint — tévedésből egy egyén kifelejtve lévén, azoknak számok 48-ra szaporodott. Ki többire tisztelettel maradtam Kemetsén, november 4-én 1848.

Tisztelt Első Alispány Úrnak alázatos szolgálója

Mikecz Pál mk. szolgabíró

Hátirat: 1096. Nov. 7/848.; 197. Tudomásul vétetvén.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1469. db. 1848.

270/c.

Demecser, 1848. augusztus 22.

Magyar honunk Belügyministere
Kegyelmes vélünk jót tehető Atyánk!

Már apáink 's nagyapáink is Demetser helységében a salétromfőzést folytatván, mi is, utóbb maradtott gyermekeik 's utódaik folytattuk, 's folytatjuk is. Hanem mostanság az örökös sorába nagyobb részeink be vagyunk vonatva, 's lehetne vagy lehet, hogy mindnyájan bévonattathatnánk.

Jelentvén azt, hogy salétromfőzésünknek kormánya, méltóságos báró Vay Miklós Úr most is int, serkent, 's egyszersmind szigorúan parancsolja honunk védelmezésére az általunk teendő salétromfőzetést a legnagyobb szorgalom mellett. Folyamodunk belügyminister kegyelmes urunkhoz, bennünket — akik többek egyes egyének vagyunk — a távolabbi öröködstől annál fogvást, hogy ezáltal parancsba kiadott munkálkodásunktól elragadtatva honunk kárt ne valljon, bennünket úgy feloldoztatni kegyeskedjen, hogy mi örökösünket parancsolt munkánk folytatása mellett folytatandhassuk ide haza.

Melyért midőn ismét könyörögnénk, 's Atyai rendelkezését kérnénk, örökös tisztelettel maradunk

a Belügyminister Kegyelmes Urunknak szegény munkálkodó szolgálói

47 salétromot főző egyének.

Demetserbe, augusztus 22-én 1848.

Jegyzette Fekethe Károly mk. hites jegyző

Hátirat: 8562/B. Ér. Aug. 29. 1848.; ./.; 3348/nő./1848.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1469. db. 1848.

²²⁴ XX. tc. = A vallás dolgában.

270/d.
Nagykálló, 1848. október 19.

3348/n. ö. t.

Az Országos Nemzetőrségi Haditanács
Szabolcs Megye Közönségének!

Budapest, 1848. szept. 5.

Demecser helységben, B. Vay Miklós szolgálatában salétromfőzéssel kenyерüket kereső 47 ember folyamodásának tárgyalása oly észrevétellel tétetik át a megyének, hogy ha az 1847/8. XX. t. cz²²⁵. 1. §., mely a gazdai hatalom alatt lévőket a nemzetőrseregi kötelezettségektől felmenti, ezen salétromfőző egyénekre is alkalmazható lenne. Azokat minden kételkedés nélkül a megye fel is mentheti. Az intézkedés eredményéről tudósítását a megyének, a Nemzetőrseregi Tanács annak idejében elvárja.

Baldacci mk.

Hátirat: Szept. 11/848.; //.

Mikecz Pál szolgabíró úrnak kiadatik ezen utasítással, hogy a salétromfőzőket a nemzetőri szolgálat alól oldozza fel, 's névsorát hozassa bé.

Költ Kállóban, október 19/848. Péchy László mk. első alispán.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1469. db. 1848.

270/e.
Demecser, 1848. november 7.

Nemzetőri szolgálat alól kivett demetseri
salétromfőző egyének névsora

1. Györy György, 2. Hegedűs Benjámin, 3. Teremy Pál, 4. Bötykös Pálné, 5. Bötykös Mihály, 6. Hegedűs János, 7. Hegedűs Sándor, 8. Lutza Mihály, 9. Batsó István, 10. Balázi István, 11. Szilágyi János, 12. Gyüre Sámuel, 13. Szabó László, 14. Erdélyi György, 15. Ketskeméti János, 16. László György, 17. Kováts István, 18. Tóth László, 19. Teremi Imre, 20. Szabó István, 21. Darótzai János, 22. Hajnal János, 23. Janótzki János, 24. Hegedűs György, 25. Balázi János, 26. Farkas Kain, 27. Sái Lébi, 28. László János, 29. Éless Károly, 30. Éles András, 31. Hajnal Pál, 32. Izsák András, 33. Szabó András, 34. Batsó József, 35. Vida József, 36. Teremi István, 37. Labbantz Gábor, 38. Menyhért István, 39. Zakor Ferenc, 40. Mészáros János, 41. Hajnal Mihály, 42. Svékus Pál, 43. Bötykös Gábor, 44. Szabó Károly, 45. Papp Ferenc, 46. Lázár József, 47. Szondi István, 48. Szabó Ferenc.

Kelt Demetszerben, 1848-ik év november 7-kén.

Mikecz Pál mk. szolgabíró

Hátirat: ///.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1469. db. 1848.

²²⁵ XX. tc. = A vallás dolgában.

Nagymada és Kismada települések közigazgatási egyesítése

271.

Nagykálló, 1848. november 6.

Első alispán Péchy László előterjeszti, hogy az e jelenig földesúri s közbirtokossági viszonyok miatt külön községi eljárósággal ellátva volt Nagy és Kis Madának, közigazgatási tekintetbe egyé olvasztását, a községi tanácsnak egyesítését a birtokosság s közönség óhajtáná. Ez eránti intézkedésre a Bizottmány figyelmét felhívja.

Közigazgatási tekintetbe — de a községi költségek kevesbítése nézetéből is — a különben is helyzeténél fogva egybekapcsolva lévő N. és K. Madának egyesítését, a közügyeket, s községi tanácsok bírósági körébe tartozó első bírósági követeléseket kezelő s illetőleg ítélő tanácsnak egybeolvasztását, a közigazgatási viszonyokra nézve a N. és K. Mada nevezet megszüntetését a Bizottmány elhatározta. A határozat foganatosítását szolgabíró Szabó Albertnek meghagyván, a határozat megyeszerte köröztetésére a 4 főszolgabírók utasítatnak.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1098. sz.

A balkányi izraeliták kérése a befolyásuk nélküli községi bíróválasztás megisméltéséért

272.

Nagykálló, 1848. november 6.

Weishaus Ferenc, Weishaus Mózes több balkányi móses-vallásúak²²⁶ nevébe is, az eddigi gyakorlat ellenére a balkányi bíró választásában befolyásuktól, helyettes szolgabíró Gulácsy Károly általi elmozdításukat panaszolván, a befolyásuk nélkül történt bíróválasztás érvénytelenítéséért más bíróválasztás tartása eszközzésért folyamodnak.

A folyamodvány helyettes szolgabíró Gulácsy Károlynak oly utasítással adatik ki, hogy figyelmét a folyamodványba felemlített bíróválasztási gyakorlatra kiterjesztvén, a panaszos tárgyba kimerítő jelentést tegyen.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1110. sz.

A Szabolcs vármegyei újonccállítás helyzete

273.

Nagykálló, 1848. november 6.

A Honvédelmi Bizottmány nevében Kossuth Lajos elnök előterjeszti, miszerint tapasztalván, hogy az ország több hatóságai a honvéd újonczokat nem csak negyed részbe — amint rendelve volt —, hanem egész számban is kiállítják, ezen készség a haza jelen körülményei között szívesen fogadtatik. Az illető hadfogadó kormányok odautasítottak, hogy a hatóságok által hozzájuk bármilyen számmal utasítandó újonczokat elfogadván, azokból zászlóaljaikat megalakítsák, a feleslegről pedig a Honvédelmi Bizottmányhoz rögtön jelentést tegyenek. Addig is ellátatásokról gondoskodván, önként következőn, hogy azon feles szám is a többi honvédekre szabott feltételek szerint kell, hogy az illető hatóságok által kiállittassék.

²²⁶ móses vallásúak = izraeliták

Ennek folytán elnök főispán 's kormánybiztos előterjeszti, miszerént e megye által egész mennyiségben kiállított honvédszászlóaljhoz egy része a 28-ik honvédszászlóaljhoz kiállítván, a többiek az újonnan alakítandó honvédszászlóalji kiállításra idehaza várakoznak. Minek következtében ezen idehaza lévő újonczokból egy új honvédszászlóaljnak alakítása eránt, a Honvédelmi Bizottmányhoz 's a Hadügyministeriumhoz e tárgyban elkészített jelentését fel is terjesztette, de erre mindezeideig válasz nem érkezett.

Ezen előterjesztés folytán a még hon lévő honvéd újonczoknak, az illető helységekben általok elkövetni gyakorlott rendtelenségek megelőzése, úgy fegyverbeni gyakorlások szükségére nézetéből elnök főispán 's kormánybiztos határozatilag felkéretik. Hogy a még hon lévő honvéd újonczok eránti rendelkezésre nézve, egy új honvéd újoncz zászlóalj alakítása tárgyában tett jelentését szorgalmazni szíveskedjék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1124. sz.

**A Szabolcs vármegyei önkéntes nemzetőrszászlóalj
honvédszászlóaljjá való átszervezése**

274/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Az Országos Nemzetőrségi Tanács e megyebeli önkéntes csapat felkelése eránti rokonszenvét 's dicséretét kijelentvén, a szegényebb sorsúakra nézve, kik magok költségén nem katonáskodhatnak azon csapatban, azon utasítást adja, miszerént azok álljanak be a honvédszászlóaljhoz. Továbbá tudósít, hogy ágyúkat nem adhat, a puskákat pedig mihelyest lehetend, küldeti. Ez iránt tudósítandja ezen megyét.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1127. sz.

274/b.

Budapest, 1848. október 13.

5151/n. ö. t. szám 40.

Az Országos Nemzetőrségi Tanács
Szabolcs Vármegye Közönségének!

Nagykállóban

Budapest, 1848. október 13-kán.

Gróf Degenfeld főispán úr aláírásával ideérkezett felterjesztés folytán, nem lehet eleendően nem dicsérni a megyében azon önkéntes csapat felkelését, mely saját költségén magát ruházza, élelmezi, 's táborban szállani késznek nyilatkozott.

Szegényebb sorsúakra nézve, kik maguk költségén a csapatban nem katonáskodhatnak, — mivel az álladalom külön költségvetést nem tehet — tessék úgy rendelkezni, hogy azok álljanak bé 4 évi szolgálatra a honvédszászlóaljhoz, hol az álladalomtól ruhát, fizetést és élelmezést nyerendenek. A kért álgúkkal most nem szolgálhatunk. A kért puskák iránt, mihent azokat küldeni lehetend, értesíteni fogjuk a tisztelt megyét.

Nádósy Sándor mk.

Hátirat: 1127.; 317. Tudományul vétetik.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1486. db. 1848.

A 43. (szabolcsi) honvédszázlój szervezésének jóváhagyása

275/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

A hadügyminister távollétében az álladalmi titkár, e megye 1000 önkénteseinek kiállítására eránti intézkedését e megye alispánjának helyesli, 's azt jóváhagyja.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1128. sz.

275/b.

Budapest, 1848. szeptember 3.

5749/1008. szám. K. Mo.

A Hadügyminister
Zabolch Megye Első Alispányának!

Nagykállón

Budapest, szeptember hó 3-án 1848.

Múlt hó 28-án 71. sz. alatt kelt levelében tudatja velem Alispány Úr, miszerint a megye 1000 önkéntest fog felszerelve rövid időn kiállítani, és ezen önkéntesek mikénti kiállítását aránylag a községekre bízva azon meghagyással, ha hogy a ministerium ebbeli intézkedéseit helyeselni fogja.

Tudtára adom ezennel Tisztelt Alispány Úrnak, hogy a megye ebbeli intézkedéseit helyeslem. A kiállítás sikerét pedig, a megye honfiúi lelkesedésétől mielőbb bevégzettnek hinni reménylem.

A Hadügyminister távollétében

Álladalmi titkár Melczer Andor mk.

Hátirat: 1128.; 318. Tudomásul vétetett.

Címzés: 5749/1008. szám K. Mo. A Hadügyministertől, Zabolch megye első alispányának hivatalból Nagykállón.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1487 db. 1848.

A 21., 28. és 31. honvédszázlójak szervezése, felszerelése és útra bocsátása, Földváry Lajos és Katona Miklós őrnagyoknak e feladatokkal való megbízása

276/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Az Országos Nemzetőrségi Tanács — az Országos Honvédelmi Bizottmány rendeletéből — a hadfogadó hivatalt a honvédújonczok minél előbbi kiállítására emlékezteti. 'S egyszersmind arról értesít, hogy a honvéd 21., 28-ik 's 31-ik zászlójak mielőbbi összeállítására, felruházására 's felfegyverzésére, 's ahová szükség leend azok megindítására, Földváry Lajos és Katona Miklós őrnagyok vannak kirendelve.

A kellő intézkedések e tárgyban már téve lévén, tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1129. sz.

276/b.

Budapest, 1848. október 11.

5209. szám 4. O./n. ö. t.

Az Országos Nemzetőrségi Tanács
Nagykállói Hadfogadó Hivatalnak!

Budapest, 1848. okt. 11.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány rendeletéből meghagyatik a Hadfogadó Hivatalnak, toborzása körületéhez tartozó hatóságokat a honvédújonczok minél előbbi kiállítására emlékeztetni.

Földváry Lajos és Katona Miklós őrnagyok ki vannak küldve a honvéd 21., 28. és 31-ik zászlóaljakat mielőbb összeállítani, felruházni, felfegyverzeni, és azokat a vett utasítása következtében — hová szükség leend — meg is indítani.

Az Országos Nemzetőrseregi Tanács bízik ön katonai erélyességében és hazafiúságában, hogy a hadfogadó körületéhez tartozó honvédújonczok minél előbb a zászlóaljakhoz sorozandók lehetnek.

Nádossy Sándor mk.

Hátirat: 1129.; b. 319. Az intézkedések erőre tétetnek. Tudomásul vétetve.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1488. db. 1848.

A kolera esetleges megyei terjedéséről a tisztifőorvos jelentési kötelezettsége

277.

Nagykálló, 1848. november 6.

A Földmívelés, Ipar és Kereskedési Ministerium rendelete, melyben — miután a járványos cholera²²⁷ e haza több megyéiben már kiütött, a hivatalos jelentések pedig ezideig késedelmezve küldettek fel — meghagyatik, miszerint a tisztí főorvosok újólag szólíttassanak fel avégett, hogy a f. év július hó 9-e 2695/332. számok alatti ministeri rendelet értelmébe, a járvány kitörését sebes posta útján tüstént feljelentsék. További hivatalos tudósításokat pedig a megküldött minta szerint minden nyolc nap alatt felterjesszék.

Ezen rendelet mása a megküldött rovatos mintával együtt — kellő maga alkalmazása végett — Posony János főorvosnak oly kitétel mellett rendeltetik kiadatni, miszerént a haza védelmére magát felajánlott Constantin Mihály főorvos távollétéig, főorvosi figyelmét az egész megyére kiterjesztvén, ahhoz képest czélszerűen intézkedjék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1137. sz.

²²⁷ cholera, kolera = gyakran halálos kimenetelű, járványos fertőző betegség, amely szüntelen hányással és hasmenéssel jár

**Somogyi Imre balmazújvárosi elbocsátott jegyző kérelme
elvesztett állásába való visszahelyezéséért**

278/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

Somogyi Imre a B. újvárosi jegyzői hivatalnak általa 16 évig hűséggel lett folytatása után, a közelebbi bíróválasztás alkalmával, leginkább az aljasabb népből öszvegyült tömeg által — a kiküldve volt szolgabíró úr előtt, minden ok adás nélkül — hivatalátóli megfosztatását, 's ezáltal számos gyermekeivel a legszomorúbb sorsra való juttatását panaszolván. Miután az 1848. évi XXIV. t. cz.²²⁸ 3. §-a a községi előljárók választását a megye intézkedése alá rendelte, a Bizottmány pedig a jegyzők választását meg nem rendelte, ügye megvizsgáltságáért 's minden ok nélkül elmozdított hivatalábani visszahelyeztetéséért esedezik.

Ennek folytán Bezdédy László szolgabíró jelenti, hogy B. Újvárosba e folyó nov. hó 1-jén a bíró választására megjelenvén, annak 's a pénztárnoknak elválasztatásokkal, a nép Somogyi Imre jegyzőjökkeli meg nem elégedéseket /ki 16 éveken keresztül dicséretesen folytatta jegyzői hivatalát/, 's más jegyzőnek általok leendő elválasztatását kijelentvén. Minden felvilágosítása 's lehető akadályozása ellenére is, a nép Somogyi Imre jegyzőt minden ok nélkül hivatalától elmozdította. Ezen jegyzőnek az árvák pénztára is kezelése alatt lévén, az árvák pénztárára nézve, hogy mit kelessen tenni, utasítást kér. A közigazgatás czélszerű menetele a közigazgatási dolgokkal esmeretességét 's ezekbeni jártasságot, ez pedig a községekbeni jegyzők állandósítását igényelvén. De különben is a községeknek a községi jegyzők szabad választhatási jogából, a jegyzőknek — a községek által — minden helyes ok nélkül hivataltóli megfosztatások nem következővén. Sőt a közelebbi 1848. évi XXIV. t. cz. 3. §-a a községi előljárók választását a megye intézkedése alá rendelve. Amennyiben a felolvasott szolgabírói jelentésből Somogyi Imre B. újvárosi jegyzőnek — a nép egy része által — jegyzői hivatalától mind ok adás nélküli megfosztatása kitetszenék, Somogyi Imre a jelentő szolgabíró által, jegyzői hivatalában visszaállíttatni rendeltetik. Értésére adtam egyszersmind a népek, hogyha ellene panaszuk lenne, azt megbírálás végett terjesszék a Bizottmány elébe. Jövendőre nézve pedig minden községek jegyzői elválasztatásokra nézve — a fent idézett törvény értelmében — szabályul elhatározatják, miszerént minden községek a szakaszbeli szolgabírói hivatal útján jegyzőik elválasztatását, képességekről okadatolt hiteles bizonyítványok kíséretében, jóváhagyás végett a megyének bemutatni köteleztetnek. Mely határozat magok alkalmazása végett, mind a 16 szolgabíróknak kiadatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1141. sz.

278/b.

Nagykálló, 1848. november 5.

Tisztelt Bizottmányi Ülés!

A B. Újvárosi jegyzői hivatalba néhai Nagy Imre, ipam halálával — ki azt azon köszönet, és a megye teljes megelégedésével 32 évekig, haláláig folytatta — béállíttatván én is. Alulírt azon közönség ügyeit — terhes úrbéri viszonyok között 60 's több ezerekre menő adó, árenda kezelésébe — minden erőmegfeszítésemmel 16 évек lefolyta alatt úgy vezettem, hogy soha az idő alatt ellenem csak egy lélek is panaszt nem emelhetett. Az árvák vagyonát lelkiismeretes és pontos kezelés által — ez is egyedül rám nehezkedve — 17 ezer

²²⁸ 1848. XXIV. tc. = A községi választásokra nézve

ft-ig emeltem, 's midőn ily terhek alatt majdnem leroskadva, eddigi csekély fizetésem helyett valamivel kielégítőbbet, több méltánylatra vártam volna. A közelebbi bíróválasztás alkalmával egynehány — leginkább az aljasabb népből összevegyült — tömeg, aki küldve volt tisztelt szolgabíró úr előtt, semmi okot elő nem adhatva engemet hivatalomtól elmozdított, 's számos gyermekeimmel a legszomorúbb sorsra juttatni törekszik.

Minthogy pedig az 1848-ik évi XXIV. t. cz²²⁹. 3-ik §-a a községi előljárók választását a megye intézkedése alá rendelte, s midőn a Tisztelt Bizottmány a jegyzők választását meg nem rendelte, azon néptömeg magát a törvények felibe emelte, 's vélem a tehetősb s józabb polgárság ellenére a legméltatlanabbul bánt. A köz és árvák ügyeit pedig káros bonyodalmakba keverheti. Alázatosan esedezek a tisztelt kormányzó bizottmányi ülés előtt, hogy ügyemet megvizsgáltatni, és — az eddigi szokás s gyakorlat, ellenére — minden ok nélkül megfosztott hivatalomba visszahelyeztetni méltóztassék. Tisztelettel maradván

N. Kállóba, nov. 5-én 1848.

A Tisztelt Bizottmánynak alázatos szolgája

Somogyi Imre mk.

Hátirat: 1141. Nov. 6/848.; 185.

Tekintetes Szabolcs Megye Kormányzó Bizottmányi üléséhez alázatos folyamodása a bent írtnak.

Eredeti beadvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1499. db. 1848.*

278/c.

Nagykálló, 1848. november 6.

Tisztelt Bizottmány!

A B. újvárosi Közönségbe a bíró megválasztására folyó 1-jén megjelenvén — miután a bíró s a pénztárnok elválasztattak — a nép kívánta tőlem, hogy ők mostani jegyzőjökkel, Somogyi Imre Úrral /: ki 16 évek alatt szorgalmasan s dicséretesen folytatta hivatalát a B. újvárosi Közönségbe /: meg lévén elégedve, más jegyzőt kívánnának választani minden ellenvetésemre, s huzamosabb ideig tartó felvilágosító beszédeimre is. Hogy tudniillik felhatalmazásom arra nincs, hogy a jegyzői hivatal választás alá jelöljem ki, de köztök nincs egy egyén is, kit a jegyzői hivatalra alkalmazni lehetne. S ha nincsenek megelégedve Somogyi Imre Úrral, miért nem idejébe tudatták véle elmozdító szándékokat, hogy ily rögtön hivatalától megfosztani nem tanácsos. S ha okot adott Somogyi Imre Úr elmozdítására, adják elő, én rögtön megvizsgálni el nem mulatom, s terjesszük a Tisztelt Bizottmány elébe elhatározás végett. Mindezekre sem engedvén, sem okokat elő nem adván, azon kinyilatkoztatásaik, hogy nékiek átaljába nem kell, felhagytam a Capacitációval²³⁰, s a népgyűlést berekesztettnek nyilvánítottam. Ők azonba csakugyan más jegyzőt vettek fel, s sokszor tisztelt ns. Somogyi Imre urat hivatalából kimozdították.

Ezen jegyző úrnak az árvák pénztára is kezelése alatt volt. Ezen pénztárt nézve mit kellessen tenni, a Tisztelt Bizottmány utasítását kérem.

Aki is tisztelettel vagyok N. Kálló, 6-a november 848.

A Tisztelt Bizottmánynak alázatos szolgája

Bezdedy László mk. sz. bíró

²²⁹ XXIV. tc. = A községi választásokra nézve. Az 1847/1848-ik évi országgyűlési törvények egyike.

²³⁰ capacitatio, kapacitál = valakit igyekszik rábeszélni, rávenni valamire, valakinek a hajlandóságát meg akarja nyerni

Hátirat: 1141. November 6/848.

Jelentése a Nádudvari járás 2-ik szakasza sz. bírójának az újvárosi közönség által hivatalától elmozdított Somogyi Imre jegyző elmozdításáról

Minden ok nélkül mondván le Somogyi Imréről, hivatalába visszahelyeztetik, s ha netalán panaszuk volna ellene, adják a Bizottmány elébe. Jövendőre nem mondott helységek elválasztandó jegyzőiket bizonyítvánnyal ellátni, megerősítés végett a Bizottmánynak mutatassák be.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1499. db. 1848.

A tiszadobi gátépítésnél horvát hadifoglyok alkalmazása

279.

Nagykálló, 1848. november 6.

Zemplén Megye Közönsége — folyó év okt. 16-án 1105-ik sz. alatt kelt 's a /. alatti Országos Honvédelmi bizottmányi levelet — miután T. Dob helysége hová, a levélben kitett foglyok töltés készítésre alkalmazandók, — e megye kebelébe létezve, — megküldi. Ennek folytán:

Az Országos Honvédelmi Bizottmány a Tiszaszabályozási Társulat megkeresése folytán, midőn az elfogott horvát hadifoglyokból 1250 egyénnek a tiszadobi töltés készítésére való alkalmazás eránti rendeletét közli. Egyszersmind ezen töltés készítésére alkalmazandó hadifoglyoknak felvigyázását ezen megyebeli nemzetőrökre bizza. A szükséges élelmezés 's ruházásokról a Társulat gondoskodván.

Elnökiileg e tárgyban már intézkedve lévén, tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1159. sz.

A karászi lakosok szőlődézsma megtagadása

280.

Nagykálló, 1848. november 6.

Ferenczy Antal és Némethy József, több karászi lakosoknak a karászi szőlőkertbeli szőlőkből fizetni szokott szőlődézsma meg nem adása eránti bujtogatásokat, 's ennek következésébe az ottani szőlősgazdáknak a szőlődézsma megtagadását panaszolván, sérelmök orvosoltatásáért esedeznek.

A megtagadott szőlődézsma behajtása eránt a Megyei Bizottmány nem intézkedhetvén, annak behajtására nézve a folyamodók a törvény rendes útjára utasítatnak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1162. sz.

Vámospércsnek a honvédelmi segély kivetése iránti elégedetlensége

281/a.

Nagykálló, 1848. november 6.

H. Vámos Pércs Város Közönsége megbizottjai Bányai Ferenc és Kováts Ferenc, az ország szükségére birtokaránylag kivetett, 's birtokukba levő Filep pusztája után reájok eső

mennyiségnek a kifizetését megemlítvén, kijelentik, hogy a "semmit róllok nélkülök viszonosság elvénél fogva" jövőre nézve ily nemű teher reájok ki ne vessessék.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1166. sz.

281/b.

Acsád, 1848. augusztus 5.

Tisztelt Bizottmány!

Midőn t. Szabolcs megye részéről — az ország szükségére birtokaránylag — kivetett ajánlatok beszédetésével megbízott illető vidéki választmány elnöke, Wékei József úr által a napokban hivatalosan felszólíttatánk mi is. A fenn tisztelt megyébe fekvő fülöpi birtokunkról arány szerint áldozatot tenni a hon oltárára nem késtünk tehetségünk szerint. S azon tiszta érzetből, hogy jelen veszélyes időkben minden igaz hazafitól méltán megkívánja a hon segedelmét, említett birtokunkra eső 156 pft. és 30 kr-nyi öszveget a kijelelt helyre, Acsádra örömmel áthozni, s helybeli jegyző Szováti Lajos, mint meghatalmazottnak kezei közé — illető helyére leendő átszolgáltatás végett — e mai napon le is fizettük.

Nem hallgathatjuk el azonban azon kérésünket is ezúttal kinyilatkoztatni, hogy a "semmit rólunk nélkülünk" viszonyosság szent elvénél fogva, ily nemű terhet jövőben ránk róvni ne méltóztassanak.

Kik egyébiránt illő tisztelettel maradunk Tisztelt Bizottmánynak.

Kelt Acsádon, aug. 5-én.

Alázatos szolgálói H. Vámospércs város Közönsége megbízottjai

Bányai Ferenc hadnagy

Kovács Ferenc jegyző

Hátirat: 1166. Szept. 4/848.; 152.

T. Szabolcs Megye Nagy Bizottmányához. Hivatalos jelentése s kérelme a bent írt Vámospércs város Közönségének.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1518. db. 1848.

A nagykállói királyi kisebb haszonvételekkel bérbe adott zsírárulás joga

282.

Nagykálló, 1848. november 6.

N. Kálló Városa előljárói 's Közönsége, a N. kállói királyi kisebb haszonvételeknek a Kállay család által történt kiadásával, a zsír árulásnak haszonbérbe adását, 's ezáltal a kállói lakosságnak a zsír árulástól elüttetését panaszolván. Ezen panaszoknak orvoslásáért, 's a jogtalanul haszonbérbe kiadott zsír árulás eltiltatásáért esedeznek.

Szunyogh Ferenc szolgabíró a folyamodás kitételeit megvizsgálván, azt jelentésével együtt mutassa be.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1168. sz.

A törvény által előírt vagyoni feltételekkel nem rendelkező tiszadobi önkéntesek nemzetőrségbe való felvétele

283.

Nagykálló, 1848. november 6.

A T. dobi bírók és a közönség — a nemzetőröknek helységükbeni másodszori öszveírásával — az egy házacskával bíró, de különben becsületes embereknek a nemzetőrök sorábóló kihagyatásokat, 's ezáltal a helységekbeni nyugtalanságot panaszolván. Az ilyen, 's első öszveírásakor bevevődött lakosoknak a nemzetőrök közé leendő beíratásokért esedeznek.

Kállay Ubul főszolgabírónak oly utasítás mellett rendeltetik kiadatni, miszerint a folyamodás kitételei valósága esetére, a becsületes 's magokat önként nemzetőröknek felajánlotakat a T. dobi nemzetőrök közé — a törvények értelmében — besorozván, a helybeli nyugtalanságot lecsendesíteni mielőbb — tisztí hatóságánál fogva — eszközölni tegye.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XI. 6. kb. jkv. 1169. sz.

Székely előljárói kéri a falujukból besorozott négy újong egy századba való beosztását

284.

Székely, 1848. november 10.

Vitéz Örmester Úr!

Hivatalos felszólítására azon honvéd négy katonák, kik már N. Kállóba megjelenve voltak, ismét az előljároság kezességül visszahozták. Név szerént: Sípos Ferenc, Kaszás János, Ifjú Nagy József, Rádi Pál.

Minden legkisebb felszólításra jelen vannak, magokat meglehetősen viselik, melyre még ez ideig panasz előttünk reájok nem tétetett. Azon könyörgünk és ők is, ha méltóztatna egy századba vagy egy káplán keze alá helyheztetni. Elvárván Kegyes Atyai Szívességét. Zárt szívességébe ajánlott maradtam.

Kelt Székelyben, 10-ik november 1848.

Főbíró Szarvas József, főesküdt Nagy József
hites Nagy János, hites Juhász György s t. hites társa

Kiadta Novák Imre mk. jegyző

Hátirat: Felső parancsolat következtébe a szabadságon kint lévő honvédeket a bírák folyó hó 15-kére, azaz a legközelebbi szerdán reggelre ide N. Kállóba beállítsák a legszorosabb felelősség terhe alatt.

Címzés: Vitéz Szilágyi István örmester úrnak egész tisztelettel s hivatalból N. Kállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. XI. 10.

A Csegéről Nagyállóba bevonuló hét honvédújonc utazó levele

285.

Csege, 1848. november 10.

Utazó levél

Mely mellett a főparancsnokság hivatalos rendelete nyomán, hét besorozott honvéd újonczaink utaznak N. Kállóba. Kik is az útba eső törvényhatóságok különös figyelmébe és pártfogásába oly kérésünk mellett ajánltatnak, hogy az ő szíves felkérések után nékiek nyughelyet rendelni ne terheltessenek, és szíveskedjenek.

Kelt Csegén, november 10-én 1848.

Tóth Pál mk. főbíró, tanácsommal P. h.

Kiadta: Fazekas Salamon mk. jegyző

Baja János, Balog János, Mezei István,

Kun János, Remenyik István, Magyarai Sándor, Mihály János.

Kelt mint fent.

Fazekas Salamon mk. jegyző

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. XI. 10.

Nyíregyháza közönsége által a városból eltávolíttatni ajánlott újoncok

286.

Nyíregyháza, 1848. november 14.

Nyíregyháza városa által állított honvédek közül, a publicum²³¹ érdeke tekintetéből innét eltávolíttatni ajánltatnak a következők: 1. Péter János, 2. Jaczkó János, 3. Dankó András, 4. Novák Zemencsik András, 5. Gerbár András, 6. Papp György /Popovics orosi fi/, 7. Szkokni János, 8. Ferkó János.

Kelt Nyíregyházán, 14. nov. 1848.

Krajnyák János mk. H. p. mester

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. XI. 14.

Szabó Ferenc téti lakos a besorozásnál tapasztalt törvénytelenéget panaszolja

287.

Tét, 1848. november 19.

Tekintetes Úr!

Alázatosan esedezve jelentem, hogy miután a théti bírák a gazdák fiait nem akarták kiadni katonának, kikre a sors ütött, ennél fogva engemet, mint szegény szolgálégényt a kolompér földön erővel megfogtak, 's a szekérre erővel feltettek. 'S úgy vittek Kállóba egy bizonyos gazda gyermeke helyett bemutatandónak, kinek is a bírák mondák, hogy szálljon le a szekérről és menjen Kiskállóba a bátyjához.

A közelebbi alkalomkor bekívánt katonák közül is csak egyet vittek be Kállóba, mert a bíró mondotta nekünk, hogy addig a szekérre ne üljünk, mígnem Poór Pali, és Kántor Józsi fel nem ülnek. Ennél fogva mink, nem mint makacsok nem mentünk be Kállóba, hanem a

²³¹ publicum, publikum = közönség

bíró szavára. Másrészt pedig a bíró felszólította Poór Palinak az anyját, hogy dugja el a fiát, hogy ne is lássák a többi katonák.

Ezek után maradok a Tekintetes Úrnak alázatos szolgálja
Théten, november 19-én 1848.

Szabó Ferenc

Hátirat: Tekintetes Jármay György Úrnak, Tekintetes Szabolcs Megye helyettes szolgabírájának megkülönböztetett tisztelettel ajánlja a bent írt.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. XI. 19.

***Egy besorozandó dögei lakosnak, más személlyel való helyettesítése,
és az azzal járó elszámolási nehézségek***

288.

Döge, 1848. november 21.

Alább írt Döge helysége bírái bizonyítják, miszerént helységünkbe született Belinszky Balázsnak, ki az újonczok közé be van sorozva, beállván dombrádi születésű, de jelenleg helységünkbe szolgált Varga János kezét adván, a katonai pályára elszánta magát. Mely iránt kérdés támad, ha vajon Belinszky Balázsért állott-e be vagy pedig a helységért? A tanúkat — kik szemmel látó tanúi voltak e dolognak — hitek letétele után kihallgatták, mely vallomás ekképp következik:

Első tanú Jánvári János nyíltan, hit letétele után vallja, hogy midőn bement a Kántor kortszába, Belinszky Balázs ezen felszólítására: “én is katona vagyok, kinek van kedve a katonai életre” a fent említett Varga János Belinszky Balázsnak kezét adott. Melyre Belinszky Balázs 1 pengő forint foglalót kezébe adott, utána bort parancsolt. Ezután szinte a jelen volt Jánvári Józsefnek is kezét adott, és a később beérkezett helység bírájának. De ezen beálláskor sem arról nem volt szó, hogy Belinszky Balázsért áll-e vagy pénzért, vagy pedig a helységért.

A második tanú Jánvári Dániel szinte ezt vallja.

A harmadik ugyanezt, Balogh Balázs.

A beállott újoncz pedig kihallgattatván, ő azt állítja, hogy ő nem Belinszky Balázsért állott — minthogy őt nem esmerte —, hanem Belinszky Balázst a jegyzőnek gondolván, így állott katonának.

Melyre nézve ezen tárgy kérdés alá jöven. Ennek eldöntésére — ha vajon Varga János a helység vagy Belinszky Balázs katonája — a tekintetes főszolgabíró urat azon alázatos kérelmünkkel keressük meg, hogy ezen tárgyat bölcs ítélete által eldönteni méltóztassék. Mely hogy így történt, azt nevünk aláírása, helységünk előpecsétjével erősítve is bizonyítjuk.

Döge, november 21-ik 1848-ik év.

Balog Mihály főbíró, Jánvári István főhites, Nonits András és Jasi Márton hitesek.

P. h. Kiadatott: Bíró János jegyző által

Hátirat: Jött 21-ik november 1848.

A bent írt tanúvallásokból, de a bírónak szóval előttem tett bizonyítása szerint is, Varga János a Belinszky Balázs felhívására csapott fel katonának. ‘S ő tőle 1 pft-ot fel is vett, ezért ő Belinszkyért tartozik katonává lenni. Kelt mint fent

Kastal Imre főszolgabíró helyettes

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. XI. 21.

Jelentés a bogdányi újoncállítás helyzetéről

289.

Bogdány, 1848. november 23.

Tekintetes Alispán Úr!

Bogdány küldi a tartozott újonczot. Többet küldünk egynél, hogy választathassék. Ez-
úttal alázatosan jelentjük, hogy Bogdánynak már nincs csak egy újoncza is az alsóbb négy
évből. Mire nézve méltóztassék a fensőbb határozatot ez iránt tudunkra adni, ha a 23 éve-
seken fölfelé kezdve küldjük-é ezután, vagy a 18 éves is alkalmas leend.

Tartozott tisztelettel vagyok, Bogdány, nov. 23. 1848.

A Tekintetes Alispány Úrnak alázatos szolgálója

Ország Pál helyettes főbíró

Címzés: Tekintetes Péchy László Úrnak, ezen Tekintetes Nemes Zabolch Megye Első
Alispányának hivatalból Kállóba.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. XI. 23.

A sorozásnál való ellenállásért egy újfehértói lakos börtönbüntetése

290.

Nagykálló, 1848. november 25.

Tekintetes Első Alispány Úr, Kegyes pártfogó Uram!

Fiam, Ivánczu György a 19 évesek behozásakori ellentállásért, mint nem annyira bűnös
a Tekintetes Törvényszék által megítélve, 5 heti tömlöczöt már kiszervedett, 's elbocsáj-
tatott a többi újoncz katonák közzé. De mivel ő előtte önként bejövén, akkor tekintetes Finta
Márton kapitány úr előtt hazudott. Kérdeztetvén: ha nincs e ő a többi ellenszegülők tettébe
részes? Felelte: nem vagyok. Ezért most a katonai törvény szerint újra elzárattatott. Fiam
szolgalegény volt, gazdája tartozik még néki megszolgált bérével, és csupán csak fiammal
akar számolni, különben nem fizetné. Erre nézve:

Esedezem egész alázattal Tekintetes Első Alispán úr előtt, hogy fiamat gazdjával szá-
molni, egy-két napi szabadsággal haza bocsájtatni rendelni méltóztassék.

Hálás tisztelettel lévén N. Kállóban, 25. nov. 1848.

Tekintetes Első Alispán Úrnak alázatos szolgálója

Ivánczu György R. újfehértói lakos

Hátirat: Tekintetes Péchújfalusi Péchy László Úrhoz, T. M. Zabolch megye Első Alis-
pánjához intézett alázatos kérése a bent írtnak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. XI. 25.

*Felsőbánya és Nagybánya ellenséges megszállása után
Szabolcs vármegye legfontosabb intézkedései.*

Nyírbátorban és Gyulajban 1800 nemzetőr összpontosítása, 4000 lándzsa készítése, a Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Bizottmány létrehozása, a nemzetőrség mellé katonaság kérése, 200 fős lovascapat felállítása, javaslatok a nemzetőrség szerveztségének emelésére

291/a.

Nagykálló, 1848. december 4.

Olvastatott Szatmár Németi Város Közönségének levele, mely által Felső 's Nagy Bánya városok Urban seregei általi elfoglaltatását tudatja. Egyszersmind e megyét önvédelme, az összes hon érdekében lehető védelmi erő rögtöni kiállítására, 's egy tejhatalmú Honvédelmi Bizottmány alakítására felszólítja.

Olvastatott továbbá Debreczen városa e tárgybani levele, mely által tudtul adja, mi szerént a szatmári utaknak határait erő pontjain a közlekedés fedezése, s az ellenség mozdulatairól értesülés végett lovas őrszemeket állított ki, felszólítván e megyét, hogy intézkedéseiről őt tudósítsa.

Végül felvétellett Nyíregyháza Város Közbátorsági Bizottmányának abbeli folyamodványa, mely szerént a kebelében állomásozó 43. számú honvédzászlóalj számára — addig is, míg rendes lőfegyverrel ellátatik — 1200 lándzsa elkészítését, a Megyei Házi Pénztár terhére kéri elrendeltetni.

Ezek felolvasatván elnök főispán előterjeszti, miszerént a veszély fenyegető voltánál fogva, kormánybiztosi minőségében a Batori és Nádudvari járásokból 1200 nemzetőr kiindítása, továbbá a Máramarosból haza térő 600 nemzetőr feltartóztatása eránt úgy rendelkezett, hogy e sereg Ny. Bátorba központosulván, ott magát hadi lábra állítsa.

Ezek folytán véleményezi a tanácskozmány:

1-ör Miután rendes szuronnyal ellátott lőfegyverrel csak éppen kevéssel rendelkezhetik e megye — fegyver nélkül pedig a nemzetőrség kiindítása céljának meg nem felelne —, szükségesnek véli a tanácskozmány, hogy a lehető legrövidebb idő alatt 4000 lándzsa a megye Házi Pénztára terhére készíttessék. Melyekkel az említett nemzetőrség és a Nyíregyházán állomásozó zászlóalj ideiglenesen felfegyverzendő leszen. A fegyver nemét a tanácskozmány legalkalmasabbnak véli azért, mert a kaszánál könnyebben s alkalmasabban forgatható, 's különösön a vasvillánál erősebb.

Kiállításra következőleg lenne eszközözlendő. Hatalmaztassanak fel:

Haczell Antal Nyíregyházán 2000,

Nyírbátorba Wittich postamester 1000,

Kisvárdában Farkas Ignác hasonlóan 1000 darab lándzsához megkívántató szuronnyal, a helybeli mesteremberek által — kik az állomány eminens jogánál fogva, az azonnali kiállításra a szükséges vasnak részökrei kiszolgáltatás mellett a legszigorúbb felelősség alatt, de egyszersmind határozandó díj mellett lesznek kötelezendők — elkészítésére.

A szükséges nyeleknek a Liget aljáról, hasonlóan az állomány eminens jogánál fogva — ha másképp nem, kényszerítő módokkal — a Házi Pénztár rovására, beszerzése Szilcz Ferenc esküdtre bízássék.

Addig is azonban, míg e lándzsák elkészülnének, a szükséges védelmi erő kiindítása fel nem függesztethetvén. A kirendelt nemzetőrök bármi kapható fegyverrel, s legalább is vasvillával lesznek ellátandók.

2-or Szükségesnek találtatik egy állandó Megyei Bizottmány, mely e vészes időben a megye székhelyén csupán honvédelmi tárgyakkal foglalkoznék, s azok körül teljes hata-

lommal intézkednék, folyvásti őszve köttetésbe lévén a szomszéd törvényhatóságok hasonló bizottmányaival.

3-or Miután rendes katonaság közre munkálása nélkül a nemzetőrség a honvédelem céljának a csata sikon kellőleg meg nem felel, s a Nyíregyházán állomásozó honvédzászlóalj sem felfegyverezve, sem bégyakorolva, sem katonai ruházattal ellátva nincs, szükségesnek véli a tanácskozmány az Országos Honvédelmi Bizottmányt felkérni az eránt, hogy kiindítandó nemzetőreink mellé mielébb — bár kevés számú lenne is ez — rendes katonaságot rendeljen.

4-er Nehogy azonban a különben is nem nagyon népes Ny. Bátor m. város feles számú nemzetőrség beszállásolásával túlterheltebb, ennek egy része szomszéd Gyulaj helységébe beszállásolandó.

Indítványoztatott, hogy miután a gyalogsereg lovasság nélkül a honvédrend céljának kellőleg meg nem felel, egy lovassereg felállítása is szükséges lenne.

Zoltán Mihályt és Nagy Istvánt felszólítandóknak véli a tanácskozmány az eránt, hogy — népszerűségekhez képest — leginkább a megye alsóbb vidéki lakosai közül legalább 200 főnyi lovascsapatot, melynek tisztjeit a fentebb említett Honvédi Bizottmány fogná nevezni, őszveállítsanak. Melynek tagjai magát lóval és lószerszámmal ellátván, a megye által lennének ennek használható insurrectionális²³² fegyvereivel felfegyverzendők. Addig is, míg e lovascsapat feláll, a megyei pandúrok fogván lovasság gyanánt szolgálni.

Ezen kétféle seregnek élelmezése és díjazása eránt:

Azt véleményezi a tanácskozmány, miszerént a gyalogság naponként egy font hússal s kenyérral ellátandó, s 4 pengő xr-ral — a lovasság pedig a fentebbi élelmezésen és lótartáson felül 8 p. xr-ral — lenne díjazandó. Minthogy azonban e teher rendkívül nyomná a megyei pénztárakat, miután a sereg kiindítása úgyis az őszves haza érdekében történik, az Országos Honvédelmi Bizottmány megkeresendő, hogy e terhet az országos pénztárból fedezze. Az előlegezést a megye teljesítvén. A gyalogsereg bétanítása eránti gondoskodást feleslegessé tette Kálmán Lajos őrnagy abbéli nyilatkozata, miszerént a zászlóaljánál szolgáló tiszték által ígéré a nemzetőrséget bégyakorolni.

Tapasztaltatván, miszerént számos Heves megyei nemzetőrök helyöket a harcmezőn hűtlenül elhagyva, szökevények képpen hazájukba visszaindultak.

Szükségesnek véli a tanácskozmány ezeket lefegyverzeni, fegyvereiket nyugtatvány mellett átvenni, 's ez eránt a szolgabírókat utasítani. S ebbéli eljárásunkról Heves megyét értesíteni, mely lefegyverzés többeken már fogamatba is vétetett. Mert bár a haza normális állapotjában ily lépés helyeselhető nem lenne, mi jelen környülmények között azonban szükséges az önvédelem tekintetéből. S okszerű azért, mivel e fegyverek az összes hazát veszélyeztető mozgalmak megzabolázására fognak fordítatni azok által, kik e veszélyhez sokkal közelébb állanak, mint Heves megye. 'S végre okszerű azért is, mert a fegyverek a minden rend nélkül, 's részben ínségben haza szállingózó nemzetőröknél biztosságban nincsenek.

Eötvös György nemzetőrségi őrnagy több javaslatokat terjesztvén elő a nemzetőrség organisatioja²³³, s kiindítása eránt.

A többiek a nemzetőrség rendezetlen volta miatt ezúttal mellőztetvén, szükségesnek véli a tanácskozmány azonnal életbe léptetni azt, hogy minden nemzetőrségi század két dobos tartására szorítottassék, mi az illető őrnagyok által lenne fogamatba veendő.

A tanácskozó Bizottmány véleménye alább következő módosításokkal elfogadtatván, jóváhagyatik. Nevezetesen a négyezer darab lándzsa — mely célra a megye raktárába levő

²³² insurrektio, insurrekció = fegyveres felkelés, a nemesség hadba vonulása, nemesi felkelés a magyar rendiség korában

²³³ organisatio, organizáció = szervezés, rendezés

vasmennység is fordítandó — mielőbbi kiállítására éranti erélyes intézkedésre, úgy ezeknek elkészüléséig a nemzetőrök által használandó vasvilláknak egyenesre leendő kinyújtatása, 's nyeleiknek hosszakra leendő készíttetése éranti rögtöni rendelkezésre Péchy László első alispán megbízatik. Továbbá honvédelmi bizottmányi tagokul Péchy László első alispán elnökle alatt, Lengyel Miklós főesperes, Somossy Ignác, Finta Márton, Kállay Menyhért és Ferenczy Alajos mint tollvivő oly utasítás mellett neveztetnek ki, miszerint hatáskörük egyedül a honvédelmi 's ezzel kapcsolatba levő tárgyakra teljes hatalommal, felelőség terhe alatt kiterjesztetvén. Az általok hozandó határozatra legalább három tagnak jelenléte múlhatatlanul megkívántatik. Időszakonként intézkedéseikről szóló jelentésüket e megye Kormányzó Bizottmányának bemutatni köteleztetvén, mely is közöltetés végett a négy főszolgabíróknak kiadatni határoztatik. Továbbá az alakítandó 200 főnyi lovascsapat ideiglenes vezetésére Domborovszky József — addig is, míg e részben kimerítő intézkedés történék — kineveztetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1171. sz.

291/b.

Szatmárnémeti, 1848. november 30.

Szabolcs Megye Képviselő Bizottmányának!

Éppen e perczen vettük a leverő hírt, hogy Urban nem elégülve meg Dézs alatt összesereglett tizenhatezernyi táborunk gyalázatos megfutamlását, 's Dézs visszafoglalását, egész táborával győzedelmesen előrenyomul. Úgyhogy a köztünk éppen most személyesen megjelent Teleki Sándor kormánybiztos nyilatkozata szerint, Felső 's Nagy Bánya Városok már ma Urbannak hódolandnak. Ez okból megfutamlott táborunknak Nagy Bányán összepontosított igen kicsi része, a megmentett tizenhat ágyukkal együtt ma már városunkban vonuland össze, hogy ha lehet, itt a tábort rendezve az ellenség továbbnyomulását legalább fenntartsák.

Városunk lakosai nincsenek elcsüggedve, bennünket hazafiúi lelkesedés hevít, 's mindenre készen állunk. Készen magunkat, 's a hon közös szabadságát utolsó csepp vérig védeni. 'S ez okból ma már egy Vidéki Honvéd Bizottmányt alakítánk, hogy a védeszközökről addig is, még a remélt segítség érkezik, óvatos gondossággal intézkedjenek.

Mínthogy azonban városunk megmentése, 's az ellenség itteni fenntartása a szomszéd megyék érdekeivel szoros kapcsolatban áll, testvéri bizalommal hívjuk fel önöket, hogy minden lehető védelmi erő összevgyüléséről, 's annak a veendő első rendeletre útnak indításáról intézkedni, egyszersmind kebelükből egy Teljhatalmú Bizottmányt — kikkel a védelem eszközeiről karöltve tanácskozassunk rögtön — kiküldeni siessenek. Igenis siessenek önök, mert minden késedelmi perczen egy nemzet halála rejlik.

Kelt Szatmárnémetiben, november 30-án 1848. tartott közgyűlésből.

Szatmár Németi Város Közönsége

Hátirat: December 1/1848.; L. 214.

Címzés: 24. Szatmárnémeti Város Közönségétől, Szabolcs Megye Képviselő Bizottmányának hivatalból sürgöny útján N. Kállóba.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1519. db. 1848.

291/c.

Debrecen, 1848. december 2.

4.

Debreczen Város Honvédi Bizottmányától
Szabolch Megye Kormányzó Bizottmányának!

Nem kétkedünk, miszerint Szathmár Németi Város Bizottmánya a bennünket Szathmári részekről fenyegető veszedelem felől Szathmár²³⁴ megyét is értesítette. Mindenesetre azonban sietünk azon városnak — hozzánk folyó évi november 30-ról intézett — levelét másolatban /. alatt önökkel közleni oly megjegyzéssel, miszerint a Debreczen város által nevezett teljes hatalmú Bizottmány maga részéről olyként intézkedett, hogy lovas őrszemei a Szathmári utaknak határinkat illető pontjain mától fogva folytonosan kiállítva legyenek: mind a közlekedést fedezendők, mind pedig az ellenség mozdulatairól a tudósításokat elhozandók.

Midőn e felől — addig is míg bővebben intézkedhetnénk — önöket tudósítjuk, felkérjük egyszermind avégett, hogy saját részokról e tárgyra vonatkozólag teendő intézkedések felől bennünket időről-időre értesíteni, 's a közveszély megelőzésére vagy elhárítására velünk öszvemunkálni szíveskedjenek.

Kelt Debreczenben, december 2-án 1848-ban tartott honvédelmi bizottmányi ülésből.

Debreczen Városa Honvédelmi Bizottmánya
Bayler István mk. elnök

Hátirat: December 3/848.

Címzés: 4. Debreczen Városa Honvéd Bizottmánytól, Szabolcs Megye Kormányzó Bizottmányának hivatalból N. Kállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1519. db. 1848.

291/d.

Nyíregyháza, 1848. december 2.

Tisztelt Megyei Kormányzó Bizottmány!

Az istentelen honarulás fuvallta vész hullámok folyvást közelebről fenyegetvén vidékünket, mindent meg kell tennünk 's mindent fel kell a' végett áldoznunk, hogy az ellenség csordáinak kellőleg ellenállhassunk. Mi, e tekintetből mindent meg akarván tenni, mit hatáskörünkhez képest tehetünk. Leginkább azon előfordulható esettől borzadunk, hogy az ellenség vagy az ellene való indulás szüksége jóformán gyakorlatlan nemzetöreinket, 's mindenek fölött a városunkban szállásoló mintegy 1200 erőteljes újonczainkat minden fegyver nélkül találja. Ez okból lehetetlen nem folyamodnunk Tisztelt Megyei Bizottmányhoz az iránt, miszerint a nálunk szállásoló 43-ik számú honvédzászlóalj számára addig is, míg rendes löfegyverrel láttatnék el, mintegy 1200 afféle lándzsát — melyet mi nemzetöreink számára gyenge tehetségünkhez képest pár százat már megszerzének a Megyei Házi Pénztár költségén — annál inkább sietve készíttetni méltóztassék, mivel a nevezett zászlóaljnak efféle lándzsákkal ideiglenes ellátását annak őrmagya is igen célszerűnek 's szükségesnek találta. És azon lándzsák a zászlóalj rendszeres felfegyverzése után a megyénkbeli nemzetörök használatára szolgálhatandnak.

²³⁴ Szathmár tévedés, helyesen Szabolcs vármegye

Tisztelettel maradván Nyíregyházán, 1848. évi december 2-án tartatott ülésünkben.
Tisztelt Megyei Kormányzó Bizottmányok Polgártársai

Nyíregyháza Városa Közbátorsági Bizottmánya

Hátirat: December 3/1848.

Szabolcs Megye Kormányzó Bizottmányához alázatos folyamodványa Nyíregyháza Városa Közbátorsági Bizottmányának.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1519. db. 1848.

291/e.

Nyíregyháza, 1848. december 2.

99 sz.

A Szabolcs Megyei Nemzetőrsereg Őrnagyától
Szabolcs Megye Tisztelt Főispánjához és Kormánybiztosához!

Ellenség ellen oly sereget vezényleni, mely rendhez és figyelemhez nem szokott, egy a legnagyobb feladatok közül való. Hogyha pedig ezökhöz az is járul, hogy választott és megszökött tisztjei eltávoztása miatt éppen a harczterre leendő menetel alkalmával kéntelen új tiszteket magának választani a sereg, nem tsoda ha a seregben a költsönös bizodalom hiányzik, 's nem lesz a sereg e hijány miatt összetartó, nem bátor, 's a bujtogatók, mint megannyi ellenség ellen elég erős.

Ily állapotban volt a Kolosvárra indult, 's onnan meg ütközetet sem várt 's szétszaladt szabolcsi Nemzetőrsereg.²³⁵

Nehogy tehát többé e történjen, bátor vagyok hivatalos állásomnál fogva tisztelettel felkérni Kormánybiztos Úr figyelmét e következőkre:

1-ör A nemzetőrsereg tagja tsak a lehetővé, aki a törvény értelmében képességgel bír. Határozattan mondattasson ki, hogy abban az esetben, ha a harcz mezejére kívánja a nemzetőrsereget a haza, ne légyen a helyettesítésnek helye, hanem ha méltányos okokra való tekintetből kivétel tétetik valamely nemzetőr irányában, maradjon az otthon minden helyettesítés nélkül. A tapasztalás azt mutatóván, hogy az ilyenek, mint rendhez és figyelemhez nem szoktattak, több kárt tesznek mint hasznot.

2-or A választott és választandó tisztok századukat el ne hagyassák, hanem felügyeletek alattiak között gyakran forduljanak meg. Azokat gyakorlatilag oktassák, honunk veszélyes körülményei között ügyünk igazságáról, 's a hon ellen törekvők gyalázatos tetteiről, és a gyáva tevéketlenséget követő szolgaság súlyáról világosítsák, és azoknak valóságáról a népet meggyőzni igyekezzenek.

3-or A fegyverbeni gyakorlat 's azzali bánás, szoktatván a katonát apródonként a harczterre való álláshoz, 's ez által szerezvén meg azt a bátorságot, hogy a harczteren a lödözés roppant lármáját kiállhassa. Szükséges minél előbb löfegyverről gondoskodni.

4-szer Oly rendet hozni be, mely által mindenki előre tudhassa, ha kívántatik a harczterre leendő menetel, hogy mikor következik ő menni, mire nézve célirányos lenne úgy rendelkezni.

5-ör Hogyha menni kell, a menendő sereg egy zászlóaljából állíttassék ki, 's azt váltsa fel a másik, úgy a 3-dik zászlóalj.

²³⁵ Az 1848. nov. 13-án Szamosújvárnál a császáriaktól elszenvedett vereség után a magyar hadsereg visszavonult Kolozsvárra. Innen a haditanácsra ment Eötvös György őrnagy távollétében, a Szabolcs vármegyei nemzetőrzászlóalj is megfutamadott, és hazáig meg sem állt.

6-szor A fegyelem szoros fenntartása tekintetéből nemzetőri törvények²³⁶, és tanács vagy törvényszék alakítása, 's a törvényeknek közöttök leendő kihirdetése által lehetne reményleni azt is, hogy a nemzetőrsereg rendez és figyelemhez szoktatódjon.

Tisztelettel megemlítvén végre azt is, hogy noha a Bátori járás tisztválasztás által még mindeddig sem volt rendezve, annál fogva annak arra nagy szüksége lenne. Mindazáltal a távol lévők hiánya miatt — alázatos véleményem szerint — jó lenne azt azoknak haza jöveteléig elhalasztani azért is, hogy annál érdemesebbekre essen a választás.

Kelt Nyíregyházán, december 2-dik 1848

Eötvös György mk. őrnagy

Címzés: 99. sz. A Szabolcs Megye Nemzetőrsereg Őrnagyától Szabolcs Megye Tisztelt Főispánjához és Kormánybiztosához Ő Méltóságos gróf Degenfeld Imre Úrnak hivatalból Tégláson.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. C. állag, sz. nélkül, 1848. XII. 2.

***A Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Bizottmány tagjául választott
Somossy Ignác képviselőnek az Országgyűléstől való hivatalos távolmaradása***

292.

Nagykálló, 1848. december 4.

Szóba hozatván ennek folytán, miszerént szomszéd Szathmár megyében történt vészes körülményeknél fogva Honvédelmi Bizottmány kinevezése igényeltetvén, 's ennek egyik tagjául Somossy Ignác országgyűlési követ kineveztetvén. Szükséges lenne az országgyűlés az eránt felkérni, hogy míg a nevezett Szathmár megyében történt vészes körülmények kedvezőbb fordulatot veendenek, az ideig Somossy Ignác országgyűlési követet, e megye által kinevezett Honvédelmi Bizottmány egyik tagjául tekinteni, 's e részbeni itthoni mulatására engedelmet adni méltóztassék.

Ezen indítvány folytán Somossy Ignác országgyűlési követre nézve, a felséges országgyűléshez felírás tétetni határoztatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1172. sz.

***A vadászcsapattal visszaérkezett szabolcsi tisztviselők felszólítása
korábbi hivatali állásuk átvételére***

293.

Nagykálló, 1848. december 4.

Gulácsy Károly helyettesített szolgabíró — László Alajos szolgabírónak a vadász csapattal hazajövetelével — hivataláról lemondván.

A felolvasott lemondás elfogadtatott, 's László Alajos szolgabíró hivatala átvételére utasítatik. Elhatároztatván ez alkalommal, hogy a vadász csapattal hazaérkezett rendes tisztviselőket, az első alispáni hivatal tisztvi hivatalok általvételére szólítsa fel.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1173. sz.

²³⁶ Az 1848. április 11-én szentesített törvények közül a XXII. szól a nemzetőrségről.

*A Szabolcs vármegyei nemzetőrség Kolozsvár alóli megfutamodását
vizsgáló küldöttség kinevezése*

294.

Nagykálló, 1848. december 4.

Főispán gróf Degenfeld Imre felemlíti, miszerént Kolos megye felhívására e megyéből Kolos megyébe rendelt nemzetőrök, Kolozsvár alól — a megye határozata ellenére minden fej nélkül hagyatva — a legnagyobb rendetlenséggel apróbb csapatokba haza jövének. Ezen rendellenes tett megvizsgálására küldöttséget nevezett ki, mely küldöttség munkálódását még be nem végezvén, e részben kimerítő jelentést nem adhat. A jelentő főispánnak a küldöttség kinevezése eránti intézkedése jóváhagyatván, a kinevezett küldöttség munkálódása további folytatására, 's bevezetésére utasítatik.

Eredeti jkv.-i tiszttáza. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1174. sz.

A Szabolcs vármegyei nemzetőrség tisztjeinek megválasztása

295.

Nagykálló, 1848. december 4.

Szóba hozatván ez alkalommal, hogy azon nemzetőrségi századokba, melyekben a tisztek elválasztása mindezeideig meg nem történt, a tisztek elválasztása eránt intézkedni szükséges lenne.

Ezen indítvány folytán az illető nemzetőrségi századok tisztjeinek, a szolgabírói hivatal útján eszközözendő elválasztások eránti intézkedéstételre, Péchy László első alispán megbízatik.

Eredeti jkv.-i tiszttáza. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1175. sz.

A Nádudvari járás csendbiztosának nemzetőrségi szolgálata alatti helyettesítése

296.

Nagykálló, 1848. december 4.

Péchy László első alispán jelenti, miszerént a Nádudvari járás csendbiztosai hivatala, Papp Albert csendbiztosnak a nemzetőrökkel katonáskodási ideje alatt megürülvén. A közbátorság czélszerűbb fenntartása tekintetéből, azon hivatalra főispán gróf Degenfeld Imre eddigi B. úrvárosi jegyzőt, Somogyi Imrét helyettesíteni egyszersmind tiszteletbeli csendbiztosnak kinevezte.

Az első alispáni jelentés folytán tett czélszerű intézkedése gróf Degenfeld Imre főispánnak helyeseltetvén, Somogyi Imre tiszteletbeli csendbiztos kinevezése a négy fősolgabírók által közöltetni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tiszttáza. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1176. sz.

A szabolcsi újoncok ruházatának anyagi fedezete

297.

Nagykálló, 1848. december 4.

A Pénzügyministerium rendelete, melyben e megye Közönségének tudtára adatik, hogy e megyébe kiállítandó újoncok felruházására 22.000 pft. — Eröss Lajos képviselőnek nyugtá-ványára, utólagos számadás terhe alatt — a Budai Főfizető Hivatalnál utalványoztatott.

Péchy László első alispán jelentvén, miszerént a rendeletben kitett pénzmennyiség már felvéve, 's rendeltetése helyére fordítva lévén, tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1184. sz.

A Szabolcs vármegyei újoncok foglaló pénze

298.

Nagykálló, 1848. december 4.

Megemlítettvén ez alkalommal, miszerént amennyibe a Közlönybe megjelent azon ren-deletnél fogva, melyben minden honvédszászlóaljbeli parancsnokok, a parancsnokságok alatti újoncok még ki nem kapott foglalópénzök kiadattatása szorgalmazására utasítatnak, arészben teendő tetemes kiadásokat a megye pénztára meg nem bírhatná. De különben is e megye által kiállított honvédújoncok mind felszerelési költségeik, mind pedig foglalópénz-beli illetőségekre nézve e megyének, a Honvédelmi Bizottmány által — Kállay Emánuel, mint megyei futárja által — már ígéret tétetett. Ennek folytán szükséges lenne a Honvédelmi Bizottmányt, e megye által kiállított honvédújoncok foglalópénzbeli illetőségek megren-delése, s kiadattatása eránti rendelkezésre felhívni.

Ezen indítvány folytán, e megye által kiállított honvédújoncok foglalópénzök megren-delése 's kiadattatása eszközlése eránti rendelkezés végett, a Honvédelmi Bizottmány megke-restaurantni határoztatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1185. sz.

A 43. honvédszászlóalj Nagykárolyba menetele, felszerelése és avatási pénze

299.

Nagykálló, 1848. december 4.

Kálmány őrnagy jelenti, miszerént a parancsnoksága alatti zászlóaljnak Bem felső-erdélyi tábornok 's fővezértől kapott rendeletnél fogva, időhalasztást nem szenvedve Nagy Károlyba kelletvén sietni, hol is az a szükséges fegyverekkel lesz ellátandó. Az említett zászlóaljnak mielőbb ruhávali ellátattatása eszközöltetését kéri. Továbbá a Közlöny 171. számában E. K/149. megjelent rendeletnél fogva, minden fő után 20 pft-okban meghatá-rozott avatási pénz kifizetése eránti rendelkezést kéri. 'S végre:

Tóth József és Tóth Gábor eltávozott honvédeknek a zászlóaljhozi rendeltetésöket esz-közöltetni kéri.

Az első és 3-ik pont alatti tárgyakat illetőleg, szükséges intézkedés 's maga alkalmazása végett a Honvédelmi Bizottmánynak kiadatni rendeltetik. A 2-ik pont alatti tárgyra nézve lévén e megyének már határozata, tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1190. sz.

A Szabolcs vármegyei pénzügyi bizottmány létrehozása és feladatai

300.

Nagykálló, 1848. december 4.

Más, ugyanazé²³⁷, melyben tudtul adatik, hogy — addig is, míg az ország szükségei fedezésére kellő honi adó eránt törvényes intézkedés tétetnek — a törvényhatóság házi, 's ne talán egy részben jövő betudás mellett megkívántató egyéb kiadásokra nézve, a Képviselőház határozata alapján következők rendeltetnek. Miszerént a törvényhatóság elnöke rögtön egybehíván a Bizottmányt, ez egy hét tagból álló Bizottmányt fog kiküldeni, kik a Bizottmány előtt a közlött esküformát leteszik. 'S ezen Választmány intézkedendik a november 's december hólnapokra eshető adó kitudakolásáról, a katonai élelmezésnek árcsökkentés útján kiadatásáról, a közteherviselés felállított elve szerint a közmunkáknak a megírt módoni teljesítésről, továbbá az előfogatozásnak a háziadó rovatába leendő foglaltatásáról.

E folyó év november 's december hólnapokra eső adóra nézve e megye már intézkedvén. Amennyiben a felolvasott ministeri rendeletben elsoroltak még használhatók lennének, ezeknek sikerszerzésére a Honvédelmi Bizottmány Répásy János házi főpénztárnok, 's Molnár Gergely számvevővel kineveztetnek.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1202. sz.

A Szabolcsban kiütött epemirigy, azaz a kolera terjedésének megakadályozása

301/a.

Nagykálló, 1848. december 4.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány e megye főispánja jelentése folytán, e megyében kiütött epemirigy meggátlása végett hathatós intézkedés tételre, 's a veszély terjedése, lehetőleg meggátlása végett a betegek elkülönözésére szólítja fel e megye főispánját.

Constantin Mihály és Posony János főorvosoknak magok alkalmazása végett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1204. sz.

301/b.

Pest, 1848. november 19.

3233./E. sz.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány
Zabolch Megyei Főispán Úrnak!

Folyó hó 14-én 114. sz. alatt kelt jelentésére felszólíttatik ön, hogy a megyében kiütött epemirigy meggátlása iránt a körülményekhez képest hathatósan intézkedni, s figyelmét főleg odafordítani igyekezzék, hogy a betegek elkülönözése által e veszély terjedése lehetőleg elháríttassék.

Pesten, november 19. 1848.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány
Perényi Zsigmond mk. helyettes elnök

Hátirat: 1204.; 359.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1547. db. 1848.

²³⁷ A Pénzügyi Ministeriumé

A 43. honvédszászlóalj zsoldjának fedezete

302.

Nagykálló, 1848. december 4.

Ez alkalommal Péchy László első alispán felemlíti, miszerint a Nyíregyházán lévő 43. honvédszászlóalj zsoldja fedezésére, a Hadi Pénztárból 10.000 pengő forintoknak kivétele eránt elnökiileg rendelkezvén, ezen pénzmennyiséget utalványoztatni kéri.

A jelentő első alispánnak, a Hadi Pénztárból 10.000 pengő forintoknak — a 43-ik zászlóalj zsoldja fedezésére — kivétele eránti rendelkezése jóváhagyatván. Azon mennyiség határozatilag is utalványoztatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1208. sz.

*A Szabolcs vármegyei nemzetőrök kővárvidéki és dési tartózkodása idején
eltulajdonított javak keresése*

303/a.

Nagykálló, 1848. december 4.

Katona Miklós őrnagy a Haditanácshoz érkezett több rendbeli azon tudósításoknál fogva, hogy a kővári és dézsi táborozásai alkalmával a nemzetőrök, különösen pedig a tisztek több szarvasmarhákat 's egyéb javakat kierőszakoltak, felszólítja ezen megyét, hogy a megyei szolgabírók ezen javak felkeresésére 's számvételére kirendeltetvén, a találandókhoz képest hozzá jelentés tétessék.

Mind a 16 szolgabírók odautasítatnak, miszerint a kővári és dézsi táborozásokon részt vett nemzetőrökre nézve a legszigorúbb tiszti nyomozást véghezvivén, a netalán azon vidékekről elhajtott marhák 's egyéb vagyonok feljegyzése eránti jelentésöket, az első alispáni hivatalnak mielőbb mutassák be.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1210. sz.

303/b.

Nagybánya, 1848. november 27.

320/848.

Nagybányai tábor parancsnokától
Szabolcs megyének!

Főhadiszállás Nagybánya, nov. 27. 1848.

Sajnos érzéssel vette a Haditanács azon többrendű tudósításokat, melyekben nemzet-
őreink — különösen a tisztek — a kővári és dézsi táborozás alatt több szarvasmarhák, 's más egyéb javak kierőszakolásával vádoltatnak. Ennek következtében felkérem a Megyei Bizottmányt, miszerint a megyei szolgabíráknak járasonként azon javak felkeresését és számbavételét megrendelvén, a találtak kimutatását velem közölni szíveskedjék.

Katona Miklós mk. őrnagy

Hátirat: 1210. Dec. 1./848.; 213.

Mind a 16 szolgabíróknak komolyan kötelességökbé tétetik a legszigorúbb vizsgálat.

Címzés: N. Bányai mozgó sereg parancsnokától, Szabolcs Megye Bizottmányához hivatalból N. Kállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1550. db. 1848.

**Rakamaz előjáróinak kérelme Máramarosba küldött nemzetőreik haza engedéséért,
és megégett helységük elfogatoztatásának csökkentéséért**

304.

Nagykálló, 1848. december 4.

Rakamaz helysége Közönsége a Máramarosba elküldött nemzetőreiknek — családok fenntarthatása tekintetéből — haza bocsájtatásokért, továbbá megégett helységekre a gyakorta átutazó katonák, nemzetőrök vitele által teherül szolgáló forspontozásoknak²³⁸, más helységekkel való megosztásáért esedeznek.

A Máramarosból haza jövődő nemzetőröknek elbocsájtatásokra nézve, a Honvédelmi Bizottmány a maga idejében intézkedvén. Ami pedig a folyamodók forspontozásbeli terhelteséket illeti, Kállay Ubul fő- és Szepsy István alszolgabírók odautasítatnak, miszerént a folyamodók kérelme figyelembe vételével a nagy mennyiségben kiállítani kellett forspontokat, a szomszéd helységekbeli kiállításokkal könnyítsék.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1213. sz.

Egy gulyásbojtár sorshúzás nélküli, erőszakos besorozása

305.

Nagykálló, 1848. december 4.

Bónis Menyhért 21 évet meghaladott gulyásbojtárjának — sorshúzáson kívül, a théti bírók általi — elhurczoltatását, udvarának a théti bírók általi megtámadását, gazdasszonyának megkínzását panaszolván. Ezen sérelme orvoslásáért, 's a théti bírók alóli felmentetésével, egyedül szolgabíró rendelése alá leendő helyhezteséért esedezik.

A folyamodás első részét illető panasznak körülményesen leendő megvizsgálása végett, Király József szakaszbeli szolgabírónak kiadatni rendeltetik. Ami a folyamodás másik részét illeti, amennyiben az a közigazgatás célszerű menetele miatt megengedhető nem lenne, a folyamodó kérelme teljesíthetőnek nem találhatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1214. sz.

A nagykállói előjáróság választásának törvénytelenége

306.

Nagykálló, 1848. december 4.

Vass Tamás — Fintor József ügyvédnek a nép közötti izgatása miatt — N. kállói jegyzői hivatalától minden ok nélküli megfosztatását, 's neveletlen gyermekeinek szomorú sorsra való jutásokat panaszolván, jegyzői hivatalábani visszahelyhezteséért esedezik.

N. Kálló városa több polgárai a város előjáróinak nem a törvény rendelete szerénti elválasztatásokat, 's a jegyzői hivatalból kihagyott jegyzőjökkel megelégedéseket adván elő. A tanácsból kihagyott előjáróknak 's hivatalától elmozdított jegyzőjöknek hivatalokbani visszahelyhezteséért, továbbá Fintor Mihály volt bírónak — ki az adózó árvák pénzét,

²³⁸ forspont = Hazánkban a XVII. századtól általánossá váló jobbágyi kötelezettség. A jobbágyságnak lovait, szekerét különféle célokra, állami és vármegyei szolgálatra kellett kiállítania, pl. hadiszállítás, postajáratok.

javait minden számadás nélkül kezelte — megszámadoltatására egy küldöttség kinevezéséért esedeznek.

A két rendbeli folyamodásbani kitételek körülményesen leendő megvizsgálására Papp Antal szolgabíró, 's az annak javai eránti intézkedés tekintetéből Nyíry László tiszt. ügyvéd kineveztetnek.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1216. sz.

Krauz Herczku fia katonakötelezettsége teljesítésére, egy pénzért megfogadott személy besoroztatását kéri

307/a.

Nagykálló, 1848. december 4.

Krauz Herczku madai izraelita előadja, hogy Krauz Sámuel 16 éves fia helyett, ki három esztendő múlva tartoznék katonáskodni, Juhász István rohodi lakost állítván a haza vészes körülményei közepette katonának. Ezen általa kiállított katonának fia jövődő katonáskodásbani betudásáért, 's megnyugtatóására errőli bizonyítvány kiadásáért esedezik.

Azon hazafiúi tette Krauz Herczku N. madai izraelitának, hogy a haza védelmére egy újonczot ajánlott, szívesen fogadtatván. Erről nekie bizonyítvány adatni rendeltetik. Afelett azonban, ha vajon ezen katona adása jövődöre nézve fia katonáskodásába beszámítható lesz-é, a törvényhozás rendelkezésétől függvén, a jelen bizottmányi ülés nem határozhat.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1217. sz.

307/b.

Mada, 1848. november 22.

Tisztelt Alispány Úr!

Sok a vész ármánydúlta szeretett hazánk felett, 's nincs kar, mit hű fiaitól szerencsés kibontakozása igénybe ne venne. 'S ha jelen körülményeket felveszem, úgy vagyok meggyőződve: a közanya, a hon iránt leghívebb polgári lánggal dobog fel annak kebele, ki oltárára akkor hozza elő áldozatát, midőn annak szüksége leginkább fent forog. Ily meggyőződéstül lelkesítve fiam Krauz Sámuel, ki jelenleg 16 éves, így három esztendő múlva — midőn jó Istenünk kegyelméből szebb jövő derülhetvén hazánk egére, ő segélye inkább nélkülözhető leendő — jönne törvényszabta katonai besorozás alá. Jelenleg helyébe, becsületes rohodi lakos Juhász István ifjat oly kéréssel ajánlom fel katonának, hogy ezen általam állított egyénnek sorkatonai szolgálatját, idővel fennírt fiam által teljesítettnek venni méltóztassék.

Meg vagyok győződve, hogy a Tisztelt Alispány Úr ezen kérésemet — akár mint becsületes polgárnak, akár mint atyának — méltányolni fogja, s ebbe segédkezeket nyújtani méltóztatik.

Mely kérésem sikerülése esetire, hogy fiam midőn a katonai szolgálatra megkívánt életidőt elérndi, saját házi tűzhelyétül s család gondjaitól a sorkatonai szolgálatra — mint már általa teljesítettetre — ne kényszerítettessen, róla adandó bizonyítványt kérve, alázatos tisztelettel vagyok Madán, 22-ik novemb. 1848.

Tisztelt Alispány Úrnak alázatos szolgálója

Krauz Herczku madai izraelita

Hátirat: 1217. Nov. 23/848.; 205.

Tisztelt Péchy László Szabolcs megyei alispány úrhozi kérvénye a bent írtnak.

Bizottmány elébe terjesztendő.

Ezen hazafiúi tette felől a bizonyítás kiadatik. Arról pedig, hogy jövődre imputalodni²³⁹ fogna-é, a törvényhozás fog határozni.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1553. db. 1848.

Bodnár István tiszteletbeli jegyzővé kinevezése

308.

Nagykálló, 1848. december 4.

Főispán gróf Degenfeld Imre Bodnár Istvánt tiszt. jegyzőnek kinevezvén.

A jegyzői eskü letételére elnökielg felszólíttatván, 's közhírré tétel végett a négy főszolgabíróknak kiadatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1223. sz.

Polgár mezőváros újoncainak a Bocskai-csapatba való sorozása

309/a.

Nagykálló, 1848. december 4.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány arról értesít, hogy Polgár m. városa részéről még kiállítandó újonczoknak, a Bocskai-csapatba leendő soroztatása eránt a kívánt rendeletek megtétettek.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1231. sz.

309/b.

Hajdúböszörmény, 1848. december 11.

112. szám

Bocskai-csapat Főparancsnokságától

Polgár város Elöljáróinak!

H. Böszörmény, december 11-én 1848.

Az Országos Honvédelmi Bizottmánynak 3581/e. szám alatt kelt, 's /. alatt másolatban mellékelt rendeletét azon hivatalos megkereséssel közlöm a tisztelt előljárással, hogy az abban érdeklött 51. újonczbeli illetőségnek még ki nem állított részét a Bocskai-csapatba leendő soroztathatás végett rögtön állítsák ki. És az általam e végett megbízott százados Ercsey Lajos úrnak szolgáltassák kezéhez, ki az újonczokat személyesen fogja megvizsgálni, 's a csapathoz átszállítani. Hivatalos tudomásom szerint még eddig 32 egyén soroztatott Polgárról a csapatba, s így a hátralék még 19 újoncz, kiknek kiállítását is ismerjék Önök hazafiúi kötelességüknek.

²³⁹ imputál = betud, beszámít

Egyszersmind tudatom Önökkel, hogy a // alatt mellékelt rendelet értelmében toborzást rendeltem Polgárra. Azért nyújtsanak Önök segédkezet Ercsey százados úrnak a toborzásnál, 's a toborzandó újonczok átszállításánál.

Ercsey százados úr népgyűlést fog hirdetni, melyben a népet a haza védelmére 's a Bocskai-csapatba leendő állásra buzdítani fogja. Az előljáróság tehát adja tudtára jó eleve a népnek a népgyűlés idejét.

Sillye Gábor mk. Hajdúkerületi kormánybiztos

Címzés: 112/848. Hajdúkerületi kormánybiztostól Polgár város előljáróinak hivatalból Polgáron.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1848. XII. 11.

309/c.

Pest, 1848. november 21.

3581/e.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány
Sillye Gábor Hajdúkerületi Kormánybiztosnak!

Szabolcs vármegye azt kívánván, hogy Polgár városa lélekszám arányban eső 51 újonczbeli illetőségnek még ki nem állított, de már beszedetni rendelt része is a Bocskai-csapatba soroztassék, valamint e városnak többi újonczai is oda soroztattak. A Honvédelmi Bizottmány rendeli, hogy Ön a maga idején ehhez képest intézkedjék.

Pest, november 21-én 1848.

A Honvédelmi Bizottmány
Nyáry Pál mk. h. elnök

Olvastatott.

Hátirat: ./.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1848. XI. 21. Melléklet.

309/d.

Budapest, 1848. november 20.

8294./ n. ö. t. szám

Az Országos Nemzetőrségi Tanács
Sillye Gábor Hajdúkerületi Kormánybiztos Úrnak!

Pesten, lakásán

Budapest, 1848. november 20.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány meghagyásából ezennel Önnek engedelem adatik Bihar megyében Szalontán, Deretskén, Kabán 's a többi, úgynevezett praetendens²⁴⁰ hajdú városokban. Nem különben Kis Marján, Polgáron, Szabolcs megyében, és ahol Ön legczél-szerűbbnek tudja a Bocskai-csapat számára toborzásokat rendelni.

Nádossy Sándor Ezredes

Olvastatott.

Hátirat: //.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1848. XII. 20. Melléklet.

²⁴⁰ praetendens = követelő, igénylő

309/e.

Hajdúböszörmény, 1848. dec. 11.

Bocskai-csapat Főparancsnokságától
Polgár város Népének

113. szám

H. Böszörmény, december 11-én 848.

Barátim 's Testvéreim!

Hazánk veszedelemben van, mindenfelől ellenséggel van az megtámadva. 'S a hűtelen uralkodóház ellenünk, magyarok ellen irtó háborút indított, 's országunkat több oldalról megtámadta. Most tehát nekünk érdekünkbe áll tömegestől felkelni a haza védelmére, és megtisztítani a gaz ellenségtől az elárult szegény hazát.

Barátim! Önök dicső elődei Bocskai István fejedelem zászlója alatt küzdöttek Magyarország függetlenségéért 's szabadságáért. Most ezen zászló ismét kitűzetett, mely alatt hazánk szabadságának 's függetlenségének kell kivívatnia. Én ezen zászló alá hívom Önöket, ezen szent ereklye alatt kívánom, hogy Önök is részt vegyenek magyarhon megmentésében.

A Honvédelmi Bizottmány elnöke Kossuth Lajos úr, kit Isten tartson meg e szegény elárult haza javára, egy legközelebb hozzám intézett levelében, midőn a Bocskai zászlóaljak minél előbbi felszerelését sürgetné, a többek közt azt mondja: "A haza megvárja a szabadság régi harcosaitól, a hajdúktól, hogy Erdélyt Magyarországnak visszavegyék." mi ezen roppant bizodalmat, mellyel irántunk a nemzet viseltetik, meg akarjuk osztani önökkel, 's felhívjuk önöket, hogy valamint derék ős apáik, úgy Önök, azok lelkes utódi vegyenek részt Magyarországnak szabadságharczában.

Föl tehát barátim! Derék polgáriak fegyverre! Seregeljünk öszve a szabadság szent ereklyéje, Bocskai ős zászlója alatt, és mentsük meg a hazát! Mentsük meg a fenyegetett szabadságot, és egyesülve foglaljuk vissza az árulás által elvesztett Erdélyt! Átkozott legyen a férfiú, ki most karját a haza védelmére nem emeli, mert a nem szereti hazáját, nem rokonait, testvéreit, nem önmagát.

Még egyszer szólítom fel önöket, járuljanak a zászló alá, mely alatt szabadságunknak 's hazánk függetlenségének meg kell mentetnie.

Isten áldja meg Polgár város derék lakosait!

Sillye Gábor mk. hajdúkerületi kormánybiztos

Hátirat: ./.

Címzés: 113. szám. A Hajdúkerületi Kormánybiztostól Polgár Város Népének hivatalból Polgáron.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 101. C. állag, sz. nélkül, 1848. XII. 11.

A még alakulathoz be nem osztott szabolcsi újoncok Pestre küldése

310.

Nagykálló, 1848. december 4.

Az Országos Nemzetőrségi Tanács, a Közlöny 153-ik számában nov. 10-ről köztudomásra juttatott felszólítás következtében, a felesleges újonczoknak — czélszerű kíséret mellett, a legszükségesebb polgári öltönnyel felruházva — Pestre leendő szállíttatások eránti rendelkezésre szólítja fel e megye főispánját.

A szükséges intézkedések már megtörténvén, tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1233. sz.

A Szabolcs által kért ágyúk megadásának lehetetlensége

311.

Nagykálló, 1848. december 4.

Az Országos Nemzetőrségi Tanács e megye első alispánja felszólítására tudatja, hogy az óhajtott hat ágyúkat — amennyiben nincs — el nem küldheti.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1234. sz.

*A 17. (2. román, beszerce–naszódi) határőrezred 1. zászlóaljának
Nádudvar mezővárosában való elhelyezése*

312.

Nagykálló, 1848. december 4.

A hadügyminister rendelete, mely által a Király-hágón túli 2-ik oláh ezred első zászlóaljának Nádudvar mezővárosábani küldése, 's — addig, míg hazájokba indíttathatnának — ottani maradások tudtul adatván. Azoknak elhelyezések 's élmezéssel leendő ellátások — melyek piaci áron lesznek annak idejébe az adótartozásba beszámítandók —, 's különösen egy tisztviselő felügyelésére való bizatások rendeltetik.

Elnökileg a szükséges intézkedések már megtörténvén, tudományul vétetik. Azonban a rendelet mása — maga alkalmazása végett — Molnár Gergely számvevőnek kiadni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 4. kb. jkv. 1235. sz.

*A Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Bizottmány megalakulása
és lovasfutárok felállítása*

313.

Nagykálló, 1848. december 4.

1848. évi december 4-én Szabolcs megyebeli N. Kálló m. városban, Péchy László első alispán elnökle alatt Finta Márton, Lengyel Miklós, Somossy Ignác és Ferenczi Aloiz — ez utóbbi ügy is, mint jegyző — jelenlétükben tartott Honvédi Bizottmány ülésében.

Szabolcs Megyei Közgyűlési Bizottmány által egy állandóan a megye székhelyén tartózkodó, 's a honvédelmi ügyekkel foglalkozó Honvédi Megyei Bizottmány neveztetvén ki teljes hatalommal.

Ezen Honvédi Bizottmány alakítottnak nyilvánítja magát. 'S erről, valamint az Országos Honvédelmi Bizottmányt, úgy a szomszéd Ung, Bereg, Zemplén, Szatmár megye és város, 's Debrecen törv. hatóságait oly kijelentés mellett rendeli tudósíttatni, hogy a gyorsabb közlekedés tekintetéből ezen Bizottmány e megye kebelében Rakamaz, Bezdéd, Mada, Bátor és bökönyi főútvonalokon állomásonkint lovas embereket állítván föl, és tartván készen, ezek által fognak előjövendő esetekben a tudósítások küldetni. Önkeblükben is hasonló intézkedésre a nevezett szomszéd törv. hatóságok fölhívatván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 4. hb. jkv. 1. sz.

*A máramarosi, beregi és ungi hágók fegyveres őrzésének megszervezése,
az oláh és orosz nemzetiségű honvédeknek magyarokkal való felcserélése,
a 43. honvédzászlóalj felfegyverzése, a Szabolcs vármegyei nemzetőrség szervezése*

314.

Nagykálló, 1848. december 4.

E Megyebeli Honvédi Bizottmány mindenekelőtt a védelmi eszközök czélszerű megválasztását tartja szem előtt, 's ez okból körültekintvén országunk keleti és északi határait, 's az azok megvédésére fordítható erőt.

Az Országos Honvédelmi Bizottmányt következők felől határozta feliratilag értesíteni, 's illetőleg megkérni:

1.) Miután különféle utasok által úgy van értesítve e Honvédi Bizottmány, hogy a máramarosi felső útvonal nyílásától fogva egész a duklai bejárásig, különösen pedig az Ungvárnak vezető uzsoki bejárásnál — elegendő katonai erő födezet hiánya miatt, — szabad járás-kelés van, ezen vonalak bejárásaira az Orsz. Honvédi Bizottmány mielőbb elegendő födezetet rendeljen.

2.) Máramarosban, az annyira féltős sóbányák közepette, az ottani oláh és orosz fajú, gyakorlatlan honvédek helyett gyakorlottabb, tökéletesbben felszerelt és tiszta magyar elemű honvédeket küldjön az Orsz. Honvédi Bizottmány. És már csak annál fogva is, hogy a most megyénkben alakított 43-ik zászlóaljbeli honvédeinket ilyes, és más hazai szolgálatra mielőbb alkalmazni lehessen, ezek részére kellő fegyverek és töltnyek kéretni rendeltetnek.

3.) Följelenetni határozatott, miszerint nemzetőreinknek megyeszerte kívánt rendeztetése, őrnagy Patay Istvánnak a szabolcsi önkéntes csapattal lett eltávozása után, egyetlen megyei őrnagy Eötvös György által — részint idő hiánya, részint megyénk kiterjedése miatt — kevésbé sikerült. Annyira, hogy a kolosvári és dési szerentsétlen hadjárások is jobbra a gyakorlatlanságnak és rendezet hiányának lennének tulajdoníthatók. Ez okból nemzetőrségünk közül 1200-at úgy tett e Bizottmány mozdíthatóvá, 's olyformán összpontosított és állított katonai lábra Ny. Báthor m. városban, hogy addig is, míg kellő fegyverrel ellátatnának, ideiglenesen lándzsákkal begyakoroltassanak és folytonosan taníttassanak. Mely begyakorlás és tanítás, miután megyei őrnagy Eötvös György a kolosvári futás óta, — a mellet hogy mind ezideig be nem fejezhetett vizsgálat alatt van, — nemzetőreink bizalmát kevésbé látszatik bírni. 'S ez okból az Orsz. Honvédelmi Bizottmány által eszközzendő mielőbbi fölcseréltetését óhajtánánk, a 43-ik zászlóaljbeli első százados Kálnoky Antalra bízott, ki rendeltetése helyére már el is ment.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 4. hb. jkv. 2. sz.

A Szabolcs vármegyei lovascsapat szervezése

315.

Nagykálló, 1848. december 4.

A Megyei Közgyűlési Bizottmány határozatánál fogva felállítatni rendelt lovascsapatnak, a már kiküldött toborzókon kívül mielőbbi kiállítására mentül több részében a megyének, 's mentül több egység által vezethetvén kívánt sikerre.

Megyebeli mind a 16 szolgabírónak kötelességébe tétetik, hogy szakaszaikban a legnépszerűbb emberek közremunkálását felhasználva, 's előadva, hogy azon jutalmon kívül, mely

édes hazánk szabadságának megvédésére tett bármi csekély szolgálatból az öntudatos kebelre áradozik, dicsőség lesz a pályabér. Buzdítson mindenkit, 's igyekezzen ezen lovascsapatot mentül több önkéntes egyénnel szaporítani, tudtára adván kinek-kinek, hogy ezen hadjárás csak a legközelebbi veszély elhárításáig fog tartani. 'S akinek fegyvere van, saját fegyverével, mindenesetre pedig saját felszerszámozott lovával tartozik a szolgálatot tenni, 's magát legott e Honvédi Bizottmány által kineveztetendő lovas főtiszt parancsnoksága alá bejelenteni. A szokott 8 xr. pengő napdíjon kívül, naponként egy készlet kenyér, egy font hús és lovának a szokott tartás biztosítottatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 4. hb. jkv. 3. sz.

A Szabolcs vármegyei lovascsapat kardokkal való felszerelése

316.

Nagykálló, 1848. december 4.

Ezen lovascsapat részére a megyei kardok is fordítandók lévén.

Elnök alispán a künn lévő megyei kardokat minél előbb szedesse be, 's tétesse használható állapotba.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 4. hb. jkv. 4. sz.

Határozat a honvédek részére 1500 darab szuronyos fegyver beszerzéséről

317.

Nagykálló, 1848. december 4.

Mennyibe úgy tapasztaltatik, hogy az állomány által a honvédek részére sem állítható elő kellő mennyiséggel és gyorsasággal a szükséges fegyverek. 'S annál fogva reményleni sem lehet, hogy az állomány útján nemzetöreinket egyhamar felfegyverezhetnők. Javaslathozatott, hogy más hatóságok példájára jó lenne fegyver beszerzetését magányvállalkozókra bízni.

Ezen javallat elfogadtatott, 's elnök alispán 1500 szuronyos fegyvernek, magányvállalkozók általi beszerzése végett megbízott. Mellyel kapcsolatban:

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 4. hb. jkv. 5. sz.

Fegyverbeszerzési kölcsön kérése az Országos Honvédelmi Bizottmánytól

318/a.

Nagykálló, 1848. december 4.

A fegyverek beszerzésére megkívántató pénz hiánya említettén föl.

Miután ezen pénzhiánynak hazánkat dúló viszályok miatt, a minden oldalról fenn akadt kereskedés, 's a gazdálkodás általános pangása az oka. 'S a többnyire nagyvárosokban történni szokott katonai felszerelésekből, és katonatartásokból eredni szokott pénzforgalom

hozzánk még nem hatott. Azon reményben, hogy hazánk viszonyainak jobbra fordultával a kereseti források előttünk is megnyílandanak, az Orsz. Honv. Bizottmánytól fegyverek szerzésére 24 ezer pengő ft., sebes posta útján kölcsön kéretni határoztatott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 4. hb. jkv. 6. sz.

318/b.

Nagykálló, 1848. december 4.

6.

Országos Honvédelmi Bizottmányhoz Budapesten!

Megyebeli nemeztőreink használhatóságára nézve multhatlanul megkívántatván, annak minden áron és bárhonnan előteremthető fegyverekkel ellátása. Nem késett ezen Megyei Honvédi Bizottmány úgy rendelkezni, hogy legalább 1500 szuronyos fegyverek, mind megannyi nemzetőreink által annak idejében készpénzért megvásárlandók szereztessenek.

Megyébe pedig, jelenleg édes hazánkat dúló viszályok miatt, a minden oldalról fennakadt kereskedés, mezőgazdaságunk általános pangása, és minden kereset mód megszűnte, vidékünkben tetemesen észrevehető pénzsűkét idéze elő. És még csak a többnyire nagyvárosokban történni szokott, katonai felszerelésekből 's katonatartásokból eredő pénzforgalomnak sem örvendhetünk. Az ezen előállítandó fegyverek megszerzésére szükséges pénzt e Bizottmány hírtelenében, midőn előlegezések is kívántatnának, ki nem teremtheti másként, mint kölcsön útján.

Minél fogva, bizván az Országos Honvédelmi Bizottmány nemzeti erőnk nevelési erős akaratában, nemzetőreink részére szükséges fegyverek megszerzése végett, úgy kérünk kölcsön az országos pénztárból 24 ezer ezüst forintot, hogy hazánk viszonyainak jobbra fordultával, midőn a kereseti források előttünk is megújulandnak, és különben áldott vidékünkre az oda fenn tetemesen tapasztalható pénzforgalom leszivároghat; az országos pénztárnak mi azt azonnal visszafizetendjük.

Kelt N. Kállóban, 1848-ik évi dec. 4-én tart. honvédi bizottmányi ülésünkben.

Hátirat: 6. Elküldetett: 6/12. 48.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

A kállósemjéni nemzetőrök szolgálattól való vonakodása

319.

Nagykálló, 1848. december 4.

Elnök alispán előterjeszti, miként K. Semjénben az összeirt és sorshúzott nemzetőrök nem akarnak kiállani a szolgálat helyére.

Előterjesztő alispán kötelezze az előljárokát a sorshúzott nemzetőrök névlajstromának bemutatására, 's rendelkezzen, hogy minden sorshúzott nemzetőr 24 óra alatt rendeltetése helyére álljon. A vonakodókat legott bekísértetve, Törvényszék elébe állítsa.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 4. hb. jkv. 7. sz.

A véderő jövőbeni kiállításának szabályai

320.

Nagykálló, 1848. december 4.

A védő erőnek jövőendő kiállítására nézve.

Köröztetni határozza a Bizottmány, miszerint az ezentúl kiállítandó védsereg népfelkelés alapján, 's ennek fokozata szerint:

Első ízben ugyan minden erőteljes ember — az özvegyasszonyok fiait is ideértve — és a törvényes qualificatioban²⁴¹ álló — habár az 50 évet meghaladta legyen is, — de kiknek azonba a helyettesítés megengedtetik, sorshúzás útjání szolgálatra köteleztetik. Értetödvén, hogy a törvény és ministeri rendeletek által szolgálat alól kivett hivatalnokok, e fokozatnál továbbra is kivétetnek. Nem azonba:

A második fokozatban, midön általános népfelkelés hirdetésére mindenkinek menni kell, aki csak mozoghat.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 4. hb. jkv. 8. sz.

A Désről megfutamodott szabolcsi nemzetörök fegyvereinek más alakulatnak való átadása

321/a.

Nagykálló, 1848. december 6.

1848-k évi dec. 6-án N. Kállóban tartott Honv. Bizottmány ülésében.

Olvastatott Szatmár Németiben alakult Vidéki Honvédelmi Bizottmánynak sürgöny útján érkezett, 's dec. 4-én szám nélkül kelt levele, melyben megyénkből hozzájuk kimozdított nemzetöri századunk részére, a dézsi táborból megfutamlott nemzetöreink fegyvereit beszedetni, 's hozzájuk küldetni kéri.

Ezen fegyverek beszedése végett tesz ugyan e Bizottmány intézkedést. Hanem mennyibe azok az ugyancsak Szatmár érdekében, Ny. Bátorba összpontosított 1200 nemzetöreink fölfegyverzésére lesznek fordítandók. A Szatmárban jelenleg létező nemzetöri századunk fölfegyverzésére hirtelenében elkészíttethetett 145 darab lándzsa küldetni, 's erről a megke-reső városi Bizottmány értesíttetni határozatott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 6. hb. jkv. 9. sz.

321/b.

Szatmárnémeti, 1848. december 4.

Szabolcs Megye Képviseö Bizottmányához!

Önök kebeléből újabban kimozdult nemzetöri század hozzánk fegyvertelenül érkezvén meg, ily pusztá kezekkel pedig a hon védelmére nem alkalmaztathatván. Felkérjük Önöket, hogy a dési táborból megfutamlott nemzetöreinktől a használható, 's különösön löfegyvereket átvéve, itten lévő nemzetörségünk számára sietöleg indítsák útnak. Mi tettünk intézkedést, hogy azok a megyei határszélen számba vétetve, biztos fedezet alatt ide szállíttassanak.

²⁴¹ qualificatio, kvalifikáció = képesítés, képzettség, minösítés, értékelés, rang

Sietve kell tennünk mindent, mert éppen e percben vettük Décsey kormánybiztos levelét, melyben tudatja, hogy Urban táborának egy része már a Szilágyságban dúlong, 's halad előre.

Kelt Szatmárnémetiben, december 4-én 1848. tartott Vidéki Honvéd Bizottmányi ülésből.

A Szatmár Németiben alakult Vidéki Honvédelmi Bizottmány

Hátirat: 9. Dec. 5/848.; 218. Válasz küldetett 6/12. 48.

Címzés: 32. sz. Szatmár Németiben összpontosult Vidéki Honvédelmi Bizottmánytól, Szabolcs Megye Képviselő Bizottmányának hivatalból Nagykállóban.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

321/c.

Nagykálló, 1848. december 6.

9.

Szatmár Németiben alakult Vidéki Honvédelmi Bizottmánynak!

Önöknek folyó hó 4-én kelt, és sürgöny által hozzánk küldött abbeli megkeresésük következtében, miszerint kebelünkben újabban kimozdított fegyvertelen nemzetőri századunk részére, a dézsi táborból megfutott nemzetőreinktől fegyvereiket szedelnők be, 's Önökhöz küldenénk át. Válaszolólag ezennel tudtul adjuk, miszerint a kívánt fegyverek beszédetését mi ugyan már megrendeltük. Hanem azok felől egyszersmind oly képpen rendelkezünk is, hogy ezen beszédendő fegyverekkel, az ugyan csak Önök felszólítására, 's egyrészt Önök érdekében is, megyebeli Ny. Bátor városban összpontosított, szinte fegyvertelen 1200 nemzetőreink láttassanak el, 's gyakoroltassanak be a haza szolgálatára.

Nehogy azonban, Önök kebelében létező nemzetőri századunk, éppen pusztá kézzel kén-telenítessék az ellenség elébe állani, azok számára, hirtelenében elkészíttethetett 145 lán-dzsát ezennel küldünk.

Kelt 848-ik évi dec. 6-án. N. Kállóban tart. honvédi bizottmányi ülésünkben.

Hátirat: 9. Elküldve: 6/12. 48.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

A szabolcsi nemzetőrök fegyvereinek a 43. honvédzászlóaljnak való átadása

322/a.

Nagykálló, 1848. december 6.

Olvastatt Nádossi Sándor az Országos Haditanács elnökének az előbbi határozat után érkezett, 's nov. 30-án 1119-ik szám alatt kelt rendelete. Mely szerint e Bizottmánynak meghagyatik, hogy megyénkben alakult 43-ik zászlóaljnak — az Erdély ellen működő tábo-runkba minél előbb lehető elindíthatása végett — nemzetőreinktől beszédendő fegyvereink-et adjuk által. Annak idejében az Országos Fegyvergyár kiállításáiból visszapotolandókat.

Mely rendelet következtében mind a 16 szolgabírónak meghagyatik, hogy szakaszaikban helység és egyénenként mindenkit, de legkivált a dézsi táborból haza jött nemzetőreinket és szabadcsapatbelieket — kik közül e Bizottmánynak tudomása szerint sokan jó készületű fegyverekkel voltak és vannak ellátva — szólítsák föl egész erélyességgel: Hogy azon eset-ben, ha nem szándékoznak ily veszély idején Ny. Bátorban e megye részéről már egy rész-ben alakított honvéderőnkhez csatlakozni, 's fegyvereikkel az annyi oldalról fenyegetett nem csak, de már meg is támadott hazánk védelmére szolgálatot tenni, és azonnal a hely szí-

nére indulni, fegyvereiket az illető szolgabírók útján e Bizottmánynak adják által. Figyelmeztetvén az átadókat, hogy a felhívott rendelet nyomán fegyvereikért az Országos Fegyvergyár kiállításából, annak idejében más hasonló, vagy talán még jobb fegyvereket fognak visszakapni.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 6. hb. jkv. 10. sz.

322/b.

Budapest, 1848. november 30.

1848/e. 1119. szám

Az Országos Haditanács Elnöke
Szabolcs Megye Közönségének!

Nagykállón

Budapest, 1848. november hó 30.

Hazánk aggasztó körülményei minden oldalról rögtön szükségelvén a védelmi erőt, felkértek Szabolcs Megye Bizottmánya erélyesen intézkedni, hogy a megyéjében alakult 43-ik honvédszászlóalj minél előbb felszereltessek, s felfegyvereztessék, hogy az Erdély ellen működő táborunkba minél előbb elindulhasson. Mely célnak lehető gyors elérése tekintetéből, szíveskedjék a megyei t. Bizottmány a nemzetőreinél levő fegyvereket beszedni, s azokat a honvédek közt szétosztani. S nekünk az ekképp szétosztott fegyverek mennyiségéről jelentést tenni, hogy adandó alkalommal Fegyvergyárunk kiállításából azokat visszapótoljuk.

Nádosy Sándor mk.

Hátirat: 10.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrszászlóalj szervezése

323.

Nagykálló, 1848. december 7.

1848-ik évi december 7-én N. Kállóban tart. honvédi bizott. ülésében.

Olvastatott Nyírbátorban összpontosított nemzetőri zászlóalj parancsnokának, Kálnoki századosnak hivatalos jelentése. Mely szerint:

1) Tudtul adja, hogy megkezdvén a nemzetőrök beírását 's átvételét, minthogy némely helységek oly gyönge gyermekeket küldöttek be hozzája, hogy azokat szolgálatra teljességgel nem alkalmazhatta volna, tehát azok hiányát a honn maradtakból pótoltatni rendelte.

2) A nemzetőrök átvétele alkalmával számos hidegtelek jelentvén magokat, fiók kórház felállítását szándékozik fogantatba venni. Aholotti gyógyításokról már úgy intézkedett Schönwald Zsigmond orvossal, hogy ez a zászlóaljbéli betegeket rendes jegyzőkönyv vitele mellett gyógyítani fogja, nyilvánítván: Miként ő a táborba is kész leend a zászlóaljjal, mint főorvos menni, csak a szükséges csonkítási szerszámok és a legszükségesebb orvosi szerek jó eleve beszereztessek.

3) Mandel Izsák ottani pékmesterrel kötött szerződés mellett, egy adag kenyér két váltó krajtzárért fog a zászlóalj részére kiszolgáltatni.

4) A Mármarosból hazajött nemzetőrök fegyvereit beszedetni, 's kezéhez szolgáltatni kéri.

5) A vezérlete alá bízott zászlóaljkat külön számmal kívánja a többi zászlóaljaktól elkülönöztetni.

6) Ezen zászlóalj részére zászlót kér.

7) Mandel Ábrahám kereskedőtől — Szabó Albert szolgabíró nyugtatványa mellett — átvett 15 font puskaport azon kéréssel küldi, hogy abból nagy és apró golyókra való kétféle töltések készíttessenek. Eleve pedig a puskávali begyakorlás végett, 300 vaktöltést kér készíttetni.

8) Az átvett, 's eddig kezéhez jött fegyverek kétfélék lévén, azokhoz jó előre kapszli-ról²⁴² és gyutatsról²⁴³ — mely Debrecenben kapható — kíván gondoskodtatni.

9) A zászlóaljhoz megkívántató dobok átküldését kéri.

Mely pontokra külön-külön határozottatott, és pedig az:

1-őre Jelentő századosnak intézkedése jóvá hagyatik.

2-ra A beteg nemzetőrök részére szükséges fiók kórház felállítása ezen Bizottmány által helyeseltetvén. Ez azon világos utasítással adaték tudtul a zászlóalj parantsnokának, hogy a szükséges orvos szerek — valamint a kórházbeli betegek számára, úgy annak idejében, a tábori gyógyszerár alakítására is — a nyírbátori közönséges gyógyszerterárból rendeltessenek és szereztessenek be a megyei pénztár terhére. Egyébiránt pedig:

Jelentő parantsnoknak fölterjesztéséhez képest, a Nyírbátorban összpontosított nemzetőri zászlóalj orvosává Schönwald Zsigmond e Bizottmány által kineveztetik, 's működéséhez megkívántató csonkítási eszközök beszerzése elnök alispánra bízatik.

3-ra Mandel Izsák pékmesterrel kötött szerződés helyben hagyatik.

4-re A Máramarosból haza jött nemzetőrök fegyverei beszederése iránt — felsőbb rendelet folytán, mely szerint azok a 43-ik zászlóalj fölfegyverzésére lesznek fordítandók — már intézkedett e Bizottmány.

5-re Ezen zászlóalj 2-ik számmal lesz jelölendő.

6, 7, 8. és 9-re Az itt foglalt pontok iránti intézkedés elnök alispánra bízott.

Mely határozatok Kálnoki századosnak egész terjedelmökben, második pont nyírbátori gyógyszerész Kohányi András és orvos Schönwald Zsigmondnak, 2., 6., 7., 8., és 9-ik pontok pedig elnök alispánnak — magok ahhoz leendő alkalmazásuk és tudomás végett — kiadatni rendeltettek.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 7. hb. jkv. 11. sz.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj főtisztjeinek kinevezése

324/a.

Nagykálló, 1848. december 8.

1848-ik évi dec. 8-án N. Kállóban tartott Honv. Bizottmány ülésében.

Olvastatott a szabolcsi 2-ik zászlóalj parantsnokának f. e. dec. 7-én 3. szám alatt kelt levele, melyben e Bizottmányt a zászlóaljhoz megkívántató főtisztek kinevezése, 's a hely színeire minél előbb leendő küldése végett megkeresi.

Elnök alispán a zászlóaljbéli nemzetőrök vidéki tisztjeinek névsorát minél előbb vegye be, 's e Bizottmánynak rendelkezés végett mutassa elő.

Hogy pedig addig is, míg annak nyomán a zászlóaljbéli tisztek teljesen kirendeltethetnének, a szolgálat egészbeni hátramaradást ne szenvedjen: Vay Dániel százados, Újfalusi

²⁴² kapsli, kapszli = gyutacs, (töltény) hüvely

²⁴³ gyutats, gyutacs = ütésre, szúrásra vagy hőhatásra érzékeny gyújtóanyaggal töltött hüvely

József főhadnagy és Sichermann Ignác hadnagy a Ny. Bátorban összpontosított 2-ik zászlóaljhoz mostani minéműségükben úgy neveztetnek ki főtiszteket, hogy legott a hely színén a zászlóalj parantsnokánál magokat bejelentvén, állandó szolgálatukat rögtön foglalják el.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 8. hb. jkv. 12. sz.

324/b.

Nyírbátor, 1848. december 7.

3/848.

Zabolcs Megye Nemzetőri Zászlóalj Parancsnokságától

Harmad napja, miolta az itteni nemzetőrök besorolásával foglalkozok, megérkezésemnél mindjárt szembetűnő volt, hogy főbb tiszteknek való egyéneket igen keveset találtam. Reményltem azonban, hogy talán később érkezni fognak egyének, kik a főbb hivatalra alkalmasak lesznek. Fájdalom azonba, hogy várakozásom mind hiába volt eddig, mert tegnapi napon a tisztválasztást meg akarván tartani, elszomorodva kellett látnom, hogy amidőn négy százados kellett volna, a jelenlévők közt egyedül egy egyén találkozott, ki annak megfelelni képes.

Meg lévén tehát győződve, hogy kivált nemzetőröket egyedül a főbb tisztek szorgalma, buzgalma, ipara, kitartása, példaadása képes csak ösztvetartani. Ez oknál fogvást, én egyedül egy századhoz kívánok egy századost elválasztani, ki két mesterral együtt fogja a századot vezérteni. A többi három századhoz pedig csak egy-egy főhadnagyot kívánok két-két őrmesterrel választatni. Megjegyezvén azonba, hogy ezt a szükség miatt vagyok kénytelen tenni. Mert célhoz nem vezetőnek találok, — amidőn egyénekkal hiányunk — századosokat választani, kik annak meg nem felelnek, és több tisztek nélkül hagyni a századot. Mert így, sem cél nincsen érve, másrészt pedig a megye felette terhelődnek a századosi nagy fizetéssel. Ugyan ezért van szerencsém felhívni T. Alispány Urat, hogy szíveskedne ide mentől előbb főbb tiszteknek való egyéneket küldeni.

Nyírbátor, december 7. 848.

Gulácsy Imre mk. hadnagy

Hátirat: 12.

Címzés: 3/848. Zabolcs Megye Nemzetőri Zászlóalj Parancsnokságától, Zabolcs Megye E. Alispányjának Péchy László Úrnak hivatalból N. Kállóba.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóaljhoz dobos kinevezése

325/a.

Nagykálló, 1848. december 8.

Olvastatott ugyanazon²⁴⁴ parantsnoknak f. e. dec. 7-én 4-ik szám alatt kelt levele, melyben panasolja, hogy a zászlóaljhoz megkívántató dobosok hiányában Kislétáról beállíttatni rendelt ügyes dobost, a Gencsy Ferenc tábornok ottani tisztje e Bizottmány rendelkezésének vételéig elbotsátani nem akarja.

Elnök alispán a kislétai előljárók által adja tudtára Gencsy Ferenc tábornok kislétai tisztjének, hogy a Ny. Bátorban összpontosított zászlóalj parantsnoka által kívánt kislétai ügyes

²⁴⁴ a Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj

dobost ne tartóztassa, hanem azt a parantsnok kívánságához képest Ny. Bátorba tüstént állítsa be.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 8. hb. jkv. 13. sz.

325/b.

Nyírbátor, 1848. december 7.

4/848.

Zabolcs Megye Nemzetőri Zászlóalj Parancsnokságától

Azon bizalomnak, mely személyemet e jelenlegi állásomba, a megye részéről szerencsétetett, tökéletesen meg kívánván felelni, minden módot fel akarok használni e cél eléréséhez. Ugyan azért, a zászlóaljnál egy fő kellék lévén a jó dobos bírása, szolgabíró Szabó Albert úr által K. Létára rendeletet küldtünk, hogy egy ott lévő ügyes dobos állíttassék elő. Ma azonban a bírák azon jelentést küldék, hogy még Bizottsági végzés nem fogja nevezett dobost a zászlóaljhoz rendelni, addig Gencsy Ferenc tábornok tisztje nem engedi által jönni.

Jelen állásában a honnak egyedül oly rendeleteket kelletvén tenni, mi az öszves, egész haza szabadsága fenntartása körül intézvék. Éppen oly egyén erányába, ki eddig — fájdalom — semmit sem tett a haza oltárára, akkor amidőn a haza 3000 pft-al fizeti agg korát. Tisztelettel Kérjük T. Alispány Urat, hogy a nevezett és hon maradt létai dobost mielőbb e zászlóaljhoz rendelni méltóztassék.

Kelt Ny. Bátor, december 7. 848.

Kálnoky mk. százados

Hátirat: 13.

Címzés: 4/848. Zabolcs Megye Nemzetőri Zászlóalj Parancsnokságától, E. Alispán Péchy László Úrnak hivatalból N. Kállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj ideiglenes feloszlításának terve

326/a.

Nagykálló, 1848. december 8.

Ez alkalommal főlemlítettvén, miként több felől jött tudósítások nyomán N. Bánya vidékéről az ellenség eltakarodott, míg másrésről azon vidék biztosítására két zászlóalj rendes katonaság már útban van. A különben is igen kiürült Honvédelmi Pénztár megkímélése tekintetéből czélszerű lenne talán a Ny. Bátorban, leginkább a szatmári vidék fenyegető körülményei miatt összevont nemzetőri zászlóaljat egy időre eloszlítani.

Szatmár Németi Város Honvédelmi Bizottmánya sürgöny által megkerestetni rendeltetik, ha vajon leginkább az ő felhívásukra, 's az ottani fenyegető körülmények miatt összevont nemzetőri 1200 tagból álló zászlóaljunk nagy költséggel járó készen tartását, az ott most kifejlett körülményeknél fogva tartják-é továbbra is szükségesnek, vagy pedig egy időre zászlóaljunk fölsozlátandó lenne? 'S bennünket valamint erről, úgy — ha már a dolgok rosszra fordultáról értesítettek — a kedvezőbb állásokról is időnként és sürgöny által tudósítsanak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 8. hb. jkv. 14. sz.

326/b.
Nagykálló, 1848. december 8.

14.

Szatmár Németiben alakult Vidéki Honvédelmi Bizottmánynak!

Önöknek f. évi nov. 30-án kelt felhívások következtében, megyebeli Ny. Báthor m. városban, 1200 tagból álló nemzetőri zászlóaljat azon czélból vontunk össze, 's tartjuk folytonos gyakorlatban, hogy ha Önök által segítségre felszólíttatnánk, azon zászlóaljunkat legott útnak indíthassuk.

Mínt hogy azonba különbféle tudósítások nyomán úgy vagyunk értesítve, hogy N. Bánya vidékéről az ellenség eltakarodott; míg más részt azon oldal biztosítására két zászlóalj rendes katonaság már útnak van; az iránt kívántuk Önöket megkeresni, hogy vajon az ottani körülményekből ítélve szükségesnek látják-e továbbra is, Honvédelmi Pénztárunk nagy terheltségével járó, összpontosított zászlóaljunk készen tartását, vagy azt egy időre feloszlatathatjuk? 'S valamint erről, úgy — ha már a dolgok rosszra fordultáról értesítettek, — a kedvezőbb kilátásokról is időről-időre sürgöny által tudósítani szíveskedjenek.

Kelt N. Kállóban, 1848-ik évi dec. 8-án tart. honvédelmi bizottmányi ülésünkből.

Hátirat: 14. Elküldve: 8/12. 48. Sürgöny.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

*Vay Dánielnek, a Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj
századosának lemondása*

327/a.
Nagykálló, 1848. december 10.

1848-ik évi december 10-én N. Kállóban tart. Honv. Bizott. ülésében.

Olvastatott Vay Dániel nemzetőri századosnak f. hó 9-én kelt levele, melyben házi és egészségbeli okoknál fogva, az e Bizottmány által kijelölt századosi minősége alól magát fölmentetni kéri.

A Nádudvari és Ny. Bátori járásból alakult nemzetőri zászlóalj lévén szolgálatra kirendelve, melyben létező egyik századnak a folyamodó törvényesen elválasztott századosa, kinek e Bizottmány, valamint elválasztásában törvény szerint be nem folyt és be nem folyhatott, úgy azon hivatal alól, vagy annak terhe viselésétől föl sem mentheti. Vay Dániel nemzetőri százados — míg ezen kötelezettsége alól felsőbb helyen föl nem mentetik — az innen kiadott rendelet nyomán felelet terhe alatt, 's mi elébb állomásának elfoglalására utasítatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 10. hb. jkv. 15. sz.

327/b.
Hely nélkül, 1848. december 9.

A Szabolch Megyei Honvédi [Bizottmánynak]!

Vay Dániel

1848-ik év december 9-én

Olvasva a T. Bizottmánynak a 2. zászlóalj Ny. Bátorba rendelt tiszteinek szóló parancsolatát; ennek következtén sietek válaszomat következőkben adni.

Alig néhány napja jöve meg a táborozásból, hol hathétig enkltségemen 3-ad magammal szolgáltam, ruha 's fegyverrel mind hármunkat magam szerelve, töltésekkel ellátva, a napi bérekről magam gondoskodva. Jelenleg pénzviszonyaim, roncsolt egészségem 's hosszas távollétem miatt, pusztulásnak indult gazdaságocskám miatt Ny. Bátorba, 's onnat újabb szolgálatra nem mehetek.

Zabolch fő 's katonatanult tisztjei, bizottmányi 's egyéb ülnökei 's összes értelmiségnek roppant száma; az összes fegyverfogó népességnek pedig 9/10 része még nem téve semmi katonai szolgálatot. Ezek elseji különösen — mind inkább kötelezvék, mind pedig különösen a legelől említettek, — alkalmasabbak a tisztí rangos állomásokra.

Azért én ezen említett kettős okból letéve a századosságot, azt ügyesebb és tanultabbaknak nyitva hagyva. Kötelességemnek tartom kinyilatkoztatni, hogy köznemzetőri szolgálatomat azonnal, 's azon mértékben fogom teljesíteni, amint azt a velem egy törvényes kötelezettség alatt álló, 's egyenlő értelmiségűek mindnyájan fogták teljesíteni. Én szolgálva kívánom, hogy minden polgár tégyen az engem terhelt törvénynek eleget. Kívánok jog 's teherben kivétnélküli egyenlőséget. 'S így ha újra hív, bármily eredménytelen 's meddően fárasztó kötelesség, ha mindenek szolgálva újra reám jön a sor, szintén sort állok.

Ki egyébaránt vagyok a T. Bizottmánynak, mint feljebb.

Polgár

Hátirat: 15.

Címzés: Vay Dánieltől, a Zabolch Megyei Honvédi Bizottmánynak, N. Kállóba.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

Zucherman Ignácnak, a Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj hadnagyának lemondása

328/a.

Nagykálló, 1848. december 10.

Olvastatott Sichermann Ignác nemzetőri hadnagynak f. hó 9-én kelt levele, melyben több okoknál fogva a 2-ik zászlóaljnál részére kijelölt hadnagyságot el nem fogadja.

Sichermann Ignác a 2-ik zászlóaljban létező egyik századnak törvényesen elválasztott hadnagya lévén, kinek e Bizottmány valamint elválasztatásában törvény szerint be nem folyt 's be nem folyhatott, úgy azon hivatal alól föl sem mentheti. Míg ezen kötelezettsége alól felsőbb helyeni mentesíttetését nem eszközöndi, az innen kiadott rendelet nyomán felelet terhe alatt, 's mielőbb állomásának elfoglalására utasítatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 10. hb. jkv. 16. sz.

328/b.

Acsád, 1848. december 9.

A Zabolchi Honvédi Bizottmánynak!
Zucherman Ignác

A Bizottmány parancsát vettem. Magamat megtiszteltnek érezvén a kinevezés által, mély sajnálatomat kell kijelentenem, hogy a kinevezésnek következő okból eleget nem tehetek. Mely okok következők:

Először: szakadásom van, 's ha ezen ok már magába elég nem lenne, mint tudni méltatnak; Másodsor: báró Vécsey Miklós úr eránt, javai 's épöletei felügyelete 's haszonbérlete következten, évenként tsak roppant indusztriával²⁴⁵ fel hajtható summáig vagyok lekötelezett.

De harmadszor a fenn említett bárónak nem tsak haszonbérelője, de általam nem bérlett erdői felügyelője is lévén, 1848-ik törvénynek a gazdai tiszteket illető paragrafus a jótékony-sága alatt állok.

Ezen felől a legközelebbi elmenés alkalmával, a többi polgárokkal sorsot húzván, a sors engemet is ére. De szakadásom miatt, az általam felszerelt 's fegyverrel ellátott testvér ötsém váltott fel.

Így méltatnak látni, hogy testvérem által már a hadi szolgálatokban képviselt, valóságos nyomorú betegség miatt és ezen felől gazdatiszti 's haszonbérői roppant felelősségem miatt, nem tehetek a Bizottmány engem különben nagyon megtisztelt parancsának eleget. 'S így az ajánlott hadnagyságot el nem fogadhatom.

Sőt nemrég történt szakadásom miatt, ezennel kötelességemnek tartom n. öri hadnagyságomról is leköszönni.

Költ Acsádon, decem. hó 9-ikén 4 óra délután.

Hátirat: 16.

Címzés: Zucherman Ignáctól, Tekintetes Nemes Zabolch Vármegye különösen tisztelt Honvédi Bizottmánynak mély tisztelettel hivatalosan N. Kállóba.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

Újfalussy József, a Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj főhadnagya korlátozott idejű szolgálatátételre jelentkezik

329/a.

Nagykálló, 1848. december 10.

Olvastatott Újfalussy József nemzetőri főhadnagynak f. hó 9-én kelt levele, melyben jelenti, hogy bár igen sok baja van — 's e miatt a szolgálatra nem elegendő képes — mindazáltal míg az állomásokat e Bizottmány betöltendi, néhány napra kész szolgálatot tenni.

Mindenesetre Újfalussy József főhadnagynak tudtul kívánja e Bizottmány adni, hogy jelenleg éppen azon zászlóalj lévén Ny. Bátorban összpontosítva, melyben levő egyik századnak ő törvényesen elválasztott főhadnagya, e Bizottmány valamint elválasztatásában törvény szerint be nem folyhatott, úgy hivatalától föl sem mentheti.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 10. hb. jkv. 17. sz.

329/b.

Mihálydi, 1848. december 9.

Tisztelt Megyei Honvédi Bizottmány!

Folyó évi december 8-kán tartott ülése megküldött jegyzőkönyvi kivonata tartalmánál fogva, méltóztatott a Tisztelt Honvédi Bizottmány engemet, mint nemzetőri főhadnagyot e minőségben a Ny. Bátorba összpontosított 2-ik zászlóaljhoz szolgálatátétel végett elrendelni.

²⁴⁵ indusztria = ipar

Én tudva azt, miként minden igaz honpolgár vészben forgó hazája megmentése nagy munkájába tőle telhetőleg részt venni köteles. E kötelességet leróvni mindenkor és több módokon igyekeztem, 's igyekezni is fogok, bár tábori szolgálatot egészségtelenség miatt magam személyébe ezideig nem teljesíthettem.

A Tisztelt Honvédi Bizottmány által, jelenbe is szeretett hazám érdekébe, hívatván föl szolgálatra, azt kevés időkre elfoglalni nem kések. Hosszabb időre magamat nem kötelezhetvén, következő okoknál fogva, melyeket a Tisztelt Bizottmány kegyes botsánatából elősorolandó, reményilem méltánylást nyerendének.

Pár év óta, egyévi betegeskedésem után, oly bajom van, mely miatt az idők változásai egészségemre rossz hatással vagynak. 'S gyakorta kis meghülés rögtöni orvosi segedelem hiányában majdnem halált okoz. 'S tudom e bajomat, a katonai gyakorlatok tételére is alkalmatlan lévén, midőn főtisztül elválasztandó valék, attóli felmentetésemet kértem. De Patay őrnagy úr által, kérelmemmel a ministeriumhoz utasítottam.

Nőm, több aprós gyermekeknek édesanyja, több hetek óta legnagyobb nyomoróságban, testének bármely tagjait maga erejével meg sem mozdíthatá. Mint férj emiatt igen leveretve, és sok gondokkal terhelve vagyok. Hozzá járulván még azon körülmények is, miszerént két özvegyeknek, tiszt. anyámnak, ki egyedüli lehető gondviselőjét, egy fiútestvéretem honvédnek adá, úgy anyósomnak, mint magánosoknak sorsuk és gondviselésük egyedül reám nehezdedtek.

Míg tehát a Tisztelt Honvédi Bizottmány az állomásokat bétöltendi, néhány napokra annyi szolgálatot mennyi tőlem telik — mert katonai gyakorlatba jártas nem vagyok — teljesítendő, tisztelettel vagyok

Mihálydiba, december 9-kén 1848.

A Tisztelt Honvédi Bizottmánynak alázasatos szolgálója

Újfalussy József mk.

Hátirat: 17.

Címzés: Szabolcs Megye Honvédi Bizottmányának tisztelettel N. Kállóba.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj felfegyverzése és tisztikara

330.

Nagykálló, 1848. december 10.

Olvastatott nemzetőri 2-ik zászlóalj parancsnokának f. hó 10-én 5-ik szám alatt kelt levele, melyben előterjeszti:

1) Eddigelő besorozott 882 nemzetőröknek zászló alá történt fölesketését eszközölvén, választás útján a jelenlevő tiszteknek valókból, következő tisztikart alakított:

1-ső századnál százados: Sziltz Alajos, főhadnagy: Komoróztzi Imre, hadnagy: Füló András, őrmester: Tatár János.

2-ik századnál százados: — , főhadnagy: Lázár János, hadnagy: Szabó József, Budai Zsigmond, őrmester: Zicherman

3-ik századnál százados: — , főhadnagy: Füló János, hadnagy: Cseppel József, Papp Menyhért, őrmester: Nagy Péter, Vityi Imre.

4-ik századnál százados: — , főhadnagy: Nyárádi György, hadnagy: Sulyok Mihály, Füló Mihály, őrmester: Fejér Sándor, Bokor József.

És most is, kivált századosoknak való egyéneket kér kirendeltetni.

2) A megyei lovaslegényekből — pandúrokból — 24 odaérkezvén, azok ellátásáról úgy gondoskodott, hogy minden legénynek naponként 8 pax, egy font hús, egy adag kenyér és ló illetmény adassék.

3) Újlaki csendbiztos által [behozott] 177 töltés oly rossz a bennök lévő kevés puszkapor miatt, hogy a srétet²⁴⁶ — mellyel töltve vannak — nem képes 30 lépésre ellökni. Azért kéri, hogy a zászlóalj számára készíthető töltések hossza a golyóval együtt két és fél hüvelyk legyen, és hogy azon rossz töltésekkel a Bizottmány rendelkezzen. Végre jelenti hogy:

4) Szinte Újlaki biztos által behozott 169 kaszát és hat fegyvert nyugtatvány mellett kezéhez vett.

Határozatott az

1-re Tudomásul vétetik, 's a zászlóaljhoz rendelendő főtisztek iránti rendelet elnök alispánnál megújítatik.

2-ra Intézkedő parantsnok rendelkezése jóvá hagyatik.

3-ra A 177 rossz töltést — kivétevével azokból parantsnok a sréteket — használja a gyakorlatoknál vaktöltésekül.

4-re Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 10. hb. jkv. 18. sz.

A budfalvi táborban lévő szabolcsi nemzetőrök parantsnokának jelentése

331/a.

Nagykálló, 1848. december 10.

Olvastatott a budfalvi táborban létező szabolcsi nemzetőri parantsnoknak f. hó 5-én kelt levele, melyben jelenti, hogy a parantsnoksága alá rendelt nemzetőrökből még 130 ember oda meg nem érkezett.

A Kisvárdai és Dadai járás szolgabírói — mint kiknek közvetett rendelkezéseik nyomán lettek volna a Mármarosba indult nemzetőrök kívánt számmal kiindítandók — az illető helységekben tüstént tegyenek vizsgálatot, hogy melyik helyből maradt el a 130 ember, kik azok, mi okból maradtak el, 's vizsgálatuk eredményéről ide tüstént jelentést tévén. Akkorra egyszersmind az elmaradt nemzetőröket lehető fegyverekkel ellátva, Ny. Bátorba a nemzetőri 2-ik zászlóaljhoz — további rendelkezésig — besorozandókat állíttassák be.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 10. hb. jkv. 19. sz.

331/b.

Budfalvi tábor, 1848. december 5.

Tisztelt Első Alispány Úr!

Budfalvi tábor, december 5-ike 1848.

Van szerencsém jelenteni, hogy Madáról 202 embert Kelemen Ferenc százados vezérlése alatt Nagybánya felé elküldtem. A hátra lévő felmaradt 470 főből álló csapatból 3 századot formáltam, és az egész csapattal szerencsésen Szigetre megérkeztem. Ahon is kormánybiztos Mihálik Gábor úrnál magamat bejelentvén, azon rendeletet kaptam, hogy csa-

²⁴⁶ srét = sökrét

patommal azonnal Budfalvai táborba induljak, mit is teljesítettem. Ide étszakának idején, sárba, esőbe megérkezvén. Itten Várady Gábor urat, mint főparancsnokot a Mármárosi őrsereggel találtam. De vele 48 óránál tovább nem lehettem, mert tudósítást kapván, hogy az oláhok Szacsalon /:ahol zabolcsiak voltak, akik haza mentek:/ bétörtek, egész csapattal innét elment, és engem itt hagyott. A szolgálat itten nagyon nagy, mind 24 órára 100 ember kint van szabad ég alatt a forposztokon²⁴⁷. Az életmód itten rossz, mert pénzért sem lehet kapni a szükségeseket. De katonának mindent el kell szenvedni haza javáért. Mármárosba általános népfelkelés van kihirdetve. Azon N. Kállóba által vett ötszáz pengő for. által adtam Kelemen Ferenc századosnak, 107 f. 44 xr., a többi nálam maradt, erről számot adok. Én ezen nálam maradt pénzből kiadtam 25-re minden emberre per. 8 xr.-t, 26-ikától fogva pedig minden emberre therzsija szerént való fizetést. Ma ment Budfalváról 200 ember fejszéssel a kapniki utat bevágni és torlaszokkal ellátni. Ezek biztosítására adtam 42 fegyveres embert, és így nekem csak 38 fegyveres ember maradt. Bezzeg megjárók, ha az ellenség rám üt. Szigeten csak 59 puskát vettem által a mieinktől, többet nem kaphattam. Nagyon kérem Alispány Urat, méltóztasson hatalmas rendelést tenni és a hátra maradt 130 embert fegyverrel ellátva mentől előbb utánam küldeni.

Az ide mellékelt leveleket kérem, szíveskedjék általadatni. Éltesse az Isten sokáig Alispány Urat kedves hozzátartozandóival, magamat pedig tovább való szíves hajlamába és barátságába ajánlom. Maradok Tisztelt Alispány Úrnak alázatos szolgálja

Kralovánszky András mk. Budfalvi tábor másod parancsnoka

Hátirat: 19.

Címzés: Zabolcs Megye Nemzetőr Parancsnokától, Tisztelt Péchy László Szabolcs Megye érdemtelves Alispányának tisztelettel hivatalból N. Kállóba.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.*

Stefán Gábor érkenézi lakos látítása a Kolozsvárról megfutamodott nemzetőrök között

332.

Laskod, 1848. december 10.

1848-ik esztendőben december hó 10-ik napján, Laskodon véghez vitt tiszti vizsgálat.

Kinek hívnak sat.?

Ifj. Stefán Gábor 34 eszt. oláh vallású, feleséges, gyermekes, érkenézi születés 's lakos.

Miért vagy fogva, beszéld elő körülállásosan?

Engemet a bírák azért fogtak el, hogy rendelet kapván 20 nemzetőrök kiállítására végett, a Kolozsvárról megszököttekkel együtt. Tehát az én öcsémet is a sors ütötte, aki pedig éppen most fekszik. Tehát én lelkemre vévén beteges öcsémnek állapotját, szólottam mellette, hogy engednének meg nékie ezúttal, míg jobban lenne. Annyival is inkább szólhattam mellette, mivel a múlt úttal, midőn Kolozsvárra mentek Törzsök Lászlónak, kinek a felesége gyerekágyat feküdt, Buday Imre kapitány úr megengedett néki, és más húzott helyette sorsot. Tehát én is reményltem, hogy az öcsémnek megengednék, 's ezért vagyok fogva.

2. Nem igazán beszélsz, mert te nem ezen egyszerű és szép kérésedért fogattál el. Hanem azért, hogy minek utána a Kolozsvárról megszököttek a rendelet következtébe elmenni nem akartak, ezt a bírák jelentvén az illető Szabó Albert Szolgabíró Úrnak, ki is tüstént parancsolta, hogy vasba verve küldődjenek Báthorba. Ekkor a Kolozsvárról megszökött, 's menni vonakodó érkenézi nemzetőrök — hajolván a parantsnak — elhatározták magukba,

²⁴⁷ forposzt, fort = erőd, erődítmény

hogy készek menni. Ekkor te elő állottál és a menetelről őket lebeszélted, 's ekkor a menendők hajoltak beszédednek, a menetelnek ellene szegültek, sőt az utzákon csoportosan le-génykedtek. S másnap, azaz 7-ik decemberbe a nevezett Kolosvárról megszököttek ismét felmentek a helység házához, 's ottan rábeszéltek az menetelre, s tarisznyájukért haza in-dulva te elejükbe állván, másodszer is lebeszélted őket a menetelről. Ezeket mondván né-kiek: ne menjetek, bolondok lesztek ha mentek, ne féljetek, felelek én mindenről. Ezen szavaidra nem is mentek, és a bírának gyalázatajokra csak 8-ik decemberbe tudták kiindíta-ni a Kolozsvárról visszajött hat nemzetőröket.

Én azt kívánom magamnak, hogy soha ezen vasból meg ne szabaduljak ha szándékosan kívántam valami rosszat cselekedni vagy mondani. Hanem csak az Öcsém miatt kértem, aki most is — mint sorsot húzott fiú — ágyba fekvő beteg. Egyéberánt meglehet, hogy azokat mondhattam, mert pályinkás és ittas voltam.

3. Hát rajtad kívül kik voltak még ily botrányt okozók Érkenéz helységébe? Valld meg igazán!

Ottan más senki lármát nem csinált. Éppen azon hat Kolosvárról haza jöttek mind azt akarták, hogy ő helyettek más menjen. És mivel a rendelet nagyon hirtelen kívánta őket bémenni, és némelyiknek csizmája nem volt, tehát azért izgágáskodtak.

Voltál-e már fogva, 's vagy büntetve?

Nem voltam sohasem fogva, sem büntetve.

Van-e valami vagyonod?

Van zsellérházam, két tehenem.

Magad kívánod-e magadat tartani a főgházba?

Magam kívánom magamat élelmezni.

Költ mint fent.

Jármy Endre szolgabíró

Hátirat: 726. Érkenézi lakos, ifjú Stéfán Gábor rab vallomása.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 194. db. 1849.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj szervezési nehézségeiről

333.

Nagykálló, 1848. december 11.

1848-ik évi dec. 11-én tartott Honvédi Bizottmány ülésében.

Olvastatott nemzetőri 2-ik zászlóalj parantsnokának mai napon 6-ik szám alatt kelt le-vele, mely szerint jelenti:

1-ör, hogy Albert Mihály csendbiztos 5, Laskai Péter csendbiztos pedig 10 legénnyel be-érkezvén, most már öszvesen 39 közcsendőr vagyon jelen Ny. Bátorban. Kiknek begyakor-lására helybeli postamester Wittich Mihály följajnlván magát, azok gyakoroltatását napi pa-rantsban kiadta. Mi a tiszteknek annyira nem tetszett, hogy személyöket érdeklő több aka-dályokat gördítettek elő, 's kívánják tudni, mint lesznek napi és élelmezési díjjal ellátandók.

2) Jelenti, hogy Fejértón — mint értésére esett — 60 fegyver van a nemzetőröknél készen.

3) A létai doboson kívül még más dobos nints.

4) Figyelmezteti a Bizottmányt, hogy dec. 5-től kezdve — a benyújtandó élelmezési lajstrom szerint — a zászlóalj pénztárából 900 pft. fizettetett ki, 's a zászlóalj mától kezdve 5 napra előre ki van fizetve. Annál fogva e körülményt e Bizottmány figyelmébe ajánlván azt kéri, hogy mennyire csak lehet, húszas és apró bankjegyek küldessenek.

Határozottatott az

1-öre A csendőrök begyakorlására nézve tett intézkedése a zászlóalj parantsnokának helyben hagyatik. 'S valamint erre nézve úgy egyéb szolgálatot illetőleg is, a csendőröket tisztjeikkel együtt parantsnoksága alá oly formán helyezi e Bizottmány, hogy a begyakorlásra ajánlkozó helybeli postamester, Wittich Mihály innen ezennel főtisztül kineveztetvén. Ismeretes buzgóságánál fogva, tőle és eljárásától teljes siker váratik. A csendbiztosok pedig Szabolcs Megye Közgyűlési Bizottmánya által kijelölt szolgálatukat — minden akadálygördítés, vagy feltételek tudakozása nélkül — teljesíteni kötelesek.

2-ra A Fejértón létező nemzetőri fegyverek Ny. Bátorba leendő szállításáról már van rendelkezés. Valamint van

3-ra a dobosok beállítása iránt is.

4-re A zászlóalj részére megkívántató pénzküldés iránti rendelkezés pedig elnök alispánra bízatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 11. hb. jkv. 20. sz.

Csendbiztosok és pandúrok beosztása a Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóaljba

334.

Nagykálló, 1848. december 11.

Albert Mihály, Laskai Péter, Újlaki Bertalan és Szennyesi István csendbiztosok jelentik, hogy a Ny. Bátorban összpontosított zászlóalj parantsnoksága alá beállottak, 's mennyibe a magokkal bevitt pandúrok ruhátlanok, magok pedig — mint családtartási gonddal terheltek — bizonytalan idejű 's huzamos szolgálattételi állásba nem lehetnek. Kérnek oly utasítást, melyből hivatásukat 's kötelességeiket nyilván láthassák.

A folyamodók Szabolcs Megye Közgyűlési Bizottmánya által lévén szolgálattételre ki-
rendelve, a zászlóalj parantsnokától mind hivatásukat, mind kötelességeiket megértendik. 'S irányukba nints egyéb utasítása e Bizottmánynak, mint az, hogy a parantsnok által kiadandó rendeleteknek engedelmeskedjenek.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 11. hb. jkv. 21. sz.

Dombrowszky József Szabolcs vármegyei lengyel lakosnak Bem tábornok tisztjéül ajánlása

335/a.

Nagykálló, 1848. december 11.

Dombrowszki József — mint 1831 óta kebelbeli lakos, 's valamint lengyelhonban, úgy itt, e hazában is több katonai vállalatoknak részese — kéri magát Bem tábornok rendelkezése alatt álló hadsereghez akár annak személye mellé segédül, akár más tisztí állomás elnyerhetése tekintetéből az illető helyeken ajánltatni.

Részére a kívánt ajánlólevél kiadatni határozottatott.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 11. hb. jkv. 22. sz.

335/b.

Nagykálló, 1848. december 11.

Tisztelt Honvédelmi Bizottmány!

Tudva van a Tisztelt Bizottmány előtt, miképp én 1831-ik évtől fogva Szabolcs megye kebelében lakom. Azelőtt Lengyelhonban, mint katona az 1-ső Vadász Lengyel Zászlóalj-nál, mint gyalog, utóbb a Legia Nadviszlanyszka nevezetű lovasságnál, mint tiszt szolgálat-ba voltam. Tudva van az is, hogy a Szabolcs megyei nemzetőrök önkéntesen vállalkozói között az országos szabadság, 's ennek közös ellenéi legyőzésére alakult szabad tsapatnál, főhadnagyi minőségben az ellenség előtt állottam. Mihez képest, midőn katonai tudomá-nyomat jövendőre is Magyarország függetlensége kivívására felhasználni óhajtanám.

Tisztelettel kérem a Tisztelt Bizottmányt, hogy engemet Bem tábornok rendelkezése alatt álló hadsereghez, akár személye mellé segédül, akár más tiszti állomás elnyerhetése tekintetéből, az illető helyeken ajánlani méltóztassék.

Tisztelettel maradván a Tisztelt Bizottmánynak

N. Kálló dec. 11-én. 1848.

Tisztelő szolgálja Dombrovszky József mk.

Hátirat: 22. A Szabolcs Megyei Honvédelmi Bizottmányhoz intézett kérelme a bent írtnak.
Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

335/c.

Nagykálló, 1848. december 11.

22.

Dombrovszky József megyénk kebelébe 1831-ik évben, Lengyelhonból leszármazott ha-zánk fia, mint ki saját előadása szerint honában azelőtt az 1-ső Vadász Lengyel Zászlóalj-nál gyalog, utóbb a Legia Nadwászlyanszka nevű lovasságnál, mint tiszt szolgálatban volt. Jelenleg pedig — 's ez már tudomásunk szerint — a Szabolcs megyei nemzetőrök önkéntes vállalkozói között, a magyar szabadság mellett, ennek közös ellenségei legyőzésére alakult szabadcsapatnál, főhadnagyi minőségben az ellenség előtt is állott. 'S ottan főtiszti társainak bizonyítása szerint, nemcsak rendületlen bátorságának, hanem katonai gyakorlottságának és tudományának elegendő jeleit adta, 's így hazánknak hasznos szolgálatot tett. És ezen tehet-ségét jövendőre is, országunk függetlenségének kivívására továbbra is felhasználni óhajtja. Hazánk, a közigazság és méltányosság érdekétől vezéreltetve, őt a Bem tábornok úr rendelkezése alatt álló hadsereghez, akár segédül, — mire leginkább óhajtása lenne — akár pedig más gyalog, vagy amire inkább kiképzettnek találja magát, lovastiszti állomás elnyerhetése tekintetéből, a Hadügyministeriumnak ezennel, 's jó lélekkel ajánljuk.

Kelt 1848-ik évi dec. 11-én. N. Kállóban tartatott Szabolcs Megyei Honvédi Bizottmány üléséből.

Hátirat: 22. sz. irat melléklete.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

*A Szabolcs vármegyei nemzetőrség főparancsnokának kinevezése,
és feladatainak meghatározása*

336.

Nagykálló, 1848. december 11.

Fölemlítettvén ez alkalommal, miként a megyebeli nemzetőrök, őrnagyok hiánya miatt még mindezeideig nagyobbbrészt rendezetlen 's gyakorlatlan állapotban tiszték, fegyverek 's dobosok nélkül lévén, azon esetben, ha kiállítatásuk a haza védelme érdekében szükségeltetnék, szolgálatot sem tehetnének.

Addig is, míg az innen tett felírás következtében — törvény szerint — felsőbb helyről nemzetőri őrnagyok rendeltethetnek, Kállay Emán[uel] Szabolcs megyei öszves nemzetőrségi fő parantsnokul kineveztetik. Kötelességébe tétetvén, hogy legott mellé veendő segéd-tiszt kíséretében a megyei nemzetőrségi zászlóaljok századainál — hol még tisztválasztás nem tartatott — tisztválasztást, vagy ahol kívántatik, helyettesítéseket tartson. A nemzetőröket kellőleg rendezze, gyakoroltassa, dobosokat választasson, a századok által dobokat szereztessen. 'S ha helyben dobosok nem taníthatatnának, azokat ide N. Kállóba tanítás végett rendeltesse be. Szóval a nemzetőrök tökéletes rendezését ön belátása 's a törvények értelmében teljes hatósággal eszközölje.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 11. hb. jkv. 23. sz.

Markovits Ábrahám surányi árendás panasza a Bereg vármegyéből hazatérő kiskvárdai és karászi nemzetőrök rablása miatt

337.

Beregszász, 1848. december 11.

1131.

Szabolcs Megye Közönségének!

Markovits Ábrahám surányi árendás panasza következtében — mely szerint azt panasolja, hogy a megyénken a folyó évi november 29-én hazafelé átutazott Kis várdai, és a folyó hó 6-án szinte a karászi nemzetőrök nála betérvén, a Kis várdaiak tőle egy téli és egy nyári gerockot²⁴⁸, bort és üvegeket erőszakosan elraboltak, a karásziak pedig egy pisztolyt elloptak — hivatalosan keressük meg Önöket, hogy a panaszkodó kára megtérítése iránt a kellő intézkedést megtenni, s a bűnösöket pedig megbüntetni szíveskedjenek. Egyébiránt felkérjük Önöket, hogy nemzetőreik bárhová leendő kimozdításakor a tisztjeik által a fegyelmet fenntartatni igyekezzenek, nehogy a csendes életű polgárokat ily alacsony tetteik által magoktól elidegenítve ellenök az ingerültséget ébresszék.

Kelt az 1848-ik évi december 11. s több napjain Beregszász városban tartott k. bizottmányi ülésünkből.

Beregmegeye K. Bizottmánya

Hátirat: 781.; 99. Irinyi István és Kubinyi Ignác.

Címzés: 1131. Bereg Megye K. Bizottmányától, Szabolcs Megye Közönségének hivatalból N. Kállóban.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 552. db. 1849.

²⁴⁸ gerock, gérokk = szalonkabát

Szemere Bertalan felső-magyarországi kormánybiztossá való kinevezése, a hatáskörébe tartozó törvényhatóságok, köztük Szabolcs vármegye felsorolásával

338.

Budapest, 1848. december 13.

5409/e.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány

Miután a Kassa melletti veszteség a hazát méltán nagy aggodalomba ejtette, az ország épsége megkívánja, hogy Schlik a maga seregével előnyomulásában ne csak meg gátol-
tassék, hanem kiveretessék, sőt megsemmisíttessék. Minden véderőt össze kell vonni, min-
den lehető eszközt a győzelemnek előteremteni.

Mi fontosnak látja a kormány ez országrész csendben tartását, mely erejének egyik kút-
feje, bevallotta akkor, midőn a hadügyministert a sereg vezérletével megbízta.

Épp azon okból Szemere Bertalan urat teljes hatalmú k. biztosnak a Honvédelmi Bi-
zottmány ezennel kinevezi akképpen, hogy Gömör, Abaúj, Szepes, Sáros, Torna, Zemplén,
Szabolcs, Borsod, Heves, Pest vármegyékben, a Hajdú és Jászkun kerületekben mindent te-
hessen, rendelkezzen, parancsolhasson, amit az ellenség meggyőzésére, megsemmisítésére
szükségesnek és kívánatosnak tart. És e tekintetben rendeleteinek a megnevezett megyék és
kerületek, sőt a kinevezett k. biztosok is pontosan és felelőséggel terhe alatt, minden feltétel
nélkül engedelmeskedni kötelességöknek ismerjék.

Különben semmi szín alatt nem cselekedvén.

Kelt Budapesten, december 13-án 1848.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány

Kossuth Lajos mk. elnök

Címzés: Felső-magyarországi Teljhatalmú K. Biztostól Szabolcs Megye Egyetemének
hivatalból N. Kállón.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1848. XII. 13.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj harcra készen tartása

339/a.

Nagykálló, 1848. december 14.

1848-ik évi december 14-én tart. Honv. Bizott. ülésében.

Szóba hozatván, miszerint az, hogy Nádosy Sándor Haditanács elnöke nemzetőreinktől
fegyvereiket elszedetni, 's azt 43-ik zászlóaljbeli honvédeknek átadatni rendeli, és hogy
Bem tábornok az erdélyi táborból minden nemzetőröket — 's ezek közt a mi ott lévő tartal-
lék nemzetőri csapatunkat is — haza küldötte: Arra mutat, mintha nemzetőreinket a táboro-
zásra többé alkalmazni sem kívánják, 's így mi hasztalan tartanánk Ny. Bátorban a nagy
költiséggel összevont nemzetőri zászlóaljat.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány sürgöny által megkéretni rendeltetett, hogy — az
iránt vajon a most említett körülményeket és azt, hogy a megyének igen nagy költségébe
kerül egy zászlóalj nemzetőrségnek összpontosítva tartása, figyelembe véve, — a Ny. Bátorban
összpontosított nemzetőri zászlóaljunkat, tartsuk-é továbbá is összpontosítva, vagy
fognak-é hazánk jelenlegi viszonyai között a nemzetőrök külvideki szolgálatra alkalmaztat-
ni, bennünket utasítással lássson el.

*Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 14. hb.
jkv. 24. sz.*

339/b.

Nagykálló, 1848. december 14.

24.

Országos Honvédelmi Bizottmányhoz!
Budapesten

Hazánknak több oldalról megtámadtatása, — kiválólag pedig, — Szatmár városának folyó évi nov. 30-án kelt, 's a n. bányai vonalra különösen vonatkozó segítségadás végett, közzé tett felszólítása következtében, — megyebeli nemzetőreink közül, nem késett e Megyei Bizottmány legott, 1200-at Ny. Bátor városba olyformán összpontosítani, hogy ottan ezek némileg begyakoroltván, annak idejében mind rögtönösebben kimozdítottathassanak, mind pedig hosszabb szolgálatot tehessenek.

Figyelembe véve azonban, Nádosy Sándor Haditanács elnökének hozzánk, f. évi nov. 30-án, 1119-ik szám alatt kelt azon rendeletét, mely szerint nemzetőreinktől a fegyvereket beszedetni, 's ezekkel a 43-ik honvédzászlóaljbeli katonákat fölfegyvereztetni parancsolja. Továbbá tekintetbe véve, az Erdély ellen működő hadi tábor fővezérének, Bem tábornoknak abbeli intézkedését, miszerint a Szilágy Somlyóra küldött, 's folyó hó 11-éig annak környékén táborozott, tartalék nemzetőrségi csapatunkat, — azon nyilatkozattal, hogy ő nemzetőröket használni általán fogva nem kíván, — haza küldötte. A felől lett kéntelen meggyőződni e Bizottmány, hogy gyors és kellő segedelmezés adhatása tekintetéből, Ny. Bátorban összvont nemzetőri zászlóaljat, tetemes kiadások mellett, hasztalanul tartja továbbra is összpontosítva.

Minél fogva az Országos Honvédelmi Bizottmánynak, a fentebb előterjesztett körülményeket és azt, hogy e megyének nagy költségbe kerül egy ily nemzetőri zászlóalj összpontosítása tartása, figyelmébe ajánlván. Az iránt, ha vajon ezen nemzetőri zászlóaljunkat tartásuké tovább is összpontosítva, vagy fognak-é hazánk jelenlegi viszonyai között, a nemzetőrök külvidéki szolgálatra alkalmaztatni, mielőbbi utasításunkat kérjük.

Kelt 1848-ik évi dec. 14-én, N. Kállóban tartott honvéd bizottmányi ülésünkből.

Hátirat: 24.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

*A Szabolcs vármegyei nemzetőrség parancsnokának,
Kállay Emánuelnek őrnagyi kinevezésre ajánlása*

340/a.

Nagykálló, 1848. december 14.

Kállay Emá[nuel] e Bizottmány által nemzetőri parantsnoknak elválasztatván. Minthogy ezen szolgálat polgári hivatalának viselhetését gátolja — de különben is a katonai pályára inkább érez hivatást —, kéri magát a megyebeli őrnagyi állásra ajánlatni.

A Hadügyministeriumnak ajánlatni határozatott.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 14. hb. jkv. 25. sz.

340/b.
Nagykálló, 1848. december 12.

Tisztelt Bizottmány!

Folyó hó 11-én tartott Bizottmányi határozat következtében, a szabolcsi nemzetörök általános rendezése lévén kötelességembe téve. Ezen foglatosság minden időmet annyira igénybe veszi, hogy polgári hivatalom terheit több ideig alig ha viselhetem. De hazám környülményei oda mutatnak, hogy az országos nemzetöri seregek még huzamosabb ideig nélkülözhetetlenek lesznek, s minthogy hazámnak ezen seregek közt csekély tehetségemhez képest szolgálni kívánok, kérem a Tisztelt Választmányt, hogy engem ezen megyében üresen álló örnagyi állomásra, az hadügyi ministernél felterjeszteni méltóztasson.

Kelt N. Kálló, december 12-én 1848.

Kállay Emánuel mk.

Hátirat: 25. Dec. 14/848.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

340/c.
Nagykálló, 1848. december 14.

25.

Hadügyministeriumhoz!

Budapesten

A kolosvári és dézsi szerencsétlenül kiűtött hadjárásokból, azon tapasztalásra jöven e Bizottmány, miszerint a rendezetlen 's gyakorlatlan nemzetöröknek táborba vezetése, ahelyett, hogy erőgyarapításul használna, inkább hátramaradásul és akadályul szolgál a hadi intézkedéseknél. Nemzetöreink részéről, egy szerencsésebb jövődjü hadjárás előidézhetése tekintetéből, nem késett a Bizottmány megyei nemzetörségünk irányába úgy rendelkezni, hogy — miután egyik megyei örnagy, Patay István honvédi örnaggyá nevezetett, másik örnagy pedig Eötvös György, a kolosvári futás miatt vizsgálat alatt van, nemzetörségünk bizalmát kevésbé látszatik bírni, 's ennél fogva már az Országos Honvédelmi Bizottmányhoz áttételése végett felírás történt, — addig is, míg megyebeli örnagyok törvény szerint, felsőbb helyről kinevezethetnének, egyelőre másod alispánunkat, Kállay Emánuel a szabolcsi öszves nemzetörség főparancsnokául kinevezvén. Kötelességébe tétellett, hogy azonnal mellé veendő segédtsizt kíséretében, a megyebeli három zászlóalj századait járja be, tisztválasztásokat tartson, szóval az egész nemzetörség mielőbbi rendezését törvény és önbélatása szerint teljes hatósággal eszközölje.

Azonba minthogy a Bizottmánynak ebbeli, csak ideiglenes rendelkezése által nevezett másod alispánunk, mai napon hozzánk beadott előterjesztéséhez képest, — míg egyrészt polgári hivatalától igénybe vett kötelességeit mulasztani kéntelen; más részről hazánknek katonai pályáni szolgálatát egész készséggel följajnlva, — magát a megyebeli örnagyi állások közül egyikre ajánltni kéri.

A haza, méltányosság, és nemzetörségünk érdekében fölhívva érzi magát e Bizottmány, Kállay Emánuel, — ki legközelebb, mint a Máramaros vidékén volt nemzetörségi zászlóaljunk főparancsnoka, mindnyájunk megelegetésére vezérkedett, és népszerű bánásmódja által nemzetöreink között mindeddig ismeretlen fegyelmet, nem csak kellőleg fenntartotta, hanem érellyessége, katonai tapasztalata és a népnek rendhez szoktatása által, nemzetöreinkkel a szolgálatot megkedveltette, 's mint kit a Honvédi Bizottmány ennél fogva a szabolcsi öszves nemzetörség parancsnokául, mint különben is ifjúságában katonai szolgálatban állott egyént, ideigle-

nesen kinevezni jónak látott, hogy polgári hivatalát leköszönve, 's magát tökéletesen katonai pályára szánva, folytonosan ennek élhessen, — megyebeli nemzetőrségi őrnagyul ajánlani, 's mint ilyenek mielőbbi kineveztetése végett a Hadügyministeriumot megkérni.

Kelt N. Kállóban 1848-ik év dec. 14-én tart. honv. bizottmányi ülésünkből.

Hátirat: 25. sz. irat melléklete.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

Vay Dániel nemzetőri százados lemondása

341/a.

Nagykálló, 1848. december 14.

Vay Dániel, mint nemzetőri százados jelenti, hogy mielőtt századosi hivatalátóli fölmentetése végett Pestre utaznék, néhány napra — a Bizottmány rendeletéhez képest — Ny. Bátorba szolgálattétel végett be fog menni.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 14. hb. jkv. 26. sz.

341/b.

Nagykálló, 1848. december 11.

Tisztelt Bizottmány!

Még néhány napja jöve meg a táborból — hol hadi kötelezettségem teljesítvén, — mostan már törvényhozásnál kötelezettségemnek van komoly szándékom eleget tenni. 'S ezért néhány nap multán, ha Isten éltemnek 's egészségemnek kedvezend, Pestre vagyok menendő.

Megértvén azonban, hogy Bátorban a kívánt tisztség öszve rendelése idejéig, mily nagy szükség van emberre, /:bár a nemzetőri századoságot illető helyekre felküldém, 's illetőleg benyújtám lemondásomat, bár semmi nemű hadi tisztséget 's katonai parancsnokságot — tehetlenségem érzetében — soha vállalni nem fogok:/ a bizottmány rendeletének kívánva eleget tenni, néhány napig elhalasztom utamat. Eddigi időmet Bátorba tölthetve.

Ki egyéb eránt teljes tisztelettel vagyok a Bizottmányt tisztelő polgár.

N. Kálló, 1848. dec. 11.

Vay Dániel mk.

Hátirat: 26. Dec. 14/848.

A Zabolchi Honvéd Bizottmányhoz nyújtott folyamodása Vay Dánielnek.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

A szabolcsi nemzetőrség kenyérrel való ellátása

342.

Nagykálló, 1848. december 14.

Marsalkó Károly kenyérsütő kéri:

1.) Hogy mennyibe egész évre lett vállalkozó, részére a legerősebb biztosítás mellett ezer pengő frt. előlegeztessék.

2.) A kenyér árát hónaponként 's betudás mellett Ny. Egyháza város által kéri kifizettetni.

Folyamodónak kérése, miszerint magának ezer pft-ot előlegeztetni kíván, azon tekintetnél fogva, hogy egész évre vállalkozott, méltányoltatván — miután elnök alispán előterjesztése nyomán a megyei pénztár ezt váltig megbírija — részére teljes biztosítás és időnkinti betudás kötelezettsége mellett, az ezer pengő frt. előlegeztetni rendeltetett. Mi pedig:

folyamodónak 2-ik, és azon kérését illeti, hogy a kenyér árát hónaponként Ny. Egyháza város fizesse betudás mellett, a közadó behajtásának jövőendő módja öszve nem zavartathatván, ebbeli kérését e Bizottmány nem teljesítheti.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 14. hb. jkv. 27. sz.

Karász helység lakosságának túlzott előfogatoztatása

343.

Nagykálló, 1848. december 14.

Karász helység előjárói többféle előfogatokkali terhelhetésüket panaszolván kéri, hogy csak a keresztülutazóknak tartozzanak előfogatokat adni, az oldalhelyre leendő kirendeltetésüktől felmentetvén.

Kellő figyelembe tartás és intézkedés végett Kubinyi Ignác szolgabírónak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 14. hb. jkv. 28. sz.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj szervezési feladatai

344.

Nagykálló, 1848. december 14.

Olvastatott nemzetőri 2-ik zászlóalj parantsnokának f. hó 13-án 9-ik szám alatt kelt levele, melyben jelenti:

1.) hogy Wittich Mihály a lovasság betanítására csak helyben ajánlkozott, nem pedig táborozás esetére is. Minél fogva lovasság vezéréről jó eleve kell gondoskodni.

2.) A zászlóalj mai napig áll 5 századba besorozott 906 nemzetőrből és 61 lovasból.

3.) Sok nemzetőr helyettesíteni kívánt volna maga helyett, hanem ő ezt — miután már némileg az ott levők be vannak gyakorolva, 's a helyettesítendőket újból kellene tanítani — meg nem engedte.

4.) Táborozás esetére minden 12 emberre egy vasfazék kívántatván, erről jó lesz gondoskodni.

5.) Kaszap Pál csendbiztos jelentése szerint két legénye elszökvén, azok berendeltetését kéri.

Határozottat az

1-öre Miután a zászlóaljparancsnok jelentése szerint Wittich Mihály csak helybeli tanításra ajánlkozott — 's ennél fogva táborozás vagy kiindulás esetére lovasvezér szükségeltetnék —, a Szabolcs megyében alakulandó lovascsapat ideiglenes vezéréül Maurer Károly nemzetőri 1-ső zászlóaljbéli főhadnagy ezennel kineveztetik. További utasítását innen várandó.

2-ra Megütözköve tapasztalja e Bizottmány azon pontatlanságot, miszerint a Ny. Bátorba rendelt 1200 nemzetőrök közül még csak 906 van beküldve. Annál fogva az illető szolgabíróknak szigorúan meghagyatik, hogy a még hiányzó nemzetőröket tökéletes számba minél

előbb Ny. Bátorba beállítsák. A vonakodókat megfenyítettetés végett, Törvényszék elébe leendő állíthatás tekintetéből ide azonnal bekísértetvén.

3-or Zászlóalj parantsnokának a helyettesítés meg nem engedése iránt tett intézkedése jóvá hagyatik.

4-er Figyelembe tartatik.

5-ör Már van rendelkezés.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 14. hb. jkv. 29. sz.

A nemzetőri tisztek összeírása

345.

Nagykálló, 1848. december 14.

Főlemlítettvén, miként elnökileg tett azon rendelkezés, hogy a szolgabírók századonkint a nemzetőri tisztek névsorát összeírva ide terjesszék föl, máig sem foganatosítottott.

Mind a 16 szolgabírónak újjólag és felelet terhe alatt meghagyatik, hogy a már elnökileg egyszer megrendelt nemzetőri tisztek névsorát ide haladéktalanul mutassák be.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 14. hb. jkv. 30. sz.

Az Erdélyben lévő félszázad szabolcsi nemzetőrség hazaküldése

346/a.

Nagykálló, 1848. december 14.

Olvastatott Veér őrnagynak Peretsenbe, Erdélyben f. hó 11-én kelt bizonyító levele, mely szerint az Erdélybe rendelt szabolcsi, 's parantsnoksága alatt volt félszázad utócsapat hazaküldetését jelentvén. Egyszersmind tudtul adja, hogy ezen Szabolcs megyei félszázad, mely habár a kolosvári csata alkalmával, a szabolcsi nemzetőrök által tanúsított pulyaságból megyéjére háromlott szennyet — a szabadság harcában közbejött körülmények miatt, — vérével le nem mosható is, de letörlé azt a katonai szolgálatok kész és pontos teljesítésével. Mit főleg századosuk Galgóczy Imre áldozatszerű készségének 's erélyes eljárásának lehet tulajdonítani.

Midőn ezen félszázadnak és századosának dicséretes szolgálatát teljes méltánnyalással fogadja e Bizottmány, egyszersmind a 16 szolgabíró útján buzdítás és követésre méltó példaadás tekintetéből, eme kiérdemlett dicséretet és méltánnyalást köröztetés által közhírré tétetni rendeli.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 14. hb. jkv. 31. sz.

346/b.

Perecsen, 1848. december 11.

Bebizonyosodván, hogy a nemzetőrök fegyvertelenségök miatt, a jelen körülmények között a hadfolytatásra nem használhatók. Bem tábornok úr rendeletéből, ezennel hazájokba visszabocsáttatnak, úgy a parantsnokságom alá rendelt Szabolcs megyei fél század is. Ki, ha bár a kolosvári csata alkalmával, a szabolcsi nemzetőrök által tanúsított pulyaságból me-

gyéjére háramlott szennyet, — a szabadság harczában a közbejött körülmények következtében, — vérevel le nem mosható is, de letörle azt parancsnokságom alatti léte alatt, a katonai szolgálatok pontos 's kész teljesítésével. Melyet is midőn egyrészt az igazság eránti hódolatból szoros kötelességemnek ismerek megemlíteni. Úgy másrészt el nem hallgathatom, miszerint mind azt, melyekben a fentírt szabolcsi fél század megelégedésemet teljes mértékbe kinyeré, főleg századosuk, Galgóczy Imre úr áldozatszerű készségének, 's erélyes eljárásának lehet tulajdonítani.

Kelt Peretsenbe, december 11-ikén 1848.

Veér mk. őrnagy

Hátirat: 31.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

***Az Erdélyből hazaküldött félszázad szabolcsi nemzetőrség
ott maradt fegyvereinek elszámolása***

347.

Nagykálló, 1848. december 14.

Galgóczy Imre százados bemutatja, Veér őrnagynak — századától elvett — 31 szuronyos fegyverről szóló, 's f. hó 10-én kelt nyugtatványát.

Miután ezen 31 darab szuronyos fegyver, az állomány által újfejértői nemzetőrök részére adott fegyverek közül valók voltak — jövődő betudás 's figyelembe tartás végett — ezen elvételi nyugtatvány az elnökségnek kiadatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 14. hb. jkv. 32. sz.

A szabolcsi nemzetőrök részére 1000 darab lándzsa készíttetése

348/a.

Nagykálló, 1848. december 15.

1848-ik évi dec. 15-én N. Kállóban tart. Honv. Bizott. ülésében.

Farkas Ignác a reábízott lándzsakészítés körül kér utasítást, egyszersmind javasolván, hogy az ahhoz szükséges vas megszerzését jutányosabb volna Ungvárról eszközölni.

A lándzsa minőségére nézve egy minta lándzsa itt küldetik. Egyébiránt a pillanat sietős felhasználása tekintetéből Farkas Ignác odautasíttatni határozottatott, hogy a lándzsanyelek hirtelenébe megszerezhető legerősebb nemű fából készíttessenek. Egy-egy lándzsára 2 1/2 font vas számíttatik. Minden lándzsa elkészítéséért az illető mesteremberek — Közgyűlési Bizottmány határozatánál fogva, — egy váltó frt-tal fizettetnek, 's minden ahhoz értő mesterember köteleztetik az álladalom érdekében dolgozni. Mely munkára nézve ezennel száz pengő frt. olyformán előlegeztetvén, hogy a beküldendő készletek azonnal itten fizettetni fognak.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 15. hb. jkv. 33. sz.

Kisvárdá, 1848. december 14.

Tisztelt Honvédi Bizottmány!

Első alispán úrnak leveléből, melyet dec. 12-én vettem, kötelességembe tétetvén 1000 darab lándzsáknak a megye chontójára²⁴⁹ leendő elkészíttetése. Hogy ezen rendeletnek megfelelhessenek, némely utasítások iránt kérnék határozatot.

1. Egy egészen felszerelt lándzsát, csak így lehetővé alkudozni a készítésre.

2. A lándzsa erőssége leginkább a nyél alkalmas voltától függvén. Miután a hasított tölgyfa parázs, faragás által szalát veszve gyenge, — a gyertyán, üveg, pattanó természetű 's nehéz, legalkalmasabbnak vélném a szilfanövést, mert könnyebb, szívósabb 's nem törékeny. Ez iránt már felszólítottam a leányvári és vörösmarti erdők birtokosait.

3. Ezen nyeleknek száradás kell, — különben a reájok alkalmazott lándzsavas a faapadás által meglódul, — de a száradáson segíthetni. Kérem azonban a Bizottmányt, méltóztassék a lándzsák elkészítésére határidőt tűzni ki. Az az én gondom lesz, hogy akkorára készen legyen.

4. Bár a lándzsamodort nem láttam, — véleményem szerént a lándzsavas, erősítőkari-kák, tűz, reszelés és köszörülés által okozott apadást beleszámítván, — egy lándzsához közel 3 font vas kívántatik, még pedig tiszta minőségű. Milyet ezen mennyiségbe csak az unghvári vas raktárakba kaphatni. Ez azonban a megye költségét nem szaporítja. Járásunkba legjobb lovak vagynak Zsurkon és Eszenybe, hova Unghvár csak 2 mérföld, Zsurk hozzánk szintén kettő, 's így a lakosokkal a különben sem használt közmunkák fejébe el lehetne szállíttatni. Nyereség minden mázsán 2 fit., összesen 60 vft.

5. Ha a lándzsák elkészítésére a Bizottmány rövid időt szab, akkor kénytelen leszek más városokba 's helységekbe lévő mesterembereket is használni.

6. A vas, fa megvásárlása készpénzt kíván, de a mesteremberek sem fognak hitelbe dolgozni. Így utasítást kérnék, honnan kellessen fedeznem a megkívántató költségeket.

Magam részéről biztosítom a Tisztelt Bizottmányt, hogy mindazt, mit a megyének megtarthatok, meggazdálkodni el nem mulatom. 'S a reám bizott készíttetést — bármi fáradságba kerüljön — a kitűzendő határidőre bevégeztetem.

Eppen, midőn ezen levelet bevégezném, Garfunkel József k. várdai izraelita tudósított, hogy Schlik tábornok berontott. Ellentállást csak Kassa tájékán talált. A nevezett tudósító a táborral utazott Eperjesig. Újhelybe 90 mázsa húsról tétetett rendelés, — ha ez igaz — szükségesnek vélném, hogy valaki ezen vidéken megbízassék a Tisza körüli örködésre. Mert ámbár itten híd nincsen a Tiszán, de egy mértföldnyi távolságra Czigádon, Leányvárnál, Tárkánynál, Záhonymál, Zsurknál, Eszenynél, Szalókánál kész révek állanak, melyeken egy nap alatt több ezer embert által szállíttatni.

Ezenfelül, ha a Bodrogeknek vonulna az ellenség, az onnen kitakarodók tömege is fogja elborítani ezen vidéket, minek rendbe tartásáról gondoskodni szükséges lesz. Ha a Hegyaljának vonul, a tokaji híd felszedéséhez 's megőrzéséhez szintén erő fog kívántatni. Én utasítást minden időbe a Tisztelt Bizottmánytól várok, de ami tudomásomra esik, a hazámat veszélyeztető körülményekből, azokat bejelenteni szoros kötelességemnek tartván.

Maradtam K. Várdában, dec. 14. 1848.

Farkas Ignác mk. szolgabíró

Hátirat: 33.

Címzés: A Szabolcs Megyei Honvédi Bizottmánynak tisztelettel N. Kállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

²⁴⁹ chontó, kontó = feljegyzett tartozás, hitel

A lakosság igénybevétele a hadsereg ellátásánál

349.

Nagykálló, 1848. december 15.

Olvastatott Forró²⁵⁰ őrnagynak Szilágy Somlyón, f. hó 11-én 185-ik szám alatt kelt, 's e megye kormánybiztosához intézett levele, melyben a hadsereg miképpen ellátása iránt kiadott rendeleteket — a nép közötti kiosztás végett — megküldi.

Ezen rendeletek eltérők lévén az általános hadi rendszabályoktól. Csak azon esetre, ha az erdélyi hadsereg valamikor e megyében is szállásolna, a megküldött rendeleteknek nép közötti kiosztása feltartatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 15. hb. jkv. 36. sz.

Szabolcsi napi jelentések küldése Bem tábornokhoz

350.

Nagykálló, 1848. december 15.

Olvastatott Bem tábornoknak Szilágy Somlyón, f. hó 10-én 138-ik szám alatt kelt, 's a megye kormánybiztosához intézett levele. Mely szerint meghagyja, hogy a napi eseményekről, melyek Szabolcs megyében előadandják magokat, hozzá naponként jelentés tétessék.

A kívánt jelentés, minden előfordulandó alkalommal megtétetni határozatott.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 15. hb. jkv. 37. sz.

Bem tábornok már a 18 éves ifjak besoroztatását is kéri Szabolcstól

351.

Nagykálló, 1848. december 15.

Olvastatott ugyanannak²⁵¹, ugyancsak Szilágy Somlyón f. hó 10-én, 149-ik sz. alatt e megye főispánjához intézett levele, melyben a Szabolcs megyére kivetett újonczok számát magának tudtára adatni kívánván. A 19, 20, 21, 22 éves ifiakhoz a 18 éveseket is besoroztatni, késedelem nélkül kiállíttatni és a szükséges fegyverekkel 's öltözettel — mely egy bunda vagy guba, egy juh bőrből való szűknadrág, egy pár csizma, három pár fehér ruha, egy báránybőr fekete sapka nemzeti szalaggal, egy csatos fekete bőr öv és egy balta, — az álladalom által megfizetendőekkel elláttatni rendeli.

Intézkedő tábornok úrnak a 18 éves ifjak besoroztatása és kiállítása iránt kiadott intézkedése — miután Szabolcs megyére kivetett illetőség a törvény által kijelölt évű ifiakból váltig kitelt, 's ezen mennyiség kevés híján már ki is állíttatott — jelenleg e megye körülményeinél fogva feleslegesnek találtatván. Erről, valamint e megye újoncilletőségének számáról tábornok úr tudósíttatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 15. hb. jkv. 38. sz.

²⁵⁰ Forró Elek

²⁵¹ Bem tábornoknak

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj szervezése, tisztikarának kiegészítése

352.

Nagykálló, 1848. december 15.

Olvastatott nemzetőri 2-ik zászlóalj parantsnokának f. hó 15-én 11-ik szám alatt kelt levele. Mely szerint jelenti:

1.) Hogy miután a Bizottmány századosokat nem küldött, nem látta szükségét az ottani tisztek közül századosokat, — mely hivatalra ott alkalmas nints, és a századosi 80 pft-nyi nagy fizetést legalább megkíméli — kijelölni. Egyébiránt dicsérettel említi a zászlóaljnak gyakorlatokbani előhaladását.

2.) A zászlóalj részére pénzt kér.

3.) Lándzsanyeleket küldetni kér.

4.) Újfalusi József betegségéről orvosi bizonyítványt jelentéséhez rekesztve jelenti, hogy őt mint szolgálatra alkalmatlant, haza eresztette.

Határoztatott az

1-őre A zászlóaljnak gyakorlatokbani előhaladása, míg egyrésről a legénység igyekezetét és tisztjeik képességét jelöli, másrésről a parantsnoknak dicséretes buzgalmát és utánlátását föltételezi, mitől e Bizottmány továbbra még több sikert remél.

2-ra 500 pft már elküldetett.

3-ra Lándzsanyelek elküldése iránti rendelkezés elnök alispánra bízott.

4-re Újfalusi József betegsége miatt szolgálatra alkalmatlan lévén, haza eresztése jóvá hagyatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 15. hb. jkv. 39. sz.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj felosztatásának terve

353.

Nagykálló, 1848. december 15.

Olvastatott Szatmárvidéki Honvédelmi Bizottmánynak f. hó 11-én, 63-ik sz. alatt kelt levele, mely szerint a Bizottmánynak f. h. 8-án, 14-ik sz. alatti felszólítására válaszólag tudtul adja: Hogy a Kormány gyors és hatályos intézkedései, a mi Ny. Bátorban összevont 1200 főből álló zászlóaljbeli csapatunkat, részükről egy időre nélkülözhetővé tevék.

A Ny. Bátorban összevont nemzetőri zászlóalj felosztatása mindemellett is, az Országos Honvédelmi Bizottmányhoz e tárgyban felterjesztésünk következtében — leérkezendő rendelet vételéig — felfüggesztetni határoztatott.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 15. hb. jkv. 40. sz.

*A Szabolcs vármegyei újonckiállítás eddigi eredményei,
illetve a nemzetőri fegyverek összeírása*

354/a.

Nagykálló, 1848. december 15.

Olvastatott Földváry Lajos alezredes és 6-ik hadmegyei főparancsnoknak, N. Váradon f. hó 9-én 14-ik sz. alatt kelt, 's e megye elnökségéhez intézett levele. Mely szerint kívánja:

1.) Tudósíttatását arról, hogy mennyi újonczot tartozik e megye kiállítani, mennyi állott ki, mennyi van még hátra, a kiállított újonczokkal mi történt és hova fordítottat, 's van e felesleg újoncz és mennyi?

2.) Fölkéri az elnököt, hogy csatázó vitézeink számára minél nagyobb mennyiségben hast takaró hosszú ködmönöket, melyek — gyorsabb kiállítás végett nem kikészített — nyers juh bőrből is lehetnek, úgy szinte bármily színű, de czélszerű más felső öltönyöket: u. m. szűröket és nadrágokat, valamint csizmákat és magyar bakancsokat készíttessen. Ha szükséges pénzt előlegezzon, 's az e fölötti szerződéseket hozzá beküldje, hogy ő a készíttetendő ruhák árát azonnal utalványoztathassa. Végre

3.) A nemzetőröknél létező fegyverek összeírását magának megküldetni kéri.

Határoztatott az

1-őre Hadmegyei parantsnok a megyére kivetett újonczok kívánt állapotjáról tudósíttatni rendeltetik.

2-ra Mind a 16 szolgabírónak meghagyatik, hogy szakaszaikban az illető mesterembereket rögtön maguk elébe rendeltetvén, velük az ezen hadmegyei parantsnok rendeletében fölemlített ruhaneműeknek mentül nagyobb mennyiségben, 's mentül gyorsabban leendő kiállítatásuk iránt értekezzenek. 'S ha másként nem, kényszerítőleg is a haza és állomány érdekében úgy szerződjenek, hogy a töretlen bőrből készült hastakaró, ködmön és szűknadrág ára együttvéve 5 és 6 pengő frt. között, egy szűr ára 4 pft., egy pár jó csizma ára vasalással együtt 3 pft. 12 xr-nál többre ne üssön. És hogy ezen szerződéseknek innen történendő jóvá hagyásuk után legfeljebb két hét alatt minden mesterember, vagy netalán némely helyen ezekből alakulandó társaság köteles lesz a kialakított mennyiséget kiállítani, és átadni.

3.) A nemzetőröknél létező fegyverek összeírását Eötvös György őrnagy a maga zászlóaljától, a többi zászlóaljaktól pedig az illető századosok vagy ezeknek helyetteseik — a főhadnagyok — f. hó 24-éig e Bizottmányhoz haladéktalanul mutassák be.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 15. hb. jkv. 41. sz.

354/b.

Nagykálló, 1848. december 15.

41.

Földváry Lajos Hadmegyei Főparancsnok Úrnak!

N. Váradon

Főparancsnok úrnak f. hó 9-én, 14-ik sz. alatt kelt, 's megyénk elnökségéhez intézett megkeresése következtében, e Honvédi Bizottmány kötelességének tartja följelenteni, miszerint

Szabolcs megyére kivetett újonczok száma	3471
ezek közül	
a 48-ik honvédszászlóaljhoz adott a megye újonczot	911-et
a Bocskai-csathoz Polgár helység részéről	34
a 28-ik honvédszászlóaljhoz küldött e megye Debreczenbe	456
a 43-ik zászlóaljhoz — honnan felsőbb rendeletnél fogva a 9-ik számú huszárezredhez 401 újoncz kiválasztott, 's Debreczenbe szállított, — Ny. Egyházára beállított	1459
Pestre felküldetett	192
Jelenleg beállításra készen áll a 43-ik zászlóaljhoz	90
Dolgaik elintézése végett szabadságra künn van	40
<u>Adósok még a helységek</u>	<u>289</u>
Mi öszvesen tesz:	3471-et

Mi pedig hadmegyei főparancsnok úrnak, csatázó vitézeink számára megkívántató öltönyök készíttetése, és a megyebeli nemzetőröknél lévő fegyverek összeírásának megküldése körüli rendelkezését illeti; azokra nézve e Honvédi Bizottmány a kellő intézkedéseket megtette. 'S annak idejében ezen intézkedés eredményéről főparancsnok urat tudósítani fogja.

Kelt N. Kállóban, 1848-ik évi dec. 15-én tart. honv. bizottmányi ülésünkben.

Hátirat: 41. sz. irat melléklete.

Eredeti fogalmazvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.*

A 43. honvédszászlóaljnak szállított kenyér minősége

355.

Nagykálló, 1848. december 15.

A 43-ik számú honvédszászlóalj parantsnoksága részéről — Weis Sámuel pékmester által, — a katonaság részére szállított kenyérrészletek használhatatlansága panaszoltatván.

A katonaság részéről előmutatott próba kenyereket e Bizottmány mind személyesen, mind pedig orvosilag megvizsgálván és vizsgáltatván, ezen kenyérrészletek elfogadhatóknak találtattak. Egyébiránt fölhevve érzi magát e Bizottmány a zászlóalj parantsnoksága irányába kinyilatkoztatni, hogy míg egyrészt e Bizottmány a katonaságnak mentül illendőbb és czélszerűbb ellátatásáról gondoskodni kíván; más részről a magányvállalkozóknak kármentesíttetésük fölött is éber figyelemmel örködni szent kötelességének tartja.

Eredeti jkv.-i tiszttzat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 15. hb. jkv. 42. sz.*

Az északról közeledő ellenség hírére, a Nyírbátorban állomásozó 2. nemzetőrszászlóaljnak Rakamazra való áthelyezése

356/a.

Nagykálló, 1848. december 16.

1848-ik évi dec. 16-án tart. honvéd bizottmányi ülésben.

Csaknem hivatalos hírekből tudomására jöven e Bizottmánynak, hogy Sáros és Abauj megyék szélein az ellenség beütött, 's Kassától beljebb is vonulni szándékozik.

Nehogy a tokaji vonalról valahogy e megyét a veszedelem véletlenül meglepje, a Ny. Bátorban összpontosított nemzetőri zászlóaljnak, megyénk szélén eső Rakamaz helységébe leendő áthelyezése ezennel elrendeltetik. 'S ezen rendelet foganatosítása elnök alispánra bízatik. Ezúttal nemzetőri csapatunknak imez áthelyezéséről szomszéd Zemplén Megye Bizottmánya tájékozás végett értesítettni határozatván. Mely intézkedéssel kapcsolatban:

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 16. hb. jkv. 43. sz.

356/b.

Nagykálló, 1848. december 16.

43.

Zemplén Megye Közgyűlési Bizottmányának!

Újhelyben

Hazánk északi részén mutatkozó ellenséges mozgalmak és berontások fölhívván e Honvédi Bizottmány figyelmét, sietett legott úgy rendelkezni, hogy a tokaji oldalról netalán történhető ellenséges bevonulás megakadályozására, a Tisza partján szükséges előkészületek tüstént megtétesenek.

Mi czélből: mindenek előtt Kállay Emánuel polgártársunkat polgári biztos képpen, megyénk szélén eső Rakamaz helységébe összpontosított, egy tekintélyes nemzetőri csapatunk élére úgy rendeltük ki teljes hatalommal, hogy megyénk megvédésére szükséges minden eszközöket felhasználva, 's magát e részben a szomszéd hatóságokkal is érintkezésbe téve, ha kívántatnék, nem csak még több nemzetőröket kirendelhesen, hanem önbelátása és az országos rendeletek nyomán, népfelkelést is rendezhesen és felhasználhasson.

Miről is azzal kívántuk Önöket értesíteni, hogy magok részéről is hasonlóan intézkedvén, — ha szükség úgy hozná magával, nevezett polgári biztosunkkal vállvetve és egyetértve, — a szent és mindnyájunkkal közös célra, édes hazánk és megyéink megvédésére, hatóságos közbevetésük által sikeresen munkálni szíveskedjenek.

Kelt N. Kállóban, 1848-ik évi dec. 16-án tart. honvéd. bizottmányi ülésünkben.

Hátirat: 43.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

Polgári biztos kinevezése a Rakamazon állomásozó 2. nemzetőrzászlóaljhoz

357.

Nagykálló, 1848. december 16.

Rakamaz helységébe a szükséges intézkedések és előkészületek megtételére egy polgári biztos kiküldetése szükségeltetvén.

Kállay Emánuel polgári biztosul ezennel kineveztetik. Kötelességébe tétetvén, hogy míg egyrésről a már kirendelt nemzetőrökkel rendelkező és szükségének rögtönös teljesítése főhivatása leendő, másrésről szükség esetében a környékben eső helységekből mind a nemzetőrség kirendelésére, mind pedig népfelkelésnek — a kiadott országos rendeletek nyomán — rendezésére és felhasználására oly formán hatalmaztatik föl: Hogy minden közlekedési eszközöket: u. m. hidakat, hidasokat, kompokat és csónakokat felhasználhat, szétszedhet, 's az álladalom javára és hasznára fordíthat. Szóval az ellenségnek megyénkbe való betörését teljes joggal és minden úton módon megakadályozhassa, 's ez okból — vala-

mint ezen védelmi eszközök fogatosítása végett — magát a szomszéd törvényhatóságokkal közlekedésbe tehesse. Úgy e Megyei Bizottmány által az ellenség mozgalmainak figyelemmel kísérhetése, 's a tapasztaltaknak ide történendő bejelentése végett futárképpen kiküldött Fazekas László leveleit felbonthassa, annak tartalmát a körülményekhez képest felhasználhassa, ide minden intézkedéseiről és lépéseiről jelentést tévén.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 16. hb. jkv. 44. sz.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj szervezése és fegyverrel való ellátása

358.

Nagykálló, 1848. december 16.

Olvastatott nemzetőri 2-ik zászlóalj parancsnokának mai napon 14-ik szám alatt kelt levele. Melyben jelenti:

1) Hogy a Mandel Izsák boltjának árvereltetése alkalmával 10 font puskaport és 11 font golyót nyugtatvány mellett átvett, azokból töltéseket készített. A megmaradt puskaport pedig — golyói már elfogyván — küldi.

2) A lefoglalt kapszlikat nyugtatvány mellett szinte átvette.

3) 200 lándzsanyeleket az uraság erdejéből behozatta, 's ez éjjel azoknak elkészíttetését elrendelte.

4) Legalább még 100 fegyvert kér.

5) 500 pft-róli nyugtatványt megküldi.

6) Mindezekre nézve a Bizottmány rendelkezését kéri.

A parantsnokságnak ezen pontokban előadott intézkedései jóvá hagyatván, a 4-ik pontra nézve pedig elnökileg már rendelkezve lévén, e Bizottmánynak a parantsnokság irányába más nyilvánítani valója nints, minthogy: A zászlóalj rendezése körül kifejtett gyors, pontos és igen czélszerű rendelkezéseit dítserettel és teljes méltánylással fölemlítve, ezen ügyet további buzgóságába ajánlja.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 16. hb. jkv. 45. sz.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj parancsnokának, Kálnoky Antal századosnak lemondása

359/a.

Nagykálló, 1848. december 18.

1848-ik évi dec. 18-án tart. honvéd bizottmányi ülésben.

Olvastatott nemzetőri 2-ik zászlóalj parantsnokának mai napon N. Kállóban kelt levele, melyben fölemlítvén, miként a megye által ezen zászlóaljnak betanítására lévén kikérve, 's ezen betanítás már meg is történvén, miután — mint hallja — néhány nap múlva a megye ügyis vezért nyerend. Nehogy magának a szükséges ló megvásárlásával hasztalan költséget okozzon, jelenti, 's illetőleg kéri a Bizottmányt, hogy mihelyt Gulácsy Imre hadnagy csapatjával Rakamazra megérkezend, a zászlóaljat átvévő vezérről gondoskodják a Bizottmány.

Zászlóaljparantsnok úrnak eme lemondási nyilatkozatát annál váratlanabbul veszi e Bizottmány, mennél sajnosabban tapasztalja, hogy parantsnok úr itt előterjesztett tudományát

merő alaptalan hírekből merítette. Mi czélból kijelenti e Bizottmány, hogy valamint e megyébe kinevezendő vezérről semmit sem teend, úgy abbeli intézkedését, miszerint — a megyebeli őrnagyok közül Patay István a 48-ik honvédi zászlóaljhoz, felsőbb helyről őrnagy képpen kinevezetvén, Eötvös György pedig a köztudomásra levő kolosvári eset miatt a közbizodalomba csökkenvén — az egész megyebeli elhanyagolt állapotban lévő nemzetőrség rendezésére, 's illetőleg tisztválasztások megtartására egy, a megye által már rég ismert, népszerűségénél fogva közkedvességben álló egyént kirendelt. 'S azt az ürességben lévő egyik őrnagyi állomás elnyerhetése tekintetéből felsőbb helyen ajánlani jónak látta, senki nem magyarázhatja oda, hogy Szabolcs megye néhány nap múlva vezért nyerend. Annál fogva

legyen meggyőződve parantsnok úr, hogy míg egyrésről e Bizottmány a zászlóalj betanítása körül tett buzgalmas fáradozásait teljes méltánylással elismerni, 's e körüli érdemeit kellő jutalmazhatás tekintetéből felsőbb helyen is ajánlani, 's fölterjeszteni kötelességének tartandja. Úgy másrészt bizton reméli, hogy parantsnok úr — tekintetbe vévén a talán már elhatározó percz fontosságát és megyénk ellenségtől fenyegetett állását — ily kétes jövőendő küszöbén annyival kevésbé valósítandja lemondási szándokát, mentül bizonyosabb lehet benne: Hogy a megye által parantsnoksága alá bízott zászlóalj vezényletét nem hogy átvenni kívánna e Bizottmány, de sőt jelenleg polgári biztosképpen kirendelt Kállay Emán[uel] által, a nemzetőrség szükségei minél gyorsabb és pontosabb teljesítésének elrendelésével, parantsnok úr állását még kedvezőbbé óhajtván tenni. Töle hazánk érdekében eddig kifejtett buzgóságánál is erősebb kitartást és igyekezetet vár.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 18. hb. jkv. 46. sz.

359/b.

Nagykálló, 1848. december 19.

Zabolcs Nemzetőrsereg 2. Zászlóalj Parancsnokságától
A Megye Honvédelmi Bizottmányának!

A megye a felállítandó zászlóalj betanítására, a 43. zászlóaljtól alább írtat kérvén ki. Miután a betanítás már megtörtént, és miután itt Kállóba hallom, hogy a megye néhány nap múlva úgy is vezért nyerend, azon néhány napra pedig ló nélkül nem lehetvén, szükségtelen költséget magamnak tenni nem akarván. Tekintetbe vévén azonba a zászlóaljnak Rakamazra való rögtöni megérkezését, tisztelettel jelentem a Megyei Bizottmánynak, hogy mihelyest Gulácsy Imre hadnagy úr csapatjával Rakamazra megérkezendik, a zászlóaljat átvevő vezérről gondoskodni méltóztasson.

Kelt N. Kálló, december 19. 1848.

Kálnoky mk. százados

Hátirat: 46.

Címzés: Nemzetőrsereg 2. Zászlóalj Parancsnokságától, A megye Honvédelmi Bizottmányának hivatalból N. Kállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

Sicherman Ignác nemzetőr hadnagy lemondása

360.

Nagykálló, 1848. december 18.

Sicherman Ignác nemzetőri hadnagy hivatalári erőszakos választatását, és betegsége miatt a tábori szolgálatra alkalmatlan voltát bizonyítván, kéri magát hivatalától fölmentetni.

Folyamodó betegsége tekintetéből fölmentetik ugyan a táborozási szolgálat alól, hanem hivatalátóli fölmentetése iránt felsőbb helyre lesz szükség folyamodnia. Addig pedig figyelembe tartás végett e hátírás, Kállay Emánuel innen kinevezett nemzetőri parantsnoknak lesz bemutatandó.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 18. hb. jkv. 47. sz.

Kálnoky Antal százados, Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj parancsnok őrnagyi előléptetésre ajánlása

361/a.

Nagykálló, 1848. december 18.

Szóba hozatott, hogy Kálnoky Antal századost a 46. pont alatt neki tett ígéretéhez képest, e Bizottmánynak megjutalmaztatás végett felsőbb helyen ajánlani kellene.

A Szabolcs megyei másik őrnagyi állomás elnyerhetése tekintetéből a Hadügyministeriumhoz ajánlatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1848. XII. 18. hb. jkv. 48. sz.

361/b.

Nagykálló, 1848. december 19.

48.

Hadügyministeriumhoz!

Budapesten

Mentül beljebb halad hivatása körébe e Honvédelmi Bizottmány, annál inkább kénytelen meggyőződni a felől, hogy a rendelkezése alatt álló egyedüli erőnek, a megyei nemzetőrségnek rendezése, fölfegyverzése és begyakorlása nélkül, lehetlen hazánknak czélszerű védelmi szolgálatot tenni. És ennél fogva:

Ámbár folyó hó 14-én, 25-ik szám alatt kelt fölterjesztésünkhez képest, nem késtünk legott nemzetőrségünk rendbeszedése körül, — addig is, míg az annyira szükségessé vált megyei őrnagykok felsőbb helyről kinevezetnének, — ideiglenesen a lehető legidvösbb intézkedést tenni, 's megyei egyik őrnagyi állomásunkra Kállay Emánuel polgártársunkat ajánlani.

Miután azonba által látjuk azt, hogy egy ily nagykiterjedésű megyébe széjjelszórt helységekben létező, tízezer és egynéhány nemzetőrségnek rendezése és begyakorlása, bármi szorgalmas igyekezetű egyes embernek tehetségét nemcsak hogy kimeríti, hanem arra *physicai*²⁵² idő sem telnék elegendő.

²⁵² *physicai* = fizikai

Szükségesnek találta a Honv. Bizottmány, megyei másik őrnagy állomásunk betöltése iránt is a Hadügyministeriumot — úgy 's annak kapcsolatában — megkérni, hogy tekintetbe vévén a 43-ik honvédszászlóaljbeli első százados, Kálnoky Antalnak a Hadügyministerium előtt eléggé ismeretes katonai tehetségeit, 's kitüntetett hasznos szolgálatait, már csak annál fogva is, hogy e hó elején az Erdély felől fenyegető mozgalmak irányába, megyénkbeli Nyírbátor városban összpontosított, egy zászlóalj nemzetőrségnek rendezésével és betanításával megyénk által megbízotván. Ezen zászlóaljunkat mind rendezése és begyakorlása, mind pedig fegyelmetességére nézve — ily rövid idő alatt is — annyira vitte, hogy jelenleg már hazánk északi részén mutatkozó Schlik-féle benyomulások megakadályozhatása tekintetéből, megyénk szélén, a Tisza partjához közel eső Rakamaz helységébe, részint fegyverekkel, részint lándzsákkal és kaszákkal ellátva, bizton kirendeltük 's kirendelhettük.

Őt, mint igen alkalmas, szigorú bánásmódú és jeles tehetségű katona egyént, hozzánk megyei őrnagynak, minél előbb kinevezni méltóztassék.

Kelt N. Kállóban, 1848-ik évi dec. 19-én tart. honv. bizott. ülésünkből.

Hátirat: 48.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

A balmazújvárosi bíró hivatalával való visszaélése

362/a.

Debrecen, 1848. december 20.

1188.

Debreczen Város Közönségétől
Szabolcs Megye Alispáni Hivatalának!

Medgyessy Károly mátai biztosunk jelentésének ./. alatti másolatát oly czélből közöljük, hogy a B. újvárosi bírót az abban előadott embertelen tetteiért megfenyíteni, az igazságtalanul elrabolt tulajdonokat tulajdonosainak visszaadni, 's hogy ezután ily személy és nagyon bátorság elleni tettek ne történjenek, intézkedni méltóztassék.

Debreczenben, december 20-án 1848. tartott közgyűlésből.

Debreczen Város Közönsége
Koszorús Lajos mk. jegyző által

Hátirat: L. 288. December 25/848.

Címzés: 1188. Debreczen Város Közönségétől, Szabolcs Megye Alispáni Hivatalának hivatalosan N. Kállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/288. db. 1848. XII. 20.

362/b.

Debrecen, 1848. december 11.

Tekintetes Közgyűlés!

Folyó december hónap 6-kán Tóth Péter nyáj juhászunk Illyés nevű bojtárjával általmenvén Balmaz Újvárosra, a tőle — 6 gonosztévő által — erőszakosan elhajtott négy tergenyész szamarainak visszahozatala végett. Midőn a B. újvárosi bírótól 4 szamarait visszaadni kérte, azt felelte, "hogy hunczut volt az az őrsereg, mely az ő juhaikat behajtá és megzalogolá, 's addig ki sem adja a 4 szamarat, míg a büntetéspénz vissza nem

fizettetik, egyébaránt aki erősebb, az a hatalmasabb”. Ekkor Tóth Péter Illyés bojtárjával együtt az újvárosi bírótól üres válasszal megtérven, visszajöttökbe az újvárosi határról 3 szamarat elhajtottak ugyancsak a mi határunkon volt és megzálogolt juhnyájtól. Nehogy több visszaélések és rendetlenségek történjenek, alázatos tisztelettel esedezek a Tekintetes Közgyűlés előtt az iránt, hogy a vagyon- és személybátorság irányában kellőleg rendelkezni méltóztassék. Mély tisztelettel maradván a Tekintetes Közgyűlésnek Debreczenben, december 11-kén 1848.

Alázatos szolgája Medgyessy Károly mátai biztos

A Tekintetes Közgyűléshez intézett alázatos jelentése és kérése Medgyessy Károly mátai biztosnak. Az újvárosi bíró rend és közbátorság elleni tettét feljelenti, a személy és vagyon bátorság irányában kellő intézkedések megtétele iránt esedezik.

Hátirat: 1188. Beadva dec. 11-én 1848.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 2. tétel, L/288. db. 1848. XII. 11. Melléklet.

Dada elöljáróinak kérelme egy helyi születésű, de már nem ott lakó besorozottnak, településük újoncállítási illetőségébe való beszámításáért

363.

Dada, 1848. december 20.

Tisztelt Alispán Úr!

Polonkai János, ki folyó hó 11-én Báj helysége elöljárói által az újonczok közé besoroztatott, dadai születésű 's már 25 éves egyén. Minél fogva törvényszerűleg sem Dadáért, sem annyival inkább Bájért be nem sorozható. Minthogy azonban Polonkai Jánosnak egy testvére csak alkalmatlansága miatt nem soroztathatott be újonczaink közé, 's a kérdéses ifjúnak sem nagy idegensége van a katonai szolgálattól, könyörgünk alázatosan, hogy vagy Polonkai Jánost a katonáskodás alól feloldozni, vagy mennyibe ő már Ny. Egyházán nem is létezik, Dada helységének beszámíttatni méltóztassék. Mert az, hogy egy dadai születésű, Dadán nevelkedett, 's csak 4 év óta Bájön szolgáló egyén nem Dadáért, hanem Bájért legyen katona, az igazsággal meg nem egyeztethető. 'S készek leszünk mindent megkísérteni, ha ügyünk 's a nevezett ifjú T. Alispán Úr előtt pártolást nem találанд.

Egyébaránt mély tisztelettel vagyunk Dadán, Xber²⁵³ 20-án 1848.

Tisztelt Alispán Úrnak alázatos szolgái

a dadai bírák

Címzés: T. cz. Péchy László Úrnak, Szabolcs megye igen érdemes Első Alispánjának tisztelettel hivatalból N. Kállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. XII. 20.

²⁵³ Xber = december

A Szatmárvidéki Honvédelmi Bizottmány értesítése, működésének beszüntetéséről

364/a.

Nagykálló, 1848. december 22.

1848-ik év dec. 22-én tart. H. B. ülésében.

Olvastatott Szatmár Németiben alakult Honvédelmi Bizottmánynak f. hó 13-ról, 93-ik sz. alatt kelt levele, melyben jelenti, hogy közbejött kormánybiztosi intézkedések 's a dolgok kedvezőbb fordulata miatt, 12 napig tartott működését bevezette.

Tudomásul vétetik.

Eredeti jkv.-i tiszttzat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. XII. 22. hb. jkv. 49. sz.

364/b.

Szatmárnémeti, 1848. december 13.

93.

Szabolcs Megye Közönségéhez!

A Szatmárvidéki Honvédi Bizottmány mai napon működését bevezette.

Nehéz idők, az e vidéket fenyegető veszély perczeiben 6 törvényhatóság képviselőiből képződött e Bizottmány. Tizenkét napig folyt be az ügyek vezetésébe, 's gondoskodott a legsúlyosabb viszonyok közt árván hagyott vidék biztosításáról.

'S mi felemelt fővel, nyugodt lélekkel tekintünk vissza működésünkre. Mert megtettünk mindent, mit a múlt hibái, 's mulasztásai jóvátételére, 's a jövő biztosítására állásunkban megtenni elutasíthatlan hazafi kötelességünknek ismertünk.

Tegnap Eötvös Mihály kormánybiztos megérkezett. Kormányunk gyors és hatályos intézkedéseiben ügyünk jobbra fordulásának biztos záloga van. E két okból mi hivatásunkat bevezettnek találtuk.

Midőn e felől Önöket azon megjegyzéssel értesítjük, hogy jegyzőkönyvünket egy példányba Eötvös Mihály kormánybiztos kezébe, 's eredeti példányban az irományokkal együtt Szatmárnémeti sz. k. városa levéltárában tettük le. Azon óhajtással térünk vissza megbízóink közé, örködjék a gondviselés vidékünk nyugalma felett. De ha kell, legyünk készen a vész óráival is férfiasan megpróbálkozni.

Kelt Szatmárnémetiben, 1848-dik évi dec. 13-ikán tartott ülésünkből.

A Szatmárvidéki Honvédi Bizottmány

Hátirat: 49. Dec. 22/848.

Címzés: 93. Szatmárvidéki Honvédi Bizottmánytól, Szabolcs Megye Közönségének hivatalból N. Kállóba.

Eredeti tiszttzat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

Az ibronyi salétromfőzés visszaesése

365.

Téglás, 1848. december 23.

181.

Tisztelt Alispán Úr!

Értésemre esvén, hogy Ibronyban a salétromtermelés annyira csökkent, miszerint az jelenleg már csak egy kazánban főzetik. Minek okául az jelentetvén fel, hogy jelenleg Tóth József inspector²⁵⁴ által üstkopás czíme alatt, mázsánként az eddigi szokásban volt 10 font helyett 40 font húzatik le. Minek is következménye az, hogy Ibronyból, ahonnan a lakosság az elébbeni föltételek szerint 3000-3500 mázsa salétrom kiállítására kötelezné magát, jelenleg 50 mázsánál alig állíttatik több ki. Annál fogva ezennel megbízom Önt, hogy mind Ibronyban a kellő vizsgálatot megtétetvén, mind pedig Tóth József inspectort személyesen kihallgatván, az eredményt velem hova hamarabb tudassa.

Tégláson, december 23-kán 1848.

Gr. Degenfeld Imre mk. főispán

Hátirat: 286.

Címzés: 181. Szabolcs megye Főispánjától, Péchy László Alispán Úrnak hivatalból N. Kállóban. Téglásról lovaspandúr vigye.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. XII. 23.

A Nagykállón és környékén lévő terménytárolók összeírásának elrendelése

366.

Budapest, 1848. december 24.

10787/h. ü. é. szám

A Hadügyminister
Gróf Degenfeld Főispány Úrnak!

Budapest, december hó 24-én 1848.

Valószínűleg beálland a szükség, hogy Nagykállón és a legközelebbi szomszédságban a Kormány számára gabona — azaz búza, kétszeres, rozs, zab és liszt — készletek gyűjtessenek. Hogy ezen esetre a czélszerű intézkedések megtétethessenek, tudni szükséges hány magtár és más gabona eltakarításra alkalmas épületek léteznek ott helyütt, és a legközelebbi szomszédságban, melyeket az érintett célra használni lehetne. Továbbá hány köblöt vagy pozsonyi mérőt lehetne egy-egy magtárba vagy más alkalmas épületbe eltakarítani anélkül, hogy mind a gabonára, mind az épületre nézve károsodástól tartani kellessen.

Ez iránt szíveskedjék tehát Főispány Úr tüstént a szükséges biztos nyomozásokat — de minden szembetűnés nélkül — megtenni, és az eredményről e Hadügyministeriumot haladéktalanul értesíteni.

Hadügyminister megbízásából, Gr. Török Bálint mk.

Hátirat: Rk. 20. sz. Lev. jegyzőkönyv 201. és 207. sz.

Címzés: 10787/h. ü. é. szám. A Hadügyministertől Gróf Degenfeld Főispány Úrnak hivatalból Nagykállóra.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. A./ állag, 1848. XII. 24.

²⁵⁴ inspector, inspektor = felügyelő

*A Dadai járás biztosának felhívása Nyíregyháza főbírójához
az ellenség közeledtével jelentkező teendők ügyében*

367.

Rakamaz, 1848. december 25.

Tisztelt Polgártárs!

Gr. Degenfeld Imre Kormánybiztos Úr rendeletéből a Dadai járás biztosának lévén ki-
küldve mindazon teendők végrehajtására, mik kormánybiztosi hatása követel. Annál fogva
ezennel felhívom Önt, hogy e levelem vételével rögtön Nyíregyháza városába állandó tar-
tózkodási helyét vévén, onnét semmi szín alatt előleges jelentése nélkül el nem távozhatván,
az alább írt pontok végrehajtását tartsa szoros polgári kötelességének. Mely rendeletek
végrehajtására a helyben lévő nemzetőröket és öszves lakosokat ezen felhatalmazásom
erejénél fogva felhasználhatván.

1-ör Az ellenség által elfoglalva tartott Abaúj és Sáros vidékére minden élelmiszerek kivi-
tele — az bárki részére történjék is — felső engedelem nélkül semmi szín alatt nem szabad, 's
minden utasok ha rendes úti levéllel nincsenek, még a közelebbi vidékre sem bocsáttatnak.

2-or A nevezett helyen üdőszakonként Ön népgyűlést tartand, 's a történekről nékiek
igaz tudósítást adván, fel fog Ön minden tehetségébe lévő eszközöket használni a nép lelke-
sítésébe és a haza védelmi készsége.

3-or Előre készíti a népet tanácsadásával, hogy azon esetben is, ha az ellenség mutat-
kozna — mit Isten nem engedhet —, mi tévők legyenek. Nevezetesen élelmi eszközök el-
rejtésére: igavonó marhájaiknak az ellenség előli elhajtásokkal, hidaknak, utaknak, elrom-
bolásával annak útját nehezíteni, 's magokat, mint magyar polgárhoz illik, minden módon 's
elszántan védelmezni készek legyenek.

4-er Minden álhíreket 's rémületet okozható beszédeket eltilt, vagy ha az annyira szük-
séges öszvetartás és törvényes előljárok irányába a szoros engedelmet, zavarokat okozó
lázítók akadnának, azokat — bárkik legyenek is — elfogatja, 's ide Rakamazra kísérteti, hol
a Rögtnítélő Törvényszék állandóul együtt leend.

Jelentését önnek időnként bévárom, mely levelezésre lovas embert fog tartani.

Kelt Rakamaz, dec. 25. 1848.

Kállay Emánuel mk. Dadai járás biztosa

Hátirat: Decemb. 26-án 1848. estveli 5 óraker. Lovaspandúr viszi december 26-án reg-
geli 7 óraker.

Címzés: T. Galánffy János polgártársnak hivatalból Nyíregyházán.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. V. B. 133. 1848/3. irat, 1848.

*A mozgó nemzetőrség szervezése, fegyvervásárlás,
a horvát foglyok biztos helyre szállítása, a nemzetőrök készülségben tartása*

368/a.

Nagykálló, 1848. december 27.

Olvastatott a Honvédelmi Bizottmány elnöke, Kossuth Lajosnak december 16-ról 5831.
sz. a. kelt rendelete, mellyel Magyarország önállósága, országos léte megsemmisítésére
irányzott camarillai²⁵⁵ ármányok s törekvések ellensúlyozásául, jog, szabadság, alkotmányos

²⁵⁵ camarilla, kamarilla = az uralkodó belső, bizalmas tanácsadó köre, titkos kör vagy klikk

létbiztosításául szolgáló — de idő hiánya miatt kéllőleg nem rendezhetett, fegyvergyakorlatlan nemzetőrségi csapatok helyett —, önkéntes nemzetőrökből 's más önként ajánlkozó egyénekből szerkezendő, gyalog és lovas önkéntes mozgó csapatoknak alakítása rendeltetik. Egyszersmind azon csapatok alakítását elősegítendő kedvezmények mellett, azon csapatok köteleztetései elősoroltatnak.

Ugyanannak, december 18-ról 6013. szám alatt, a Közlöny hivatalos lap 192-ik számába közzétett rendelete, mellyel — a fentebbi rendelet kapcsába az önkéntes csapatok alakítására vonatkozó részletes szabályok közlése mellett — az érdekllett csapatok alakítása a hatóságbeli elnökökre, avagy kormánybiztosokra ruháztatik.

Ezek folytába olvastatott a főispánnak az Alispáni Hivatalhoz intézett levele, miszerént mielőtt a Megyei Kormányzó Bizottmány az önkéntes nemzetőri csapatok alakítása eránt részletesebben intézkednék, az eddigi intézkedések eredményét bevératni kívánja.

Az előbbeni rendelet által, a hatósági kormányzó bizottmányok feladataul kitűzött önkéntes csapatok felállítása eránti köteleztetés — a december 18-ról kelt rendelettel —, a hatósági elnökök avagy kormánybiztosokra ruháztatván által. S a felolvasott főispáni tudósító levél tartalma szerént, az érdekllett csapatok felállítása eránt a megyei főispán által intézkedés is tétetvén. A Kormányzó Bizottmány az önkéntes csapatok kiállítására felett addig rendelkezni, mielőtt az eddigi intézkedések eredményéről tudomása nem leend, szükségesnek nem találta. Hogy azonba az előnyök és kedvezmények, valamint a köteleztetések, melyek az önkéntes csapatokra nézve a Honvédelmi Bizottmány által kijellettettek, a közönségnek biztosabb tudomására jussanak, a Közlöny hivatalos lap 190-ik és 192-ik számába közzétett — az önkéntes csapatok kiállítására vonatkozó — rendeletek másainak, a községek házánáli kifüggesztése eszközlésére a szolgabírók utasítottanak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 27. kb. jkv. 1244 1/2. sz.

368/b.

Téglás, 1848. december 24.

186.

Tisztelt Alispán Úr!

Az Országos Honvédelmi Bizottmánynak az önkéntes csapatok felállítására tárgyában érkezett rendeletét idemellékelve küldöm vissza. Mit lehessen e tárgyban a múlt megyei bizottmányi ülés e részbeni határozata 's az én eddig tett intézkedéseim következtében történteknél egyebet tenni, nem tudom. Az Alispán Úr által javasolt kényszerítő módot ilyes önkéntesek kiállítására alkalmazhatónak alig tartván, mindenesetre szükséges lenne az eddigi működéseknél sikerét bevéarni. Annál is inkább, hogy a megye alsó vidékén volt Zoltán Mihály jelentéséből értésemre esett, miszerint azon vidékről nagyobb számú, kivált gyalog-önkénteseket számolhatunk, 's hihetőleg a Dadai járásban is hasonló siker követendő eljárását. 'S csak azon esetre, ha az eddigi intézkedések eredménye a várakozásnak meg nem felelne, kellene szerintem a tárgy feletti újabb intézkedés végett bizottmányi ülést tartani.

A horvát foglyokra nézve én is osztozom Alispán Úr nézeteiben, 's jelenleg elegendő lenne őket több helységekbe úgy elosztani, hogy egy-egy helyen kisebb számmal maradván, őriztetésök ezáltal könnyebbíttessék. Minden lehető esetekreik elkészülés azonban szükséges lévén, jó lesz azon helyeket szükség esetére előlegesen kijelölni, hová akkor által szállásolandók lennének, 's melyek szerintem a K. Várdai járás, és a Dadai 's Nádudvari járás felső részeinek nagyobb helységei lehetnének. Ezen bekövetkehető esetben is a foglyok élelmezéséről a Tiszát szabályozó társulatnak kelletvén gondoskodni, szükséges, hogy az említett társulat megbízottjával eziránt előlegesen értekezzenek.

Beregh megyei kormánybiztos Szintay János Úrnak felszólításomra adott feleletéből értesemre esvén, hogy a Vereckei-szoros jelenleg, miután ott összpontosítva volt erőnek nagyobb részét Máramarosba és Ungvárra kellett küldenie, csak igen csekély számú honvédekre van bízva. Annál fogva szükségesnek tartván nemzetőreinknek egy részét addig, míg önkéntes nemzetőreink elegendő számmal kiállanak, a Beregh megye részéről netalán kérendő segély esetére készen tartani. Ezennel tehát az Alispán Úr körében, mint általam kinevezett polgárbiztos rendelkezése alá tartozó helységek nemzetőreit úgy készen tartani 's tisztjeiket is előlegesen kijelölni siessen, hogy azok közül az első fölszólításra azonnal egy nagyobb számú csapat Beregh megye felé mozgóvá tétethessék. A K. Várdai járás nemzetőrségére nézve ottani polgárbiztos, Eröss György úr által szintűgy fogok intézkedni.

Történetesen értesemre esvén, miszerint Bem tábornok e megye részéről teendő némely intézkedések tárgyában több rendbeli fölszólításokat intézett hozzám. Miután én azokat még ez ideig sem vettem, tudassa Alispán Úr vélem, ha vajon azok nincsenek-e Önnél, mely esetben is haladéktalanul küldje meg azokat nékem.

Elek Mihály képviselő úrnak — kit ez iránt fölkértem volt — a' múlt postával vett levélből örömmel értesültem arról, hogy sikerült nékie a megye részére fegyvervásárlásra huszonnégyezer pengő forintokat kieszközölni. Ennek következtében Grünwald már 80 darab fegyvert szerzett, melyeket a még Pesten vásárlandókkal együtt Debreczenbe, Schmiedt kereskedőhöz fogja küldeni. Grünwald pedig Pestről, túl a Dunai vidékre megyen fegyver vásárlását folytatandó.

Végre Alispán Úrnak azon nyilatkozatát, miszerint törvényes alispáni jogainál fogva saját belátása szerint határozott gyűlés tartását f. h. 27-re, megjegyzés nélkül nem hagyhatom. 'S tagadom, hogy Alispán Úrnak addig, míg én, mint a megye főkormányzója 's kormánybiztosa jelen vagyok, az én belé egyezésem nélkül éppen oly tárgyban, mely kormánybiztosi kötelességembe²⁵⁶ tartozik, rendkívüli gyűlést hirdetni lehessen. Annál fogva ezennel fölszólítom Alispán Urat, hogy jövendőre nézve az én körömhöz tartozó intézkedéseket előleges fölszólításom nélkül ne tegyen, 's ismert buzgó hazafiságától elvárom, hogy ilyen jogok fessegetésével felhagyva, igen méltó kívánságomat teljesítendi.

Téglás, dec. 24-én 1848.

Gr. Degenfeld Imre mk. főispán

Hátirat: 1244. Dec. 25/848. Főszolgabírók teljesítsék.

Címzés: 186. Szabolcs megye Főispánjától Péchy László Alispán Úrnak hivatalból Kállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1596. db. 1848.

368/c.

Budapest, 1848. december 16.

5831/e.

A Honvédelmi Bizottmány Elnöke
Szabolcs Megye Közönségének!

Miután az udvari Kamarilla első Ferdinánd császár lemondása mellett is nyíltan kimondta azon szándokát, hogy Magyarországot önállásától meg akarja fosztani, az ausztriai birodalomba provincia gyanánt beolvasztani, a magyar nemzetnek, vagy harcot kell vívni, országos lételért, mit annyi viszontagságok között ezer éven át fenntartott, vagy alá kell írnia kitörültetését a nemzetek sorából, 's országos lételéről le kell mondanía.

²⁵⁶ A papír töredezettsége és hiánya miatt, e szó csak részben látszik, ezért olvasata csupán következtetés eredménye.

A Honv. Bizottmány nem hiszi, hogy lehessen magyar, ki ez utolsót választaná, 's a haláltóli félelemből, a nemzet hálalát aláírma. Azért tehát védenünk kell magunkat, védenünk azon erős hittel, hogy amely nemzet el van határozva élni, az — mert nemzet — nem halhat meg. 'S nem lehet, hogy az igazságnak Istene egy senkit meg nem támadó, 's csak nemzeti lételeének fenntartásához ragaszkodó nemzet szent harcát meg nem áldaná.

Úgy látszik, nemzetünk ellenségei épp e napokban vették, 's részint veszik végrehajtásba azon tervet, mely a volt Nádor irományai között is feltalálattott. T. i. hogy 9 oldalról támadják meg hazánkat, és irányozzák támadó seregeiket az ország szíve felé.

Es ámbár seregeink a Bánátban a ráczok ellen éppen most nevezetes győzelmet vívtak ki, ámbár Hurban rabló csordái Trencsénből kiűzettek, másrészlől azonban Arad felé Erdélyből túlnyomó ellenség tört be, Pozson táján pedig Nádist az ellenség bevévén, ezáltal Pozson tarthatlan ponttá vált, 's az ország védelmét az országhatár széleitől beljebb összpontosítani szükségessé vált.

Most van itt az időpont, mely nemzetünk létele felett határozni fog; 's melynek a magyar nemzet ősi dicsőségéhez híven kiállására minden erőt concentrálni kell.

A nemzetörség, — nem lévén időnk azt kellőleg kifejtteni, 's organizálni²⁵⁷ — az ellenség visszaverésében ritkán mutatkozott sikeresnek. De ez ne csonkítsa a nemzetnek ezen institutio²⁵⁸ iránti bizodalmtát; mert annak a szabadság, 's jog és alkotmány biztosítására nagy jövendője van.

Es még a pillanatnyi szükségre nézve is, minden attól függ, hogy minden elemek czél-szerűn alkalmaztassanak.

A kasza és dzsida jeles fegyver, a lengyelek győzhetlen hírű orosz seregeket tettek vele semmivé. Nálunk a kaszás seregek iránt csaknem minden bizalom veszni kezd. Miért, mert nagy tömegekben állítottak a kaszás seregek az ellenséges ágyúk elébe, hol aztán azon passzív hősiséggel, hogy magukat tétlenül lövetni hagyják, természetesen nem bírnak.

A kaszás seregeknek nem az a rendeltetése; hanem az, hogy vagy szabad mozgó csapatok gyanánt használva — minden oldalról mozgalmakkal — az ellenséget soha nyugodni ne hagyják, 's eleségeit, társzekereit, betegeit, egyes csapatait gyorsan meg-megtámadva, ártalmára legyenek; vagy pedig az, hogy a harcztéren — kisebb támadó csapatokra osztva — örökös rohanásra alkalmaztassanak.

Másik baj volt ekkor a nemzetörségi roppant nagy erő alkalmazásában, hogy egy-egy vidék nemzetörsége rögtön mobilizáltatván, kellő megválasztás, és gyakorlat nélkül alkalmaztatott, 's emiatt a siker a várakozásnak, 's a lelkesedésnek meg nem felelt.

A Kormány tehát ezen törvényhatóság közönségét, valamint a többi illető törvényhatóságokat is, a következőkre szólítja fel:

Alakíttassanak azonnal a törvényhatóságbeli nemzetörség, 's más önkéntes vállalkozók köréből gyalog és mozgó nemzetörségi csapatok haladék nélkül olyan egyénekből, kik erre magokat önként felajánlják. A lovasságra, mint a nemzetörség száguldozási rendeltetésének leginkább megfelelő csapatokra, legkitünőbb gond fordíttassék.

A fegyverben ne igen legyen válogatás, szuronyos fegyverrel, karddal, pisztollyal, az ország nemzetörségét rögtön ellátni nem lehet. Üljön ki-ki saját lovára, használjon olyan fegyvert, aminővel bír. Ezen mozgó nemzetörségi csapatok az illető törvényhatóságban vonassanak össze azonnal alkalmas helyekre; gyakorolják magokat nem a tömött csatarendi szabályokban, hanem a száguldo csatározásban /:querilla harc²⁵⁹:/.

Az ország kormánya ezen mozgó nemzetörség felállítással azt reméli elérni:

²⁵⁷ organizal = szervez

²⁵⁸ institutio, institúció = intézmény

²⁵⁹ querilla harc = gerillaharc

1-ör hogy minden törvényhatóságban leszen egy organizált, kész véderő. Szükség esetében saját és szomszédja tűzhelyének rögtöni védelmére.

2-or hogy ha az ország hadseregének operatióit²⁶⁰, ezen mozgó seregek közredolgozását igénybe veendik, nem kellend készületlen seregeket rögtön összegyűjteni, 's gyakorlat nélkül kedvtelenül alkalmazni. Hanem készen leend mindenütt egy előre organizált, gyakorlott, kész önkéntes csapat, mely a hadsereg működéseit gyors közredolgozásával elősegíteni.

A kormány ezen önkéntes mozgó csapatoknak, 's különösen a lovasságnak, mielőbbi, sőt — a tornyosuló vész sokféleségénél fogva — azonnali összeszerkesztését az ország megmentése végett mulaszthatlan szükségnek ismervén, azt a következő kedvezményekkel kívánja elősegíteni:

1-ör A lovas mozgó nemzetőrségi egyének biztosíttatnak, hogy ha lovaikban — a toborzás alatt, bár ha meggyéjükből ki nem indulnának, 's ellenséggel nem találkoznának is, — a honvédelmi szolgálatban kárt szenvednének, ezen kár azonnal meg fog az ország által térítettetni.

2-or A mozgó nemzetőrség minden tagjai azon percztől — amint a törvényhatóság bizottmányi gyűlése által meghatározandó — saját kebelőkbeni concentrationalis²⁶¹ ponton összevonulnak, mindaddig, míg szét nem oszlattatnak. A rendes katonasághoz hasonló zsoldok, 's lovaikra nézve lótartási adagot kapandnak a status költségére.

3-or E végett minden illető törvényhatóság fő- 's alispánjai, kerületi kapitányai, 's nemzetőrségi parancsnokai, az összealakult mozgó nemzetőrség számát, 's havi illetményének költségvetését azonnal feljelenteni tartoznak. Melynek nyomán a kormány, úgy a zsold, mint az ellátás tekintetében rögtön intézkedni fog.

Az illető törvényhatóságoknak tehát és törvényhatósági kormányzóknak ezennel a nemzet nevében meghagyatik, hogy azonnal bizottmányi ülést tartván ezen mozgó nemzetőrséget rögtön felállítsák. Tisztjeiről gondoskodjanak, összevonulási helyeiket kijelöljék, a csapatokat kiállítsák, megalakítsák, 's a végrehajtandókról, 's végrehajtottokról a kormányt azonnal tudósítsák.

A Honv. Bizottmány megvárja, hogy mindenki, kinek keblét önzéstelenül becsületen honszeretet lelkesíti, ezen rendeletet sikeresíteni szent kötelességének ismerendi.

Budapesten, december 16-án 1848.

A Honvédelmi Bizottmány elnöke
Kossuth Lajos mk.

Hátirat: 1244. Dec. 22/848.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1596. db. 1848. Melléklet.

Beöthy Ödönnek Erdély, valamint Szabolcs, Bihar, Szatmár, Kraszna, Közép-Szolnok és Zaránd vármegyék teljhatalmú biztosává való kinevezése

369/a.

Nagykálló, 1848. december 27.

Olvastatt a Honvédelmi Bizottmány elnökének december 19-ről 6036. sz. a. kelt rendelete, miszerént Beöthy Ödön Erdélyen kívül Szabolcs, Bihar, Szatmár, Kraszna, Közép-Szolnok, Zaránd megyékbe országos teljes hatalmú biztosává kineveztetése tudtul adatik.

A rendelet mása, a 4 fősolgabíróknak megyeszerte köröztetés végett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 27. kb. jkv. 1245. sz.

²⁶⁰ operatio, operatív = gyors, határozott a gyakorlati elintéztést szem előtt tartó (intézkedés, ügyvitel)

²⁶¹ concentrationalis = központi

369/b.
Budapest, 1848. december 19.

6036/e.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány elnöke
Szabolcs Megye Közönségének

A Honvédelmi Bizottmány ezennel kijelenti, hogy Beöthy Ödön Bihar megyei főispán erdélyi tejhatalmú országos biztossá neveztetvén ki. Kiküldetése egész Erdélyen kívül még Szabolcs, Bihar, Szathmár, Kraszna, Kővár, Közép-Szolnok, Zaránd megyékre, a kebelükbeni kir. városokra s a Hajdúkerületre is kiterjesztetik.

Egyszersmind pedig e szerint a teendők nevezett tejhatalmú országos biztos úr működési körében összpontosítván, az ezen megyék s szab. kir. városok s kerületbeni eddigi kormány biztosok működése ezennel megszüntetik. Odautasítván ezennel minden biztos, hogy eljárásáról végjelentését Beöthy Ödön tejhatalmú országos biztos úrnak adja be, melyre ő belátása szerint fog intézkedni.

Miknek következtében ezennel a legszigorúbb felelet terhe alatt meghagyatik ezen megye közönségének, s a kebelébeni mindazon polgári s katonai tisztviselőknek vagy biztosoknak, kikkel a nevezett Beöthy Ödön tejhatalmú országos biztos úr a neki adott nyílt rendelet értelmében érintkezésbe jő, s annak tartalma szerint őket rendeleteinek eszközésbe vételére fölszólítandja: Feltétlenül engedelmeskedni, őt működéseiben minden kitelhető buzgalommal és pontossággal elősegíteni, s ekként a nagy fontosságú feladatnak megoldását — melyet tejhatalmú országos biztos úr vállaira a Kormány benne vetett bizodalmanál fogva fektetett — könnyíteni mulaszthatlan és szent hazafiúi kötelességöknek ismerjék másképp nem cselekedvén.

Költ Budapesten, december 19-én 1848.

A Honvédelmi Bizottmány elnöke
Kossuth Lajos sk. elnök

Hátirat: 1245. Dec. 25/848.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 48. cs. 1597. db. 1848.

A Nép Barátja című hírlap községi költségen való megrendelésének ajánlása

370.

Nagykálló, 1848. december 27.

Ez alkalommal felemlítettvén, hogy a köznép fogalmához alkalmazott modorba szerkesztett "Népbarát"²⁶² című újságnak — a köznép hazánk viszonyairóli felvilágosítása tekintetéből —, a megyebeli községek részére leendő megrendelése eránt intézkedni célszerű lenne. Ennek következtébe:

A szolgabírók odautasítottak, hogy a szakaszaikba eső községeket a "Népbarát" című hírlapnak községi költségen, a község számára megrendelése végett — ezen hírlap előnyei elősorolása mellett — felhíván, azon községekbe, melyek részéről azon újságlap megren-

²⁶² Népbarát. A Népbarát című, Győrben megjelent lapnak egyetlen számát ismerjük. Itt feltehetően a Nép Barátja elnevezésű, a kormány által kiadott néplapról van szó. Felelős szerk.: Vas Gereben. Megjelent: Budapest, majd Debrecen, 1848. jún. 4. – 1849. jún. 30. hetenként egyszer. 1849. márc. 9-ig társszerkesztő: Arany János. Lét-rehozásának oka a forradalmi változások magyarázata, illetve Táncsics Mihály lapjának ellensúlyozása volt. A falu népének megnyugtatását tűzte ki célul.

deltetik, annak vasár- vagy ünnepnapokon a községbéli lakosok előtt, a községi jegyzők általi olvastatását sikeresítsék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 27. kb. jkv. 1246. sz.

***A Balkányi Református Egyházközség nagyobb harangjának
honvédelmi célra való felajánlása***

371.

Nagykálló, 1848. december 27.

Alispán Péchy László felemlítvén, hogy a Balkányi Helvét Hitvallású Egyház Községe egyháza nagyobb harangját honvédelmi tekintetből a haza rendelkezése alá ajánlotta.

Az ajánló egyházi közönség által a haza oltárára tett, lángoló hazaszeretetet tanúsító áldozat jegyzőkönyvileg örökíttetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 1. köt. 1848. XII. 27. kb. jkv. 1247. sz.

***Polgár mezővárosi újoncok Nagykállóból való szökése
és beállása a Bocskai-csapatba***

372.

Polgár, 1848. december 29.

Tekintetes E. Alispán Úr!

Polgár városa részéről önkéntesség útján honvédekké lett K. Molnár István, T. Kis János, Nyikon János, Kis László József megszökötteknek állított újoncok. Miután N. Kállóbul megugrottak, egyenesen H. Böszörménybe menvén, ottan a Bocskai-csapatba felcsaptak. 'S jelenleg már hiteles kútfő után közölhetjük, a Hajdúság részéről a kassai ellenség ellen kiindított Bocskai zászlója alatt táboroznak. Itthon tehát a nevezettek nincsenek.

Ennyit a N. Kállóban december 26-án kelt, 's mai napon vett hív. rendeletére.

Egyébiránt alázatos tisztelettel vagyunk, Tekintetes E. Alispán Úr

Polgár, december 29. 1848.

Alázatos szolgái Polgár m. város elöljárói

Címzés: Polgár m. város elöljáróitól, Tekintetes Péchy László Zabolch megyei E. Alispán Úrnak hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 5. tétel, sz. nélkül, 1848. XII. 29.

***Esküdtszéki képességgel bírók összeírása
a Kisvárdai és Nádudvari járás néhány településén***

373.

Keltezés nélkül [1848.]

Bezdéd: Péczely János, Péczely Pál, Jármay Gábor, Somlyódy János, Pelestsák János, Uzonyi József, Somlyódy József, Kulcsár Péter, Kólyi Ferenc, Kólyi István, Veres Gergely, Rác Ferenc, Forró Péter, Kolyi Ferenc

Tuzsér: Lónyay Menyhért, Balla Ferenc

Fényeslitke: Eröss György, Eröss Lajos, Irinyi Ágoston, Palaticz János, Mikecz János, Szesztay József

Kisvárdá: Farkas Ignác, Farkas István, Kastal István, Tatay Lajos, Sántha István, Barkóczy Bertalan, Szomjasy József, Füleöp Antal, Kozics András, Golonya György, Szabó László, Zemlényi János, Bartha Imre, Csontos Gábor, Vargha István, Fekete János, Tóth Ferenc, Bendzsák Mihály, Lúza György, Juhász György, Vázenszki Ferenc, Matyi János, Kádár Imre, Farkas József, Gnantd Jakab, Hrabauszki János, Hrabóvszki Rudolf, Schmid János, Somogyi János, Bendzsák János, Kovács György, Körtvélyfáy Péter

Ajak: Csernátunyi György, Márkovics József, Gecse Ferenc, id. Kovács György, Szentmarjay István, Jámbor János

Pálcza: Holczer Antal, Duhon József, Bukovinszki József

Tass: Szentmarjay Károly, Komjáthy Károly, Palaticz Mihály, Palaticz Sándor, Detrits Ágoston, Major György, Csorvási a jegyző

Napkor: Kállay Miklós, Matyasóczky Menyhért, Kállay Kálmán, Kállay György, Kállay Leopold, Fráter József, és a helység jegyzője

Bököny: Vad Ignác 40 éves gazda, Szeremley György 40 éves gazda, Szabó János 21 éves gazda, Moldván Gábor 39 éves jegyző, Smankó János 31 éves gazda, Glükk Dániel 55 éves gazda, Marozsán László 48 éves gazda

Geszteréd: Finta Márton 57 éves földesúr, Finta Gábor 60 éves földesúr, Fráter Elek 55 éves földesúr, Eröss Farkas 30 éves földesúr, Básthly Lajos 40 éves földesúr, Orsó József 55 éves gazda, Tatos István 49 éves jegyző

Hugyaj: Benyák János 35 éves jegyző, Rothbach Lipót 52 éves tisztartó, Kleszó Imre 38 éves ispán, Szilágyi György 35 éves gazda, Intze János 38 éves gazda, Dolonits György 40 éves gazda, Budai János 44 éves gazda, Csorba Márton 54 éves gazda, Kormos János 54 éves gazda, Szűts György 50 éves gazda

Téglás: Kiss András 62 éves gazda, Dobszai Ferenc 44 éves gazda, Hegyi Mihály 38 éves urasági ügyvéd, Legoza Gy. Bálint 39 éves gazda, Tuka Mihály 55 éves gazda, Tóth Bálint 45 éves gazda, D. Legoza Mihály 56 éves gazda, ör. Siket János 61 éves gazda, A. Tóth Ferenc 47 éves gazda, id. Sigér Gábor 41 éves gazda, K. Legoza János 54 éves gazda, Kolman Ferenc 42 éves gazda, Deák János 53 éves gazda, K. Szabó József 46 éves gazda, Fekete Imre 34 éves jegyző

Újfehértó: Szunyoghy Rudolf 35 éves m. alispán, Szabó Menyhért 37 éves földesúr, Szilágyi János 40 éves ref. lelkész, Szennyesi István 38 éves adózók főbírája

Hátirat: Esküdtszéki képességgel bírók összeírása.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 998. db. 1848.

A Szabolcs vármegyei nemzetőrség Nagybányán, Kapnikbányán és Rakamazon tartózkodása, illetve az önkéntesek felfegyverzése

374.

Nagykálló, 1849. január 3.

Tisztelt Gróf Főispán és Kormánybiztos Degenfeld Imre úr, a haza közügyeit érdeklő azon közelebbi eseményeket, melyek vidékünkhez közelebb történtek, röviden elősorolván. Nemzetőrségünk egy csapatának Kralovánszky András vezérlete alatt Nagy Bányán, a másik csapatnak pedig m. alispán Kállay Emánuel vezérlete alatt Rakamazon létét azzal említé fel, hogy a Nagy Bányán lévő csapat ideje, melyre oda rendeltetett, rövid napok múlva le

jár, 's felváltásuk iránt már felszólítás is érkezett. De amennyibe köztudomásra van, hogy Zabolch megye Beöthy Ödön és Szemere Bertalan teljes hatalmú kormánybiztos urak rendelkezése alatt áll, úgy is mint e megyének kormánybiztosa a tisztelt országos biztos urakat, kik előtt tudva lehet, hogy a zabolchi erő egy részének továbbra is N. Bányán tartása szükséges-é, e tárgyban rendelkezésre hivatalosan felkérte. 'S minthogy nemzetőségünkkel jelenleg a megye határain kívül csak a tisztelt teljes hatalmú országos kormánybiztos urak rendelkezhetnek, úgy véli, hogy míg felszólítására válasz nem érkezik, a Kapnikon lévő nemzetőség felváltása iránt a Megyei Bizottmány sem intézkedhetik.

Előterjeszté továbbá, hogy a Megyei Választmány egy felállítandó önkéntes csapat felgyverzésére — megyénkbeli egyik képviselő Elek Mihály által — a kormánytól 24.000 pft. kölcsönt eszközöltetett. Miből eddig szuronyos puskák vásárlására 10.000 pft. adatott ki, 's 400 fegyver bevásároltatott, miből 280 már meg is érkezett. Továbbá, hogy felső-magyarországi t. h. k. biztos Szemere Bertalan úr rendeletéből a megyébe a puskák beszedettek, amelyeknek is hová szállíttatások iránti rendelkezés végett, a tisztelt t. h. országos kormánybiztos úr általa úgy is megkeresendő lévén. Véleménye szerint ezen szuronyos fegyvereket is bé kelletik a teljhatalmú országos k. biztos úrnak jelenteni, mert honvédeink egy része lándzsákkal állván az ellenség előtt. Nagyobb szolgálatot teszünk a hazának, ha a már ellenség előtt levő honvédeink kezeibe adjuk fegyvereinket, mintha azokat még ezután alakulandó önkénteseink számára magunknál tartjuk. Különb is a tűnvén ki a tisztelt felső-magyarországi t. h. k. biztos úrnak hozzája küldött rendeletéből, hogy leginkább fegyver és lovascsapatok kiállítása lenne szükséges. Azért is, ha ezen szuronyos fegyverek a Szemere Bertalan Korm. Biztos úr rendelkezése alá adatnak, meggyőződése szerint azon kölcsönpénz, mi ezeknek vásárlására fordított, a megyétől követeltetni nem fog.

Elnök Főispán Úrnak mind a Nagy Bányán levő nemzetőreink, mind pedig az alakulóban levő önkéntes csapat részére vásárolt fegyvereknek — a polgároktól beszédett fegyverekkel együtt —, felső-magyarországi tejhatalmú k. biztos, Szemere Bertalan úr rendelkezése alá bocsájtása iránti előterjesztése elfogadtatik. 'S tisztelt elnök főispán úr felkératik, hogy az álladalomtól kölcsönzött pénzen vásárolt szuronyos fegyvereket az ideig, míg azok a megyébe beszédett fegyverekkel együtt bepakoltatnának 's útnak indíttatnának, tejhatalmú országos k. biztos Szemere Bertalan úrnak jelentse bé, 's azok iránti rendelkezését azon tekintetből is kérje ki, hogy ezeknek vételére fordított kölcsönpénz a megyén később ne követeltessék.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1283. sz.

Egy Szabolcs vármegyei állandó honvédsereg felállítása

375.

Nagykálló, 1849. január 3.

Felemlítettvén, hogy rövid idei szolgálatra alkalmazott, 's gyakorta felváltott nemzetőségünk rendes hadi szolgálatra nem való. Kevesebb, de jól gyakorlott, 's családi gondokkal túl nem terhelt egyénekből alakult csapattal könnyebb csatát nyerni, mint rövid időre állított, két vagy három annyi számú nemzetőrrel. Indítványba tétetett egy állandó csapatnak oly képpen kiállítása, hogy az hazánk határain belől kormányunk által bárhová használtathassék, nemzetőségünk pedig a megye határain kívül, és a népfelkelés esetét kivéve ne használtassék. Megemlített még, hogy az eddig meghatározott feltételek mellett, az ön-

kéntes vállalkozásra felhívó toborzásnak sikere alig tapasztalható. Felkérte a Bizottmány egy állandó sereg felállítására iránti tanácskozással.

Sajnos tapasztalás igazolván az indítványozott állandó sereg kiállításának szükségét. Hogy egy ily sereg kiállítassék, elhatároztatik. Hanem amennyibe ennek száma 's kiállításának módja felett czélszerűség, 's a fentforgó szükséghez képest a vélemények elágaztak, a kiállítandó sereg számának, kiállítása 's felszerelése módjának — a czélszerűség 's fentforgó szükséghez képesti — javaslatba tételére, 's a holnapi napon tartandó gyűlés eleibe terjesztésére egy küldöttség rendeltek. Melynek elnökéül elnök főispán úr felkérte, tagjaiul a Megyebeli Honvédelmi Bizottmány tagjai, 's azokon kívül főtisztelendő Karczub András g. c. esperes, Zoltán Mihály, Szunyogh Rudolf, Vidliczkay János és Bay Ferenc főjegyző kinevezettek.

Eredeti jkv.-i tiszttat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1284. sz.

***A Szabolcsi önkéntes nemzetőrszólóalj, a későbbi 48. honvédszólóalj
kiállítási költségeinek beszédese***

376.

Nagykálló, 1849. január 3.

Felemlítették, hogy a Patay István őrnagy vezérlete alatt felállított csapat kiállítási költségeit némelyek megfizetni vonakodván, a szakaszbeli szolgabírók a tartozás beszédese iránt miképpen intézkedjenek.

Minden szolgabíróknak meghagyatik, hogy a községenként kivetett tartozásokból az egyeseknél kint lévő öszveget oly rövid úton, mint a rendes adót, karhatalommal is behajtsák.

Eredeti jkv.-i tiszttat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1286. sz.

Nemzetőrség kérése Szabolcs vármegyétől a máramarosi lázadás ellen

377/a.

Nagykálló, 1849. január 3.

Olv. Máramaros megyének múlt 1848-ik december 26-áról 1424-ik sz. alatt kelt megkezeső levele, melybe tudatván, hogy kebelőkben a lázadás szikrája — mely már két ízben kitört — nem hamvadott el, 's azért segélyre van szükségök. Azért e megyéből nemzetöröket — de kik csupán szuronyos vagy vadászfegyverekkel ellátvák, mert mások nem használhatók — kebelőkbe küldetni, 's magokat a mennyiség és beérkezés ideje felől értesíteni kérik.

Az elnök főispán úrnak, jelen gyűlés megnyitásáról tett előterjesztése folytán hozott azon határozathoz képest, melynek elesmerése szerint jelenleg nemzetöreinkkel Beöthy Ödön és Szemere Bertalan teljhatalmú országos kormánybiztos urak rendelkezhetnek, Máramaros megyének megíratni rendeltek, hogy kérésével a tisztelt országos kormánybiztos urakhoz forduljon. Egyéb iránt jelenleg oly fegyverzetű nemzetöröket, minöket kíván, nem is küldhetnének.

Eredeti jkv.-i tiszttat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1287. sz.

377/b.
Sziget, 1848. december 26.

1424.

Tisztelt Törvényhatóság!

Veszély környezi hazánkat. Úgy hisszük ezt előadni, leírni felesleges.

Hogy közvetlenül megyénket, Máramarost mennyire fenyegeti a vész, 's hogy mennyire van szükségünk segélyre, ha Önök a velünk szomszéd Erdély viszonyaira pillantanak — 's tudják azt, hogy megyénk kebelében még a lázadás szikrája, mely már két ízben kitört, nem hamvadott el — következtetni, átlátni fogják.

Segélyre van tehát még mindig szükségünk, és ezt a jelen körülmények között kitől várhatjuk inkább, mint Önöktől.

Szíveskedjenek azért nemzetőreiket — de kik csupán szuronyos vagy vadász löfegyverrel ellátvák, mert mások nem használhatók — mielőbb kebelünkbe küldeni, 's bennünket a mennyiség és a beérkezési idő felől eleve sietve értesíteni.

Önök nem fogják elnézhetni, hogy segély nélkül rabló elleneink gyilkoló fegyvereitől legyilkoltassunk, elveszünk.

Kelt Szigeten, 1848-ik évi december 26-án tartott ülésünkben.

Máramaros Megye Teljhatalmú Középponti Választmányá

Hátirat: 1287. Január 4. 849.

Címzés: 1424. Máramaros Megye Teljhatalmú Középponti Választmányától, Szabolcs megye Egyetemének hivatalból Nagykállóban.

Eredeti tiszttázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 2. db. 1849.*

377/c.
Nagykálló, 1849. január 3.

Máramaros Vármegye Igazgató Választmányának!

Önöknek azon megkereső levelére, melyben szuronyos vagy vadászfegyverekkel ellátott nemzetőri csapatunknak segélyre küldésére felhívnak — 's a csapat száma 's oda érkezési ideje felől magokat értesítettni kívánják —, válaszoljuk, hogy megyénk Beöthy Ödön és Szemere Bertalan teljhatalmú országos kormánybiztos Urak rendelkezése alatt állván, nemzetőreinkkel való rendelkezést mi a tisztelt országos biztos Uraktól várjuk. Annál fogva Önöket is kívánságukkal a tisztelt országos biztos Urakhoz utasítjuk. Egyéberánt pedig tudatjuk felső-magyarországi kormánybiztos Szemere Bertalan úr rendeletiből: minden egyes polgárainktól a löfegyverek, az ellenség előtt álló honvédek felszerelhetése tekintetéből beszédetvén. Ha csak más kormányhatási rendelet nem érkezik, mink olyatén felszerelésű nemzetőröket, minőket Önök kívánnak, jelenleg egyáltalán fogva nem is küldhetnénk.

Kelt az 1849. január 3. sat. közgyűlésben.

Hátirat: 1287. Máramarosnak acta nélkül

Eredeti fogalmazvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 2. db. 1849.*

Jelentés egy Szabolcs vármegyei állandó honvédsereg felállításának módjáról

378/a.

Nagykálló, 1849. január 3.

Olv. a tegnapi napon egy — állandó csapat fegyveres mimóddali kiállítása iránti — javaslattétellel megbízott küldöttség következő tartalmú jelentése.

A Megyei Közgyűlési Bizottmánynak tegnap keletkezett határozatánál fogva kötelességünkbe tétetvén egy, az Orsz. Honvédelmi Bizottmány által körünkbe is alakíttatni rendelt önkéntes csapatnak mentül hamarábbi, és mentül czélszerűbb móddali kiállítása iránt javaslatot adni. Erre nézve következőkben összpontosítjuk nézeteinket. És pedig:

Mindenekelőtt a perc szükségétől kényszerítette — megmaradván az Orsz. Honv. Bizottmány által szétküldött felhívásban megszabott kedvezéseknél és föltételeknél — hirtelelneben, 15 nap lefolyása alatt elegendőnek vélünk csak 300 főből álló lovascsapatot oly formán alakítani: Hogy az álladalom által biztosított kedvezések és feltételek mellé e megye részéről — nagyobb ösztönszerzés és biztosabb siker eszközlése tekintetéből — még azon ajánlat tétessék, miszerint minden oly egyén, ki ezen megyei lovascsapatba saját lován és felszerelése mellett négy hónapi szolgálatra beáll, az állomány által ajánlott föltételeken és kedvezéseken fölül, az 5 Pft. foglaló pénzzel együtt nyerni fog a megyétől 40 Pft-ot. Ki pedig ló nélkül ugyan, de saját ruházatában és fegyverével kíván ily lovas szolgálatot tenni, annak adatni fog ugyancsak a megye által lóra 50 Pft. nyeregszerszám, 's minden, az állomány által biztosított feltétel és kedvezés. Hanem ezek aztán egy egész évig lennének kötelesek szolgálni, melynek elteltével ló és szerszám sajátukká válnának. Továbbá:

Ezen 300 főből álló lovascsapat mellé még 100 főből álló úgynevezett portyászó, de ugyancsak lovascsapatot több megyék példájára még úgy vélénk — a megyei börtönökben létező kisebb vétségű, vagy bűnhődési idejüket már-már kitöltendő, 's erre kedvöket nyilvánítandó rabokból — alakíthatni, hogy ezek a megyében biztosan találkozandó tehetősb hazafiak szabad ajánlása útján felszerelt lóval láttatnának el. Ruhát és fegyvert a megyétől kapnának, és szolgálati idejüket az országos béke helyreállításával eltöltvén, ló és felszerelés övéik maradnának.

Mely 400 főből ily formán alakítandó lovascsapat kiállítására, 's illetőleg felszerelésére megkívántató pengő forintok rögtönös előteremtését úgy gondoljuk költsön útján azonnal eszközölhetőnek, hogy ezen összeg még e folyó évi adóösszeghez számíttatván, azzal együtt vettessék ki és hajtassék be, 's még ez év végén a hitelezőnek vissza is fizettessék.

Mi pedig e megye véderejének további — körülbelül egy hónap utáni — kiállítását illeti, erre nézve tekintetbe vévén a küldöttség egyrészlől, az Orsz. Honv. Bizottmánynak nemzetörség körül eddig általánosan kifejtett nélkülözési intézkedéseit, másrészlől pedig magának a nemzetörségnek — így amint jelenleg van — szolgálatra alkalmatlan voltát, és már csak gyakorlatlanságánál fogva is szolgálattól idegenkedését. Úgy vélekedünk, hogy legczélszerűbb lenne a megyei nemzetörségnek egy bizonyos részét állandóan mozdíthatóvá, és folytonos szolgálatképesse oly formán tenni, hogy minden helységi nemzetörség a reá aránylag kivetendő számot önköltségén, s körében eszközölhető legkönnyebb módon kiállítván 's felszerelvén, ezekből egy állandóan mozdítható, és folytonosan szolgálni köteles gyalogszat alakíttassék. De aztán ezáltal az egész megyebéli nemzetörség minden, a törvény által szükség esetében kötelezett megyén kívüli szolgálat alól tökéletesen fölmentessék.

Mi iránt az Orsz. Honv. Bizottmánynak engedelme 's illetőleg jóváhagyása, valamint ezen gyalogszat fölszerelése megkívántató költségnek — a nemzetörség által a nemzetörség száma után aránylag megtérítendő — költsön útján előlegezése, egyenlőre sürgöny által

kikérendő lenne. Ezen terv részleteinek kidolgozása a nyerendő válasz bekövetkeztéig függesztetvén.

A küldöttség véleménye a 300 főből alakítandó lovascsapatra nézve azon módosítással, hogy — a saját lovaikon és a megye részéről kiállítandó lovakon felkelendőknek ajánlott kedvezésekhez képest, a szolgálat terhe nagyobb erányosságba hozassék — a megye által vásárlott lovakon felkelők szolgálati ideje 8 hónapokra szállíttatik, egyebekre nézve általában elfogadtatik. A 100 főből alakítandó portyászó csapatba pedig e. alispán Péchy László jelentése szerént, a kisebb vétségű rabokból 58-an ajánlkoztván. Erre alkalmaztatásuk előtt azon feltétellel, hogy azon bűntények súlya alól, melyekért a fogházba ülnek, a hazának fegyverrel teendő hív szolgálat által teljesen menekülni fognak. A hazának hív szolgálatjára feleskedtetni, a többi hiányzó 42 egyének pedig szinte toborzás útján kiállíttatni rendeltetnek. Ezen portyászó csapat vezérletére az erre ajánlkozott megyei őrmester, Nagy József kineveztetik. A költségek fedezésére szükséges kölcsönre nézve azon 14.000 pft., melyik a kormány részéről e megyének fegyvervásárlásra kölcsönözött 24.000 pft.-okból, még a kölcsönt eszközlött megyebeli egyik képviselő Elek Mihály kezein vagynak, onnan behozatni rendeltetnek. Az evégre fordított egész összeg a legközelebbi adókiivetéssel — a kölcsön megtérítése tekintetéből — kivetendőnek eleve elhatároztatván.

A nemzetörség egy részének mozgóvá tétele, 's ezáltal hazánknak a hadviselésbe hasznosbb szolgálattétel — más részt pedig az öszves nemzetörségnek a megye határain kívüli alkalmazástól felmentetésök tekintetéből — igen kívánatos lévén, a Választmány nézete elfogadtatik. 'S ehhez képest a Honvédelmi Bizottmány jóváhagyása, 's illetőleg biztosítása felírás útján kikéretni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1288. sz.

378/b.

Nagykálló, 1849. január 3.

A Honvédelmi Bizottmánynak!

Sajnosan tapasztalván, hogy rövid időre alkalmazott, gyakorta felváltott és egyrészt családi gondokkal terhelt egyénekből álló nemzetöreink — bár a közállománynak sok költségét felemésztik — a hadi szolgálatra kellő sikerrel nem használtathatnak. Azon szándékunkat jelentjük fel a Tisztelt Kormánynak, hogy mi nemzetörségünk egy részét mozgóvá tenni, 's azt bármi hadi szolgálatra, a Kormány rendelkezése alá bocsájtani oly feltétel alatt óhajtanánk, hogy a többi nemzetörök ezáltal a Kormány részéről biztosíttatnának, hogy a megye határain kívül — és népfelkelés esetét kivéve — nem fognának alkalmaztatni. Valamint a családi gondokkal nem terhelt egyénekből alakítandó mozgó nemzetörség kevesebb költség mellett, hasznosabb 's több szolgálatot tehetne a hazának, úgy a többi, családi gondokkal terhelteknek ingert adna, hogy a mozgó nemzetörséget mentől elébb magok közül kiállítsa. Mi tehát e tervünknek részletes alkalmazását a Tisztelt Honvédelmi Bizottmány jóváhagyásától feltételezve, tisztelettel felkérjük, hogy vélünk tudatni méltóztassék: megyénekből állandó szolgálatra alkalmazandó hány nemzetörrel lehetne úgy megelégedve, hogy a többiek biztosítást nyerjenek a megye határain kívül — és a népfelkelés esetét kivéve — alkalmaztatni nem fognak. Mi a Tisztelt Honvédelmi Bizottmány jóváhagyásától, 's illetőleg biztosításától függesztvén fel a mozgó nemzetörségnek felállítást. E részbeni rendeletét tisztelettel kikérjük. Egyéberánt azt is jelentjük, hogy Szemere Bertalan felsőmagyarországi kormánybiztos Úr rendeletiből, minden polgárainktól a lőfegyvereket beszedettük. 'S amennyibe a honvédeknek fegyverzeti hiányát tudjuk, azon 400 darab szuro-

nyos fegyvereket is, melyeket az álladalomtól kölcsönzött pénzen — ezután felállítandó önkéntes csapatunk számára — vásároltattunk, főispánunk által Szemere Bertalan felsőmagyarországi kormánybiztos Úrnak úgy jelentettük bé, hogy ezekkel, már ellenség előtt levő honvédeinknek általadásával jobb szolgálatot reménylven tenni a hazának, mintha azokat még ezen túl alakítandó, 's tanítandó önkénteseink számára magunknál tartjuk. Ezeket is rendelkezése alá, de oly feltétellel bocsájtjuk, hogy az ezek vásárlására — az álladalomtól kölcsönzött pénzből — fordított összeg később rajtunk ne követeltessék. Egyéberánt azt is tisztelettel kérjük, hogy azon esetben, ha a kitett biztosítás mellett mozgó nemzetőrség alakítása iránt a Tisztelt Kormány engedelmét megkapjuk, azon sereg alakításához azt is feltételül köthessük, hogy a polgárainktól beszedett és vásárlott azon fegyverek, melyeket most — a sürgetett szükség miatt — Szemere Bertalan országos biztos Úr rendelkezése alá bocsájtottunk, mozgó nemzetőrségünk számára annak idejébe visszaadassanak.

Kelt 1849. január 3-iki sat. gyűlésből.

Hátirat: 1288. A Honvédelmi Bizottmánynak acta nélkül.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 3 db. 1849.

Lovak vásárlása a felállítandó lovascsapat részére

379.

Nagykálló, 1849. január 3.

A küldöttség javaslata nyomán felállítatni rendelt 100 főből álló portyászó lovascsapat részére, lovak vásárlása iránt intézkedni szükséges lévén.

A Bizottmány a már vállalkozott egyének számához képest, 60 darab alkalmas lovaknak mentől rövidebb idő alatt a megyébe, vagy vásárokbani bevásárlására Molnár Ágostont — hazafi buzgalmának igénybe vételével — úgy bízza meg, hogy az alakítandó portyászó csapat vezérletével megbizandó őrmester, Nagy Józsefet a lovak megvizsgálására magához vévén. Az első alispán Péchy László által utalványozandó pénzen, a kitett számú alkalmas lovakat egy pár hét alatt szerezze meg.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1289. sz.

A lovascsapat felszerelési költségei, és Sulyok Dániel levéltárnok pénztárnokul való megbízása

380/a.

Nagykálló, 1849. január 3.

A felállítandó lovascsapat részére szükséges felszerelés költségeire megkívántató pénzeknek, pénztárnoki kezelése szóba hozatván.

Ezeknek kezelésével — a megye házában állandóan bent lakó — Sulyok Dániel levéltárnok közbizalommal úgy bíztatik meg, hogy a kiadások e. alispán Péchy László utalványára történjenek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1290. sz.

380/b.
Budapest, 1849. június 29.

Ig. 21.066.

Hadügyministerium
Péchy László Szabolcs Megyei Alispánnak!

N. Kálló

Budapest, június 29-én 1849.

A Szabolcsi portyázó lovascsapat álladalmi költségen történt felszerelése tárgyabani jelentésére, a Hadügyministeriumnak — mely a kérdéses célra kifizetett 40.000 pft. utalványozásába be nem folyt — csak azon észrevétele van, miszerint a Megyei Számvevő Széknek illetők által beküldött számadások megvizsgálása a Pénzügyministeriumot illeti, mint-hogy a kérdéses pénzszevet ennek kellett utalványozni.

Hadügyi álladalmi titkár Szabó²⁶³ mk.

Hátirat: Jött, július 19-én 1849.; 49.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 49. db. 1849. VI. 29.

A lovascsapatba lépő községi jegyzők helyettesítése

381.

Nagykálló, 1849. január 3.

Felemlítettén, hogy némely községekbe, ha a jegyzők a lovascsapatba négy hónapi szolgálatra beállanak, helyettök mást ideiglenesen lehessen-e úgy alkalmazni, hogy a jegyzők a négy hónapi idő elteltével hivatalaikat ismét elfoglalhassák.

Lehetvén oly egyes községek, melyekbe egy kedvelt jegyző példája igen buzdítólag hat. Az ideiglenes helyettesítés csak úgy engedtetik meg, ha a helyettesítendő egyént a szakaszbeli szolgabíró elébb megvizsgálván olyannak találandja, ki mind a beligazgatás tekintetéből, mind hazai szempontból azon fontos hivatalnak megfelelni képes. 'S míg ily egyén nem helyettesíttetik, az ideig a jegyzők eltávozása meg nem engedtetik. Ezen határozat magok alkalmazása végett minden szolgabíróknak kiadatván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1291. sz.

A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj hegyaljai hadmozdulatai

382.

Nagykálló, 1849. január 3.

Őrnagy Vay Ferenc levele, melyben tudatja, hogy 1848. dec. 27-én átvévén a Zabolch megyei nemzetőrség 2-ik zászlóalját, ugyanaz nap vele S. Patakra ment. Onnan egy napi pihenés után Tállyára ment, hol 30-ik X-be²⁶⁴ képzelte az ellenséggeli megütközést. De az ellenség Gönczről és Gönczruszkáról megfordulván, egy része Kassának, más része Gál-szécsnek tartva elvonult, 's több helyeken rabolt és pusztított. Garadnárol részünkre élelmet

²⁶³ Szabó Imre

²⁶⁴ X-be = decemberbe

szállított szekereket elfogott, 's magával vitt. Egyébiránt jelenti, hogy a zászlóalj magaviseletével meg van elégedve.

Tudományul vétetett.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1292. sz.

A Berceli Közbirtokosság a királyi kisebb haszonvételek bérlőjével való elégedetlensége miatt, megszünteti a vele kötött szerződést

383.

Nagykálló, 1849. január 3.

Berczel helysége lakosai — szám szerint 68-an — múlt 1848-ik év december 29-ik és folyó évi jan. 1-ső napján tartott gyűlésökből kelt azon határozatjukat mutatják bé, hogy ők a Tiszaszabályozás költségei fedezése végett, egy évvel ezelőtt haszonbérbe adott k. kisebb haszonvételek haszonbérét — miután a bérlő rossz húst és italt mért, 's mert több szegények a halászat- és csikászatbéli élelem keresésöktől a haszonbér által meg voltak fosztva — tetteleg megszüntették.

Szakaszbeli szolgabíró Csuha Tamás az esetet megvizsgálván, igyekezzen azt jóságosan elintézni. Ha pedig az nem sikerülne és közfigyelmet érdemlő tény forogna fenn, ez esetben vizsgálatának eredményét további intézkedés végett mutassa bé. Ha pedig a tárgy csak pusztán törvényes útoni eldöntést kívánó kérdés, az esetben az illetőket utasítsa a törvény rendes útjára.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1293. sz.

Gróf Dessewffy József özvegyének panaszja az önkéntes honvédelmi segedelem adóvá változtatása miatt

384/a.

Nagykálló, 1849. január 3.

Olvastatott a Belügyi Ministeriumnak november 27-én 10.940. sz. a. kiadott azon rendelete, miszerint mint hogy gróf Sztáray Eleonóra — gróf Dessewffy József özvegye — az iránt panaszodik, hogy a megye a haza szükségei fedezése tekintetéből önkéntes adakozásokra történt ministeri felhívást kötelező adózássá változtatta, és végzésileg minden hold nemesi birtokra 6 p. krajczárt vetvén ki, e kulcs is az ő birtokára hibásan alkalmaztatott. Az e tárgybeli végzés indokait, valamint a kivetési kulcs alkalmazásánál használt adatokat is, a megyei hatóság kimerítőleg terjessze fel.

Az e tárgyra vonatkozó adatokat a Jegyzői Hivatal az illető Ministeriumnak küldje fel.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1327. sz.

384/b.

Keltezés nélkül [Nagykálló, 1849. január 3. után]

Az Igazságügy Ministeriumnak!

Múlt 1848-ik évi november 27-éről 10940-ik szám alatt gróf Sztáray Eleonóra — Dessewffy József özvegyének — ./- alatt visszarekesztett folyamodványa tárgyában, me-

gyénk részéről a haza szükségére ajánlott 60.000 pft. ajánlást tárgyzó végzés indokait — mint szintén a kivetési kulcs alkalmazásánál használt adatokat — kimerítő jelentés alakjába, felterjesztetni meghagyó rendelet következtében tisztelettel felterjesztik. Hogy a kérdésben forgó 60.000 pft. ajánlatból kivetés szerinti tartozásukat többen vonakodván fizetni — Debreczen és H. Szoboszló városa —, Drevenyák Ferencné Eördögh Magdolna is folyamodtak az Igazságügy Ministeriumhoz. 'S minthogy ezen 60.000 pft. ajánlásból tartozások fizetésétől vonakodás miatt tett folyamodásoknak, 's azokra tett jelentéseinknek meggyőződésünk szerint az Igazságügy Ministeriumnál együtt kell tárgyalatni 's egy eredményt nyerniök. Mi úgy véljük, hogy gróf Sztáray Eleonóra, gróf Dessewffy József özvegye folyamodása tárgyában — a 60.000 pft. megyei úton tett ajánlást tárgyzó határozataink indokolására — elegendő hivatkoznunk azon határozatokra, melyeket Drevenyák Ferencné Eördögh Magdolna folyamodása tárgyába tett felterjesztésünkre — múlt évi november 25-ről 9618-ik szám alatt kiadott pótló rendelet következtésébe — éppen jelen gyűlésünkben 1320-ik szám alatt terjesztünk fel.

Ami pedig a tisztelt grófnőnek a kivetési költség ellen való panaszát illeti, erre nézve felvilágosításul ezeket terjesztjük elő:

Az 1836-iki országgyűlési költség kivetése alapjául megyénkbe, küldöttségek által öszveirást tettek. Majd az 1840-iki országgyűlési költségek kivetése tekintetéből ezen öszveirás kiigazított. Ezen kiigazított öszveirás ellen már panasz nem emelkedvén, az 1844-iki országgyűlési költségek eszerént vettek ki. Nevezetesen pedig az 1844-iki országgyűlési költségekből — 42.662 [pft.] 28/40. [pxr.], egy rovatra pedig 14 pxr. — a földbirtokra kivettett 9954 pft 32/40. xr. Ezen kivetés kulcsa szerént Szent Mihályon volt 78 nemesi fő és földbirtokból keletkező rovat 925., egy rovatra számított 14 pxr. 'S ekképp a folyamodó grófnő birtokára kivettett, 's általa be is fizettetett az említett 1844-iki országgyűlési költségekbe 215 pft. 50 xr.

1847-be a gabonának ára megyénkben köblönként 30-35 vft-ra is felhágván, az adózók felsegállítására megajánlotta megyénk ugyanazon 9954. ft. 32/40 xr. összeget, mely a földbirtokra esett az 1844-iki országgyűlési költségekből, hogy ezt a földbirtokról csupán a ns. földbirtokosok viseljék. Mert öszveirás és kivetés készen volt a szolgabiráinknál, 's csak a beszédést kellett eszközölni. Már ekkor a 215 pft. 50 xr. a Sz. mihályi gróf Dessewffy birtokról nem fizettetett be, hanem gróf Dessewffy Emil Úr egy hosszú előterjesztést tett a megyéhez, melyben mutogatta, hogy ily kivetést a megyének tenni joga nints. Annál fogva, ha a megye elesmeri, hogy a kivetésnél nem állott törvényes téren, ő a reá kivetett 215 pft. 50 xr. helyett 225 pft.-ot fizet ajánlás útján. 'S felhívta a megyét, hogy ezt, mint ajánlást elfogadja-é. A megye egyes tagjával nem akarván polémiába ereszkedni, 's igyekezvén tekintélyt szerezni határozatának, a kivetett öszvegnek — vagy bár ajánlás útján többnek is — bevételét elrendelte.

Mint a tisztelt Igazságügy Ministerium a hivatkozott jelentésünk mellett felküldött határozatainkból látni fogja, a szükségben levő haza felsegállítására hatszor annyit ajánlottunk, 's a még akkoron tehermentes nemesi birtokra ki is vetettünk. Mert amennyi az 1844-iki országgyűlési költségéből a nemesi birtokra esett, és mert amennyi az 1847-ikbe a szűkölködő nép felsegállítására kivettett — és mivel az említett kivetéseknél 215 pft. 50 xr. esett a szentmihályi gróf Dessewffy birtokra —, a haza szükségére ajánlott 60.000 pft-ból kivetés szerént a 215 pft. 50 xr. hatszorozva, vagyis 1295 pft. vettetett ki.

Nem emelhet tehát a grófnő a kivetési kulcs ellen alapos panaszt. De a két utolsó kivetés ellen tett fellépésöknél — mellyel az inséggel küzdött nép, különösen pedig most a haza felsegállítására tett áldozattól vonakodik — a visszarekesztett folyamodvánnyal éppen azt igyekszik a folyamodó grófnő meggátolni, mit mi a 60.000 pft. ajánlás kivetésével elérni

akartunk. Hogy egyes tehetősebbek ne húzzák ki magokat az áldozatból, hanem ki mily erányba részesül a hazai javakba, a haza megmentésére ajánlott összeg viseléséhez legalább is azon arányba járuljon.

Hátirat: Az Igazságügy Ministernek

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 34. db. 1849.

Pénzügyminisztériumi kölcsön a fegyverek beszerzésére

385.

Nagykálló, 1849. január 3.

Olv. a Pénzügyi Ministerium dec. 15-ről 22.795. sz. a. kelt rendelete, mellyel a fegyverek beszerzésére e megye által kért 24.000 pengőforintnyi költsönnek, képviselő Elek Mihály nyugtatványára lett kiadatása tudtul adatik.

A rendeletbe érdeklett 24.000 pengőforintból a bevásárlott fegyverek ára levonása után maradt összegnek — Bizottmányi határozat által alakíttatni rendelt —, 400 főből álló önkéntes lovascapat felszerelésére leendő fordítása már bizottmányilag elhatározva lévén. A rendeletbe érdeklett összegnek rendeltetési céljára, e megyéhez leendő megküldése iránti intézkedés, megyei kormánybiztos s főispán gróf Degenfeld Imrére bízatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1340. sz.

Szabolcs vármegyei illetőségű katonák elhalálózása

386.

Nagykálló, 1849. január 3.

P. dobosi származás Micsu János, napkori származás Gáva György, szabolcsi származás Dakó István, jákói származás Cserniák Antal, nagyfalusi származás Túrvi János, hugyaji születés Szafurka Gergely, jákói születés Szabó József, nyíregyházi születés Szikora János, csegei születés Sziráki Mihály, polgári születés Tóth János, újfárosi származás Takáts Péter, berczeli születés Tóth János, szakolyi születés Soltész Mihály, bogáthi születés Sehinka József, balkányi születés Kiss Péter, pazonyi származás Koncz Ferenc, gyulaji származás Kovács György, petneházai származás Lajzos János, apagyai születés Mezei Sámuel, tiszaszilári származás Molnár János, balkányi származás Nagy Mihály, geszterédi Opre János, T. bűdi Papp Endre, téglási Patay György, nyíregyházi Plevák Endre, csegei Hajdú György, búji Hegedűs Miklós, érkenézi Hollós János, Sz. mihályi Ketskeméti Bálint, bélteki Kis Gergely, B. ábrányi Dobrai Antal, K. várdai Fazekas Pál, nyíregyházi Gelér József, anarcsi Grinbaum Simon, M. pócsi Dolinai Ferenc, rakamazi Czipellő József, T. dobi Boldog István, penészleki Beleznai Ferenc, tasi Barna Mihály, P. ladányi Balog József, ibrányi Bán István, orosi Vas István, halászi Béres József, polgári Bódi István, lugosi Bellon János, földesi Bíró József, P. ladányi Szetlák József, R. fejtóti Fejér Mihály, újfárosi Csepregi István, N. kállói Sarkadi Lajos, gyűrei Némethi Ignác, nádudvari Barta József, N. kállói Balog József, báji Kurta János, zsurki Kovács Ferenc, ajaki Nagy Mihály, mihálydi Koporás György, újfárosi Katona Mihály, mártonfalvai Lakatos András, encsencsi Marku Mihály, napkori Müller János, nyíregyházi Maczkó András, nyírbáthori Németh Sándor, földesi Bíró László, nyíregyházi Ambrus Dániel, polgári Pálnoki József, szentmihályi Róka Gábor,

N. kállói Zicherman Farkas, nyíradonyi Illés György, pazonyi Kováts János, nádudvari Kis Imre, kemecsei Kresoviczki Pál katonák halotti bizonyítványai előterjesztetvén.

A halotti bizonyítványok az illető rokonokkal közlés végett, az illető szolgabíróknak kiadatni rendeltetnek. Penészleki származás Beleznai Ferenc haláláról szóló bizonyítványnak Szathmár megyéhez, mint illető hatósághoz általtétele határozatott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1342. sz.

*A Nádudvar mezővárosába beszállásolt
17. (2. román, beszerce–nászódi) határőrezred két zászlóaljának
Balmazújvárosra és Egyekre való áthelyezése*

387/a.

Nagykálló, 1849. január 3.

Olvastatott a Hadügyministerium december 15-ről 9690. sz. a. kelt rendelete, mellyel Nádudvar mezővárosának a kebelébe beszállásolt két oláh határszél ezredbeli zászlóaljnak, B. Újvárosra általtételét megrendeltetni kérő folyamodványa, jelentéstétel végett közöltetik.

A rendeletbe érdeklett zászlóaljnak Nádudvarról lett elszállítása iránt, főispán gróf Degenfeld Imre már elnökileg intézkedvén. Ezen körülményről a Hadügyministerium értesítetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1343. sz.

387/b.

Nádudvar, 1848. december 5.

Tisztelt Hadügyminister Úr!

Mi bár nem jó szívvel, de törvényes felsőbbségünk rendeletei iránti hódoló tiszteletből, a hozzánk — huzamosabb, 's bizonytalan időre — bészállásolt 2-dik Oláh Határőr Ezredbeli, négy százat meghaladó zászlóaljbeli lefegyverezett ellenséges érzelmű katonákat, szállással 's élelmezéssel ellátandókat befogadtuk. Azonba mennyibe lakostársaink a naponként városunkon keresztülvonuló-kisebb nagyobb számú csapatok 's honvédi zászlóaljak szállítása, 's élelmezése által — mint nagy transennalis²⁶⁵ helyen lakók különben is — szerfelett terhelve vagyunk, alázatos tisztelettel bátorkodunk igen Tisztelt Hadügyi Minister Urat az iránt felkérni, hogy a fent érintett zászlóaljnak szomszéd B. Újváros — majd szinte hasonló népességű, vagy más szinte nem országútba eső — helységbe leendő általtételével rajtunk könnyíteni kegyeskedjék.

Akik egyébaránt alázatos tisztelettel maradtunk Nádudvaron december 5-én 1848.

Tisztelt Hadügyminister Úrnak alázatos szolgálói

Nádudvar m. városa előljárói

Hátirat: 9690/h. ü. p. Dec. 8. 1848.

Címzés: Nádudvar m. városa előljáróitól, a Hadügyi Minisztériumhoz hivatalból katonai dologba Budapesten.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 48. db. 1849.

²⁶⁵ transennalis = átmenő

387/c.

Nagykálló, 1849. január 3.

Zabolch Megye Kormányzó Bizottmányától
Hadügyministeriumnak!

A Hadügyministeriumnak december 15-ről 9690-ik szám alatt kelt rendelete folytán, amely szerint Nádudvar mezővárosának — a kebelébe beszállásolt Oláh Határszél Ezredbeli két zászlóalj B. Újvárosra leendő általtételét eszközöltetni kérő — folyamodványára jelentéstétel rendeltetik. A Hadügyministeriumot a nevezett zászlóaljoknak Nádudvarról B. Újváros és Egyek helységébe lett átszállításáról, s ekképp a folyamodvány tárgyábani intézkedés szüksége megszüntéről értesítjük.

Kelt az 1849-ik évi január 3-kai s folytatva t. kormányzó bizottmányi ülésünkéből.

Hátirat: 1343. Hadügyministeriumnak

Eredeti fogalmazvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 48. db. 1849.*

Az újoncavatási pénz fedezése vármegyei kötelesség

388.

Nagykálló, 1849. január 3.

Olv. a Pénzügyministerium december 20-ról 23.064. sz. a. kelt rendelete, mellyel e megye általi felterjesztés folytán tudtul adatik, hogy a hatóságok által a kiállított újonczok avatási pénze a hatósági, nem pedig az álladalmi pénztárból fedezendő. Azonban hogy e célra e megye Közönségénél pénzzel álladalmi pénztárból előlegezés szüksége előállana, hogy a szükséges öszveg utólagos megtérítés melletti utalványozása megrendelthetessék, a mennyiségnek szám szerinti kijelélése rendeltetik.

A rendelet mása, annak tartalma foganatosítása végett e. alispán Péchy Lászlónak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1347. sz.*

A szabolcsi fuvarozók sószállítása

389/a.

Nagykálló, 1849. január 3.

Más, ugyanazé²⁶⁶, december 22-ről 22.035. sz. a., miszerint a tiszaujlaki és vásárosnaményi sóházaknak feles mennyiségű sóvali ellátása nézetéből, a megye lakosságának — fuvarbér mellett — a sószállításra felszólítása rendeltetik. Egyszersmind a só másájától fizetendő fuvarbér mennyisége tudtul adatván.

A rendelet mása a Báthori és K. Várdai járásbeli szolgabíróknak oly utasítással adatik ki, hogy a szakaszaikba eső községek lakosait a só fuvarozásra — a fuvarozási feltételek tudtul adása mellett — szólítsák fel, s a só fuvarozás iránti vállalkozás sikeresítésére minden eréllyel közremunkáljanak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1348. sz.*

²⁶⁶ A Pénzügyministeriumé

389/b.
Buda, 1848. december 22.

22035.P.M.

A Pénzügyministeriumtól
A Szabolcsi Központi Bizottmánynak!

A mostani körülményeknél fogva az előgondosság tanácsolja, hogy a Mármaroson kívüli szomszéd sóhivatalok — a jövő tavaszt nem várva — a lehető legnagyobb sókészlettel minél előbb elláttassanak. Ugyanazért elhatározta a Pénzügyi Ministerség, hogy a mármarosi összes sóaknákból Tisza Újlakra 200.000, Rhónaszékről, Sugatagról és Szlatináról Vásáros Naményba 30.000 mázsa só szállíttassék el.

Mivel pedig ezen sómennyiségeknek a jövő tavaszig leendő elfuvaroztatása elkerülhetetlenül szükséges, felszólíttatik a Bizottmány minden tevékenységgel közremunkálni, hogy Vásáros Namény körül lévő megyei helységek — különösen V. Naményi — sófuvarhoz folytonosan, lehető legnagyobb számban jelenjenek meg, s arról kellően értesíttessenek. Miszerint minden egy társaságba álló 5-10-15 vagy több fuvarosoknak, kik magokat Szigethen a kincstári igazgatónál jelentik, s azt, hogy hová valók, hitelesen kimutatandják. A mármarosi sóaknáknál elfuvarozás végett só mindaddig — minden különbség nélkül — kiadatni fog, míg az egész mennyiség elfuvarozva nem lesz.

A fuvarbér mázsánként Rhónaszékről Tisza Újlakra 24, Sugatagról Vásáros Naményba 40, Szlatináról Tisza Újlakra 20, Szlatináról Vásáros Naményba 36, Baranyáról Tisza Újlakra 12 xr-ral határozottatott meg.

Budán, december 22-én 848.

A pénzügy ministerségi állandalmi titkár
Duschek Ferenc mk.

Hátirat: 1348.; 402. K. várdai, Batori szolgabírókat a sószállításra szólítsák.

Címzés: 22035.P.M. A Pénzügyi Ministeriumtól, a Szabolcsi Központi Bizottmánynak hivatalból Nagykállón.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 53. db. 1849.

A Szabolcs vármegyére eső újonchátralék kiállításának sürgetése

390/a.
Nagykálló, 1849. január 3.

Olv. a Honvédelmi Bizottmány dec. 22-ről 6252. sz. a. kelt rendelete, miszerint e megyére háromított újonczbeli illetőség rögtönös kiállítása rendeltetik.

Ugyanannak, ugyanazon tárgyba kelt rendelete olvastatván.

Miután e megyéből hátralévő újonczilletőség kiállítása iránt intézkedve van, a rendeletek tudományul vétettek.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1349. sz.

390/b.
Budapest, 1848. december 21.

6252/e.

A Honvédelmi Bizottmány
Szabolcs Megye Közönségének!

A Honvédelmi Bizottmány a haza szent nevében szoros kötelességévé teszi Szabolcs megye közönségének, hogy e rendelet vétele után azonnal siessen hátralevő újonczait — szám szerint 1366 — kiállítani, s azokat a lehető leggyorsabban semmi újabb felszólítást nem várva, szigorú felelet terhe alatt azonnal ide Pestre fölszállítani.

A hon mostani körülményeiben, hol minden oldalról ellenséges seregek törnek országunkba, elvárja a Honvédelmi Bizottmány, hogy Szabolcs Megye Közönsége a hon egyik törvényhatósága által sem engedendi magát készségben s pontosságban megelőztetni.

Kelt Budapesten 1848-ki december 21-én

A Honvédelmi Bizottmány
Kossuth Lajos elnök

Hátirat: 404.

Címzés: 2652/e. A Honvédelmi Bizottmány elnökétől Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagykállóba.

Korabeli nyomtatvány kézírásos kiegészítésekkel. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 54. db. 1849.

Vay Dániel acsádi nemzetőrszázados lemondása

391/a.
Nagykálló, 1849. január 3.

Olv. a Nemzetőrségi Osztályigazgatóság 9617. sz. a. kelt tudósító levele, mely szerint Vay Dániel nemzetőrségi századosnak a századosságróli lemondása elfogadtatván. Egyzersmind tudtul adatik, hogy a nemzetőri szolgálat alól a lemondó fel nem oldoztatott.

A rendelet mása, tartalmának az illető folyamodóval közlése végett szolgabíró László Alajosnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1351. sz.

391/b.
Bagos, 1848. december 19.

9617/n. ö. m. 1848.

Kiss Károly ezredeshez nyújtott kérelme, Vay Dánielnek
Ezredes Úr!

A Zabolch Megyei nemzetőrség acsádi százada századosul elválasztva, én őrnagyomnál elválasztatásom híret hallva, mert a század minden helységeitől távol, pusztán lakom, mert ahhoz nem tudok, lemondtam. Azólta olvasván a szabályokat, 's hosszabb ideig tartó tábori önkénteskénti távollétem miatt csak most tudva meg, hogy felmentve nem vagyok, ezért folyamodom az acsádi századosság alóli felmentésemért. A fentebbi okon kívül azért is, mert a században lévő Adony, Érkenéz helységek oláh, 's Sz. György Ábrány 's Budai Áb-

rányban vegyesen lévő orosz és tóth ajkúak nyelvét nem bírom, ezen felül pedig lakásomat is Debreczenbe van szándokom által tenni. Ki egyéberánt kérésem megújítva vagyok Ezredes Úrnak tisztelő szolgálja.

Bagos, dec. 19. 1848.

Vay Dániel mk.

Hátirat: 9617./n. ö. m. Dec. 26. 1848.

Kiss Károly ezredeshez folyamodik Vay Dániel, hogy a Szabolchba eső acsádi századoság alóli felmentéséért. Bagos, 1848. dec. 19-én.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 56. db. 1849.

391/c.

Budapest, 1848. december 27.

9617/n. ö. osztály szám

A nemzetőrségi osztály
Zabolch Vármegye Közönségének!
Nagykállón

Budapest, 1848. december 27-én

Az idecsatolt levele szerint Vay Dániel az acsádi nemzetőrseregi századoságról lemondott. Lemondása elfogadható, mert senkit tisztségviselésre kényszeríteni nem lehet. De midőn valaki a nemzetőrseregi tisztségről lemond, nincs felmentve azért annak törvény szerinti kötelességei alól. Vay Dániel is tehát míg Zabolch megye kebelében lakik, ott tartozik mint nemzetőr szolgálni, ha Debreczenbe teendő át lakását debreczeni nemzetőr leend. Ezen intézkedést Vay Dánielnek tudtára adni, hogy ő magát mihez tartani tudhassa, a megye Közönsége ne terheltelessék.

Kiss Károly mk. alezredes

Hátirat: 1351.; 409. László szolgabíró

Címzés: 9617./n. ö. A nemzetőrségi osztálytól, Szabolcs Vármegye Egyetemének hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 56. db. 1849.

Kenézi Pál őrmester szökése

392/a.

Nagykálló, 1849. január 3.

Olv. az Országos Honvédelmi Bizottmány tagja, Madarász László aláírása alatt 314. sz. a. kelt megkereső levél, mellyel Téglás helységből származott, gróf Walmoden Geimborn²⁶⁷ 6-ik vasaszedrednél őrmesteri szolgálatba volt, s hazájába kísért Kenézi Pálnak, szülőföldjéről eltávozása akadályozása iránti intézkedés rendeltetik.

A rendelet mása mellékleteivel, intézkedés végett szolgabíró Papp Antalnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. I. 3. kb. jkv. 1352. sz.

²⁶⁷ gróf Walmoden Geimborn, helyesen gróf Wallmoden Gimborn

392/b.

Budapest, 1848. december 20.

314/K. P. K. szám

Az Országos Honvédelmi Bizottmánytól
Szabolcs Vármegye Közönségének!

Szabolcs megyében kebelezett Téglás nevű helységből származó, gróf Walmoden Geimborn 6-ik számú vasaszedrnél szolgálatban volt őrmester, a felső táborban előőreink által azon gyanús körülmény következtében, hogy ezredétől rendes szabadságlevéllel volt ellátva, elfogatván. Minthogy szabadságlevelet háborús időben csak teljesen haszonvehetlen egyénnek szokás adni, és e szerént a vádlott átszökése méltó gyanút ébresztett az iránt, valjon nem mint kém mutatkozott-é táborunkban. Ide Pestre lekísértetett.

A vele tartott vizsgálatból azonban sem vétkessége, sem ártatlansága tisztán ki nem derült.

Miért is egyúttal oda lön utasítva Pest városa hatósága, hogy a nevezett egyént kíséző útlevel mellett biztos őrizet alatt szülőföldjére kísértesse.

Mihez képest a mellékletben idezárt négy rendbeli okiratok megküldése mellett ezennel odautasíttatik Szabolcs Vármegye Közönsége, miszerint a fenn nevezett átküldendő egyén irányában akként intézkedjék, hogy annak szülőföldjéről eltávozása — anélkül azonban hogy fogva tartassék — folytonos felügyelet és útlevel megtagadása által lehetleníttessék, különben mint gyanús kóborló bárhol is elfogatván.

Kelt Budapesten december 20-án 1848.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány tagja
Madarász László mk.

Hátirat: 1352. December 25./1848.; 406. Papp Antal szolgabírónak.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 57. db. 1849.

Bíró József, 43. honvédszászlóaljbeli katona szökése

393/a.

Rakamaz, 1849. január 3.

Folyó 1849-ik évi január 3-án Rakamazon kivett önvallomás.

Kinek hívnak, hány éves, micsoda vallású, honnan való vagy sat.?

Bíró József, 19 éves, református, székelyi születés vagyok. Különben, mint nemzetőr jöttem a többiekkel együtt a miskoltszi táborba, honnan megszöktem.

Hát azon táborból hogyan szöktél el, és miért? Valld meg!

Én az többiekkel együtt midőn beszállásolódtam Gesztelybe, onnan csakhamar más szomszéd faluba rendelődtünk, minek nevét nem tudom. Ottan mulattunk két napig, hanem onnan két nap múlva megindítódván Szikszó felé. Én harmadmagammal a dobszót észre nem vévén, a többiektől elmaradtunk. 'S midőn sietve utánok akartam menni, útközbe messziről láttam, hogy az ellenség jön, 's akkor én ijedtembe visszafordultam, s szaladásnak indultam még Csinálosig nem értem. Ottan bementem egy emberhez, pihentem és felmelegedtem, annak utána haza felé indultam. 'S jöttem Sz. Mihályig, hol csakugyan el is fogadtam, és ide kísértettem.

Melyik századnál voltál, ki volt az feő tiszted?

Én a hatodik századnál voltam, hanem az tiszteimet hogy hívják, nem tudom.

Miféle fegyvered volt, 's azt hol hagytad? Valld meg!

Nékem más fegyverem semmi egyéb nem volt, mint egy botom, azt is ellopták tőlem.
Voltál-é már fogva vagy büntetve?
Én soha sem voltam sem fogva, sem büntetve.
Miféle vagyonod vagyon?
Nekem semmi vagyonom nincsen, amennyibe az apám mellett lakok.
Kelt Rakamazon, mint fent.

Kihallgatta Tóth László mk. esküdt

1849-ik évi január 15-ik n. t. rabokat ítélő Törvényszéken megkérdezettvén vallomását megtartotta. Azon kérdésre pedig, hogy kikkel szökött meg, az egyiket azt mondotta, hogy az egyik sz. mihályi fi, de a másiknak sem nevét, sem születése helyét nem tudja.

Jegyzette Kállay Adolf mk. törvényszéki helyettes jegyző

Hátirat: Bíró József szökött nemzetőr önvallomása, 1849.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 64. db. 1849.

393/b.

Nagykálló, 1849. január 15.

A 43-ik Zászlóalj Parancsnokságának!

A miskolczi táborból megszökött Bíró József székelyi születésű honvédet büntetése elvétele végett, az őt terhelő irományok másával az illető zászlóalj parancsnokságához átkísérteni elhatároztuk.

Kelt az 1849-ik évi jan. 15-én N. Kállóban t. Törvényszékből.

Hátirat: 709. A 43-ik Zászlóalj Parancsnokságának

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 64. db. 1849.

Péchy László első alispán hivataláról való lemondása és annak visszautasítása

394/a.

Nagykálló, 1849. január 11.

Tisztelt Főispán Úr!

A túlterhelt munka által egészségem, kivált emlékező tehetségem annyira megrongáltott, hogy ily állapotomban hivatalomat kellő felelősség mellett nem folytathatom. De anyagi helyzetem miatt sem vagyok képes, miután a jelen mostoha körülmények miatt kevés javaimra fel nem ügyelhetvén, azoknak jövedelmei megszűnván, odajutottam, hogy számos házám népét alig tarthatom. Ezen okoknál fogva hivatalomról lemondani kénytelen lévén, méltóztassa Tisztelt Főispán Úr elfogadni, 's addig is, míg erre más választatna, m. alispán urat állásom elfoglalására utasítani. Engemet azon öntudat követ magánomba, hogy kötelességemet lelkiesméret szerint teljesítettem, 's szabadjon reménylenem, hogy Tisztelt Főispán Úr Főkormányzói megelégedését megnyertem.

Kelt Kállóban, jan. 11/1849.

Péchy László mk. E. A. Ispán

Címzés: 235. Az Első Alispáni Hivataltól Gróf Degenfeld Imre Szabolcs megyei Főispán Úrnak hivatalból Tégláson.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1849. I. 11.

394/b.
Téglás, 1849. január 12.

Tisztelt Első Alispán Úr!

Bármily méltányosok is az Ön által felhozódott okok, melyek különösen a jelen körülmények között túlterhelt hivataláról lemondását bírták, mindazáltal teljes remények vagynak, hogy kérelmének engedve, 's tekintve mostani borús helyzetünket — különösen pedig a netalán e vidéket közelebbről is érdekelhető nehéz körülményeket —, Alispán Úr közremunkálását továbbra is a közügyek előmozdítására felajánlani, 's terhes hivatalát még ezúttal megtartani szíves léssen. Lemondását egyébiránt Szemere Bertalan felső-magyarországi Kormánybiztos Úr rendeleténél fogva el sem fogadhatom: 'S ha netalán Alispán Úr ebbéli szándékáról le nem mondana, úgy kéntelen lennék ez esetet a nevezett Kormánybiztos Úrnak vagy az Országos Honvédelmi Bizottmánynak följelenteni, mi talán Alispán Úrra nézve kellemetlen lehetne. Mindezeknél fogva, kérésem megújítása mellett további nyilatkozatát elvárom.

Téglás, január 12. 1849.

Gr. Degenfeld Imre mk. főispán

Hátirat: Jött: jan. 12/849.; 237.

Címzés: Szabolcs megye Főispánjától Péchy László Első Alispán Úrnak hivatalból Kállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1849. I. 12.

Az ellenséges csapatok Tokajhoz közeledtével tett védelmi intézkedések

395.
Nagykálló, 1849. január 12.

1849-ik évi jan. 12-én tart. Honv. Bizott. ülésében.

Olvasztatott Földváry Pál ideigl. kinevezett polgári biztosnak Rakamazról f. hó 11-én kelt levele, melyben tudatja:

- 1) Hogy Rakamazra érkezéttel bátorsági biztost egyet sem, pandúrt pedig csak ötöt talált.
- 2) A mészáros pénz nélkül húst adni vonakodik.
- 3) Schlik Újhelyben, előőrse pedig már Patakon van. A nemzetőrség ennél fogva Rakamazra és Tokajba szállíttatott, míg az állomásokon honvédek és sorkatonák maradtak. Mészáros tábornok 11-én jött Tokajba fegyveres erővel, nyoltz ágyúval és két kartátsal²⁶⁸, 's hihetőleg egy pár nap alatt Tokaj környékén csata leend.

Az 1-ső és 2-ik pontra nézve már elnökileg lévén rendelkezve, az inneni rendelkezés felesleggé vált.

Mi pedig a 3-ik pontot illeti, erre nézve szigorúan teljesítendő kötelességébe tétetik ideiglenes polgári biztos úrnak, miszerint innen még múlt évi dec. 16-án 44-ik szám alatt Kállay Emá[nuel] polgárbiztos úrnak kiadott, 's tőle bizonyosan átvett utasításhoz képest — ha a szükség úgy kívánandja, a táborig főparantsnok egyetértésével — népfölkelést rendezzen. 'S azzal seregünket céljainak kivitelében mentül erélyesebben támogatni igyekezzék. Jelentését ide azonnal megteendő.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. I. 12. hb. jkv. 50. sz.

²⁶⁸ kartáts, kartács = kis ólomgolyókkal vagy vasdarabokkal töltött, repeszthatású tüzérségi lövedék

Az ellenség közeledtével a horvát hadifoglyok biztosabb helyre szállítása

396.

Nagykálló, 1849. január 12.

Olvastatott megyei főispán gróf Degenfeld Imre úrnak mai napon Téggláson kelt levele, mely szerint rendel:

1) Hogy addig is, míg ő az ellenség közeledésének hírére kikérendő utasítása Debrecenből megérkezhetnék, a Honvédelmi Bizottmány tagjai egybegyűjtsenek. 'S minden, akár hozzá, akár pedig a megyéhez érkezendő leveleket felbontván, a Bizottmány azokban foglalt tárgyak felett tanácskozzék és intézkedjék, neki csak határozatairól küldvén meg tudósítását.

2) Azon esetre, ha a vett tudósításokból az ellenség közeledése láttatnék, a Szemere korm. biztos úr által megyénkbe küldött political foglyok Debrecen és N. Várad felé küldesenek. Végre:

3) A Dadai járásban még létező horvát foglyok pedig Ny. Bátorba és Gyulajba küldesenek, azok számáróli jelentést neki csak utólagosan küldvén meg.

Határozottat az:

1-re A Honvédelmi Bizottmány működését ezennel újfent megkezdette.

2-re A Földvály Pál Rakamazon lévő polgári biztos úr tudósításából bizonyos lévén az ellenség közeledésének híre. Elnök alispán úr az említett political foglyokat kíséresse azonnal Debrecenbe.

3-ra Kállay Ubul főszolgabírónak kötelességébe tétetik, hogy a Dadai járásban még létező horvát foglyokat — elegendő szekereken — tüstént szállíttassa Ny. Bátorba.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. I. 12. hb. jkv. 51. sz.

A Szabolcs vármegyében lévő fegyverek Debrecenbe szállítása

397.

Nagykálló, 1849. január 12.

Szóba hozatván, miszerint a már Debrecenbe szállított álladalmi fegyvereken kívül, czélszerű lenne még a beszedett megyei fegyvereket is Debrecenbe szállíttatni.

Elnök alispán úr a megyéből beszedett fegyverek közül kiválogattván a hasznavehetőket, ezeket tüstént szállíttassa be Debrecenbe, a nem használhatókat pedig adassa vissza tulajdonosaiknak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. I. 12. hb. jkv. 52. sz.

Egy Szabolcs vármegyei mozgó nemzetőrsereg felállítása és felszerelése

398/a.

Nagykálló, 1849. január 15.

1849-ik évi jan. 15-én tart. honv. bizott. ülésben.

Olvastatott Kossuth Lajos korm. elnöknek f. hó 13-án, 199-ik sz. alatt kelt levele, melyben tudatja a megye közönségével, hogy

1) Mozgó sereg felállítását a kormány elfogadja, és ennek számát 2000-re úgy határozza, hogy nagyobbreszt lovasokból alakíttassék. A nemzetörség aztán a megyén kívüli szolgálat alól tökéletesen fölmentetvén.

2) Tudatja, hogy az álladalomtól kölcsönvett pénzből vásárlott fegyverek ára a kölcsönvett öszveg lefaragásául be fog tudatni.

3) Az egyes polgároktól beszedett fegyverek bets szerinti értéke az álladalom által biztosítottatik. 'S ezen fegyverek annak idejében a mozgó nemzetörség közt kiosztandók leendenek.

Ezen kormányzati leírásból azt vevén észre a Bizottmány, hogy a Megye Közgyűlési Bizottmánya által a mozgó nemzetörsereg fölállíthatása végett küldött felírásból, a fő kellék: t. i. a sereg kiállítására és felszerelésére szükséges pénznek, a kormány általi előlegezési kérése tökéletesen kimaradt. Ez mindenekelőtt, mint mely nélkül a sereg kiállítása célba sem vétethetik, fölterjesztendő. 'S azon esetre, ha a kívánt előlegezés megrendeltetnék, minél elébbi célérhetés tekintetéből Bizottmányi tag Lengyel Miklós kiküldetik, és felhatalmaztatik: Hogy az innen kérendő kétszázezer pft-nak fölvétele és elhozása végett Debrecenbe, az Orsz. Honv. Bizott. elnökségéhez tüstént bemenjen, 's ott a dolgot szóval is előadván odahatni igyekezzen, hogy ezen költsönt minél előbb megkaphassuk, 's a sereg kiállítására fordíthassuk.

Mi pedig az egyes polgároktól beszedett fegyvereket illeti, erre nézve megíratni rendeltek, hogy ezen fegyverek f. m. or. korm. biztos Szemere Bertalan úr rendeleténél fogva már általunk Tokajba elszállítatván, azokkal többé itten a mozgó nemzetörököt ellátni nem lehetend, hanem más fegyverekről gondoskodjék a kormányzat.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. I. 15. hb. jkv. 53. sz.

398/b.

Debrecen, 1849. január 13.

199/e.

A Honvédelmi Bizottmány Elnöke
Szabolcs Megye Közönségének!

A megye Kormányzó Bizottmányának f. hó 3-dikáról kelt hivatalos levelére, melyben rövid időre alkalmazott, gyakorta felváltott 's nagy részben családi gondokkal terhelt egynekből álló nemzetörei helyett, egy mozgó sereget ajánl úgy felállítatni, hogy azután a nemzetörök népfelkelés esetét kivéve, a megye határain kívül ne alkalmaztassanak. Kérvén meghatározatni a Honvédelmi Bizottmány által, számszerint hány ily mozgó nemzetört fog a Bizottmány megalégelni?

Ezennel válaszolom:

A Honvédelmi Bizottmány kedvesen vette a megye közönségének azon lelkes készségét, miszerént a haza jelen vészes perceiben mozgó nemzetörséget határozott felállítani, 's méltánylattel helyeselvén ebbeli intézkedését kijelenti, hogy a megye részéről 2000 főnyi nemzetörséggel beéri, de mely csapatnak legnagyobb részét lovasokban kívánja kiállítatni. Biztosítatván a Megye Közönsége, hogy többi nemzetörei a népfelkelés esetét kivéve, a megye határain kívül alkalmaztatni nem fognak.

Ami az álladalom által kölcsönzött pénzből vett fegyvereknek a Kormány rendeltetése alá bocsátását illeti, a megyének ezen ajánlata köszönettel vétetvén. Azok árának az álladalomtól felvett öszveg lerovásába leendő betudását, a Honvédelmi Bizottmány hasonlóképp helyesli.

Vége az egyes polgároktól beszedett fegyvereknek becsszerinti értéke a megye részére ezennel biztosítatván. Ezek annak idejében a mozgó nemzetőrség közt kiosztandók lesznek. Kelt Debreczenben, január 13-án 1849.

A Honvédelmi Bizottmány Elnöke
Kossuth Lajos mk.

Hátirat: 53. Január 15/849.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

398/c.

Nagykálló, 1849. január 15.

53.

Az Országos Honvédelmi Bizottmányhoz!

Debreczenben

Megyénk Közgyűlési Bizottmányának folyó hó 3-ról kelt abbeli feliratára, miszerint a rövid időre alkalmazott, és családi gondokkal túlterhelt nemzetőrség helyett, egy mozgó sereget úgy kíván föllállítani, hogy azután a megyebeli nemzetőrök — népfölkelés esetét kivéve, — a megye határán kívüli szolgálatra ne alkalmaztassanak. 'S melynek folytán, ezen így föllállítandó sereg számát meghatározatni kérte. Az Országos Honvédelmi Bizottmány elnöke által, folyó hó 13-ról, 199-ik szám alatt az válaszoltatván, hogy a Bizottmány e megye részéről 2000 főnyi nemzetőrséggel beéri, de mely csapatnak legnagyobb részét lovasokban kívánja kiállítatni. Kéntelen e Megyei Bizottmány sajnosan kijelenteni, hogy

míg egyrésztől hazánk körülményei fordultával, azon felírás óta, a kevésbé kedvező viszonyok miatt, nemzetőrségünk hangulata jóformán alászállott. 'S a több ezerre menő újonczaink kiállításával, katonaságra alkalmasbb egyéneink száma tetemesen lepadt, és ennél fogva a meghatározott, nagyobb részt lovasokból állandó, 2000 főnyi sereg száma kissé talán magas leend. Másrészt:

Megyénk Kormányzó Bizottmányának fentebb idézett felírásából, mint az annak alapját tevő, 's itt /. alá hajtott küldöttségi javaslatból, 's az azt elfogadó határozatból megtetszik, — egy főfő kellék, t. i. a mozgó nemzetőrségi sereg kiállítására, 's fölszerelésére megkívántató költségnek, — a körünkben annyira érezhető pénzsűzke miatt, kölcsönképpeni előlegezése kéretni rendeltetett, tévedésből tökéletesen kimaradt.

Minél fogva az előbbi fölírás eme hiányát, 's illetőleg ajánlatunknak elválhatlan eme második részét, jelenleg ily formán kipótolvá, — a 2000 főnyi 's nagyobb részt lovasokból alakítatni rendelt sereg, kiállítására és fölszerelésére megkívántató költséget, — kétszáz-ezer pengő ft-ot, az Országos Honvédelmi Bizottmánytól úgy kérünk egész tisztelettel kölcsönképpen előlegeztetni, hogy ha lehetséges ezen egész öszveget czélunknak mentül sietősbb elérhetése tekintetéből, meghatalmazó levelünkkel ellátott Bizottmányi tag és szabolcsi főesperes, Lengyel Miklós által tüstént kezünkhez vehessük. Kijelentvén, hogy ama 2000 főnyi mozgó seregből azonnal, a lehető legrövidebb idő alatt, 's lehető legnagyobb számot kiállítani, fő és buzgó törekvésünk leend.

Vége, — hogy gyalogságunk használhatósága annak idejében fegyverhiány miatt fennakadást ne szenvedjen, 's ez okból részökre a Kormányzat fegyverekről jó eleve gondoskodhassék, — országos honvédelmi bizottmányi elnök úr fentebb idézett válaszában fölemlített, 's az egyes polgároktól beszedett fegyverekre nézve, e Bizottmány kötelességének érzi följelenteni, hogy ezen fegyverek orsz. korm. biztos Szemere Bertalan úrnak, sürgöny útján tegnapelőtt érkezett rendeleténél fogva, általunk ma már Tokaj felé elszállítottak. 'S így azok a mozgó nemzetőrség közt itten többé ki nem oszthatók.

Kelt 1849-ik évi jan. 15-én, N. Kállóban tart. honvéd bizottmányi ülésünkéből.
Hátirat: 53. sz. irat melléklete.
Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

Az államnak átadott fegyverek árának megtérítése

399/a.

Nagykálló, 1849. január 15.

Ugyanannak²⁶⁹ f. hó 12-én, 296-ik sz. alatt kelt levele, melyben tudatja, hogy az álladalom rendelkezése alá, Debrecenbe szállított 421 fegyver ára 10.517 pft. e megye által az álladalomtól kölcsönvett 24.000 pft-ba be fog tudatni.

Tudomásul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. I. 15. hb. jkv. 54. sz.

399/b.

Debrecen, 1849. január 12.

296/E.

A Honvédelmi Bizottmány Elnöke
Péchy László Szabolcs Megyei Alispán Úrnak!

Nagy Kállóban, január 11-én, 232-ik sz. a. alispán úrtól hozzám intézett abbeli kívánsága, miszerint Szabolcs megye által Pesten vásárlott, 's most az álladalom rendelkezése alá Debrecenbe szállított 421 fegyver ára, 10.517 pft-ot az álladalomtól költsön vett 24.000 pft-ba betudatnék, ezennel elfogadtatik.

Kelt Debreczenben, január 12-én 1849.

A Honvédelmi Bizottmány Elnöke
Kossuth Lajos mk.

Hátirat: 54. Január 15/1849.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

Általános népfelkelés elrendelése valamennyi törvényhatóságban

400/a.

Nagykálló, 1849. január 15.

Ugyanannak²⁷⁰ f. hó 8-án 240-ik sz. alatt kelt levele, melyben hazánk körülményeit rajzolva, a népfelkelés rendezését meghagyja.

Ezen rendelet — foganatosítása kaptcsolatban a mozgó sereg kiállítása iránt innen kiadandó rendelkezéssel — foganatosíttatni határozottatott.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. I. 15. hb. jkv. 55. sz.

²⁶⁹ Kossuth Lajos OHB elnöknek

²⁷⁰ Kossuth Lajos OHB elnöknek

400/b.
Debrecen, 1849. január 8.

240/E.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány elnöke
Szabolcs Megye Közönségének!

Az országgyűlés határozata következtében úgy a törvényhozó test. maga, mind az ország kormánya Debreczenbe megérkezett. E törsgyökeres magyar város körében folytatandó a haza megmentésének s a nemzeti szabadság biztosításának szent munkáját.

A népek Istene, ki védi az igazságot s büntetlen, nem hagyhatja a honáruló hitszegést, meg fogja e szent munkát végeredményben áldani ha magyar nemzet önmagához hű marad, s ezred éves nemzeti életének fenntartására erejét megfeszíteni nem vonakodik.

A magyar nemzet nagylelkűen bánt a magyar hazát lakó különféle népfajokkal, megosztotta velök minden jogait, minden szabadságait, s most köszönet helyett összeesküvést tapasztal a magyar nemzet országos élete ellen.

Már holnapok előtt nyíltan megíraték az országgyűlésnek, hogy az Austriai minisztérium a magyar király által szentesített, 's Magyarország önállását biztosító törvényeket semmibe sem veszi, s Magyarországot önálló kormányzatának eltörlésével, mint akármely tartományt az Austriai birodalomba kívánja beolvasztani.

S ezen cél eszközlésére szövetkezett a bécsi udvar a horvát pártütőkkel, a rác és horvát rabló gyilkosokkal, s nincs istentelenség, melyet a magyar nemzet elnyomására mozgásba ne tett volna.

Ferdinánd császár 's királlyal lemondattak a trónusról, s hivatalos hírlapjaikban nyíltan kimondák azon istentelen kifogást, hogy ezt azért teszik, mert azon ifjú herczeg, kit a trónusra ültettek, nem esküdött Magyarország törvényeinek megtartására. 'S azért azokat nyugodt lélekkel el is törülheti, s Magyarország nemzeti lételét fegyveres erővel meg is semmisítheti.

Így gondolnak ök játszhatni a királyi esküvel, 's a királyoknak Isten és emberek iránt tartozott kötelességeikkel.

És valóban, ezen ifjú herczeg nem azzal lépett fel a világ előtt, hogy teljesítendi azon feltételeket, melyek alatt a magyar királyi szék a Habsburg-háznak őseink által megajánlataott. Nem mondá, hogy leteszi a koronázási esküt, nem mondá, hogy megesküszik hazánk törvényeinek szabadságainak megtartására. Nemcsak nem is szólott a nemzethez a koronázás iránt, nem a király lemondása iránt, hanem egy nyilvános proclamatióban²⁷¹ az volt első s egyedüli szózata, hogy első gondjának ismeri Magyarországot fegyverrel meghódítani, s az Austriai birodalom egységébe beolvasztani.

Hasonlót nyilatkoztatott az Austriai ministerium az Austriai tartományok kremsieri gyűlésén.

S mi volt legelső cselekedete Ferencz Józsefnek? Az, hogy a magyar nemzetnek az élő nemzetek sorából kitürlése végett nem csak az illír, rác, oláh, tót lázadókkal 's rabló főnökkel szövetkezett, hanem fegyveres seregekkel, a magyar nemzet esküdt ellenségei által vezéreltekkel hazánkat több oldalról megtámadta, s a sok oldalról zaklatott szegény hazánkat leigázásában a fővárosig haladott. Útjában mindenütt önkényes kormányzatot hozott be, s a fegyverfogható népet rakásra fogatja, s küldi az olasz s más népek elnyomására. Miszerint ottani seregeit ezen szerencsétlen, s hazájukat soha nem látandó kényszerített újonczokkal szaporítván, onnan viszont minél több idegen zsoldosokat fordíthasson a ma-

²⁷¹ proclamatio, proklamáció = kiáltvány, valaminek ünnepélyes kihirdetése, közzététele

gyar nemzet legyilkolására, s országunknak eldarabolásával a magyar népnek az élő nemzetek sorából kitörlésére.

Ezen egyszerűn hű rajz világosan mutatja, mikint a mostani harcban nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a magyar nemzet, mely annyi viszontagságok között ezer éven át fenn tudta magát tartani, megszűnjön lenni. S a szegény lengyel nemzet sorsára juttatva áldozatul esik azon fejedelmi család korlátlan uralkodási vágyának, mely fejedelmi család azt, hogy még él 's uralkodik, a magyar nemzet példátlan hűségének 's tömérdek áldozatainak köszönheti.

Az igazságnak örökké való Istene ily hallhatlan árulásnak nem adhat diadalt. De Isten a maga áldását csak munkáért adja, s csak azon népet segíti meg, amely életre valóságát az önvédelemnek készsége által bebizonyítja.

Csak legyünk önmagunkhoz hívek, s az Isten nem hagyhat el, édes hazánk nem veszthet el a népszabadság hajnalakor.

Máskor is élt már a magyar ily vészes időt, sőt veszélyesebbet a mostaninál. A török bírta Budát, szinte az országnak legnagyobb részét, másik részében pedig német hadvezér zsarnokok dúltak. De a magyar nemzet nem csüggedett el. A Tiszának tősgyökeres magyar népe összesereglett a hős Bocskai zászlója körül, rettenthetetlen maga viseletével megmen-tette a magyar hazát.

Soha még azon magyar földre, melyet a Tisza mos, idegen zsarnokság lábát nem tette büntetlenül. Most sem teendi. A Tisza népe, mely Hevesnek, Borsodnak, Szabolcsnak, Biharnak áldott tereit ősi egyszerűségében romlatlan érzéssel, erős karokkal míveli Czegléd, Kőrös, Kecskemét törhetetlen magyar erejű népével — a szabad jász kunokkal, kik még szolgák nem voltak soha, de kiket most szolgálással fenyeget a német zsarnokság —, a vitéz hajdúk, az ország politikai s vallási szabadságának alapítói, szóval a tiszai népnek ezernyi ezrei meg fogják tudni tartani, mit őseik szereztek. Nem fogják megengedni, hogy német zsarnokság igába verje a Tisza magyar földjét, nem fogják elveszteni azon szent szabadságot, melyért őseik vért ontották. Nem fogják engedni, hogy azon földön, hol a nemzet szabadságáért elhullott magyar ősök szent hamvai nyugsznak, a szolgaság átka nehezedjék maradékaikra.

Az ország igazságos védelmi harcza oly karban áll, hogy ha a magyar nép által lelkesen támogattatik, lehetetlen lesz nem győznie.

Mintegy 120 ezer ember áll az ország különböző részein az ellenség ellen, nem kell más, mint az, hogy seregeink a nép lelkesedéséből bátor kitartást merítsenek. Mert a katona kétszeres kedvvel küzd ott, ahol látja, hogy a lelkes nép segítségére számolhat. Ha látja, hogy a nép tömegestől felkelésének győzhetlen erejével fedezi a honvédek hátát s oldalát. Ha tudja, hogy a nép lelkesült hangulatánál fogva, a haza ellenségei minden férfiúban, minden asszonyban, minden gyermekben isten bosszújának megannyi eszköze veszi körül.

A Tisza lelkes népe eddig is megértette a hazafiúság szent sugallatát, bár távol volt a vész saját tűzhelyeitől. Seregenként állította ki a honvédeket, önkénteseket s mozgó nemzet-őrséget, s bizonyosan nem fog késlekedni az önvédelem szent kötelességében mikor arról van a szó, hogy a Tisza magyar népe az ellenség megfertőztetésétől megóvassék.

Ennek következtében az ország kormánya ezennel e törvényhatóságban is átalános nép-felkelést rendel a nemzet nevében.

Népfelkelést nem avégett, hogy az ellenség ágyúi elébe távolabb vidékre vezettségék, hanem avégett, hogyha fegyveres seregeink e vidéken volnának kénytelenek a hazát s magát a vidéket annak saját szent földjén védeni, ekkor az általános népfelkelés az ellenség előtt az élelmet eltakarítva, annak nyugtot soha nem hagyva, azt éjjeli szállásában száguldozásaival nyugtalanítva, egyes csapatait a vidéki ismeretére alapított ügyességgel megsemmisítve,

társzekereit elfogva, szóval az ellenséget a népfelkelésben fekvő győzhetlen erővel gyengítve hadseregeink mozdulatait elősegítse.

Ahányszor a haza érdekében nemzetünk védelmére felhívtam a magyar népet, mindannyiszor várakozást felülmúló lelkesedéssel felelt meg felhívásomnak.

S most sincs egyéb hátra, mint kimondani, hogy a nemzet megvárja, miszerint minden magyar teljesítse kötelességét, a haza mentve leszen.

A népfelkelés rendezésére nézve megjegyzem, miként fő erőt a lovasságban kell helyezni. Most ha az Alföld népe lóra kel, 's ezernyi tömegeivel körülszáguldozza az ellenséget míg hadseregeink vele szembe szállának, a világ minden hatalma sem enyészheti azt a veszedelemtől.

Rendezze tehát e törvényhatóság a népfelkelést. Oszlassák a nemzetőrség kisebb községeknél kerületekbe, nagyobb községeknél tizedekbe. Adassanak annak kellő parancsnokok, 's tétessék oly rendelkezés, hogy tizedenkint, községenként minden fegyverfogható ember összeíratván, akkint rendeztessék, hogy első felhívásra, az illető tized vagy kerület szerinti nemzetőrséghez csatoltathassék.

Kivonni magát a népfelkelés kötelessége alól honárulási vétke súlya nélkül senkinek sem szabad.

Lelkesedés s kitartás, és igazságos ügyünket győzelemmel koszorúzandja a népek istene.
Debreczenben, 1849-ki január 8-án.

A Honvédelmi Bizottmány elnöke
Kossuth Lajos mk.

Hátirat: 55. Jan. 15/849.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

Gyulaj előljáróinak jelentése az újoncozás helyzetéről

401.

Gyulaj, 1849. január 15.

Tisztelt Első Alispán Úr!

Járásbéli főszolgabíró T. Szilcz Lajos Úrnak rendelete következtében, a Gyulaj helysége részéről még hátralévő honvédeinknek kipótolhatása tekintetéből, ezennel mérték alá — a lehetőség nyomán — célirányosan beállítottuk következő egyéneinket, u. m.

1. Csatlós János, 2. Bitsémszki János, 3. Cseh Mihály, 4. Szöllősi János, 5. Balku Pál, 6. Papik Mihály.

Továbbá az eránt is alázatos jelentésünket kívánjuk bemutatni, hogy Bartha Antal és Soldos Péter ifiak a szüléknek pártolása miatt, 's a bérendeltetési engedetlenségek miatt ezáltal a Rendeletnek következtében is elő nem állottak.

Grósz Sámuel és Bórek Azik zsidó ifjak pedig a rendelet idején itthonjába nem találtak, és mindezekről alázatos jelentésünket tévén.

Gyulajban, január 15-én 1849.

Tisztelt Első Alispán Úrnak alázatos szolgálai

Gyulaji Előljáróság

Hátirat: Tisztelt Péchy László T. N. Szabolts Vármegye Első Alispányához intézett alázatos jelentése a Gyulaji Előljáróság részéről.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. I. 15.

Földvály Pál polgári biztos jelentése az előfogatozásról

402.

Nagykálló, 1849. január 16.

1849-ik évi jan. 16-án tart. Honv. Bizott. ülésében.

Olvast. Földvály Pál polgári biztosnak Rakamazon f. hó 13-án kelt, 's megyei főispán és korm. biztos úrhoz intézett levele, melyben rendelkezés végett följelenti:

1) Hogy Boronkai Albert Zemplén megyei korm. biztos tőle naponként 10 előfogatnak Tokajba való átküldését kívánja, de melyet ő azon nézetnél fogva, hogy megyénkben is alig győzik már lovasgazdáink a szolgálatot, megtagadott.

2) Gyöngélgedő egészsége miatt kéri magát ezen állomásról, ha csak ideiglenesen is, fölváltatni.

Határozatott, és mindkét illető korm. biztosnak megíratni rendeltetett az

1-őre Földvály Pál nézete helyeseltetik.

2-ra Földvály Pálnak egészséggel változása tekintetéből 8 napi szabadság az eltávozásra úgy adatik, hogy az innen ezennel ideiglenesen kinevezett polgár biztos Farkas Józsefett állomásán bevárván hivatalát adja által, azt 8 nap múlva tőle ismét visszaveendő.

Eredeti jkv.-i tiszttzat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. I. 16. hb. jkv. 56. sz.

A Rakamazon szállásoló katonai alakulatok élelmezése

403.

Nagykálló, 1849. január 16.

Olvastatott ugyanannak²⁷² szinte Rakamazon f. hó 14-én kelt, 's ugyancsak a megye főispánjához és korm. biztoshoz intézett levele, melyben jelenti:

1) Hogy a tokaji térparancsnok rendeletéből Boronkai Albert zempléni polgár biztos által az iránt szólíttatván föl, miszerint a Rakamazon szállásoló katonaságot élelmezéssel lássa el. Ezt ő pénz és sütőmester hiányába nem teheti.

2) Rakamazra már Don Miguel gyalogosok is érkeztek minden előleges jelentés nélkül. 90 darab ágyú és társzekér, lovak szállíttattak, melyeknek számára kéntelen volt 190 széna és zab részleteket rendelni. A kotsisok és lovak az állásba szállásolnak, 's ezek számára naponta 1/2 öl fát, helybehagyás reménye alatt az állomány erdejéből utalványozott. Gyertyát a helység szolgálat, míg győzi. Ezeken fölül 12 üteg ágyúhoz tartozó személyzet és tisztség szinte fát és gyertyát követel.

3) Jelenti, hogy csendbiztos egy, pandúr pedig csak hét van, kik nem győzik a szolgálatot, 's kiknek zsoldjuk Kállóból nem küldetik.

Mindezekekről kér rendelkezést.

Határozatott az

1-őre A megye pénztárában pénz nem lévén, a megyében szállásoló katonaság élelmezését — mely különben is az országos élelmezési biztos köréhez tartozik — e megye el nem vállalhatja. Nehogy azonba a kormány általi rendelkezésig a katonaság fogyatkozást szenvedjen, Molnár Ágostonnak — mint ki különben is Ny. Egyházára az élelmiszerek összeírása végett kirendelve van — kötelességébe tétetik, hogy még ma 6000 részlet kenyérről gon-

²⁷² Földvály Pál polgári biztosnak

doskodván, azt hovaelőbb Rakamazra szállíttassa. Egyszersmind erről ama visszaélés meggátlása tekintetéből, és hogy bennünket ily teljesíthetlen követeléstől mentesítsenek, mind a kormány, mind pedig a zempléni korm. biztos értesíttetni rendeltetett.

2-orra A katonaság részére kiszolgáltatott fa iránti rendelkezése a polgári biztosnak helyeseltetik, és a szükség esetében annak ismétlésére felhatalmaztatik.

3) A szükséges gyertya iránt szinte Molnár Ágoston úgy bízatik meg, hogy fél mázsát Ny. Egyházán megvásárolván azt ugyancsak Rakamazra szállíttassa.

4) Ki szinte a pandúrok zsoldjai fizetésére 100 pengő ft-ot polgári biztos úrnak kezéhez fog szolgáltatni.

5) Az elnökség rendelkezend, hogy a pandúrok és csendbiztosok állomásaikat azonnal foglalják el.

6) Zabot és szénát most egyelőre csak a Dadai járásból rendeljen polgár biztos úr, menyibe a többi járások a keresztül utazó lovasságot látandják el.

Mely két rendbeli tudósítás mellékleteivel, 's e Bizottmánynak azokra keletkezett rendelkezéseivel, mik egyelőre az illető egyéneknek is kiadatni rendeltetnek, főispán és kormánybiztos úrhoz azon kérés mellett határozatnak megküldetni: Hogy menyibe e Bizottmány az ő e részbeli előintézkedéseit nem tudhatja, 's így annak kapcsolatában kellően sem rendelkezhetik, de különben is minden levél és jelentés őhöz, mint kormánybiztoshoz intéztetik, 's azokra nézve e Bizottmány a felelősséget el nem vállalhatja, mielőbb jöjjön a megyébe, 's intézkedéseit folytassa.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. I. 16. hb. jkv. 57. sz.

A 13. (Hunyadi) huszárezred tartalékseregének újfelhértői tartózkodása és élelmezése

404.

Nagykálló, 1849. január 20.

1849-ik évi jan. 20-án tart. honv. bizott. ülésben.

Olvast. Molnár Ágoston élelmezési biztosnak, és Villám Gyula őrnagynak tegnap kelt leveleik, melyben jelentik, hogy a Hunyadi 13-ik huszárezred tartalékserege Újfehértóra érkezvén, ott néhány napra élelmezéssel ellátatott. Hanem ha még Ny. Bátorba katonaság nem lenne, oda kívánnák ezen tartaléksereget áthelyeztetni.

Ny. Bátorban már a szabadcsapat és horvát foglyok beszállásolva lévén, a Hunyadi huszárezred tartalékserege — további rendelkezésig — Újfehértón maradand, 's annak élelmezéséről Molnár Ágoston úr a újfelhértői előjárók által gondoskodják.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. I. 20. hb. jkv. 58. sz.

*Jelentés a szabadságon lévő és szökött honvédekről,
illetve a községek újoncállítási adósságáról*

405.

Nagykálló, 1849. január 23.

Tisztelt Első Alispán Úr!

Az első ./.²⁷³ alatt szolgabírói szakaszonként előterjesztem, miként a megye községei még 154 honvéd újonczokkal tartoznak. A // alatt kimutatódik szintén szakaszonként azon eddig kitapogatott honvédeknek neve és száma, akik a katonaságnak lett általadás előtt részint innen N. Kállóból, de legnagyobb részbe, mint kezességre, szabadsággal haza bocsátott egyének onnan hazulról megszöktek. A /// alatt áll szintén járások szerint azon honvédeknek neve, kik kezességgel szabadságra felsőbb rendelet szerint haza bocsátódván, még eddig vissza nem állítódtak. Itt Ny. Egyházra meg kell jegyezmem, hogy ezek — egyet kivéve — mind külmegyei Ny. Egyházán dolgozott mesterlegények lévén, alkalmasint szintén elszökve vannak. Mert hiszem különben, hogy Ny. Egyháza azokat igen sokszori felszólításaim után beküldötte volna.

Temérdekszer lévén az illető tisztviselőség az újonczok béállítására felszólítva, véleményem szerint hacsak a legszorosabb felelősség az illetőkre reá nem rovídik, ezen ügy bévégezve soha sem lesz.

N. Kálló, jan. 23. 1849.

Finta Márton mk. polgári biztos

Hátirat: Jelentés a polgári biztostól Szabolcs megye újoncz állításának ügyében.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. I. 23.

A 9. (Miklós) huszárezredhez Szabolcs megyéből kiállított újonczok foglalópénze

406.

Nagykálló, 1849. február 9.

1849-ik évi febr. 9-én tart. h. b. ülésben.

Olvastatott Országos Honv. Bizott. elnökségének f. hó 1-én 860/e. szám alatt kelt, 's e megye közönségéhez intézett abbeli rendelete 's illetőleg utasítása, miszerint a 9-ik huszárezredhez innen kiállított újonczok részére, még e megye által ki nem fizetett 8100 pft. foglaló pénzt a Megye Hadi Pénztárából fizetesse ki. Vagy ha ez pénzhány miatt nem történhetnék, annyi, — az arra nézve hajlandónak nyilatkozott Orsz. Honv. Bizottmánytól — kölcsön kéressék.

Mennyibe e Megye Hadi Pénztára a kívánt foglaló pénz kifizetését jelenleg nem teljesítheti, 8100 pft. az Orsz. Honv. Bizottmánytól kölcsön kéretni oly formán határoztatik, hogy ezen összeg a fizetés mielőbbi eszközölhetése tekintetéből egyenesen a 9-ik huszárezred tartalék parantsnokának kezéhez fizetessék, 's az ettől nyerendő nyugtatvány pedig — részünkről kötelezvény gyanánt — az országos pénztárnál megtartassék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. II. 9. hb. jkv. 61. sz.

²⁷³ Az 1., 2. és 3. számú melléletek egyaránt megtalálhatók az aktában.

A harcokban megfogyatkozott 48-ik honvédszászlóalj létszámának kiegészítése

407/a.

Nagykálló, 1849. február 14.

1849-ik évi február 14-én tart. h. b. ülésben.

Olvastatott Répásy Mihály tábornoknak f. hó 9-én kelt, 's megyénkhez intézett levele, melyben a 48-ik zászlóalj kiegészítése végett 300 újonczot kér kiállíttatni.

Miután az újonczállítás csak országos intézkedés következtében eszközölhető — különben pedig önkéntesekből — jelenleg midőn már megyénkbeli a katonaságra alkalmas egyének jóformán megfogyatkoztak, és a két portyászó csapat alakítása végett most is áll a toborzás, a kívánt újonczok kiállítása teljességgel nem remélhető.

Hanem mennyibe az országosan kivetett újonczmennyiségből még 191 sem kiállítva, sem besorozva nints, ha megkereső tábornok úr a Hadügyministeriumtól erre nézve jóváhagyó rendelkezést eszközölné, ezen 191 újonczot örömet a 48-ik z. a. kiegészítésére fordítandjuk.

Miről tábornok úr válaszólag, Bónis Samu korm. biztos úr pedig értesítőleg azzal rendeltetik tudósíttatni, hogy — ezen célnak mielőbbi sikeresítése tekintetéből — mind a még ki nem állított 154 újonczot, mind a 25. szabadságost és 12 szökevényeket az illető tisztviselők és előjárók által — kellő szigor alkalmazása mellett is — korm. biztos úr minél előbb kiállíttassa.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. II. 14. hb. jkv. 62. sz.

407/b.

Törökszentmiklós, 1849. február 9.

Közép-Tiszai Magyar Hadsereg Parancsnoka
Szabolcs Megye Kormányzó Bizottmányához!

Törökszentmiklósi Főhadi Szállás, febr. 9-én 1849.

Önök megyéje által, múlt évi szeptember hóban kiállított önkénytes, később 48-ik szám alatt a honvédekhez sorozott zászlóalj, — mely magát az ellenség ellen számos csatákban, önök büszkeségére oly lelkesen viselé, 's hazánk szabadsága mellett oly kitünő szolgálatot tőn, — az alakulása ótai folytonos táborozás és terhes szolgálat által annyira megfogyott, hogy jelenlegi öszves létszáma alig 650. Ez az öszves szabályszerű számnak csak fele, a többi az ellenség előtt és kórházakban elmaradozott vagy meghalt.

Sajnálám, ha e lelkes csapat e csekély számával nem tehetve meg azt, mire kiegészítve képes lenne. Ez által a hon szent ügye 's a zászlóalj is fáradalommal szerzett dicsőségében vesztené.

Azért legalább háromszáz újoncz lenne önök által, — némileges kipótlásul — a Hadügyministeriumhoz felruházás és fegyverzés végett utasítandó. Kik a szükséges gyakorlatot testvéreiktől könnyen betanulva 's példájuk által lelkesítve, megkettőztetnék a zászlóalj erejét, önbizalmát és dicsőségét.

A hon és szabadság nevében örömmel hiszem Szabolcs lelkes fiairól, hogy a haza oltárára vitt annyi áldozat után, a közügy érdekében tett ezen felhívásom iránt is mielőbb kedvező választ adandanak. Öszinte tisztelettel vagyok Szabolcsnak fija

Répásy Mihály mk. tábornok

Hátirat: 62. Febr. 14-ik 1849.

Címzés: Közép-Tiszai Magyar Hadsereg Parancsnokától, Szabolcs Megye Kormányzó Bizottmányához hivatalból Nagykállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

407/c.

Nagykálló, 1849. február 14.

62.

Bónis Samu T. H. Kormánybiztos Úrhoz!

Ny. Egyházán

Répásy Mihály tábornok úrnak másolatban ide rekesztett levelénél fogva, a 48-ik zászlóalj kiegészítése végett megyénktől 300 újoncz kívántatván. Nem késtünk ez alkalommal tábornok urat az iránt értesíteni, hogy miután az ily újonczállítás csak országos intézkedés következtében lenne eszközölhető, önkéntesekből pedig jelenleg, midőn már megyénkben katonaságra alkalmas egyének jóformán megfogyatkoztak, és a két portyászó csapat alakítása végett most is áll a toborzás, újonczok újabbi állításának sikere annál kevésbé remélhető. Mennél bizonyosabb, hogy a megyénkbe országosan kinevezett újoncz mennyiségből — polgári biztosunk jelentése szerint, 's mint már általa Önnek is följelentetett, — 154 újoncz az illető helységek által még mai napig sem állíttatott ki, 25 künn van szabadsággal, 12 pedig elszökött.

Hanem mennyibe, ezen maig is künn lévő, öszvesen 191 újoncz még egyik zászlóaljhoz sem lenne rendelve vagy besorozva, ha megkereső tábornok úr a Hadügyministeriumhoz ez iránt teendő jelentés után jóváhagyást nyerend, ezt a 48-ik zászlóalj kiegészítésére örömet alkalmazandjuk.

Mely ebbeli intézkedésünket szükséges tudomás végett, azon kérés mellett kívánjuk Kormánybiztos Úrral közleni, miszerint ezen ügy hova elébbi sikeresítése tekintetéből, a 154 még ki nem állított, 24 szabadságon künn levő (:mert polgári biztosunk jelentése szerint, a 25-ik Akli Péter Napkorról, már bejött:) és a // alatt iderekesztett összegben foglalt 12 szökevény újonczok hova elébbi beállítására iránt, az illető tisztviselőket és előljárókat, — kikenél e részbe első alispánunk már annyiszor sikertelenül rendelkezett, — kormánybiztosi hatalmánál fogva, kellő szigorral is utasítani méltóztassék.

Kelt N. Kállóban, 1849-ik évi február 14-én t. h. biz. ülésünkből.

Hátirat: 62. sz. irat melléklete.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

407/d.

Nagykálló, 1849. február 14.

62.

Répásy Mihály Tábornok Úrnak!

Törökszentmiklóson

Önnek folyó hó 9-én kelt, 's hozzánk utasított abbeli megkeresése következtében, miszerint az általunk egykor önkéntesekből alakított, most pedig már 48-ik szám alatt honvédeink zászlóaljai sorában álló zászlóalj, kiegészítése végett legalább 300 újonczot állítanánk, 's illetőleg a Hadügyministeriumhoz küldenénk be. Ezennel válaszoljuk:

Miután ily újonczállítás csak országos intézkedés által eszközölhető, önkéntesekből pedig jelenleg, midőn már megyénkben katonaságra alkalmas egyének jóformán megfogyatkoztak, és a két portyászó csapat alakítása végett most is állá a toborzás újonczok állításának sikere annál kevésbé remélhető. Mennél bizonyosabb, hogy a megyénkre országosan kivetett újoncz mennyiségből még 191 kiállítva, vagy pedig valamely zászlóaljhoz besorozva nincs.

Ha ennél fogva tábornok úr, ezen még ki nem állított 191 újoncznak a 48-ik zászlóaljhoz leendő besoroztatása iránt, felsőbb helyről részünkre rendelkezést eszközönd, azzal a nevezett zászlóalj kiegészítéséhez igen örömet járulandunk.

Kelt N. Kállóban, febr. 14-én tart. h. b. ülésünkből.

Hátirat: 62. sz. irat melléklete.

Eredeti fogalmazvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.*

A 9. (Miklós) huszárezredhez kiállított újonczok foglалópénzének fedezete

408.

Nagykálló, 1849. február 20.

1849-ik évi február 20-án tart. honv. bizottmányi ülésben.

Olvastatott Dusчек Ferenc pénzügyi álladalmi titkárnak 1754-ik sz. alatt f. hó 16-ról kelt levele. Melyben tudatja, hogy e bizottmánynak 61-ik sz. alatti kijelentéséhez képest meghagyta az ottani Főpénztári Fiók Hivatalnak, hogy e megye által a 9-ik huszárezredhez kiállított újonczok foglalójának födezésére, 8100 pft. kölcsönképp fizetessék ki a Hadi Főpénztári Hivatalhoz, 's ennek nyugtatványa az Állad. Főpénztári Fiók Hivatalnál — a megye kötelezvénye gyanánt — megtartassék.

Tud[om]ásul vétetik.

Jegyzette: Ferenczi Alajos mk. bizottmányi jegyző

Hátirat: Szabolcs Megye Honvédelmi Bizottmányának jegyzőkönyve 1848-ik évi dec. 4-től 1849-ik évi március 6-ig bezárolag.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.; 1849. II. 20. hb. jkv. 63. sz.*

Nemzetőrök kiállítása a Nádudvari járás 3-ik szakaszából

409.

Nagykálló, 1849. február 24.

László Alajos Szolgabíró Úrnak!

Most érkezett rendelet következtében felhívom Önt, hogy Gelséből 10, Mihálydiból 25, Adonyból 25, Balkányból 30, Szakolyból 15 nemzetört kiállítván²⁷⁴, f. hó 28-ka estéjére N. Kállóba rendelje be múlhatlan, hol másnap fegyverrel ellátatva rendeltetése helyére tovább menend.

Mínthogy pedig a helyettesítéssel sok visszaélés szokott történni amennyiben nyerészkedésre használják az alkalmat, 's nagy summa²⁷⁵ pénzt csikarnak ki a sorsot kihúzott nem-

²⁷⁴ A felsorolt településekről kiállított nemzetőrök névjegyzékét lásd az irat mellékletében.

²⁷⁵ summa = összeg

zetőröktől a helyettesítettek, annál fogva a helyettesítés csak a szolgabíró úr befolyásával történjék.

Kelt N. Kállóban, február 24-én 1849.

Péchy László mk. e. alispán

Címzés: Az Első Alispáni Hivataltól, László Alajos Szolgabíró Úrnak hivatalból Bal-kányba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. II. 24.

Az élelmezési biztos működésének segítése

410.

Nagykálló, 1849. március 5.

Ugyanekkor a hadügyminister rendeli, hogy Ámon Ferenc kapitány és élelmezési biztost működéseiben elősegíteni, rendelkezéseit teljesíttetni, sőt hol a szerelések előmozdítására pénzre lenne szüksége, ezzel is — neki tulajdon nyugtatványa eránt — segéd kezet nyújtani kötelességöknek esmerjék. Egyszersmind a hadsereg szállítási szükséglete fedezésére 50 szekér Debreczenbe rendeltesen, és minden másodnap ugyanannyi.

Ezen rendelet első része tudományul vétetik, a szekerek kiállítása iránt elnökileg a kellő rendeletek megtétettek. Előforduló esetben pénzzutalványozás végett pedig, ezen rendelet e. alispán Péchy Lászlónak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 4. sz.

Horváth Terézia özvegy Niczki Lászlóné adománya

411.

Nagykálló, 1849. március 5.

Ugyanez alkalommal a Pénzügyministerium rendeli, hogy — a Horváth Teréz — özvegy Niczki Lászlóné, a haza szükségei fedezésére ajánlott 8 köből gabonája és két köből búzája, a Honvédelmi Bizottmány elnökének — a Közlöny 190-ik számábani — rendelete folytán felállítandó, mozgó nemzetőrségi csapatok élelmezésére fordíttassanak.

Szolgabíró Szegedy Istvánnak a kellő intézkedések megtétele végett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 11. sz.

A katonaság fuvarozásának, élelmezésének és elszállásolásának szabályozása

412/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Ugyanekkor a Honvédelmi Bizottmány azon rendelete, miszerint egyrésről a hadseregek parancsnokait a katonaság fuvarozása, élelmezése és elszállásolása iránt kiadott szabályozó rendeletek szoros megtartására, és tartatására utasítá. Úgy másrésről — szigorú felelet terhe alatt — meghagyja és parancsolja e megye hatóságának is, hogy tisztviselőit odautasítsa, miszerint mindannyiszor, amennyiszor egyes hadcsapatok vagy egész sereg is, átvonuló vagy állomásozó állapotban van, mindenik tisztviselő maga kijelelt hivatali helyén

legyen, a népnek utána lásson, örködjön és vigyázzon, hogy visszaélések ne történjenek, a nép ne zsaroltassék. 'S ha mégis történnek, azok rögtöni orvoslás végett, az illető katonai csapat parancsnokságának azonnal feljelentessenek. Az okozott kár, ha mindjárt meg nem téríthetnék, tisztviselői ellenjegyzésük melletti kimutatásban ide felterjesztessenek. A tisztviselő, ki hanyagsága által vétkezik, a hanyagságból hazánkra hárulható káros követke-zések súlya szerint fog büntettetni.

Ezen rendelet minden szolgabírónak a magok alkalmazása végett kiadatik. A Honvédelmi Bizottmány pedig megkerestetni rendeltetik, hogy oly rendelkezéseket tenni méltóz-tassék, hogy minden átvonuló katonai csapatok részéről — ha elébb nem lehetne — le-galább 24 órával előre, az átvonulás az illető előljárókkal avégett tudassék, hogy ezek a szakaszbeli szolgabírókat idején megkereshessék, 's a katonaság fogadásáról intézkedniök idejök lehessen.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 13. sz.

412/b.

Debrecen, 1849. február 2.

1376/e.

**Az Országos Honvédelmi Bizottmány Elnöke
Szabolcs Megye Közönségének!**

Feljelentetvén, hogy hadseregeink egyes csapatai ide 's tova keltőkben a néptől olykor jogtalan dolgokat, ingyen takarmányozást vagy élelmezést követelnek, szóval visszaéléseket követnek el. De egyszersmind az is tapasztaltatván, hogy ennek egyik fő oka abban rejlik, miszerint a megyék és hatóságok alsóbb tisztviselői, szolgabírók, 's községi előljárók kötelességeik teljesítésében — melyet ily zavaros körülmények közt szorosan teljesíteni kétsze-res buzgalommal kellene — hanyagul járnak el, 's többnyire a hadtestek mozdulatait figye-lemmel sem kísérek. Sőt hivataloskodási körüktől gyakran éppen távol vannak. Ennélfogva a Honvédelmi Bizottmány, mint egyrésről a hadseregek parancsnokait a — katonaság fuvarozása, élelmezése 's elszállásolása iránt kiadott — szabályozó rendeletek szoros meg-tartására és tartatására utasítá. Úgy másrésről — szigorú felelet terhe alatt — meghagyja, és parancsolja e megye hatóságának is, hogy tisztviselőit odautasítsa, miszerint mindanyi-szor, amennyiszer egyes hadcsapatok vagy egész sereg is átvonuló vagy állomásozó álla-potban van, mindenik tisztviselő maga kijelölt hivatali helyén legyen, a népnek utánalásson, örködjék és vigyázzon, hogy visszaélések ne történjenek, a nép ne zsaroltassék. 'S ha mégis történnek, azok — rögtöni orvoslás végett — az illető katonai csapat parancsnokságának azonnal feljelentessenek. Az okozott kár — ha mindjárt meg nem téríthetnék — tisztvi-selői ellenjegyzésük melletti kimutatásban ide felterjesztetvén.

A nemzet kormánya a nép terheit nemhogy súlyosbitani, de kicsinyíteni akarja. Hogy azonban azt tehesse, megkívánja, hogy rendeletei pontosan és szigorúan végrehajtassanak. A hanyagság sokszor annyi kárt tehet, mint az árulás. 'S a tisztviselő — ki hanyagsága által vétkezik — a hanyagságból hazánkra hárulható káros követke-zések súlya szerint fog bün-tettetni.

Kelt Debreczenben, február 2-án 1849.

A Honvédelmi Bizottmány elnöke
Kossuth Lajos mk.

Hátirat: 13.; 458.

A szolgabírókat a Honvédelmi Bizottmány megkeresi, hogy legalább 24 órával előre tudassák az átvonulást a helységi elöljárókkal.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 77. db. 1849. Melléklet.*

412/c.

Nagykálló, 1849. március 5.

A Honvédelmi Bizottmánynak

A Tisztelt Országos Honvédelmi Bizottmány elnökének f. év febr. 2-áról, 1376-ik szám alatt kelt rendeletét — mely szerént katonacsapatok átvonulásánál a nép zsoldtatásának megelőzése, 's illetőleg orvoslása tekintetéből a járásbeli szolgabíróknak jelenléte rendelkezett — minden szolgabíróinknak magok alkalmazása végett kiadtuk. De mivel tapasztalásunk szerént többször érkeznek megyénk egyes helységeibe minden előrevaló tudósítás nélkül csapatok, hogy tisztviselőink a tisztelt elnöki rendeletnek megfelellessenek, oly rendeletek tételét is kérjük, hogy minden átvonuló csapatok részéről — ha elébb nem lehetne legalább 24 órával előtte — az átvonuló katonaság száma és az átvonulás ideje, az illető állomásoni elöljáróknak avégett adassék tudtul, hogy ezeknek mind a katonaság elfogadásáról intézkedni, mind pedig a szakaszabeli szolgabírót megkeresni idejök lehessen.

Kelt 1849. márc. 5.

Hátirat: 13. A Honvédelmi Bizottmánynak acta nélkül.

Eredeti fogalmazvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 77. db. 1849.*

A vármegyei közigazgatás javítása és az igazságszolgáltatás gyorsítása

413.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olv. felső-magyarországi kormánybiztos Szemere Bertalan rendelete, melyben a megyei igazgatás és igazságszolgáltatás gyorsítását a haza szent nevében meghagyja:

1. Minden újonczot melyet még kiállítatniok kell, 14 nap alatt okvetetlenül állítsanak ki. 'S a tél hidege ellen felruházván, jelentsék be is a hadministernek, ki a hova küldés iránt intézkedni fog. Mindenesetre küldjék Debreczen felé, ha a válasznyerés előtt a megyében nem tartathatnának.

2. Az adót a törvény értelmében kivétvén folyvást szedjék be, miután kivált az álladalom a hálás-főzés és fogatbért is készpénzzel fizeti. Ne használjanak egyenesen 's egyedül erőt, hanem a népet az adózás szükségéről 's ebbeli köteleességükről világosítsák fel, megmagyarázván az 1848-iki márciusi törvényt a teherbeli egyenlőségéről.

3. A szolgabírók és esküdtek kéthetenként minden helyiségben megjelenni, 's a nép panasztát végezni, a kiosztatlan kormányi hirdetményeket hirdetni, az ország és nemzet ügyét megmagyarázni tartoznak.

Ugyanekkor beszedeendő minden fegyver és minden ellenséges hirdetmény.

4. Sőt szigorúan meghagyom a népgyűlések tartását is minden nagyobb helységenként.

Ennek kivitelére nézve pedig megjegyzem e következőket:

a./ A népgyűlés ünnepéllyel tartandó.

b./ A főispán és alispán urak a megye helységeit egymás közt felosztják, és hivatalnokokat, birtokosokat, lelkészeket magokhoz vevén, nemzeti zászlóval tartandanak népgyűlése-

ket. Hol az érdekesbb proclamatiok²⁷⁶ — mint az 1848. dec. 22-iki — felolvastatván, élőszóval fogják a népet a dolgok jelen helyzetéről felvilágosítani.

A szó hatalmas fegyver, ki azt tudja használni. A haza nevében, a haza üdvéért ki nem venné hasznát Isten e szent ajándékának.

c./ A nagy szám nagyobb ünnepélyt mutat. Efféle népgyűlések siettetni fogják a harcz végét, mert a népet előkészítik a harczra.

d./ Alkalmos helyek választandók. Az egyházak szent helyek, 's talán legalkalmasbbak a haza szent ügyét bennök tárgyalni, Istennek mindenható és megszentelő illette alatt.

E népgyűlések 8-14 nap alatt felelet terhe alatt megtartandók, ha kell, nemzetörök kíséretében. Minderről hovaelőbb részletes jelentést tenni el ne mulasszák.

Az újonczokból még hiányzók kiállítására nézve, hogy 10 nap alatt kiálltassanak, a kellő rendeletek megtétek. Az adókivetés iránt küldöttség működik. E hét folytán a községeknek a reájok vetett öszveg tudtul fog adadni, 's a személyenkénti kivetés iránti intézkedés megtörténik. A szolgabírók és esküdtek szakaszaikban tartózkodnak, a fegyver már beszedetett. Népgyűlések polgári biztosok elnöksége alatt tartattak. A nép fel van világosítva a haza körülményeiről, 's a szolgabírók oda vannak utasítva, hogyha valamely községbe a nép hangulata miatt buzdításra vagy felvilágosításra volna szükség, aziránt az elnökségnek tüstént jelentést tegyenek. Mindezek felső-magyarországi teljes hatalmú kormánybiztos Szemere Bertalan úrnak feljelentetni rendeltetnek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 14. sz.

A 1849. évi adó kivetése, a tisztviselők pótdíja és forspontpénze

414.

Nagykálló, 1849. március 5.

A folyó évi január 1-ső napjától kezdve, fél évre szükséges adó mennyiségének 's kivetése módjának megállapítása, a haza jelen körülményeibe rendkívül elfoglalt tisztviselőknek pótlékdíjak általi jutalmaztatásuk, és végre a tisztí fuvarozásoknak eltörlése, 's azok helyett az illető tisztviselőknek bizonyos mennyiségű forspont pénz fizettetése tétetvén indítványba.

Az adó tárgyába felsőbb rendeletek és a múlhatlan szükség, a tisztviselők pótló díjazása 's a tisztí fuvarozások eltörlése tárgyába pedig a hazai körülmények intézkedést kívánván. Mindezen három tárgyaknak tanácskozás útján kifejtésére, s ezek iránti külön-külön jelentésbeni javaslatételre Péchy László első alispán elnöksége alatt, az adót kivető küldöttség megbízatik. Jelentése a holnap napra elvártván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 15. sz.

Az 1849. évi Szabolcs vármegyei házi- és hadiadó

415.

Nagykálló, 1849. március 5.

A folyó esztendei január 1-től számítva, újabb adó kivetése iránti javaslatételre kirendelt küldöttség jelenti, hogy a múlt évi november és december hónapokra — felsőbb rendelet folytán — csak a házi költségekre vettetett ki 21.868 pft. és 8 xr. Mostan pedig újabb

²⁷⁶ proclamatio, proklamáció = kiáltvány, valaminek ünnepélyes kihirdetése, közzététele

kormányi intézkedések a megye adózó erejét, az országos költségek pótlására is méltán igénybe veszik. Annyival is inkább, mert a megyének két fő pénztárnoka van, 's a Hadi — vagyis országos — és a Házi Pénztárt magától a megye öszve nem olvaszthatja anélkül, hogy a Házi Pénztárral való rendelkezhetési jogát feláldozza. Mind a Hadi, mind pedig a Házi Pénztárba külön öszveget vélt kivetendőnek.

Ami pedig a kivetési kulcsot illeti: mivel most is az az állás, hogy a sürgető szükség miatt a kivetést újabb öszveirástól feltételezni, 's addig halasztani nem lehet, a helységenkénti személyes kivetések pár lajstromai pedig, melyekből a lehető aránytalanságot megismerni 's kiegyenlíteni lehetne — a múlt adókiivetéskor hozatott határozat ellenére —, be nem adatnak. Most e küldöttség mást nem javasolhat, minthogy a múlt évi november és december hónapokra használt adó kivetési kulcs használtassék.

Javallja pedig, hogy ezen kulcs szerénti 164.011 rovatokra a f. évi jan. hó 1-től számítandó fél évre, kivettessék a Hadi vagyis országos pénztár részére minden rovat után 10 pxr. — miből keletkezik 27.335 pft. 3 1/3 xr. —, a Házi Pénztár szükségére pedig hólnaponként egy pengő garas — 's így hat hólnapra 18 pxr. —, miből ismét előáll 49.207 pft. 18 xr.

Ha ezen javallatot a tisztelt választmány elfogadandja, ehhez képest a tudva lévő rovatok után a helységenkénti felosztást 's kivetést, ezen választmány — a főszolgabírók elnökléte alatt működendő alválasztmányai által elkészítve — kiadás végett bémutatandja.

A küldöttség javaslata mindenekbe elfogadtatik. 'S a községenként már megállapítva lévő rovatok után, a fizetési öszvegek kiszámítására a jelentő küldöttség utasítatván. Ezen adókiivetési munkálat foganatszerzés végett a szolgabíróknak oly hozzáadással rendeltetik kiadni, hogy mivel az eddigi kulcsba az erdők befoglalva nem voltak, a személyenkénti kivetésnél a földnek a minéműsége — melyen az erdők vagnak — vételessék aszerint, mint a szántóföldeké, osztályozatba.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 16. sz.

Javaslat a Szabolcs vármegyei tisztviselők fizetésének felemelésére

416.

Nagykálló, 1849. március 5.

A megyei tisztviselők fizetések — a mostani idők körülményeihez képest — mind a mostani pénzforgalom, mind pedig a hivatalnokok megszorodott elfoglaltatásuk miatti felemelése, vagyis inkább pótlása iránti javaslatételre kirendelt küldöttség, következőkbe terjeszti elő javaslatát.

Tagadhatatlan, hogy azon idő óta, mikor a megyei hivatalnokok fizetése rendszeresített, nemcsak a pénznek más értékekhez viszonya változott, de a hivatalnokok foglalatossága is igen megszorodott. 'S különösen a haza mostani zavaros körülményeibe felhalmozott teendők miatt, a hazafiság- és becsületérzésre hivatkozva határozatilag kellett a megyének kimondani, hogy a békés időben szolgált tisztviselőinek lemondását el nem fogadja. Azért is midőn egyrésről nem lehet el nem ismérni, hogy a hivatalviselés a mostani időkbe — kivált némely egyes hivatalokra nézve — a békés időknél sokkal több teherrel jár, a megyei szolgálathoz képesti fizetés aránytalansága még sokkal kiáltóbban mutatkozik, ha az országos hivatalnokok, 's ha csak írnoikaik fizetésével is öszvehasonlíttatik.

Azonban a tisztviselők fizetésének a kor igényeihez képesti rendszeresítéséről — mihelyt a körülmények engedik — a Választmány meggyőződése szerint, a nemzet és kormányunk országosan fognak intézkedni. Az ideig pedig, az eddigi rendes fizetéseken felül csak

pótlékdíjakat javasol a tisztviselőknek évenként fizettetni. Ez iránt a bizottmány, mint az öszves adózók kifolyása 's képviselője, a Házi Pénztár terhére szabadon rendelkezhetvén. Nevezetesen pedig:

1-ör A főispáni hivatal fizetéséhez	500 pft.
2-or Az első alispáni fizetéséhez	600 pft.
Ugyanannak, a melléje kormánybiztosilag alkalmaztatott két titkároknak egyévi élelmezésökre	300 pft.
3-or A másod alispáni hivatal fizetéséhez	300 pft.
Ugyanannak egy titkár élelmezésére	150 pft.
4-er A főjegyző fizetése eddig 300 pft. lévén — minthogy 500 pft. azért fizettetett, hogy a fizetésén felüli 200 pft.-ból az írnokokat élelmezze —, ezentúl az írnokoknak élelmezésök a fizetésökkel együtt lévén kiadandó. Az egész 500 pft., élelmezési teher nélkül a főjegyzőnek kiadandó, eszerint a 300 pft. rendes fizetéshez pótlék	200 pft.
5-ör Az 1-ső aljegyző fizetéséhez	100 pft.
6-or A 2-ik aljegyző fizetéséhez	150 pft.
7-er A főügyész fizetéséhez	100 pft.
8-or Három alügyész fizetéséhez egyenként 150 pft.-jával	450 pft.
9-er A két főpénztárnok fizetéséhez egyenként 150 pft.-jával	300 pft.
10-er A négy alpénztárnok fizetéséhez, azért mert ezentúl a helységekben a személyenkénti adó kivetésre felügyelni, és az abból eredhető panaszokat elintézni, valamint a bírói — vagyis inkább ezen túl pénztárnoki — számadásokat megvizsgálni köteleességökül teendő lenne, személyenként 150 pft.-jával	600 pft.
11-er A számvevő fizetéséhez	200 pft.
12-er A négy főszolgabírók fizetéséhez egyenként 200 pft.-jával	800 pft.
13-or A 12 alszolgabírók fizetéséhez egyenként 250 pft.-jával	3000 pft.
14-er Tizenhat esküdtnek 100 pft.-jával	1600 pft.
15-ör Az első alispáni egyik titoknok 150 pft. fizetéséhez a másik újonnan rendszeresített titok.	50, 200 pft.
16-or A jegyzői kiadónak fizetése volt 100 pft., a főjegyző által szedett 200 pft. élelmezésből esett reá 66 forint 40 krajczár, ezt 83 forint 20 krajczárral pótolva, együtt 150 pft.-tal nevededik fizetése	150 pft.
17-er Egy bent lakott jegyzői írnok 150 pft.-os fizetése pótolandó	50 pft.
18-or A másik két jegyzői írnok fizetése volt 80 pft., a főjegyző által szedett 200 pft. élelmezési díjból esett egyre 66 pft. 40 xr., ezt fejenként 53 pft. 20 xr.-ral pótolva, egynek-egynek rendes 80 pengő forint fizetése 120 pengő forinttal pótoltatik	240 pft.
19-er A levéltárnok fizetéséhez	100 pft.
20-or A pénztárnoki írnok 100 pft. fizetéséhez	100 pft.
21-er Másodalispáni titkár fizetés	200 pft.
Együtt	10540 pft.

Ezen pótlékdíjak a folyó évi január 1-ső napjától lennének e küldöttség véleménye szerint számítandók, és a tiszt rendszeres fizetésektől külön, hónaponként, az egyveleges költségek rovatjába fizetendők.

A két főpénztárnoki hivatalra nézve megjegyezvén, hogy kötelességükül lenne teendő, hogy a közgyűlések és törvényszékek idején kívül, minden hó 1-ső, 2-ik, 3-ik, 4-ik valamint 16-ik, 17-ik, 18-ik, 19-ik napjain Kállóban a pénztárnál bent legyenek.

A küldöttség véleménye általába elfogadtatik ugyan, de minthogy a megye Házi Pénztár általi szabad rendelkezési joga, képviseleti rendszer kifolyásából alakult felelős nemzeti kormányunktól nem féltheti ezen elfogadott pótló díjazást, a Honvédelmi Bizottmány eleibe jóváhagyás végett eleve felterjesztetni kívánja. E tárgyba a Honvédelmi Bizottmánynak mentől előbbi rendeletét sürgetőleg kikérvén.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 17. sz.

A vármegyei tisztviselők forspontpénze

417.

Nagykálló, 1849. március 5.

A hivatalos forspontozások²⁷⁷ megszüntetése, 's azok helyett a tisztviselőknek forspontpénz fizetése iránti javaslat készítésével megbízott küldöttség, következőkbe terjeszti elő jelentését.

A // alatt rekesztett számvevői kimutatás szerint 1843/4-be 8608 pft. 45,35 xr-ra, 1844/5-be 6764 pft. 36,35 xr-ra, 1845/6-ba 6803 pft. 4,15 xr-ra, 1846/7-be 7042 pft. 23,30 xr-ra, és ekképp ezen négy éveket öszvevéve közép számítással 7304 pft. 42 és 28/40 xr-ra ment évenként azon öszveg, mi betudás útján a tisztifuvározásokért a Házi Pénztárból kiadatott. Ehhez képest, ha a tisztviselők forspontpénzeik ekképpen fizettetnének, u. m.

1. A főispán úrnak	200
2. A két alispánnak 200 pengő forintjával	400
3. A 16 szolgabíróknak 160 pengő forintjával	2560
4. Tizenhat esküdteknek per 60 pengő forintjával	960
5. A három rendes jegyzőnek 100 pengő forintjával	300
6. A 4 tisztiügyésznek 100 pengő forintjával	400
7. A két főpénztárnoknak 100 pengő forintjával	200
8. A 4 alpénztárnoknak 150 pengő forintjával	600
9. A számvevőnek	50
10. Két főorvosnak 100 pengő forintjával	200
11. Hat alorvosnak 150 pengő forintjával	900
Együtt	6770 pft.

Megjegyezvén azt, hogy a rendes tisztviselők, midőn magok helyett vagy könnyebbségekre tiszteletbelit alkalmaznak, annak forspont díját magok tartoznak megfizetni.

Ezen fentebbi fizetések életbe léptetésével, a kényszerített előfogatok kiszolgáltatása az álladalom és megye szükségein felül, a fő- és alispáni hivatalok kivételével — kik az álladalom által meghatározott pénzöszeget lefizetése mellett, kényszerített előfogatokkal ezen túl

²⁷⁷ forspont = Hazánkban a XVII. századtól általánossá váló jobbágyi kötelezettség. A jobbágságnak lovait, szerket különféle célokra, állami és vármegyei szolgálatra kellett kiállítania, pl. hadiszállítás, postajáratok.

is rendelkezhetnének — a többi tisztviselőkre nézve általában megszűnne. Kik közülök vagy maga lován járni, vagy fuvarzatáról egyezkedés útján gondoskodni köteleztetvén.

Hogy pedig az álladalom és megye szükségére megkívántató kényszerített előfogatok kiállításába rend és sorozat tartathassék, szükséges lenne minden helységenként, minden ló- és ökörfogatókat szekérszám szerént avégett is öszveírni, hogy a kormánybiztosságok részéről — a teherviselés egyenlősítése szempontjából is — könnyebben lehessen tenni a rendeleteket. Ezen öszveírásból 's kényszerített előfogatozásra való alkalmazás alól a tisztviselők azon fogatja, melyen magok járnak, kihagyatván.

A papok fogatai a kényszerített előfogatozás végetti öszveírás alól ki nem vonathatván. Ha anyaegyházakból leányegyházakba, vagy betegekhez való menetelre előfogatot kívánnának használni — ezt azon esethe, ha a magok tulajdon fogatja akkor éppen kényszerített fuvarozásra volna sor szerént kirendelve —, a községek előljárói készpénz fizetés mellett nekik előfogatot rendelni köteleztetnek.

Hogy pedig a sorozat megtartathassék, és a községbeli előljárók rendeleteiknek sikert tudhassanak szerezni, az ellenszegülőket a szolgabírók 12 pft. büntetésépen rögtöni megvételeivel büntessék. 'S hogy a közügy egyesek miatt hátramaradást ne szenvedjen, a rendelkező helybeli bíró — az engedetlen vagy ellenszegülő költségére — egység útján rögtön más fuvarosról intézkedjen.

A törvényszéki táblabírók, pénztárnokok, és a tiszteletbeli jegyzők és megyei írnokok előfogatainak díjjaik, az általuk beadandó kimutatás nyomán az elnökség által lesznek utalványozandók.

A küldöttség javaslata általában oly hozzáadással fogadtatik el, hogy kötelezett előfogatok kirendelése tárgyabani sorozat megtarthatása végett, a sorozatot a jegyző mindig magánál tartani, 's a kötelezett előfogatok kiállításának rendét pontosan jegyezni köteleztetik. E sorozattól — rendkívüli elfogadható ok nélkül — eltávozni szabad éppen azon büntetés terhe alatt nem lévén, mely a sorozatba következő, és a sorozat szerénti kirendelésnek nem engedelmeskedő polgárok irányába, a küldöttség véleménye elfogadásával megállapított. Ezáltal lévén és lehetvén az egyes polgárok, az előljárók lehető aránytalan és sorozaton kívüli rendeléseik ellen biztosítva.

Azonba ezen javaslat szerént, a kényszerített előfogatok megszüntetéséből a népre ugyan — a betudásokra való várakozás helyett — a készpénz keresetből is tetemes haszon háramlana, de mivel ezt a tisztviselők magokra nézve terhesnek ismerik mindaddig, míg más részről fizetések javíttatása vagy pótló díjaztatásuk iránt — a Honvédelmi Bizottmányhoz felterjesztetni rendelt javaslat következésébe — kedvezőbb állásba nem helyeztetnek, elfogadni nem akarták. Méltányosság szempontjából — nehogy a tisztviselőség még jobban terheltessék — ezen javaslat is, a pótló díjazások iránti jelentéssel a Honvédelmi Bizottmányhoz felterjesztetni rendeltetik. Csak onnani visszaérkezése után lévén foganatba vétele iránt határidő avégett kitűzendő, hogy a tisztviselők fogatok ellátása, vagy egyezkedés útján magok fuvarzatáról idejébe gondoskodhassanak. Az ideig pedig a mostani rendszer még feltartatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 18. sz.

Kolarovics János vármegyei hajdúkáplár fizetésemelési kérelme

418.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olvastatott Kolarovics János megyei hajdúkáplár folyamodványa, melyben mondúr²⁷⁸ pénzét és fizetése javítását kéri.

A megye szabója Grünwald Salamon magának tulajdoníthatván, ha a volt káplárral egyezett, a mostani folyamodó káplár ruhabeli illetőségéről kielégíteni tartozik. A fizetésemelésre ok nem tanálthatván.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 20. sz.

A gróf Andrássy család és a tiszadobi nem úrbéresek pere

419/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Ugyanakkor gróf Andrássy Gyula testvérei képekben is úrbéri úton lefolyt, de még némely tartozások be nem vétele miatt — a tökéletes végrehajtásra nézve — függőbe lévő perőknek, az Igazságügyi Ministerium elébe terjesztéséért folyamodnak. 'S egyszersmind a T. dobi erőszakoskodó lakosok meggátlására hatalom kar kirendeltetését kérik.

A folyamodványba hivatkozott eddigi megyei rendeleteknek sikere nem lévén, minthogy a törvények nem szűntek meg — 's minden polgár nem önkéntes erőszakoskodás, hanem törvény rendelte bírói eljárás útján kereshet magának igazságot —, Kállay Emánuel Csuha Tamás szolgabíróval és esküdtjével, és Uray Tamás tisztiügyésszel oly utasítással küldetnek ki: Hogy magokhoz elegendő tekintélyes erőt vévén, a rendetlenkedő és törvénytelen erőszakra vetemedőket kellő szigorral rendre és törvényre utasítsák. 'S az erőszakoskodás meggátlása iránt, jövőre nézve és előzőleg belátásuk szerint intézkedjenek, hogy a törvénynek és megyének tekintélye sértetlenül tiszteletbe tartassék.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 21. sz.

419/b.

Tiszadob, 1849. március 21.

1849-iki március 21-ik és több napjain Szabolcs megyebeli T. Dob m. városába Kállay Emánuel m. alispány elnöklete alatt Zoltán Mihály, Désy István, Patay András, H. Pete Gábor ülnökök, Csuha Tamás szolgabíró, Uray István esküdt, Mátyás Endre jegyző és Uray Tamás tiszti ügyész jelenlétükbe, az A. alatt mellékelt Megyei Honvédelmi Bizottmány 64-ik számú határozata szerinti kiküldetés nyomán tartott Büntető Törvényszék alkalmával.

Tárgyalás alá vétetvén a gróf Andrássy Gyula folyamodása következtébe T. Dobra ki-rendelt megyei küldöttségnek, a lakosok által elkövetett urasági földek, természetmények, haszonvételek és jogok erőszakos foglalásai megvizsgálása iránti B. alatt zárt jelentése és munkálása.

Ítéltetett

Losontzi István község főbírája, ki a megyei vizsgálódó küldöttség megérkeztevel, a bepanaszolt lakosoknak a küldöttség eleibe állásuk iránt kiadott rendelet után a lakosság

²⁷⁸ mondúr, mundér = katonai egyenruha

csak egy töredékének, és éppen nem a közönségnek vagy a tanátsnak határozatából keletkezett a B. alatti jelentéshez 3-ik sz. alatt csatolt levelet — miszerint a küldöttség által maga eleibe rendelt lakosok a küldöttség szállásáni megjelenést, a már általuk alább is gyakorlott ily engedetlenségi példa ismétlésével megtagadni merték — a község és tanács nevébe aláírta. Az által a katonaság berendeltetését is okozta, bírói hivatalától elmozdították, és a katonaság tartása aránylagos költségében is elmarasztaltatik.

B. Porkoláb István, mint ki az engedetlenséget tüntető közelebb írt levélbeni határozatnak indítványozója volt, és továbbá az urasági föld és termések erőszakos elfoglalására, és mint a felbujtogatott népnek a minisztériumhoz küldött egyik követe, Pestről visszaérkezte után a nép elámitásával, és termések haza hordása indítványozásával okot szolgáltatott, és a népnek méltatlan költségekkeli terhelését is eszközölte. Kétévi állandó vasba töltendő, hetenként kétnapi böjt, hat-hat órai kurta vassal terhesített fogságra ítéltetik.

Porkoláb Károly, mint szintén a lakosok egyik Pestre járt követe, onnan visszaérkezével a népnek hamis biztatásokkal és elámitásokkal félrevezetésében hasonló főbűnös, és a lakosok által elkövetett erőszakoskodások egyik okozója, egyévi állandó vasban töltendő és hetenként két napi böjttel és kurta vassal terhesített fogságra ítéltetik.

Tóth Ambrus, mint községbeli egyik előljáró, és mint ilyen a nép előtt a rossz példára utat mutató az által, miként a lakosokat a maga házához ő hívta öszve azon gyűlésbe, hol az urasági földek és termések elfoglalása és hazahordása határozottat, hasonlóul egy évi állandó vas, és hetenként két napi böjt és kurta vassal terhesített fogságra ítéltetik.

Nagy József, Tóth László községi pénztárnok, Porkoláb Dávid, Tóth Pál, Szűts Gábor, mint kik önvallomásokba elesmerik, hogy azon határozat hozatalakor, miszerint a küldöttség eleibe annak szállására a felmenetel megtagadtatott, nem csak jelen voltak, hanem ott ők is beszéltek, és a határozat hozatalát eszközölték. Továbbá tetteles részt vettek az urasági természetmények hazahordása iránti gyűlés határozatába is. Úgy Kotzka János, ki a helybeli előljáróságnak szintén egyik tagja, az érintett kétféle határozatban résztvéten kívül Hajnal Ferencné is, a Fábián Pál által az uraságtól felvállalt és megszántott föld elfoglalására utasította, három hónapi állandó vasba a fent írt módoni böjt és kurta vassal terhesített fogságra ítéltetnek.

Boldog János, R. Balog János, B. Tóth László, Pillár János, Juhász István, Szűts István, G. Porkoláb János, Porkoláb Ignác, Szűts Gábor, File János, Toldi András, if. Porkoláb György, S. Porkoláb Gábor, Száraz Mihály, Kuki Mihály, mint kik mind az urasági természetmények és földek elfoglalását, mind a küldöttség rendelete iránti engedetlenséget határozott gyűlésekbeni tanácskozásokon jelen voltak, és a határozatba benyugodtak. Tekintve azt, miként erre a főbűnös félrevezetése által vetemedtek, 48 órai kenyéren és vízen helyben eltöltendő fogságra ítéltetnek.

Tóth Gábor, Balogh Bálint, Zakány Gábor, Kazai József, R. Balog János, R. Száraz János, Balog János, H. Porkoláb János, Balog Mihály, Kolosi Pál, Rátz István, Porkoláb Miklós, Balog György, Porkoláb Sámuel, Porkoláb József, kik csak az urasági földek és természetmények elfoglalása eránti gyűlésben voltak jelen és vettek részt a határozatban. Valamint Pétsi Sándor, ki a gyűlésben nem volt ugyan jelen, de mint urasági csúrgazda hozta be magának az urasági feles földről a termést. Úgy továbbá Porkoláb Demeter, Vámos Ferenc, Hajnal János, Gorzás Sándor, kik a küldöttség rendelete iránti engedetlenséget tanúsító gyűlésben jelen voltak, és egyeztek a határozatba. Tekintve szintén a főbűnösök általi elcsábítatásokat, 24 órai kenyéren, vízen eltöltendő helybeli fogságra ítéltetnek.

A többi földet és természetményt foglaló vádlottak — jelesen Szűts György, Zakány István, K. Kuki János és Fábián Pál — a vizsgálódó küldöttség és törvényszék előtt az erőszakoskodás indító, és ámitók világos felfedezése és megvallása tekintetéből, bár különben

hibátlanoknak nem tekinthetők volnának, valamint ifj. Tóth József, Dants Imre, Porkoláb Mihály, Lakatos Ferenc, Tóth Benjámin, Balog József, Kolosi Imre, G. Porkoláb Imre, Száraz Imre, Labbantz István, Labbantz Pál, Balog Ferenc és Tóth Károly — kik az urasági földekről a természetényeket behordták ugyan, de az elfoglalást határozó gyűlésben részt nem vettek, hanem részint félrevezetésből, részint a többiektől félélemből hordták be — a büntetéstől felmentetnek. Az uraságnak okozott károkban, 's ezen törvénytelen tényből eredett költségeknek a többiekkel együtt eránylagos viseletében azonban elmarasztatnak.

Varga Ferenc, ki az uraság tilalmas erdeiből ahhoz jogot követelve és úsust emlegetve több ízbe engedelem és szabadság nélkül fát hordani, és az ötlet megszólító Commissiót kérő kerülőt Commissióért az égbe utasítani merészlette, három holnapi állandó vasba, hetenként kétnapi böjt és kurta vassal terhesített fogságra ítéltetik, és kárba 5 /. öt pft-okban elmarasztatik.

Lois Károly, mint egyszerű és önvallomásába is elősmért fatolvaj, egy hónapi állandó vasba, böjt és kurta vassal terhesített fogságra ítéltetik, és kárban 10 /. tíz pft-ok 48 xr-okban elmarasztatik.

Hajnal Bálint és Seres Márton, kik nemcsak a járásbeli főszolgabíró és helybeli előljárók eltiltásaik ellenére, hanem a vizsgálódó megyei küldöttség eleibe állíttatásuk után is, vakmerően a törvény és felsőbbség tekintélye megvetésével, mint nyilvános ellenszegülők és a mások jogait erőszakosan bitorolni kívánók, kortsmát nyitni és bor mérést folytatni merészlettek, hat-hat hónapi állandó vasba, böjt és kurta vassal terhesített fogságra ítéltetnek.

Seres Sándor, Nagy Jánosné Handa Katalin, Végh György, Alföldi Imre, L. Szabó János és Balog Mihály, mint az előljáró megtiltása után is, a szabadsági eszme elferdítésével kortsmát nyitni merészlők, egy hónapi vasba töltendő és hetenként kétnapi böjttel és — Nagy Jánosné kivétele mellett — kurta vassal is terhesített fogságra ítéltetnek.

Mi az elfoglalt javakat, és a károk és költségek megtérítését illeti:

Úgy a múlt évben elfoglalt, elhasznált őszi és tavasz földek és kaszálók, miután szintén ugyanazon évi ősszel az uraság engedelmé nélkül újra bévetett urasági földek, valamint e folyó évben hasonló engedelem nélkül felfogott, és trágyázni is kezdett szántó földek minden, a foglalók által tett vetésekkel és ezekre fordított bárminemű befektetésekkel a tulajdonos földesuraságnak visszatérítési kötelezettsége nélkül ezennel általmenendők. Mely földeket Kolosi András és Hajnal Ferencné az uraságtól felébe vállalóktól elfoglalták, kik egyzersmind és törvényszéki költségek viselésébe is ezen kívül elmarasztatnak.

A nádat urasági engedelem nélkül vágók és magoknak behordók, a 24-ik sz. alatti őszveírásba kijelelt mennyiség fele részébe az uraságnak természetbe beadandók.

A C. alatt megítélt természetények és tavasz földek árát minden fentebb nevezett foglalók — az általuk a 2-ik számhoz ./. , .//. , .///. alatt csatolt feljegyzés szerent elhasznált mennyiséghez képest —; a D. alatti küldöttségi és törvényszéki költségeket minden feljebb megnevezett vádlottak és 23-ik szám alatt kihallgatott engedelem nélküli nádvágók egyenlő mennyiségbe, 1 pft. 39 xr-jával; az E. alatti katonatartási költségeket a küldöttségi rendeletnek engedelmséget megtagadó gyűlést tartó; F. alatti kijelelt 40 egyének 18 pft. 21 1/2 xr-jával; mindnyájan pedig minden elszámlált megtérítendőket a G. alatti Táblás Jegyzék kimutatása szerint bíróságon kiszámított, és fentebb megállapított erányhoz képest fizetni köteleztetnek.

A végre hajtásra a törvényszéken jelen lévő Csuha Tamás szolgabíró kiküldetvén.

Feljegyzette Mátyás Endre mk. kirendelt törvényszéki jegyző

Hátirat: 2./. Ad 10083/850.; Ad 21.

1849-iki március 21-ik 's t. napokon T. Dobon tartott Büntető Törvényszék jegyzőkönyve.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 81 1/2. db. 1849.

Gróf Andrassy Gyulának az 1-ső sz. alatt visszazárt folyamodványára, folyó év és hó 5-én 21-ik sz. a. kelt igazgató bizottmányi határozat következtében, T. Dob községébe e folyó hó 16-án a bepanaszlott T. dobi lakosok által elkövetett, urasági földek, természetmények, haszonvételek és jogok erőszakos elfoglalásait tárgyazó törvénytelen, és vétkes tények megvizsgálásául kijövéen, először is felszólítottuk az uradalmi tisztséget: Miként a vizsgálatoknak a kellő részletekig kiterjeszthetése végett az 1-ső szám alatti felhívott, csak általánoságban előadott panaszos kitételek világosításául, a bepanaszlott lakosok név szerénti kijelölésökkel az erőszakos foglalások által okozott károk minőségét és mennyiségét is mutassák fel. Minek következtében a birtokos gróf Szapáry Etelka gróf Andrassy Károly özvegye nevében a 2-ik sz. a. zárt előterjesztés adatott be hozzánk, melyben az erőszakoskodási tények részletesen elsoroltatván. Az előterjesztés /. alatti mellékletében a feles őszi természetményeket elfoglalók nevei és az elfoglalt természetmények mennyisége, a //. alatt a tavasz földet foglalók nevei és — minthogy a tavasztermések mennyisége kitudható nem lehetett — az elfoglalt tavaszföldek holdankénti mennyisége, a ///. alatt az urasági kaszálókon termett szénák foglalói és az elfoglalt szénamennyiség, a ////. alatt pedig a már e folyó évben tavasz alá következő földek felfogói és hír nélkül trágyázói előadvák. Ugyanezen előterjesztésben ezeken kívül előadatik, miként az urasági erdőben is erőszakoskodások tétettek, 's az erőszakoskodók az uradalmi írnok és kerülő által megnevezhetők. Végre hogy a korcsmáltatásra nézvéen bár a járásbeli főszolgabíró rendelete nyomán a községi előljárók is a bormérésí tilalmat kidoboltatták, máig is történnék vissza élések.

Mely előadottak nyomán, a felhívott előterjesztés mellékleteiben kijelölt vádlottakra nézve a vizsgálatokat megkezdendők. A község előljárait magunk eleibe felrendeltük, 's előttök kiküldtetésünk célját megmagyaráztuk 's előadtuk: Miként az 1-ső sz. alatti határozat szerént az ellenszegülők ellenében tekintélyes erő használatára, 's a törvény tiszteletben tartatása eszközléséül belátásunk szerénti más czélszerű intézkedések tételére is felhatalmazva vagyunk ugyan, előlegesen azonban míg a lakosok viselete módja által erre kényszerítve nem leszünk, e felhatalmazást foganatba venni 's a vádlott lakosokat azokkal is terhelni nem kívánjuk. Meghagytuk azért a község előljároinak, hogy ezeket az egybe gyűjtendő lakosoknak adják értéskre magok alkalmazásául. Egyszersmind pedig az urasági előterjesztés mellett kijelölt vádlottak névsorát a főbírónak általadva, mindazoknak a következő nap reggelére a küldöttség eleibe állíttatásukat elrendeltük. Ugyanaz nap azonban a dobi bírák és község nevében költ 3-ik szám alatti levél küldetett fel hozzánk, melyben egyenesen kijelentetik, hogy a küldöttség eleibe rendelt lakosok nem fognak megjelenni a küldöttség szállásán, hanem a küldöttség menjen ő hozzájuk a város házához. Miután pedig tudományunkra lett az is, miként a nevezett lakosok már más ízben is, midőn a köztők és földesuraság közt felforgó kérdések jó módóni elintézésére ugyancsak megyei küldöttség jelent meg Dobon, akkor is éppen ily módón vonták el magokat a megjelenéstől, és a város házához hozzájuk lement küldöttség intéseit 's előadásait figyelembe sem véve, rendelkezéseinek ott tömegesen és makacsul ellene szegültek. Mi azért az előre így megíósolt ezen lépésökben a bal eszméktől elkábított nép ellenszegülését látva, hogy munkálkodásunknak tekintélyt szerezzünk, 's a dobi eseményekre szemeket fordító 's attól váró szomszéd községek lakosai előtt is példa tünjön fel, az 1-ső szám alatti felhatalmaztatásunkhoz képest még aznap a szomszéd helyeken lévő katonaság és helyben tanyázó debreczenyi nemzetórség magunk melletti alkalmazása iránt tüstént rendelkezést tettünk. Ennek megtörténtével munkálkodásunkat a most írt ellenszegülési lépés vizsgálatán kezdttük, 's ezt tárgyazó vizsgálatokat a 4-ik számtól 11-ik számig bezárólag rekesztjük. Ebből kitünik,

hogy ezen lépésnek indítványozója B. Porkoláb István törvénybíró volt, ki a lakosságnak kötelességeik 's földesúri tartozásuk megtagadásában is a vizsgálatok szerint egyik fő bujtogató volt. Ezután az 1-ső szám alatti földesúri panaszt tárgyzó vizsgálatokra térvén által, az őszi 's tavaszi urasági szántóföldek és azok termései, úgy a kaszálók elfoglalásairól szóló vizsgálatokat a 12-ik számtól a 18-dikig bezárólag csatoljuk. Megjegyezvén azt, hogy ezek szerint a foglaló 's tartozásaikat megtagadó lakosok elámitásában, a már nevezett Porkoláb Istvánon kívül egyik fő bűnös Porkoláb Károly, ki Porkoláb Istvánnal együtt a lakosok összeszedett költségén több ízben, mint küldöttek Pestre a ministeriumhoz feljáván, onnan visszatéréseikkel az ottan kapott jóra intetések ellenére a lakosokat hazugságokkal elcsábítva, ellenszegülésre 's tartozásaik megtagadására, és a földesúri javak elfoglalására bujtogatták. Úgy szinte egy fő bűnös Tóth Ambrus is, ki mint egyik községbeli előljáró, az ellenszegüléseket 's foglalásokat határozó lakosok gyűléseit maga házánál tartotta, és a lakosok félrevezetésében nagy tényező volt.

Az erdőbeli, korcsmáltatásbeli és nádlási visszaéléseket tárgyzó vizsgálatokat a 19-ik számtól a 28-dikig bezárólag mellékeljük. Megemlítvén, miként a vizsgálat folyta alatt is a korcsmákat nyitó erőszakoskodókat a visszaéléstől a küldöttség eltiltván, még is Hajnal Bálint és Seres Márton, már a küldöttség előtt állásuk után aznap és másnap is a korcsmáltatást folytatni merészkedtek. Mely tény magában a dobi lakosok ellenszegülő makacosságukat legvilágosabban mutatja.

Költ T. Dobon, március 20-án 1849.

A Küldöttség

Hátirat: B. Jelentése a küldöttségnek a T. dobi lakosok által elkövetett, urasági földek, természetények, haszonvételek és jogok erőszakos foglalásai megvizsgálása iránt.

Eredeti tisztaát. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 81 1/2. db. 1849. B. sz. melléklet.

419/d.

Nagykálló, 1849. március 5.

Tisztelt Bizottmány!

Több ízbe kéntelenek voltunk a Tisztelt Bizottmányhoz folyamodni, a T. dobi nem úrbéri lakosok erőszakoskodásaiból eredő sérelmeink orvoslása végett. Kik elkezdvén a múlt tavasszal az úrbéri úton lefolyt perrel megnyert majorsági földünkön a legeltetést gátolni, majd ugyanazon megnyert majorsági földeken minden terméseket anélkül elfoglalni, hogy abból a minket illető fele részt kiadták volna. Ámbár az úrbéri úton folyt perbeli ítéleteknek az elfoglalt földek visszaadását tárgyzó része végre is hajtván, több éveken által felébe használták. Most már nemcsak a nádlást, faizást a fele részébe adása nélkül eltulajdonították, hanem a szabad kortsmároltatást is gyakorlatba vették. Mely folyamodásunkra méltóztatott is a Tisztelt Bizottmány küldöttséget két ízben is kiküldeni, tekintetes alispán úr pedig tisztelt járásbeli főszolgabíró úr által az erőszakoskodástól a lakosokat eltítani. Sőt az úrbéri úton lefolyt, de még az némely tartozások nem tétele miatt, a tökéletes végrehajtásra nézve függőbe levő perünket bevétetni, s az Igazságügyi Ministerium eleibe terjeszteni. Anélkül azonba, hogy mindezen intézkedéseknek legkevesebb sikerét tapasztalhattuk volna: minden eltulajdonított fele terméseink megtérítetlenek. Közeledvén pedig a tavaszi szántás ideje, a még el nem foglalt részit is a megnyert majorsági földeinknek szándékozunk elfoglalni, ha csak az előbbi foglalások visszaadásával s a törvénynek siker szerzésével, attól hathatós erő által el nem rettentetnek.

Méltóztatson annak okáért a Tisztelt Bizottmánnyal tiltásainak sikert szerezni, s az erőszakoskodás meggátolásának eszközléséről (mind az erőszakos foglalás tekintetében, mind

pedig mivel az elfoglalt javak olyan pernek a tárgyai, mely még tökéletesen végrehajtva nem lévén, a végrehajtás alatt visszafoglaltatott, s annál fogva a hatalomkarrali végrehajtás szükségére előállott) hathatósan rendelkezni. Tisztelettel maradván

N. Kállóba, március 5-kén 1848.

Tisztelt Bizottmánynak alázatos szolgája

Gróf Andrássy Gyula testvérei képekbe is

Hátirat: 21. Márc. 5/849.; 238.; 1. szám.

Tekintetes Zabolch Vármegye Bizottmányához intézett folyamodása a bent írtnak.

Végzés 21. A folyamodványba hivatkozott eddigi megyei rendeleteknek sikere nem lévén, mint hogy a törvények nem szüntek meg s minden polgár nem önkéntes erőszakoskodás, hanem törvény rendelte bírói eljárás útján kereshet magának igazságot. Kállay Emánuel Csuha Tamás szolgabíróval és esküdtjével és Uray Tamás tiszti ügyésszel oly utasítással küldetnek ki, hogy magokhoz elegendő tekintéljes erőt vévén, a rendetlenkedő és törvénytelen erőszakra vetemedőket kellő szigorral rendre és törvényre utasítsák. És az erőszakoskodás meggátlása iránt jövőre nézve és előzőleg ellátásuk szerént intézkedjenek, hogy a törvénynek és megyének tekintélye sértetlenül tiszteletbe tartassék.

Költ N. Kálló, 1849. év március 5-én 's t. n. bizottmányi ülésben.

Kiadta Bay Ferenc mk. főjegyző

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 81 1/2. db. 1849. 1. sz. melléklet.

419/e.

Tiszadob, 1849. március 16.

Tisztelt Küldöttség!

Azon alázatos folyamodás felvilágosítására, melyet Gyula fiam Szabolcs megyéhez f. év márc. 5-én benyújtott, és melyben panaszképpen orvoslás végett előadja: Miként némely helybeli lakosok több éveken át általam kizárólag használt majorsági legelőmről marháimat erőszakosan lehajtották. Azon szinte majorsági földeimről és rétjeimről, melyeket közöttük felébe megmunkálás végett a múlt évben gazdasági tisztem által kiosztattam, ez évben az engem illetett fele részt kölcsönös feltételeink ellenére nem csak megtagadták, hanem kétségtelen magányjogom világos megsértésével, erőszakkal maguk részére el is hordották. Továbbá, hogy más majorsági földeimet anélkül, hogy azokat közöttük kiosztottam volna, jövő termésre elvetették, sőt még másokat tavaszi alá betrágyázták 's ez által előlegesen elfoglalták. Végre a nádlást, mely eddig közöttük részben volt kiosztva, ez évben maguk részére, úgy a feltételes használatú faizást, sőt a kétségtelen tulajdonomhoz tartozó korcsmáltatási jogomat minden tiltakozásom, de éppen a tisztelt megye tisztviselői által is több ízben tett figyelmeztetés és letiltás ellenére bitorolták. Követezőket vagyok bátor előterjeszteni. U. m.

1-ör Mi illeti a majorsági legelő erőszakos elfoglalását: Igaz ugyan, hogy egy Tisztelt Megyei Küldöttség intézkedése következtében a szabadság malasztjátul elvakított foglalók tettük helytelenségét elismerték, 's marháimat legelőmre maguk visszahajtották, de a foglalás által történt tetemes károsodásomat — miképp: t. i. ők az egész község marhájával a kérdéses legelőt úgy szólván egészen felemésztették, 's én legelő hiánya miatt kaszáló rétemet voltam kénytelen kilegeltetni — mind e máig nem pótolták, 's ekként kényszerítenek ennek pótlólagos elintézéséért is esedezni.

2-ör Valamint a most előadott tény, úgy a termésnek történt elhordását sem tulajdonéhatom egyébnek, mint egyesek bujtogatásának 's rosszakaratnak. Ugyanis bevégeződven a múlt évi aratás, tisztem tudtul adta az illetőknek a felezés napját oly meghagyással, hogy

akkor ki-ki légyen a maga földjén. E helyett azonban Tóth Ambrus harmadmagával nála megjelenvén, felszólította, hogy várna pár napot a felezéssel, míg a feles földek birtokosai által Kállóba kiküldöttek visszatérnének. Kasznárom²⁷⁹ elegendőképp megmagyarázta ugyan, hogy az ekként már szándéklott foglalása a feleseknek világos jogsértés és erőszakoskodás, következésképpen e részben senkitül oly tanácsot nem reménylhetnek, melynek nyomán tulajdonomat elvehessék. De hatalom kezénél nem lévén, ennél többet nem tehetett, 's kénytelen volt a történendőket bevárni. Megjött a küldöttség Kállóbul, de onnan kedvező határozatot nem hozván, tovább utasított Pestre a ministériumhoz. Onnan is megtérvén hosszú idő múlva, Kasznáromnak híre, tudta, 's anélkül, hogy a ministérium határozatát írásban felmutatni képesek lettek volna, az egész termést — melynek a rendetlenkedés miatt csak hiányosan történhetett megfelezéséről szóló lajstromot /. alatt alázattal ide zárom — maguk részére behordották. 'S ezáltal nékem tetemes kárt okoztak akkor, midőn tettük helyeselhetésére senki által még csak árnyékával sem kecsegtettek a jogosságnak, sőt a megyénél világosan e szándékuktól eltiltattak. Járásbeli szolgabíró úr által kötelességük teljesítésére megintettek, a ministériumtól semmi kedvező intézkedést részükre nem nyertek.

A fentebb felhívott lajstromban csak az őszi termés vagyon feljegyezve, a tavaszinak jegyzékét — amennyiben az különböző terményekből áll, melyeknek betakarítása ideje különböző — e zavarban megtétethetnem teljes lehetetlen volt. E vidékben divatozó szokás szerint azonban minden hold földnek hasznát 3, 's így 190 kiosztott holdaktul 570 pengő ezüst forintokban nyugodt lélekesmérettel számíthatom. Annyival is inkább, minthogy a holdak csak szemmérték után lévén mérve, jóval nagyobbak a most kitett mennyiségnél. ///

A feles rétekrül engemet illetett rész anya szénában tett 46 1/2, sarjában 5 boglyát, olyat, mely itt közép árral 3 ezüst forintjával eladathatik. 'S ezen számot felvevén, ebbeli károsodásomat nagyítás nélkül tehetem 154 pengő forintokra, és 30 xr-ra. ///

A nádlás bitorlása által történt károsodásomat felszámítanom annyibul lehetetlen lévén, amennyiben annak behordása mindjárt vágatás napján hírem, tudtom nélkül történt.

Ugyanazért csak a most még az elhordók udvarán meglevőnek öszevirását, 's fele részének természetben majjoromba behordását elrendelni, vagy kikre az azóltai elárulás vagy felhasználás kivilágosodik, folyó ár szerinti megtérítését elítéltetni könyörgök.

3-or A faizásra nézve többek között Varga Ferenc saját majorsági erdőmbül amidőn fát vitt, és a kerülő kérdezte tőle hogy hol a Comissio, azt felelte: hogy a Comissio az égben van, és a fát elvitte, mit a kerülő írnokomnak tüstént bejelentett.

4-er A kortsmáltatásra nézve járásbeli főszolgabíró úr kiadván a rendeletet, hogy senki-nek italt mérni nem szabad. Ezen rendelet a helység házánál felolvastatván ki is doboltatott, mégis ennek ellenére és jogaim sértésére, a lakosok e részbeni kihágásokkal mai napig sem szüntek meg.

Vége a .////. alatt ide rekesztem azon lakosok neveit, akik saját majorsági földeimen a trágyázás által akarnak jogokat gyakorolni.

Mindezekhez képest alázattal kérem a Tisztelt Küldöttséget, hogy a fent elősorolt kárim és költségeimet a Megyei Bizottmány által reá ruházott hatalomnál fogva, ezen lakosok vagyonaikbul valóságos végre hajtás útján is megtéríttetni, általuk bevetett földeimre nézve jövőre czélszerű intézkedést tenni, 's a bűnösöket hatalmaskodásukért megfenyíteni méltóztassék.

Tisztelettel maradván T. Dobon, márc. 16-án, 1849.

A Tisztelt Küldöttségnek alázatos szolgáloja

gróf Szapáry Etelka, néhai gróf
Andrássy Károly özvegye.

²⁷⁹ kasznár = gazdatiszt

Hátirat: 2-ik sz. A T. Dobi erőszakoskodók megfenyítése tárgyában működő tisztelt Küldöttséghez intézett alázatos nyilatkozata a bent írtnak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 81 1/2. db. 1849. 2. sz. melléklet.

419/f.

Tiszadob, 1849. március 16.

Tekintetes Alispán Úr!

Parantsa szerént a feles földeket bíró gazdákat öszverendeltük, s szoros kötelességükbe tettük a holnapi napon 7 óraker reggel leendő megjelenést. De miután nem tsak a feles földek, de a faizás, nádlás, 's kortszállatás fölött is szó van, a Méltóságos Gróf folyamodványában határozat lett, hogy a Közönség nem fog menni az Uradalmi házhoz a majorba, hanem a Tekintetes Alispán Úr és Küldöttség minden tagjai a Város házánál megjelenni, és a lakossággal — bármi irányban — itt beszélni vagy inquirálni²⁸⁰, s a megbízatásához tartozókat itt a Város házánál tenni méltóztassék.

Akik alázatos kérésünk mellett mély tisztelettel vagyunk Tekintetes Alispán Úrnak

T. Dobon, március 16. 1849. alázatos tisztelő szolgálái

T. dobi Birák és a Közönség: Losontzi István főbíró

Írta Sáfrány Péter jegyző

Hátirat: 3-ik sz. Beadódott márc. 16-án 1849. A Küldöttség előtti meg nem jelenést tárgyazók.

Címzés: Tekintetes Kállay Emánuel Úrnak alázatos tisztelettel T. Dobon.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 81 1/2. db. 1849. 3. sz. melléklet.

419/g.

Tiszadob, 1849. március 17.

1849-ik év március 17-én, Dob városába kivett vallomás.

Tegnapi napon az itt munkálkodó küldöttség kiadván kegyelmednek, mint bírónak azoknak névsorát, kik mai napra felrendelendők lettek volna. Hogy mertek tehát afelett népgyűlést tartani hogy mi tévők legyenek, és ki volt annak indítója, hogy népgyűlést tartasson?

Losontzi István 49 éves, református, dobi lakos, főbíró. Népgyűlést nem volt szándékunk tartani, hanem a rendelet következtében felszólítván azokat, kiknek a küldöttség előtt megjelenni kellett, ezek a város házához feljövén, kívánták, hogy ezen ./. alatti levelet írassuk arra, hogy én, mint bíró, nevemet aláírjam a jegyző kényszerített, azt adván okul, hogy ezt a bírónak alá kell írni.

A jegyző azt állítja, hogy egyenesen kigyelmed hagyta azt meg neki, miként a küldöttséghez tegnap intézett levél a birák nevében is írassék. Mi okból hagyta ezt meg a jegyzőnek?

Ezen állítás nem igaz, mert én ezt neki nem mondtam, hanem csak maga oktából úgy, és azután kényszerített engem az aláírásra.

Csuha mk. szolgabíró

1849-ik év március 21-ikén tartatott törv. szék előtt vallomását megtartotta.

Feljegyzette Mátyás Endre mk. kirendelt törv. széki jegyző

Hátirat: 4-ik. Losonczi István tiszadobi főbíró önvallomása.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 81 1/2. db. 1849. 4. sz. melléklet.

²⁸⁰ inquirál, inkvirál = nyomoz, vizsgál, vallat

419/h.
Tiszadob, 1849. március 17.

T. Dob, március 17. 1849.

Tegnap a Megyei Küldöttség a dobi elöljárókat maga eleibe felrendelvén meghagyta nékiek, hogy több írásban név szerént kijelelt dobi lakosokat ma reggeli 7 órára a küldöttség eleibe annak szállására felrendeljék. Ennek ellenére azonban mégis mimódon történt az, hogy község gyűlése tartatván, a felett tanácskoztak: teljesítsék-é a küldöttség rendeletét vagy sem, 's kinek az indítványára történt a község nevében írt levelökbeni azon határozat, hogy a küldöttség szállásán megjelenni nem akarnak?

Sáfrány Péter 48 éves, református, dobi jegyző. Kikérdeztetvén előadja, hogy tegnapi napon népgyűlést tartani nem akartak, hanem a mai napra rendelték feljövén a város házához több más lakosokkal, ezek határozták el, hogy a kérdéses levelet írjuk. Ezt nem tagadom, hogy a bírónak én mondtam, hogy a nevét írja alá, és ha ezt nem tenné akkor a levelet inkább széjjel tépem.

Ki volt annak indítója, hogy ezen levél a küldöttséghez irattasson?

Ennek indítója leginkább Porkoláb István törvénybíró volt, és ő követelte, hogy az egész község nevében irattasson.

Porkoláb István törvénybíró azt állítja, hogy egyenesen meghagyott jegyző úrnak, miként a küldöttséghez írt levelet csak az öszvegyűlt néhány embernek, nem pedig a község nevében kell írni. Hogy merete tehát azt még is a bírák és község nevében írni?

Ezen állítás nem igaz, mert nekem egyenesen a törvénybíró hagyta meg: a község nevében írjam. Azt pedig, hogy a bírák nevében is írassék, a főbíró és törvénybíró hagyta meg.

1849 év március 21-ikén tartatott törv. szék előtt vallomását megtartotta azon hozzáadással, hogy tudta azt, miként a kérdéses határozat törvénytelen, s a bírót azért szólította fel az aláírásra, hogy a felelet terhe rajta, mint a levél íróján egyedül ne légyen.

Feljegyzette Mátyás Endre mk. kirendelt törvényszéki jegyző

Hátirat: 5-ik. Sáfrány Péter jegyző önvallomása.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 81 1/2. db. 1849. 5. sz. melléklet.

419/i.
Tiszadob, 1849. március 17.

1849-ik év március 17-én.

Kigyelmed vádolva van azzal, hogy tegnapi napon midőn a város házához a mai napra felrendelt nép öszvegyűlt, volt az aki indítványozta, hogy követeljék a küldöttségtől, hogy a város házánál jelenjen meg és ott munkálkodjon, és ezzel mintegy lázítani kívánta a lakosokat.

Porkoláb István 49 éves, református, dobi lakos, törvénybíró. A fentebbi kérdésre előadja, hogy azon lakosok, kik a küldöttség elébe rendeltettek, a város házánál öszvegyűlvén ötet közönségesen felszólították, hogy az ő akarajokat, mely abból áll, hogy a küldöttség a város házánál jelenjen meg és ott munkálkodjon, mint népszónok adja elő. Ő tehát ezt teljesítette is. Együtt határozták el azt is, hogy a küldöttséghez írott levél a község nevében irattasson, és a főbíró is alá legyen írva.

Előadása nem áll, mert a jegyző világosan magát nevezte meg, hogy első indítója volt annak, hogy ezen levél ily értelemben irattasson.

A jegyző nem igazán állítja ezt, mert ezt jelenlevők mindnyájan egyenlően kívántuk, és én csak az ő akaratjokat adtam elő.

Mi ok indította arra, hogy a küldöttségtől azt követeljük, hogy az a város házánál jelenjen meg?

Én világosan megmondom, hogy ezen kívánságunkra okot csak az adott, hogy a tiszti laknál oly hely nintsen, hogy a felrendelt nép ott megférhessen. Másik ok pedig az volt, hogy a tiszti laknál az urasági tisztek is jelen vannak, kikkel a nép egyenlenségben áll.

Amennyiben nem az egész közönség és a bírák vannak érintve a küldöttség által, hogy írathatták azt az egész község nevében?

Többen és én is megmondottuk a jegyzőnek, hogy a levelet csak azok nevében írja, kik vádlottak és a város házánál jelen voltak.

Csuha Tamás mk. szolgabíró

1849-ik év március 21-ikén tartatott törvényszék előtt vallomását megtartotta.

Jegyzette Mátyás Endre mk. kirendelt törvényszéki jegyző

Hátirat: 6-ik. B. Porkoláb István vallomása.

Ugyanez alkalommal Sáfrány Péter jegyző, Rátz István és Gorzsás István szemébe mondták Porkoláb István törvénybírónak, miként ő volt indítványozója a város házánál annak, hogy a T. Küldöttség menjen a lakosokhoz, ne pedig a lakosok a Küldöttséghez, de ő ezeket tagadta. Jegyzette Mátyás Endre mk. törvényszéki jegyző

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 81 1/2. db. 1849. 6. sz. melléklet.

419/j.

Tiszadob, 1849. március 17.

1848-ik év március 17-én.

Kinek hívják 'sat.?

Porkoláb István 49 éves, református, tiszadobi lakos, jelenleg törvénybíró.

A földesuraság tisztjei által kiosztott, és kigyelmekek által fele dézsmára felvállalt urasági ős és tavasz földekből — miután ennek kiadására és kihordására megyei hatóság által is intettek — hogy merték a feles természetényeket eltulajdonítani, és azt maguknak haza hordani erőszakos foglalással?

Én nem magam cselekedtem csak, hanem mindnyájan azért tettük a foglalást, hogy a kérdéses földek iránt pert folytatván le ellenünk több évekkal ezelőtt a méltóságos gróf, 's a földek iránti tulajdonossági jog részére meg is ítéltetvén. 'S bírósan ellenünk végrehajtatván mi a pört felsőbb helyre felkérettük, 's ott éppen midőn magam is e tárgyban Pestre feljártam, megbiztattattunk annak megvizsgálása iránt, 's reményelttük, hogy az részünkre kedvezőleg fog elintéztetni. Minél fogva azt tettük fel magunkban, hogy ha netalán a grófnak adnának is igazságot, majd visszatérítjük illetőségét.

A földek tulajdonossága jelenleg csakugyan a grófort illetvén, Pesten nem adhatták azon utasítást, hogy magok oktából tegyék önbíráskodással a foglalási erőszakoskodást. Vallja meg egyenesen, mi ok indította e törvénytelen cselekedetre! Mely tény kigyelmed részéről annyival nagyobb vétek, hogy itt e helységben előljáró lévén, a rossz példára a többinek is utat nyitott.

Igaz, hogy odafenn azon utasítást nem adták 's ezt csak magunktól cselekedtük. És főleg az adott rá okot, hogy Inczedy ügyvéd úr többszöri sürgetésünkre is mindig késleltette a per felküldését. Egyébiránt én nem adtam a példát magam a többinek, hanem Tóth

Ambrus hadnagnál jöttünk össze, 's ott határoztuk el egyező akarattal az urasági illetőség megtagadását.

Midőn Pestre először feljártak, Bónis Sámuel világosan meghagyta, mint azt Porkoláb Károly előadta, hogy a gróf fele termését hordják be. 'S tudta az első alispán úr hasonló rendelkezését, miért nem világosítá fel a lakosságot, 's miért éppen ellenkezőleg még maga adott a rosszra példát?

Én megmondtam mindent a lakosoknak, de miután a lakosok Tóth Ambrusnál gyűlést tartottak, 's elhatározták a termés behordását, én sem hagytam kint a földön.

Előadása nem igaz, mert a lakosoknak nem hogy igazán adta volna elő a dolog állását, hanem — mint már többen világosan előadták — egyenesen azt mondta a népnek, hogy Pesten utasították a termés behordására.

Ezt én a lakosoknak soha nem mondtam.

1849-ik évi március 21-ikén tartott törvényszék előtt vallomását megtartotta azon hozzáadással, hogy a Tóth Ambrus hadnagnál tartott gyűlésben, hová Balogh Bálint kishadnagy által hivatott meg ő is, a hadnagy terjesztvén elő, mi történjen a feles földek termésével, határozatott annak behordása.

Jegyzette Mátyás Endre mk. kirendelt törvényszéki jegyző

Ez alkalommal Rátz István szembesítettet Porkoláb Istvánnal. Rátz Istvánnak azon vallomására nézve, miszerént Porkoláb István és Károly mondták volna a város házánál, hogy a minisztérium engedte volna meg a földek és termések elfoglalását, de Rátz István a törvényszék előtt többszörös megkérdés után is megerősített vallomását visszavonta.

Ugyanez alkalommal Szűts György, Zákány István, K. Kuki János és Fábíán Pál szembesítettvén Porkoláb Istvánnal, ezek nyíltan szemébe mondták, hogy Porkoláb István, mint a közönségtől egyik, Pestre a minisztériumhoz felküldött követ mondtotta visszajövele után, hogy a minisztérium engedte volna meg a terméseknek egészeni haza hordását, 's ő — t. i. Porkoláb István — mondtotta nékiek is, hogy haza hordhatják egész termésüket.

Hátirat: 13-ik. Porkoláb István vallomása a feles földekbe termett természetmények megtagadása iránt.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 81 1/2. db. 1849. 13. sz. melléklet.

Halassy Kázmérnak szállítási és élelmezési biztos kinevezése

420/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olv. a Honvédelmi Országos Bizottmány elnökének f. évi 16-ik sz. alatti rendelete, melybe e megye értesítettik, hogy Halassy Kázmér Szolnokra és vidékére szállítási és élelmezési kormánybiztosul nevezetett ki sat.

Tudományul vétetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 22. sz.

420/b.
Szolnok, 1849. január 2.

16/e. 1849.

A Honvédelmi Bizottmány Elnöke
Szabolcs Megye Közönségének!

Ezennel értesítetik a Megye Közönsége, hogy Halassy Kázmér úr Szolnokra és vidékére nézve, szállítási és élelmezési kormánybiztosul neveztetett ki. Minél fogva utasítom a Megye Közönségét, hogy nevezett kormánybiztos úr rendeleteinek készséggel engedelmeskedni, 's eljárásában elősegíteni kötelességének ismerje.

Kelt Szolnokon, január 2-án 1849.

A Honvédelmi Bizottmány elnöke
Kossuth Lajos mk.

Hátirat: 22. jan. 8/1849.; 456.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 82. db. 1849.

A hadifelvásárlók megvesztegethetősége

421.

Nagykálló, 1849. március 5.

Ennek folytába felemlítettvén, hogy a méltányosság azt hozná magával, hogy a természetk azon legnagyobb árt kaphatnak meg természetményeikért, mi azokért a közállomány által fizettetik, 's azok egy részével ne a kormánybiztosságtól kiküldött vásárló factorok²⁸¹ — kik úgy is tetemes napidíjakkal ellátvák — méltatlanul gazdagodnának. A Honvédelmi Bizottmány oly rendelések tételére megkeresendő lenne, hogy e megye kebelében a természetmények átvétele helyein azon árt, mi a természetményekért fizettetik, az illető kormánybiztosok a megye kormányzó alispánjának, közszemre tétel végett hetenként tudtul adni kötelesek legyenek. Mert napidíjjal ellátott factorokat a természetk rovására, a közállományon való nyereszkedés nem illetheti.

Továbbá Szilcz Lajos főszolgabíró szóval azt jelentvén, hogy Lind Farkas nevű izraelita — Varga Imre kormánybiztostól márc. 1-éről vett megbízással felhatalmazott — factor öt pénzzel akarta megvesztegetni, hogy az általa felvásárlott gabona fuvarozására kényszerített előfogatokat rendeljen. Papp Antal szolgabíró pedig azt jelentette, hogy Újfejtőn Horovitz Farkas nevű szinte izraelita factor, egyezség útján 30 pxx-t ígért egy köből gabonának Újvárosig való fuvarozásáért. 'S mivel annyiért nem kapott, Molnár Ágoston élelmezési kormánybiztos rendeletére 18 pxx-jával köblit, kényszerített előfogatokkal kellett az újfejtői községnek elszállítatni. Azért is e részbe a Honvédelmi Bizottmány szinte megkeresendő lenne, hogy amennyibe a factorok hivatalosan bejelentett tetteikből — kik kényszerített előfogatok rendeléséért a közállomány pénzből megvesztegetésre nem fordíthatnak, sem pedig 18 xx helyett 30-at nem ígérhetnének, — a tűnik ki, hogy a szabott ár melletti kényszerített gabonafuvarzás alkalmasint, a Honvédelmi Bizottmány tudta és akarhatja ellen kívántatik. Ezen körülmény is, hogy a megye tisztviselőit kellőleg tudhassa utasítani, felvilágosítás kérése mellett a Honvédelmi Bizottmánynak feljelentendő lenne.

²⁸¹ factor = a katonaság ellátásához szükséges áruk beszerzésével megbízott személy

Ezen előterjesztés általába elfogadtatván, ennek értelmébe a Honvédelmi Bizottmány megkerestetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 23. sz.

***A Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Bizottmány jelentése végzett munkájáról,
és jegyzőkönyveinek bemutatása 1848 dec. 4-től 1849 márc. 6-ig***

422/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

A Megyei Honvédelmi Bizottmány 1848-ik év december 4-étől, folyó évi március 6-áig terjedő munkálat kimutató jegyzőkönyvét, irományaival együtt bémutatván.

Tudományul vétetett, 's a levéltárba betéttetni rendeltetett. Midőn az Igazgató Választmányak gyűlése nem tartatik, a jelentő Honvédelmi Megyei Bizottmány további munkálkodásra utasittatván.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 24. sz.

422/b.

Nagykálló, 1849. március 6.

Kiküldetésünknél fogva kötelességünk lévén eljárni időről időre a közgyűlési bizottmányak jelentést tenni. Ezt úgy véljük legczélszerűbben és leghasznavehetőbben teljesíthetőnek, ha itt /. alatt jegyzőkönyvünket mellékleteivel²⁸² együtt múlt 1848-ik évi dec. 4-ik, mint munkálkodásunk kezdetének ideje óta e mai napig bezárólag, szükséges tudomás és levéltárba tétel végett ezennel tisztelettel bemutatjuk.

Kelt N. Kálló, március 6-án 1849.

Szabolcs Megye Honvédelmi Bizottmánya

Hátirat: Márc. 7/1849.; 333.

Jelentése a Honvédelmi Bizottmánynak 1848-ik évi dec. 4-től 1849-ik évi március 6-ig terjedt munkálkodásáról.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 84. db. 1849.

A Honvédelmi Bizottmány jegyzőjének fizetése

423.

Nagykálló, 1849. március 5.

Indítványba tétetvén, hogy a Honvédelmi Megyei Bizottmányhoz tollvivőnek kiküldetett Ferenczy Alajos díjaztatásáról rendelkezni kellene.

E. Alispán Péchy László az eddigi munkálatokra nézve, 1848-ik év december 4-étől március 6-áig — az ünnepi napokat és a kormányzó bizottmányi gyűlést kivéve — naponként 2 pft-ot, jövőre nézve pedig csak azon napokra, melyeken a Megyei Honvédelmi Bizottmány munkálkodik, naponta 4 pft-ot a Házi Pénztárra, tollvivő Ferenczy Alajos részére elnökiileg utalványozzon.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 25. sz.

²⁸² A jelzett mellékletből válogatott dokumentumokat, az illető honvédelmi bizottmányi jegyzőkönyv keltezése szerinti helyen, az esetleg hozzá csatlakozó egyéb típusú iratokkal együtt teszem közzé.

A Szabolcs vármegyei mozgó nemzetőrség kiállítási költségének fedezése

424/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olv. a Honvédelmi Bizottmány elnökének, Kossuth Lajosnak f. év január 18-kán 574. sz. alatt kelt abbeli rendelete leirata, miszerint e megye a kétezer főnyi mozgó nemzetőrségi csapat kiállítására szánt, 's e célra a kormány által előlegetetni kért kétszáz ezer pft-ra, jelen körülmények közt nem számolhat.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 29. sz.

424/b.

Debrecen, 1849. január 18.

574/e.

A Honvédelmi Bizottmánytól
Zabolch Vármegye Közönségének!

Lengyel Miklós szabolcsi főesperes által január 15-kéről 53. sz. alatt felküldött felterjesztésekre, melyben a 2000 főnyi s nagyobb részt lovasokból alakítandó mozgó nemzetőrségi csapat kiállítására kétszáz ezer pengő forintnak előlevezését kérik, ezennel válaszoltatik: Hogy a különböző hadseregek s várak ellátása körül éppen a hónap közepén előforduló költségek, s a kormánynak s kormányzati hivataloknak Budapestről átköltöztetése miatt, úgy a bankjegy hivatalnak működéseiben, mint a fegyvergyártás, s ruházat és élelmezés körül szükségképpen közbejött több napi fennakadás egyáltalában meg nem engedik. Hogy a megye által kívánt nagy összeg jelenben megadathassék. Sőt annak a legközelebbi időkben is meg vagy nem adhatása iránt is csak néhány nap múlva legyen képes a kormány körülmény szerint nyilatkozni.

Figyelmeztetik azonban a Megye Közönsége, mikint a kitűzött cél nem fog oly gyorsan elérhető, mint ezen vidéknek ellenségtől biztosítása megkívánja, ha e megye Közönsége a kiállítatni ajánlt mozgó nemzetőrségi csapat alakításában, egyenruházati s más hasonló oly költségekbe fog bocsátkozni, minőkre az előlevezni kívánt összeg nagysága mutatni látszik. Hogy tehát az ily költségre bocsátkozás által a dolognak sikere legalábbis annyira kétségtelhető, hogy a csapat alakítása a veszedelem közelségéhez képest vagy felesleges, vagy pedig (mitől Isten őrizzen) már haszontalanná válhatnék.

A kormány örömet fog e megye Közönségének a lehetőségig segédkezet nyújtani, de ily nagy összegre a jelen körülmények közt teljességgel nem számolhat.

Kelt Debreczenben, január 18 k. 1849.

A Honvédelmi Bizottmány nevében
Kossuth Lajos mk. elnök

Hátirat: 29. Jan. 19/849.; 417.

Címzés: 574/e. Az Országos Honvédelmi Bizottmány elnökétől Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagy Kállóban.

Saját kezű, eredeti tisztázat. — SZSZBML, IV. B. 102. 49. cs. 86. db. 1849.

Eötvös György nemzetőr lóvásárlási megbízása

425.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olv. a hadügyminister f. év január 18-án 777. sz. a. kelt levele, melyben hogy Eötvös György megyei nemzetőrségi őrnagy a hadsereg részére teendő lóvásárlással van megbízva, tudtul adja.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 31. sz.

Az 5. pattantyúsezred 50 tüzérének Nagykállóba helyezése

426.

Nagykálló, 1849. március 5.

A hadügyminister 11.213. sz. alatti f. év jan. 1-ső napján kelt rendelete, hogy az 5-ik pattantyúsezredből 50 tüzér Budapestről Kállóba avégett szállíttatik, hogy azok kellőleg alkalmaztassanak, 's felvigyázat alatt tartassanak.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 35. sz.

A 48. honvédszászlóalj újoncokkal való kiegészítése

427/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Répásy Mihály altábornok 190. sz. a. f. év február 20-án kelt levele folytán tudtul adja, hogy e megye illetőségéből még hátra lévő 191 újoncz kiállítására, 's a 48-ik zászlóaljba sorozhatása iránt a Hadügyministeriumot megkérte. 'S jóváhagyásán nem kételkedhetvén, kéri azokat kiállíttatni, 's felfegyverkezve táborába utasíttatni.

Felső-magyarországi T. H. Kormánybiztos, Szemere Bertalan későbbi rendeletére Debreczenbe szállíttatásuk már elrendeltetvén, tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 38. sz.

427/b.

Kenderes, 1849. február 20.

190.

A Közép-Tisza melléki Hadsereg Parantsnoksága
Szabolts Megye Honvédelmi Bizottmányának!

Nagy Kállón

Főhadiszállás Kenderes, február 20-án 1849.

Folyó hó 14-i üléséből 62. szám alatt kelt levelében tett ajánlatára — hogy az illetőségéből még hátra lévő 191 újonczot készek a 48-ik honv. zászlóalj számára kiállítani — válaszolom, hogy ezen 191 újoncz kiállítására, s a 48. zászlóaljba soroztathatása iránt a Hadügy-

ministeriumot megkértem. S miután jóváhagyásán éppen nem kételkedhetem, kérem azokat addig is kiállíttatni, és mihelyt fel lesznek fegyverkeztetve, táboromba utasíttatni.

Répásy Mihály mk. tábornok

Hátirat: 38. Febr. 24-ik 1849.

Későbbi t. h. k. b. rendeletre már el lévén rendelve, hogy Debreczenbe küldessenek az újonczok.

Címzés: 190. Répásy tábornok Szabolcs Megye Honvédelmi Bizottmányának hivatalból Nagykállón.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 95. db. 1849.

A Polgárnál levő tiszai hidasnak táborigénybevétele

428.

Nagykálló, 1849. március 5.

Madarász László 281. sz. a. f. év február 19-én, Thúry György polgári táborigénybevétele nyomán kelt rendelete — miszerint a helyhatóság által a Tiszán bírt hidas sürgönyök szállításakor neki segélyül adassék, és hogy a postalegények az álladalom szolgálatába ne akadályoztassanak —, tudomásul és végrehajtása felüli örökösül ezennel Önökkel közöltetik.

Kállay Ubul főszolgabírónak kellő intézkedés végett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 40. sz.

Nagy István szováti lakos katonáskodás alóli felmentési kérelme

429/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

A hadügyminister rendelete 2398. sz. a., mely Nagy István szováthi lakos egyetlen fiát a katonáskodás alól felmentetni kérő folyamodványára, e megyének oly utasítással tétetik át, hogy ha a törvény e szavai „ha egyetlen fiú, és családfenntartó”, egyszerűen felmentetik. ‘S e rendelet alapján ez eredményről tudósítás elváratik.

Rásó Lajos főszolgabírónak elnökileg már kiadatván, a rendelet mása az eredeti folyamodvánnyal — jelentése bevárása mellett — innen is kiadatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 43. sz.

429/b.

Debrecen, 1849. február 7.

F/p. 2398.

A Hadügyminister
Szabolcs Megye Közönségének!

Debreczenben, február hó 7-én 1849.

Nagy István szováthi lakos ide visszavárolag zárt folyamodványára — mely szerint állítólag egyetlen fiát a katonáskodás alól felmentetni kéri — oly utasítással tétetik át, miszerint megvizsgálván a helybeli körülményeket, a törvény azon szavai következtében: „ha egyetlen fiú és családfenntartó, a katonáskodás alól egyszerűn felmentetik, ‘s ez esetben az illető

helységnek kell mást helyette állítani; ha azonban egyetlen fiú ugyan, de a család fenntartására nem okvetlen szükséges, néki szabadságában áll a helyettesítés” az illető megye hatósági erejénél fogva e rendelet alapján intézkedjék. Az eredményről tudósítása elvártnán.

Mészáros Lázár mk.

Hátirat: 43. Február 11/849. Rásó Lajos főszolgabíróval közöltetett, mielőbb teendő jelentése váratván.

Címzés: F/p. 2398. A Hadügyministeriumtól, Szabolcs Megye Közönségének hivatalból N. Kállón.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 100. db. 1849.

Lőfegyverek töltéséhez szükséges papír küldése a tüzérség főparancsnokához

430.

Nagykálló, 1849. március 5.

A Honvédelmi Bizottmány elnöke 1382. sz. a. f. év február 3-án kelt rendelete folytán, a töltés készítése fel nem akadhatása tekintetéből, a hasznavehetetlen lajstromokat és maculaturákat²⁸³ Nagyváradra, a tüzérség főparancsnokához a megye küldje mentül előbb.

Első Alispán Péchy László jelentvén, hogy 10 mázsát meghaladó terhet küldött. Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 45. sz.

A Szabolcs vármegyében elhelyezett 17. (2. román, beszterce–naszódi) határőrezred két zászlóaljának élelmezése

431.

Nagykálló, 1849. március 5.

A Hadügyministerium 11.112-ik sz. a. 848-ik év december 29-én kelt rendelete, miszerint a Nádudvarra beszállásolt 2-ik oláh határőr ezredbeli katonaság számára, az élelmezés tekintetében nehézségek fordultak elő. Annál fogvást a november 27-én 8732. sz. a. kelt rendelethez képest, újjólag meghagyatik e megyének, hogy a kérdéses katonaságot rendes élelmezéssel láttassa el.

Az érdeklött katonaság már el is távozván Nádudvarról, tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 46. sz.

A 10-ik honvédzászlóalj önkéntese, Gólya Péter balkányi lakos árváinak tartásdíja

432.

Nagykálló, 1849. március 5.

László Alajos szolgabíró Gólya Péter volt balkányi lakosnak, ki a 10-ik honvédzászlóaljhoz önkéntesnek beállott, egy 7 éves fia és egy 4 éves lánykája tartásukért — Tamancsik Józsefné részére a két árváért — a dajkabér megrendelése végett tesz jelentést.

²⁸³ maculatura, makulatura = selejtpapír, csomagolásra használt vagy zúzdába kerülő papírhulladék

A szokott dajkabér megrendeltetik, 's a szabályos éveken általi fizetése a Házi Főpénztárnoki Hivatalnak meghagyatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 52. sz.

Egy Szabolcs vármegyei mozgó nemzetőri csapat szervezése

433.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olvastatt a Honvédelmi Bizottmány elnökének f. é. január 14-ről 199. sz. a. kelt levele, melyben rövid időre alkalmazott, gyakorta felváltott, 's nagy részben családi gondokkal terhelt egyénekből álló nemzetőrei helyett, egy mozgó sereg felállítására tön ajánlatot. A Honvédelmi Bizottmány ezen lelkes ajánlatot kedvesen vevén, 's kijelentvén, hogy 1500 főnyi seregre örömet kíván ez ajánlatból számítani. Jelennen arra hívja fel a Megye Közön-ségét, hogy a szóban levő csapat kiállítását 's felfegyverzését lehetőleg rövid idő alatt esz-közölje. Annyival inkább, mert e csapatnak a kormány 's nemzetgyűlés székhelyéni őrszol-gálat leend megkülönböztetett rendeltetése.²⁸⁴

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 72. sz.

A Szabolcs vármegyei mozgó nemzetőri csapat felszerelése és tisztjeinek kinevezése

434/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Ennek folytatában ugyanannak²⁸⁵ január 20-án 1849. 574. sz. a. kelt levele, a mozgó vagy portyászó sereg kiállítása, felszerelése 's csapatokra osztása, 's külön népszerű, bátor, el-szánt 's tájismerő egyéneknek vezéreikül kinevezése tárgyában. Vagy ha ez nem teljesülhet, azon esetre e tárgyban értesítés után a vezérekrőli gondoskodás.

Első Alispán Péchy László azt jelentvén, hogy e tárgyba Zabolch megyei kormánybizos Bónis Sámuelhez későbbi rendeletek is érkeztek. Ennek folytán a tisztelt kormánybizos felszólíttatni rendeltetik a fentebbi két rendeletet közlése mellett, hogy a hozzája később érkezett rendeletek nyomán, a további teendők iránt a megyét tudósítsa.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 73. sz.

434/b.

Hely nélkül [Nagykálló], 1849. március 5.

Bónis Sámuel Kormánybizos Úrnak!

Az Országos Honvédelmi Bizottmány tisztelt elnökének f. évi január 14-éről és 20-áról, 199-ik és 574-ik számok alatt hozzánk utasított — 's ./i. és ./l. alatti másolatokba idereszes-tett — rendeletek, felolvasatások alkalmával nekünk hivatalosan a jelentetvén, hogy e tárgyba tisztelt Kormánybizos Úrhoz az Országos Honvédelmi Bizottmánytól más, későbbi

²⁸⁴ A jegyzőkönyvi határozatot lásd a 434/a. dokumentum második bekezdésében.

²⁸⁵ A Honvédelmi Bizottmány elnökének

rendeletek is küldettek. Tisztelettel felkérjük Önt, hogy ezek felől a további teendők iránti intézkedés végett, e megye Kormányzó Bizottmányát értesítse.

Kelt az 1849. márc. 5-ikén. sat.

Hátirat: 72., 73. Zabolch megyei t. h. Kormánybiztos Bónis Sámuel Úrnak a ./ és ./ alatti másolatokkal.

Eredeti fogalmazvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 107. db. 1849.*

434/c.

Debrecen, 1849. január 20.

574/e.

**Az Országos Honvédelmi Bizottmány Elnöke
Szabolcs Megye Közönségének!**

Azoknak folytában, miket e megye közönségének folyó hó 3-án 1288. és később január 15-én 53-ik szám alatt ide intézett felterjesztésére — az önkéntes nemzetőrség kiállítása tárgyában — válaszoltam, pótlólag még a következőkre kívánom a megye közönségét figyelmeztetni.

A kiállítani ajánlt mozgó seregnek — tekintve a rendes felszerelés 's begyakorlásra megkívántatott időt egyrésztől, másrésztől pedig az alkalmazás sürgetőségét — nem annyira az leszen rendeltetése, hogy a rendes táborig rendszeres seregbe besoroztassanak, mint inkább az, hogy a haza védelmében akként szolgáljanak, mint a szabadcsapatoknak rendeltetése.

Ezen rendeltetés pedig kivált akörül forog, hogy ha a szabadcsapat vagy mozgó sereg — semmi mást nem tenne is, mint azt, hogy ismervén a vidék minden ösvényét — éjjel az ellenség tanyáit megrohanja, felveri nyugalmából. 'S ha nagyobb erőt lát maga ellen, szétbontott sorokkal elszárgul, 's egy előre kijelelt gyűlhelyen ismét összegyűl. 'S más éjjel más oldalról ismét újra kezdi, 's ekképp az ellenségnek soha egy nyugodt éjjelt sem hagy. Már maga ezáltal is megmentheti a hazát.

Ezen szolgálatra leginkább a lovasság alkalmas. 'S annál fogva odautasítatik a megye közönsége, hogy ajánlatának beváltására 1200 lovaszt állítson, a gyalogsapatnak kiállításától dispensáltatván²⁸⁶.

Ezen sereg legczélszerűbben 300 főnyi csapatokra lesz felosztandó — melyeknek mindenike külön önállólag szolgáltra felszólíttatni 's akként kell rendeztetniök, — hogy felszólítást vevén 48 óra alatt actio szolgáltra akármikor kiállhassanak.

Napidíjakat csak szolgálatur idejére veendenek, de természetes, hogy ezen díj olyan leend, melyből azon időre magukat élelmezéssel is elláthassák, mert arról maguknak kell gondoskodniuk.

És minthogy ily csapatok kirekesztőleg csak lovasokból lennének összeállítandók, egyedül a zab- és szénarészletek kiszolgáltatása tétetnék az illető helységeknek köteleességökül. Melyeket azonban az álladalom annak idejében vagy készpénzül kifizetend, vagy a kiszolgáltatóknak adóbeli tartozásuk lerovásába számítandót elfogad.

Ezekből önként folyik, hogy ezen mozgó csapatnak egyenruháztatása sem kívántatik, sőt még az sem, hogy mindenki löfegyverekkel legyen ellátva. Elég ha annyinak van, hogy az ellenség nyugtalanítására zajt üssön. Kard, csákány, fokos, kurtanyelű kasza, avagy pedig lándzsa a czélnak tökéletesen megfelel.

²⁸⁶ dispensál, diszpenzál = felment valami alól, elenged valamit

Rendeltetéséhez tartozik még ezen seregnek, hogy táborunk vezérét az ellenség mozdulatairól és számáról folytonosan és leggyorsabban értesítse. 'S a kisebb kísérettel fedezett, vagy hátul maradt ellenséges társzekereket, vagy szállítmányokat megrohánva kizsákmányolja.

Azonban a haza polgárainak érdeke megkívánja, hogy ezen sereg legszigorúbb fegyelem alatt tartassék, miért is a föld népének bárminemű zsarolása, sanyargatása — haditörvényszék elébe állítás 's halálos büntetés terhe alatt — megtiltatik.

Ezen feltételeknek a megye által kiállítandó önkéntes — mondhatni inkább portyázó — csapatokra leendő alkalmazása mellett, a megye által kívánt előlegezés fejében most ez alkalommal húszezer, később pedig, mihelyt a kormány az ajánlott kiállításnak sikerét tapasztalandja, ismét 20.000 pft-ot fog az álladalom által részére kifizettetni. Anélkül, hogy a megye ezen összegnek valahai visszatérítésére fogna kötelezetni.

Végül szükségesnek látom még arra is figyelmessé tenni a megye közönségét, hogy a fenn írt módon, legfeljebb 300-ával alakulandó 4 csapatnak külön vezériül népszerű, bátor, elszánt 's tájismerő egyéneket kinevezni igyekezzék. Mit, ha netalán alkalmas egyének nemléte, vagy bármi összeütközések kikerülése miatt nem teljesíthetne, azon esetre az onnan teendő, e tárgybani értesítés után ily vezérek kinevezéséről azonnal fogok gondoskodni.

Kelt Debreczenben, január 20-án 1849.

A Honvédelmi Bizottmány elnöke
Kossuth Lajos mk.

Hátirat: 73. Jan. 21/849.; 422.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 107. db. 1849. Melléklet.

A Szabolcs vármegyei mozgó nemzetőrség felállításának pénzügyi fedezete

435.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olvastatott a Pénzügyministeriumnak f. e. január 21-ről 811/p. ü. sz. a. k. levele, melyben — az Országos Honvédelmi Bizottmány elnökének rendeletéből — a mozgó csapatok kiállítási költségeinek fedezésére 20.000 pengő forint, Safranz Ferenc pénzügyi ministerségi segédfogalmazó kíséretében megküldéséről, és a további 20.000 pengő forint — később, ha a körülmények engedik — elküldéséről tudósít.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 74. sz.

A honvédelmi segély kivetésénél a földek minőségének figyelembevétele

436.

Nagykálló, 1849. március 5.

Némethy József Karász helységébe az adó kivetési kulcs ellen amiatt panaszkodik, mert a földek osztályozat szerint meg nem különböztettek.

Szolgabíró Kubinyi Ignác a folyamodót nyugtassa meg az iránt, hogy miután Karász helységének határja — a helységek közti kivetés tekintetéből — osztályozat szerint van a rovatba felvéve, az így az egész helységre kivetett adóösszevnek a személyenkénti kivetésénél, a határ különböző részeinek osztályzat szerénti megrovása nem csak felesleges, de igazságtalan is lenne. Mert a tagosítás alkalmával a határ minden részein lévő földek osztá-

lyozás által egyenlővé tettek. 'S a birtokosok küldöttei által teljesíttetni szokott 's bíróilag átvizsgált osztályzat után, minden osztályozott hold törvényesen egyezőnek tekintvén, egyik hold földet — vagy telek illetményét — a másik felett adóval különbözőleg megróvni nem lehet.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 76. sz.

**Kiss Sándor nádudvari lakos kérelme egyetlen fiának
katonáskodás alóli felmentéséért**

437/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olv. a Hadügyministerium február 23-ról 3947. sz. a. kelt rendelete, mellyel nádudvari lakos Kiss Sándornak, egyetlen fiát s családfenntartóját a katonáskodástól felmentetni kéri folyamodványa intézkedés végett közöltetik.

A rendelet mása tartalma teljesítése végett — jelentéstétel bevárása mellett — főszolgabíró Rásó Lajosnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 101. sz.

437/b.

Debrecen, 1849. február 23.

F/p. 3947. szám

A Hadügyminister
A Hajdúkerület Főkapitányának!

Debreczen, február hó 23-án 1849.

Kiss Sándor nádudvari lakos idezárt folyamodványa — melyben állítólag egyetlen fiát és családfenntartóját a katonáskodás alól felmenteni kéri — azon észrevétellel tétetik át, hogy a folyamodvány irányában fennforgó körülményeket valólag szigorúan megvizsgálván jelentést tegyen: vajon az egyetlen fiú okvetlen szükséges-e a család fenntartására? Mely esetben egyszerűen felmentetik, ha pedig egyetlen fiú lévén, de nem feltétlen családfenntartó, a helyettesítés engedtetik meg. 'S az első esetben az illető városnak, az utóbbiban pedig a folyamodonak lesz kötelessége helyettesíteni. Mely iránt a további intézkedéseket a feljelentett vizsgálat után — a törvény értelme szerint — a ministerium azonnal megteendi.

Elvárja azonban a ministerium az illető hatóságtól, hogy a folyamodványban előadott — de nem bizonyított — vérengző botrányos erőszakoskodás mibenléte iránt, ha még a kereset meg nem rendeltetett, azt okvetlen hatósági erejénél fogva a törvény értelmében azonnal elintézni, 's az igazságot kiszolgáltatni kötelességének ismerve el nem mulasztja.

E rendelvényem foganatosításának eredményéről a kellő értesítést a folyamodvány vizszaküldése mellett elvárom.

Mészáros Lázár mk.

Hátirat: 101. Beadva: március 1/849.; 474.

Címzés: F/p. 3947. A Hadügyministeriumtól, A Hajdúkerület Főkapitányának hivatalból Hadházán.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 131. db. 1849.

Szentgyörgyábrányi lakosok kérelme a nemzetőrség alóli mentességért

438.

Nagykálló, 1849. március 5.

Más, ugyanazé²⁸⁷, január 28-ról 1176. sz. a., mellyel a nemzetőrök közé besorozott Sz. György ábrányi lakosoknak, a nemzetőri szolgálattól felmentésüket kérő folyamodványa vizsgálat s véleményes jelentéstétel végett közöltetik.

A rendelet mása tartalma foganatosítása végett szolgabíró Jármý Endrének — a mellékelt folyamodvánnyal — kiadatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztaát. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 104. sz.

A balmazújvárosiak népfelkelés alóli mentesítése

439.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olv. a Honvédelmi Bizottmánynak február 3-ról 1321. sz. a. kelt rendelete, mellyel B. Újváros lakosai a katonaság körül teljesíteni szükséges élelmezési, előfogatozási, beszállásolási kötelességek miatt, a népfelkelési köteleztetés alól felmentetik.

A rendelet mása, tartalmának az illető községgeli közlése végett szolgabíró Papp Antalnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztaát. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 105. sz.

A Szabolcs vármegyei lakosság nyergeinek összeszedése

440/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Más, ugyanazé²⁸⁸, azon hó 10-ről 3011. sz. a., mellyel a nyergeknek a megye lakosaitól beszederése, s a N. váradi ruhaszállító bizottmányhozi szállittatása rendeltetik.

A rendeletben érdeklert nyergek beszederése már megtörténvén, a rendelet tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztaát. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 110. sz.

440/b.

Debrecen, 1849. február 10.

F/g. 3011.

A Hadügyminister
Szabolcs Megye Közönségének!

Debrecen, február 10-én 1849.

A lovasság részére szükséges nyergekben rögtön pótolhatlan hiány lévén, meghagyatik a megye Közönségének, hogy azokat az e vidéken nyeregből hajtó fuvarosoktól beszederén N.

²⁸⁷ A Hadügyministeriumé

²⁸⁸ A Hadügyministeriumé

Váradra szállíttassa, hol az álladalmi ruha bizottmány által meghatározandó becsáruk a szállítási költségekkel együtt kifizettetni fog.

Mészáros Lázár mk.

Hátirat: 110. Febr. 14-ik 849.; 445. Szolgabírákhoz íratott.

Címzés: F/g. 3011. A Hadügyministeriumtól, Szabolcs Megye Közönségének hivatalból N. Kállón.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 140. db. 1849.

A katonai szolgálatra alkalmatlan horvát hadifoglyok polgári alkalmazása

441/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olv. az Országos Honvédelmi Bizottmány február 16-ról 2001. sz. a. kelt rendelete, mellyel idősb Patay István s több megyebeli birtokosok részéről tett, őrnagy Katona Miklós által bejelentett abbeli kérelem, miszerént a katonai szolgálatra alkalmatlan horvát foglyoknak — azok élelmezési s fizetési köteleztetés melletti — általadatását kérték, megadatása tudtul adatik.

A rendelet mása — tartalmának idősb Patay Istvánnali közlése végett — szolgabíró Szabó Albertnek oly meghagyással adatik ki, hogy miután e megyébe tartózkodott horvát foglyok e megye kebeléből már kiutasítottak, az érdeklött foglyok közül még a Hajdúkerület kebelébe szállásolók általvitele végett, idősb Patay István s több lehető ajánlkozókat őrnagy Katona Miklóssali értekezésre utasítsa.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 111. sz.

441/b.

Debrecen, 1849. február 16.

2001/e.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány
Szabolcs Megye Közönségének

Katona Miklós őrnagy folyó hó 13-ról feljelentvén idősb Patay Istvánnak — több kebelökbeli birtokos nevében — tett azon kérelmét, miszerint a hadi szolgálatra nem alkalmas horvát foglyok ahelyett, hogy haza bocsáttatnának, adassanak át nekik, magukra vállalván azok élelmezését és fizetését. Mely ajánlat, miután a Honvédelmi Bizottmány által elfogadtatott volna, Katona Miklós őrnagy utasítva lön, hogy a foglyok átengedését eszközölje.

Kelt Debreczenben, február 16-án 1849.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány
Kossuth Lajos mk. elnök

Hátirat: 111. Febr. 18. 1849.; 451.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 141. db. 1849.

A nép jogait és kötelességeit tartalmazó rendeletek szétszótása

442.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olv. felső-mo. t. h. biztos Szemere Bertalan rendelete, mely szerént a nép jogait és kötelességeit tartalmazó rendelet 200 példánya községenkénti kiosztás, annak tartalma fogantatása végett közöltetik.

A rendelet tartalma nyomán elnökileg intézkedve lévén, tudományul vétetett.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 116. sz.

A portyázó lovascsapatnál szolgáló Balog József rendszerinti esküdt helyettesítése

443.

Nagykálló, 1849. március 5.

Első alispán Péchy László által felemlítettvén, hogy a Portyászó Lovascsapatnál szolgálatba levő r. esküdt, Balog József hivatali helye — nehogy a nevezett esküdt távolléte miatt a megyei közügyek hátramaradást szenvedjenek — betöltendő lenne.

Balog József r. esküdtnek a portyászó csapatnál szolgáló ideje alatt, az esküdti hivatalos kötelességek teljesítésére, tiszteletbeli esküdt Harsányi Lajos utasítatik. S a Balog József r. esküdt megyei fizetésének — a hivatalos foglalatosságoknak t. esküdt Harsányi Lajos által leendő teljesítése ideje alatt — Harsányi Lajos részére kiadását, a házi főpénztárnoknak meghagyatván.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 118. sz.

Somogyi Imre tiszteletbeli esküdtté való kinevezése

444.

Nagykálló, 1849. március 5.

Ez alkalommal Somogyi Imre tiszteletbeli esküdtül a főispán által kinevezettvén.

Tiszteletbeli esküdtül kinevezett Somogyi Imrének, a hivatalos eskü letétele végetti utasítása főszolgabíró Rásó Lajosnak, a kinevezésnek megveszerte köröztetése a 4 főszolgabíróknak meghagyatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 119. sz.

A vármegye hajdúinak és lovasküldönceinek fizetésemelési kérelme

445.

Nagykálló, 1849. március 5.

A megyeházánál lakó hajdúk és lovaskatonák szolgáló köteleztetésök megsokasodása, az élelmiszerek ára magassága miatt, fizetésök megjavításáért folyamodván.

A folyamodók az e jelenig teljesített szolgálatokon kívül más szolgáló köteleztetéssel terhelve nem lévén, élelmezési legfőbb czikk, jelesül gabonával a megye által láttatván el, folyamodók kérése teljesíthetőnek nem találtatott.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 120. sz.

A székgyazdák kérelme a hús árának felemeléséért

446/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

A nyíregyházi s átutazási állomásokon lakó székgyazdáknak, a hús ára felemelését kérő folyamodványa olvastatván.

A marhaárnak köztudomány szerénti emelkedése miatt a marhahús ára oly helyeken, hol a szék gazdák a lakosságot marhahússal állandóan ellátni kötelesek, s valósággal el is látják, 14 váltó krajczárra, más helyeken — az eddigi gyakorlat szerént — egy krajczárral alább, 13 krajczárra emeltetett. Meghatározatván egyszersmind az, hogy az oly községekbe is, melyek katonai átutazásnál e jelenig állomásul nem szolgáltak ugyan, azonba e jelen háborús viszonyok miatt táborozási, avagy átutazó katonaság beszállásolási helyül szolgálnának — a táborozás avagy katonaság szállásolása ideje alatt —, a marhahús ára 14 váltó krajczárra emelése mellett a székgyazdák az átutazó katonaságot marhahússal ellátni kötelesek. Ezen húsár emelése határnapjául folyó március hó 8-ka kitűzetvén, a határozat megyeszerte közzétetése a 4 főszolgabíróknak meghagyatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 122. sz.

446/b.

Nagykálló, 1849. március 4.

Tisztelt Első Alispán 's Kormányzó Bizottmányi Elnök Úr!

Hazánk eránti tiszteletből szót emelni mindaddig, míg vállaink a terhet bírták nem akarunk. De miután azok súlyosok, 's kevés idő múlva elviselhetetlenné változnak által, panaszt emelni kénytelenítettünk. Közlekedésünk naponta nem vesztesség, de mégis az általános közbéke miatt megzavarodott. S emellett tetemes megromlásunkkal s bátran mondhatjuk, végpusztulásra leendő juthatásunkkal szolgáltathatjuk ki azt most, mit ezelőtt egy évvel kár nélkül tenni képesek voltunk. Ennek okáért tisztelettel kérjük fel Tisztelt Első Alispán 's kormányzó bizottmányi Elnök Urat, hogy mindazon helyeken hol katonák szállásolnak, 's hol katonák keresztül utazandnak, ezek közt tekintetbe véve Nyíregyházát, a hús árát feljebb — mint Debreczenbe van — emelni, 's bennünket ezáltal kármentesíteni kegyesen méltóztassék. Hisszük, hogy miután Nyíregyháza városa népességéhez képest annyi katonasággal mint Debreczen, ellátva van, kérésünk teljesítendő lesz.

Miért is midőn esedeznénk, tisztelettel maradtunk N. Kállóba, március 4-én 1849.

Tisztelt Első Alispány 's Kormányzó Bizottmányi Elnök Úrnak alázatos szolgálai

a Nyíregyházi s az Átutazó Állományi Szék Gazdák

Hátirat: 122. Márc. hó /849. Tisztelt Péchy László Első Alispány 's kormányzó bizottmányi Elnök Úrhoz intézett kérelme a bent írtaknak.

13 és 14 xr. ha akármely helyen, 8-ikától Nyíregyházán csak akkor, ha katonaság van.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 147. db. 1849.

Buj lakosainak panasza a helyi nemzetőrség törvénytelenégei ellen

447.

Nagykálló, 1849. március 5.

Buj helysége Közönsége, a buji nemzetőrség által szolgálatra lett kirendeltetésök alkal-mával elkövetett rendetlenséget panaszolván, a vétkesek megfenyíttetését eszközöltetni kéri.

A folyamodvány kitételei megvizsgálása, s a vétkeseknek a találandókhoz képesti meg-fenyítése eszközlése, szolgabíró Csuha Tamásnak meghagyatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 127. sz.

Egy kisvárdai postaállomás felállításának kérése

448.

Nagykálló, 1849. március 5.

Gnandt Jakab, Kisvárdába egy postaállomás felállítását eszközöltetni kérő folyamodvá-nya olvastatván.

A Megye Közönsége, Kisvárdán postaállomás felállítása szükségéről meg van ugyan győződve, azonban a körülmények, melyek postaállomásnak kisvárdabani felállítását szüksé-gesítik, adatokkal igazolandó lévén. Annak teljesítése, s a postaállomás szükségét kimutató adatok bemutatása végett, a folyamodvány a folyamodóhoz — főszolgabíró Irinyi István által — visszautasíttatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 129. sz.

Ványi Sándor földesi elnyomorodott honvéd gyógyítása és segélyezése

449/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olv. a Hadügyministerium február 24-ről 3088. sz. a. kelt rendelete, mellyel elnyomoro-dott katona Ványi Sándor segedelmeztetését kérő folyamodvány, a nevezett honvédnek a debreczenyi kórházba szállítása iránti intézkedés végett megküldetik.

Elnökileg intézkedve lévén, tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 133. sz.

449/b.

Földes, 1849. február 10.

Alább írtak hiteles bizonytságot teszünk arról, hogy földesi születés Ványi Sándor gya-loghonvéd a katonai kormány által haza utasíttatván megfagyott ujjai orvosoltatása végett. Azon ujjából egy-egy ízek mind elszakadoztak, 's jelenleg özvegy édesanyja által gyógyít-tatik. Minthogy pedig édesanyja oly szegény, hogy magát is csak nehezen táplálhatja — ezen fia pedig örökre invalidus marad —, teljes mértékben méltónak tartjuk arra, hogy a Tisztelt Kormány gondoskodjék arról, hogy ezen elnyomorodott honvédet édesanyjának

legyen ezutánra miből gyógyítani és táplálni, mert még jelenleg sebei oly érzékenyek, hogy azok miatt utazást nem tehet.

Kelt Földesen, február 10-én 1849.

Sápi Gábor mk. Földes helyésége főbirája 's tanácsa P. h.

Kiadta: Kállai János mk. jegyző

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 154. db. 1849.

449/c.

Debrecen, 1849. február 12.

3088/849.

Tisztelt Kormány Elnök Úr!

Miután fiam Ványi Sándornak, ki mint 43-ik zászlóaljbeli honvéd szolgált, a Kassa alatti táborozásban a nagy hideg miatt némely ujjai — helységünk előljáróinak /. és rendes s. orvos Kovács Zsigmondnak ./.. alá rekesztett bizonyítványai szerint — elfagyván végképpen elromlottak. Nevezett fiam egyáltaljában alkalmatlanná lett arra, hogy valaha kézi munkájával élelmét kereshesse. Minthogy pedig nekem magamnak, mint szegénységgel küszködő özvegynek sincs abba módom, hogy ezen elnyomorodott fiamat gyógyíttathassam, esedezem mély alázatossággal Tisztelt Kormány Elnök Úr előtt, hogy említett nyomorult fiamnak gyógyíttatására valamely segedelmet rendelni méltóztassék.

Legmélyebb tisztelettel maradván Tisztelt Kormány Elnök Úrnak

Debreczen, 1849. febr. 12-én.

Legalázatosabb szegény szolgálója

Özvegy Ványi Mihályné Földes helységbeli lakos

Hátirat: 133. Febr. 12/849.

Özv. Ványi Mihályné a kassai táborozásban fagyás miatt elnyomorodott fia gyógyíttatására segedelmet kér.

3088. Érkezett február 13-án 1849.

Kossuth Lajos Kormány Elnök Úrhoz legalázatosabb esedező levele özvegy Ványi Mihálynénak Földes helységéből a bent írt tárgy iránt.

A Hadügyministeriumhoz tárgyalás végett áttétetik. Debreczenben február 12-én 1849. A Honvédelmi Bizottmány.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 154. db. 1849.

449/d.

Debrecen, 1849. február 24.

T/g. 3088.

A Hadügyminister

Szabolcs Megye Közönségének!

Debreczen, február 24-én 1849.

Ványi Mihály özvegyének idemellékelt folyamodványát — melynél fogva a kassai táborozásban fagyás miatt elnyomorodott Sándor fia gyógyítására valami segedelemért esedezik — e Megyei Közönségnek oly meghagyással küldöm át, miszerint a nyomorodott honvédet előfogaton a debreceni katonai kórházba szállíttassa.

Mészáros Lázár mk.

Hátirat: 133. Beadva: február 27/849.; 482.

Rásó Lajos főszolgabírónak meghagyatott a bent nevezett beteg honvéd Debreczenbe beszállítása.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 154. db. 1849.

449/e.

Földes, 1849. február 11.

Látlelet

Folyó 1849-ik év február hó 11-ik napján, Földes helysége nagyérdemű tanácsa rendeletéből orvosilag vizsgáltam ugyancsak földesi születés Ványi Sándor nevezetű, 23. éves református — a magyar táborban kezeire tökéletesen elnyomorodott, s ujjperczeitől a hideg által megfosztatott — szerencsétlen fiatal egyént. Akit is vizsgálván következendőleg találtam. U. m.

1-ör A balkéz négy ujjai u. m.: mutató-, közép-, nevendék- és kisujj, második és harmadik ujjperczei elszakadozva, s egészen fenédesébe általmenvé lenni találtattak.

2-or A jobb kéz három első ujjperczei megfenédesvé lenni találtattak, melyek is gyögyulhatók.

3-or A bal fül alsó része nem különben megfenédesvé, melyek ugyancsak gyögyulhatóknak lenni találtattak.

Orvosi vélemény

Az egyén a feljebb leírt sérelmek következtébe elvesztvén a bal kézi ujjak 2-ik és 3-ik ujjperczeit — melyek már örök életére hogy nyomorult, üszkös is maradánd —, jelenleg pedig hogy sérelme következtébe sehova nem mozdulhat, lélekisméretesen bizonyítám, s adom róla ezen 's orvosi bemonadásom, petsétemmel erősítend. Földesen, 11. február 1849.

Kovács Zsigmond mk. rendes orvos

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 154. db. 1849.

A berceli lakosok Kossuth Lajoshoz intézett panasza, úrbéres földjeik elvétele miatt

450/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olv. a Honvédelmi Bizottmány febr. 28-ról 2736. sz. a. kelt rendelete, mellyel több berceli lakosoknak földesuraságaik ellen emelt, földjeik elvételét panaszló folyamodványa, a panasz megvizsgálása végett közöltetik.

A rendelet mása, tartalma foganatosítása végett szolgabíró Csuha Tamásnak a mellékelt folyamodvánnyal kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 138. sz.

450/b.
Bercel, 1849. február 22.

Tisztelt Kormányelnök Úr!

Mi alóírtak, mint Szabolcs vármegyében kebeleztet Berczel helységében lakozó polgárok volt földesurunk, Kömmerling János úr által földünktől önkényesen, sőt erőszakosan minden törvényes bíróság közbejötté nélkül megfosztatván. Minthogy már a megyéhez több ízben benyújtottuk panaszunkat, és semmi törvényes és igazságos elégtételt nem nyertünk, most kényteleneknek érezzük magunkat az ország legfőbb kormányához, a Honvédelmi Bizottmányhoz ügyünknek megvizsgáltatásáért és elintézéséért folyamodni e következő okoknál fogva:

1-ször Mi egyen kívül, ki 25 év óta bírja földjeit, amikor ő azokat földesúri árverés útján bizonyos árváktól pénzen szerette, a többiek mindnyájan még a múlt században is bírtuk földjeinket, mikor még nem is a mostani földes úr alá tartoztunk, és így földjeinket ő valamint nem adta, úgy el sem veheti.

2-szor Még belső telkünk birtokában is zavarni akar bennünket, midőn azokat, akik közülünk az ősszel megégtek, házuk felépítésétől eltiltá, holott ezeket is éppen oly régóta használjuk, mint a külső földeket.

3-szor A múlt tavasszal az új törvények magyarázására a Megyei Bizottmány által küldött járásbeli szolgabíró úr úgy magyarázta nekünk a törvényeket, hogy azok, kik szerződés szerént úgy szolgáltak, mint úrbéresek, az álladalom általi megváltás alá esnek. Mi bár írott szerződést elő nem mutathatunk, de az egész helységgel bizonyíthatjuk, hogy mi éppen úgy és annyit szolgáltunk, mint fél úrbéri telkesek, mert amit ennél többet szolgáltunk, az dézsma váltság fejében ment. És már a törvénynek ily értelembeni ránk alkalmazását azért is kívánhatjuk, mert a Jászói Prépostságnak²⁸⁹ velünk egy helységben lakó volt jobbágyai akár úrbéresek voltak, akár nem, mindnyájan háborítatlanul megmaradtak eddigi földjeik birtokában minden további szolgálattétel nélkül. Különben is hogy helységünkben az újabb időkbén úrbéri rendezés nem hozatott be, mi okai nem vagyunk.

4. Azt mondja a földesúr, hogy ő vagy elődi majorsági földeket adtak volna nekünk, 's azért veszik azokat el. De hogy oszthattak volna azok majorsági földeket ki, akik a valóságos úrbéresektől is elszedték földjeiket, mint megtetszik abból, hogy sok olyan telekre, mely a M. Terézia alatt szerkeztett Urbáriumban bent van, a földesúr felelete ez: "földjeit a földesuraság használja". És ha volna is valakinek közülünk olyan földje — de a mire mi nem emlékezhetünk —, mit a földesuraságtól kapott volna, az is nem majorsági föld lehetett, hanem a valóságos úrbéresektől elszedett és nekünk azért adatott föld, mert mi érte a szolgálatokat jobban teljesíthettük. De ezen esetben sem kellett volna azt tőlünk törvény útján kívül elvenni. Azonban

5. Tőlünk nemzetőrségi szolgálat, adózás sat. úgy követeltetik, mint féltelkesektől, és azokat készen és örömmel teljesítjük is. De miként teljesíthetjük akkor, ha földjeinktől ily önkényesen megfosztatunk? Utoljára

6. Azt sem hagyhatjuk még érintetlenül, hogy volt földesurunknak fia, if. Kömmerling János puskával állott földünk végére, midőn földünket munkálni akartuk, sőt aki a munkába bele mert állani, azt meg is verte. Az ily erőszakoskodások könnyen visszatorlásokat idézhetnének elő, melyekből zavar következhetnék. Minél fogva kérjük, hogy a nevezett úr az ily erőszakoskodásoktól tiltassék el, és nekünk elfoglalt földjeink adassanak vissza.

Mely alázatos esedezésünk mellett vagyunk Berczelen, 1849 év február 22-ik napján.

²⁸⁹ Jászai Prépostság, Jászói Prépostság = a Jászón lévő Premontrei prépostságot még Kálmán és II. Béla magyar királyok alapították. Földesúri joggal rendelkezett Bercel község egy része felett.

Tisztelt Kormányelnök úrnak alázatos esedező szolgálai
Szoboszlai József úrbéres, Varga János úrb. zsellér,
If. Czene István úrb. zsellér, Fekete Pál pénz utáni birtokos,
Varga Péter, Tót Mihály, Kerekes János, Kocsis György,
Angyal János, Vas Mihály, Vas János marhás zsellérek
és Gönci Gergely, kitől volt földesura, Boronkai Ágoston úr
szinte önkényesen vett el egy földet, melyet csak magam
személyében 62 év óta bírtam.

Hátirat: 2736/el. 1849. Febr. 28/1849.

Kormányelnök tisztelt Kossuth Lajos úrhoz, 's általa a Honvédelmi Bizottmányhoz
nyújtandó folyamodásuk a bent irtaknak.

A bent irtak Szabolcs megyei berczeli lakosok földeiktől földesuraik általi megfosztatá-
sukat panaszolják.

Eredeti beadvány. — *SZSZBML. IV. B. 101. C. állag, sz. nélkül, 1849. II. 22.*

Pecsár András ibrányi jegyző kéri lázításért kapott fogházbüntetése enyhítését

451/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Olv. az Igazságügyi Ministerium febr. 20-ról 160. sz. a. kelt rendelete, mellyel Pecsár
András népjegyzőnek 9 havi fogságra íteltetését panaszló folyamodványa következtébe, a
nevezett egyént terhelő iratok felterjesztése közöltetik.

A rendelet mása, tartalma teljesítése végett tisztüügyész Uray Tamásnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 139. sz.*

451/b.

Debrecen, 1849. február 20.

160/Ig.

Az Igazságügyi Ministeriumtól
Zabolch Vármegye Közönségének!

Pecsár András népjegyzőnek folyó év és hó 17-én ideterjesztett folyamodványa —
melyben némely meggondolatlanul ejtett szavaiért 9 havi fogságra történt elíteltetését pana-
szolja, 's e büntetéstől leendő felmentéséért esedezett — a többi hivatalos kiadások alkalmá-
val eltévedvén, addig is, míg ez előszerezethetnék, e megye Közönsége odautasítatik:
Hogy nevezett folyamodó ügyének, jelesül az öt terhelő körülményeknek miben létéről, az
e tárgyban közbejött iratok felterjesztése mellett, ide hovaelőbb felvilágosító véleményes
tudósítást tegyen.

Kelt Debreczenben, február hó 20-án 1849.

A Honvédelmi Bizottmány rendeletéből
Ostályigazgató Nagy Károly mk.

Hátirat: 139. Február 21/849.; 466.

Címzés: 160/Ig. Az Igazságügyi Ministeriumtól, Zabolch Vármegye Közönségének hi-
vatalosan Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 160. db. 1849.*

Nagy József őrmester kérelme szolgálatai megjutalmazásáért

452/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Nagy József őrmesternek, a közállomány részére tett szolgálatai s fáradozásai megjutalmaztatását kérő folyamodványa olvastatván.

A folyamodó, mint megyei szolgálatba lévő egyén által teljesített munkálatok, a folyamodó hivatali állásánál fogva teljesítettén. A kért megjutalmaztatásnak helye nem találtatott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 141. sz.

452/b.

Nagykálló, 1849. március 7.

Tisztelt Első Alispány Úr!

Mostani időbe úgy látszik, hogy minden ember, aki csak az állomány részére valami szolgálatot tesz, érdeme szerént megjutalmaztatik. Én is tehát kérném alázatosan a Tisztelt E. Alispány Urat, hogy azon sok fáradságomat, melyet a fegyverek mellett tettem és még ennek utána is tennem kelletik — valamint hogy lándzsáknak vasat venni, megcsináltatni és az árát felszámolni, golyókat öntetni, abból töltéseket készíttetni, az árát felszámolni, vásznat venni, azt tarisznyáknak megvarratni, kiadni, róla számadást készíteni, a honvédek számára csizmát vásárolni, lovakat venni, sat. — szóval felhívom a Tisztelt E. Alispány Úrnak bölcs emlékezetét, hogy ami csak a Megye Házánál ilyes féle szolgálat rendeltetett, ki végezte más, mint én. Mindezen fent elősorolt szolgálatomért részemre is, mint más egyének részére, valami megjutalmazást eszközölni kegyesen méltóztasson.

Mely alázatos kérésem után magamat kegyes pártfogásába ajánlott maradok, helybe, 7-ik március 1849.

Tisztelt E. Alispány Úrnak alázatos szolgálója

Nagy József mk. őrmester

Hátirat: 141. Március 7/1849.; 13.

Tisztelt Péchy László Úrhoz, mint T. Szabolcs vármegye nagyérdemű Első Alispányjához nyújtandó kérése a bent írtnak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 161. db. 1849.

Nemzetőrség kirendelése Drevenyák Ferenc ellen, mivel az gátolja a haza segedelmezésére kivetett összegek beszédését

453.

Nagykálló, 1849. március 5.

Szolgabíró Szepesy István, a megye által kivetett segedelmezési ajánlat behajtásába Drevenyák Ferenc általi gátoltatását jelentvén, a végrehajtás sikerítésére hatalomkart kér rendeltetni.

A hatalomkar megrendeltetvén, karhatalmul a dadai nemzetőrség — az illető nemzetőrségi tiszt vezetése mellett — kirendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 159. sz.

Az újoncozás helyzete a Dadai járás 2. szakaszában

454/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Szolgabíró Mikecz Pálnak, szakaszába az újonczok miképpen lett kiállítása tárgyábani jelentése olvastatván.

Az első alispáni hivatalhoz használat végett visszautasított.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 175. sz.

454/b.

Kemecse, 1848. december 18.

Tisztelt Első Alispány Úr!

December hó 9-ről költ, 's az /. alatt tisztelettel visszarekesztett rendelete következtében, az újonczkiállítási őszveírást a szakaszombeli helységek részéről — melyből kivilágland, hogy a 19, 20, 21 és 22 éves ifjakkól hányan soroztattak be, hányan találtattak alkalmatlannak — bémutatván²⁹⁰. Ugyan a felhívott rendelet folytán, a helységeknek az önkéntes csapat felruházásába a megye által előlegezett tartozásuknak, 14 nap alatt Tiszt. Sulyok Dániel Úr, mint pénztárnok kezeihez lefizetése eránt is a rendelést megtettem. Berkesz helysége részéről az újonczok mi móddali kiállítatásuk eránt, Tisztelt Első Alispán Úrnak jelentésemet már beadtam. Mely jelentésem után tisztelettel maradtam.

Kemecsen, december 18-án 848.

Tisztel E. Alispány Úrnak alázatos szolgálja

Mikecz Pál mk. szolgabíró

Hátirat: 175.; 289.

Jelentése a Dadai járás 2-ik szakasza szolgabírójának az iránt, hogy az őszveírt 19, 20, 21 és 22 éves ifjakkól az újonczok szakaszából miként állítottak ki.

Végzés: 175. Az Első Alispáni Hivatalhoz használat végett visszautasított.

Kelt az 1849. március 5-én s t. n. N. Kállóban tartott kormányzó bizottmányi üléseből.

Kiadta Kausay Károly mk. jegyző

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 289. db. 1849. III. 5.

454/c.

Nagykálló, 1848. december 9.

Szolgabíró Úr!

Kötelességébe teszem minden szakaszában lévő községekben az újoncz kiállítási őszveírást 3 nap alatt bémutatni. Jelentésével annak, hogy az őszveírottakból hány soroztatott bé, mennyi találtatott alkalmatlannak, és még mi számmal vannak, kik sorozat alá nem kerülvén, vizsgálat alatt nem voltak. Ennek tudása a kormányzatnak érdekében van, miután több községek azon ürügy alatt, hogy a qualificált²⁹¹ esztendősbökből kifogytak, illetőségekből máig is adósok, és ennek felsőbb rendelet folytán a többi községek által kell kipótoltatnia.

²⁹⁰ Az akta mellékleteként megtalálható az Oros, Tura, Gégény, Bogdány, Demecser, Kék, Megyer, Beszterec, Rád, Nagyhalász helységekben besorozandó 19, 20, 21 és 22 éves férfiak összeírása.

²⁹¹ qualificál, kvalifikál = kinyilvánít

Továbbá alább látni fogja, helységének az önkéntes csapat felruházásában a megye által előlegezett tartozását²⁹². Ebből mindazt, miről a községek nyugtatvánnyal nem igazolják, hogy maguk által szolgáltatott ki, 14 nap alatt szedje, és Sulyok Dániel pénztárnoknak fizesse be. Egyszersmind a kétholnapos adó beszédetését is szorgalmazván.

Költ N. Kállóban, december 9/848.

Péchy László mk. e. alispán

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 289. db. 1849. III. 5.

Rásó Lajos jelentése a birtokosok észrevételeiről a vasútvonal építése kapcsán

455.

Nagykálló, 1849. március 5.

Szolgabíró Rásó Lajos a vasútvonal irányába, az illető birtokosok által tett észrevételek tárgyabani jelentését bemutatván.

A Közlekedési Ministeriumhoz felterjesztetni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 177. sz.

A Nyírbátori járás 1. szakaszából, a lovasság részére begyűjtött nyergek

456.

Nagykálló, 1849. március 5.

Főszolgabíró Szilcz Lajos jelentvén, hogy szakaszába 32 nyeret szedvén be, azokat alispán Kállay Emánuel rendeletére Nyírbátorba szállította. Árát az illetők közötti felosztás végett kezéhez vette.

A jelentés első alispán Péchy Lászlóhoz használat végett visszautasítottatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 178. sz.

Vaja mezőváros lakosainak úrbéri sérelme

457/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Vaja m. városa közönsége 's a földes gazdák panaszolván, hogy csak 50 gazdák kaptak úrbéri földeket, legelőjök is posványos helyen adatott ki. Tanácsadásért folyamodnak.

A folyamodvány tartalmából a sérelem — melynek orvosoltatását folyamodók kívánnák — ki nem tűnván, folyamodók sérelme orvoslása tárgyában intézkedés nem tétethetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 188. sz.

²⁹² Ez az akta mellékleteként megtalálható.

457/b.
Vaja, 1848. május 3.

Tekintetes Nemes Vármegye
Különös Tisztelettel Érdeklő Nagykegyességű Uraink!

Ezelőtt számos évektől ólta Vaja m. városa, több mint 70 számból álló földes gazdák a régi úrbárium szerint /: M. Therézia! :/ használták mindenféle földjeiket, 's csak az 1846-ik évben lefolyt tagosító per útján, attóli használattól eselve gátoltattak meg. A megtörtént tagosítás által — amidőn jelenleg öszve hasonlítva a régiebb használattal — 50 valósult úrbéri jobbagynak csak annyi földmennyiség osztatott, amennyiről csak igen boldog és termő időben alig arathat. Egyre másra megkívántató elegendő kenyeret, 's a ns. katonaság részére megkívántató természetményeket is megvásárlani kénytelenítettik.

Ily súlyosan terhelve és számos viszonyokkal nyomasztón körülvéve, amidőn a legelőnk is — csekély kiterjedéséhez képest — majd csak nem többnyire vízállásos posványból áll, bátorkodunk alázatosan, megfontolt közakarattal helytálló igaz panaszinknak hatós és kegyelmes pártfogást — a fensőbb helyen is reményteljesen, a Tekintetes Vármegye méltányos intézkedése 's boldogító atyai tanácsa által — böicsen eszközölve szereztetni.

Mely kegyesen veendő böics és törvénytörő vigasztaló ítéletért — amidőn alázatosan esedeznénk — tartozó mély tisztelettel maradtunk

Vaján, május 3-án 1848.

A Tekintetes Ns. Vármegye Nagykegyességű Urainknak mélyen tisztelő alázatos szolgái:
az egész Vaja m. városa Közönsége 's földes gazdák

Hátirat: 188.; 55.

Tekintetes Nemes Zabolch Vármegye Mélyen Tisztelt Nagykegyességű Urainknak — böics vizsgálat és atyáskodó ítélet végett — benyújtandó legalázatosabb kérelmek a bent irt vajai földes gazdáknak

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 182. db. 1849.

Újfehértó mezőváros közönsége rendezett tanács alakítását kéri

458.
Nagykálló, 1849. március 5.

Újfehértó Közönsége városukba rendezett tanács alakításáért folyamodván.

A folyamodvány tárgyabani vizsgálat s véleményes jelentéstételre, Bezdédy László és Papp Antal szolgabíró kiküldetnek.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 190. sz.

Nagykálló előljárási aggódása újonccilletősége teljesíthetősége miatt

459/a.
Nagykálló, 1849. március 5.

N. Kálló városa előljárási panaszolván, hogy a városukbeli fiatalokú izraeliták a 4 éves katonaszolgálat kikerülése tekintetéből, az egyéves önkéntesek közé magokat besoroztat-

ván, ezáltal magokat a 4 évi katonai szolgálat alól kivonni kívánják. Azon önkénteseket Kálló városa, illetőségébe betudása mellett a 4 éves újonczok közé soroztatni kéri.

A folyamodványba érdeklett önkéntesek a megye illetőségébe — az ország kormánya által — betudatván, az emelt panasz megszüntetése iránti intézkedés szüksége elenyészett.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 207. sz.

459/b.

Nagykálló, 1848. szeptember 4.

Mélyen Tisztelt Elnök Úr, 's Választmányi Gyűlés!

Ezen fényes Zabolch megye által a — haza védelmére megkívántató 40.000 főből álló — fegyveres nép száma kiegészítésére ajánlott 1000 újonczokból, ezen N. Kálló városára kivetett 28 egyéneket — minekutána ezen város pontosan a sürgető környülményekhez képest — mint csak egy évig szolgálándók kiállítván, hogy ismét hatvanezer újoncz a 19 és 20 évesekből kiállítatni parancsoltatik. Az eránt értesítettvén meg pedig 6 évekig szolgálándók, hogy ezen újabbi rendeletet különösen az izraeliták megtudták, több fiatalok azok közül magokat az egy évig szolgálándók közé besoroztatták, így akarják mesterségesen kikerülni a hat évekig tartó katonai szolgálatot.

Mínthogy pedig ezen városra esett mennyiség száma egészen bétöltve, 's az illető katonai parancsnoknak beszámolva van.

Egész alázattal felkérjük a tisztelt Elnök Urat 's a Választmányi Gyűlést, hogy azon szám feletti 's a hatévi szolgálatot a megírt módon kikerülni akaró ifjonczokat — mint feleslegeseket — a 28 egyének közül kisoroztatni, 's a 60.000 főből ezen városra eső mennyiség számába béiktattatni, 's ezeránt fogatosan intézkedni méltóztasson.

Teljes tisztelettel maradtunk N. Kállóban szeptember hó 4-kén 1848.

A mélyen tisztelt Elnök Úrnak 's Választmányi Gyűlésnek alázatos szolgálái

N. Kálló Város Tanácsa

Hátirat: 207. Szept. 4. 1848.; 222.

Nemes Zabolch Megye Kormányzói Hivatalához, 's Választmányi Gyűléséhez sat. alázatos folyamodása a bent írt Elöljáróságnak.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 184. db. 1849.

Vatay József és Farkas László katonai előléptetésének ajánlása

460/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Vatay József és Farkas László, a katonaságnáli előléptetés végett ajánltatásukért folyamodnak.

A folyamodók előléptetése eszközölve lévén, a folyamodvány tudományul vétetett.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 208. sz.

460/b.

Nagykálló, 1848. szeptember 29.

Tisztelt Választmányi Bizottság!

Én az oskolai pályán — szabolcsi lakos — Vatay József három évet betöltött togátus²⁹³ diáktanuló, úgy szinte én Farkas László két évet, kik előtt most már az oskolai tudományos haladás a hazánkat s annak csendét dúló vész miatt pangásba van, útja is az ifjú tanulók előtt zárva van. Ifjúi időnket a haza felett tornyosuló évszakok alatt csak hasztalan vesztegelnénk.

Mink tehát, említett ifjak ez időket hasznosan, mégpedig a haza hasznára, az ellen feltámadt vészek, mi tőlünk — Isten segedelme, a magunk buzgó indulatából származott — testi erőnk s észbéli tehetségünkkel háritani kívánjuk. Mely oknál fogva országos rendelet szerént állítandó sorkatonák sorozásába neveinket beírni ajánljuk oly kérelmeink mellett, hogy a Tisztelt Választmányi Bizottság légyen kegyes tekintetbe venni azt, hogy mink a folytathatandó vagy majd lehető tanulási téren érhető célunkat hátrább tesszük, mint hazánk vészben forgó állása mellett hazafi szeretettel fel ne lépünk. Mire nézve alázatos kérelmeinket nyújtjuk a Tisztelt Választmányi Bizottság minden egyéneihez, hogy mellettünk ajánlataikat a felsőbbbségi hatósághoz méltóztassanak kegyesen eszközölni, s atyáskodásokat vélünk hazafiaival éreztetőleg közleni. Akik mély tisztelettel maradtunk, s vagyunk

N. Kállóba, 1848. szept. hó 29-kén.

A Tisztelt Választmányi Bizottságnak alázatos szolgálái

Vatay József és Farkas László

Hátirat: 208. Szeptember 28-án 1848.; 225.

A Tisztelt Választmányi Bizottsághoz nyújtandó kérelmeik a bent írtaknak.

Eredeti beadvány. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 185. db. 1849.*

*Nyíregyháza elöljárósága kéri a Közlöny című hivatalos lap
vármegyei költségén való megrendelését*

461.

Nagykálló, 1849. március 5.

Nyíregyháza Városa Közönsége a Közlöny című hivatalos lapnak városuk részére, a megye pénztára költségére leendő megrendelését kérvén.

Mennyibe a Város Közönsége országgyűlési követet a megyei hatóságtól függetlenül választ, mint vagyonos közönség megyei rendelkezés alatt nem álló pénztárral is bír, a folyamodó közönség a kért hivatalos lapnak, saját pénztára költségére leendő megrendelésére utasítatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 211. sz.*

²⁹³ toga, tóga = a XIX. sz. közepéig a református bentlakó nagy diákok palástszerű bő felső ruhája

Komoró község saját költségére megrendelte a Közlöny című hivatalos lapot

462/a.

Nagykálló, 1849. március 5.

Komoró Helysége Közönsége a Közlöny című hivatalos lapnak, önmaguk költségére lett megrendelését tudatván. Az eddig Komoró, Pap, Litke, Jéke helységek részére járt Közlönyt a többi 3-om község tulajdonául tekintetni, s községöket annak megszerzési ára fedezéséből kihagyni kéri.

A folyamodványbeli panasz megszüntetve lévén, a kérelem tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. III. 5. kb. jkv. 212. sz.

462/b.

Komoró, 1848. december 15.

Tisztelt Igazgató Bizottmány!

Félévi tapasztalás meggyőzővén bennünket arról, hogy a Közlöny hivatalos lap a most divatozó mód szerint céljának és rendeltetésének meg nem felel. Minthogy:

a./ Mi rendesen két-három hét múlva kaptuk ennek némely számát — akkor midőn már egy újság lenni megszűnt —, s a helység kebelébe egyeseknek járó hirlapból már az egésznek tartalmát tudtuk. Némely 's legtöbb számokat pedig soha nem láttunk.

b./ Ezen felyül pedig roppant terhesül feküdt reánk a küldőtöli teher is, minthogy nekünk a Közlönyt Litkén keresztül Papra — a hazánk jó egy mérföldnyi távolságra eső harmadik helységbe — kellett küldözgetnünk, úgy hogy a hordozással eltöltendett napszámok sokkal többbe kerülnek, mint a Közlöny megszerzési ára.

Ezeknél fogva elhatároztuk, hogy helységünk számára különösen fogunk egy Közlönyt hozatni, és

erre már az elő fizetést meg is tevén. Tisztelettel kérjük a Tisztelt Igazgató Bizottmányt, hogy helységünket az eddig megállapított rend szerint négy helységekkel közösen fizetendő pénzfizetéstől felmenteni, 's az eddig helységünknek küldözgetett Közlönyt Litke, Pap, Jéke helységek közös tulajdonául hagyni, s ezek iránt intézkedni méltóztassék.

Komoró, 1848. dec. 15.

Alázatos szolgálói Komoró Helység Közönsége

Hátirat: 212. Dec. 15/848.; 234.

Szabolcs Megye Igazgat. Bizottmányához Komoró helység a Közlöny tárgyában.

Megszűnt a panasz.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 187. db. 1849.

Medve János gyulaji lakos erőszakkal történt újoncozása

463.

Gyulaj, 1849. március 9.

Tekéntetes Első Alispán Úr, Kegyes Pártfogó Uram!

Kegyes színe eleibe, mint szegény árva pártfogásért alázatosan folyamodom, mivel engemet a gyulaji bírák erőszakosan behoztak és be is írtak honvédnek. Pedig 34 éves va-

gyok, 's csak 3 esztendő olta szolgálgtam Gyulajon. Ófejértői születés vagyok, se apám, se anyám. Mind a két testvérem önkéntes katona, egyedül magam vagyok. Tegnap előtt behozták a gyulaji bírák két gazdaember fiát is, kikre ott a nyíl kijött. De azokat be sem mutatták, hanem engemet és egy tóth embert — ki Gyulajba tsak levelet hozott — soroltattak be helyettek. Mire nézve:

Térdeimről nagy alázattal esedezem kegyes színe előtt, hogyha engemet, mint erőszakosan behozottat, 's nem is gyulaji születést ezen honvédségtől felmentetni, 's szabadon bocsájtatni kegyesen méltóztatna.

Háládatos tisztelettel lévén: N. Kállóba 9. március 1849.

Tekintetes Első Alispán Úrnak alázatos árva szolgálja:

Medve János új honvéd

Hátirat: Március 10/849.

Tekintetes Péchújfalusi Péchy László Úrhoz, T. Nemes Zabolch Vármegye Első Alispánjához alázatos folyamodása a bent írtak.

Finta Márton Úr adjon véleményyt, hogy e bent írtak valóban úgy történtek-e.

N. Kálló, m. f. Péchy mk. E. Alispán

Gyulaj helysége előljárói 7-ik márciusba béhozták — minden tisztviselői sorozólevél nélkül — Medve Jánost és azt a tót embert, kiről maga tisztelt e. alispány úr rendelte, hogy erővel senkit verbuválás színe alatt béadni nem lehet. De én azt a környülményt, hogy gazda fiaik lettek volna itt eldugva, nem tudom. Mindazon által megvizsgálást érdemlő feljelentés lévén Medve János által. Papik György és Lengyel János idebent volt Esküdt Emberek bérrendelődhetnek. A Medve János által most előadott és bent voltaknap állított K. Molnárné, fiával Andrással, és Lengyel Andrásné, András fiával együtt.

N. Kálló, március 10-ik. Finta Márton mk. polgári biztos

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. III. 9.

***Szunyoghy Rudolf újfehértói birtokos, a Jókai Mór szerkesztette
„Esti Lapok”-ért kezességet vállal***

464.

Nagykálló, 1849. március 15.

1849-ik évi március 15-én N. Kállóban tart. honvéd bizottmányi ülésben.

Szunyoghy Rudolfnak, a Jókai Mór által szerkezett, 's Esti Lapok cím alatt kijött hírlapért, Újfehértó m. város határában, az úgynevezett Szegegyházán lévő birtokából 300 holdra fektetett kezes, illetőleg pedig szerződvényi levele betáblázás végett bemutatván.

Ezen kezességi oklevél törvény értelmében 's ideiglenesen betáblázott, és a betáblázási jegyzőkönyvbe 572-ik sz. alatt beíratott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 248. db. 1849.; 1849. III. 15. hb. jkv. 64. sz.

**Pózner Antal gyulaházi birtoka hasznának összeírása,
a lánya házasságához szükséges, kötelezvény kiállítása miatt**

465/a.

Nagykálló, 1849. március 15.

Pózner Antalnak biztosító kötelezvénye, mely szerént Erzsébet leányának Hodászy Sándor huszár főszázadossal leendő házassági egybekelése esetére, 200 pft. évi jövedelmet kötelez, 's azt megyebeli Gyulaházán lévő, 's Becske Lajos szolgabíró és Fodor Károly esküdtnek mellékelt összeírása nyomán kimutatott jószágára biztosításképpen fekteti, betáblázás végett elő mutattatván.

Ezen biztosító kötelezvény a mellékelt összeírással együtt, törvény értelmében 's ideiglenesen betábláztatott, és a betáblázási jegyzőkönyvbe 573. 's 574-ik számok alatt beiktattott.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 248. db. 1849.; 1849. III. 15. hb. jkv. 65. sz.

465/b.

Gyulaháza, 1849. március 6.

Alólírottak, Pózner Antal úr által felszólíttatván avégett, hogy ezen Szabolcs megyébe kebelezett Gyulaháza helységébe 's határán találtató birtokát hitelesen írának össze. Az alól kitett helyen és időben, Mező Péter főbíró, Jósza György, Szentmiklósi András és Bodonyi György hiteseket, mint Gyulaháza helysége bíráit, 's Doverl Antal jegyzőt magunkhoz vevén, — a kívánt összeírást az ő jelenlétökbé ekképpen folytattuk, 's a jelenlévők hitvallási utasítása szerént az összeíratni kívánt birtok jövedelmét ekképpen állapítottuk meg.

A tagosítási telekkönyv bizonyítása szerént, az összeírató Pózner Antal úrnak gyulaházi külső és belső fekvő birtoka ekképpen találtatik.

Sorszám	Nevezettek	□-ölek	osztályozott hold		1200 □-öles hold	
1.	Régi anya telek	1345	1	1/8	1	1/8
2.	Gyep telek	3651	3	2/8	3	-
3.	Szőlő föld	680	-	3/8	-	5/8
4.	Zsellér legelője	900	-	6/8	-	6/8
5.	Külső szántóföldbeli tagos birtok	40988	37	2/8	34	1/8
6.	Nádvágó rét	3312	3	-	2	6/8
	Öszveg	50876	45	6/8	42	3/8

Ezen birtok, a jelenlévő bírának tudomása és állítása szerént, az összeírató Pózner Antal úrnak őseitől öröklött, minden kérdésen kívüli kizáró tulajdona, hozzá senki másnak semmi joga, 's adóssággal tudokra terhelve nincs.

A belső telken találtatik.

Sor- szám	Megnevezés	Ezüst pénz	
		Ft.	xr.
1.	Egy igen jó állapotba lévő száraz malom, mely kedvező helyzeténél fogva a jelen levők állítása szerint, a molnár részen kívül, az öszveírató úr számára jövedelmez 24 köből gabonát, minek egy harmadát a malomigazgatás és feltartásra leszámítva, marad tisztán 16 köb. gabona, minek közép ára köblit 3 pengő forintjával számítva teszen.	58	
2.	Ugyan csak a belső telken találtatik egy tíz öles hosszú középszerű állapotba lévő náddal és szalmával fedett kő kéményes pacsit ház, mely 100 ezüst ft-okba becsültetik; egyéb iránt a benne lakó zsellér, a házért és kertért fizet évenként 16 ezüst ft-kat, négy ezüst ft-kat pedig évenként a házigazgatásra és feltartásra lehúzva marad tiszta jövedelmül.	12	
3.	A majorságbeli egy tagba levő 34 1/8 hold, 1200 négyszögöles szántó föld a jelenlevők bizonyítása szerint a legjobb minőségű minden feltétel nélkül, mindenkor használható 1-ső osztályozatú sík egyenes és búzát is trágyázás nélkül megtermő föld, — mely a jelenlevők előadása szerint közép számítással nyolcz magot megad, — három nyomásra használtatván megerem gabonát évenként 88 köblöt, melynek felét vetőmagra, szántásra, aratásra, cséplésre a szalmája árát pedig behordásra lehúzván, marad tisztán 44 köből, minek közép ára köblit 3 forintjával számítva teszen.	132	
4.	A tavaszi nyomás burgonyavetéssel használtatván, a jelen levők állítása szerint minden hold meg ad 20 köb. burgonyát, 's így összesen 220 köblöt, — minek felét a vetésre, szántásra, kapálásra és felszedésre lehúzván, marad tisztán 110 köből, minek vidéki folyó ára, köblit 48 xr-okkal számítva tesz.	88	
5.	A Nádvágo réten megerem évenként 1000 kéve nád, mit a lakosok felébe mindenkor levágnak és behordanak, nád bejön így 500 kéve, minek 100 kévéje 1 pengő forintjával mindig elkél.	5	
6.	A 3 holdat tevő gyeptelek, a zsellérlegelővel, mi szinte az öszveírató úr használatába van, mindig burgonyával vettetik, mi a fentebbi számítás szerint megerem évenként 80 köblöt, mivel felét szinte mint fentebb le húzván, marad tisztán 40 köből, minek ára mint fentebb.	32	
7.	A szőlő rossz állapotba van 's jövedelme ki nem tétetik.	—	
8.	A harmadik nyomás mint ugar legelőül használtatván egy nyári haszna.	8	
9.	A kir. kisebb haszonvételek jövedelméből ezen birtok után, mint egy egész arányosítási belső telek után van jelenleg évenként.	2	34
	Jövedelmi öszveg:	337	34
	Ezen öszveírt birtok mívelésére fordítani kellő költségek a terményekből kihúzva lévén, egyéb terheltetése ezen birtoknak a kerülő tartáson kívül nincs, aki egyébiránt több szomszéd tagos birtokokkal közösen fizettetvén ezen birtokot terhelő kerülőbér évenként teszen 8 ezüst forintokat.	8	
	Tiszta jövedelem.	329	34

Mely öszveírás, hogy általunk ekképpen tétetett hitelesen bizonyítjuk.
Gyulaházán, 1849. márc. 6-án.

Szabolcs megye szolgabírója Becske Lajos mk.
Esküdtje Fodor Károly mk.

Hátirat: ./.; 574. Betáblázási jk. 65. Honv. Bizott. jk. A 66. sz. irat melléklete.
Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 248. db. 1849.

Fráter Józsefnek a Védereghez századosul ajánlása

466/a.

Nagykálló, 1849. március 19.

Fráter József nemzetőri volt százados, az őrnagyának mellékelt bizonyítványa nyomán, magát a Védereghez századosul ajánlatni kéri.

Forma szerint ajánlatni, 's az őrnagy bizonyítvány, használat végett visszaadatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 248. db. 1849.; 1849. III. 19. hb. jkv. 68. sz.

466/b.

Nagykálló, 1849. március 19.

Tisztelt Bizottmány!

A Szabolcsi szabadcsapatnál, úgy szintén a Nemzetőrségnél ismételve tett szolgálataim nyomán, ezen az ./. alatt tisztelettel ide mellékelt őrnagy bizonyítvány tekintetbe vétele mellett, tisztelettel folyamodok a Bizottmányhoz, a jelenleg felállítandó Védereghez századosul, az illető helyre leendő ajánlatásom eránt.

Tisztelettel maradván N. Kállóba, 19. március 1849.

Fráter József mk.

Hátirat: 68. Szabolcs Megye Bizottmányához intézett folyamodása a bent írtnak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 248. db. 1849.

466/c.

Nagykálló, 1849. március 19.

68.

Mi Szabolcs Megye Honvédelmi Bizottmánya, az alóírt helyen és időben azeránt ke-restetvén meg, nemzetőri volt százados Fráter József polgártársunk által, miszerint őt e megyében teljesített hadjárati szolgálata alkalmával kifejtett magaviseleténél fogva, a köze-lebb felállítandó Védereghez századosul ajánlanánk. Ahhoz képest a folyamodó kérését méltányolva, őrnagyának e részbe kiadott bizonyítványa, de saját tapasztalásunk nyomán is, Fráter József polgártársunkat, ki előbb a Szabolcsi szabadcsapatnál mint önkéntes, később pedig nemzetőrségünknel mint hadnagy, utóbb mint százados szolgált. Mint jó katonai egyént, fegyelemtartó főtisztet, szorgalmatos, értelmes és betsületes lelkületű hű hazafit,

minden általa megkeresendő előljáróknak és kormánytagoknak további alkalmazás végett jó lélekkel ajánljuk.

Kelt 1849-ik évi március 19-én N. Kállóba tart. bizottmányi ülésünkben.

Hátirat: 68. sz. irat melléklete.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 248. db. 1849.

***A megye újonchátralékának a 43. honvédszászlóaljba,
illetve a 13. (Hunyadi) huszárezredbe való beosztása***

467.

Nyíregyháza, 1849. március 21.

487/849.

Szabolcsi Teljhatalmú Kormánybiztos
Péchy László E. Alispán Úrnak!

A Hadügyministerium újonczozási osztályától 6271. sz. a. kelt, s hozzám intézett rendelet szerint Szabolcs megye által még kiállítandó 191 újonczok, a 43-ik zászlóalj kiegészítésére lesznek fordítandók. A lovassághoz alkalmas egyének azonban a 13-ik huszárezred tartalék századához, Nagy Károlyba szállítandók. Ezt kellő intézkedés végett Önnel ezennel tudatom.

Kelt Nyíregyházán, március 21. 849.

Bónis Sámuel mk. kormánybiztos

Hátirat: Márc. 22.

Nyíregyháza küldje. Kelt március 21. 849. este 7 ¼ óra. Fintor József mk. titkár

Címzés: 487. Szabolcsi teljhatalmú kormánybiztostól, Péchy László E. Alispán Úrnak hivatalból N. Kálló.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. III. 21.

***Sándor Mihály álhírterjesztő és a kormányzóelnök személyére
sértő kifejezést használó böcsi lakos püspökladányi letartóztatása***

468/a.

Püspökladány, 1849. március 25.

Tisztelt Főszolga Bíró Úr!

Sándor Mihály gyanús és lázasztó utazót, mint akinek rossz lelkűsége az idemlékelt tanúvallomásból kiviláglik, további rendelkezés végett Főszolga Bíró Úrhoz vason kísértetjük.

Mely jelentésünk mellett tisztelettel vagyunk

P. Ladányban, márc. 25-dikén 1849.

Fő Szolga Bíró Úrnak polgártársai
P. Ladány m. városa előljárói
Főbíró Bihari István mk.

Hátirat: 178.

Címzés: P. Ladány m. városa előljáróitól Nádudvari járás főszolgabírójának, T. Rásó Lajos Úrnak hivatalból Nádudvaron.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 611. db. 1849.

468/b.

Nádudvar, 1849. március 28.

Péchy László E. Alispány Úrnak!

Borsod megyei Böts helységéből való Sándor Mihályt, ki az idecsatolt vádiratok szerint hazug 's álhírek terjesztésével, 's az Országos Kormány Elnökének személye elleni sértő kifejezésekkel terheltetik, a Hadi Törvényszék eleibe leendő állítás végett őrizet alatt kísértetem.

Költ Nádudvaron, 28-án márc. 1849.

Rásó Lajos mk. főszolgabíró

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 611. db. 1849.

468/c.

Nádudvar, 1849. március 25.

1849-ik évi március 25-én Nádudvaron kivett önvallomás.

Kinek hívnak sat.?

Sándor Mihálynak hívnak, 33 éves református böcsi lakos vagyok Borsod vármegyébe.

Hogy merészelt olyan álhíreket terjegteni, hogy az ellenség Tiszafürednél van, 's ha 23-ikba nem, 24-ikbe által jön. 'S hogy Kossuthot is látta lóháton, hogy ment Debreczenbe katonáért, 's amellet Kossuthnak azt mondván, hogy bassza meg a kutyát.

Én mindazokat nem mondtam. Hanem hogy az ellenségről kérdezősködtek, hogy hol vagynak, az igaz hogy mondtam, hogy még kelmetek nem próbálták a sanyarúságot. Minket mindenünkből kirabolt a német, nem úgy, mint a Kossuth katonája, bassza meg a kutyát. 'S ezt a németekre értettem, mert a magyar katona nem bántott minket.

Hat ember foglya kendnek szemébe mondani, hogy azokat beszélte, azért jobb egyene-sen megvallani cselekedetét.

Megvallom egy kicsit boroskás voltam, de én azért azt nem mondtam, amit reám mondanak.

1849-ik év június hó 11-e N. Kállóba tartott Fenyítő Törvényszéken ez laponi vallomását általába megerősítette, a más lapon előadásának első részét visszavonta, az utolsót pedig áltájában megtartotta. Költ mint fent

Jegyz. Tatár Antal mk. m. aljegyző

Rásó Lajos mk. főszolgabíró

Folytatása márc. 27-én.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 611. db. 1849.

468/d.

Nádudvar, 1849. március 27.

1849-ik évi március 27-én Nádudvaron véghezvitt tisztí vizsgálat arról, mit tud a tanú, hogy Borsod megyei bötsi lakos Sándor Mihály folyó hó 24-én hol 's mit beszélt az ellenség állásáról. Beszélje elő letett hite után környülállásosan!

Első tanú Nagy Lajos 42 éves, református, P. ladányi lakos letett hite után vallja, hogy a múlt héten szombaton, azaz március 24-én a malomban örölvén, oda betért a kérdéses bötsi lakos Sándor Mihály, hol a tanún kívül Ör. Deme Sámuel, Deme Gábor, L. Szilágyi Bálint, V. Tóth Sándor és Rác Lajos is jelen voltak. 'S kérdezte a tanúktól, nem tudnak-é valaki-

nek eladó tinóit, mire Tanú azt felelte, hogy itten körül nem tud senkinek sem. Hanem V. Tóth Sándor mondta, hogy ő Péntek Sámuelnél tud négyet, mire azt felelte Sándor Mihály, hogy megnézi azt is, 's megveszi ha megszereti. Ezután dohányt kért, 's rágyújtván leült. 'S beszéd közbe Ör. Deme Sámuel kérdezte tőle, hogy van-é még ott ellenség? Mire azt felelte, hogy van bizony. Továbbá kérdezte Deme Sámuel, hogy pusztít-é, mire válaszolta, hogy pusztít bizony. Égeti, gyújtogatja a lakhelyeket, közelebb Fürednél is itt van az ellenség, ha ma által nem jött a Tiszán, hol minden bizonyial által jön. Kossuthot is láttam, hogy lóra ült, bassza meg a kutyát, Nádudvarnak nyargalt Debreczenbe katonaságért. Ezen józan ésszel mondott szavait tanúk nem szívelhetvén, 's el nem hallgathatván, a jelen volt L. Szilágyi Bálint tizedesnek köteletségébe tették, hogy jelentse fel az előjáráságnál, 's úgy osztán letartóztatódott.

Második tanú Ör. Deme Sámuel 62 éves, református, P. ladányi lakos

Harmadik tanú Deme Gábor 26 éves, református, P. ladányi lakos,

Negyedik tanú L. Szilágyi Bálint 46 éves, református, P. ladányi lakos,

Ötödik tanú V. Tóth Sándor 36 éves, református, P. ladányi lakos,

Hatodik tanú Rác Lajos 16 éves, református, P. ladányi lakos. Mindnyájan letett hitők után az első tanúval mindenkben egyezőleg vallanak.

Költ Nádudvaron, 27-én márc. 1849.

Rásó Lajos mk. főszolgabíró

Hátirat: Tanúvallomások

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 611. db. 1849.

468/e.

Nádudvar, 1849. március 27.

Márc. 27-én folytatólag.

Íme hat tanú hite után állítja 's mondja szemedbe, hogy a fentebb elősorolt szavakat mondottad 's beszélted, még pedig tiszta józanon. Azért valld meg egyenesen másokat lehangolni kívánó hazug hírterjesztésedet, 's az ország kormánya Elnökének személye ellen tett botránnyosan sértő kifejezéseidet.

Nem tudom mondtam-é, nem-é, de már látom, benne vagyok. Elösmerem hibáztam, hogy azt mondtam, a Mennyei Atyára bízom a dolgomat.

Hát ezen Úti Levelet hol vetted? Mi okon van abból a Tóth Mihály neve kitörölve? De különben is, ilyen formájú Útlevéllal a kormány rendelete ellenére utazni sem szabad. Azonba te bötsi lakos lévén, hogy adhattak neked Berzéken ilyen Úti Levelet?

Berzék egy fertály óra járásra van csak az én lakhelyemhez, azonba a berzéki bírós, Tóth György énnem Ipm, 's így ottan jól ösmertek. A petsétet az Ipm tette rá, még pedig minthogy ittas volt, kétszeresen ütötte rá. Az írást pedig egy oda való fiatal úri ember, ki bent van a Tanásba tette, 's ugyanaz törölte ki a Tóth Mihály nevét is az Úti Levélből, mivel restelt gyalogolni 's eljönni velem. Csak a pénzét, 300 pft-ot adott által, hogy vegyek neki rajta ökröt. Hogy pedig milyen Úti Levéllal lehet járn, én azt nem tudtam. Annyival is inkább, mivel Csegén is a kormánybiztos vagy miféle Úri ember ráírt, 's szabadon botsájtott. Költ mint fent.

Ugyanazon főszolgabíró

Hátirat: Sándor Mihály önvallomása. Törvénszék.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 611. db. 1849.

468/f.
Berzék, 1849. március 20.

Úti biztos levelünket előmutatók, Major Miklós, ~~Tóth Mihály~~²⁹⁴, Sós András és Sándor Mihály mennek Gyükér Jánossal magok dolgai végett. Tttes Szabolcs vármegyének több helységébe 's városaiba, melyre való nézve megkéretnek minden renden lévő felügyelők, hogy a megnevezett egyéneket, mint igaz járatúakat mindenütt minden feltartóztatás nélkül szabadon botsátsák, és alattvalóik által is botsájtassák menni, és viszont visszajönni a magok békés lakokba. Melyre való nézve kiadtuk ezen úti biztos levelünket nevünk aláírásával és helységünk petséjtjével meg erősítve.

Költ Berzéken, 20. március 1849.

Főbíró Tóth György, Hites Major Pál mk. P. H.

Hátirat: Látta Csege, 22/3. 1849. Papp László mk. felügyelő hadnagy.
Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 611. db. 1849.

468/g.
Nagykálló, 1849. június 11.

Kálló, június 11. 1849.

Kinek hívnak?

Sándor Mihály 32 éves, református, Borsod megyében kebelezett böcsi születés, s lakos.

Miér vagy bebörtönözve?

Lázító szavak emeltettek ellenem vádul.

Azon öszveg, mi betömlőczözésed alkalmával nálad találtatott, 's a várnagyi hivatalnál letetett, honnan került hozzád?

Major Miklós berzéki lakos adott 300 pft-ot, Róthman Mózes 100 pft. marha vásárlásra, hogy azon ökröket vévén a nyereségen megosztozunk. Így egyenesen az ő sajátjuk volt azon 1000 vft., mit nálam behozatalomkor találtak.

Voltál-e már büntetve?

Soha sem.

Mi vagyona van kendnek?

Úrbéri birtokom.

Kelt mint fent.

Tatár Tamás mk. r. esküdt.

1849-ik év június hó 11-én N. Kállóban tartott Fenyítő Törvényszéken előadását minde-
nekbe megtartotta.

Jegyz. Tatár Antal másod aljegyző

Hátirat: 892. Sándor Mihály önvallomása.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 611. db. 1849.

²⁹⁴ Tóth Mihály neve az eredeti iratban is áthúzva szerepel.

Özv. Juhász Istvánné panasza családfenntartó fiának besorozása miatt

469/a.

Tiszalök, 1849. március 28.

Tekintetes Polgári Biztos Úr, Kegyes Pártfogó Uram!

E folyó év január 11-én, a fiam iránti bizonyítványt folyó hó 27-én Kállay Ubul főszolgabíró úr előbe mutatván, azt parancsolta, hogy ha bár van is bizonyítványom, mégis bé kell menni a fiannak sorshúzás nélkül is.

Erre nézve alázatosan esedezem a Tekintetes Polgári Biztos Úr kegyes színe előtt, méltóztasson ritka nagylelkűségét velem éreztetni, és ismét bizonyítványt fiam iránt adni, hogy megnyughassak. Mely kegyes jótettet velem midőn éreztetné, maradtam

Kelt T. Lökön, 28-ik március 1849.

A Tekintetes Polgári Biztos Úrnak alázatos szolgája

Özv. Juhász Istvánné mk.

Hátirat: Tekintetes Finta Márton Polgári Biztos Úr kegyes színe eleibe nyújtandó esedezése a bent írtnak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. III. 28.

469/b.

Tiszalök, 1849. március 28

Tekintetes Első Alispán Úr, Kegyes Pártfogó Uram!

E folyó év, január 11-én kegyesen kiadott rendeletét, melyet egy fiam kibocsájtására adott, magamnál megtartottam. És most ismét, március 27-én fiamat, mint nem sorshúzás alá valót beparancsolta a járásbeli Szolgabíró Úr, holott mint bizonyítványom tartja, már 27 éves és családfenntartó.

Én, mint egy tehetetlen öreg özv. anya alázatosan Instálom a Tekintetes Első Alispán Urat, méltóztasson pártfogásába részesíteni. Tekintetbe vévén ügyemet, mely fiam nélkül koldusbotra jutand, és így özvegyi öreg életemet a legkeservebben és legszegényebben majd éhenhalással töltendem.

Erre nézve egész alázatossággal esedezek a Tekintetes Első Alispán Úr előtt nagylelkű pártfogásért. Mely alázatos kérelmem után maradtam

Kelt T. Lökön, március 28-án 1849.

A Tekintetes Első Alispán Úrnak alázatos szolgája

özvegy Juhász Istvánné mk.

Hátirat: Tekintetes Péchy László Első Alispán Úr kegyes színe eleibe nyújtandó esedezéssel a bent írtnak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. III. 28.

*A Szabolcs Vármegyei Száguldó Csapatnak
a felállítandó vármegyei lovasságba való beolvasztása*

470/a.

Nyíregyháza, 1849. március 29.

559/849.

Szabolcsi Teljhatalmú Kormánybiztostól
Péchy László Első Alispán Úrnak!

Nyíregyháza, március 29. 1849.

Kállay Emánuel száguldó csapat parancsnoka jelentést tevén, miszerént a csapatróli számadásai vizsgálatába a megyei számvevőszék bocsátkozni nem akarván, azt vizsgálat végett hozzám utasította. Miután az ezen csapat felőli különböző nézetek és bonyodalmak az által, hogy a kormány elnökéhez tett azon jelentésem, miszerént ezen csapat a Szabolcs megye által a nemzetőrség használata helyett felállítani ajánlott lovasságba lenne betudandó — a kormány elnökének másolatban itt rekesztett levelei szerint — helyben hagyatott, eloszlattattak. Melynek következtében ezen csapat megyeivé vált, de az alakítására fordított 40.000 forint összeg is a megyének kézbesítettett. Ennél fogvást hivatalosan felkérem, miszerint az említett csapatparancsnok számadását a megyei számvevőszék által vizsgáltassa meg. 'S ha ezen összegből még fennmaradna, addig míg — a Honvédelmi Bizottmánynak a Hadügyministerium útján érkezendő rendelete folytán, vagy — Szemere országos biztos úr rendeletéből ezen csapat az élelmezési költséggel ellátatnék, a csapat szükségei fedezésére megkívántató költséget kiszolgáltatni szíveskedjék.

Bónis Sámuel mk. kormánybiztos

Hátirat: Május 30/849.

Címzés: 559. Szabolcsi t. h. K. Biztostól, Péchy László E. Alispán Úrnak hivatalból N. Kállóba

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. III 30.

470/b.

Debrecen, 1849. február 13.

Másolat. 1946/e.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány elnöke, Bónis Sámuel kormánybiztosnak!

Önnek eddigi működéseire nézve a kormány méltányló elégtételt általánosságban kijelentvén, f. h. 12-ről 211. sz. a. kelt levelére vonatkozólag válaszom következtében fekszik.

A szabadcsapatnak, a megye által alakítandó száguldó lovasságba leendő beolvasztása által, a kormány minden — ezelőtt felmerült — nehézségeket elhárítva látván, tökéletesen megnyugtatta van, 's e részbeni eljárását helyesli. Aminthogy ennek folytán már a megyénél is olyan intézkedés tétetett, hogy azon 10.000 ft., melyet Ön a megyének átadott a megyei mozgó csapat költségeinek fedezésére, a kormány által ajánlott 40.000 ft-ba betudassék. Ehhez képest a bevásárolt lovaknak, a rendes lovassághozi átszolgáltatótását rendelő intézmény is természetesen megszüntetvén. sat.

Költ Debreczenbe, febr. 13-án 1849.

A Honvédelmi Bizottmány elnöke
Kossuth Lajos

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. III 30.

470/c.

Debrecen, 1849. február 16.

Másolat. 2116/e. 1849.

Bónis Samu Kormánybiztos Úrnak!

243. számú beces levelére Kállay Emánuel csapatját illetőleg, azok után miket febr. 12-kéről 211. sz. alatt kelt levelére nyomban másnap feleltem, nem látom szükségesnek az újabb intézkedést. Miután Önnek most említett levelébeni javaslatait 's intézkedéseit mind elfogadtam 's helyben hagytam, adván egyszersmind Kormánybiztos Úrnak kellő hatalmat és hatóságot e bonyolult dologban — szokott bölcsessége 's hazafiúi indulata szerint — a körülmények szerint intézkedni, igen szeretném tehát, ha már a dolgot bevégzettnek tekintetném. sat.

Debreczen, febr. 16. 849.

Kossuth Lajos elnök

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. III 30.

Nagy Mihályné kérelme rab férjének a honvédek közé való besorozásáért

471/a.

Nagykálló, 1849. április 2.

Más, ugyanazé²⁹⁵, március 5-ről 2729. sz. a., mely szerint Nagy Mihálynének raboskodó férje honvédek közé soroztatását kérő folyamodványa, a kérelem tárgyabani véleményes jelentéstétel végett közöltetik.

A rendelet mása tartalma foganatosítása végett, a mellékletekkel tisztügyész Komjáthi Pálnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 312. sz.

471/b.

Debrecen, 1849. március 5.

2729/e.

A Honvédelmi Bizottmány
Szabolcs Megye Közönségének!

Nagy Mihályné idezárt, 's az iránt benyújtott folyamodványa — mely szerint a kállói börtönbe raboskodó férjét a honvédek közé besoroztatni kéri — oly utasítással tétetik át, hogy a folyamodvány értelmében, a Kormány által ez esetekre vonatkozólag közretett rendeletek szerint intézkedés tétessék.

Kelt Debreczenben, március 5-én 1849.

A Honvédelmi Bizottmány nevében
az elnök távollétében Nyáry Pál mk. h. b. t.

Hátirat: 312. Március 7/849.; 487. Az illető tisztügyésznek véleményadásra.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 211. db. 1849.

²⁹⁵ Az Országos Honvédelmi Bizottmányé

Büte Ferenc acsádi lakos kérelme az önkéntes nemzetőrségtől való elbocsátásért

472/a.

Nagykálló, 1849. április 2.

Olv. a Hadügyministeriumnak március 3-ról 4734. sz. a. kelt rendelete, miszerént acsádi lakos Büte Ferencnek az önkéntes nemzetőrök közül elbocsájtását kérő folyamodványa, vizsgálat s intézkedés végett közöltetik.

A rendelet mása a mellékelt folyamodvánnyal, a kérelem tárgyabani vizsgálatával végett szolgabíró Jármly Endrének kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 314. sz.

472/b.

Debrecen, 1849. március 3.

4734. h. ü./82. n. ö.

A Hadügyministerium Nemzetőrségi Osztály főnöke
Szabolcs Vármegye Közönségének

Nagykállón

Debrecen, március 3-án 1849.

Büte Ferenc Szabolcs megyei önkénytes nemzetőr folyamodványa oly észrevétellel tétetik át a megye hatóságának, hogy — ha a kérelmezőnek előadott nyilatkozata valóságos, és az önkénytesek sorából elbocsájtása a megyének határozatival nem ellenkeznék — a Hadügyministerium Nemzetőrségi Osztályának nem lehet semmi ellenvetése, ha Büte Ferenc már csak az okból is haza eresztetik, mert őt mint salétromfőzőt jelen körülményekben az álladalom a hadias szolgálaton kívül is használhatja. Egyébiránt a megyének e tárgyabani intézkedésének a Hadügyministerium Nemzetőrségi Osztályávali közölése elváratik.

Kiss Károly mk. alezredes

Hátirat: 314. Március 6/1849.; 483.

Kérelme alaptalan lévén, visszakísértetett Debreczenbe a térparancsnoksághoz.

Jármly Endre szolgabíró vizsgálja meg.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 213. db. 1849.

Sulyán Ádám, Dániel, János és Pál névváltoztatása

473/a.

Nagykálló, 1849. április 2.

Olv. a Belügyministeriumnak febr. 28-ról 14. sz. a. kelt rendelete, mellyel Sulyán Ádám, Dániel, János és Pál vezetéknevők átváltoztatását kérő folyamodványa a kérelem megadása mellett oly utasítással küldetik meg, hogy a név átváltoztatásért fejenként járó, öszvesen 9 pengő forintot tevő öszveg bevétele eszközöltessék.

A rendelet mása tartalma teljesítése végett, a mellékelt folyamodvánnyal főszolgabíró Kállay Ubulnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 316. sz.

473/b.
Debrecen, 1849. február 28.

14/B.

Szabolcs megye Egyetemének

Vezetéknevük átváltoztatásáért esedező Sulyán János, Ádám, Pál és Dániel — kebelök-beli Nyíregyháza mezővárosi lakosok — hátrattal ellátott folyamodványát idemlékelve Önöknek kézbesítés végett oly utasítással teszem által, hogy miután folyamodóktól névváltoztatási díj fejében csupán 3 pft. küldetett be, tőlök a megengedett névváltoztatásért külön-külön járó 3 pft-ot, azaz a még hátralévő 9 pft-ot beszedetvén azt ide terjesszék.

Kelt Debreczenben, február 28-án 1849.

Belügyi Álladalmi Titkár
Zoltán János mk.

Hátirat: 316.; 499. Kállay főszolgabíró

Címzés: 14/B. A Belügyministeriumtól, Szabolch megye Egyetemének hivatalból Nagykállóra.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 215. db. 1849.

A Felső-Magyarország védelmére felállítandó hadsereg költségei fele részének az ottani törvényhatóságok, köztük Szabolcs általi átvállalása

474/a.
Nagykálló, 1849. április 2.

Olvastatott országos biztos Szemere Bertalan által kormánybiztos Bónis Sámuelhez intézett, f. évi márc. 26-ról kelt megkereső levél. Miszerént Felső-Magyarország vidéke — ellenséges csapatok beütésétől — megmentésére felállítani tervezett Védereg felállítási s élelmezési költségei fele részének Szepes, Gömör, Sáros, Abaúj, Torna, Borsod, Heves, Pest, Szabolcs, Zemplén, Ung megyék, s ezekben fekvő királyi városokkali aránylagos viselését e megye által megajánlatni kéri.

E megye egyes polgárainak minden áldozatai készségéről ott, hol a haza s alkotmányos lét védelme segédkez nyújtását veszi igénybe, meg lévén a Bizottmány győződve. Az alkotatni czélba vett Védereg kiállítási s élelmezési költsége fele részének, a Felső-Magyarországi Védereg felállítási tervébe kijelelt megyék s királyi városokkal egyetem-be, a kijelelt hatóságok — portái száma arányához képest — e megye portái után eső részbeni viselését — az u. n. Védereg kiegészítéséül alkalmazott Megyei Portyászó Lovascapat felszerelésére, e megye által fordított 40.000 pengő forint felszerelési költségnek, e megye költség illetőségébe betudása mellett — megajánlotta, s ezen határozat-ról az illető kormánybiztost kormányzó alispán Péchy László által értesíttetni rendelte.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 317. sz.

474/b.

Miskolc, 1849. március 26.

Másolat

Bónis Sámuel Kormánybiztos Úrnak

Önnek volt szerencsém megküldeni a Felső-Magyarországi Védereg tervét, 's abban hosszan kifejtém ezen intézett hasznait általában a hazára és különösen Felső-Magyarország megyéire, városaira, községeire, polgáira nézve. Ez a mi pánczélunk kisebb, sőt nagy hadtestek ellen is. Ez nem fogja engedni, hogy néhány száz száguldó is keserves zsarolókat tegyen rajtunk. Ez tartóztatja vissza Hurban csordáját jelenleg is, hogy beljebb nem nyomul, sőt már 600 fegyverzetet és 200 lovaszt küldhetvén ellene. Ez fogja azt e napokban végképp kiűzni a haza földéről. Már útban vannak Véderegeink, holnap Kassáig, holnapután Eperjesig nyomulnak.

De éppen mivel a Védereg különösebben Felső-Magyarország biztosítására, javaink és családaink megvédésére van felállítva, természetes, hogy annak költségeit is főleg nekünk /: t. i. Ung, Zemplén, Szabolcs, Borsod, Heves, Torna, Abaúj, Gömör, Szepes, Sáros megyéknek, és az ezekben levő k. városoknak /: kell viselnünk. Miután ez itten óvásunkra tartott állandó tábor, következőleg óhajtanám, hogyha az álladalom a szükséges kiadást előlegezi is, Szabolcs megyével mondatná ki Ön, miképpen a Védereg költségeinek felét a fenn nevezett t. hatóságokkal egyetembe /: melyek közül némely már nyilatkozott /: hazafiúi készséggel elvállalják.

Ez volt azon feltéti alap, melyen nekem ezen vállalatot meg kezdenem lehetett. 'S hogy az eszme népszerű és így szükséges volt, onnan világos, hogy a Védereg száma már a 2000 körül jár. Kérem Önt, mielébb szíveskedjék e nyilatkozatot meghozatni és azt velem közölni, hogy azok, kik e Véderegben Felső-Magyarországra nézve valami kedvezést látnának, hovaelőbb megnyugtattassanak, hogy mi minden teherből azt mi jogszerűleg illet, szívesen elvállaljuk.

Miskolcz, március 26-án 1849.

Szemere Bertalan f. m. o. t. h. országos biztos

Hátirat: 317. Április 2/849.

A tervbe vett 11 megye s abba eső királyi városok portája száma után eső mennyiséget. Szemere elnökileg.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 216. db. 1849.

*Néhány nyírbátori lakos kérelme az úrbéri viszonyok megszüntetéséért,
a só-, bor- és pálkamérés engedélyezéséért*

475/a.

Nagykálló, 1849. április 2.

Olv. a Honvédelmi Bizottmány márc. 14-ről 2931. sz. a. kelt rendelete, miszerént Kovács József, Kovács Károly, Szegedi János, Pekár János úrbéri viszonyok megszüntetését, só-, bor-, pálkamérés megengedtetését kérő folyamodványuk vizsgálatáról, s a szabad bormérés iránti kívánat törvénytelenységéről felvilágosítás végett közöltetik.

A rendelet mása tartalma teljesítése végett, a melléklettel fősolgabíró Szilcz Lajosnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 321. sz.

475/b.
Debrecen, 1849. március 14.

2931/e.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány
Szabolcs Megye Közönségének!

Kovács József, Kovács Károly, Szegedi János, Pekár János nyírbátori — Szabolcs megyei — polgároknak az úrbéri viszonyok megszüntetéséért 's a szabad só-, bor- és pálinkamerhetésért beadott folyamodása, — megvizsgálás, kellő elintézés végett — Szabolcs Megye Közönségének áttétetik oly megjegyzéssel, hogy a megye a folyamodókat azon kérelmük alaptalansága felől, hogy t. i. a bormérés megengedtessek, világosítsa fel.

Kelt Debreczenben március 14-én 1849.

A Honvédelmi Bizottmány nevében
's az elnök távollétében Nyáry Pál mk. h. b. t.

Hátirat: 321. Március 16/849.; 498. Szilcz főszolgabíró.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 218. db. 1849.

Tóth Sándor szováti lakos családfenntartó fiának katonaság alóli felmentése

476/a.
Nagykálló, 1849. április 2.

Olv. a Hadügyministeriumnak márc. 13-ról 5963. sz. a. kelt rendelete, miszerént szováthi lakos Tóth Sándor fiának, mint családfenntartójának katonaságtóli mentesítését tárgyazó folyamodványa intézkedés végett közöltetik.

Alispán Péchy László jelentvén, hogy szolgabírói vizsgálat nyomán a folyamodó fia mint családfenntartó lenne tekintendő, s ez okon annak a katonáskodástól elnökileg lett mentesítése mellett, Szováth községe más katona állítására utasítottat is. A rendelet tudományul vétetett. A határozat az újonczok besorozása alkalmávali figyelembetartás végett, besorozó polgári biztos Finta Mártonnak kiadatni rendeltetvén.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 322. sz.

476/b.
Debrecen, 1849. március 13.

5963. sz. /F. p.

Hadügyministerium
Szabolcs Megye Közönségének!

Debreczen, március 13-án 1849.

Tóth Sándor Szováth helység lakosának idezárt folyamodványa — melyben egyetlen fiát, 's családfenntartóját a katonáskodás alól felmenteni kéri — oly meghagyással tétetik át, hogy a folyamodvány 's a helység bizonyítása nyomán, hogy a folyamodónak egyetlen a kérdés alatt lévő fia, és az előregedett 's nyomorult szülőknek családfenntartójuk nincs, kellő vizsgálatot rendeljen.

'S azon esetre, ha a folyamodvány irányában fennforgó körülmények azonosoknak találtnak az előadottakkal, úgy még a helyettesítés sem kívántatván meg, hanem a törvény

szabályai szerint — mint katonáskodni nem tartozó — azonnal, egyszerűen felmentetik. Megjegyezvén itt, miszerént a megye által kiállítandó újonczok létszámának kiegészítése — a törvény által meghatározott szabályok szerint — fog a megye erélyessége 's igazságszeretete által eszközöltetni anélkül, hogy az egyes nyomorult helyzetbeliek kényteleníttessenek az illető helység hatóságának eljárása ellen a Ministeriumhoz folyamodni.

E rendeletem végrehajtása ezennel a megye hatóságára bízatik, 's az eredményről a folyamodvány visszaküldése mellett jelentése mielőbb elvárván.

Hadügyminister megbízásából Pétery mk. osztályigazgató

Hátirat: 322.; 497.

Folyamodó Tóth Sándor fia a főszolgabírói vizsgálat szerént családfenntartójának tekinthető lévén, jelen rendelet szerént a katonaságtól felmentetett. Szováth községének helyette másnak állítása kötelelességébe tétetett.

Március 22. 849. Elnökileg írva a rendelet számának.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 219. db. 1849.

476/c.

Debrecen, 1849. március 11.

5963/849.

Mélyen Tisztelt Hadügyministerium!

Szováth helységéből a 19-22 évesekből kiállítandó katonaság száma azon az okon nem telvén ki, mivel az ugyanezen évek nagy része ezen kiállítás előtt már önkéntes honvéddé lett. A helybeli előjárásnak e tárgyban adott folyamodványára, a ki nem teltek száma — a Tisztelt Hadügyministerium által — a helység részére oly módon hagyatott meg T. Szabolcs megyének elengedtetni, hogy azon hátralék a megye más helységeire vettessék ki, mely azonban most ugyanazon helység által rendeltetett a megye által kiállítani. A helység előjárói pedig midőn ezt másképpen nem teljesíthették volna, egyetlen Mihály fiunkat is beavattatták katonának.

Magam vak, feleségem dologtehetetlen 's vagyunk, melyből más tarthatna bennünket nincsen. Egyedül nevezett egyetlen fiunk tartott bennünket, kinek távoztával fájdalom és éhség miatt kell elvesznünk. Mely hogy be ne teljék rajtunk:

Esedezünk alázatosan Mélyen Tisztelt Hadügyministerium előtt, hogy — a törvény értelméhez ragaszkodván — egyetlen 's családfenntartó Mihály fiunkat a katonáskodás alól felmenteni méltóztassék.

Maradván Debreczenbe, március 11-én 1849.

Mélyen Tisztelt Hadügyministeriumnak alázatos szolgálja

Tóth Sándor és felesége, Sain Sára szováthi lakosok

Hátirat: 5963. 12/3. 849. Érkezett 12/3. 849.

A Mélyen Tisztelt Hadügyministeriumhoz Tóth Mihály családfenntartónak a katonáskodás alóli felmentéséért intézett esedezvényök szüleinek.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 219. db. 1849.

*A megsebesült és munkaképtelenné vált Dorogi Ferenc
Szabolcs vármegyei nemzetőr megjutalmazása*

477/a.

Nagykálló, 1849. április 2.

Más, ugyanazé²⁹⁶, márc. 28-ról 7977. sz. a. — miszerint sztrimbai²⁹⁷ csatába megsebesült, dologtehetetlenné lett Dorogi Ferenc nemzetőr megjutalmaztatása — tett alispáni felterjesztésre válaszoltatik, hogy az érdeklett ügyben intézkedés fog tétetni.

A rendelet mása, tartalmának az illető egyénneli közlése végett szolgabíró Jármly Endrének kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 328. sz.

477/b.

Debrecen, 1849. március 28.

7977. h. ü./177. n. ö.

A Hadügyminister
Szabolcs Megye Közönségének!

Debrecen, március 28-án 1849.

Péchy László megyei alispán úr az Országos Honvédelmi Bizottmányhoz előterjesztést tett, miszerint Dorogi Ferenc nemzetőr — aki a sztrimbai csatában kapott sebe következtében munka tehetetlen lett, 's így — a haza szolgálatában elnyomorodott polgárok részére meghatározott jutalomra igényt tart, hogy az álladalom részéről a megnevezett nemzetőr a jutalmazásban részesíttessék is.

Az alispán úr felterjesztése — az Országos Honvédelmi Bizottmánytól — tárgyalásra a Hadügyministeriumhoz utasítottatott, hol e tárgyban a szükséges lépések meg is fognak tétetni.

Ennyit az alispán úr felterjesztésére válaszul, és az elnyomorodott nemzetőr megnyugtatóására.

Hadügyminister Mészáros Lázár mk.

Hátirat: 328.; 536. Jármly Endre adja tudtára.

Címzés: n/ö. 7977. A Hadügyministeriumtól, Szabolcs Megye Közönségének hivatalból N. Kállón.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 234. db. 1849.

Bara István honvéd árvájának eltartása

478.

Nagykálló, 1849. április 2.

Bara Jánosné, a honvédek közé beállott István fia árvája tartása iránt kér intézkedést tétetni.

A folyamodvány szolgabíró Mikecz Pálnak, a folyamodványba érdeklett árva vagyona állása, életideje feletti vizsgálat, s anyja haláláról anyakönyvi kivonat bemutatása végett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 343. sz.

²⁹⁶ A Hadügyministeriumé

²⁹⁷ Sztrimbai csata = A románok és a szabadságharc magyar honvédei között 1848. nov. 18-án zajlott ütközet, ahol a magyarok a két és félszeres túlerővel szemben vereséget szenvedtek.

*A Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Bizottmány jelentése végzett munkájáról,
és jegyzőkönyveinek bemutatása 1849. márc. 6-tól április 3-ig*

479/a.

Nagykálló, 1849. április 2.

A Megyei Honvédelmi Bizottmány március 15-től április 3-áig terjedő jegyzőkönyvét bemutatja.

A bemutatott jegyzőkönyv a mellékelt iratokkal, a Kormányzó Bizottmány jegyzőkönyvéhez s irományaihoz csatoltatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 348. sz.

479/b.

Nagykálló, 1849. április 3.

Közgyűlési Bizottmány határozatánál fogva, időről időre tartozván e Bizottmány jegyzőkönyvét²⁹⁸ bemutatni. Jelenleg ezt annál inkább véli eszközlendőnek, mennyibe az illetők kívánságára e jegyzőkönyvbe betáblázások is történtek, 's ezen betáblázások csak e Közgyűlési Bizottmány tartása idejétől veszik elsőbbségi kezdetüket.

Kelt N. Kálló, ápril. 3. 1849.

Szabolcs Megye Honv. Bizottmánya

Hátirat: 348. Ápr. 3/849.; 372.

Szabolcs Megye Honv. Bizottmánya 1849-ik évi március 6-tól ápril. 3-ig terjedő jegyzőkönyveit bemutatja.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 248. db. 1849.

*Varga Zsuzsanna és özvegy Varga Mihályné eperjeskei majorsági lakosok pere,
Tatár István uradalmi tiszttal kegyetlenkedései és robotra hajtása miatt*

480/a.

Nagykálló, 1849. április 2.

A Kiszárdai járás 3-ik szakasza szolgabírója eperjeskei lakos Lovas²⁹⁹ Mihályné Varga Zsuzsanna és Özvegy Varga Mihálynénak, Tatár István és Jármay József elleni panaszos ügyökben véghez vitt tisztvi vizsgálatját, az Igazságügyi Ministeriumhoz leendő felterjesztés végett bemutatja.

Az Igazságügyi Ministeriumhoz felterjesztetni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 365. sz.

²⁹⁸ A jelzett mellékletből válogatott dokumentumokat, az illető honvédelmi bizottmányi jegyzőkönyv keltezése szerinti helyen, az esetleg hozzá csatlakozó egyéb típusú iratokkal együtt teszem közzé.

²⁹⁹ A vezetéknevét téves, helyesen Lévai

480/b.

Gyulaháza, 1849. március 18.

Eperjeskei lakos Lovas³⁰⁰ Mihályné Varga Zsuzsannának az Igazságügy Ministeriumhoz nyújtott azon panaszlevelére, hogy ő Tatár István úr által ok nélkül megverettetett; továbbá özv. Varga Mihálynének ugyanoda nyújtott azon panaszlevelére, hogy ő az úrbéri viszonyok minden megszüntetése mellett is Jármly József úr által robotra kényszerítették — az Igazságügyi Ministerium rendeletéből, a múlt évi szept. 11-én Nagy Kállóba tartott bizottmányi gyűlés 773-ik számú határozata által —, a Lovas Mihályné panaszát illetőleg az elkövetettnek állított kegyetlenkedés; az özvegy Varga Mihályné panaszát illetőleg pedig azon körülmény, ha vajon a panaszkozó majorsági telekbe lakik-e vagy úrbéri telken, megvizsgáltatni, 's a találandókról jelentés tétetni rendeltetvén. A Lovas Mihályné panaszja következésébe tett tisztí vizsgálatot az /. alatt; Tatár István úrnak nyilatkozatát, a //. alatti a/ csatolvánnyal; az özvegy Varga Mihályné panaszja következésébe azon kérdés iránt tett tisztí vizsgálatot, ha azon telek melytől Jármly József úr által a robotolás követeltetik úrbéri-é vagy majorsági, a ///. alatt, a többi irományokkal együtt az Igazságügyi Ministeriumhoz leendő felterjesztés végett, azon magány véleményemmel mutatom be, hogy özvegy Varga Mihályné a ///. alatti vizsgálat szerint majorságbeli telken lakván, követelése törvényellenes és alaptalan.

Kelt Gyulaházán, 1849. március 18-án

Becske Lajos mk. szolgabíró

Hátirat: 365. Március 24/849.; 357.

Szabolcs Megye Bizottmányához jelentése a Kisvárdai járás 3-ik szakasza szolgabírójának. Eperjeskei lakos Lovas Mihályné Varga Zsuzsanna és özvegy Varga Mihályné által az Igazságügyi Ministeriumhoz, Tatár István és Jármly József urak ellen nyújtott panaszlevelek következésébe megrendelt tisztí vizsgáladás bevégezése, 's annak az Igazságügyi Ministeriumhoz leendő felterjesztése iránt.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 357. db. 1849. III. 24.

480/c.

Eperjeske, 1848. augusztus 4.

Mélyen Tisztelt Minister Úr!
Kegyes Pártfogó Uram!

A legközelebb múlt országgyűlés után igen jól tudom — mert nálunk is kihirdettetett —, hogy Magyarország minden volt jobbágjai a robot és az ezzel járó úrbéri terhektől örökösön felmentettek.

Mégis folyó évi május hóban volt földesurunk, Jármly József úr tisztje Tatár Tamás³⁰¹ — férjem távollétében — hozzám jöven, nagy hatalommal úrdolgára menni kényszerített. Mít én részint igazságézerzetemben, részint mert egyedül lévén ágyban fekvő beteg anyámmal és gyönge csecsemő gyermekemmel, nem teljesíthetni kinyilatkoztattam. Mire nevezett tiszt házajtómat Tatár módra addig ütötte, míg az három darabra szakadván, egy darabja kisgyermekemet csaknem halálosan megütötte. Azután a házba rohanván beteg anyámat annyira megverte, hogy az ütések helyén teste megfeketedett, ezután egy cigány jobbággal a házból kivettette. Majd nekem esvén annyira elvert, hogy élethez is alig vala többé reménységem, mit a megyebeli kis várdai orvos, Gnantd úr látteletével annak idejében be is fogok bizonyítani.

³⁰⁰ A vezetéknev téves, helyesen Lévai

³⁰¹ A keresztnév téves, helyesen István

Alig gyógyultam azonban fel a súlyos veres okozta betegségemből, ismét robotra parancsoltattam, mit én most is — több másokkal együtt megtagadván — azonnal 2 pft-ig exequaltattunk³⁰².

Nemcsak én, de több hason sorsúak is számtalanszor folyamodtunk már a Megyei Bírósághoz ebbeli bajunk elintézése végett. De fájdalom, mindannyiszor sikertelen, mert itt a szegények még most sem hallgattatnak meg.

Esedezem azért alázatosan, méltóztassék a törvényeket lábbal tapodó Tatár Tamás tisztet urával együtt, mindhármónk sérelméért elégtételre szigorúan szorítani, 's a további robotra hajtástól keményen eltiltani, és mint törvényszegőket példásan megbüntetni.

Mély tisztelettel maradván Eperjeskén, aug. 4-én 1848.

Mélyen Tisztelt Minister Úrnak alázatos szolgálója

Varga Zsuzsanna Lévai Mihály neje.

Hátirat: 5871/Ig. Aug. 10. 1848.

Igazságügyi Minister Deák Ferenc Úrhoz folyamodása Szabolcs megyei eperjeskei lakos Varga Zsuzsanna Lévai Mihálynénak. Tatár Tamás uradalmi tiszt által rajta, kisgyermekén és édesanyján elkövetett kegyetlenkedéséért kér elégtételt, 's további robotolástól fölmentést.

Eredeti beadvány. — *SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 357. db. 1849. III. 24.*

480/d.

Kisvárdá, 1848. december 26.

Láttelelet

1848-ik év május 11-kén délután, Eperjeskén megvert Sajtos³⁰³ Mihálynét május 12-kén megvizsgálván, következőket találtam: bal lapoczkáján keresztül, úgy bal lapoczkája alján és bal 12-ik bordáján keresztül hátrafelé két czol³⁰⁴ hosszú veres törődések vannak. Jobb hónalja hátulján másfél czol hosszú kék veres törődés, és jobb hetedik bordája hajlásán egy czol hosszú veres törődés látszik. Bal váll ízesülésén, bal felkarja, könyök és kéztőízesülés felett különböző, másfél czolt túl nem haladó kék törődések vannak. Jobb felkarja közepén egy két czol hosszú kékes törődés van. Bal emlőjén egy tallér nagyságú kék veres törődés van. Bal czombján keresztül egy két czoll hosszú kékes törődés van.

Vélemény: A verésben semmi veszedelem nem volt, lelkiismeretesen bizonyítom.

Kis Várda, december 26-kán 1848.

Gnandt Jakab mk. Kleti³⁰⁵ orvos

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 357. db. 1849. III. 24.*

480/e.

Eperjeske, 1848. november 3.

Méltóságos Főispány Úr!

s Tisztelt Bizottmány! Nagy Kegyességű Uraim!

Az Egyenlőség és Szabadság honosítása ólta rajtam véghezvitt kegyetlenkedését Jármý József úr tisztjének, panaszolván szakaszbeli szolgabíró úr és Vitze Ispány³⁰⁶ Úrnak. Mely

³⁰² exqual, egzkekvál = végrehajt

³⁰³ A vezetéknev téves, helyesen Lévai

³⁰⁴ czoll, col, coll, hüvelyk, ujj = hosszsmérték, 25-27 mm

³⁰⁵ Bizonytalan olvasatú rövidítés.

panaszomra semmi vizsgálatást nyerni szerentsés nem lehettem, kéntelenítettem folyó év augusztus hó 10-kén országunk kormánya Igazságügy Ministeriumhoz sérelmem orvosolá-sáért folyamodni, mely sérelmemet alább írva felterjeszteni kívánok.

Ugyanis én, mint szellér teleken magam tulajdon házába lakván már 30 éve lefolyta alatt, amikor szegény férjemmel készpénzemen vásároltam. Mely szellér telek után éven-ként, mint más telkek után, változás nélkül 3-om köblös földet birtam, melyért gyalogszerbe érette a volt földesuraság Jármý Józsefnek hiány nélkül szolgáltam. Mely földet 1846-dik évbe tölem erővel elvette, hogy ökrös robotra fenyő szálokért a szalóki révbe nem mentem, mégpedig a föld már őszi vetőre kétszer lévén megszántva. Mely munkámért kifizetni biz-tatott, mely maig is fizetetlen van, de azért a robotot kívánsága szerént letöltöttem. S a Sza-badság bejövetele óta is a naponkénti robotra Executioval is szorítottunk. Nemcsak engem, hanem más szelléreket is, akik vonakodván menni, mivel a deputatio³⁰⁷ közöttünk egyenlő szabadságot hirdetvén, hogy a robottól valakik magok házába laknak, örökösen mentek vagyunk. Mely Szabadság megsemmisítése példás mutatasára, Jármý József volt földesúr gazdálkodó tisztjét, Tatár Istvánt házomra rohantatva, többes magával az ajtómat bétörvén, három darabba szakadva másfél éves csecsemő leányomra az ajtó egy része reá esvén, csak hogy ki nem végezte, melyet huzamos ideig kínos fájdalmok között sínlett. A házba betör-vén Tatár István nékem jövéen, úgy öszvetört fél hátom, hogy egy cigán kezébe úgy ada. Szoptatós leányomnak ismét néki esvén, azt is félhóton hagyta. Öszvevert testét bizonyítja nemes megye orvosa, kisvárdai lakos Gndt Jakab úr könyvébe felírásával folyó év április 10-kén. Azzal meg nem elégedvén, folyó év október elein minden némű házbeli vagy-on-káimat, természetnyeimet az utcára kirakatta a legveszedelmesebb vésznek, ahol is azólta több részi vagyonomnak az eső által veszedelmeztetik. T. i. egy szekér kukoricza pazar módra kiszóratott, egy köből paszuly, 3 negyed rész gabona, egy negyedrészt dió, egy véka száraz szilva, két kéve kivágott kender, 14 kéve vágatlan, ágybeli három derékalj, két dun-na, hat párna, négy lepedő, akibbe az ágyok voltak kötve, és egy festett lepedő, négy zsá-kom, melyek közül egybe volt rakva 15 pár csizmaszárak, két láda, egy szekrén, sütőtekenő, és gyúró, főrsztős tekenő, öszvesen hét darab kenyér szakító kosarak, hat paszulytartó, négy darab kenyérsütő lapát, szénvonó pemetével. Eszváta ahhoz felkészült szerekkel, szita, rosta, sat. A kolompért pedig nem engedte bevinni, melyeknek elpazarlásával örökös kol-dusbotra juttatni kívánt anélkül, hogy én tartoztam volna Jármý József úrnak. Még ő tarto-zott mai napig is három évek alatti feleslegi robotozásért, évenként három-három vft. és a fent írt szántott föld munkájáért. Úgy az évi kolompér termésnek felét elvévén, melyért az kívánt úrdolgát lejártam, mely volt 12 köből, erőszakkal elvitte tölem. Így nem adtam okot a tisztelt volt földesuraságnak a házamból kibötsülésre, mivel nem én, hanem ő volt — és most is — adósom a megírtak szerént. Mely sérelmem bepanaszlása után tett határozatát az Igazságügy Ministeriumnak, 5871-ik szám alatt leküldetvén tudakoztam a megyénél is, de a kiszóratásomat panaszlottam Főispány Úrnak folyó év október közepén. Ahonnanis vizsgálatást nyerék folyamodásom hátiratán, hogy örökömbé lakóházomba a szakaszbeli Becske Lajos szolgabíró úr helyheztesse vissza. Melyet elvívén a szolgabíró Becske Lajos úrhoz, aki is tölem Jármý József volt földesuramhoz elküldvén, melyet midőn kézbeadtam illetlen kifejezésekkel fogadta Főispány Úr rendeletét.

Melyre nézve mély alázatossággal esedezem a fent írt, leérkezett szám alatt kelt rendelés nyomán hivatalos kötelességeknek megfelelni. Méltatlan sérelmemet orvosolni, méltatlan szenvedéseinket, 's ez idő alatt munkánk elmulasztásával 's vagyonainkba okozott kárain-

³⁰⁶ vitze-, vicze-, vicispány = alispán

³⁰⁷ deputáció, deputáció = küldöttség

kat, 's ezek után tett költségeinkkel haladék nélkül kielégíttetni, a gyalázzal együtt a méltatlan sértegetőn pedig törvéntelen 's erőszakos tettéért elégtételt szolgáltatni kegyesen méltóztassék. Melyek után mély tisztelettel maradván 's vagyok

Eperjeskén, november hó 3-án 1848.

Méltóságos Főispány Úrnak 's Tisztelt Bizottmány nagy kegyességű Uraimnak alázatos szolgálja

született Balogh Zsuzsanna néhai Varga Mihály elmaradott özvegye

Hátirat: 5871. Beadva 8-ik november 1848.

Bemutattott november hó 6-án.

Miután a bent írt panaszkodó nő folyamodására, az Igazságügyi Ministerium részéről folyó évi augusztus 17-éről kelt nyomozat és jelentéstétel tárgyabani rendelet, a f. évi szeptember hó 11-én tartott bizottmányi ülés határozatából Becske Lajos főszolgabírónak intézkedés végett kiadatott. Helyettes szolgabíró Füzeséry Lőrinc úrnak ezennel meghagyatik, hogy a bent írt panaszkodó nőt — az Igazságügyi Ministerium részéről a tárgyban hozandó érdemleges intézkedése leérkeztéig — lakóhelyében háboríttatni ne engedje. Egyszermind a Becske Lajos szolgabíró által félbenhagyott nyomozat megtételével, e tárgyban adandó körülményes jelentéstétele hova hamarább elváratik.

Kelt N. Kállóban, november hó 6-án 1848.

Gr. Degenfeld Imre mk. főispán

Méltóságos gróf Degenfeld Imre úr magyar királyi tanácsos Zabolch megye főispánja sat. 's a Nemes Megye nagyérdemű tisztelt Bizottmánya nagy kegyességű urakhoz nyújtandó alázatos könyörgő levele a bent írtnak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 357. db. 1849. III. 24.

480/f.

Eperjeske, 1848. november 19.

Méltóságos Főispány Úr! Kegyelmes Uram!

Tekintetes Járm József úr Méltóságos Főispány Úr rendeletére is hajlékomba visszavonulni meg nem engedte, mire nézve újólág mély alázattal esedezem Méltóságod pártfogásáért. Ki egyéberánt alázatos tisztelettel maradok

Eperjeskén, 19-én nov. 1848.

Méltóságos Főispány Úrnak alázatos szolgálja

özv. Varga Mihályné

Hátirat: Bemutatva: november 24-én 848.

Méltóságos Gróf Degenfeld Imre Zabolch megyei Főispány Úrhoz intézett alázatos esedezése a bent írtnak.

Amennyiben a bent írt panaszkodó nőnek, az Igazságügyi Ministeriumhoz fölterjesztett folyamodására — a megyéhez leküldött felsőbb rendelet értelmében — teendő vizsgálat és körülményes jelentés, szakaszbeli szolgabíró Becske Lajos úrnak bizottmányilag meghagyatott. Szakaszbeli szolgabíró Füzeséri Lőrinc úrnak ezen vizsgálat megtétele ezennel és újólág kötelességébe tételik, adandó körülményes jelentése f. évi december 4-én tartandó bizottmányi ülésre okvetlenül beváratván. Az Igazságügyi Ministerium e tárgyban leküldendő érdemleges határozatáig a kérdéses ügy, a panasznak felsőbb helyre lett fölterjesztése előtti állapotában maradván. Kelt Tégláson, november hó 24-én 848.

Gr. Degenfeld Imre mk. főispán

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 357. db. 1849. III. 24.

480/g.
Eperjeske, 1848. december 20.

1848-ik évi dec. hó 20-án Eperjeskén tartott tisztí vizsgálat. Eperjeskei lakos özvegy Varga Mihálynének és leányának Varga Zsuzsannának, Tatár István úr általi megvertetése iránt.

Első tanú Haga János, 35 éves, ref. eperjeskei lakos meghiteltetvén vallja: hogy ez évi tavaszon a Jármly József úr udvarába dolgozván, Tatár István úr a tanút magával elhívta az özvegy Varga Mihályné házához, mint mondotta, majorságbeli zsellérért Jármly József úrnak úrdolgára hajtani. Az özvegyasszony házába Tatár István úrral a tanú bemenvén, Tatár István úr elsőbe azt mondotta neki: hallja kend, jöjjön kend úrdolgára, vagy valami cselédjét küldje el. Erre özvegy Varga Mihályné azt felelte: nem megyek én, se nem küldök, mert már Szabadság van, nem tartozik már senki úrdolgára menni. Erre Tatár István úr azt mondotta: hallja kend, csak az úrbéri jobbágyok és zsellérek nem kötelesek úrdolgozni, a majorságbeli emberek pedig mint amilyen kend is, tartoznak. Erre Varga Mihályné azt mondotta: akár tartoznak, akár nem, ő nem megyen, akárki parancsolja is, az úr pedig takarodjon a házamból mert mindjárt rosszul jár. A beszéd már ekkor hevesen folyván, egy Kócsi Ferencné nevű cigány asszony beugrott a házba, 's kérdezte hogy mi a baj. Ezen asszonyra pedig Tatár István úr reákiáltott 's a házból kihajtotta. 'S maga is utána kilépvén a házajtón, Varga Mihályné leányával együtt az ajtót bezárták belölről, 's Tatár István urat bebocsátani nem akarták. Mire Tatár István úr az ajtót benyomván, Varga Zsuzsi és az anyja, özvegy Varga Mihályné vasvillát szegeztek Tatár István úrnak, 's azt mondták: be nem menjen a házba, mert beleütik. Erre Tatár István úr meg bosszankodván, egy jegenyefáról egy kis ujjnyi gallyacskát letörvén, egyikre is, másokra is vagy kettőt ütött, de azt is maga védelmére kénytelen volt tenni, mert ha magát hagyta volna, a vasvillával megpiszkálták volna Tatár István urat.

Második tanú Pócsik Jánosné Tamás Zsuzsanna, 34 éves, ref. eperjeskei lakos meghiteltetvén vallja: hogy özvegy Varga Mihálynének szomszédjába lakván a kérdéses időbe, a házánál oda haza volt ugyan, de azért özvegy Varga Mihálynének 's leányának megvertetése hogy történt, nem látta, csak a nagy lármát és zivakodást hallotta.

Harmadik tanú Pethő Jánosné Tóth Erzsébet 35 éves, ref. eperjeskei lakos meghiteltetvén vallja, hogy özvegy Varga Mihálynének szomszédjába lakván a kérdéses időbe, azon asszonynak a házánál történt nagy lármára kiszaladt, 's látta a tanút, hogy a pitvarba Tatár István úr Varga Zsuzsival huzakodott, 's Tatár István úr Varga Zsuzsi felé egy vesszővel verdesett. Mi történt közöttük, 's a versengés mi úton kezdődött, azt a tanú nem látta.

Becske Lajos mk. szolgabíró

Hátirat: ./.; 657/849.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 357. db. 1849. III. 24.

480/h.
Eperjeske, 1848. december 20.

Tisztelt Szolgabíró Úr!

Eperjeskei lakos Varga Zsuzsanna Lévai Mihályné folyamodványára — melyben az állítólag rajta és anyján általam elkövetettnek ferdén feljelentett kegyetlenkedés miatti elégtételért, és a robot aluli fölmentéséért esedezik —, az Igazságügyi Ministeriumnak 5871. sz. alatt kelt rendelete által, a panasz iránti vizsgálat folytán a dolog miben létéről 's arról: vajon a folyamodó úrbéri, vagy majorság telken lakik-é, felvilágosító jelentés parantsoltatván.

Amennyiben a vizsgálat megtétele szolgabíró úr független köréhez tartozik, erről a dolog rendi és szerénységem távol tartván, de eljárásom törvényességének belérzete mellett ezt részemről is csak kívánnom kellettven.

Miután hazánk oltalmazásából — melyre én is, mint önykentes életemet áldozatul vittem — csak e napokba 's a szükség parancsaig megtértem, sietek következő felvilágosítást adni:

Hogy azon hely, melyen a panaszolkodó nő lakik, valósággal úri majorság telek legyen, annak igazolására bemutatom itt az eperjeskei szabályozó pör meghitelesített telekkönyvének kivonatát, melyből megtetszik, hogy éppen ezen hely — mely az urasági major és cselédházak közt fekszik — a felsőbb helyben hagyáson is keresztülment szabályozó pör által, úri majorság teleknek ösmertetett el.

Így tehát ettől a legközelebb alkotott törvények 's az Igazságügyi Ministeriumnak ennek értelmében kiadott többrendű parancsai szerint is, a robotot teljesíteni a panaszolkodó tartozott.

Én tehát törvényes és igazságos úton jártam. De kötelességemet is teljesítettem akkor, midőn a panaszolkodót robotra jönni szólítottam, mert ezzel ő, mint majorsági helyen lakó tartozott.

Sőt éppen a panaszolkodó követett el törvényteleniséget, midőn ezt megtagadta. Ki — mint előadása mutatja — a Szabadságot hirdető törvényeket balul és úgy magyarázta, mint-ha az ő tartozása is, ki már felsőbb helyeken is ilyennek ítélt majorság telken lakik, elenyésztetett volna. Nem csak

De azon vakmérőségre is vetemült, hogy midőn ötet törvényes tartozásának teljesítésére szólítanám, leányával vállvetve egy felkapott vasvillát szegezne reám, 's ha magamat nem oltalmazom, a dühösségig felbőszült asszony méreg alacsonyító bosszúját 's jegyeit kellene elviselnem.

Ekkor tehát nem csak jogosítva, de éppen kényszerítve voltam, hogy a hibátlan védelem mérsékletével éljek, 's egy jegyenye gallyal az ellenem mért vasvilla szúrásokat megakadályozzam. E részben is pedig tisztán a törvényesség révén állottam, mert hogy magamat gyáván és asszonyoktól megpiszkoltatni engedjem — midőn hibátlan védelemmel azt megelőzhettem —, azt a socialismus törvényei se kívánják.

Ennyiből áll a dolog. Mi lesz a vizsgálat eredménye? Nem tudom. De tiszt. szolgabíró úr tudomására mernék hivatkozni, mennyi zavart és bajt okozott eddig is a törvények félremagyarázatából eredett, 's a jelen zavaros körülmények között — midőn az igazságszolgáltatás a fegyvercsörgés robaja által elhallgattatott — közhatóságilag meg nem torolható Szabadékösség! Midőn a már eddig is mindenét áldozott néposztálytól még megmaradt kevés vagyonát is erőszakkal eltulajdonítani, a megelégedést nem ösmerő néposztály minden módon törekedik. Fogja-é ezt a törvényhozás elnézni, fogja-é őket a végrehajtó hatalom még több követelésekre ébreszteni? Nem tudom, de az eddig közbejött felsőbb rendeletek nyomán igen is kétlem.

Ezekben áll a fent forgó panaszra tett felvilágosításom, melynek a vizsgálati irományokkal együtt leendő felterjesztésére tisztelt Szolgabíró urat megkérem.

Eperjeske, 1848. dec. 20-ka

Tatár István sk.

Hátirat: Beadva dec. 21-én 1848.; //.; 657/849. Becske Lajos szolgabíró úrhoz

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 357. db. 1849. III. 24.

480/i.
Eperjeske, 1848. december 21.

Telekkönyve Eperjeske helysége határa tagos osztályának

Tettes Járm József Úr birtoka, melybe nem számítódnak az úrbéri külső illetmények.
A 2 3/8. Úrbéri Telek utáni Szántó föld, Kaszáló, Legelő, öszvesen 123 2/8. hold.

Bézsámítódnak a majorsági belső telkek:

Kováts házhely, if. Haga János czigány, Misku Mihály, özv. K. Varga Mihályné lakóhelye, sat.

Ezen Eperjeske helység tagosított³⁰⁸ földesúri birtokokat magában foglaló Telekkönyvét — ami után a benne levő kiszámításokat a határbeli dülők osztályozatához képest helyeseknek, 's a kitett mértékeket mind a térképpel, mind a hely színével egyezőnek találtuk — ezennel meghitelesítettük Eperjeskén, 1847. november 20-án. Tek. Szabolcs megye szolgabírója Becske Lajos ph. ugyanazon nemes vármegye esküdtje, Somlyódy Lajos ph., Tarczai Dániel hitelesítő mérnök ph.

1848-ik év dec. hó 21-én Eperjeskén ezen telekkönyvi kivonat az eredetivel általam egyezőnek találtatott, bizonyítom u. m. f.

Becske Lajos mk. szolgabíró

Hátirat: a./ 657/849.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 357. db. 1849. III. 24.

480/j.
Eperjeske, 1848. december 20.

1848-ik év dec. hó 20-án Eperjeskén tett tisztvi vizsgálatáról.

Hogy azon lakhely, melyen itt Eperjeskén özvegy Varga Mihályné lakott, zsellértelek é vagy majorsági, 's ki által bíratik jelenleg.

Első tanú Bernáth Ferenc főbíró 49 éves, ref. eperjeskei lakos.

Második tanú Aros András ref., 30 éves főesküdt.

Harmadik tanú Rontó Halász János 50 éves, ref. hites.

Negyedik tanú Halász Mihály 60 éves, ref. hites.

Mindnyájan Eperjeske helysége bírái meghiteltetvén egyenlően vallják, hogy a kérdéses lakhely Járm József úrnak majorsági zsellértelek, mely a nevezett úrnak udvari cseléd házai között van, s utána a tagosítás alkalmával semmi zselléri, legelőbeli illetőség nem is adatott.

Kelt mint fent.

Becske Lajos mk. szolgabíró

Hátirat: III.; 657/849.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 357. db. 1849. III. 24.

³⁰⁸ tagosítás = az egy település határában fekvő, egyazon személy tulajdonában lévő birtokparcelláknak, csere útján, egy tagban való kiadása.

480/k.
Debrecen, 1849. április 23.

657/Ig.

Az Igazságügyi Ministeriumtól
Szabolcs Vármegye Közönségének!

Eperjeskei lakos Lévai Mihályné született Varga Zsuzsannának abbeli folyamodványára, melynél fogva rajta 's gyermekein Tatár Tamás³⁰⁹ által elkövetett kegyetlenségeket orvosoltatni kéri, 's úri szolgálatokrai kényszerítés ellen panaszkodik, f. évi ápril. 2-ről 365. sz. a. ideterjesztett irományok azzal küldetnek vissza e Megye Közönségének, hogy amennyiben folyamodónő magát a további úrszolgálatoktól felmentetni kéri — a f. é. 5194. sz. a. kelt és a Közlöny 85. számában kihirdetett kormányelnöki rendelethez képest —, e kérelme iránt intézkedjék. Mi pedig Tatár Tamás uradalmi tiszt által történt megveretése iránti panaszát illeti, ötet e részbeni sérelmének a törvény rendes útján eszközzendő orvoslására utasítsa, mi végett ha tisztí pártfogásért esedeznék, azt részére rendelje meg.

Kelt Debreczenben, április 23-án 1849.

Igazságügyi Osztályfőnök
Nagy Károly mk.

Hátirat: 450. Április 25-én 1849.; 582.

A rendelet mása az iratokkal az Alispáni Hivatalnak — a panaszolókozó értesítése végett —, a szakaszbeli szolgabírónak a parancs mása szinte kiadatik.

Címzés: 657/Ig. Az Igazságügyi Ministeriumtól, Szabolcs Vármegye Közönségének hivatalosan Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 318. db. 1849.*

Egy Berkesz és Ungvár között felállítandó postavonal terve

481.

Nagykálló, 1849. április 2.

Más, ugyanazé³¹⁰, melyben Kisvárdá városa hatóságának egy Berkesz és Ungvár között, Kisvárdán 's Záhonyon át felállítatni kért postavonal megállapítása tárgyában kelt folyamodása avégett tétetik át, hogy arról: vajon azon alkalommal, midőn a berkeszi 's naményi postavonalok felállítattak, nem valami fontos okok gördültek-é elő, melyek a Kisvárdán 's Záhonyon át, Ung 's Zemplén megyékkeli öszveköttetést elmellőzte, felvilágítás adódjék. Úgy a felállítandó postavonal czélszerűsége felől vélemény terjesztessék, egyúttal az e vonalban eső helységek távolságát a megye széléig hitelesen felméréssék, 's az utak minőségéről hiteles tudósítás tétessék.

Ezen rendelet mása a megküldött folyamodvánnyal együtt, a felterjesztetni kívánt adatok megszerzése, 's felterjesztés végetti bemutatása eszközzése végett, Péchy László első alispánnak kiadatni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 392. sz.*

³⁰⁹ A keresztnév téves, helyesen István

³¹⁰ Az Országos Honvédelmi Bizottmányé

*A Szabolcs vármegyei tisztviselők fizetésemelésének
és a fogatpénzük bevezetésének terve*

482.

Nagykálló, 1849. április 2.

A Belügyministerium rendelete, melyben e megyének folyó március 5-ről kelt azon felírására — melyben e megye tisztviselői fizetései javítására tervezett pótlékdíjak szabályozását, úgy a kényszerített tisztí fuvarozások eltörlése mellett indítványozott fogatpénzek kimutatása, jóváhagyás végett felterjesztetik — válaszoltatik, hogy bár létezzenek is a hivatal terhei és annak javadalmi közt számos aránytalanságok, melyek mihelyt a haza veszélyei elhárítva lesznek 's a belrendezésre nyugodt tér 's alkalom nyílik, a kor igényeihez képest lesznek elintézendők. Most azonban midőn minden erőt a haza megmentésének terhes gondja vesz igénybe, midőn valamint az álladalom saját pénzerejét, úgy az egyesek tehetségeit mindenek felett a hadsereg kiállítására kénytelen fordítani, most tehát hasonló fizetés felemeléseket — melyek a terhelt népet még jobban terhelnék, de jövődre nézve is vezérfonalul nem szolgálhatnának, sőt jelenleg kizárólag egy megyére alkalmazva máshol elégtelenséget idézhetnének elő — helybenhagyni nem lehet. Minélfogva e megye odautasítottik, hogy e tárgy rendszeres elintézéséig magát az eddig fennálló szabályokhoz alkalmazza.

Mi a fogatpénzeket illeti, erre nézve elvben osztozik. Azonban feltűnőnek találtatik az, hogy az általános szabály alól a fő- és alispáni hivatalok kivételén, holott az emberiség tekintetéből sokkal szükségesebb lenne az orvosok és alorvosokra nézve kivételt tenni. Kikre előáll azon aggodalom, hogy ha saját fuvaraikra lesznek szorítva, a szennyvedők gyakran kéntelenek lesznek az óhajtott segélyt nélkülözni. Miknek figyelembe vételével ezen tárgy újra tanácskozás alá vétetni, 's e részbe jelentést tétetni rendeltetik.

Ha bár e megye Közönsége, tisztviselői fizetése javítására tervezett pótlékdíjak eránt — közelébb hozott határozatában — kifejtett nézeteit, a felolvasott rendeletben elősorolt okok meg nem gyengíthették is, mindamellert annak további szorgalmazásától eláll. Miután azonban e megye a kényszerített előfogatozásnak készpénzzeli felváltását, e megye által tervezett tisztviselői fizetés javításától feltételezte, mert különben a békés időben — a tisztviselőink által felhasznált előfogatozási kiszámítás után tervezett pénzzeli felváltás által, a végrehajtandó dolgok megszorodása 's azoknak a felelősség terhe alatti végrehajtása miatt — tisztviselőinket a jótékonyág helyett anyagilag terhelnék. Nehogy tehát az igazság kiszolgáltatására nézve is ebből hátramaradás történjék, e megye az ezideig — törvényadta jognál fogva — gyakorlott kényszerített előfogatozásnál továbbra is meg kíván maradni. Azonban midőn a három törvényes éveken túl második évére szolgáló tisztviselőink közül némelyeket, anyagi végmegromlások 's elpusztulások nélkül — a becsület 's hazafi kötelességre való hivatkozással, kormányi rendelet 's megyei határozat mellett — a további szolgálatra törvénszerűleg kényszeríteni, az osztó igazság megtagadása nélkül nem lehetne. Ezeknek elősorolása mellett a Honvédelmi Bizottmány felkéretni határozott az eránt, hogy a három törvényes éveken túl második évére szolgáló tisztviselőink közül azokat, kik anyagi megromlások 's végelpusztulások nélkül tisztí hivatalokat tovább nem viselhetnék — okadatolt lemondó levelek beadása után —, az e tárgyban keletkezett kormányi rendelet alól kivenni méltóztassék.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 394. sz.

Kerekes András honvéd szolgálat alóli felmentése

483/a.

Nagykálló, 1849. április 2.

A Hadügyministerium rendelete, melyben a 43-ik zászlóaljbeli szolgáló honvéd Kerekes Andrásnak a katonáskodás alól, helyettesítés melletti elbocsájtása tudtul adatik.

Ezen rendelet mása Kerekes András elbocsájtott honvéd helyett eszközöndő helyettesítés végett, Szunyogh Ferenc szolgabírónak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. IV. 2. kb. jkv. 395. sz.

483/b.

Debrecen, 1849. március 23.

F. p. 6436.

Hadügyminister
Zabolch Közönségének!

Nagykállóban

Debrecen, március 23-án 1849.

Kerekes András 43-ik zászlóaljbeli honvédnek a katonáskodás alóli elbocsájtatása tárgyában kiküldött megyei törvényes bizonyosság — e hó 5-én 214-ik szám alatt kelt, 's a Ministeriumhoz e megye által pártolólág felterjesztett — vizsgálataiból kiderülvén, miszerént a törvény által megalapított szabályok szerint Kerekes András nélkülözhetlen családfőnek tekintetvén, a katonáskodás alól azon észrevétellel mentetett fel, hogy mielőtt elbocsájtatása megtörténnék, a helyettesítésnek — a már folyó év február 20-iki 33. számú Közlönyben kiadott 3219. szám alatti hadügyministeri rendelet következtében — tettleg megtörténni kell.

Mire nézve tehát ezennel felhívatik e megye Közönsége, hogy Kerekes András helyett egy más katonáskodni tartozó egyént az illető község által mielőbb állítson ki, 's felváltás végett a 43-ik zászlóalj parancsnokságához küldje el.

Mely ebbeli rendeletem iránt ez érdemben az illető katonai parancsnokság is utasítottat.

Mészáros Lázár mk.

Hátirat: 395. Március 26./1849.; 527. Szunyogh szolgabírónak

Címzés: F/p. 6434. A Hadügyministeriumtól, Szabolcs Megye Közönségének hivatalból N. Kállón.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 286. db. 1849.

A rakamazi táborból megszőkött nemzetőrök

484/a.

Tass, 1849. április 13.

Tisztelt Első Alispán Úr!

A rakamazi állomásról elszőkött bákai lakos Jónás András, Szalai Imre és Baksa András nemzetőröket, hivatalos felszólíttatásom rögtönös teljesítése folytán tett rendeletemmel már hon nem találtatván. 'S csak most kerülvük elől a folyó hó 11-kére bé nem állottak, őket ezennel további rendelkezés végett sietek Tisztelt Első Alispán Úr elébe kísértetni.

Tisztelettel maradtam Thass, április 13-kán 1849.

Alázatos szolgálja Király József mk. szolgabíró

Hátirat: 771. Ápril. 14/849. Szökött nemzetőrök

Címzés: Tisztelt Péchy László Szabolcs megyei Első Alispán Úrnak tisztelettel hivatalból Nagykállóba.

Thass, Berkesz, Székely, Téth, Napkor, ezen levél mellett Jónás András, Szalai Imre és Baksa András szökött nemzetőröket biztos őrizet mellett kísértesse.

Kelt Thass, április 13-kán 1849. Király József mk. szolgabíró

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 228. db. 1849.*

484/b.

Litke, 1849. április 13.

Thuzsér helysége előjáróinak felelet terhe alatt kötelességökbe tétetik, miszerint alább jegyzett rakamazi állomásról megszökött nemzetőröket elfogván, azokat szombaton reggel — ápr. 14-én holnap, a megszökött nemzetőrök költségére kiállítandó — strázsákkal Kállóba úgy kísértessék, hogy vasárnap már bent legyenek. Az örök magokkal vivén jelen rendeletemet, a hazavitt lándzsa nemű fegyvereket a strázsák felügyeletére és beszámolására adván.

Litke, április 13. 1849.

Irinyi mk. főszolgabíró

Thuzsér: Szabó József, Simon János, Molnár György

Hátirat: Ápril. 16/849. Rakamazról szökött nemzetőrök.

Címzés: Thuzsér helysége előjáróinak a legnagyobb pontossággal hivatalból.

Komoró rögtön küldje, hogy fél 12-őre Thuzséron legyen. Thuzsér vette 14-ik áprilisban, mégpedig 9 óra tájban.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 228. db. 1849.*

484/c.

Litke, 1849. április 13.

Litke helysége előjáróinak kötelességökbe tétetik, miszerint alább jegyzett rakamazi állomásról megszökött nemzetőröket Ön — tulajdon költségekre kiállítandó — örök felügyelése mellett kísértessék egész Kállóig úgy, hogy már f. hó 15-ére Kállóba legyenek. Az általok haza vitt lándzsa nemű fegyvereket az örök gondviselésére adván.

Litke, április 13. 1849.

Irinyi mk. főszolgabíró

Litke: Timpák István, Bodnár Tamás, Kötél István (beteg — bé nem rendelhető), Albi Dániel, Berta István, Márta András.

Hátirat: 771. Április 16/849. Litke helysége előjáróinak hivatalból Rakamazról megszökött nemzetőrök.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 228. db. 1849.*

484/d.
Gyulaháza, 1849. április 15.

92/849.

Tisztelt Első Alispán Úr!

Az alispáni hivataltól vett rendelet következtetésére, a rakamazi állomásról megszökött nemzetőröknek — kiknek névjegyzéke hozzám megjött — Kállóba, az Alispáni Hivatalhoz őrizet melletti kísértetések iránt a rendelkezéseket megtettem. Azok már eddig oda, alkalmasint meg is érkeztek. Eperjeskei lakos Bernát Mihály pedig ezennel kísértetik.

Kelt Gyulaházán, 1849. ápr. 15-én.

Becske Lajos mk. szolgabíró

Hátirat: 771. Jött: ápril. 17. 849.

Címzés: 92/849. A Kisvárdai járás 3-ik szakasza szolgabírájától, Péchy László Úrnak Szabolcs megye Első Alispánjának hivatalból Nagykállóba.

Gyulaháza, Thass, Berkesz, Székely, Téth, Napkor, ezen levéllel levő rabot biztos őrizet mellett kísértessék

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 228. db. 1849.

484/e.
Tuzsér, 1849. április 15.

Tekintetes Főszolgabíró Úr!

Vettük kemény parancsolatját a T. Főszolgabíró Úrnak, de Komoróba nagyon elkésett ezen ideírt levél. Ennél fogva mi is elkészvén a dologgal, minthogy az őrsereget igen nehezen kaphatták kézre. Úgy hogy egyet az eperjesi ligeten fogtunk el 14-ik áprilisban délutáni három órakor. Ennek következtében mai nap, 15-ik áprilisban kísértetjük, mégpedig vason, mert különben nem bátorkodunk szabadon kísértetni. Mely alázatos írásunk után mély tisztelettel maradtunk Thuzséron 1849-ik évi áprilisban 15-ikén.

Tekintetes Főszolga Bíró Úrnak alázatos szolgálái

Főbíró Révész Mihály és több hitesek

Ui. Az őrseregnél csupán csak egy fegyvert találtunk — Szabó Jánosnál — amit is küldünk.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 228. db. 1849.

Gurzó Sándor szökött katona rejtegetése

485/a.
Keltezés nélkül [Újfehértó, 1849. április 16.]

Kinek hívnak sat.?

Nemes Tóth Ferenc 28 esztendő, ref., újfehértói lakos.

Ki levén hirdetve, hogy senki szökött katonát elfogatás büntetése alatt lappangtatni ne merészljen. Gurzó Sándor szökevény katonát házadnál miért duggattad?

Az igaz, hogy a nevezett szökevény nálam fogatott el, de én ott létéről semmit nem tudtam.

Ez állításod hazudság, mert miután Gurzó anyja házánál sokat kerestetett, és nem talál-
tatott, hogy nálad szokott tartózkodni, 's úgy fogatott el nálad?

Nálam csak akkor egyszer volt, mikor elfogták.

Mi vagyoned van?

Semmim.

Papp Antal mk. szolgabíró

Hátirat: 802.; F/759. Tóth Ferenc rab önkéntes vallomása.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 564. db. 1849.

485/b.

Hely nélkül [Újfehértó], 1849. április 16.

1849. április 16-án

Gurzó Sándor szökött katona kinek házánál fogatott el, a tanú vallja meg!

Első tanú: Balog Gergely 22 esztendő, ref., újfehértói lakos pandúr vallja:

Gurzó Sándor szökevény katonát a tanú több társaival Tóth Ferencnél fogta meg, hol
azon szökevény többször megfordult.

Papp Antal mk. szolgabíró

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 564. db. 1849.

***A Függetlenségi Nyilatkozat kihirdetése és fogadtatása,
illetve az újonckiallítás helyzete***

486/a.

Nagykálló, 1849. május 2.

1849-ik évi május hó 2-án s t. n. N. Kállóban tartott bizottmányi ülés alkalmával, gr.
Degenfeld Imre elnöklete alatt, Péchy László első alispán, Kállay Emánuel másod alispán,
Bónis Sámuel, Jármy Imre, Lengyel Miklós, Finta Márton, Szilcz Lajos, Kállay Ubul, Papp
Antal, Ferenczy Alajos, Karczub András s t. bizottmányi tagok jelenlétében.

Olvastatott Kossuth Lajos ország kormányzója, folyó év április 20-án 5907. sz. a.
Debreczenben kelt következő rendelete.³¹¹

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 406. sz.

³¹¹ Az itt következő négyoldalnyi jegyzőkönyvi rész, amely a Habsburg-ház 1849. április 14-ei trónfosztásáról szétküldött körlevél és a Függetlenségi Nyilatkozat szövegét tartalmazza, túlnyomó többségét tintával leöntve olvashatatlaná tették, és hozzá a következő bejegyzést fűzték: „Ezen jegyzőkönyv több másokkal és rendeletekkel együtt, melyek a forradalmi 1849-iki ápril. 14-iki kormányra emlékeztetnek, a nagyváradi k. főispán Döry Gábor Ó Méltósága 1850-ik évi dec. 22-kén kelt, 9411. számú és Észak Szabolcs megyei főnöki jegyzőkönyvben 6165. szám a. látható rendelete következtében megsemmisített. Levéltárnok.”

486/b.
Debrecen, 1849. április 20.

5907/e.³¹²

Szabolcs Megye Közönségének!

A haza megmentésében sikeres előhaladás, mellyel lelkes hadvezéreink és vitéz hadseregünk a nemzetet megörvendezteté.

A Habsburg–Lothringeni–ház folyton folytatott hitszegő zsarnoksága, mely annyira vemedett, hogy miután hazánkat a legistentelenebb módon vérbe, lángba borítá, a becsületes kiegyenlítésnek minden lehetőségét kizárva, március 4-kei³¹³ s 6-kai manifestumában Magyarország területi épségének eldarabolását, álladalmi létének eltörlését, s a magyar nemzetnek az élők sorából kiirtását megkísérteni nem iszonyodott, s ekként a közte s a magyar nemzet között fennállott kötelekeknek minden szálaít saját kezeivel szétszaggatta.

A nemzetgyűlésnek természetes kötelességévé szabta ki, hogy tovább ne késsék, innepélyes határozattal szentesíteni a magyar álladalom önállását, szabadságát s függetlenségét; s a Habsburg–Lothringeni–házat thronvesztettnek és száműzöttnek nyilatkoztatni.

Tartozott ezzel a nemzetgyűlés Istennek, tartozott a hazának, jognak, erkölcsnek s a szabadság és civilisatio tekintetének.

Tartozott azon tekintetnek, hogy míg a nemzet bajnok védei a hazáért vérüket ontják, a Habsburg-ház istentelen armányaival a nemzet testében mérget ne terjeszthessen.

Tartozott a vitéz hadseregnek, mely méltán várható, hogy bajnoki önfeláldozásának célja a haza szabadsága iránt biztosíttassék.

És tartozott a népnek, mely annyi szenvedés, annyi áldozat jutalmául méltán kívánható, hogy hazáját szabadnak tudja.

Ezen indokoktul vezéreltelve s kötelességérettől ösztönöztetve, a nemzetgyűlés a néptől vett hatalmánál fogva meghozta “hazánk függetlenségi határozatát”³¹⁴, melyet ezen törvényhatóságali közhírré tétel s ahhozi alkalmazkodás végett azon utasítással küldöm meg, hogy azt az irántai kellő hódolattal egyetemben jegyzőkönyvbe iktatva s határozatukat ide is nyomban feljelentve, annak sikeresítése körül kebelükben fogatosan intézkedjenek.

Meg vagyok győződve, hogy Önök e nemzet e határozatában szenvedéseinknek legszébb jutalmát, s hazafiúi küzdelmeinknek legszebb gyümölcsét lelkesült örömmel szemlélendik, s egyről egyig osztozandnak azon határozottságban s lelkesedésben, mely a nemzetgyűlést e nyilatkozatra ihlette.

A nemzet parancsa, a szabad és független magyar álladalom Kormányzójává engem hívott.

Erőm gyengeségének érzete, s egy viszontagságos élet terhei alatt megfáradott lelkem vágyai a magánélet szerény nyugalma felé vonzanak; de a polgári kötelesség érzete munkás-kitűrésre s a nemzet parancsa iránt engedelmességre intenek.

És határozott készséggel engedelmeskedve, a status³¹⁵ kormányát kezembe veszem.

³¹² Az 1849. évi jegyzőkönyv 406. napirendjében, tintával leöntött és olvashatatlanná tett, Kossuth Lajos által aláírt, Debrecenben, 1849. április 20-án kelt, 5907/e. számú körlevél az iratok között megtalálható, ezért itt közöljük.

³¹³ E napon, I. Ferenc József feloszlatta az osztrák birodalmi gyűlést, Olmützben új, oktrojált birodalmi alkotmányt ad ki. E szerint Magyarországról leválasztja és külön tartományná nyilvánítja Erdélyt a Részekkel, az egyesítendő Horvátországot, Szlavóniát és a tenger melléket; a határörvidéket; a Bácskából és a Temesközből szervezendő szerb vajdaságot. A felsorolt tartományok, valamint a különállását elvesztő “magyarországi királyság” is az “egy és oszthatatlan ausztriai császárság részei.

³¹⁴ E sor elején, az irat balszélén, kézírással a következő megjegyzés szerepel: “20 példány”. Tehát a Függetlenségi Nyilatkozatból e körlevél mellékleteként ennyit kapott Szabolcs vármegye.

³¹⁵ status = állam

Gyámolítsanak Önök nehéz feladatomban, a kimondott szabadságot s függetlenséget biztosítani, s e sokat szenvedett nemzetet a szabadság útján boldoggá tenni.

Ajándékozzanak meg bizalmukkal, hogy hazánk újjáteremtésének nagy munkáját mielőbb szerencsésen bevégezhesük, s én a teljesített kötelesség nyugtató érzete mellett a siker örömeivel is a magánélet szelid nyugalmaiba visszatérhessek.

Én Magyarország, a vele egyesült Erdély s hozzátartozó minden részek és tartományok függetlenségét, területi épségét, országos önállását s közszabadságát a bajnok hadsereg vitézségének, s a nép hazafiúi áldozatkészségének, a törvényhatóságok és tisztviselők lelkiismeretes buzgalmának védpaizsa alá helyezem.

Éljen a szabad magyar haza!

Kelt Debreczenben, április 20-án 1849.

Az ország Kormányzója Kossuth Lajos mk.

Hátirat: 406. Április 26-án 1849.; 587.

Tüstént kiküldetett mind a 16 szolgabíróknak köröztetés, felvilágosítás s megmagyarázása végett, a Windisch-Greitz utalványa iránti rendelettel együtt.

Korabeli nyomtatvány Szabolcs megyének címezve, Kossuth Lajos saját kezű aláírásával. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 289. db. 1849. Melléklet.

486/c.

Nagykálló, 1849. május 2.

Az Ország Kormányzó-Elnökének!

Nemzetünk Függetlenségi Nyilatkozatának közgyűlésünkbeni felolvasatása alkalmával hozott határozatunkat, Tisztelt Kormányzó-Elnök Úrnak azon Nyilatkozatot — megküldött rendelete következtetésébe — *.i.* alatt tisztelettel, 's azon óhajttással terjesztjük fel, hogy a szabadság Istene tartsa meg Önt sokáig e hazának, 's szabadsága biztosságába virágoztassa az imádott drága hont.

Kelt az 1849-ik évi május 2-án tartott közgyűlésben.

Hátirat: 406. Az Ország Kormányzó-Elnökének a *.i.* alatti jegyzőkönyvi kivonattal.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 289. db. 1849.

486/d.

Keltezés nélkül [1849. május 11 után]

344. Péchy László

345. Finta Márton

346. Kossuth Lajos ország Kormányzó Úrhoz

Folyó évi ápril. hó 19-kéről, 5821. sz. alatt kelt rendelete nyomán tisztelettel fölterjesztem, hogy a nemzet Függetlenségi Nyilatkozatát a községenkénti kihirdetéssel megbízott küldöttségek egybehangzó jelentése szerint, Szabolcs megye minden községei a legnagyobb megelégedés, öröm és hála nyilvánításokkal fogadták.

347. Szemere Bertalan Miniszterelnök Úrhoz

Folyó évi május hó 9-kéről 1/m.e. sz. alatt kelt rendelete következtében ezennel felterjesztem, miképp Szabolcs megye öszves újoncz illetőségéből Kállóban folyó hó 11-éig öszvesen 690 egyén soroztatott be. Kik közül azonban a Nyiregyházi Telep Parancsnokság előtti vizsgálat alkalmával csak 640 egyén fogadtatott el. 50-en pedig felette csekély s fi-

gyelmet alig érdemlő okok miatt, a nevezett telep-parancsnokság által — az első alispán maga is — visszautasítottak. Annál fogva, miután mind a Megyei Újonzállítási Bizottmány, mind az első alispán előttem ki azt jelentette, hogy ha a megyében alkalmasoknak talált egyének a nevezett telep parancsnokság által pusztán gáncsoskodási viszketeg, s a kellő vizsgálat ily túl szigorú alkalmazása mellett alapos okok nélkül fognak jövőre is visszautasítottatni, ők a megyére eső újonzilletőségnek folyó hó 20-ára leendő kiállítását egyáltalában nem eszközölhetik. Tisztelettel kérem miniszterelnök urat, miképp a többször nevezett telep parancsnokságot a Hadügyi Ministerium útján utasítottatni méltóztassék, hogy az általa gyakorlatban vett túl szigorú vizsgálattal azonnal hagyna fel, mert ezúttal részemről is kénytelen vagyok kijelenteni, hogy a megyére eső öszves újonzilletőségnek f. hó 20-ára leendő kiállítását én különben nem eszközölhetem.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1849. V. 11. után.

*A szabolcsi vármegye házát díszítő Habsburg-házi uralkodók
festményeinek eltávolítása, és Kossuth Lajos képének kifüggesztése*

487.

Nagykálló, 1849. május 2.

Indítványba tétetvén, hogy a Habsburg-Lothringeni-ház száműzetése után azon családbelieknek képeiket, melyek a megye kisebb tanácskozó teremébe vagynak felfüggesztve — miután az ottani lét tiszteletadás helye, mostan pedig már keserű visszaemlékezéseknél egyebet fel nem költhetnek — onnan eltávolíttassanak. Az arany és ezüst emlékpénzek pedig, melyek azon családra emlékeztetnek, a levéltárból kiveendők, 's a haza megmentéseinek költségeire az ország kormányához átküldessenek. A volt Nádor István Herczeg képének megszerzésére e megyébe ajánlás útján begyűlt, 's gróf Vay Dániel kezeihez fizetett öszveget — amennyibe még ki nem adatott — bevételni, 's szinte a hon védelmére az ország kormányának átküldeni kellene. Végre az ország közbizalmát és tiszteletét kiérdemlett kormányzó-elnök, Kossuth Lajosnak arcképét a megye termébe tartás végett egy nagy díszpéldányba — minden község számára pedig tanácsházukba tartás végett egy kisebb példányba — megszerezni kellene. Evégre szükséges pénzöszveg megszerzésére, az ország függetlenségi nyilatkozatának kihirdetése alkalmával szinte aláírási ívek lennének nyitandók, melyekbe 15 pr. lehetne a legnagyobb ajánlási öszveg, hogy megszerzéséhez minden ember kisebb öszvegekkel is járulhasson.

Ezen indítványok köztetszéssel fogadtatván, a Habsburg-Lothringeni házbekbelieknek a kis teremben függő képeik megsemmisítettetni, a reájok emlékeztető arany és ezüst emlékpénzek a levéltárból kivételni, 's az ország kormányához — a honvédelemre használat végett az elnökség útján — átküldetni rendeltettek. Az István Herczeg képére ajánlás útján beszédett 's még meglévő pénzeknek, gróf Vay Dánieltől felszólítás útján bevételni 's — szinte az ország kormányához a hon védelmére fordíthatás végett — átküldése hasonlóan elhatározatik, 's végrehajtása az elnök Alispáni Hivatalra bízatik. Az ország köztiszteletű kormányzó-elnöke képének megszerzésére aláírási ívek nyitása, 's az ajánlatok beszédése az ország Függetlenségi Nyilatkozatát községenként kihirdetendő küldöttekre azon meggyőződéssel bízatik, hogy e férfiú arcképe a késő unokáknál is magasztos jelképe leendő az önzéstelen hazafiságnak és szabadságszeretnek.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 407. sz.

*Kiss József harcban megsérült nádudvari lakos
katonáskodás alóli felmentésének kérése*

488/a.

Nagykálló, 1849. május 2.

Olvastatott a Hadügyministeriumnak Kiss Sándor nádudvari lakos fiának, katonaság alóli felmentését tárgyzó folyamodványára e megyéhez jött 9642. sz. a. rendelete. Mely szerint a fenn forgó körülmények megvizsgáltassanak, 's jelentés tétessék.

A rendelet mása a folyamodvánnyal együtt — vizsgálat és jelentéstétel végett — Rásó Lajos főszolgabírónak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 417. sz.

488/b.

Keltezés nélkül [Nádudvar, 1849. április 10. előtt]

9642/849.

Mély Tiszteletű Honvédő Hadi Kormány!

Ez előtt egynehány hetekkel alázatos tisztelem mellett adtam Atyai Kegyességek eleibe egy folyamodást, egyetlen egy fiam kiszabadíthatása esetébe. Bizonyos iromány mellett N. Váradra küldődtem, ott is meg bízottadtam.

Több véres csatákba lévén a fiam, Kiss József nádudvari születés és lakos, Klapka Eő Nagysága felügyelése alatt 43-ik zászlóalja az 1-ső századba szolgál. Tetemesen meg van sértve. Két hete, miólta Túr-Kevibe a korháznál gyógyítódik. A teste igen meg lévén szurkálva 's törve. De a belső része azon eledelekkel, melyek neki parancsolva 's rendelve voltak, nem volt megelégedve. A századjához elkéredzett, éppen útjába lévén hazája, Nádudvarra haza jött. Itt a magam eledelén 's költségén gyógyíttatom, ezzel sem terhelem szeretett országomat. Fiam mellett 's érette jót állok. Ezeknek következtébe:

Esedezek térdhajtási tisztelem mellett, hogy a felsőbb rendeletek következtébe, egyetlenegy fiamat gyámolomra meghagyni, csekély vagyonkám feltartása következtébe, a mostani katonáskodása alól feloldozni méltóztassék. Alázatos esedezésem mellett maradván a Mély Tiszteletű Honvédő Hadi Kormányának kötelezett hív szolgája

Kiss Sándor nádudvari lakos.

Hátirat: 9642. 10/4. 1849.; ./.

A Mélyen Tisztelt Honvédő Hadi Kormányhoz intézett alázatos esedező levele a bent megírotttnak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 7. tétel, 439. db. 1849. V. 14.

Rakamaz előljáróinak fizetésemelése

489.

Nagykálló, 1849. május 2.

Olvastatott a Belügyministeriumnak Rakamaz helység előljáróinak azon folyamodására — miszerint fizetésök javíttassék — érkezett 161. sz. a. rendelete, mely szerént az érdekllett tárgyban vizsgálat rendeltessék, 's erről, valamint a fizetés mily aránybani nagyobbításáról, véleményes jelentés tétessék.

Szepey István szolgabírónak a rendelet mása a folyamodvánnyal együtt, az eddigi szokás és körülmények kimutatásával teendő véleményes jelentéstétel végett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 421. sz.

A újfehértói mészárszéki hús árának emelése

490.

Nagykálló, 1849. május 2.

Papp Antal szolgabíró jelentése szerint a megye hatóságához tartozó árszabási jog, az Újfehértói Közbirtokosság által — mennyiben az ottani székbérlő által a húsmérés megszüntetett, 's a közbirtokosság a hús árát önkéntesen 18 xr-ra felemelte a nem birtokos osztály ellenére — megsértetve lévén.

A megyei árszabásnál alantabb áron igen, de feljebb húst mérni, közbirtokosi határozat mellett nem lehetvén. A jelentő szolgabíró — a megyei rendszabályokat áthágókra szabott büntetésnek, rajtok leendő megvétele terhe alatt — utasítsa az illetőket a megyei határozatok iránti engedelmességre.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 423. sz.

Finta Mártonnak véstörvényszéki elnökké választása, idősebb Jármy Tamásnak pedig újonczási segédbiztossá való kinevezése

491.

Nagykálló, 1849. május 2.

Olvastatott Finta Márton polgári biztosnak folyamodása, melybe jelenti, hogy öröm kötelességének tartotta a megyének hozzája intézett parancsait, hazánk szolgálatára a legkitelhetőbb szorgalommal teljesíteni. De mivel jelenleg az álladalom által reá parancsolt kötelesség teendői miatt, a mostan országosan megrendelt megyei újonczásnak polgári biztosságát pontosan teljesíteni képes nem lehet, arról lemondania kellekik. 'S ezen, a hazára nézve oly fontos ügybe, maga helyett ezen hivatalra Jármy Tamást ajánlja. Megemlítvén, hogy ezen újonnan parancsolt újonczozás, semmi esetre sem lehet öszvezavarandó a múlt évi újonczozásból hátra lévő tartozásokkal, mert azokat kiállítani mulhatlan kötelességének isméri. De esmeri azon kötelességét is, hogy az újonnan kinevezendő polgári biztosnak mindazoknak neveit a mostani újonczozás új törzskönyvébe béírassa, kik törzskönyveibe már ezen mostani újonczállításra vagy béállottak, vagy helyettesítettek.

A megye köztudomása szerint a jelentő polgári biztos, az álladalom által a Kállóban működő Véstörvényszék elnökségével lévén megbízatva. Amennyibe emiatt a jelen újonczozás polgári biztosságának minden kötelességeit nem teljesíthetné, az általa ajánlott id. Jármy Tamás segédbiztosképpen a már meghatározott 4 pft. napidij mellett úgy nevezetetik ki, hogy a jelentő Finta Márton — midőn más az álladalom által reá ruházott kötelesség teljesítése engedi — a jelen újonczozásban is befolyását 's főfelügyeletét megtartsa. Együttal pedig azon ernyedetlen buzgalmat és sikert, melyet a jelentő Finta Márton polgári biztosi hivatalában kifejtett, 's azon buzgó hazafiságot, mely szerint azon hivatalához rendelt napidijakat a múlt évbe megindult újonczozás óta — szakadatlan elfoglaltatása mellett — sem szedte, méltányos elesmeréssel fogadni e megye kötelességének esmervén. Neki további hazafiúi működéseinek és igénybevétele mellett köszönetet szavaz, 's ezt jegyzőkönyvileg örökíttetni rendeli.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 426. sz.

Hadház előljárói tájékoztatást kérnek a honvédelmi segedelem kivetésének módjáról

492.

Nagykálló, 1849. május 2.

Hadház Városa Tanácsa s Közönsége az iránt folyamodván, hogy velök tudassa a megye, hogy az ő pusztabeli birtokaikra vetett 323 pft. 24 xr. adó hogy mire vettetett, s egyik vagy másik pusztai birtokuk hány holdra számított. Mert ha egy magános lakos megkívánhatja, hogy véle tudassék miért kell adóját fizetnie, azt ők annyival inkább tudni kívánják, hogy mire vettetett fel azon adó.

A megye a folyamodó város, mint egyik megyebeli birtokos és más adózó ezen birtokosok között különbséget nem tehetvén. Főszolgabíró Rásó Lajos a folyamodókat értesítse, hogy a küldöttségileg kidolgozott 's a megye által jóváhagyott adókivetést, a megye levéltárában — valamint más ezen megyebeli tagok úgy — a folyamodó városbeliek is megtekinthetik. Mert a megye mint ilyen, minden egyes adózója tudni vágyának másképpen nem tehet eleget. De mivel ezen folyamodást másképpen tekinteni nem lehet, mint az adófizetés halasztására használt ürügyet, a Belügyministerium megkerestetni rendeltetik. Hogy a Hajdú városok és Debreczen városa törvényhatóságának tegye kötelességül, hogy e kebelőkben lakó és e megyében birtokos polgárait, az e megyében fekvő pusztabeli javaik után kivetett adóbeli tartozásaik befizetésére kötelezzék, 's annak beszédésénél segítséggel legyenek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 427. sz.

A pazonyi lakosok robot, dézsma és nemzetőri szolgálat alóli mentesítési kérelme

493/a.

Nagykálló, 1849. május 2.

Az ország kormányzójának 5863-ik sz. a. k. rendelete, melyben pazonyi lakosok robot, dézsma vagy nemzetőri szolgálat alóli felmentésök iránti, úgy földesuraik által elvett dohányos kert és szőlők tárgyabani vizsgálat, és 8 nap alatt eszközzendő jelentés megküldése meghagyatik.

Ezen rendelet mása a rekesztett folyamodvánnyal, a szakaszbeli szolgabírónak vizsgálat 's jelentéstétel végett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 451. sz.

493/b.

Kemecse, 1849. május 26.

Pazonyi lakosoknak Kiss Mihálynak, Kováts Istvánnak 's többeknek, a Honvédelmi Bizottmányhoz 5863. számmal jegyzett, /. alatt zárt azon folyamodásukra, miszerint ők a szőlő- és dohánydézsma megszüntetését kérik. E tárgyban az ország kormányzójától érkezett rendelet következtében, a tisztelt megyei választmányi gyűlés a 451-ik számú, //. alatt rekesztett végzésével méltóztatott kötelességünkbe tenni a vizsgálatot és jelentést. Minek is következtében Pazony helységébe kimenvén, a Közbirtokosság 's lakosság jelenlétekben a .///. alatt csatolt tanúvallomást vettük ki. A .////. és .///// alatt a birtokosság előmutatta a szőlő földek feletti egyezséget. Ezen háromrendbeli okiratokból tisztán világos az, hogy a szőlők majorsági földön épültek. A dohányos kerteknek is, minthogy azok felén évenként a

Birtokosság tetszése szerint rendelkezett, majorságának kellene lenni. Úgy, de az ilyen efféle tárgyak puhatolási kérdések között az is említve lévén, hogy ki fizette tőle az adót. Itt tisztán állván az, hogy a szőlő és dohány földekről a panaszolkodók fizették az adót. Jelen veszedelmes környüállásaiban a hazának a jelentők tiszta törvényen, e tárgyra vonatkozólag véleményt nem adhatnak. Hanem midőn most minden igaz hazafinak fő gondja az, hogy a haza megmentésében működjön, jelen panaszolkodókat a törvény további világos rendeletéig oda kellene utasítani, hogy ők is működjenek a haza védelmére, nemzetörösködjenek. Az ilyes efféle tárgyak felett, míg a csend és béke elő nem áll, várjanak a jövődőtől 's ne nyughatatlankodjanak.

Kelt Kemecsen, május 26. 1849.

Mikecz Pál mk. szolgabíró
Fejér Sándor mk. rendszerinti esküdt

Hátirat: 435/m. j.

Jelentése a Dadai járás 2-ik szakasza szolgabírójának és rendszerinti esküdtjének, a f. évi május 2-ik s t. n. tartott bizottmányi gyűlés 451. számú határozata következtében — a szükséges adatok csatlása mellett —, némely pazonyi lakosoknak az általuk eddig fizetett dohányos kertek 's szőlő földektől dézsmaadás alóli felmentetésüket, a Honvédelmi Bizottmány útján kérő folyamodásuk tárgyában.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 7. tétel, 435. db. 1849. V. 26.

493/c.

Pazony, 1849. április 18.

Mélyen Tisztelt Honvédelmi Bizottmány!

Ezelőtt 18 esztendővel történt, miképp a birtokos földesuraságok elszedték tőlünk azon proportionális földeinket³¹⁶, melyekért apáink 's nagyapáink annyi robotot szolgáltak, amennyit a földesurak szolgálatni akartak. Részünkre csak a házat 's dohányos kertet hagyván meg. Azóta a háztól 18 nap robotot, 's a kerttől külön szolgálatot teljesítettünk. Ezen dohányos kertek azóta, ámbár külön szolgálat mellett, de mégis sajátjaink voltak, 's minden közadót mi fizettük tőlök. Most azonba a földesuraságok említett kerteinket saját majorsági földei közé sorozák, 's azoktól az adót a tisztelt földesurak fizetik.

Szőlőinktől ezelőtt is dézsmát adtunk törvényeink értelmébe. Múlt 1848-ik esztendőbe a földesuraságok kívánták a szőlődézsmá váltáságot. Mire nézve alulírt panaszos, Kovács István hegybíró a dézsmapénzt többektől be is szedte, de híja nélkül némely földesuraságok felvenni nem akarták. Némelyek azonban az egész váltáság öszvegéig kifizetődtek. Minthogy pedig Kovács István hegybíró az egész ez ideig se hajthatta be, Kovács Istvántól ezért szőlője örökáron, a helység házánál elárvereltetett. Így Kovács István mások miatt szőlőjét elvesztette 178 ft. 16 váltó xr-okért. Mely szőlőt 204 ft-okért vette, holott az elmarasztalási öszveg csak 31 ft 48 váltó xr volt.

A szegénység egy része még szürettájon hallván, miképp a szőlődézsmá törvényesen meg lenne szüntetve. Azért vonakodott annak megadásától addig, míg e dolgot biztos küt-főből megtudhatja. Azonba ez iránt e mai napig sincsen tökéletes tisztába.

Legmélyebb hódolattal esedezünk azért — ezen környülményeink között — a Mélyen Tisztelt Honvédelmi Bizottmány atyai kegyessége előtt most, amidőn T. Mikecz Pál Szolgabíró Úr, ki e dolgot: t. i. "tartozunk-é úrdolgával vagy nem" hozzánk megvizsgálni kikül-

³¹⁶ proportionális föld = arányosított, arányosítási eljárásón átment föld

detett. Azon szomorító állapotba hagyott bennünket, hogy az úrdolgát jární tartozunk, 's a dohánydézsmát folyvást fizessük. Azonba:

Méltóztassék kegyesen tekintetbe venni, miképp magunk, mint nemzetörök, szeretett honunkért tűzhelyeinket elhagyva sietünk Szent Hazánk védelmére. Fiunk megy rendes honvédnek, 's az itthon maradt tehetetlen nő, szegény házuk 's neveletlen gyermekeink ápolására is elégtelen lévén, robotot nem szolgálhat.

Ha e részbe nem tévedünk, 's ha kérésünk igazságos, legmélyebb esedezésünk vagy a robot, vagy a nemzetőrség szolgálat alóli fölmentés, valamint annak kegyesen leendő elítélése: tartozunk-é hajdantól — emberi emlékezetet meghaladó időktől birt proportionális telkeinktől — dézsmát vagy külön adót fizetni? Valamint tartozunk-é a tavalyi szőlődézsmát, vagyis annak váltságát megfizetni? 'S ennek folytán a mások miatt megkárosított hegybíró Kovács István szőlőjét visszaadni legkegyelmesebben méltóztatna.

Legutóbbi alázatos kérésünk, miszerint ezen általunk küldött Kovács István és Olasz Pál követeinknek megnyugtató válaszunkat legkegyelmesebben kiadni méltóztatna.

Mely legalázatosabb esedezésünk után, mély tisztelettel maradtunk

Pazonyba, április 18-án 1849.

A Mélyen Tisztelt Honvédelmi Bizottmánynak, mint Legkegyesebb Atyáinknak mélyen hódoló, esedező szolgálói:

Id. Kovács István keze X vonása, Tartsi István keze X vonása, Kis Péter keze X vonása, Kis Mihály msk., Kovács István msk., Kis András msk., Gál István msk., Adorjányi János msk., ör. László István keze X vonása, Roma András keze X vonása, Tót István keze X vonása, Hajzer István keze X vonása, Molnár János keze X vonása, Tamás András keze X vonása, Vas János keze X vonása, Vas István keze X vonása, Nagy György keze X vonása, Fekete János keze X vonása, N. Szabó István keze X vonása, Olasz István keze X vonása, Boldizsár András keze X vonása, if. Szabó István keze X vonása, Bíró András keze X vonása, Szabó Ferenc keze X vonása, Szabó Mihály keze X vonása, Bokri József keze X vonása, Vajas István keze X vonása.

Hátirat: 5863/e. Április 20/1849.; /.

A Mélyen Tisztelt Honvédelmi Bizottmányhoz benyújtandó legalázatosabb esedezésök a bent irtaknak.

Pazonyi lakosok a robotozás alól magokat felmentetni, 's különösen Kovács István elvett szőlőjét is visszaadni kéri.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 7. tétel, 435. db. 1849. V. 26. Melléklet.

493/d.

Pazony, 1849. május 24.

1849-ik évi május 24-én Pazony helységében véghezvitt tiszti vizsgálat a kérdőpontokról:

1. Hite után vallja meg a tanú, hogy pazonyi lakosoknak: Kiss Mihálynak, id. Kovács Istvánnak, Kiss Andrásnak, Gál Istvánnak, Adorjányi Jánosnak, Idősb László Istvánnak 's többeknek, kik a Honvédelmi Bizottmányhoz a dohány- és szőlődézsmá megszüntetéséért folyamodtak, milyen természetű dohány-, és szőlőföldjeik vagynak, úrbéri vagy majorsági földek légyenek-é azok? Szerződés mellett bíráttak-é, vagy telek utáni illetőségben?

2. Kik fizették az adót a szőlő, és dohány földek után?

Első tanú: Hajzer György 68 éves, református. Második tanú: Nagy János 65 éves, református. Harmadik tanú: Mogyorósi János 63 éves, református.

Mindhárman Pazony helységének lakosai. Hitek alatt egyenlően vallják az 1-ső kérdésre, hogy T. Elek Salamon és Gábor Urak szőlő földjeik valóságos curiális erdőföldeken³¹⁷ épültek, a többiek pedig mind majorsági földön vagynak. A dohányos kertekre nézve továbbá előadják a tanúk, hogy azok mind ház utáni kertek, 's az Úrbárium behozatala idejétől fogva a lakosok ezen kertektől részint úri szolgálatokat teljesítettek a földesúrnak, részint pedig évenként bizonyos mennyiségű dohánydézsmát adtak. 'S valamint az elsőt, úgy az utóbbit mindég egyesség következtében teljesítették. 2-ra a dohányos kertektől 's szőlőktől az adót a panaszolkodók fizették.

K. m. fent.

Szabolcs megye szolgabírája Mikecz Pál mk.
és rendszerinti esküdte Fejér Sándor mk.

Hátirat: .///.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 106. 7. tétel, 435. db. 1849. V. 26. Melléklet.

A Berkesz, Nyíregyháza és Vásárosnamény közötti postajárat felállítására

494/a.

Nagykálló, 1849. május 2.

Az Országos Honvédelmi Bizottmánynak 739. sz. a. rendelete, melyben a Berkesz és vásárosnaményi postaállomások felállítása végett, a távolságok kimutatását tárgyazó hiteles mérnöki okirat másolatja a Levéltárból felküldetni rendeltetik.

A Jegyzői Hivatal a Levéltárból kivévén, jelen határozat folytán terjessze fel.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 459. sz.

494/b.

Debrecen, 1849. április 15.

739. szám

Az Országos Honvédelmi Bizottmánytól
Zabolch Megye Közönségének!

Berkesz, Nyíregyháza, Vásárosnamény között felállítani tervezett postavonalt tárgyazó, 's ide visszavárás mellett csatolt négy rendbeli okiratok avégett tételnek át a tiszt. Megye Közönségéhez kellő felvilágosítás 's útmutatásul, hogy a Berkesz és vásárosnaményi postaállomások felállítása végett, annak idejében — a postaigazgatóság által — felsőbb helyre tett felírásához csatolt, az érintett állomások közötti távolságok kimutatását tárgyazó, 's azon időben készült hiteles mérnöki okirat másolatját megyéjük levéltárból ide mielőbb küldjék meg.

Kelt Debreczenben, ápril. 15-kén 1849.

Az Országos Honvédelmi Bizottmány tagja
Madarász László mk.

Hátirat: 459. A Jegyzői Kar kérése szolgabíró 's terjessze fel.; 559.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 327. db. 1849.

³¹⁷ curiális, kuriális erdőföld = nemesi erdőföld

494/c.

Nagykálló, 1849. május 2.

Az Ország Kormányának

Folyó évi április 15-én 739. sz. alatt kelt Országos Honvédelmi Bizottmány rendelete folytán a Berkesz, Nyíregyháza és Vásárosnamény között felállítani tervezett postavonalat tárgyzó, 's az állomások közti távolságot kimutató mérnöki okirat hiteles másolatát, a leküldött négy darab okirathoz csatolva tisztelettel felterjesztjük.

Kelt 1849. május 2. s. t. n. tartott bizotts.

Hátirat: 459.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 327. db. 1849.

***Határozat a kormány által kért tiszti jelentések
előzetes központi bizottmányi jóváhagyás nélküli felküldéséről***

495.

Nagykálló, 1849. május 2.

Indítványba tétetvén, hogy a ministerium által leküldött rendeletekre beadatni szokott tiszti jelentések, különben is minden tanácskozási vitatkozás nélkül szoktak a ministeriumhoz felterjesztetni. 'S hogy ezekkel a gyűlésekből felterjeszthetés végett, gyűléstartás idejére való várakozás a közdolgozat hátráltatja, 's a ministeriumnak több sürgető rendeletek kibocsájtására ad alkalmat. Amin is azáltal lehetne segíteni, ha az ilyen ministeriumhoz felterjesztés végett beadott jelentések, mindjárt beadásuk után elnökileg felterjesztetnének.

Ezen indítvány elfogadtatván, az Elnök Alispányi Hivatal odautasítottatik, hogy a felterjesztés végett beadott tiszti jelentéseket elnökileg terjessze fel.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 460. sz.

Répásy János kérelme házipénztári állása alóli felmentésért

496.

Nagykálló, 1849. május 2.

Répásy János házi főpénztárnoknak hivataláról lemondó folyamodása olvastatván.

A körülmények, melyek közt e megye elhatározta, hogy tisztviselőinek lemondását el nem fogadja, nem változván. A folyamodót továbbra is örömmel látja tisztviselői sorába, 's hivataláról lemondását el nem fogadja.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 465. sz.

Mikecz Károly esküdt kérelme hivatala alóli felmentéséért

497.

Nagykálló, 1849. május 2.

Mikecz Károly esküdti pályajáráoli lemondása elfogadtatását kéri.

A folyamodó lemondása, a fennálló határozat ellenébe el nem fogadtatik. A folyamodványába felhozott okokon mindazáltal, dolgai rendezésére, f. évi november hónapig eltávozására engedelem úgy adatik, hogy ez időre tisztii fizetését — kötelességeinek teljesítésével megbízott — tiszteletbeli esküdt Vezernyitzky Károly szedje.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 466. sz.

*Az előfogatokat ki nem szolgáltatott balkányi lakosok felelősségre vonása,
illetve a kötelező forsponozás szabályainak rögzítése*

498.

Nagykálló, 1849. május 2.

Papp Antal szolgabíró, az előfogatokat ki nem szolgáltatott balkányi lakos birtokos egyének irányában teendő intézkedéstől várva teszen jelentést.

A jelentésbe érdeketek úgy lévén tekintendők, mint a tisztii rendeleteknek áthágói. Mint ilyeneket, a jelentő szolgabíró a megyei rendszabályokban megszabott 12 pft. fizetetéssel büntesse meg, 's a beveendő összevet a Házi Pénztárba fizesse bé. Hogy pedig az ilyes esetek — melyek kivált a haza jelen ügyeibe nagy kárt okozhatnának — kevésbé történjenek, a folyó évi márciusi gyűlésnek a kényszerített előfogatokat tárgyázó, ez ideig teljesezésbe nem léptetett 18-ik számú határozatában megállapított elvekhez képest, rögtöni foganatbavétel végett következők rendeltetnek.

1-ör Hogy az álladalom és megye szükségeire megkívántató kényszerített előfogatok kiállításába rend és sorozat tartathassék. Helységenként minden ló- és ökörfogatok szekér szám szerént összeírassanak, hogy a kormánybiztosságok részéről — a teherviselés egyenlősége szempontjából is — könnyebben lehessen megtenni a rendeleteket. Ezen összeírás, 's a kényszerített előfogatozásra való alkalmazás alól a tisztviselőknek azon egy fogatjok, melyen járnak, kivétetvén.

2-ör Hogy a sorozat megtartathassék, a község jegyzője a sorozatot mindig magánál tartani, 's a kötelezett előfogatok kiállításának rendét pontosan jegyezni köteleztetik. Ki a községbeli előljáróknak, a sorozat megtartása melletti rendeletére az előfogatot ki nem adja, a szolgabírók által rögtön megveendő. 12 pft. fizetéssel büntettetni, 's azon fuvarnak költségébe, melyet a rendelkező előljáró helyette egyezség szerént fogadand, elmarasztatni rendeltetik. Hogy pedig az egyes polgárok az előljáróknak sorozaton kívüli eránytalan terhelésök ellen biztosítva legyenek, azoknak a sorozattól — elfogadható rendkívüli ok nélkül — eltávozni éppen azon büntetés terhe alatt szabad nem léssen.

3-ör Ki a rendelt előfogatra háromszori sor kerület alkalmávali rendeletekre sem áll ki, az a 2-ik pont alatt rendelt kétszeri büntetés után a harmadik esetben a törvényszék eleibe állíttatni, 's bírői meghatározástól függő fogsággal is büntettetni rendeltetik.

Ezen határozat foganatszerzés végett, minden szolgabíróknak kiadatván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 468. sz.

Az egyházközségek által a hazának felajánlott harangok Nagyváradra szállítása

499/a.

Nagykálló, 1849. május 2.

Olvastattott a Pénzügyministeriumnak 4401. sz. a. azon rendelete, miszerint Kubinyi szolgabíró által szakaszából felajánlott nyolc harang N. Váradra szállíttassék, Láhner tábormoknak adassék át.

A megnevezett harangok már a megye házához beszállítva, 's — elnök alispán jelentése szerént — továbbszállításuk iránt a rendeletek elnökileg meg lévén téve. Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 472. sz.

499/b.

Debrecen, 1849. április 19.

4401/p.ü.

A Pénzügyi Ministeriumtól
Szabolcs Megye Közönségének!

Kubinyi Ignác Szabolcs megyei szolgabíró azt jelentvén, miszerint szakaszában következő egyházak, u. m. K. Varsány, N. Varsány, B. Aranyos, papi, karászi és gemzsei helvét vallású, és karászi 's gemzsei róm. kath. egyházak összesen nyolcz harangot a haza szükségére felajánlottak. Ennek folytán e megye Közönsége általam felszólíttatik, hogy ezen harangokat Nagy Váradra szállítatván Láhner tábormoknak adják által.

Debreczen, április 19-én 1849.

Pénzügyi Álladalmi Titkár Duschek Ferenc mk.

Hátirat: 472. Április 23/849.; 573.

Kubinyi szolgabírónak íratott, hogy a 8 harangot minél előbb küldje be Kállóba, honnan lesznek tovább szállítandók. ápril. 23-a. Elnökileg intézkedés tétetvén tudomásul.

Címzés: 4401/p.ü. A Pénzügyi Ministeriumtól, Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagykállóra.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 333 db. 1849.

A Szabolcs vármegyei nemzetőrtisztek sárvásári adóssága

500/a.

Nagykálló, 1849. május 2.

Olvastattott a kolozsvári térparancsnoknak 1170/849. sz. a. abbeli felhívása, mely szerint a sárvásári fogadósnál szabolcsi nemzetőr tisztek tett adósságukat megfizessék, 's az összeget kézbesítés végett hozzá küldje a megye.

E megkeresésből nem lehetvén tudni, hogy a rekesztett követelés kiktől lenne behajtandó. Első alispán Péchy Lászlónak oly utasítással adatik ki, hogy azoknak neveik közlésére, kiket ezen követelés érdekelhet, örnagy Eötvös Györgyöt elnökileg szólítsa fel, 's tovább intézkedés végett tegyen ide jelentést.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 473. sz.

500/b.

Kolozsvár, 1849. április 17.

1170/849.

Kolozvári Térparancsnokság
Szabolcs Megye Egyetemének!

N. Kállóban

Kolozvárt, ápril. 17-én 1849.

Sárvásári fogadós Kerekes Kajtánnak idemellékelt panaszában kiemelt, 's a mellékletben részletesen is igazolt követelését — illető nemzetőrségi tiszteken leendő fölhajtás végett — amidőn átírja e parancsnokság, egyszersmind fölhívja címzett megye Egyetemét, hogy a felhajtandó követelési összevet kérelmesnek leendő kézhez szolgáltatása végett ide átküldeni méltóztassék.

Alezredes térparancsnok: Berzenczey Antal mk.

Hátirat: 473. Április 23./849.; 574. Első Alispány szólítsa fel Eötvös őrnagyot

Címzés: 1170/849. Kolozvári Térparancsnokság, Szabolcs Megye Egyetemének hivatalból Kállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 334. db. 1849.

500/c.

Keltezés nélkül [Sárvásár, 1849. április 14. előtt]

Méltóságos Térparancsnok Úr!

Midőn az ősszel a Szabolcs megyei nemzetőrök Sárvásáron — nemes Kolos megyében keblezett falun — keresztüljöttek Kolozvárra, az akkor Kolozvárt vésszel fenyegető ellenség — Urban — fékezése segítségére, akkor az általam haszonbérbe tartott Sárvásári vendégfogadóba, 18 ft. 41 krajczárokat váltóban tévő contót³¹⁸ csináltak a tisztek oly biztosítással, hogy midőn visszatérnek, akkor minden bizonnyal meg fogják e contót fizetni. De minthogy visszatérések — mint Méltóságod is böltsen tudni méltóztat — rendetlen zavartelies vala, az érdeklett összevet kifizetése elmaradott. S a rémulésben nekem se volt se időm, se eszmém ezt kérni. Minthogy azonban most Isten szent segedelmével a körülmények jobbra fordultak, s minthogy az álladalom részéről is mindenkinek kárpótlása megtérítettése — ha a kárt tanúsítja — ígérve van, ugyanazért káromnak idemellékelt hiteles bébizonyítása mellett könyörgök alázatosan a Méltóságos Térparancsnok Úrnak. Kegyes tekintetbe vévén még ezen kívül történt temérdek káraitam mellett legalább e hitelesen tanúsított káromat, méltóztasson ezt az álladalmi pénztártól kifizettetni, kegyes igazsággal megrendelni. Vigasztaló választ várva mély tisztelettel öröktől.

A Méltóságos Térparancsnok Úrnak alázatos szolgálja

Kerekes Kajtán Sárvásári fogadós

Hátirat: 768. 1849. április 14-én.

A Kolozvári Térparancsnok Méltóságos Berzenczey Antal Úrhoz, öméltóságához alázatos kérése a bent írt sárvásári fogadós Kerekes Kajtánnak, a Szabolcs megyei Tiszt Urak által, benn tett conto kifizettetésének az álladalmi pénztárbóli eszközlése iránt. Zárat 1 db.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 473. db. 1849. V. 2.

³¹⁸ contó, kontó = feljegyzett tartozás, hitel

A rokkant katonák nyugdíjának kifizezési helye

501/a.

Nagykálló, 1849. május 2.

Felemlítettvén, hogy a rokkant katonák oly követeléseket tesznek, hogy nyugdíjaik a helység által — melyet kijelelnék — fizetessenek. 'S a Fő Hadi Kormányzótól oly rendelések érkeznek, melyek az ilyen kívánságok teljesítését a megyének meghagyják. Mi anélkül is, hogy a pénztárkezelésbe zavar ne történjen, nem eszközölthetjük.

A Pénzügyministerium e részbe kellő intézkedések megtételére felkérteni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 503. sz.

501/b.

Debrecen, 1849. április 19.

Másolat. 231.

Az Országos Főhadi Parancsnokságtól
Szabolcs megyének!

Folyó 1849-ik év március hó 31-én tartott orvosi felülvizsgálati ülésbe 39-ik gyalogezredbeli közvitéz, újvárosi születésű Kiss Mihály rokkantnak találtatván, április 1-jén kezdve 6 xr. napidíjjal nyugdíjaztatott. Ki is nyugdíját Újvároson kívánván felvenni, fölkéretik a címzett hatóság, hogy a nyugdíj pontos kikaphatására erélyes intézkedést tegyen.

Kelt Debreczenben, április 19-én 1849.

Kiss Ernő altábornagy

Kívül: 231. szám az országos hadi főparancsnok Szabolcs megyének hivatalból. ph.

Hátirat: 503.; ./.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 364. db. 1849.

501/c.

Nagykálló, 1849. május 2.

A Pénzügyministeriumnak!

Több rokkant katonák megyénkbe azon követelést teszik, hogy a Főhadi Parancsnokság útján fizetni rendelt nyugzsoldjaik azon község által fizetessenek, melyet ők kijelelnék. Minthogy pedig a Főhadi Parancsnokságnak például a ./. alatt tisztelettel másolatba rekesztett rendelete a községet is kijeleli — melybe az illető nyugdíját felvenni kívánja —, 's a megyét a fizetetés iránti erélyes intézkedésre utasítja, szükségesnek tartjuk a Tisztelt Ministeriumhoz tenni jelen felterjesztésünket, mert az eddigi gyakorlaton alapult meggyőződésünk, hogy ez a Hadi Pénztárnak a főpénztári hivatal általi tiszta kezelését szerfelett megnehezítené. Határozataink vannak, melyek szerint a hadi főpénztárnok az adót csak készpénzben fogadhatja el, 's kiadást és készpénz helyett nyugtatványokkal való beszámolást még az aladószedők sem tehetnek, minden fizetésnek a főpénztárból kellettven kimenni. De különösen a nyugzsoldosokat illetőleg van e tárgynak még oly oldala, mely a helységek általi fizetést — a pénztár kezelésének összezavarásán kívül — mellőzendővé teszi. Nevezetesen a

sérvitéznek³¹⁹, midőn hónaponként vagy fertály évenként nyugzsoldját a hadi főpénztárnoktól kiveszi, a helybeli előljárók arról, hogy él, tartoznak bizonyosságot adni. 'S így ők képezik az ellenőrséget, hogy a nyugdíj az illetőnek halálán túl ne szedethessék. Ha pedig a község, hol a sérvitéz lakik, maga fizetné a nyugdíjakat, fizetés és ellenőrség egy kézben leendene. Ezeket különösen pedig a pénztár tiszta kezelhetésének tekintetiből kérjük: a főhadi kormányt odautasíttatni, hogy azon gyakorlat, mely szerént — bár egyeseknek kis terhével, de a községeknek a pénztár tiszta kezeléséből eredő hasznával — a sérvitézek nyugdíjaik a megyei fő hadipénztárnok által fizettetett, továbbra is figyelembe tartassék. Mi a Tisztelt Pénzügyministeriumtól e részbe várandó rendeletig eddigi gyakorlatunktól el nem távozhatván.

Kelt az 1849. május 2. Közgyűlésből

Hátirat: 503. A Pénzügyministeriumnak a /I. alatti másolattal

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 364. db. 1849.

Szabolcs vármegyei rokkant katonák nyugdíjazása

502/a.

Nagykálló, 1849. május 2.

Olvastattott a Hadi Főparancsnokság április 24-ről 294. sz. a. kelt megkereső levele, mellyel Tar Mihály rokkant tizedes, Jámbor István, Nagy Gáspár, Debreczenyi Sándor, Kováts János, Hódi István, Szabó Mihály rokkant közvitézek nyugpénze kiadása iránti intézkedésre e megye közönsége megkerestetik.

A megkereső levélbe érdeklött nyugpénzeknek kiadása hadi főpénztárnok Rutkay Ferencnek meghagyatván, a rendeletbe nevezett egyéneknek, nyugdíjoknak a megyei pénztár-ból leendő felvételére, az illető szolgabírók általi utasíttatásuk rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 528. sz.

502/b.

Debrecen, 1849. április 24.

294.

Magyarország Főhadi Parancsnokságától
Szabolcs Megyének!

Folyó 1849-ik év március hó 16-án tartott orvosi fölülvizsgálati ülésbe rokkantoknak találtatván a következő Szabolcs megyeiek:

Nagykállói születésű, 48-ik zászlóaljbeli tizedes Thar Mihály
Pazonyi születésű, 43-ik zászlóaljbeli közvitéz Zámor István
Nagyföldesi születésű, 9-ik huszárezredi közvitéz Nagy Gáspár
Tetőtleni születésű, 43-ik zászlóaljbeli közvitéz Debreczenyi Sándor
Nyírbátori születésű, Don Miguel ezredi közvitéz Kováts János
Vajai születésű, 10-ik zászlóaljbeli közvitéz Hódi István
Dorogi születésű, 39-ik gyalogezredi közvitéz Szabó Mihály

³¹⁹ sérvitéz = sérült, rokkant vitéz

Május elsőjén kezdve a tizedes tíz krajczár, a közvitéz pedig hat krajczár napi külön nyugdíjjal nyugdíjaztattak. Kik nyugdíjokat megvéjökbe kívánván fölvenni, fölkeretik a címzett megye, hogy az említettek nyugdíjok pontos kikaphatására erélyes intézkedést tégyen.

Kelt Debreczen, április 24-én 1849.

Magyarország főhadi parancsnoka

hivatalos távollétében Pulszky Ezredes mk.

Hátirat: 528. Április 28-án 1849.; 596. Hadi Főpénztárnoknak a szolgabírók utasítsák.

Címzés: 294. Az Országos Hadi Főparancsnokságtól, Szabolcs Megyének hivatalból.

Eredeti tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 365. db. 1849.*

***A nemzetgyűlés által felajánlott 50.000 újoncból
Szabolcs vármegyére eső rész besorozási szabályainak meghatározása***

503.

Nagykálló, 1849. május 2.

Ez alkalommal felemlítettvén, hogy a Nemzetgyűlés által kiállítani meghatározott 50 ezer újonczmennyiségből, e megyére háramlandó számnak kiállítása iránt intézkedni szükséges lenne.

Ezen előterjesztés folytán első alispán Péchy László odautasított, hogy a közelebbi újonczállítás alkalmával megállapított arányba, az 50 ezer újonczból e megyére eső mennyiséget, a megyebeli községek között, az előbbi kiszámítási kulcs alapján kivetvén. Azon kinevezést még e jelen bizottmányi ülések folyama alatt, az illető községek tudomására juttatás végett mutassa be. Minthogy pedig a nemzetgyűlési határozat tartalma szerint, mielőtt az újonczok sorshúzás útjáni kiállítása eszközésbe vétetnék, a kiállításnak toborzás útjáni sikeresítése eránt kísérlet teendő. A községek előljárói újonczaiknak toborzás útjáni kiállítására — az illető szolgabírók által — utasítatni rendeltettek. A toborzási költségek a községbeli lakosok és birtokosok által, a kivetett közadó arányához képest lévén viselendőek. Nehogy pedig a községek toborzási költségekkel a toborzó előljárók által terheltessenek, egy újoncz toborzási költségebe a toborzó 2 pft-on felüli beszámítást nem tehetnek. Mennyiben azonban az újonczoknak minden község által toborzás útjáni kiállítása nem reménylhető, az újonczok sorshúzás útjáni kiállítása alapjául szolgáló őszveírásnak, a közelebbi újonczállítás óta 19 évet elért egyének beiktatásávali kiegészítésére a szolgabírók és esküdtek, az illető községbeli lelkészek s előljárók közbejöttével úgy utasítatnak. Hogy a 19 éveseken elkezdve, évszám szerint felfelé az őszveírást mindaddig folytassák, míg az őszveírando egyének száma a kiállítando újonczok mennyiségéhez azon arányba nem áll, melybe 1 a 6-hoz áll. S az újonczok sorshúzás útjáni kiállításánál, a sorshúzást a 19 éveseken kezdve. Az őszveírásba iktatott idősebb korúak újonczokuli alkalmazásuk csak azon esetre eszközöltessék, ha a fiatalabb korúakból az újonczok száma ki nem telnék. Ez okon a sorshúzás az egykorúak között, a többiektől elkülönözve eszközözendő. Egyszersmind meghatározatnak, hogy azon egyénekre nézve, kik családapácul avagy családfenntartóul követeltetnének, az állítás valódiságára avagy alaptalanságára vonatkozó vizsgálatot az illető tisztviselő végrehajtván, azon vizsgálatot az őszveírásához mellékelve, az első alispáni hivatalnál mutassa be. Azon határidőkről, mely alatt az újonczok toborzás avagy sorshúzás útjáni kiállítása eszközöltessék, az e tárgyba keletkezendő kormányi rendelethez alkalmazva leendő intézkedés, első alispán Péchy Lászlóra bizatván.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — *SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 530. sz.*

*A nemzetgyűlés által felajánlott 50.000 újoncból Szabolcsra eső résznek
településenkénti elosztása*

504/a.

Nagykálló, 1849. május 2.

Első alispán Péchy László, a nemzetgyűlés határozata által kiállított³²⁰ i rendelt 50 ezer újoncból e megyére eső mennyiségnek, a megyebeli helységek közötti felosztását bemutatóván.

A fő és első alispánnak s 16 szolgabíróknak az újonczok kiállítása eránti intézkedhetőséget kiadatni rendeltetett.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZS□BML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. V. 2. kb. jkv. 531. sz.

504/b.

Keltezés nélkül [Nagykálló, 1849. május 2.]

[Az 50 ezer újoncból Szabolcs vármegye településeire eső létszám kimutatása]

1. Balkány (14)³²⁰, 2. Szakoly (6), 3. Adony (7), 4. Gelse (4), 5. Mihálydi (5), 6. Márton-falva (1), 7. Geszteréd (5), 8. Bököny (9), 9. Hugyaj (5), 10. Biri (1), 11. N. Kálló (23), 12. K. Kálló (2), 13. Új-Fejértó (35), 14. Téglás (9), 15. Újváros (30), 16. Egyek (11), 17. Csege (8), 18. Nádudvar (32), 19. Földes (21), 20. Tetétlen (10), 21. P. Ladány (26), 22. Sáp (5), 23. Szováth (14), 24. Nyíregyháza (74), 25. Szent-Mihály (18), 26. Búd (6), 27. Polgár (17), 28. Dob (9), 29. Dada (9), 30. T. Lök (15), 31. Eszlár (8), 32. T. Ladány (3), 33. Tardos (2), 34. Báj (2), 35. Csobaj (2), 36. Prügy (3), 37. T. Kenéz (2), 38. N. Falu (3), 39. Rakamaz (10), 40. Timár (4), 41. Szabolcs (2), 42. Balsa (5), 43. Zalkod (2), 44. Kenézlő (3), 45. Vis (3), 46. Új-Vencsellő (3), 47. Ó-Vencsellő (2), 48. Gáva (4), 49. Bercel (5), 50. Paszab (3), 51. Búj (6), 52. Ibrány (7), 53. Kemece (8), 54. Halász (7), 55. Raád (2), 56. Kereszt-út (8), 57. Tura (3), 58. Megyer (2), 59. Pazony (6), 60. Oros (9), 61. Sényő (3), 62. Demetser (5), 63. Besztrecz (1), 64. Bogdány (6), 65. Gégény (2), 66. Kék (3), 67. Berkesz (2), 68. Székely (3), 69. Tét (2), 70. Napkor (5), 71. Pátroha (3), 72. Berencs (2), 73. Anarcs (4), 74. Ajak (5), 75. Tas (6), 76. Nagy Báka (3), 77. Kis Báka (3), 78. L. Petri (2), 79. F. Litke (5), 80. Komoró (3), 81. Tuzsér (2), 82. Kékcse (3), 83. Dombrád (6), 84. Kanyár (2), 85. Ón Telek (1), 86. Veres-Mart (3), 87. Kis-Várda (13), 88. Döge (3), 89. Mándok (7), 90. Bezdéd (5), 91. Ággtelek (1), 92. Benk (1), 93. Eperjeske (3), 94. Eszeny (3), 95. Mogyorós (2), 96. Eör-Mező (2), 97. Pálcza (6), 98. Eör-Mező Ladány (1), 99. Szalóka (2), 100. Szent-Márton (3), 101. Zsurk (3), 102. Cs. Kenéz (1), 103. Gyulaháza (4), 104. Karász (5), 105. Gemze (3), 106. K. Varsány (3), 107. N. Varsány (3), 108. Jéke (1), 109. Pap (4), 110. K. Apáti (2), 111. B. Aranyos (3), 112. Gyüre (4), 113. Lövő (1), 114. Levelek (3), 115. Besenyőd (2), 116. Magy (2), 117. Ó Fejértó (5), 118. Apagy (4), 119. P. Dobos (1), 120. Eör (3), 121. K. és N. Mada (4), 122. Vaja (4), 123. Semjén (5), 124. Bátor (13), 125. Gyulaj (6), 126. Pilis (4), 127. Piritse (4), 128. P. Petri (5), 129. M. Póts (5), 130. Lugos (6), 131. Szalmad (1), 132. Bogáth (6), 133. Encsents (4), 134. Béltek és Bánháza (7), 135. K. Léta (6), 136. B. Ábrány (2), 137. Sz. Gy. Ábrány (3), 138. Acsád (7), 139. Érkenéz (3), 140. Ibrony (2), 141. Bakta (3), 142. Lóránd-háza (2),

³²⁰ Az dokumentumot helyhiány miatt nem az eredeti, táblázatos formában közöljük. A település neve előtti szám a sorszám, míg a zárójelben utána közlött pedig az újoncilletőség. Az iraton még az illetékes szolgabírók monogramja is szerepel.

143. Jákó (3), 144. Kércs (1), 145. Petne-háza (3), Ramocsa-háza (3), 147. Rohod (3), 148. Laskod (2). Őszvesen: 868.

Hátirat: 531. Május 3/849.; 410. A megyének.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. 102. 49. cs. 367. db. 1849.

Jelentés a Nyíregyházi Újonctelepen átvett újoncokról

505.

Nyíregyháza, 1849. május 19.

A Nyíregyházi Újoncsozási Telep Parancsnokság
Kállói Újoncsozási Főfelügyelőségnek!

Nyíregyháza, május 19. 1849.

A besorozott és általküldött 27 újonczok közül csak 25-öt vettem által, amennyibe Kis István és Tar András nem jelentek meg. Úgy szinte Rehó György, Tóth János és Bicskos József orvosilag megvizsgáltatván, közülök csak Bicskos József találatott jónak.

A Kállóból naponta behozott újonczok azon kéressel jönnek többnyire hozzám, hogy házi dolgaik elintézésére a besorozás után bocsátanám haza. Miután ez a Telep Parancsnokság által nem teljesíthető, az elszökésekre pedig leginkább okot szolgáltat, arra kérem a felügyelőséget, hogy az újonczokat akkor hoznák be, midőn már azok tűzhelyeiket rendbe hagyták.

A május 17-én besorozott újonczok közül Tóth József születésére nézve balkányi, tartózkodási helyére nézve pedig ábrányi legény, tegnapi virradóra a Teleptől megszökött. Addig is, míg eziránt a hivatalos jelentés a maga útján megtétetnék, megkérem a főfelügyelőséget, hogy ha könnyű szerrel elfogatása most hamarjába eszközölthetnék, méltóztassék őket a Telephez bekísértetni.

Mezőssy mk. százados és ideiglenes telep parancsnok

Címzés: A Nyíregyházi Újoncsozási Telep Parancsnokság, Kállói Újoncsozási Főfelügyelőségnek hivatalból N. Kállóba.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. V. 19.

Az állásából elbocsátott rakamazi jegyző feljelentése a bíróválasztás, és az új előljáróság működésének negatívumairól

506/a.

Rakamaz, 1849. május 19.

Különösen Tisztelt Tekintetes Első Alispán Úr!

Múlt 1848-ik évi november hó 23-án valék kéntelen Tekintetes Első Alispán Úr Birói Széke előtt, akkoriba megválasztott rakamazi bíró Kék Mihály ellen szót emelni, 's neki természeti tulajdonát némi részbe felfedezni. Mely alkalommal azt is bátor voltam alázatosan kinyilatkoztatni, hogy Kék Mihály csak négy heti folytonos korteskedése 's dorbézoltatása után, figyelmet érdemlő ígéretek mellett lehetett képes kortesei által a jobb érzésű polgárokat lehangolni, 's magát az értetlenebb csöcselék néposztály által az birói polczra feltolatni. Mit amidőn látván az volt előljáróság — kik hivatalukat pontosan 's igazságosan teljesítvén —, esmérve természeti tulajdonát Kék Mihály uramnak, fejenként T. Szepsy István Szolgabíró Úr előtt mindnyájan leköszöntek. 'S kinyilatkoztatták, hogy Kék Mihály-

lyal soha semmiféle hivatalt viselni nem fognak, 's nem is viselnek. De ezzel T. Szepsy István Szolgabíró Úr mit sem gondolt. Kék Mihály pedig akkor mindjárt megmutatta, mily hasznos eredménnyel fogja a helység ügyes-bajos dolgait kormányozni. Mert olyan tanátsot alakított, kik még a helységben kisbíroságot sem viseltek, nemhogy egyebet próbáltak volna, 's kiknek némely része 5-6. éveket töltött Szabolcs Megye tömlöczébe. 'S az egész tanács között mindöszve négyen vannak, kik valami nehezen neveiket le tudják írni. A bíró pedig azt sem tudja, mert ki nevét nem esméri, nagy fáradságába kerül, hogy tulajdon aláírásáról nevét kitalálhassa. Már pedig e nagy általutazási 's katonatartási helyen ily rendkívüli háborús időbe más forma kormányzás szükségeltetne. Sokszor azt hittem, hogy megkellitek kábulnom kösztök. A télen tímári esperes Demjanovits János úr felsőbb rendeletek nyomán tulajdon Clericus³²¹ fiát általküldvén Rakamazra — mint fiók egyházába —, oskolai tárgyban felküldendő bizonyítvány hitelesítése végett. Mely táblás jegyzéket, mi semmi más egyebet nem tartalmazott, hanem csak azt, hogy Rakamaz helységében kevés számmal lévén az óhitű lakosok, nevendékeik külön tanodába, mennyiben sem tanító, sem tanodaház nincsen, külön tanodába nem oktattathatnak. Hanem azok szintén a helybeli r. catolica tanodába oktattatnak, mit amidőn előttök értelmes szóval megmagyarázván aláírtam, Kék Mihály főbíró aláírni teljességgel nem akart. Annyival is inkább peccélni vonakodott, állítván Demjanovits Clericus előtt, hogy az nem más, hanem egyenesen lázításra mutató irat. Melyen az ártatlan nevendék pap elpirulva, kéntelen lévén a helység tereméből kilépní. Ugyanazon alkalommal azon alázatos panasszal is járulván Tekintetes Első Alispán Úr elébe, hogy akkoriba még csak harmadnapos bíró lévén, máris azon törekedett, hogy foszthatna meg kenyereimtől, 's hogy mecshetné át nyakát több apró gyermekeimnek. Egyéberánt azt, hogy véle szolgálni képes nem lések, még bírósága előtt is beszélgette Tokajba, miről a bizonyítványt annak idején bemutatni el nem mulatom. Még azon időbe gondolván megtérését, büntetést reá nem kértem. Hanem azután csakhamar, 's még azon évi december hó 15-én, újfent kéntelen voltam járásbeli szolgabíró tisztelt Szepsy István úrhoz, ezen másolatba ide fektetett sérelmes panaszommal folyamodni. De a tisztelt szolgabíró úr panaszomat figyelembe sem véve, folyamodásomat félretette, felelvén, hogy majd ha érkezése lesz, megvizsgálja. De még máig sem tette. Minek az a rossz oldala 's kedvetlen következménye lett, hogy most már Kék Mihály főbíró megvesztegetett cortesiveivel³²², 's előttem volt jegyző Tóth Lászlóval /kit nem több, csak 53 pont: 's leginkább zsarolási, csalási és lopási pontok terhelnék, 's egy hamisnak állított 2000 pengő forintos cötvény³²³ koholmánya sújt, melyek még e mai napig is bíróilag megvizsgálva, 's eldöntve nincsenek/ kezét fogva, jegyzői hivatalomtól, melyet napfénytiszta igazsággal a tölem kitelhető szorgalommal kezeltem, megfosztani törekesznek. Sőt fizetésemről egyedül azért, hogy két gazdai, 's két adószedői számadást e rendkívüli időbe el nem készíthettem /minek szintén nem más, hanem egyenesen Tóth László az oka, mit az múlt évi előjárósággal bé is bizonyíthatok/, fel is függesztettek. 'S Tóth László m. e. 17. vagy 18. éves fiát akarja Kék Mihály komájával minden áron behozni, ki nemcsak a jegyzői toll folytatásában, de más bármely dologba is legkisebbé sem jártas. Mellyel ugyan, mint — Rakamazon nőm után — ház és telekkel bíró lakos 's polgár mit sem gondolnék, de becsületem, melyet e tisztelt megyében 14 évek óta minden vád és gyanú nélkül tisztán feltartani képes voltam, ily ármányos cselek általi elvesztését, 's csekély vagyonom kockáztatását nagyon sajnállanám. Annyival is inkább, hogy becsületes jellememnél megmaradva teljesen hiszem, hogyha Tóth Lászlót ötvenhárom vagy annál is több terhes pontok mellett tisztelt Szepsy István szolgabíró úr itt, a rakamazi plébánián —

³²¹ clericus, klerikus = papi személy

³²² cortes, kortes = valaki párthíveként ügyködő személy

³²³ cötvény, kötvény = valamely értékről szóló kötelezvény

bár a gondoknak csak egyikét sem említve — megyei esküdtnék kineveztethette, lehet olyan eset, hogy a t. megye vagy valamely helyhatóság, hanem egybe-másba szolgálati hasznomat veheti 's vélem parancsolhat, de becsületes elbráblása után azt reménylenem, nem lehet. Mihez képest alázatosan kérem Tekintetes Első Alispán Urat, hogy ha e rendkívüli események engednék, ártatlanságom megvizsgálására egy több tisztelt tagokból álló küldöttséget nevezni, ha pedig ez mostanába meg nem történhetne, az ellenem ok nélkül becsületes jelen évi bírakat, 's azok között leginkább a lázasztó Kék Mihályt több kortes czimboráival együtt — addig is, míg ártatlanságom napfénytisztára derülhetne — szoroson megintetni méltóztasson. Mert anélkül teljes lehetetlen, hogy közöttök jegyzői hivatalom, bármennyire tartóztassam is magam, pontosan folytathassam. De ily becsületesen nem is vagyok képes folytatni. Mely kérésem után alázatos tisztelettel maradtam

Rakamazon, május hó 19-én 1849.

A Tekintetes Első Alispán Úrnak alázatos szolgálja

Novák György mk. jegyző

Hátirat: Tekintetes Péchy László Úrhoz T. Zabolch megye Első Alispányához intézett alázatos kérése a bent írtnak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. V. 19.

506/b.

Rakamaz, 1848. december 15.

Másolat.

Tisztelt Szolgabíró Úr!

A legközelebbi bírónálasztás alkalmával bátor voltam több becsületes polgárokkal, valamint az volt évi előjárósággal a Tisztelt Szolgabíró Úr előtt Kék Mihályt iránt szót emelni. 'S ő néki természeti tulajdonát amennyire, annyira megmagyarázni. Mely alkalommal azt is kinyilatkoztattam a Tisztelt Szolgabíró Úr előtt, hogy én véle tapasztalt üldözései miatt bármennyire tartóztassam is magam, szolgálni képes nem leszek. De sem ezzel, sem pedig az volt tanács által beadott folyamodással a T. Szolgabíró Úr mit sem gondolt. Még jóformán se heti, se hava, hogy a balsors bennünket együvé csapott, már sem maradhatok tőle. Ma reggel, amint felmentem a helység házához, hogy dolgaimat végzendem, minden igaz ok nélkül belém kötött, 's a legnagyobb dühösségek között megtámadt, bolondnak, számárnak, ostobának 's mindennek elmondott. Sőt, mi ennél is több, még pofon veréssel is fenyegetett, állítván, hogy én embert akartam löni, 's magamnál töltött fegyvereket hordok. Ezeket mind kérem Kék Mihály Urammal bebizonyíttatni, 's ha bűnösnek találtatom, törvény szabta úton engem megbüntettetni méltóztasson. De viszont ha büntelen vagyok, az ellenem dölyfösködő Kék Mihályt, mint ki pandúr korába bizonyos Lengyel Grófot minden ruháitól megfosztott; a helységet, amint előttem a jobb érzésű nép állítván, adószedő korába meglepte, mert a helység részére 50 forinton vett szénát hamis bizonyítvány mellett 60 forintokba számítván be, mit amidőn világosságra jött, tévedésnek magyarázott. A múlt télen, mint magát erővel beszúrt éjjeli őr /strázsamester/ egy idegen utas zsidót, megtámadt, azt minden ok nélkül lezáratta, 's rajta 5 pengő forintokat zsarolt. Melyből egy ezüst forinttal akkori főbíró Szloboda Károlyt megkínálván, de ez, mint becsületes egyén el nem fogadta. Hubert Mihály fogadósnál fiaival együtt vasvillával verekedett. 'S több ily nemű törvénytelenéseket követett el, mit minden rakamazi polgár hit alatt is bizonyítani fog. Hát az ilyen ember piszkolódásait kellessen bármely jó érzésű egyénnek szenvedni? Nem, az nem lehet. Aki bűnös

szenvedjen, 's ha a T. Szolgabíró Úr sérelmemet meg nem vizsgálja, kéntelen leszek annak orvoslását felsőbb helyre terjeszteni. Mert ily becstelenül nem vagyok képes, de nem is akarom a jegyzői tollat vinni. Panaszom figyelembe vétele után tisztelettel vagyok Rakamazon, december 15-én 1848.

Tisztelt Szolgabíró Úrnak alázatos szolgálja

Novák György mk. jegyző

Hátirat: Tisztelt Szepsy István Szabolcs megyei Szolgabíró Úrhoz intézett folyamodása a bent írtak

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. V. 19.

Jelentés a Nyíregyházi Újonctelepen átvett besorozottakról

507.

Nyíregyháza, 1849. május 26.

130. szám.

A Nyíregyházi Újonctelep Parancsnokságától
Péchy László Alispánynak!

N. Kállóba

Nyíregyháza, május 26-án 1849.

Kiss Márton Szabolcs megyei újoncz orvosilag megvizsgáltván bár mértéken aluli, de erős 's katonai szolgálatra alkalmas testalkotásúnak találtatott, és besoroztatott. Bitskos József megvizsgáltatott és besoroztatott. Lőrincz Ágoston, ki a IV-ik törzskönyvbe beírott, de a szállítmánytól elmaradt volt újoncz a telephez bekelt, 's a törzskönyvbe mint megérkezett bejegyeztetett. Végre Tóth János, ki foga rosszasága miatt, mint nem alkalmas, május 19-én Mezőssy százados úr által az újonczozási főfelügyelőnek jelentetett. Újabban megvizsgáltatott, és ezen baja kigyógyíthatónak véleményeztetett .///. hármassal. A főorvos által besoroztatott, a legközelebről érkezendő szállítmány törzskönyvébe tehát bevezetendő, 's így nyugtatványozandó leend.

Finta Márton újonczozási főfelügyelő úr levelében ajándékképpen küldeni említett újonczok közül csak Tarsoly Bálint érkezett a telephez.

Melyek illő tudomás végett ezennel jelentetnek.

A csak e levél megtörtént írása után érkezett, Finta Márton újonczozási főfelügyelő levelében szabályszerű hiányoknak beírásával és aláírással visszaküldeni követelt III-ik, V-ik és VI-ik törzskönyvek a szállítmányvezetőnek átadattak kézbesítés végett.

Fennebb említett ajándékképpen küldött Tarsoly János, úgy besorozott újoncz Újszabó József, Rác Mihály, Szabó István, Fatula András és Pataki József a jövő szállítmányt vezetőnek fognak átadatni. Azonban a jelenlegi szállítmánnyal érkezett újonczok közül Balogh Gábor, Balogh Imre, Balogh Károly, Tóth György, Talyigás János és Nagy Mihály, a mostani szállítmányt vezetőnek, az egyes vessző ./. alatt idemellékelte orvosi bizonyítványt, mint katonai szolgálatra alkalmatlanok visszakísérés végett átadatnak.

A Ministeriumhoz küldendő Heti tudósítás kettős vessző .//. alatt idemellékelve 's aláírva ezennel visszaküldetik.

Zsámbokréty mk. őrnagy

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. V. 26.

A szabolcsi lovascsapattól megszökött Szilágyi Bálint felelősségre vonása

508/a.

Nádudvar, 1849. május 27.

Kállay Emánuel M. Alispány Úrnak!

Körrendelete következtébe, a Szabolcs Megyei Szabad Lovascsapattól megszökött P. ladányi születésű Szilágyi Bálintot, a P. ladányi bírák a /. alatti levelök mellett hozzám kísértették. De állattávn a nevezett szökevénynek akkori állapotjából, hogy sérülése miatt a Kállóig való gyaloglásra teljesen alkalmatlan, az itten Nádudvaron létező kórházbai felvételét eszközöltem, mígnem vett sérelméből kigyógyuland. A kórházból a mai napon a //. alatti bizonyítvány mellett kibocsájtatván — bár a ///. alatti orvosi vélemény szerint többé a katonai szolgálatra alkalmatosnak nem találhatik —, a fent idézett rendelete értelmébe a további intézkedés végett Ötet ezennel Tisztelt M. Alispány Úrhoz utasítom.

Költ Nádudvaron, 27-én május 1849.

Rásó Lajos mk. főszolgabíró

Hátirat: 891.; 187.

Címzés: A Nádudvari járás főszolgabírójától, Kállay Emánuel Szabolcs megyei M. Alispány Úrnak tisztelettel hivatalból N. Kállóba.

Szilágyi Bálint Megyei Szabad Lovascsapatbeli szökevény közvitéz örizet mellett kísértessék.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 10. tétel, 187. db. 1849. V. 27.

508/b.

Nagykálló, 1849. június 11.

1849. június 11-én 's t. n. N. Kállóban tartott Fenyítő Törvényszék jegyzőkönyvéből.

891. Szilágyi Bálint földesi lakost terhelő önvallomása felolvastatván.

Végzés: A felolvasott önvallomásnál fogva Szilágyi Bálint szabadcsapatbeli közvitéz a Szabadcsapatától engedelem nélküli eljövételét elesmervén, eddigi fogsága büntetésébe tudása mellett szabadon bocsáttatik. A főszolgabírói jelentéshez csatolt, 's katonai szolgálatra alkalmatlan voltáról szóló, kórházi orvosok által kiadott orvosi bizonyítványok az illető hadparancsnokságnak tudomás végett — az Alispáni Hivatal útján — elküldetni határozatnak.

Kiadta Kausay Károly mk. jegyző

Hátirat: 891. Péchy László.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 10. tétel, 187. db. 1849. V. 27.

508/c.

Nagykálló, 1849. június 11.

1849. jún. 11-én. Kállóba tartott F. Törvényszék előtt.

1. Kinek hívnak?

Szilágyi Bálint 38 éves, püspökladányi lakos, a Portyászó Szabolcsi Csapatbeli közvitéz.

2. Honnan 's miért szöktél el, és mikor?

Eperjesen, f. évi Nagy Pénteken éjszaka a lovam elesett velem, a lábomat öszvetörte, 's a miatt eljöttem, mivel orvos hirtelen nem találhatott.

3. Neked nem szabad volt elszökni, a helybeli kórházba lett volna helyed.

Mint mondtam, orvos után negyed napig váraкоztam, 's tovább nem váraкоzhatván, alkalmatosságom akadt, mellyel haza jöttem. 'S Nádudvaron a kórházba mentem, honnét azután, mint szolgálatra alkalmatlan, elbocsátattam.

4. Mi ruha nemüeket hoztál el?

Semmit se. Lovamat, fegyveremet odahagytam a magazinba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 10. tétel, 187. db. 1849. V. 27.

Egy tisztalöki alacsony termetű személy besorozása

509.

Nagykálló, 1849. május 29.

Zsámbokréty Őrnagy 's Telep Parancsnok Úrnak!

N. Kálló, május 29-én 1849.

Szabolcs megyei T. Lök helysége újoncztartozásába a többiek között hozott egy igen ép, nagyon erős, szép testalkotású 19 éves ifiut, löki születés Horváth Jánost. De mivel az 5 lábnál³²⁴ valamivel kisebb, bémutatás végett általküldöm Őrnagy Úrhoz. Szíveskedjék ötet megmérteni, 's ha azért a kitsiny mértékhiányért beveszi, az ötet általvivő löki esküdt embernek írás mellett, besorozhatás végett visszaadni. Ezen kérést főleg azért intézem Önhöz, mert Lök helységéből az önkéntes honvéd 10-ik zászlóaljhoz sok fiatalág elmenvén, mostani illetősége szorosán, vagy nem teljesíthető.

Újonczozó Főfelügyelő Finta Márton mk.

A fent említett egyén ugyan alacsony termetű, de ép, egészséges és erős testalkatú, besorozható.

Székely József mk. Újoncztelep Tábori Főorvosa

Címzés: Szabolcs Megyei Újonczozó Főhivaltól, Zsámbokréty Őrnagy 's Telep Parancsnok Úrnak hivatalból Ny. Egyházán.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. V. 29.

Számvevőszéki jelentés a különböző Szabolcs vármegyei pénztárak helyzetéről

510/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olvastatott a Számvevőszék következő tartalmú jelentése. "A vármegye által megajánlott 60.000 pengő forintból alakult Segedelmi Pénztár pénztárnoka, Sulyok Dániel kezelése alá, mind a 43-ik zászlóalj felszerelésére a kormány által küldött, mind ugyanaz által a megyének fegyverszerzésre adott kölcsönpénz, nem különben a Szabadcsapat alakítására adott pénzek által adatván. Első alispán Péchy László pedig azon időbe, hogy az osztrák támadó sereg egyrésze a megye szélénél állott, a Nagykállóban bent nem lakó házi és hadi főpénztárnokok kezelése alatt lévő minden készpénzeket szükséges elgondoskodásból, mind a Sulyok Dániel levéltárnok, egyszersmind segedelmi pénztárnok gondviselése alá áttétette. És amennyiben a rögtönös fizetések teljesítése miatt, az Alispáni Hivatal tett minden utalványozást, a pénztárnok

³²⁴ sukk, láb = hossz mérték, a két öklől és az egymás felé fordított két hüvelykujj együttes hossza, Magyarországon általában 31,26 cm.

Sulyok Dánielnek pedig amiatt, mert a rögtönös fizetések teljesítése végett, a keze alatti pénztárak megkülönböztetése nélkül, abból kellett fizetnie, amelyben pénz volt. De különben is az Alispáni Hivatal a megyének minden pénztáraiba levő pénzekkel való rendelkezésre, a rögtönös szükségek fedezése tekintetéből, megyei határozat által volt megbízva. Sulyok Dániel pénztárnok minden bevételét és minden kiadását egy naplóba volt sorolni kénytelen, mely naplót a Számvevőszék megvizsgálván, miután az abban foglalt minden bevételeket és kiadásokat megvizsgálta és helyesnek találta, mind a Házi, mind a Hadi Pénztárt illető kiadásokat külön választotta. 'S azokról szóló okiratok az illető főpénztárnokoknak által adtak. A 43-ik zászlóalj felszerelésére adott pénzekről, a fegyverszerzésre adott kölcsönről, a portyázó csapat alakítására adott pénzekről, úgy magáról a Segedelmezési Pénztárról külön számadás készített. Valamint külön számadás készített azon pénzekről, melyek a Segedelmi Pénztárból az álladalmat illető fizetések teljesítésére fordítottak, 's melyeknek egyrésze az álladalom által, a számadás kimutatása szerint, visszafizettetett. Ezen számadások mellett lévő okiratoknak megmaradtak azon számjai, melyekkel azokat a pénztárnok, Sulyok Dániel naplójába megjegyzette. Melyek azért sem valának változtathatók, és rendes sorszámmal jegyezhetőek, mert egyrészők, nevezetesen a 43-ik zászlóalj felszerelését igazoló okiratok, már elnöki úton a Kormányhoz felterjesztettek.

Azért is, a Számvevőszék bemutatván az ekképpen különválasztott pénztárak állását kimutató számadásokat, azoknak eredményét következőkbe tünteti elő.

A./ A Hadi Pénztárra nézve.

Rutkay Ferenc hadi főpénztárnok átadott

Sulyok Dániel kezeihez, 's mint bevétel kitétetik 16.143 pft. 32 xr.

Sulyok Dániel kiadott 24.060 pft. 5 xr.

és így többlet adott ki 7.916 pft. 33 xr-ral,

melyről szóló okiratokat Rutkay Ferenc hadi főpénztárnoknak átadta. Ezen 7916 pft. 33 xr. a Segedelmi Pénztárból fizettetett, s a Hadi Pénztár által visszafizetendő lenne, 's hogy ezen megvizsgált számadással többlet baj ne legyen, 's nehogy a hozzá tartozó okiratokból ismét egy más számadást kelljen a hadi főpénztárnoknak készíteni, ezen egész számadás a hadi főpénztárnoknak, mintegy öszvegebe 24.060 pft. 5 xr. kiadást igazoló okirat kiadandó lenne.

B./ A Házi Pénztárra nézve.

Bevétel 16.636 pft. 22 8/40 xr.

Kiadás 34.044 pft. 32 10/40 xr.

E szerint felülkiadás 17.408 pft. 10 2/40 xr.

Ezen kiadásokat igazoló okiratok, az 535-ik számmal jegyzett 189 pft. 10/40 és 502-641. számok alatti készpénz gyanánt tekinthető 1563 pft-okról szólókat kivéve, melyek most ide rekesztetnek a B./ alatti számadáshoz. A többiek már Répásy János főpénztárnoknak átadattak. A felülfizetett 17.408 pft. 10 2/40 xr. a Házi Pénztár által a Segedelmezési Pénztárnok leendő megtérítése iránt intézkedni szükséges lévén. Egyúttal itten megjegyzetik, hogy az 502-641. számokkal jegyzett 1563 pft. kiadást igazoló okiratokra nézve, Répásy János házi főpénztárnoknak azon utasítást adta a Számvevőszék, hogy amennyiben azok tisztí fizetésekre tett kiadások, melyekről rendes tabellákba szokás a nyugtatókat beírni, 's éppen azon két angáriákba³²⁵ eső fizetéseket egyik tisztviselő a házi pénztárnoktól vette ki, 's nyugtatóját a tabellába írta, a másik pedig Sulyok Dánieltől vette ki, Répásy János főpénztárnok a Sulyok Dánieltől fizetéseiket kivett tisztviselőkkel, a zavar és duplicitas³²⁶ elhárítása tekintetéből, nyugtatványaikat az évnegyedes tabellába írassa által. Az

³²⁵ angária, ángária = valamely nagyobb időszakra járó fizetés vagy fizetési részlet

³²⁶ duplitas, duplikáció = kettőzés

502-641. számok alatti 1563 pft-ról szóló nyugtatókat pedig ekképpen semmisíttesse meg, mely operatio³²⁷ útján, bár Sulyok Dánielre nézve az ő kiadása 34.044 pft. 32 10/40 xr. és a Házi Pénztár által a Segedelmezési Pénztárnak visszafizetendő összege 17.408 pft. 10 2/40 xr. marad. Ezen egész számadás Répásy János főpénztárnokra nézve 32.481 pft. 32 10/40 xr. kiadásnál többet azért nem fog igazolni, mert az 1563 pft. készpénznek tekintetik, 's azokról szóló nyugtatók megsemmisítésével, a tabellaris kiadásokba a főpénztárnok más nyugtatókat nyerend, melyeket kiadásaiiba külön fog beszámítani. Azért is ezen számadás, mint Répásy János házi főpénztárnokra nézve 32.481 pft. 32 10/40 xr. kiadást igazoló iromány, azzal az utasítással lenne kiadandó, hogy a Segedelmi Pénztárnak ezen kiadásokra felülfizetett 17.408 pft. 10 2/40 xr-t fizesse vissza.

C./ Fegyverkezésre adott álladalmi kölcsönpénz.

Bevétel — Elek Mihály által hozatott	24.000 pft.
Kiadás	<u>12.923 pft. 9 16/40 xr.</u>
Tehát a maradvány	11.076 pft. 50 24/40 xr.

Ezen számadásra nézve megjegyzendő, hogy az 534-ik szám alatti okiratja szerint kiadatott 10.517 pft-ok, melyeken Grünwald Salamon vásárolt fegyvereket, az ország kormányzója által, már a 24.000 pft. álladalmi kölcsön lefaragására elfogadtattak, mert azon fegyverek a honvédek számára általadattak. De minthogy a többi kiadások is e pénztárból részint fegyvervásárlásra, részint a megyebeli polgároktól beszedett fegyverek igazítására fordítottak, e fegyverek pedig a megyétől a hadsereg számára mind elvitettek, nagyon igazságos és méltányos, hogy ugyanazon okon melynél fogva az ország kormányzója, a feljebb említett 10.517 pft-ot a kölcsön lefaragására elfogadta, a többi 2406 pft. 9 10/40 xr. kiadás is, a kölcsön lefaragására elfogadtassék, melyre nézve a Ministerium megkeresendő lenne, 's ekképpen a megye a 24.000 pft. kölcsönből éppen a 11.076 pft. 50 24/40 xr. maradványának visszafizetésével tartozna.

D./ Portyázó csapat alakítására adott pénz.

Bevétele a pénztárnoknak	40.000 pft.
Kiadása a pénztárnoknak	<u>40.247 pft. 41 28/40 xr.</u>
és így több a kiadás	247 pft. 41 28/40 xr.

mi a Segedelmi Pénztárból előlegeztetvén, az álladalomtól visszakövetelendő.

A Számvevőszék azonban itt megjegyzi, hogy ezen számadás csak Sulyok Dániel pénztárnokra nézve van berekesztve, mert a csapatvezéreknek a pénztárból kivett pénzekről számadásaik, mik mint partialis³²⁸ számadások ide tartoznának, berekesztve nincsenek. Kállay Emánuel ugyan egész szigorú pontossággal beszámolt, de Zoltán Mihály számadását, mert benne a létszám, 's a vásárolt eszközök és lovak kiosztása, valamint több documentumok hibáztak, 's elfogadhatónak a Számvevőszék nem találta, 's újabb és pontosabb számadást kívánt.

E./ Visszakövetelési Pénztár,

vagyis olyan pénzek, melyeket a pénztárnok a Segedelmezési Pénztárból költött, de mint az álladalmat illető kiadásokra fordított összegek, az álladalomtól visszakövetelendők.

Költött a pénztárnok	7.277 pft. 32 8/40 xr.
Az álladalomtól már visszafizettetett	<u>5.413 pft. 45 14/40 xr.</u>
E szerint a Segedelmi Pénztár javára visszakövetelendő	1.863 pft. 46 34/40 xr.

mely iránt ezen számadás a Pénzügyministeriumhoz felterjesztendő lenne.

³²⁷ operatio, operatív = gyors, határozott a gyakorlati elintézés szem előtt tartó (intézkedés, ügyvitel)

³²⁸ partialis, parciális = részleges, nem az egészre kiterjedő

F./ A Segedelmi Pénztár.

A küldöttségek beszedtek és befizettek 37.788 pft. 24 22/40 xr.

Kiadása a pénztárnoknak 37.732 pft. 30 14/40 xr.

A kiadáshoz hozzáadván a G./ alatti
számadásba kifejtett differentiat

45 pft. 16 8/40 xr.

és így jelenleg maradvány

10 pft. 38 xr.

De megjegyzendő, hogy a kiadás 27-ik és 28-ik számú okiratai szerint Kállay Emánuel a Ribniczei gyárbóli fegyvervásárlásra kivett 3000 pengő forinról számadását be nem adta. 'S minthogy Ribniczéről fegyver nem vásároltatott, azon 3000 pft-nak nagyobb része még a pénztárba vissza teendő, továbbá hogy azon pénztárnak a többi pénztárakon következő követelése van. U. m.

a./ A Házi Pénztár tartozik 17.408 pft. 10 2/40 xr.

b./ A Hadi Pénztár tartozik 7.916 pft. 33 xr.

c./ A Portyázó Csapat Pénztára,
vagyis ahelyett az álladalom 247 pft. 41 28/40 xr.

d./ A Visszakövetelési Pénztár kimutatása
szerint az állomány 1.863 pft. 46 34/40 xr.

e./ A 43-ik Zászlóalj Felszerelési Pénztára,
mint már elnökileg fel is jelentetett 2.746 pft. 46 6/40 xr.

Szükséges lesz a Számvevőszék véleménye szerint a megyének arról gondoskodni, hogy ha ezen pénztár a visszafizetésekkel kiegészítették, vele mi történjen. 'S miután a kivetett 60.000 pengő forint megyei hatalommal 37.788 pft. 24 22/40 xr-nál több a pénztárba be nem hajtattott, a perek pedig a végrehajtásba felsőbb rendelettel meggátoltattak, s felterjesztettek, ezekkel is mi fog történni.

G./ A 43-ik Zászlóalj Felszerelési Pénztára.

Bevétel Kállay Emánuel hozatala 20.000 pft.

Kiadása a pénztárnoknak 22.792 pft. 9 16/40 xr.

és így több a kiadás 2.792 pft. 9 16/40 xr-ral.

Erre nézve a Számvevőszék tudomásul jelenti, hogy Eröss Lajos képviselő is e 43-ik zászlóalj felszerelésére kivetett, az álladalomtól 22.000 pft-ot, melyről számadását a Számvevőszék meg is vizsgálta. Eröss Lajos Grünwald Salamon szabónak a vásárlására fizetett posztókért, ekképpen tehát az álladalom adott a 43-ik zászlóalj felszerelésére 42.000 pengő forintot. A zászlóalj felszerelése pedig került 44.746 pft. 46 6/40 krajczárba, miről a számadást és tabellaris kimutatást, első alispán Péchy László — sürgető felsőbb rendelet következésébe még április hó elején — a hozzá tartozó okiratokkal együtt felterjesztette, miről itt a H3 alatti jegyzése ezen számadáshoz rekesztetik.

Mivel pedig a Sulyok Dániel számadása szerint kiadott 22.792 pft. 9 16/40 xr. és az Eröss Lajos által kiadott 22.000 pft. öszvege, úgymint 44.792 pft. 9 16/40 xr. nem egyez a H3 szerint elnökileg felterjesztett 44.746 pft. 46 6/40 xr. öszveggel, a különbség u. m. 45 pft. 23 16/40 xr. Felvilágosításául a Számvevőszék megjegyzi, hogy mind a két számadás helyes, hanem a különbség onnan ered, hogy a kiadás 232-ik számja alatt, a pénztárnok által Füzeséry Lőrinc szolgabírónak vászonvásárlásra kiadott 157 pft. 3 xr. csak 45 pft. 16 és 8/40 xr. híjjával fordítottatott vászonra, 's arról a volt szolgabíró 's esküdtje Erdőhegyi Menyhért számadással tartoznak, a különbség 6 32/40 xr. ki nyomozható nem lévén.

Vége szükségesnek tartja a Számvevőszék előterjeszteni azon véleményét, hogy amennyibe a megye Segedelmi Pénztárának az álladalmon következő követelései vannak, a fentebbi számadások szerint u. m.

a D./ alatti számadás szerént a portyázó csapatra felülköltött pénz visszafizetésére nézve	247 pft. 41 28/40 xr.
az E./ alatti visszakövetelés szerint	1.863 pft. 46 34/40 xr.
a G./ alatti számadás szerint a 43-ik zászlóalj felszerelésére felülköltött	<u>2.746 pft. 46 6/40 xr.</u>
együtt	4.838 pft. 14 28/40 xr.

Mínthogy pedig a fegyverszerzésre adott 24.000 pft. kölcsönből a C./ alatti számadás szerint, ha t. i. mind a 12.923 pft. 9 16/40 xr. kiadás az álladalom által elfogadtatik, csak 11.076 pft. 50 24/40 xr. lenne, mint költsön visszafizetendő. Hogy ezen költsönzés visszafizetése is eszközöltessék, 's a megyének az álladalom elleni követelése is kiegyenlítettessék, jó lenne a Pénzügyministeriumot az iránt megkeresni, hogy ezen 11.076 pft. 50 24/40 xr. kölcsönbe tudassék be a megyének az álladalom elleni 4858 pft. 14 28/40 xr. követelése, 's a még így is fennmaradó 6218 pft. 35 36/40 xr. a fegyverszerzésre kölcsönvett 24.000 pft. teljes lefaragására a megye az Álladalmi Pénztárba befizetni.

A számadó Sulyok Dánielre nézve előterjeszti a Számvevőszék, hogy az A./, B./, C./, D./, E./, F./ és G./ alatt megvizsgált számadásai szerint

összes bevételei tesznek	159.982 pft. 4 4/40 xr.
<u>minden kiadásai</u>	<u>148.894 pft. 42 22/40 xr.</u>
van jelenleg a kezénél	11.087 pft. 21 22/40 xr.

Kelt N. Kálló, 1849. június 3.

A Számvevőszék

A Hadi és Házi Pénztárra nézve a Számvevőszék jelentése tudomásul vétetik, 's annak értelmébe a Hadi Pénztárt illető A./ alatti és Házi Pénztárt illető B./ alatti számadások a Jegyzői Hivatal által hitelesített másolatba az illető főpénztárnokoknak kiadatni rendeltettek.

A fegyverszerzésre adatott álladalmi kölcsönpénzből előterjesztett 12.923 pft. 9 16/40 xr. kiadásból, mely ez ideig csak 10.517 pft. fogadtatván el a kölcsön lefaragására, a többi 2406 pft. 9 xr. kiadásnak a kölcsön lefaragására való elfogadtatása eránt, a Pénzügyministerium a számadásnak okirataival együtti felterjesztése mellett megkerestetni rendeltetik.

A Portyázó csapat alakítását tárgyazó D./ alatti számadás a pénztárnok Sulyok Dánielre nézve bevégezettnek tekintetik. Egyik volt csapatvezér Zoltán Mihálytól a jelentés szerént, már megkívánt pontosabb számadás bevétele 's megvizsgálása, 's majdan ezen számadásnak, a csapatvezérek részletes számadásaival kiegészítve leendő előterjesztésére, a Számvevőszék utasítatik.

Oly kiadások, melyek más névvel jegyzett pénztárak számadásaiba elő nem fordulnak, 's melyek az álladalmat illetik, Visszakövetelési Pénztár cím alatt az E./ alatti számadás szerént, 1863 pft. 46 34/40 xr. erejéig lévén az álladalomtól visszakövetelendők. Ennek eszközzése végett a Pénzügyministerium megkerestetni, 's ugyanezen megkeresés kapcsában a 43-ik zászlóalj felszerelésére, az álladalomtól adatott 42.000 pft-on felül költött 2746 pft. 46 és 6/40 xr. iránti követelés is megemlíttetni rendeltetik.

Az F./ alatti Segedelmi Pénztár számadását illetőleg, mínthogy jelenleg a pénztárnok kezénél 10 pft. 38 xr. maradványnál több készpénz nincs, 's a Számvevőszék jelentése szerént, a Portyázó csapatra fordított összegek fedezésére felül kiadott pénzek kivételével, a többi pénztárak helyett a kiadások megtérítése eránt részint már fentebb a Pénzügyministerium megkerestetni rendeltetett. A megyétől függő megtérítések eszközzése a Számvevőszékre bízatik. Amennyibe pedig e pénztárt illető jelentésből az tűnik ki, hogy a megye által kivettett 60.000 pft-ból 37.788 pft. 24 22/40 xr-oknál több bé nem fizettetett. A hátralévő nagyobb összegek behajtása pedig felsőbb rendeletekkel annyiba meggátoltatott, hogy az elmarasztást tárgyazó perek a megyétől fel kívántattak, 's reájok még válaszrendelet nem érkezett. E megye ily kö-

rülmények közt, mielőtt e pénztárrali további teendők iránt határozna, figyelmét nem mellőzhette az 1848-ik november és december, úgy az 1849. egész évi adó tárgyában alkotott törvényczikkely 1-ső fejezetének 17-ik §-a, melynek tartalma következő: "azon egyéneknek, kik a hatóság határozatánál fogva az álladalmi szükségek fedezése végett rendkívüli adót fizettek, a már ekképpen befizetett összegek ezen törvénynél fogva fizetendő adójukba bétudandók, ide nem értve az önkéntes adakozás fejében kivetett 's beszedett összevegeket." Mert ha úgy tekintetik a kérdéses 60.000 pft., mint az álladalmi szükségek fedezése végett fizetett rendkívüli adó — minek a mondott törvény szerént fizetendő adóba be kell tudatni —, akkor e megyének azon egyesek elleni követelése, kik a reájok kivetett összeveget bé nem fizették, 's kiknek folyamodásaikra a behajtást tárgyazó megyei intézkedések felsőbb rendeletekkel felfüggesztettek, mint a törvény szerént kivetendő adóba bent foglalva leendő tartozások önként elenyésznek. Hogyha pedig a 60.000 pft. úgy tekintetik, mint az új adóba bé nem tudható önkéntes adakozás, akkor rendkívül sértené azon jobb érzésűek kebelét, 's a törvényhatóság tekintélyét, ha mindazokon, kik a 60.000 pft-ből a reájok kivetett összevegeket bé nem fizették, tartozásaik végrehajtás útján bé nem vétethetnek. Minthogy pedig e pénztárba eddig befolyt összegek egyrésze a számvevőszéki tagok felvilágosítása szerént oly összevegekből is áll, melyeket egyesek a kivetett tartozásokon felül ajánlottak, és amelyeket a kivetésben nem foglalt régi adózók önkéntesen fizettek a beszédő küldöttségek kezeihez, 's az ilyenek külön jegyzvék. Ezen körülmény megemlítése mellett, az ország kormányzója felírás útján megkerestetni rendeltetik aziránt, hogy a 60.000 pft. megyei kivetésnek — az új adótörvény hivatkozott 17-ik §-ához képest — mily tekintet alá jövetelét határozza el, 's vagy a megyei kivetés és behajtás útján bėjött pénzeknek az új adóba tudatása iránt, vagy pedig aziránt tégyen rendelést, hogy azon perek, melyek a 60.000 pft-ből kivetett tartozást fizetni vonakodók ellen lefolytak, 's melyek végrehajtás előtt — igazságügy ministeri rendeletek következtében — innen felterjesztettek, a végrehajtás megrendelésével visszaküldessenek. Mert ha vagy a befizetett összegek az új adóba bé nem tudatnak, vagy a hatósági tekintély csorbitásával a nem fizetők az Igazságügy Ministeriumhoz tett folyamodásaik következtében a fizetést elkerülhetik, ez a megyei határozatnak engedelmeskedve fizetett egyéneket igen elkeseritené, 's jövőre nézve is kiszámíthatlan káros következesei lennének.

Eredeti jkv.-i tisztázata. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 532. sz.

510/b.

Nagykálló, 1849. június 4.

A Pénzügyministeriumnak!

A /. alatt tisztelettel felterjesztett számadás kimutatása szerént, Segedelmi Pénztárunkból az álladalmat illető költségek fedezésére 7277. pft. 32 8/40 xr-t fizettünk. Melyekből ez ideig — ugyancsak a /. alatti számadás szerént — 5413 pft. 45 14/40 xr. visszafizettetett, 's e szerént még 1863 pft. 46 34/40. xr. visszakövetelésünk van. Azért tisztelettel kérjük a Pénzügyministeriumot, hogy ezen számadás szerént követelésbe lévő 1863 pft. 4634/40. xr-oknak, és azon 2746 pft. 46 6/40. xr-ok, melyeket — első alispányunk által elnökiileg tisztelt Ministeriumhoz felterjesztett számadás szerént — a 43-ik Zászlóalj felszerelésére adatott, 42.000 pft-on felül költöttünk, Segedelmi Pénztárunknak leendő megtéríttetése eránt intézkedni méltóztassék.

Kelt az 1849. június 4-iki bizottmányi közgyűlésből.

Hátirat: 532. A Pénzügyministernek a /. alatti számadással, mely E. betűvel van jegyzve.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 368. db. 1849.

510/c.

Nagykálló, 1849. június 4.

A Pénzügyministeriumnak!

Az álladalomtól fegyverszerzésre, mellyel nemzetőreinket felfegyverezhesük, 24.000 pft. kölcsönt kaptunk. Ebből ez ideig elköltöttünk 12.923 pft 9 16/40 xr-okat. Az erről szóló számadást a mellé csatlott okiratokkal a /. alatt oly kéréssel terjesztjük a Tisztelt Pénzügyministeriumhoz, hogy amennyibe ezen számadás 534-ik számmal jegyzett okiratja szerint kiadott 10517 pft. az ország kormányzója által a kölcsön lefaragására azon okon fogadtattak el, mert a rajta vett fegyverek a hadsereg részére által adattak, a többi 2406 pft. 9 16/40 xr. kiadást is — melyek leginkább fegyverigazításra adattak, 's a kiigazított minden fegyverek a hadsereg részére letartóztattak — a kölcsön lefaragására elfogadni annyival inkább méltóztassék, hogy a kiigazított fegyvereknek az ára, mely pedig polgárainktól beszédéskor felső-magyarországi t. h. kormánybiztosi renDELETEhez képest megtérítettni ígértetett, még ezideig legkisebb részbe sincs kifizetve, 's a 2406 pft. 9 16/40 xr. legnagyobb részét csak a kiigazítási költségek teszik. Mely felterjesztésünk mellett felküldött számadást, ha a Tisztelt Ministerium elfogadja, méltóztassék ezúttal a maradvány 11.076 pft. 5024/40 xr. hova fordítása iránt rendelkezni, hogy megyénk a 24.000 pft. kölcsön terhéől szabadulhasson.

Kelt az 1849. jún. 4. sat. b. közgyűlésből.

Hátirat: 532. A Pénzügyministeriumnak a /. alatti számadással, mely bemutatván jegeyzve.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 369. db. 1849.

510/d.

Nagykálló, 1849. június 4.

Az Ország Kormányzójának!

A múlt évbe az ország szükségeire bizottmányi ülésünkben határozatilag 60.000 pft-ot ajánlottunk, s az országgyűlési költségek kivetésére használt kulcs szerént azon öszvegnak, az akkor még adómentes osztályra kivetését és beszédését elhatároztuk. A jelen rendkívüli időkbe rögtönös szükségéhez kelletvén teljesíteni, Első Alispányi Hivatalunkat felhatalmaztuk, hogy a megye kezelése alatt lévő minden pénztárakat igénybe vehessen. És a most említett 60.000 pft. ajánlatból bégyült pénzekből áttételképpen a Házi Pénztár kiadásaira 17.408 pft. 10 2/40. xr., a Hadi Pénztár kiadására 7916 pft. 33 xr., a 43-ik Zászlóalj felszerelésére — a Pénzügyministeriumhoz elnöki úton már felterjesztett számadás szerént — a Kormánytól e czélra küldetett 42.000 pft-okon felül 2746 pft 46 6/40 xr., ezeken kívül több, az álladalmat illető kiadásokra — melyeknek megtérítése eránt jelen gyűlésünkbl a Pénzügyministeriumot, az ide vonatkozó számadásnak felterjesztése mellett megkértük — 1863 pft. 46 34/40 xr-t fordítottunk. Mely elősorolt kölcsönzéseknak ezen pénztárba megtérítettésük eránt a szükséges lépéseket megtettük, de midön éppen afelett kívántunk volna tanácskozni, hogy ezen pénztárral majdan a belőle történt kölcsönzések visszafizetéséveli kiegészítése után mi történjen, számvevőszékünk jelentéséből tudomásunkra jött, hogy a kivetett 60.000 pft-ból ezen pénztárba 37.788 pft. 24 22/40. xr-nál ezideig több be nem folyt. Bé nem vétetett pedig azért, hogy a tartozások behajtására irányzott és végrehajtástól függött perek Debreczen városának, a hajdúvárosoknak és több magánbirtokosnak folya-

modására — kik között pedig a megyebeli birtokaik tekintetéből semmi különbséget tenni nem lehet — az Igazságügy Ministeriumhoz felterjesztettek, 's mind ezideig is rendelettel vissza nem érkeztek.

Mínthogy pedig az 1848-iki november és december, és 1849-ik egész évi adó tárgyában alkotott törvényczikkely 1-ső fejezetének 17-ik §-a figyelmünket éppen e kérdéses tárgyba felhívta. Mert ha úgy tekintetik a kivetett 60.000 pft., mint az álladalmi szükségek fedezése végett fizetett rendkívüli adó, minek a mondott törvény szerint fizetendő adóba be kell tudatni, akkor az Igazságügy Ministeriumhoz tett folyamodással a mi kivetésünk szerinti tartozásaiak bevételeit meggátlottakra nézve, az Igazságügy Ministeriumhoz felterjesztett perek eránti minden további intézkedés feleslegessé válik. Mert az új törvény szerint kivetendő adóba a mi kivetésünk is bentfoglaltatik. Hogy ha pedig a 60.000 pft. úgy tekintetik, mint az új adóba bé nem tudható önkéntes adakozás, ezen esetben minden jobb érzésük kebelét 's a mi törvényhatósági tekintélyünket rendkívül sértené, ha mindazokon, kik a 60.000 pft.-ból reájok — a már két országgyűlési költségek kivetésénél használt kulcs szerint — kivetett öszvegeket bé nem fizettek, tartozásaiak bé nem vétethetnének. Mínthogy pedig ezen pénztárba eddig befolyt öszvegek egyrésze Számvevőszékünk felvilágosítása szerint oly pénzekből is áll, melyeket egyesek a kivetett tartozásokon felül ajánlottak, és amelyeket a kivetésben nem foglalt régi adózók is önkéntesen fizettek a beszedő küldöttségek kezeihez, 's az ilyen ajánlott öszvegek a kivetés szerint tett fizetésektől külön jegyzés által meg vagynak különböztetve. Ezen körülménynek — az adó tárgyában törvény hivatkozott 17-ik §-a tekintetéből — megemlítése után tisztelettel felkérjük Kormányzó Urat, hogy a fentebb előadott 60.000 pft. megyei kivetésnek, az új adó iránti törvény 17. §-ához képest mily tekintet alá jövetelét elhatározni, és vagy a megyei kivetés és behajtás útján bėjött pénzeknek — az ajánlás útján gyűltektől külön választatása mellett — az új adóba leendő bétudatása, vagy pedig az iránt méltóztassék rendelkezni, hogy azon perek, melyek a 60.000 pft.-ból kivetett tartozásaiakat fizetni vonakodók ellen lefolytak — melyekbe magokat mindig azzal védelmezték, hogy ezt tenni a megyének joga nem volt, 's mely perek végrehajtás előtt igazságügy ministeri rendeletek által felkívántattak —, a végrehajtás megrendelésével mielőbb visszaküldessenek. Mert ha vagy a kivetés és bírói eljárás útján megyei tekintéllyel behajtott öszvegek az új adóba bé nem tudatnak, vagy pedig a T. hatósági tekintély csorbításával az igazságügy minister úrhoz folyamodottaknak a fizetést elkerülni sikerül, ez a megyei határozatnak engedelmeskedve fizetett apró, de számra nézve a legnagyobb részt igen elkeseríténé, 's jövőre nézve kiszámíthatlan káros következményei lennének.

Költ az 1849. június 4. sat. b. közgyűlésből.

Hátirat: 532. Az Ország Kormányzójának acta nélkül.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 369. db. 1849.

A honvédelmi segedelempénzek elszámolásának sürgetése

511.

Nagykálló, 1849. június 4.

Ugyanez alkalommal felemlítettven, hogy a 60.000 pft. kivetés beszédésére kirendelt küldöttek közül némelyek számadásaikat mégsem adták bé, habár arra még a múlt évbe záros határidő alatt kötelezve voltak.

Első alispán Péchy László ezeket és mindazokat, kik a megyének a pénztárból kivett, vagy pedig beszedett pénzeit kezelték és még nem számoltak, fenyítő kereset alá rekesztéssel fenyegetés mellett úgy szólítsa fel számadásaiknak, a jövő hó elején tartandó gyűlések idejéig leendő bémutatására, hogyha azt teljesíteni elmulasztanak — mint számolni vonakodóknak — tisztí kereset alá rekesztetésük iránt jelentését a gyűléshez bémutassa.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 533. sz.

***Az adó beszédésének helyzete, új vármegyei állások létrehozása,
a tisztségviselői fizetések emelése***

512/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

A küldöttség az 1848. november és december, és 1849-ik egész évi adó tárgyában T. Czikk³²⁹ 1-ső fejezetének 4-ik, 6-ik, 8-ik §-ai által kívánt teendők tekintetéből jelentését bémutatja, melyben foglaltatik /. alatti záradékba a megyebeli pusztáknak adóbeszedési tekintetben községekhez csatoltatását tárgyazó javaslat, továbbá javaslatba tétetik 18 rónoki hivatal, 's erre 22 egyének ajánlatnak. A 8-ik § értelmébe a rónok díjazása 2 pft.apidíj és a kifejtett adó egy százaléka javasoltatik. 'S a Községi adó behajtásával foglalkozó pénztárnok fizetése is javaslatba tétetik. A rónokok kinevezése a gyűlésre utasítatván, 's a kinevezetteknek szakaszonkénti elrendelése iránti intézkedésre a főispán úr felkéréstése javalltatván.

A küldöttség véleményes jelentése helyeseltetvén, a Pénzügyministeriumhoz felterjesztetni rendeltetik. Hanem amennyibe bizonytalan, hogy a küldöttség által rónokoknak ajánlott 's //. alatti záradékba feljegyzett 22 egyénekből lesznek-e 18-an kik ezt a hivatalt elvállalják, ezekhez még pótlólag Palaticz Mihály, Kausay Dániel, Szegedy Pál, Mészáros Dániel, Szilcz István és Pethő Zsigmond ajánlásba tétetnek. 'S a törvény által a megyének adott kinevezési jog ez esetbeni gyakorlására főispány úr úgy kéréti fel, hogy a javaslatba tett öszvesen 28 egyénekből olyanokat kikiről elébb tudomást szerez, hogy elvállalják, a megkívántató 18-at nevezze ki, 's oly szakaszokba hol érdekelve nem lesznek, a ministeri utasítás megérkezéttel rendelje el.

Ugyanaz küldöttség a tisztí fizetéseket tárgyazó belügyministeri rendelet következtében teendők iránt javallja, hogy a megyének, eddig még nem rendszeresített, következő új hivatalnokokra lenne szüksége. U. m.

négy törvényszéki ülnökre,

egy harmadik aljegyzőre,

egy alszámvevőre,

egy pénztárnokra, ki helyett eddig ketten húztakapidíjakat.

A Másod Alispányi Hivatalhoz egy iktatót, továbbá a Jegyzői Hivatalnak Kállóba bent nem lakó írnokainak fuvarbér fejébe fizetni javasol egynek-egynek 40 pft-ot. Ellenben mint szükségteleneket eltörlni javallja a két magtári biztosok és a két úti biztosoknak a hivatalát. És amennyibe a megyének eddig egy mérnöke volt, 's a mostani két mérnök az egy rendszeresített mérnöki fizetésen osztoztak, most is részökre a 700 pft. főmérnöki fizetés két felosztását javallja.

³²⁹ 1849. VII. tc. = Az adókról

A szolgák fizetését, illetőleg azoknak felemelését ekképpen ajánlja:
a mesternek 250 pft.,
hajdúkáplárnak 80 pft. és ruha és kenyér portio³³⁰,
a bentlakó közembereknek 60 pft. és ruha és kenyér portio,
a három bent szolgáló lovas ordinánsznak³³¹ 80 pft., ruha, kenyér és ló portio,
a tisztviselők mellett levőknek, minthogy kosztot kapnak 50 pft. és ruha.
Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 537. sz.

512/b.
Szeged, 1849. július 17.

8847/P. ü./9. adói

A Pénzügyministertől
Szabolcs Megye Közönségének!

F. é. június hó 4-én 537. szám alatt költ felterjesztésére ezen megye közönségének választatik, miszerint az adótörvény I. fejezetének 4-ik §-a járasonkint egy rónoknak választását rendelvén. A kerületenként való választásnak pedig csak oly törvényhatóságokban lévén helye, melyek egyenesen kerületekre és nem járásokra felosztvák. A rónokok számának felemelése már csak az ily fontos munkálatra alkalmas egyének szüke, és ily esetben nehezebben létesíthető egybehangzás tekintetéből is meg nem engedtetetik.

Ami a rónoki díjakat illeti, ezen megye közönsége értesítetik, miszerint azok járandósága — a Hadi Pénztárból beszámítás mellett kiszolgáltatandó — két pft. napidíjban és a kivetett országos adó beszedett összegének egy százalékában állapított meg. A mellékes költségek — mint írónoki segédek — és fuvarozás a pénzügyministeri utasítás A./ 14. §-a értelmében a Házi Pénztárból lévén fedezendő.

Egyébiránt a községi adóbeszedők fizetése iránti rendelkezés, ezen hivatalok általános rendszeresítésére halaszthatván. Ideiglenesen pedig az eddigi gyakorlat fenntartandó lévén, e megye odautasítatik, miszerint az adótörvény végrehajtását a ministeri rendelet értelmében továbbá eszközölje.

Végre nem mulaszthatom el megemlíteni, hogy a bizottmányi határozatban hivatkozólag említett /. és //. vessző alatti csatolmányok, a hozzám intézett hivatalos útban nem foglaltattak. Ennél fogva ezen hiánynak pótlása és jövődöbeli ilyen mulasztások elkerülése végett, a szükséges intézkedések megtételére a megye hatóságát felhívom.

Szegeden, július 17-én 1849.

Pénzügyminister Duschek Ferenc mk.

Hátirat: 80.

Címzés: 8847. P. ü./9. adói. A pénzügyministertől Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagy Kállón.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 80. db. 1849. VII. 17.

³³⁰ portio, porció = meghatározott, megsokozott mennyiség valamiből, pl. egy ló eltartására szükséges takarmány

³³¹ ordinansz, ordinantz, ordonánc = tiszt mellé szolgálatra beosztott katona, különösen küldönc

*Az ideiglenes lovaspandúri és csendbiztosi állások megszüntetése,
illetve a vármegye legényeinek ruházata*

513.

Nagykálló, 1849. június 4.

Ugyanez alkalommal javaslatba tette az ideiglenesen 100-ra szaporított lovaspandúrok számának 32-re szállítását, 's úgy azoknak mint az ideiglenesen alkalmazók négy csendbiztosok hivatalának 1-ső júliustól fogva megszüntetését.

Végre a megye legényeire nézve szükséges azon intézkedést, hogyha a megye szabója a most tavasszal kiadatni kellett nadrágokat el nem készíthetné posztó nem léte miatt, a helyett minden legényre két vitorlavászon pantallót készíttessék.

A küldöttség jelentésének nyolc elsőbb pontjába foglalt véleménye általában elfogadtatik, a 9-ik pontba a szolgák fizetése rovatjába pedig miután az őrmester eddigi 100 pft. fizetés 80 pft. ruha ára, egy ló és egy kenyér portióból álló fizetését 250 pft-ra változtatással nem szaporítva, hanem kevesítve lenni állította, 's inkább eddigi fizetése mellett maradni kívánását kijelentette; az eddigi fizetésnek emeléséről, nem pedig kevesbítéséről lehetvén szó. Kívánságához képest eddigi fizetése meghagyatni rendeltetik. A többi szolgák fizetésére nézve a küldöttség javallata elfogadtatván.

Továbbá elfogadtatik a küldöttségnek csendbiztosok és a pandúrok száma leszállítását tárgyazó javaslata, 's ezeket illető határozat foganatszerzés végett a négy főszolgabíróknak és a Házi Főpénztárnoki Hivatalnak kiadatni, és a küldöttségi munkálat eddig terjedő része jelen határozat értelmébe a Belügyministeriumhoz felterjesztetni rendeltetik.

A megyei legények tavaszi nadrág illetőségére nézve a Másod Alispányi Hivatal oda utasíttatván, hogyha rövid időn a megye szabója a kötelezett nadrágokat ki nem állíthatná, a közelebbi gyűlésbe felemelt nadrág árának a tisztviselők mellett lévő legények számára leendő kiadattatása. A bent szolgálók részére pedig azon ár értékéig két vitorlavászonból készíttendő nyári nadrágok készíttetése és kiosztása iránt intézkedjen.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 538. sz.

Szunyoghy Lajos és Blahunka József földmérők fizetésemelési kérelme

514.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. Szunyoghy Lajos és Blahunka József mérnököknek folyamodása, melyben indokaik elősorolása mellett fizetéseiket — minthogy rangbeli megkülönböztetés nélkül szolgálnak — külön-külön, a főmérnöki hivatalt illető hét-hétszáz pft-ban kérik megállapíttatni.

A fizetések tárgyában munkálkodott küldöttségnek azon javaslatához képest, mely szerént e megyébe egy mérnöki hivatal volt rendszeresítve, annyival inkább, hogy köztudomás szerént jelenlegi kötelességeit egy mérnök is elvégezhetné. A folyamodók kérését, kik ketten vállalták el az egy rendszeresített fizetésért a mérnöki hivatal kötelességeit, nem teljesítheti, hanem a hivatkozott küldöttség, véleménye elfogadásával megállapított 700 pft. mérnöki fizetés megosztására utasítja.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 539. sz.

A nyíregyházi Kralovánszky András nemzetőr őrnaggyá való előléptetése

515.

Nagykálló, 1849. június 4.

Más, ugyanazé³³², melyben ezen megyebeli nemzetőrseregi helyettes őrnagy Kralovánszky Andrásnak jelen állásábani meghagyása mellett május 16-tól számítandó ranggal 's illetménnyel valóságos őrnaggyul kineveztetése tudtul adatik.

Tudomásul vétetik.

Eredeti jkv.-i tiszttáza. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 566. sz.

*Az adótörvény végrehajtása, a tisztségviselők fizetése,
vármegyei hivatali állások létrehozása és megszüntetése*

516/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. f. évi május 31-én 882-ik szám alatt kelt belügyministeri rendelet, melybe tudtul adatik, hogy az adótörvény a nemzetgyűlés által megállapítatván, annak 13-ik §-a szerint a háziadó tételei összege csak a belügyminister megvizsgálása után fog kivettethetni, és azért meghagyatik

1-ör Hogy a községi adóra nézve a megye a községektől pontos és részletes előterjesztést kívánván, azt vizsgálja és állapítsa meg.

2-ör A megyei háziadót pedig, a megye tételenkint vegye részletes és gyökeres vizsgálat alá, hogy ebből az összes házi szükség és kiadás megvizsgálatván, mindaz eddig szokásban lévők és rendszeresítették, mindaz újabban tervezettek most mintegy eredetileg megállapíthatassanak. Hogy pedig annál biztosabban lehessen az új előterjesztést megítélni, a múlt évi szükség és kiadás melléje csatoltassék.

Ezen rendelet első pontja nyomán meghagyatik a 16 szolgabíróknak, hogy a községektől az előljárók és a község cselédeinek fizetését, és általában minden a község nevébe teljesíteni szokott kiadások részletes előterjesztését mentől előbb szedjék bé. 'S előlegesen megvizsgálván, egyenként véleményes jelentésük mellett a július elején tartandó közgyűlésre felelet terhe alatt bémutassák. A rendelet 2-ik pontjára kívánt munkálat és jelentéstételre a Számvevőszék megbízatván.

Eredeti jkv.-i tiszttáza. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 584. sz.

516/b.

Nagykálló, 1849. június 5.

A megyei tisztségviselők fizetéseiknek felemelhetését tárgyazó belügyministeri rendelet következében, teendők iránti javallat tételre vett megbízatásunk következében jelentjük.

Hogy véleményünk szerint a megyének következő új hivatalnokokra lenne szüksége u. m.

1-ör megyénk sajtóságos helyzeténél fogva, 2 pft. napidíj mellett a törvényszékek tartására t. bírakat kapni annyira nehezen lehet, hogy a törvényszékek munkája elegendő számú bírák nem léte miatt felakadást szenvedni kénytelen. Most megszűnván a hivatalos

³³² Az igazságügyi miniszteré

előfogatok, még sokkal inkább lehet tartani attól, hogy elegendő törvényszéki ülnökeink nem lesznek.

Azért úgy hisszük, hogy az évnegyedes törvényszékekre alkalmazott egyének rapidíjazása helyett, igen célirányosan lehetne négy t. széki ülnököt állandóan a megye székhelyén lakásra kötelezve 800 pft. évi fizetéssel rendszeresíteni, kik a második alispán elnöksége alatt az állandó Fenyítő T. Széket képeznék. Az évnegyedenként kitűzetni szokott perfolyamok alatt pedig a polgári ügyekbe akként működnének, hogy az első alispán elnöksége alatt két t. széki ülnök a Polgári T. Széket, a 2-ik alispán ismét két t. széki ülnökkel az árva- és csódtörvényszékeket alakítanák, hozzájuk értve a törvény szerént odatartozó törvényes bizonyosságot, jegyzőt és tisztí ügyészt.

2-or ezen megyébe az évnegyedes törvényszékek ideje alatt, a négy járás tisztí ügyészei által előterjesztett bűnvádi iratok tárgyalására négy fenyítő t. szék — egy polgári, 's ezenkívül az árva t. székek is — egyszerre tartatván, mert másként azon ok miatt, hogy a megyének székvárosába kellő középpontja nincs, a bíraskodásra megkívántató egyének öszve nem szerezhetők. Ezen t. székekbe a három rendes jegyzők köteleességeket egyszerre nem viheték, úgy hogy két, néha három magok a t. székek által is helyettesített rapidíjas jegyzőkkel kellett a szükségét pótolni. Az állandó t. szék mellett mindezen teher a rendes jegyzőkre nehézkedvén nagyon szükséges, hogy a Jegyzői Hivatal egy aljegyzővel szaporíttassék.

3-or a megyébe eddig egy számvevő létezett, de miután a községek adószámadásait a Számvevői Hivatalnak kell megvizsgálni, 's a Számvevő Hivatal vizsgálata valódílág felülvizsgálat leend — mert a számadások beszede és előleges vizsgálata az aladószedő hivatalokhoz van megyei határozat által kapcsolva —, ezen munkálat tekintetéből az Alszámvevői Hivatal felállítása is szükséges.

4-er a megye a Pertárba alkalmazott ez ideig egy pertárnokot és egy segédet, mindeneket két-két pft. rapidíj mellett. Ezek a perszakok idejére évnegyedenként külön utalvány mellett vették fizetéseiket, de miután az állandó t. székek miatt állandóan Kállóba kell a pertárnoknak lennie, egy pertárnok — segéd nélkül — 300 pft. évi fizetéssel rendszeresítendő lenne.

5-ör jelenleg csak az Első Alispányi Hivatal mellett lévő két iktató, jövöre pedig a 2-ik alispány mellé is egy iktató rendszeresítendő lenne.

6-or a Jegyzői Hivatal írnokai — megyénk helyzeténél fogva — ki nem telvén Kállóból, kívül lakó fiatal egyének is viselik ezen tisztséget. Tehát azoknak részére, kik Kállóba állandóan bent nem laknak, fuvarbér fejébe 40 pft. lenne felül fizetendő.

7-er midőn ezen új hivatalokat 's illetőleg hivatalos fizetések javítását javasoljuk, megszüntetendőnek véljük a két élelmezési biztosoknak hivatalát, kikre ezután — az álladalom által készpénzért történvén az élelmezés — szükség nem leend. Megszüntetendőnek véljük még a két úti biztosok hivatalát, kiknek a megye ami hasznát vehetné, azt a megye mérnökei és a szolgabírók mint ezelőtt volt, így ezután is pótolhatnák. Továbbá

8-or e megyének eddig egy mérnöke volt, s a Szabó Mihály halálával megürült ezen hivatalra a hivatalos fizetés kétfelé osztásával két mérnök alkalmaztatott. Ezen fizetés most a ministeri rendelet által 300 forintról 700 frt-ra felemeltetvén, ezen 700 forint lenne véleményünk szerént a két mérnök közt felosztandó,

9-er a megyei szolgák rovatába tartozó fizetések ideiglenesen, véleményünk szerént a körülményekhez képpeszt pótlék képpen ekképpen lenne emelendő:

Az őrmester fizetése: 100 pft. fizetés és 80 pft. ruházati díj, 6 köb. gabona és egy lóportio helyett 250 pft.

A Hajdúk Káplárja fizetése ruházatján kívül 60 pft.-ról 80 pft.-ra.

A bent lakó két ember hajdúké 60 pft.-ra.

A tisztviselők mellett levőké hivatalába 40 és 50 helyett 50-re.

A három bent szolgáló lovas ordinánsz³³³ fizetése 70 pft-ról 80-ra.

A káplárnak és bent szolgáló közembereknek kenyérportiojuk és az ordinánszok lóportioja megmaradván.

Ez alkalommal még ezen küldöttség figyelmeztetvén a megyét, hogy azon rendkívüli körülmények, melyek közt a lovaspandúrok száma 100-ra felemeltetett 's ezek 60 pft. fizetéssel és lóportioval ellátottak, már nagyobb részt megszűntek. Azért is 1-ső júliusba ezeknek számát a rendes 32-re kellene olvasztani, nevezetesen: a Kisvárdai járásba 6, a Báthoriba 8. A Dadaiba 8 és a Nádudvariba 10 pandúrokat. Mely alkalommal a négy rendes csendbiztosokon felül ideiglenesen alkalmazott csendbiztosok hivatala is megszűnne. Mindenik közülök azon polgári vagy hivatalos állásába lépne vissza, melybe ezen ideiglenes alkalmazása előtt állott.

Továbbá hivatalos úton tudomásunkra jött, hogy a megye szabója posztót eddig nem kapott, 's hogy megtörténhetik, hogy most Pestre utaztával sem kaphat posztót, melyből a hajdúknak szükséges nadrágokat kiállíthassa. Azért is eleve elhatározatni jónak láttuk, hogy a most tavasszal kiadatni kellett egy posztó nadrág helyett, vitorlavászonból a megye szabója két pantallós nadrágot készítsen és adjon ki a legényeknek.

Kelt N. Kállóban, 1849. június 5-én.

A küldöttség

Hátirat: 584. Jelentése a küldöttségnek a tiszti fizetéseket tárgyazó belügyministeri rendelet következtében teendők iránt

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 416. db. 1849.

516/c.

Budapest, 1849. június 22.

1687/B.

A Belügyminister
Szabolcs Vármegye Egyetemének!

Budapest, június 22-én 1849.

Folyó hó 4-ről kelt felterjesztésük által eléggé indokolva lenni találván annak szükségét, hogy megyéjünkben még egy aljegyzői, alszámvevői, és — most már segéd nélküli ugyan, de — állandó fizetéssel ellátott pertárnoki hivatal állíttassék fel. Múlt hó 12-ről 19/B. sz. a. kiadott körrendeletem értelmében a kért új aljegyzői hivatalt 400, az alszámvevőit szintén 400, a pertárnokit pedig 300 pft-ban ezennel rendszerezitem.

Az élelmezési- és útibiztosok eddigi teendőik részint feleslegesekké válván, részint felterjesztésük szerint másként is levén pótolhatók, e hivatalok szükségtelensége tekintetében tett javallatukat elfogadom. S tudatom Önökkel, hogy a megyei szolgák fizetésének ideiglenes szabályozása, s a csendbiztosok és pandúrok számának leszállítása iránt, szintén ez alkalommal tett határozatuk iránt nincs észrevételem. Feliratuk többi részleteire nézve pedig — hivatkozván a fentebbi és e hó 18-án 2159. sz. a. kiadott, s a hivatalos lapban közhírré tett körrendeleteimre — Önöket utasítom, és felelőssékké teszem, hogy azoknak tartalmához, valamint egyéb, úgy különösen a feliratukban érdekelt mérnöki fizetések tekintetében is, magukat szorosan alkalmazni kötelességüknek ismerjék.

Belügyminister Szemere Bertalan mk.

³³³ ordinánsz, ordinantz, ordonánc = tiszt mellé szolgálatra beosztott katona, különösen küldönc

Hátirat: 85.

Címzés: 1687/B. A Belügyministertől, Szabolcs Vármegye Egyetemének hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 85. db. 1849. VI. 22.

Szabolcs vármegye egy évre tervezett háziadója

517.

Nagykálló, 1849. június 4.

A Számvevőszék ezen fentebbi belügyministeri rendelet következtében jelentését bémutatván, mely szerint 120.488 pft. 56 xr. kívántatik egyévi háziadóra. A legutolsó évi szükség és kiadás kimutatását amiatt, hogy a számadás erről készen nincs, elő nem mutat-hatván. Több számadások még a volt Cancellariumra³³⁴ felküldettek, de vissza nem érkeztek. Azért amennyibe a rendszeres kiadások nemigen változnak, az 1833/4., 1834/5., 1835/6., 1836/7., 1837/8., 1838/9. és 1839/40-ik évi számadásoknak a Helytartótanács útján leküldött hiteles kivonatjait mutatja be. Ezáltal véleménye szerint a belügyministeri rendelet célja elérettetvén.

A Belügyministeriumhoz felterjeszteni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 585. sz.

A katonaság részére kiszolgáltatót előfogatok és termények árának megtérítése

518/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Molnár Ágoston élelmezési biztos — a községek károsodásának elmellőzése tekén-tetéből intézkedésre hívja fel f. hó 6-án kelt levelében az első alispánt az eránt, hogy a Szabolcs megyei községek által a katonaság részére kiszolgáltatót előfogatok és ter-mesztményekért kapott — 's hozzája kifizetés végett beadott nyugtákat — tovább nem fizetheti. Mert a Pénzügyministerium csak a katonai pénzszükségletek kimutatása után utalványozván részére pénzt, — semmi oly követeléseket, — melyek a kimutatásban nem foglaltatnak nem fizethet.

A katonaság részére kiszolgáltatót természetvények és előfogatok megtérítése az Álla-dalmi Pénztárt illetvén, — ideiglenesen első alispán Péchy László intézkedjen, hogy a Hadi Pénztárból az illetén kiadások fedeztessenek. Jövőre nézve pedig hogy felakadás ne tör-ténjen, ezen megkereső levél másának felterjesztése mellett a Pénzügyministerium, azon hozzáadással rendeltetik megkerestetni, hogy ideiglenesen e célra szükséges költségeknek a Hadi Pénztárból leendő fedezésére az Első Alispányi Hivatal utasítva van.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 586. sz.

³³⁴ Cancellarium, cancellaria, kancellária = a legfontosabb államügyeket intéző királyi hivatal, feladata az igaz-ságszolgáltatással, a kormányzással és a közigazgatással kapcsolatos.

518/b.

Nagykálló, 1849. június 4.

A Pénzügy Ministernek

Megyénkbeli élelmezési biztos Molnár Ágostonnak — másolatban ./. alatt — itt rekesztett levele által felszólítva ideiglenesen oly rendelést tettünk, hogy Első Alispányi Hivatatlunk a megyebeli községek által, a katonaság részére kiszolgáltatott természetmények és előfogatok árát — mint az Álladalmi Pénztárt illető kiadásokat — a Hadi Pénztárból fizettesse ki. 'S nehogy e részbe felakadás történjen, ezen ideiglenes rendelkezésünk felterjesztése mellett arra kérjük a tisztelt Ministeriumot, hogy a katonaság részére megyénk községei által kiszolgáltatott természetmények és előfogatok árának — maga idejében — megtérítése iránt rendelkezni méltóztassék.

Kelt 1849. jún. 4. sat. Közgyűlésből.

Hátirat: 586 A Pénzügy Ministernek a ./. alatti levél másolatjával.

Eredeti fogalmazvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 418. db. 1849.

**Kossuth Lajos képének Nyírbátor általi elkészíttetése,
illetve Kállay István helyi lakos lázítása a Függetlenségi Nyilatkozat kihirdetésekor**

519.

Nagykálló, 1849. június 4.

A Báthori járás főszolgabírója jelenti, hogy Báthor városa elhatározta, hogy az ország kormányzójának képét maga szerzi meg, és hogy hat katonát 's helyette 2000 váltó forintot ajánl az országnak, — de nem a vármegyére adja, mert a Közlönybe ki nem írják, — hanem egyenesen a Ministeriumnak. Ezen 2000 váltó forintot pedig kivetés útján rendelték beszédtetni. A jelentő főszolgabíró minthogy a Függetlenségi Nyilatkozat felolvasatása alkalmával a megye határozatja értelmébe önkéntes adakozásra hívta fel a közönséget, 's mert ilyes kényszerített kivetést a község nem tehet, betiltotta. Az alkalommal Kállay Istvánnak izgatásait, — a népet a megyétől és tisztviselőségtől függetlenségre lázító beszédeit, mit népgyűlésbe tett béjelentti.

A megye határozata szerint arra lévén felhívva a polgárok, hogy a Függetlenségi Nyilatkozat kihirdetése alkalmával, annak emlékére 's biztosítására önkéntes hazafiúi áldozatokkal is járuljanak. Azon modort, hogy egy község határozatilag tegyen ajánlást, 's azt kivetés útján kényszerítő módokkal is beszédje, a megye annyival inkább nem helyeselheti, 's meg sem is engedi, hogy f. évi május 31-én 882-ik szám alatt kelt belügyministeri rendelet következtében, a községek még a maguk beligazgatására szükséges kiadások mennyiségének megvizsgálása és elhatározása és a megye kötelességéül az is tétetett, hogy egyesek a községbeli többség lehető zsarolásaitól megóvassanak. Amennyibe pedig Kállay István a népet ingerlő beszédeiért már közkereset alá van rendelve, másod alispán Kállay Emánuel elnöksége alatt Gencsy Károly, Barasy József lugosi jegyző, Csepkei András gyulaji bíró, főszolgabíró Szilcz Lajos esküdtjével, Kausay Károly első aljegyző és Gergelyfy János tisztügyész — a Kállay István ellen teendő vizsgálatra törvényszéki minőségbe úgy küldetnek ki, hogy a nevezettet szükség esetébe el is fogassák és megítélvén a fogházba bekísértessék.

Eredeti jkv.-i tisztázata. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 587. sz.

Egy nyíregyházi puskaműves fegyvereket javít a hadsereg részére

520.

Nagykálló, 1849. június 4.

Első alispán Péchy László nyíregyházi puskaműves Kulmer János árjegyzékét, mely szerint a megye fegyverei közül kiigazítás végett 16 darabot átvett, azokat kiigazítva a ./. alatti nyugtató szerént a hadseregnek átadta. Azzal mutatja bé, hogy ha azon nyugtatót elégnek tanálja a megye a készitendő öszvegnek az álladalomtól való visszakövetelésére, a készitést rendelje meg.

Miután a fegyverszerzésre adott állodalmi költsönről vezetett számadás megvizsgálva, jelen gyűlésből a Pénzügyministeriumhoz felterjesztetik, 's abba előfordul azon 40 pft. tétel, mi ezen árjegyzékre már Nagy József örmester igazolása szerint előlegeztetett. A jelentő első alispán oda utasittatik, hogy a Kulmer József³³⁵ részére még hátra levő 103 pft. 31 8/40 xr-oknak, a fegyverszerzésre adott kölcsönböli kifizetése iránt intézkedjen, 's a kifizetés után a 103 pft. 31 8/40 xr-oknak, a kölcsönbe bétudatások iránti a Pénzügyministeriumhoz tehető pótló felterjesztés végett annak idejébe tegyen jelentést.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 590. sz.

Ulmer József 13. honvédszászlóaljbeli tizedes három árvájának nyugdíjjal való támogatása

521/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. az Országos Hadifőparancsnokság f. évi május 4-ről 388-ik sz. a. kelt rendelete, mellyel Ulmer József 13-ik zászlóaljbeli tizedes 3 árvájának fejenként 4 xr. napi nyugdíjjal magok fenntartási állapotjuk eléréséig ellátásuk tudtul adatik.

A rendelet mása az illetők értesítése végett főszolgabíró Kállay Ubulnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 595. sz.

521/b.

Debrecen, 1849. május 4.

388. sz.

Orsz. Hadi Fő Parancsnokságtól
Szabolcs Megyének!

Ulmer József 13. zászlóaljbeli tizedesnek, a harc következtében történt elhalta után fennmaradott 3 míveletlen árvája részére benyújtott folyamodványoknál fogva, napi nyugdíjjal egyenként mindegyik részére négy pengő krajczár — mind addig, míg az árvák magok fenntartási állapotjokat elérték, melyet a lelkésznek félévenkénti Bizonyítványa igazoland — ápril. hó 1-től évnegyedenként — a tiszafüredi fő hivatalnál kifizetendő — utalványoztatott. Miről az illető megyehatóság tudósíttatván, egyszersmind hivatalosan megkéretik az iránt, miszerint az érintettek nyugdíja kiszolgáltatásáról rendelkezni szíveskedjék.

Debreczen, május 4-én. 1849.

Orsz. hadi fő parancsnok hivatalos távollétében
Pulszky mk. ezredes

³³⁵ Nem tévedés, mert a puskaműves keresztnéve a jegyzőkönyv ezen helyén már József.

Hátirat: 595.; 604.

Címzés: 388. Az Országos Hadi Fő Parancsnokságtól, Szabolcs Megyének hivatalból Nagyállón.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 422. db. 1849.

Az 50.000 újoncból Szabolcs vármegyére eső 867 fő kiállításának szabályozása

522/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. a Hadügyministerium Újoncuzási Osztályának folyó évi május 4-ről 12.778. sz. a. kelt rendelete, mellyel e megyére az 50.000 újoncz számból eső 867 újonczbeli illetőség megvizsgálása s beavatása szabályai közöltetnek.

A rendelet mása beavató polgári biztos Finta Mártonnak elnökileg kiadva lévén, a rendelet tudományul vétettetett.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 596. sz.

522/b.

Debrecen, 1849. május 4.

D/g. 12778. szám

A Hadügyministerium Újoncuzási Osztálya
Szabolcs Megye Közönségének!

Debreczen, május hó 4-én 1849.

A törvényhozó testület hazánk oltárára, az ország hatóságai által kiállítandó 's közöttük aránylagosan kiosztandó 50.000 újonczot ajánlott, melyből a megye hatóságára 867 újoncz esik, kiknek rögtönös kiállítása kormányzó-elnök Úr által elrendeltetvén. A hivatalos Közöny május 2-iki számában D./g. 12.080. szám alatt közzétett rendeletre vonatkozólag felszólítatik a Megye Közönsége, hogy ezen újoncztartozását mielőbb kiállítva, folyó hó 15-től kezdve a Nyíregyházán alakított tartalékhoz, a beavatási jegyzőkönyv egyik példányával — melynek mintája ./ alatt mellékeltek — nemzetőrök által szállítatni szíveskedjék.

A besorozás, ha a megye kebelében hadfogadó lenne, ennek közbejöttével másként, egy e célra kinevezendő bizottmány által eszközzendő. Melynek utasításul adassék, hogy a beavatandó újoncz legalább 18 's legfölsőbb 40 éves, 5 láb magas, ép, egészséges, erős testalkotású legyen. ./: a kisebb, úgynevezett szépségi hibák az újonczot alkalmatlanná nem tevén ./ Mert ezen bizottmány 's a vizsgáló orvos, a gyöngé testalkotással 's felülő testi hibával beavatott újonczokért, az állodalomnak okozandó kár megtérítésével felelős marad.

A beavatási jegyzőkönyv a fentebbi minta szerint két példányban viendő, a bizottmány tagjai 's a vizsgáló orvos által aláírandó. Egyik példány helyben megtartatván, másik a szállítmánnyal együtt az illető tartalék parancsnoksághoz küldessék.

Minden szállítmány előtt a tartalék parancsnokság előre értesítendő arról, hogy hány felszerelt és szereletlen újoncz, 's mikor fog útnak indítatni. Valamint a Hadügyministerium ezen osztálya — a .//. alatt idemellékelte minta szerint — hetenkint tudósíttassék az újonczozás eredményéről.

Répásy Mihály mk. tábornok

Hátirat: 596. Május 8-ik 1849.; 606.

Más úton kiadatott Finta p. biztosnak 2 db eredeti mintajegyzékkel május 11-én.

Címzés: D. 12778. szám. A Hadügyministerium Újonczozási Osztálya Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagy-Kállóban.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 423 db. 1849.

Domokos Zsuzsanna Víg Sámuelné Harsányi Lajos esküdt általi megveretése

523/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Más, ugyanazé³³⁶, május 17-ről 1195. sz. a. mellyel Domokos Zsuzsanna Víg Sámuelnének Harsányi esküdt általi megveretését, kínoztatását panaszló folyamodványa vizsgálat s jelentéstétel végett közöltetik.

A rendelet mása az abba felemlített hivatalbeli kihágásnak a maga mellé veendő szolgabíróval együtt leendő megvizsgálása s a vizsgálati iratoknak véleményes jelentés kíséretébe az Igazságügyi Ministeriumhoz felterjesztés végett folyó június hó 20-áig leendő bemutatásra lett utasíttatás mellett másod alispán Kállay Emánuelnek a rendelethez mellékelt folyamodvánnyal kiadatni határozatott.

Eredeti jkv.-i tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 611. sz.

523/b.

Debrecen, 1849. május 17.

1195/Ig.

Az Igazságügyi Ministertől
Szabolcs Vármegye Közönségének!

Domokos Zsuzsanna, Víg Sámuel hitvesének visszavárolag idemellékelt folyamodványa — melynél fogva e megye esküdtje, Harsányi általi megverettetését 's kegyetlen kínoztatását panaszolva, ugyanazt megfenyítetteti, 's magának sérelme 's szenvedéseieért elégtételt adatni kér, — e megye közönségének azzal küldetik át, hogy az esedezőn véghezvitt — a folyamodáshoz /. alatt mellékelt orvosi látletben előadott — kínzásnak kipuhatólása végett, a vádlott ellen azonnal legszigorúbb vizsgálatot rendelvén, a tapasztalandókhöz képest törvényes hatóságánál fogva rögtön intézkedjék. 'S az eredményről jelentését, ezen rendelet vételétől számítandó 15 nap alatt ideterjeszteni el ne mulassza.

Kelt Debreczenben, május 17-én 1849.

Igazságügyi Minister Vukovics Sebő mk.

Hátirat: 611.; 635.

Másod alispán maga mellé veendő szolgabíróval vizsgálja, jelentse 15 nap alatt.

Címzés: 1195/Ig. Az Igazságügyi Ministertől, Szabolcs Vármegye Közönségének hivatalosan Nagykállóba.

Eredeti tisztazat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 438. db. 1849.

³³⁶ Az Igazságügyi Ministeriumé

A Szabolcs vármegyei lovascsapat tagjainak a huszárok közé sorozása

524/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. a Hadügyministerium Újoncsozási Osztályának május 15-ről 14.634. sz. a. kelt megkereső levele, mellyel e megye által kiállított lovascsapatnak a huszárok közé megsoroztatásuk végetti felhívása, s ezen felhívás folytán 4 évi szolgálatra magok kötelezése esetére jelentéstétel rendeltetik.

A megkereső levélbe felemlített 4 évi szolgálatra az érdeklött lovascsapatnak e megyétöli távolléte miatt felhívása nem eszközölhetéséről a megkereső Újoncsozási Osztály elnökileg értesítve lévén, a megkereső levél tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 629. sz.

524/b.

Debrecen, 1849. május 15.

D/g. 14.634. szám

A Hadügyministerium Újoncsozási Osztálya
Szabolcs Megye Közönségének!

Debrecen, május hó 15-én 1849.

Szemere Bertalan miniszterelnök úr múlt hó 22-ről Miskolczról, az ország kormányzójához tett jelentésében azon javaslatot teszi, hogy a megye által kiállított 360 főből álló lovaság a huszárok közé beosztva sokkal czélszerűbben alkalmaztathatnék. Ehhez képest fölkeretik a Megye Közönsége, hogy az említett egyénektől kitudván azt, ha vajon eddigi szolgálatauk beszámításával négy évre magukat lekötelezni készek-e vagy sem, eziránt haladéktalanul jelentést tenni ne terheltezzék, hogy így ahhoz képest a huszárok közé soroztatásuk iránt rendelés tétethessék.

Répásy Mihály mk. tábornok

Hátirat: 629. Máj. 18/849.

Válaszoltatt elnökileg, hogy a megye e tárgyban e csapat távolléte miatt nem intézkedhetik. Azonban reményleni lehet, hogy a megye fiai hazafi buzgóságnál fogva a kormány felszólításának engedelmessé válnak.

Címzés: D/g. 14634. szám a Hadügyministerium Újoncsozási Osztálya Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagy Kállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 456. db. 1849.

Szentmarjay Gyula tizedes és több közvitéz rokkantság miatti nyugdíjazása

525/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. a Hadi Főparancsnokság május 12-ről 397. sz. a. kelt rendelete, mellyel Trebinszky Antal, Lövei Sándor, Koncz József, Halász Mihály, Tóth János, Karaffa János közvitézeknek naponkénti 6 krajczárral, Szentmarjay Gyula tizedesnek 10 krajczárral nyugdíjaztatásuk rendeltetvén, az említett nyugdíjaknak kifizetésére e megye utasítatik.

A rendelet mása hadi főpénztárnok Rutkay Ferencnek a nyugdíjak kiszolgáltatása végett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 630. sz.

525/b.

Debrecen, 1849. május 12.

397.

Magyarország Főhadi Parancsnokságátul
Szabolcs Megyének!

Folyó 1849-ik év április hó 30-án tartott orvosi felülvizsgálati ülésbe rokkantaknak találatván, május 16-tól 1849. nyugdíjaztattak:

Trebilinszky Antal N. kállói születésű 39-ik soredi közvitéz hat xr-al.

Lövei Sándor püspökladányi születésű, 43-ik zászlóalji közvitéz hat xr-al.

Koncz József szakolyi születésű, 10-ik zászlóalji közvitéz hat xr-al.

Halász Mihály pácza születésű, 48-ik zászlóalji közvitéz hat xr-al.

Szentmarjay Gyula ajaki születésű, 10-ik zászlóalji tizedes tíz xr-al.

Tóth János bákai születésű, 43. zászlóalji közvitéz hat xr-al.

Karaffa János osvári³³⁷ születésű, 39-ik gyalog soredi közvitéz hat xr-al.

Az elősoroltak nyugdíjakat Szabolcs megyébe kívánván fölvenni, fölkéretik a címzett megye, hogy nyugdíjak kikaphatására erélyes intézkedést tegyen.

Kelt Debreczen, május 12-én 1849.

Az országos főhadi parancsnok hivatalos távollétében
Pulszky mk. ezredes

Hátirat: 630.; 625. Hadi főpénztárnok

Címzés 397. Az Országos Hadi Főparancsnokságtól, Szabolcs Megyének hivatalból.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 457. db. 1849.

**Szabolcs vármegye az 1848-ik évben ráeső újonckiallítási létszámot
15 fővel túlteljesítette**

526.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. kormányzó elnök Kossuth Lajos április 26-ról 6054. sz. a. kelt rendelete, mellyel e megye 178 újonczbeli tartozása kiállítása rendeltetik.

E megye újonczbeli tartozása kiállítása jegyzéke, melyből a kinevezett mennyiségen felül 15-nek állítása nyilvánul az újonczozási osztály parancsnoksághoz, alispáni úton felterjesztve lévén a rendelet tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 632. sz.

³³⁷ A település neve valószínűleg tévesen szerepel, helyesen Vasvári

A püspökladányi cég panasza a kontárok és boltosok elleni

527/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. a Földmívelés Ipar és Kereskedésügyi Ministerium május 13-ról 40-ik sz. a. kelt rendelete, mellyel a püspökladányi czéh folyamodványa folytán a kontár mestereknek a czéhterhek fizetésére szoríttatásuk, s közadózók közé soroztatásuk rendeltetik, tudtul adatván egyszersmind, hogy mennyibe a helybeli mesterek csizmabeli készlettel a közönséget ellátni nem képesek, a boltosoknak a csizma árulástól eltiltatásuk eránti kérelem nem teljesíthetett.

A rendelet mása mellékletével a rendelet tartalma teljesítése végett főszolgabíró Rásó Lajosnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 634. sz.

527/b.

Debrecen, 1849. május 13.

40/i.

A Földmívelés, Ipar és Kereskedelmi Ideigl. Minister
Szabolcs Megye Közönségének!

A kebelükbeli püspökladányi czéhnek abbéli folyamodására, melyben az ottani nagy számú kontárok ellen panaszolja, hogy a közadót nem fizetik, a helybeli boltosok ellen pedig azt, hogy vásáron kívül is árulnak másutt készített csizmákat, e megyének ezügyben — folyó évi március 5-én 173. szám alatt — kelt feljelentése folytán válaszoltatik:

A czéhszabályokat módosító rendeletben a 78-ik §-ban világosan meg levén határozva, hogy "a mesterséget saját kezükre segéddel vagy anélkül űzők a helybeli adózók közé iktatva, a közadó terheit viselni tartozandának". Továbbá a következő 79-ik § értelmében, s az ott meghatározott módon a czéhi terheket is viselni levén azok köteleztetve. Ennél fogva a megye részéről intézkedésnek kellend haladéktalanul történni, miszerint a püspökladányi önkezükre dolgozó mestersegédek — kik a városi előljáróságnak nyilatkozata szerint eddig adóval meg nem rovattak — az adózók sorába iktattassanak, s mesterségi keresetük után megrovassanak. A czéh pedig utasítandó leszen, hogy ezen mestersegédeken a fennebb felhívott §-ban meghatározott czéhterheket is megvegye. Így kívánván ezt a fennálló közsabályok és így azon tekintet is, hogy a mesterségek gyakorlatának jogai és javai, annak kötelességei és terheivel mindazoknál viszonyosak legyenek, kik e gyakorlatot űzik.

A boltosok ellen tett panasznak alapja — az által, hogy a városi hatóság nyilatkozata szerint a helybeli csizmadíák nem elégségesek a lakosságot kiszolgálni — el levén véve, érészben a folyamodók elutasítatnak.

Folyamodványuk kézbesítés végett ./ alatt visszaküldetik.

Kelt Debreczenben, május 13-án 1849.

Ideiglenes kereskedelmi minister
Gr. Batthyány Kázmér mk.

Hátirat: 634. Május 18/1849.; 630. Rásó intézkedjék s tudassa.

Címzés: 40/i. A Földm. Ipar és Kereskedelmi Ideigl. Ministertől Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagy-Kállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 461. db. 1849.

Kovács Ferenc egyeki tanító járandóságának kifizetése

528/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. a Közoktatásügyi Ministerium 711. sz. a. kelt rendelete, mellyel Kovács Ferenc egyeki tanító folyamodványára az egyeki közönség a tanítói járandóságok fizetésére utasíthatni rendeltetett.

A rendelet mása tartalma foganatosítása végett a mellékelt folyamodvánnyal szolgabíró Papp Antalnak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 635. sz.

528/b.

Debrecen, 1849. május 17.

711/M. sz.

Vallás s Közoktatásügyi Ministertől
Szabolcs Vármegye Közönségének!

Kovács Ferenc egyeki tanító folyamodványa — melyben az illető község által törvénytelenül megragadott tanítói illetményének behajtását elrendeltetni kéri — önökhöz hátrattal ellátva oly utasítás mellett tétetik át, miszerint a bepanaszlott községet az említett tanítói illetményeknek mindaddig leendő pontos kiszolgáltatására szorítsák, míg a tanrendszer átalakítása alkalmával a tanítók állása biztosíthatni fog.

Debreczen, 1849. évi május 17.

Vallás s Közoktatásügyi Minister
Horváth Mihály mk.

Hátirat: 635.; 637. Papp Antal.

Címzés: 711/M. sz. Vallás s Közoktatásügyi Ministertől Szabolcs Vármegye Közönségének hivatalból N. Kálló.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 462. db. 1849.

Horvát hadifoglyok polgári munkára való alkalmazása

529.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. a Közmunka- és Közlekedésügyi Ministerium május 26-ról 279. sz. a. kelt rendelete, mellyel e megye lakosai ellenséges foglyoknak élelem s ruházattal ellátás mellett munkára leendő általvétele végett felhívatni rendeltetnek.

A rendelet mása megyeszerte körözés végett a 4 főszolgabíroknak kiadatik, a körözés eredményéről jelentések bevérván.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 645. sz.

A Berkesz és Ungvár között felállítandó postaút mérnöki felmérése

530/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. a Közlekedési Ministerium postai osztályának május 23-ról 962. sz. a. kelt rendelete, mellyel a Berkesz, Kisvárdá, Záhony, Ungvár között felállítandó postavonal felállítására szükséges mérnöki felmérés eszközlése, s az utak minőségéről teendő tájismertetés felterjesztése rendeltetik.

A rendelet mása a kívánt munkát teljesítése s a rendelet tartalma nyománi jelentéstétel végett mérnök Blahunka Józsefnek kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 646. sz.

530/b.

Debrecen, 1849. május 23.

962. szám

A Közlekedési Ministerium Postai Osztályától
Zabolch Megye Kormányzó Bizottmányának!

Folyó évi május 2-án 489. sz. alatt a Berkesz, Kisvárdá, Záhony, Ungvár közt felállítandó postavonal tárgyában, a Belügyi Ministeriumnak beküldött jelentések mellől éppen azon okiratok hiányzanak, mik e vonal felállítására legszükségesebbek.

Ennek folytán — hivatkozva az Országos Honvédelmi Bizottmánynak f. évi március 17-én 456. sz. alatt e tárgyban kiadott rendeletére — meghagyatok önöknek, miszerint az e vonal felállítására szükséges, és a fennebbi rendeletben körülírt mérnöki felmérést eszközölni, vagy ha a felmérést rendelt vonalról szóló hiteles megyei felmérési munkát a Megyei Levéltárban meg van, annak a kérdéses vonalra vonatkozó részét érdeklő kivonatát, valamint az utak minőségéről teendő tájismertetést véleményes jelentésével mielőbb beküldjék.

Kelt Debreczen, május 23-án, 1849.

Közlekedési Osztályfőnök Kovács Lajos mk.

Hátirat: 646. Május 25/849. 675. Mérnök Blahunka

Címzés: 962. A Közl. Min. Postai Osztályától, Szabolcs Megye Kormányzó Bizottmányának Hivatalból N. Kállóban.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 473. db. 1849.

Vágó József hadnaggyá való kinevezése

531.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. a Hadügyministeriumnak május 1-től 12.191. sz. a. kelt rendelete, mellyel Kralovánszky András nemzetőri őrnagy mellé Vágó Józsefnek segédhadnagyul kineveztetése tudtul adatik.

Tudományul vétetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 648. sz.

Beksi Ferenc tisztaeszlári iskolatanító járandósága

532/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olv. a Közoktatásügyi Ministerium május 15-ről 689. sz. a. kelt rendelete, mellyel Beksi Ferenc t. eszlári oskolatanító folyamodványa folytán a t. eszlári közönség az oskola tanítói járandóságok fizetésére utasítottatni rendeltetik.

A rendelet mása tartalma teljesítése végett szolgabíró Szepsy Istvánnak a mellékelt folyamodvánnyal együtt kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 653. sz.

532/b.

Debrecen, 1849. május 15.

689/m.

Vallás és Közoktatási Ministertől
Szabolcs Vármegyének!

Beksi Ferenc tisztaeszlári helv. hitvallású tanító folyamodványa — melyben az illető lakosok által törvénytelenül megtagadott tanítói fizetésének behajtását elrendeltetni, s jövedelmét pótoltatni kéri — Önökhöz hátirattal ellátva, eszközzendő kézbesítés végett oly utasítás mellett tétetik át, hogy folyamodó tanító kérelméhez képest, a bepanaszolt lakosokat e tekintetben kötelességüknek teljesítésére maga útján szorítsák, s intézkedésük eredményéről annak idején majdan jelentést tegyenek.

Debrecen, május hó 15. 1849.

Vallás és Közoktatásügyi Minister
Horváth Mihály mk.

Hátirat: 653. Május 17/849.; 703.

Címzés: 689./m. Vallás és Közoktatásügyi Ministertől Szabolcs Vármegyének hivatalból N. Kálló.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 480. db. 1849.

Némethy József panasza Kubinyi Ignác szolgabíró elleni

533.

Nagykálló, 1849. június 4.

Némethy József Kubinyi Ignác szolgabíró ellen vádat emelvén, annak megvizsgálására küldöttséget kirendeltetni, avagy a karászi erdő zárosítása tárgyabani munkálatra kiküldött elnök Jármý Dienes mellé vádlott szolgabíró Kubinyi Ignác helyett más szolgabírót rendelve, azon küldöttséget mind az erdőbe okozott károk megbecsülésére mind a Kubinyi Ignác ellen feladott vádak vizsgálatára utasítottatni kéri.

A folyamodvány kitételei megvizsgálására s a panaszcott erdőbeli kártételek megbecsülésére eszközzésére a folyamodványba megnevezett küldöttségi elnök Jármý Dienes és Komjáthy Pál tisztügyésszel főszolgabíró Szilcz Lajos és esküdt társa kiküldetnek.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 663. sz.

A sápi lakosok az állami fuvarozásért járó pénz kifizetését kéri

534.

Nagykálló, 1849. június 4.

A sápi előljáróság a helységökbeli lakosok által az álladalom részére teljesített fuvarozások árának kifizetését eszközölni kéri.

A folyamodvány főszolgabíró Rásó Lajosnak oly utasítással adatik ki, hogy a folyamodványba felemlített előfogatozásokról szóló nyugtatványokat egy pontos kimutatási jegyzék kíséretébe a nem nyugtatványozott előfogatok teljesíttetését igazoló hiteles vizsgálatokkal együtt a folyamodványba érdekllett előfogatozási bérek kifizetése eszközölése végett a megye közönségének mutassa be.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 665. sz.

A marhahús árának felemelése, és a Nyíregyházi Újonctelep hússal való ellátása

535/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Újfejtő előljárói a marhahús fontjának árát a katonaságnak hússali elláthatása tekintetéből 18 xr-ra emeltetni kéri.

Zsámbokrétó őrnagy által a Nyíregyházi Újoncz Telepnek hússali ellátásáról rendelkező végett az Alispáni Hivatalhoz intézett megkereső levél olvastatván. Molnár Ágoston élelmezési biztos hason tartalmú levele előterjesztvén.

Katonai gyakori általutazási és élelmezési helyekül tekintendő megyebeli községekbe, hogy a katonaság húsbeli élelem szükséglete az illető mészárszékbérlők és előljárók által teljesíthetessék, jelesül Nádudvaron, Újvároson, Újfejtőn, Nagykállón, Bátorban, Nyíregyházán, Rakamazon a marhahús fontonkénti ára folyó június hó 10-től számítva 18 vtó. xr-ra emeltetvén, azon húsáremelésnek azon községekbeli közzétételére az illető szolgabírók utasíttatnak.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 666. sz.

535/b.

Újfehértó, 1849. június 7.

Tisztelt Bizottmány!

Részint a most állított újonczok, részint egyéb katonai szállítmányok sűrűen és nagy számmal városunkba érkezvén, s itt rendesen pihenőt tartván számokra rendes élelmezést követelnek. Miután már városunkba hét hét óta hús nem méretik, sőt ez idő óta két szék gazda — a húsméretésen naponként szenvedett kárt kiróvhatni nem bírhatván — szökött meg. És miután bár a földesuraság minden árenda fizetés követelése nélkül bárkinek, ki a megyei hús árszabályzata szerint méretne, a széknek átadását hasztalan hirdetteti. S így egyrésztől népünk a katonaságot oly nemű főzélékkel, és e drágaság idején pénzen vett szalonnával kéntelen a hús hiányát kipótolni, melynek ára részére meg nem térítettik. Másrésztől mi előljárók tétetünk ki a katonaság oly követeléseinek, mely részükről méltányos, általunk azonban nem teljesíthető, hogy tudniillik számukra hús adassék. Mindezen elősorolt okoknál fogva — de azért is, mert városunk részint a hajdú városoknak, részint B. Új-

városnak szomszédja, hol a hús 18 kr-on kormánybiztosi rendeletnél fogva méretik — mi, hogy a katonaságot kielégíthessük s népünket is a hús hiánya miatt eredett kártól megkíméljük, azt úgy látjuk elérhetőnek, ha a hús 18 kr-on méretik, másként szék gazda kapásához reménység nem lehetvén.

Sietünk annál fogva a Tisztelt Bizottmányt — mind a katonaság élelmezési lehetősége miatt, mind népünk érdekében, mely a beállott dologidőben a húst nem nélkülözheti — avégett megkérni, hogy városunkba a húsnak 18 kr-on leendő méretése megengedésével húsnak kaphatását lehetővé tenni méltóztassék.

Mely folyamodásunk mellett tisztelettel maradtunk Új Fejértón június hó 7-én 1849.

Új Fejértó m. városa Elöljárói

Hátirat: 666. Június 8/849.; 314/N.f.

Szabolcs Megye Kormányzó Bizottmányához beadott kérelme a bent írt Új Fejértó Elöljáróinak.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 487. db. 1849.

535/c.

Nyíregyháza, 1849. június 8.

164. szám.

A Nyíregyházi Újonc Telep Parancsnokságától
Szabolcs Megyének!

N. Kállóba

Nyíregyházán, június 8-án 1849.

Helybeli kormánybiztos úr hivatalos átirata folytán — miszerint a telepnél lévő katonaság általa még legfellebb csak három napokig láttathatik el hússal — megkerestetik a tisztelt megyei hatóság hivatalosan aziránt, hogy az itt állomásozó katonaság húsbeli ellátásáról rendőri hatóságánál fogva kellően és gyorsan intézkedjék.

Zsámbokréty mk. Órnagy

Hátirat: 666. Június 9/849.

Címzés: 164. szám. A Nyíregyházi Újonc Telep Parancsnokságától Szabolcs Megyének hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 487. db. 1849.

535/d.

Nyíregyháza, 1849. június 8.

932/e. b.

Az Élelmezési Biztostól
Péchy László Első Alispány Úrnak!

A Hadügyministerium a nyíregyházi katonai telepnek hússali ellátására nézve azon utasítást adta nekem, miszerint — az állam részéről öszvevásárlott marhák egyedül csak a táborozó katonaság élelmezésére fordíthatatván — oda igyekezzem közremunkálni, hogy a telep ebbeli szüksége az illető hatóság útján pótoltsassék. Nehogy tehát e részben valami akadály vagy hiány álljon elő — annyival is inkább, mert a szék gazdák többszöri felszólítás után is már eddig szenvedett nagy káruk miatt, a katonaság részerei további hús kiszolgáltatást határozottan megtagadták —, felkérem Alispány Urat, hogy a rendőri törvények

szabta kötelességnél fogva gyorsan s hathatósan akként szíveskedjék intézkedni, miképpen a telep hússzüksége fel nem akadólag fedeztethessék.

Kelt Nyíregyházán, június 8-án, 849.

Molnár Ágoston mk. Élelmezési Kormánybiztos

Hátirat: 666. Június 9/849.

Címzés: 932. Az Élelmezési K. Biztostól Péchy László E. Alispánnak hivatalból Nagykállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 487. db. 1849.

Baranyai Károly sorozás elleni lázítása

536.

Nagykálló, 1849. június 4.

Más, ugyanazé³³⁸, melyben Baranyai Károlynak — a honvédek besorozása iránt köröztetett levél olvasása alkalmával ejtett —, szavai miatt lett letartóztatása után ellene indított bűnvádi keresetre nézve, kellő kihallgattatása elrendeltetését kérő folyamodása azzal küldetik át, miszerint a folyamodó ártatlansága igazolhatása végett elegendő idő engedése, 's az eredményről kimerítő jelentéstétel rendeltetik.

A rendelet mása a folyamodással együtt, a rendelet tartalma teljesítése végett Nagy István tisztii főügyésznek kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 670. sz.

Debrecen Szabolcs vármegyei pusztái után fizetendő honvédelmi segedelme

537/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

A Belügyministerium rendelete, melyben Debreczen városának a Pénzügyministeriumhoz intézett, onnan pedig intézkedés végett áttett — némely pusztai birtokainak e megye által történt adó alá vetését panaszoló — folyamodványa, okadatolt felvilágosító jelentéstétel végett áttétetik.

A rendelet mása a folyamodással együtt, az adó tárgyában munkálkodó küldöttség elnökének, Péchy László 1-ső alispánnak tárgyalás eszközlése, 's jelentéstétel végett kiadatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 674. sz.

537/b.

Debrecen, 1849. május 23.

2931.

Tisztelt Pénzügyministerium!

Szabolch megye által az *.I.* és *.II.* alatti felszólítás szerént, városunk pusztái birtokára 1849. január 1-ső napjától jún. 1-ső napjáig számított 1049 forint 40 krajczár hadi, és 1889 forint 24 krajczár háziadó cím alatt, összesen 2939 forint 4 krajczár; a Kis és Nagy gúti

³³⁸ Az igazságügyi miniszteré

szinte pusztai birtokunkra 88 forint 40 krajczár hadi, és 159 forint 36 krajczár házi, összesen 248 forint 16 krajczár; sőt mindezen felül még Mihálydi helység által is a 3./ és 4./ alatti szerént, a helység közigazgatási költségeinek szinte fele vetetvén ki, 's követeltetvén tőlünk. Kéntelenek vagyunk Szabolch megyének ezen reánk nézve felette sérelmes eljárását, a Tisztelt Pénzügyministeriumnak orvoslás végett felterjeszteni. Következő okokat ajánlván a Tisztelt Ministerium figyelmébe.

1. Szabolch megye ezen követelt hadi 's házi adót oly pusztai birtokokra vetette ki, melyek részint mint a városnak eleitől fogva bírt örökjei, részint mint külső határt tevő 's azt kiegészítő részek Debreczennek sz. k. várossá történt emeltetése óta mind törvénykezési, mind különösen adózási tekintetben, annak törvényhatósága alá tartoztak 's tartoznak. 'S amelyekre, ha szinte a megyei lajstromból ki nem töröltettek vagy ismét bele hozattak is, mint a megye hatósága alá többé nem vonathatókra, Szabolch megye a régi törvényeken alapuló hatóságánál fogva adót éppen úgy nem vethetett, mint bármely szomszéd törvényhatóság határára. Nem vethet pedig annyival kevésbé mivel

2. Ezen puszták a régi rendszer szerénti országos kivetésnél nem a Szabolch megyei, hanem mindég a Debreczen városi adó alapjául tekintettek. És éppen ezen puszták haszonvétele tekintetéből vettettek Debreczen városra 41 porta, amint ez országgyűlésileg nyíltan ki is mondatott. Minek következtében:

3. Jóllehet ezen puszták a megyei lajstromok szerént közadó tárgyai nem voltak, mindazáltal miután azok a polgárok által legeltetéssel és szántással használtattak, ezen címek alatt a rajtok legelt barmokkal együtt adó alá vettettek, 's így közvetve mind a hadi, mind a házi adót viselték, 's viselik jelenleg is. De ezen hadi, és házi adót Szabolch vármegyének nem fizethetik, mert:

4. Debreczen város valamint az egész határán, úgy ezen pusztákon is rendes fizetéssel ellátott tisztviselőket tartott, 's tart jelenleg is. Az utakat és hidakat Szabolch megye minden segítsége nélkül készítette, 's ezután sem fog e részben a megyei pénztárra költség vagy munkaszolgáltatás háramlani. A pusztákon legelő barmok egészségére a város ügyelt fel. 'S általjában véve nemcsak a rendőri, hanem a polgári magán, mint örökösödés osztály stb., valamint bünyfenyítő ügyekben és betáblázás által a maga törvényhatóságát mindenkor annyira gyakorolta, hogy ezen puszták — több századokat meghaladó birtoklással — a város, vagyis az azt képező polgárok haszonvétele és közigazgatási rendszerébe egészen beléolvadtak, és valósággal városiakká is váltak. Ellenben:

5. Szabolch megyének ezen puszták eránti kérdéses törvényhatósági joga, különösen adó kivetési tekintetben soha sem lépett valósággal életbe. Mire az is elegendő bizonyosság, hogy sem ezen pusztákon lakó feles számú cselédeket, sem a nem nemeseknek ugyanott legelő barmait soha adózás végett öszve nem íratta. Miket pedig ha azon puszták hatósága alattiak volnának, mind joga, mind köteleessége lesz vala öszveiratni.

Ezek szerént tehát valamint egy részről világosan kitűnik az, hogy a Szabolch megye által megadóztatni kívánt puszták nem tartoznak azon hadiadózók, mint megyei nemesi birtokok sorába, melyek Szabolch vármegyének a nem kiváltságos lakosok által fizetett közigazgatásának jótékonyágát élvezték. (Anélkül, hogy annak költségei hordozásában eddig részt vettek volna, és amelyeknek most a közös teherviselés alapján hadi- és háziadó alá kell jönniök.) Hanem ellenkezőleg, a városnak határához tartozó oly terület, melytől mind a hadi-, mind a háziadó Debreczen város által folytonosan teljesítettett. Úgy másrésztől következik, hogyha azokra a Szabolch megyei adó is rávettetik, oly kettős adózás terhe nehezedik Debreczen város lakosaira, melyet azok végromlások nélkül nem viselhetnek. Ellenben Szabolch megyéről a reá országosan kivetett adónak egy része levétetvén, Debreczenre

háríttatnék, 's egyszersmind reá oly közigazgatási terhek rovatnának, melyek a megrótt területen soha nem gyakoroltattak.

Végre még azt is kéntelenek vagyunk megemlíteni, hogy ezen adó a kivetési kulcs aránytalanságánál fogva is felette sérelmes, mert a Debreczeni pusztákon a Szabolch megyei öszves nemesi birtokra eső adónak 1/7 része követeltetik. A gúti birtokunkra pedig, a Mihálydi helység közigazgatási költségeinek szinte fele rovatott.

Mindezen okoknál fogva felhívva érezi magát Debreczen város hatósága a Tisztelt Pénzügyministeriumot megkérni az iránt, hogy Szabolch megye által jog- és alaptalanul követelt adó alól a várost felmenteni, 's az adóztatási új rendszer behozatalával akként intézkedni méltóztassék: Hogy városunk ezen pusztái mind az országos, mind a háziadó kivetése tekintetében, a szomszéd Szabolch és Bihar megyék befolyásától elkülönölvén, valamint addig, úgy ezután is városunk hatósága alá rendeltessenek.

Teljes tisztelettel maradván Debreczenben, 1849. május 23-án tartott Közgyűlésből.

Debreczen Város Közönsége

Hátirat: 6718/p. ü. érk. 25/5. 1849. 3 darab

A törvényhatósági illetőségnek elintézése a Belügyministerium teendőihez tartozván. Ahhoz még azon oknál fogva is átteendő, miután a tárgyalás alatt lévő adótörvény az adóösszeírás és kivetést a törvényhatóságoknál meghagyván, azoknak eddigi szerkezetében jelenleg semmi változtatás nem szándékolatik a Pénzügyministerium által behozatni.

Debr. 26/5. 1849. Bartal mk.

Címzés: 2931. Debreczen Város Tanácsától, a Pénzügyi Ministeriumnak hivatalból helyben

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 674. db. 1849. VI. 4.

537/c.

Nádudvar, 1849. március 18.

Másolat.

Sz. Kir. Debreczen Városa Főbírájának! Közelebb március hó 5-én tartatott Megyei Bizottmányi ülésben, f. év január 1-ső napjától június hó utolsó napjáig számítandó félévre a hadi, és havi költségek fedezésére szükséges adómennyiség kivettéven. Azon öszvegből Sz. Kir. Debreczen Városának Szabolch megyébe kebelezett pusztabeli birtokaira a Hadi Pénztárra nézve ugyan 1049 forint 40 krajczárok, a Házi Pénztárra nézve pedig 1889 forint 24 krajczárok, 's így öszvesen 2939 forintok 4 krajczárok p. pénzben háromolván. Ezeknek megyém pénztárába mielőbbi befizettetések eránt intézkedni, 's engemet annak idejében értesíteni méltóztassék.

Költ Nádudvaron, 18-a márc. 1849.

Rásó Lajos mk. Szabolch Vármegye Főszolgabírója

Szabolcs Vármegye Nádudvari járása Főszolgabírójától Nagy Sándor Úrnak, Sz. Kir. Debreczen Városa Főbírájának tisztelettel hivatalból közadó tárgyában Debreczenben. P. h.

Hátirat: ./. jelű melléklet; 814/849. B.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 674. db. 1849. VI. 4. 1. sz. melléklet.

537/d.

Nádudvar, 1849. március 28.

Másolat.

Tisztelt Tanácsnok Úr! Sz. Kir. Debreczen Városának Szabolcs megyébe kebelezett pusztabeli birtokaira háramlott 2939 pft. 4 xr., 's folyó évi január hó 1-ső napjától június hó utolsó napjáig számítandó félévi adó tárgyában, hozzám intézett megkereső levele folytán van szerencsém válaszolni.

1-ör Hogy Debreczen Városának egyik vagy másik pusztája hány rovatot téssen, az részletenként egyedül csak a Főjegyzői Hivatalnál megtudható. Mert mindaz adó kivetésére kiküldött választmány elejibe, mind a hozzám kiküldött Táblás Jegyzékbe csak az öszves summája tétetett ki Debreczen Városa pusztabeli birtokai rovatjának, szám szerint 6298. rovat.

2-or A rovatoknak a nemesi birtokokra történt kivetésénél alapul vététt fel, az 1840-ik évi országgyűlési költségek fedezése végett készült öszveírás nyomán kiemelkedett rovatok száma, kétszeresen számítva. Azon oknál fogva, mivel a volt adófizetőkre nézve is, kiknek mind ingó, mind fekvő javaikra nézve már régebben készült öszveírásból kiemelkedett rovatok alkalmaztattak adó alapjául az egyenlősítés nézetéből, a Nemesi Rendre nézve, mivel ezek ingóságainak öszveírását a megye végrehajtatni — az idő elhaladása miatt az adó mentül elébbi kivetésének sürgetőssége is előállván — sok időbe kerülő munkának látta, tsak hozzátvetőlegesen, az ingó vagyonok helyett a fekvő javak rovatjainak számát még egyszer alkalmazni ideiglenesen. Még t. i. az ország gyűlése igazságosabb adókultsot rendelne, a megye legkönnyebb 's leghamarább használható kultsnak találta.

3-or A fentebb írt summa³³⁹ egyedül tsak pusztai birtokaira értendő, mert Szováth helységének különálló rovatjai közt bent foglaltatik a Debreczen városa szováthi birtoka után eső rovatjainak száma is, 's ezt a szováthi bírák a nálok helybe készült öszveírás nyomán tartoznak kimutatni, 's azon birtok után fizetendő mennyiségről is értesítést adni.

Végül a befizetésnek Újfejtőn megyei alpénztárnok, Szoboszlai József úrnál kelletik történni.

Többire teljes tisztelettel maradtam, Nádudvaron, 28-án március 1849.

Tisztelt Tanácsnok Úrnak tisztelő polgártársa Rásó Lajos mk. főszolgabíró

Szabolcs vármegye Nádudvari járása főszolgabírójától Csáthy Károly Úrnak, Sz. Kir. Debreczen Városa Tanácsnokának tisztelettel hivatalból Debreczenbe közadó tárgyában. P. h.

Hátirat: // jelű melléklet; 814/849.B.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 3. tétel, 674. db. 1849. VI. 4. 2. sz. melléklete

A Szabolcs vármegyei nemzetőrség szervezésének szabályozása

538.

Nagykálló, 1849. június 4.

Kralovánszky őrnagy ezen megyebeli nemzetőrsereg lehető kiképezése, 's elrendezésére nézve jóváhagyás 's intézkedés végett következőket terjeszti elő:

1-ör Egy század száma azoknak könnyebben lehető öszveszedése, kiállítására 's mozgatására tekintetéből a fő és altisztekkel együtt 300-an felül ne állana.

2-or Minden századból 4 alkalmas egyén egy pár hetekre tanulás végett Nyíregyházára lenne beküldendő, kik aztán századjaiknál a tanítást eszközölnék.

³³⁹ summa = összeg

3-or Minden századhoz 3 dobos szükséges lévén, ezek kitanítás végett Nyíregyházára lennének beküldendők, kik is elfoglaltatásuk esetére a 2-ik pontba említettekkel bizonyos napidíjat utazásokra pedig forspontot³⁴⁰ kapnának.

4-er A dobok megvételéről jó előre kellene gondoskodni.

5-ör A nemzetőrsereget illető irományok nemzetőrök által szállíttassék egy helyről más helyre, melyeknek felügyelőül egy főtiszt vagy ennek távollétébe egy altiszt rendeltesse.

6-or A rend fenntartása tekintetéből a katonai fegyelemnek nemei behozatala szükséges lenne.

7-er A hivatalosan utazó nemzetőri tiszték előfogatozása 's honnan leendő fizetésökre nézve intézkedni kellene.

8-or A helybeli szolgálatok végzésére szükséges volna, hogy az őrnagyhoz, ennek segédtsíztjéhez 's a századosokhoz ordinantzok³⁴¹ rendeltetnének, kik időnként felváltva szolgálatjuk idejére fizetést húznának.

Miután e megyében alakított nemzetőrseregi 3 zászlóalj közül némely századok rendezve 's tisztekkel ellátva nem lennének, ezeknek úgy minden századoknak alkalmas egyénekből álló tisztekkeli ellátása, 's minden századoknak lehető eszközök melletti tanulások 's gyakorlások eránti intézkedésre a jelentő őrnagy utasíttatik. Ami pedig a nemzetőrseregi századoknak bel elrendezését tárgyazó alapszabályok eránti javaslatát illeti, ezeknek jóváhagyását 's megerősítését az illető őrnagy a maga útján a Belügyministeriumnál eszközölje, — mely határozat a javaslatot tevő őrnaggyal leendő közlés végett Kállay Ubul főszolgabíróknak kiadatik.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 676. sz.

A Karászon átvonuló katonák ellátása

539.

Nagykálló, 1849. június 4.

Ez alkalommal Péchy László első alispán előterjeszti, miszerint elnöki rendelete következtében, Kubinyi Ignác szolgabíró a Karászon gyakorta átutazott 's átutazó katonaság részére, több mennyiségű széna 's zab részleteket szállítván. Ezeknek árát addig is, míg a szükséges nyugtatványokat megvizsgálás végett az illető szolgabíró bemutatná, a Hadi Pénztárnál utalványozni, 's a Karászba felmaradt széna részleteket a kormány által megbízott katona élelmezési biztos kezelése alá adni kellene.

Ezen előterjesztés folytán elnöki rendelet következtében, Kubinyi Ignác szolgabíró által a Karászba átutazott katonaság részére Karászba szállított széna 's zab részletek ára a Hadi Pénztárra utalványoztatik. Kubinyi Ignác szolgabíró a kiadott széna 's zab mennyiséget kimutató nyugtatványoknak bemutatására utasíttatván. A Karászba beszállított 's felmaradt széna részleteknek átvétele, úgy ezen valamint egyéb az országos útvonalokba eső állomási helyeknek a katonaság részére szükséges széna 's zab részletekkel ellátatása eránti intézkedésre a kormány által megbízott katonaélelmezési biztos, Péchy László első alispán által elnöki úton megkerestetni rendeltetik. Mely határozat Péchy László első alispán, Rutkay Ferenc hadi főpénztárnok, és Kubinyi Ignác szolgabíróknak kiadatni rendeltetvén.

Eredeti jkv.-i tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 677. sz.

³⁴⁰ forspont = Hazánkban a XVII. századtól általánossá váló jobbágyi kötelezettség. A jobbágyiságnak lovait, szekereit különféle célokra, állami és vármezei szolgálatra kellett kiállítania, pl. hadiszállítás, postajáratok.

³⁴¹ ordinansz, ordinantz, ordonánc = tiszt mellé szolgálatra beosztott katona, különösen küldönc

Sándor András demecseri tanító és jegyző segélyezés iránti kérelme

540.

Nagykálló, 1849. június 4.

Belügyministeri rendelet, melyben Sándor András demecseri lakosnak harminc éves tanítói 's jegyzői hivataloskodása alatt tett szolgálatai, 's jelenlegi vagyontalan nyomorék állapota miatt segedelem elrendeltetését kérő folyamodása, véleményes jelentéstétel végett áttétetik.

Mikecz Pál szakaszbeli szolgabíró a rendelet tartalma eránti tisztí vizsgálatját véghezvivén, ez eránti jelentését mutassa be.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 680. sz.

*Kastal Imre ideiglenes járási főszolgabírónak
az Alföldi Hírlap való megtámadása*

541/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Kastal Imre az Alföldi Hírlap 48. számába megjelent egyik tudósításban, helyettes főszolgabírósága ideje alatt általa véghezvitt hivatalos visszaélésseli vádoltatását 's ezáltal megsértetését panaszolván. A névtelen tudósítónak az Alföldi Hírlap szerkesztői által leendő megneveztetését Debreczen városa tanácsánál eszközöltetni, 's a múlt évi sajtótörvény értelmében mind hivatalos, mind személyes megsértése ellen elégtételt szerezni kér.

A folyamodó kérelme közfigyelmet érdemlőnek nem találtatván, sérelme orvoslása végett a maga rendes útjára utasítatik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 684. sz.

541/b.

Kisvárdai, 1849. június 3.

Tisztelt Bizottmány!

A múlt évi október havában Irinyi István főszolgabírónak, a többi jó hazafiakkal együtt a haza védelmére táborba szállása alkalmával, a Tisztelt Bizottmány által az ő távolléte idejére helyettes főszolgabírónak a Kisvárdai járásban elválasztatván s kineveztetvén, ezen ideiglenes hivatalnak tiszta lelkiismerettel igyekeztem tehetségem szerint megfelelni. S meg is vagyok arról győződve, hogy valamint előbbeni huzamos évek alatti hivataloskodásomban semmi megrovásra vagy csak gyanúsításomra is okot nem adtam, úgy ezen hétheti szolgabíróságom alatt is semmi hivatalos visszaélésseli való vádra magamat érdemeltté nem tettem. Mégis az Alföldi Hírlapnak múlt évi 48-ik számában a ./. alatt iderekesztett hiteles kivonatja szerént, a többi, különben általam megvetett nem csak alacsony gúnyokkal s szemtelen rágalmakkal vagyok meg sértve s gyaláztatva, hanem az aláhúzott sorokban hivatalbeli visszaélésekkel is vádolva. Megvetem én a többi alacsony rágalmakat s gúnyolódásokat, de midőn az aláhúzott sorokban a szívtelen tudósító azt is szemtelen állítani, és a szerkesztők azt nem általják lapjukban kiadni, hogy csak azon isrealitáknak szolgáltatam igazságot, kik hozzám tele marokkal jöttek, a többit lehuncutoltam, leköpdöstem – ezt elhallgatnom annyit tenne, mint azokat elismerni.

Ezen alacsony rágalmakkal és sértésekkel teljes tudósítás eránt én az Alföldi Hírlapok szerkesztőit két levellem által megkerestem, kik a // alatti válaszokban ígérték is, hogy cáfolatomat lapjukban kiadni kötelességüknek tartják. De cáfolatom mindamellett is — melyben a rágalmazó tudósítónak megneveztetését is kértem — csak mint egy negyedrészenben a másodszori megküldés után, az is csonkítva adatott ki a többször nevezett hírlap folyó évi 35-ik számában. S így a szerkesztők ezen megbecstelenitésemnek elhárítását látszanak szántsándékkal mellőzni, s engemet ezen az olvasó világ előtt való meggyaláztatásomban keverve hagyni, a midőn cáfolatomat lapjaikba egészben kiadni, s a tudósítót megnevezni vonakodnak. Sőt a megcsonkított cáfolatomnak csak igen csekély része kiadásával, engemet magok a szerkesztők mintegy gúnyolni látszanak.

Mínthogy azon ideiglenes hivaltal a Tisztelt Bizottmány parancsából s rendeletéből, de különben hazám eránt tartozott és velem született természeti kötelességből eredett hűségemnél fogva, 65 évhez már közeljáró aggott koromban is a legnagyobb készséggel fogadtam, s viseltem. Táplál a remény, hogy a Tisztelt Bizottmány egy ily alacsony módon kigúnyolt s meggyalázott ideiglenes hivaltalnokot, azon rágalmakban s meggyaláztatásban letiporva nem fogja hagyni.

Minél fogva Tisztelettel Kérem a Bizottmányt, hogy amennyiben az Alföldi Hírlap szerkesztői Debreczen városának hatósága alá tartoznak, a Debreczen városa tanácsánál azon szerkesztők által a tudósítónak megneveztetését eszközteni, s mindenesetre a múlt évi sajtótörvény 11-ik, 12-ik és 13-ik §-a értelmében mind hivaltalom, mind személyem megsértése miatt elégtételt szerezni méltóztasson.

Melyek után megjegyzendő itt, hogy a névtelen tudósító keresztnevemet sem tudva engemet ugyan Pálnak nevez, de valaki által hibájára figyelmeztetvén a nevezett hírlapnak következő egyik számában valódi keresztnevem elesmértetett, s kiigazított. Kérésem teljesítésére esdekelve tisztelettel vagyok K. Várdába, 3-ik június 1849.

A Tisztelt Bizottmánynak Alázatos szolgálja

Kastal Imre mk.

Hátirat: 684. Június 4/849.

Zabolch Megye Bizottmányához intézett kérése az Alföldi Hírlapokban méltatlan rágalmakkal illetett, s megbecstelenített volt ideiglenes főszolgabírónak, Kastal Imrének.

304/M.f.

Végzés: 684. A folyamodó kérelme közfigyelmet érdemlőnek nem találtatván, sérelme orvoslása végett a maga rendes útjára utasítatik.

Kelt az 1849 év június 4-én s t. n. N. Kállóban tartott korm. bizottmányi ülésből.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 500. db. 1849.

541/c.

Debrecen, 1848. december 13.

Kivonat az Alföldi Hírlap 1848-ik évi 48-ik számából

Vidéki Tudósítások
Szabolcsból

Meg levén írva, hogy ami sáros az kikeféléttetik, ami poros az kiporoztatik. Vegyük elő a sárkefét s porzó vesszőt. Ön pedig, Kastal Pál³⁴² helyettes főszolgabíró úr lépintsen ki a

³⁴² A cikk írója a helyettes főszolgabíró keresztnevét tévesen írta. Helyesen Kastal Imre.

médiusra, s most fogjunk hozzá a műtéhez! Hát spectabilis³⁴³, tudja-e ön, hogy nem olyan ködös időkben élünk, mikor ön fogantott? Tudja-e, hogy a márciusi özönvíz óta az emberi jogok nagy könyve nem vallás szerint számítva van beírva, s hogy mindenki egyenlő polgára a hazának bármint imádja Istenét, csak rója le honpolgári kötelességeit? Lehetetlen hogy tudná, lehetetlen hogy ne aludt volna a márciusi égzengéskor, mert hiszen ön testestül-lelkestül, húsostul-bőröstül tömör táblabíró. Saturálva³⁴⁴ előítélet s vallás iránti elfogultsággal, mely miatt előtte nem is ember, aki nem úgy imádja Istenét, mint ön. S különösen az izraelitákkal — mióta az ugorkafára felkapott — úgy bánik, hogy inhumanitása³⁴⁵ becsületére válnék akármely három lófarkas basának, vagy akármely kínai mandarinnak.

Igazságszolgáltatást kér öntől a zsidó? Ha üres marokkal megyen lehuntzfutozza, s szokása szerint leköpdösi, mint tett akkor is, midőn a szegény izraeliták honvédelmi magasztos kötelességüket lerovandák. Csak magából Kis Várdából több mint 20 újonczákat vitték önhöz. Pedig csak olyan emberek ám ők, mint ön. S ne higgye, hogy mint hajdanában, főfiskus korában elvetemült rabokkal volna ügye.

Sőt az ön nyárspolgári türelmetlensége tovább megyen. Jut-e eszébe, mit tett ön Dögében? Ah, ez dicső egy história. Ezen helység esküdteinek sorában volt már mintegy 25 év óta egy általánosan becsült izraelita. Újabb intézkedések nyomán most szolgabírók közbejöttével kellvén a helységek tanácsait megalakítani. Ön elmegyen Dögébe, s ott az izraelitát mindenkinek indignatiojára³⁴⁶ par force³⁴⁷ kihagyatja, fennhangon prédikálván, hogy ilyen huntzfut, amolyan huntzfut minden zsidó. Uram! Ez nem illik, ez március tizenötödike zászlajának berondítása, mely morális hatásában annyira veszélyes, hogy az ön példája után más is oly tények elkövetésére kap vérszemet, mint a Kis várdai bíró, ki minden ok nélkül, mir nichts dir nichts³⁴⁸, a tanácsházban a minapában is össze-vissza pofozott egy becsületes izraelitát.

Még több adalékot is hozhatnék fel ön ellen, de most abban hagyom. Hiszen úgy is decomponálja³⁴⁹ önt a korszellem, mellyel táblabíró testét sehogy sem tudja átjártni.

Kelt: Debrecen, 1848. december 13. szerda.

1849-ik év máj. 31-én Kis Várdába, ezen másolatot az eredeti nyomtatvánnyal egyezőnek találtam. M. f. Szabolcs megye szolgabírója, Becske Lajos mk.

Hátirat: ./.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 500. db. 1849. Melléklet.

Közölve: az Alföldi Hírlap, 1848. december 13. száma alapján.

541/d.

Debrecen, 1849. március 21.

Másolat.

Kastal Imre Úrnak! K. Várda, Szabolcs megyében.

Debreczen, márc. 21. 849.

Tisztelt Polgártárs!

Önnek március 3-áról egy panaszos levele került kezünkbe, melyben Ön arról panaszkodik, hogy Ön az Alföldi Hírlapnak decemberi egyik számában aljas rágalmakkal sat. volt

³⁴³ spectabilis, spektábilis = régies megszólítás, jelentése tekintetes

³⁴⁴ saturálva = betelve

³⁴⁵ inhumanitás, inhumánus = embertelen, kegyetlen, ézékelen

³⁴⁶ indignatio, indignáció = méltatlankodás, felháborodás, bosszúság

³⁴⁷ par force = erőszakkal, erővel

³⁴⁸ mir nichts dir nichts = mintha mi sem történt volna, minden teketória nélkül

³⁴⁹ decomponál, dekomponál = bomlaszt, lazít, zülleszt

illetve. Panaszkodik Ön arról is, hogy vévény mellett küldött január 2-án hozzánk levelet, melyben az író nevét kiadni, 's czáfolatát felvételni kéri, de miből még eddig semmi sem történt meg.

Ezen körülményre nézve azt kell megjegyeznünk, hogy az Alföldi Hírlap szerkesztői, azon időben mindketten a táborban voltak, és így a megróvó cikkről sem, az említett czáfolatról sem tudunk semmit. A hírlapnak ideiglenes kezelője pedig nekünk ezen czáfolatról szót sem szólt.

Most mást nem tehetünk, mint felkérni Önt, légyen szíves czáfolatát még egyszer röviden fogalmazva megküldeni. Mi minden esetre kötelességünknek tartjuk Önnek ártatlanságát napfényre hozni, csak czáfolatában minden aljas kifejezést kerüljön.

Maradtunk, Önnek tisztelői az Alföldi Hírlap szerkesztői.

1849-ik máj. 31-én Kis Várdába, ezen másolatot az eredetivel egyezőnek találtam. M. f. Szabolcs megye szolgabírója Becske Lajos mk.

Hátirat: ./.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 500. db. 1849. Melléklet.

***Egy pálcai születésű, de Lónyán élő besorozott újonc
községi illetőségi beszámítása***

542/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

Becske Lajos szolgabíró jelenti, hogy Pálca helységéből való 's Beregh megyébe Lónyán szolgálatba lévő, az újoncz öszveírásba besorozott Bódi Pál, az illető szolgabíróhoz haza bocsájtatása eránt intézett felszólítás után Hetey István esküdt 's ./- alatt előmutatott levele szerint haza bocsájtatása megtagadtatik.

Pálca helységéből való, 's Lónyán szolgálatba lévő Bódi Pálnak, mint az újonczok közé besorozottnak haza bocsájtatása eszközlése eránt, nemes Beregh megye a jelentő szolgabíró jelentése megküldésével megkerestetni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 686. sz.

542/b.

Beregszász, 1849. július 9.

446.

Szabolcs Megye Kormányzó Bizottmányának!

Folyó évi június 4-én 686. sz. alatti abbeli megkeresésökre, miszerint kebelökbeli Pálca helységében született — 's ott honvédnek be is sorozott, de jelenleg megyénkben Nagy Lónyán pásztorkodó — Bódi Pált, kinek haza bocsátását járásbeli esküdtünk Hetey István megtagadá, az újonczállítási törvények erejénél fogva hozzájuk mielébb átkísértetnénk, válaszolni sietünk.

Egyént, minő Bódi Pál, ki bár Pálcan született, de őt oda sem birtok, sem felneveltetésí kötelezettség nem köt — mert mint járásbeli főszolgabírónk szóval jelenti, gyermekségétől óta megyénkben lakik —, ilyen egyént, ki bár helyhez nem kötve, de mégis magyar kényeret evett és magyar levegőt szívott, arra hisszük kötelezettnék, hogy ha életkora a

törvény rendelte categoriába³⁵⁰ esik, magyar honvéddé legyen. De hogy sorsot éppen Pálcáért, és nem inkább azon helyért, hol évek óta lakik, és hol az összeírás találta, hívódjon, a törvénynek ily magyarázatot tulajdonítanunk nem lehet.

Nevezett Bódi Pált tehát ezen elvből, de azért is, mert már itt megyénkben sorshúzás útján honvéddé lett és katonai szolgálatban van, át nem kísérthetjük.

Hazafiúi jó indulatukba ajánlottak lévén.

Költ az 1849-ik évi július 9-én, Beregszászban tartott k. bizottmányi ülésünkben.

Bereg Megye Kormányzó Bizottmánya

Hátirat: 52.

Címzés: 446. Beregh Megye K. Bizottmányától, Szabolcs Megye K. Bizottmányának hivatalból N. Kállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 52. db. 1849. VII. 9.

A nősülés tényének figyelmen kívül hagyása a katonai szolgálat alóli felmentésnél

543.

Nagykálló, 1849. június 4.

Olvastatott folyó év május 31-ről 17.568-ik számon kelt hadügyministeri rendelet, melyben Laskod helysége lakosainak e megye első alispánja eljárása ellen sérelmét tárgyazó folyamodványa azzal tétetik át, miszerint e megye azonnal bizottságot a hely színére küldjön ki. Melynek kötelessége lészen a folyamodvány irányába felmerülő sérelmeket megvizsgálni, 's az eredményt a megye útján annak véleményével felterjeszteni.

E megye első alispánjának felterjesztett határozatára megjegyztetvén miszerint azáltal, hogy a sorshúzás alá tartozó egyén megnősül, a katonai szolgálat alól fel nem mentetik.

Mire nézve a kérdésbe levő Okolicsányi Ödön 19 éves ifjúnak csak a törvény értelmébeni helyettesítés engedtetik meg. Ellenkező esetben ha bebizonyul, hogy a sorshúzás elől megszökött, a törvény súlya alá vonandó.

Az illető község pedig, addig is míg sérelmök orvosoltatnának, megnyugtatóndó lészen.

A helységnek pedig abbéli kívánságát, hogy míg sérelmek orvosolva nem lesz, helységökre eső újoncz kiállításra függesztessék fel. A haza jelen körülményeinél fogva teljesíthetőnek nem találhatik.

A rendelet mása a visszaküldött csatolmányokkal együtt, a panasznak helyszínén körülményes leendő megvizsgálása, 's véleményes jelentéstétel végett küldöttségi tagokul kinevezett Bay Ferenc, Szegedy István szolgabíró 's Orosz István esküdtnak kiadatni rendeltetik. Elhatározatván az, miszerint Szegedy István szolgabíró Laskod helysége lakosait addig is, míg a küldöttség sérelmököt megvizsgálná 's azok eránt orvoslást nyernének, nyugtassa meg. 'S egyszersmind Laskod helységére esett, 's még ki nem állított újonczok kiállítását a rendelet tartalmához képest szorgalmazza.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 693. sz.

³⁵⁰ categoria, kategoria = csoport

Némethy János haszonbérő és Szovát lakosainak tagostíási eredetű vitája

544/a.

Nagykálló, 1849. június 4.

A Nádudvari járás 1-ső szakasza szolgabírája, debreczeni lakos Némethy Jánosnak, Szovát helysége főbírója 's közönsége ellen lefolytatott szópert felsőbb helyre leendő felterjesztés végett bemutatja.

Az Igazságügyi Ministeriumhoz felterjeszteni rendeltetik.

Eredeti jkv.-i tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VI. 4. kb. jkv. 704. sz.

544/b.

Keltezés nélkül [Debrecen, 1849. március 30. előtt]

Tisztelt Szolgabíró Úr!

A /. alatt másolatban iderekesztett alhaszonbéri szerződés szerint, a Debreczen városától haszonbérbe kivett, Szovát helysége határában lévő VIII-ik sz. alatti Nagy-szik nevezetű, 962 holdból álló majorsági táblát Szovát Helysége Közönségének múlt 1848-ik évi március 12-től 1852-ik évi Sz. Mihály³⁵¹ napjáig, s így négy évekre oly feltétel alatt adtam ki — holdjáért évenként 2 pengő forint 24 xr-jával fizetendő — alhaszonbérbe, hogy az alhaszonbérő Közönség — a /. alatti szerződés 1-ör pontja szerint — a haszonbéri összegnek: 2308 pengő forint 48 krajczárnak felét, 1154 pft-t 24 xr-t mindenkor április 1-jén, másik felét pedig szeptember hónap 15-én Debreczenben, saját házamnál tartozik pontosan kifizetni. Ellenkező esetben szabadságomban áll nékem az érintett Közönséget az alhaszonbérből saját hatalmammal kivetni, s a fenn említett majorsági földet a község kárára árverés útján új haszonbérbe kiadni, s egyszersmind a szerződés bármely pontjainak meg nem tartása esetében az egész községen, vagy annak egyes tagjain is 50 császári aranyt, mint kötbért megvenni.

A fenn érintett Szovát községe a szerződés ezen szigora ellenére is a kötelezett haszonbéri összegnek 2308 pft. 48 xr-nak, a múlt 1848-ik évről csak április 1-jén fizetni tartozott felét, 1154 pft 24 xrt-t fizette le. A másik felével pedig többszöri barátságos felszólításaim után is még mind ekkoráig tartozik, holott már a folyó évi első félévi fizetési idő is már mindjárt itt lesz.

Ugyanazért azon kérem tisztelt Szolga Bíró Urat, hogy Szovát helysége jelenlegi főbíráját Botos Józsefet, s általa az egész Szovát helysége lakosait egy rövid határidőre maga elejébe idéztesse, s részemre a múlt 1848-ik évi szeptember 15-én fizetni tartozott félévi haszonbéri összegben — 1154 pft frt-ban 24 xr-ban, a szerződés 6-ik pontja alatt kötelezett 50 császári aranyban s okozott perköltségeimben, nem különben az 1154 pft frt 24 xr-nak a fizetés idejétől számítandó 6 százaléki kamatjában — elmarasztalni, s ellene mint az egész község ellen is a végrehajtást is elrendelni méltóztassék.

Teljes tisztelettel maradván Tisztelt Szolga Bíró Úrnak Alázatos Szolgája

Némethy János debreczeni polgár

Hátirat: Beadta március 30-án 1849.

T. cz. Rásó Lajos Szolgabíró Úrhoz kereset levele Némethy Jánosnak, Botos József szováti főbíró s általa egész Szovát helysége közönsége ellen 1154 pft frt 24 xr haszonbéri összeg, 50 arany kötbér, s járulékai erejéig.

³⁵¹ Szent Mihály napja = szeptember 29.

A./ melléklet.

Hogy ezen perbe idéző levél valóságos mását Szovát helysége bírójának Botos Józsefnek, s általa Szovát helysége egész Közönségének az alólírt helyen és időben magának személyesen — az idézett tartalmát szóval is megmagyarázva — megadtam hitelesen, bizonyítom. Kelt, Nádudvaron, április 1-ső napján 1849.

Harsányi Lajos mk. Szabolcs megyének esküdtje

A bent írt keresetnek megvizsgálása, elítélése, s a dolog ügyhozván magával, foglalással is leendő végrehajtására f. é. április hó 5-ik napját megyebeli Nádudvar m. városába határnapul oly módon rendelem, hogy a megírott helyen és időben a felek bírói székem előtt megjelenni ösmerjék törvényes kötelességöknek. Költ mint fent.

Rásó Lajos mk. főszolgabíró

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 507. db. 1849. A. melléklet.

544/c.

Debrecen, 1849. április 9.

Igen Tisztelt Igazságügy Ministerium!

1845-dik évben úrbéri pör következtében elvesztvén határunknak mintegy fele részét, ezáltal a birtokunkba maradt legelő annyira megkevesedett, hogy kevés járó jószágainkat azon ki nem tarthattuk, hanem idegen legelőket kelle haszonbérelnünk. Így vettük ki 1848-dik év március 12-én Némethy János főhaszonbérletől helységünk határában fekvő "Nagyszik" nevű 962 holdnyi táblát alhaszonbérbe, adván nevezett főhaszonbérletnek minden hold földön szinte egy forint nyereséget.

Két ángárjában³⁵² kelletvén fizetni az alhaszonbért. Az elsőt pontosan befizettük, a másodikat pedig, melyet múlt év szeptember hava 15-dik napjára kelletett vala letennünk, megvalljuk, hogy mindezideig is be nem adtuk. Nem azért pedig, mintha annak beadását nyíltan megtagadtuk volna. Mert ezt már csak azért sem tehettük volna, hogy ha azon táblának bármi módóni birtoklásától is elejtenénk magunkat, akkor igavonó jószágainkkal együtt mi magunk sem élhetnénk, az országot sem szolgálhatnánk. Hanem azért nem fizettük be, mert az ország szolgálatja kis körünkbe minket is foglalkoztatott annyira, hogy községünket illető belügyeink nálunk sem mehettek azon rendes vágásba és pontossággal, melyben anélkül mentek volna. Még inkább azért nem fizettük pedig be, mivel az 1836: X. t. cz³⁵³. 10. §-a alapján megindult úrbéri igazítási pörünk bevégződését, s ezzel együtt helységünk alapja megvettetése óta — századokon keresztül őseink által is — mindenkor birtokolt határunknak, s abban ugyanazon "Veres-szik" nevű táblának is — három év alatt elvesztett gyümölcsével együtt leendő — visszanyerését minden órán vártuk és reményeltük, s várjuk és reménylünk most is. Kijelentvén-e reményünk mellett, miszerint ha látandjuk, hogy a törvényszék e reményünknek nem kedvezend, készek vagyunk a fizetésre. És hogy e tekintetben minél előbb bizonyosságra jöhetünk, s ha a szükség úgy kívánandja, az alhaszonbért minél előbb befizethessük, sürgöttük ügyünk befejeztetését, s nemcsak a törvényszékek, de az Igen Tisztelt Ministerium előtt is bátrak valánk ugyan evégett alkalmatlankodni. E sürgetésink által nyertünk is annyit, hogy T. Szabolcs vármegye folyó hó 16-dik napjára Polgári Törvényszéket rendelt pörünk tárgyalatására. Csak ezen időt kértük a főhaszon-

³⁵² angária, ángária = valamely nagyobb időszakra járó fizetés vagy fizetési részlet

³⁵³ 1836. X. tc. = A földes-úri Törvényhatóságról és az Urbéri Perről

bérlőtől, hogy várja meg, s ne kívánja addig tőlünk az alhaszonbéri summát. De ő — nem tekintvén, hogy minden számos fiaink a haza mellett vérökkel szolgálják, asszonyaink a magyar tábor számára kenyérsütéssel, mi magunk pedig elfogatozással kevés földjeinkért is hónapokig szívesen foglalkoztunk, ugyanakkor nevezett főhaszonbérő határunkbeli más roppant birtokaiért csak egy fillér erőt sem teljesített — azon kérésünket megtagadta tőlünk, és e folyó hó 5-ik napjára Rásó Lajos főszolgabíró úr bírói széke elejibe idéztetvén bennünket. Ott az alhaszonbéri summa felén 1154 pengő forinton kívül ennek kamatjába, kötbérbe és perköltségbe, igen kevés hiánnyal 300 — háromszáz — ezüst forintban marasztaltatott el szóbeli pör útján.

Nem szólván az ítéletnek alhaszonbéri summát tárgyazó tartalma ellen, mert azt anélkül sem tagadtuk meg soha, s pör nélküli megfizetésére is ajánlattuk magunkat. Csupán azon tetemes járulék megítéltetése látszik előttünk helytelennek azon az okon, mert ajánlván magunkat a fizetésre, magára a perre is semmi szükség nem lett volna.

Esedezünk ennek okáért alázatosan az Igen Tisztelt Igazságügy Ministerium előtt, hogy azon fenn említett szóporben ellenünk megítélt, s folyó hó 28-dik napján végrehajtani is szándékolt kamat, kötbér és költségi summa megfizetése alól bennünket — kik nagyobb részént különben is holt szegénységgel küzdünk — kegyesen felmenteni méltóztassék.

Maradván Debreczenben, április 9-én 1849.

Igen Tisztelt Igazságügy Ministeriumnak Alázatos Szolgái:

Szováti szegény község tagjai általánosan

Hátoldal: 624/Ig. Érkezett: április 10-én 1849. /.

Igen Tisztelt Igazságügy Ministeriumhoz Rásó Lajos Szabolcs megyei főszolgabíró által Némethy János főhaszonbérő részére, Szováti Közönség mint alhaszonbérő ellen, alhaszonbéri summának kamatja, kötbére és szóbeli pör költsége fejében, az ajánlott fizetés ellenére öszvesen megítélt 295 pg. forint és 11 xr. megfizetése terhe alóli felszabadításáért intézett kérvénye Szováti Község tagjainak.

2794/Ig. A benn érintett perbeni ítélet a törvényes kellékek megtartása mellet hozatván, érdemleges tárgyalása pedig ez útra nem tartozván, folyamodó alperes község lehető sérelmeinek — az 1836: XX. t. cz.³⁵⁴ értelmében — birtokon kívül eszközendő orvoslására utasítatják.

Kelt Szegeden, július 15. 1849

Igazságügyi minister Vukovics Sebő mk.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 507. db. 1849. /. melléklet.

*Weinberger Ignác újfahértői lakos kérelme gazdája,
Steinberger Ignác helyett való besorozása iránt*

545.

Nagykálló, 1849. június 4.

Tekintetes Első Alispán Úr!

Engemet alólírtat, az újfahértői előljárók mindamellert is, hogy én nem idevaló származású vagyok, erőszakosan megfogatván, katonának ide Nagy Kállóba behoztak. Holott pedig a Sorozó Lajstromban bé sem vagyok írva. Mely állításomnak valóságát a Tisztelt

³⁵⁴ 1836. XX. tc. = A szóbeli perek bíróságairól

Sorozó Bizottmánnyal is igazolhatom. Mire való nézve alázasosan esedezem Tekintetes Első Alispán Úr előtt, méltóztasson az újfehértói újonczok sorából nevemet kitörültetni, és engemet, mint Steinberger Ignác gazdámért való helyettesítést besoroztatni. Mély tisztelettel maradván Nagy Kállóban június 4-én 1849.

Tekintetes Első Alispán Úrnak alázasos szolgálja

Weinberger Ignác

Hátirat: Június 4/1849.

Tekintetes Péchy László Első Alispán Úrhoz nyújtandó alázasos esedezése a bent írtnak.

Papp Antal szolgabíró úrhoz vélemény végett kiadatik. Péchy László mk. e. alispán

Folyamodó Weinberger Ignác nincsen öszveírva Újfehértón azok közé, kik katonai szolgálattal kötelesek. És mivel alig egy pár hónapja, hogy Újfehértón, mint vándorló legény tartózkodik, ötöt saját személyére nézve Pozsony megyéért vélném besorozandónak. Mivel azonban Steinberger Ignácért besoroztatni önként kíván, ahelyett helyettesül elfogadhatónak véleményezem. Június 4-én 1849. Papp Antal mk. szolgabíró

Szolgabírói véleményezés nyomán Weinberger Ignác Steinbergerért besoroztathatik.

N. Kálló, jún. 5. 1849. Péchy László első alispán

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. VI. 4.

Jelentés egy újonczozás körüli szabálytalanság ügyében

546.

Nagykálló, 1849. június 6.

Gróf Degenfeld Főispán Úrnak!

N. Kálló, június 6-án 1849.

Rásó Lajos Főszolgabíró Úrnak, Nádudvar és Szovát helysége, Főszolgabíró Úr sorozási aláírása nélkül hozta újonczait. 'S itt tehát tudni nem lehetvén, sorozat szerént is igazságon küldik-e ki a bírók újonczait. Kötelességemnek tartottam ezt ezennel jelenteni.

Finta Márton mk.

Hátirat: Jelentés az újonczozási ügybe.

A beállított egyének ugyan megvizsgálandók, de mindaddig, amíg a szolgabíró által készített sorozat az illető előljárók által elő nem mutatatik, be nem sorozandók.

Gr. Degenfeld Imre mk. főispán

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1849. VI. 6.

A honvédszászlóaljokhoz besorozható személyek magassági feltételének enyhítése

547.

Budapest, 1849. június 9.

Másolat. D/g. 17.934.

Hadügyministerium

Szabolcs megye alispáni hivatalának!

Budapest, június 9-én 1849.

Múlt hó 31-ről 379. sz. alatt tett felterjesztés folytán értesítettik az Alispáni Hivatal afelelől, hogy a mértéknél kevéssel alacsonyabb, különben elég ép és egészséges testalkattal bíró

újonczok beavattatása iránt, még Debreczenből rendelet küldetett a Nyíregyházi Újoncztelep Parancsnokságnak.

Hadügyminister helyett a status titkár³⁵⁵ Szabó³⁵⁶ sk.

Hátirat: Ministeri rendelet

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. VI. 9.

***A vármegye fogházában gyilkosságban való részvételért ülő három rab,
büntetése elengedése fejében vállalja a katonáskodást***

548/a.

Nagykálló, 1849. június 12.

Másolat.

Bizonyítvány! Arról, hogy Berkes Ferenc, Herbák Ferenc és Herbák Mihály, mindhárom ezen Szabolcs megyei Egyek helységéből való születésű rabok. E f. 1849-ik évi január 16-án a megye f. fogházából önkéntes ajánlkozások után, a Szárguldó csapathoz kiadódtak katonának.

Kelt N. Kállóban június 12-én 1849.

Szakátsy Mihály mk. várnagy

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 10. tétel, 905. db. 1849. V. 10.

548/b.

Nagykálló, 1849. május 10.

Másolat.

1849-ik év május hava 10-ik napján, T. Szabolcs vármegye N. Kálló mezővárosában tartott F. Törvényszék előtt felvétel.

Főben járó ügye

Nagy Istvánnak, mint Szabolcs megye tiszti főügyészének 's felperesnek, Filep János, Berkes Ferenc, Herbák Mihály és Herbák Ferenc vasban álló gyilkos alperesek ellen.

A felperes részéről előmutatattik a kereseti levél A./ alatt; az alpereseket terhelő önvalloások és tanúzások B., C., D., E., F., G., H. alatt, a meggyilkoltottróli látlelet orvosi véleményekkel ellátva I. alatt. Az alpörösök keresetlevele K., L., M., N. alatt; az alpörösök testalkotásáról orvosi bizonyítvány O., P., Q., R. alatt kérvén törvényt és igazságot szolgáltatni.

A védelmező Uray Tamás ügyész, midőn e tárgyban alpörösök irányában védelmet ad, csupán ezen egy körülményre kérte fel a tisztelt Törvényszék figyelmét: Miszerint a kérdéses gyilkosság leány miatt, és így szerelemföltés miatt — olyan egyéneken, kik azon kívül, hogy heves indulatú fiatalok valának, még indulataikat tüzesítő italokkal is élesztették — történt.

Tisztelt Törvényszék! Alig van sikamlósabb ösvény az élet pályáján, alig van ösvény, mely a veszélybe jobban bele sodorná a halandót — nem tekintve életkorra, nem tekintve születésre — mint a szerelemföltés. E sodrotta be jelen esembe is az alpereseket a veszély örvényébe, ez csörgetteti velök a rabláncot. 'S miután tudják, hogy a Törvényszéken is emberek vannak, kik ez indulatok föllobbanásainak szinte ki vannak téve, megnyugodva reménylik, hogy őket a tisztelt Törvényszék szándékos gyilkosoknak nem tekintendi, sat.

1849. június 11-én.

³⁵⁵ status titkár = államtitkár

³⁵⁶ Szabó Imre

1849-ik évi június 11-én s t. n. N. Kállóban tartott Fenyítő Törvényszékben
Ítéltetett:

Meghalálozott Domán Ferencnek alperes Filep János által anélkül, hogy vádlott bármely ok avagy körülmény közbejöttével ingereltetett, avagy felhivatott volna. Domán Ferenc kilétét nem is tudva, éjjel útonálló gyilkos módjára történt megverése. Vádlott B. alatti önvallomásából, hogy pedig Domán Ferenc halála a megveretésnek lett kerülhetetlen következménye, az I. alatti orvosi látelétből nyilvánulván. Alperes, mint útonálló gyilkos, hóhér pallosára, 1 ft. 4 xr. tanúbér megtérítésére ítéltetett. A főben járó ügynek felvizsgálat végett az országos törvényszékre felterjesztése elhatározott. Minthogy pedig jelen bűnvádi iratokkal a Zabolch megyei portyázó lovascsapatnál szolgálatba lévő Berkes Ferenc, Herbák Mihály és Herbák Ferenc is terheltetnek, a vádlottak megfenyítése eszközlése végett, a vádiratok másának a hadi kormányhoz alispáni útoni felterjesztése rendeltetik.

Hátirat: 905. Péchy László E. Alispán Úrnak

Főben járó ügye Nagy István tiszti főügyésznek mint felperesnek Filep János, Berkes Ferenc, Herbák Mihály, Herbák Ferenc vasban álló gyilkos alpörösök ellen.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 10. tétel, 905. db. 1849. V. 10.

548/c.

Keltezés nélkül [Nagykálló, 1849. május 10.]

Másolat.

Hivatalos keresete Nagy Istvánnak, mint T. Szabolcs megye tiszti főügyésznek 's felperesnek.

Filep János, Berkes Ferenc, Herbák Mihály, Herbák Ferenc vasban álló gyilkos alpörösök ellen. Melynek rendiben a felperes tiszti főügyész hivatalos jogainál fogva, törvény és igazság kiszolgáltatása tekintetében Törvényszék elébe terjeszti. Miképpen a nevezett alpörösök előre néki készülve, minden igaz ok nélkül, az éji csendben egyeki lakos Szabó György utca felőli háza végében ülő Domán Ferencet különbféle gyilkoló eszközökkel, egyszerre minden szóváltás nélkül megrohanni, 's annyira agyba-főbe verni, hogy az kevés idő múlva a halál martaléka lett. Mint ezek a vádiratokból tisztára derülnek, vissza nem borzadtak, nem iszonyodtak. Kívánja azért a tiszti főügyész, miszerint az érintett szándékos gyilkosok törvényeink nyomán, hóhér pallosa által az élők seregéből kitöröltessenek. A meggyilkoltottnak vérdíjában, 's okozott költségekben egymásért jót állva elmarasztassanak.

Hátirat: A./ Keresetlevél.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 106. 10. tétel, 905. db. 1849. V. 10. Melléklet.

Karász elöljáróinak jelentése az újoncozás állásáról

549.

Karász, 1849. június 11.

Tisztelt Első Alispán Úr!

Községünkre öt újoncz esvén, beadtuk, és a sorozási jegyzőkönyvbe béiktattak. 1. Belentzki Mihály, 2. Lukáts Mihály, 3. Kiss István, 4. Ilasik András, és 5. Smerts János újonczok: és így a reánk esett mennyiséget beadtuk.

De miután Tisztelt Finta Márton Biztos Úr, Belentzki Mihályt Katzur István helyébe, Lukáts Mihály pedig miután azt állítja, hogy egy évre állott, Smerts János pedig mostan

megszökött, 's így mindhármójokat részünkre bé nem tudván, még hármat kívánna 's így három újonczokat kellene adnunk.

Minthogy pedig az A./ alatti zárt bizonyítványból világos légyen, hogy Katur István halálán beállításakor megszökött is, a zászlóaljnál volt. Mit is, hogy még a közelebbi tavaszkor ott volt, a B./ alatti bizonyítvány igazolna.

A C./ alatti bizonyítványból pedig világos lenne, hogy Lukáts Mihály nem egy évre, de négy évre állott legyen önkéntesen. Mit is továbbá még igazol a D./ pont alatti kötelezvény, mivel abba az egy évre állott önkéntesek nevei között neve béírva nincsen.

Továbbá ha Smerts János megszökött, kinek is elfogásán teljesen igyekeztünk. A mostani állítás alkalmával Szepesi Mártont béesorozásra béállítottuk, és községünkért bé nem vevődött. De mivel későbbben gyulaházi lakos Kálmándy nevű egyénért béállott és bébevődött, és így alkalmas lenne.

Egész aláztatossággal esedeztünk Tisztelt Első Alispán Úr kegyes színe előtt, hogy mind Belentzki Mihályt, mind Lukáts Mihályt községünkért bétudni, úgy szintén Szepesi Mártont is érettünk béesoroztatni. Kik által is összes tartozásunk kielégített, és bennünket összes tartozásunk beadásáról megnyugtani kegyesen méltóztasson. Miért is /midőn aláztatosan jelentjük, hogy községünkben 29 ifjú már elment, 20-at pedig már béállítván, nem alkalmazatosak/ aláztatosan esedeztünk. Mély tisztelettel maradtunk

Karász, június 11-én 1849.

Tisztelt Első Alispán Úrnak aláztatos szolgálai

A Tanács és Elnöke Ladányi Lajos főbíró

Hátirat: Tisztelt Péchy László Úrhoz t. Zabolch megye első alispánjához aláztatos folyamodások a bent írtaknak.

Belentzki Mihály 5-ik áprilisban állítattott, kötelezvényt beadott Katur István helyett. S április 15-ikén a 200.000 tartozásba Debreczenbe általküldetett és vétetett. 'S így ő azon 15 többségbe van, amelyet a régi tartozásba mindig veszünk, most tehát Karásznak az 50.000 számba bé nem sorozható. Miután azonban Vágó József által hamisan állítattott szökevénynek Katur István, mert nov. 23-án a 100-as szám alatt Nyíregyházára általadtam és által is vették, ezen segíteni kell. Nevezetesen Lukáts Mihályt, kit a jelenlegi állításban a 2-ik törzskönyvbe a 25-ik szám alatt általadtam, a telephez bé lehetne venni. Bár a megye az újonczozás előtt beadott ilyen előlegezéseket ezen 50.000-be nem számíthatóknak véleményezte. 'S noha a C./ alatti bizonyítvány Lukáts Mihály erányába igaz semmi esetre nem lehetne, mert akkor még csak 3 évesek toborzattottak. Ami Szepesi Mártont illeti, hogy ide vizsgálat alatt béállítottuk volna és jónak nem találtattott, szemtelen hazugság, mit ezennel a karázi sorozólevéllel bizonyítok. N. Kálló, 13-ik június 1849.

Finta Márton mk.

Lukáts Mihály Karásznak bétudandó. Június 13/1849. Péchy László mk. e. alispán

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. VI. 11.

Oláh Antal újfehértói lakos kérelme újonczozás alóli mentesítéséért

550.

Újfehértó, 1849. június 12.

Tisztelt Törvényszék!

A jelenlegi újonczszedés alkalmával Újfehértó városa részéről adandó újonczok közé — mivel életkoromnál fogva a sor reám került — beíratam. Már két testvérem a honvédelem

kötelességét teljesíti, magam pedig mint az ide ./. alatt rekesztett bizonyítvány mutatja, jószágaimnak egyedüli kezelője vagyok. Azonban a legújabb kormányrendelet az ilyenek is helyettesítést engedvén meg csak.

Kérem a tisztelt Törvényszéket, hogy tekintetbe véve, miképp családom már két tagjának katonává felajánlása által honvédelmi kötelezettségének különben is már kétszeresen eleget tevén, irántam oly kegyelettel lenni méltóztassék, miképp Földházi vagy Gégen János rabot — ki az iderekesztett várnagyi bizonyítvány szerint február 27-én fog szabadulni — a raboskodás alól fölmentve, őt magamért helyettesíteni engedni méltóztassék. Teljes tisztelettel maradván

Újfejtőn, június 12. 1849. A Tisztelt Törvényszéknek alázatos szolgálja

Oláh Antal

Hátirat: 898. A nádudvari tisztelt Fenyítő Törvényszékhez intézett kérelme a bennírtnak.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 616. db. 1849.

***Szunyoghy Ferenc szolgabíró védekezése egy besorozandó személy
bujtatásának vádja ellen***

551.

Nagykálló, 1849. június 17.

Tisztelt Első Alispán Úr!

Papp Antal szolgabírónak tett jelentése vélem közöltetvén, azokra következőkbe teszem nyilatkozatomat.

A mondatik a jelentésbe, hogy én újfejtői lakos Fábián Károlyt, ki sorozás alatt áll, azon szín alatt, hogy magam mellé legénynek állítom, csak hogy a katonáskodás alól meneküljön, házamnál tartogatom. Az elsőre nézve csak azt felelem: annyi felvilágosodásom 's jártasságom van, hogy ha a szolgabírónak sorozat alatt álló fia van, a katonáskodás alól nem mentetik föl. Így bizonyosan, 's annyival inkább nem a hajdúja. Hogy pedig házamnál lappangtattam volna, kereken tagadom. Mert itt ugyan igaz, hogy volt 's házamnál hált, de azért, hogy itt helyettest akart maga helyett fogadni, melyre én nekie 40 pft-oknak kölcsönzését meg is ígértem, hogy így néhány forintját hozzá tenné maga helyett helyettest állíthatson. De midőn a fent írt szolgabírónak ilyes gyanúsítását vettem észre, 's a nevezett egyén maga helyett kétnapi ittléte után elegendő pénze nem lévén, helyettest nem állíthatott. E hó 12-ik napján újfehértói Szunyoghy Dániel és Sárközy György urakkal — kik szinte nálam avégett szállásoltak, hogy helyettest állíthatsonak —, az ő szekerükön haza küldöttem velük együtt. Kiknek kinyilatkoztattam, hogy a kérdéses egyén nálam e hó 9-ike estéjén jött, hogy maga helyett helyettest állítson, de elegendő pénze nem lévén, még eddig nem kapott. Most pedig azért kérem fel Önöket, hogy vigyék haza, mert Papp Antal szolgabíró azon váddal lépett föl ellenem, hogy én a kérdéses egyént itt tartattatván, a katonáskodás alól kibújtatni akarom. Hogy nem lappangtattam onnan is világos, hogy e hó 12-én — midőn az Újfehértóról küldött újonczokkal Szennyesi István csendbiztos és Kiss János tanácsnok itt N. Kállóban voltak — általam felszólítottak, hogy Fábián Károly nálam van, maga helyett helyettesíteni akar, de elegendő pénze nincs. A szolgabíró azt mondja, hogy én magam mellé legénynek akarom venni, ami nekem eszembe sincs, 's nem is volt. Ha akarják Önök, a házamnál megtalálják s besoroztathatják.

N. Kálló, június 17-én 1849.

Szunyoghy Ferenc mk. szolgabíró

Hátirat: Június 17/1849.

Tisztelt Péchújfalusi Péchy László Zabolch megyei Első Alispán Úrhoz írt jelentése a bent írt szolgabírónak a bent írt egyén iránt.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. VI. 17.

A közeledő cári csapatok hírére, a Tisza vonalának nemzetőrökkel való megerősítése és népfelkelés rendezése

552/a.

Tokaj, 1849. június 22.

Schenowitz Táborkari Örnagytól
Zabolch megye Főispánjának!

Kállóba!

Tokaj, 1849. június 22-én.

Wysocki tábornok úr 's Felső-magyarországi Hadsereg főparancsnoka által tokaji katonai főparancsnoksággal bízván meg, kötelességemül tétetett, miszerint az ellenségnek Zemplén felőli betörhetése alkalmával a tiszáni átkelését minden lehető móddal akadályozzam. 'S e célbul az ./ alatt iderekesztett utasítás szerint minden Tokajt környező katonaság, úgy Abaúj, Zemplén és Szabolcs megyei nemzetőrök is adattak parancsnokságom alá. Ennek folytán hivatalosan felkérem Főispán Urat, miszerint úgy a gyalog, mint a lovas nemzetőrség kellő katonai begyakorlásáról gondoskodni szíveskedjék, valamint összes nemzetőrökhöz egy felhívást bocsájtani, miszerint közülük nem találkoznának-e oly egyének, kik fölfegyverezve, mint önkéntesek szolgálni akarnának. 'S ha találkozni fognak, azoknak mint mennyiségét, úgy fölfegyverzési állásukat mindjárt jelentse bé. A beállott önkéntesek úgy elhelyezendők, hogy első felhívásomra Tokajba teremhessenek. Egyébiránt az ellenség vagy mozdulatairól vagy betöréséről netalán tudomására jutandókat, nekem futár vagy sürgöny által rögtön tudtomra adni szíveskedjen.

Schenowitz mk. táborkari örnagy

Hátirat: 369.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. B./ állag, 1849. VI. 22.

552/b.

Eperjes, 1849. június 19.

1002/szám. Másolat.

Nyílt rendelet

Schenovitz táborkari örnagy a F.-Mo. Hadsereg Parancsnoksága által avégett küldetvén ki, hogy a netalán benyomulható ellenség ellen a Tiszát megvédje. Az illető n. m-zt. őri parancsnokok hazafiúi kötelességöknek ismerjék a fent tisztelt örnagy úrnak, és szükség esetiben rendeleteit buzgón, és erélyesen teljesíteni.

Örnagy úr pedig odautasíttatik, hogy magát a szabolcsi és abaúji főispány urakkal, nem különben a zemplényi alispány úrral érintkezésbe tegye.

Eperjesen, június 19-kén 1849.

Luzsénszky Pál mk. t. h. kormánybiztos

Hátirat: 369. ./ melléklet.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 101. B./ állag, 1849. VI. 19.

552/c.

Nagykálló, 1849. június 25.

Tisztelt Főispán Úr!

Ezen pillanatban vettem Schenowitz őrnagy 's katonai főparancsnoknak főispán úrnak szóló, sürgöny által érkezett levelét, melyben felhívja a kormányzást, hogy rögtön az egész megyében népfelkelést rendezzen. 'S a felkelt néppel a Tisza partjait rakassa meg, 's egyszermind minden Tisza partjain lévő ladikokat és hidasokat Tokajba küldje el. Ezen intézkedés oka — mint hallottam — a muszkának nagy erővel történt bétörése, és már Kassának is elfoglaltatása. Én a rendelkezést rögtön megtettem. Minden szolgabírónak a legszigorúbb felelősség alatt kötelességébe tevém, hogy helységenként a népet vasvillával 's kaszával felfegyverezve, és 8 napi élelemmel ellátva rögtön indítsa a Tisza partjára. Nevezetesen a K. Várdai járás menjen Záhonyhoz és Leányvárhoz, az Alföld Polgárhoz, a Bátori, Dadai járás és a Nádudvari felső része Tokaj tájékára. Rendelkezzen arról is, hogy a biztosok minden pandúrjaikkal induljanak ki, és itten Kállóban öszevgyűlvén további rendelkezést veendenek. Egyébaránt magát a levelet is ide zárva, tisztelt Főispán Úrnak további intézkedését kérem.

Költ Kállóban, június 25/1849.

Péchy László mk. E. Alispán

Hátirat: Lev. jkönyv 366.

Címzés: Az E. Alispántól Gróf Degenfeld Imre Főispán Úrnak hivatalból Baktán.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 101. B./ állag, 1849. VI. 25.

*Az újoncozás Szabolcs vármegyei helyzete,
a második kivetésből még tartozó települések jegyzékével*

553/a.

Nagykálló, 1849. június 21.

Péchy László Első Alispán Úrnak!

Az ./ alatt bemutatom a helységek tartozásait, a // alatt mennyi honvédet küldtem által a telephez, és mennyi van itt jelenleg. Mivel azonban — ezen // alatti kimutatás — 8 napos a ministeriumnak bemutatandó táblás jegyzék, kérem azt az illető nyíregyházi telep parancsnok és orvos aláírhatása végett Nyíregyházára átküldetni.

N. Kálló, június 21. 1849.

Finta Márton mk.

Hátirat: Jelentés az újoncozási ügyben két csatolvánnyal³⁵⁷

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. VI. 21.

³⁵⁷ A // jelű melléklet hiányzik az aktából.

553/b.

Nagykálló, 1849. június 21.

Újoncztartozás második kivetésből
június 21-éig 1849.

Bököny: 1³⁵⁸, N. Kálló: 2, K. Kálló: 1, Újfehértó: 4, Újváros: 1, Egyek: 4, Nádudvar: 5, Tetétlen: 1, Szovát: 1, Búd: 4, Dob: 3, Dada: 2, T. Lök: 2, T. Eszlár: 1, Balsa: 2, Ibrány: 1, Halász: 1, Keresztút: 2, Pazony: 1, Bogdány: 1, Téth: 1, Napkor: 1, K. Várda: 1, Eszeny: 1, Szalóka: 1, K. Semjén: 1, P. Petri: 1, Ramocsaháza: 1. Ószvesen: 53.

Hogy némely helységek között különbség van ezen beadás és az előbbeni beadás között, oka az azóta is visszavetések. Például Ibrány nem volt adós a múlt úttal, most pedig adós eggyel, mert Lumtzer Mihály — ki gyógyulás reménye alatt itt a kórházba ápolgatott — most a katonaságra örökké alkalmatlanná vált. Ez és más körülmények teszik tehát a kitűnő különbséget a két kimutatás végett.

N. Kálló, június 21-ik 1849.

Finta Márton mk.

Hátirat: ./.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 4. tétel, sz. nélkül, 1849. VI. 21. Melléklet.

A nádudvari lakosok panasza fiaik újoncozása, és a visszaélések ellen

554/a.

Budapest, 1849. június 25.

F/p. 21.829.

Hadügyministerium
Szabolcs Vármegyének!

Budapest, június 25-én 1849.

Szombati Ferenc és Cseke Ferenc nádudvari lakosoknak, katona fiaik végelbocsájtatása iránti folyamodványuk tagadó háttérrel ellátva, e megye közönségének — folyó év június 4-én 707-ik szám alatt kelt felirata folytán — eszközlendő kézbesítés végett küldetik által.

Hadügyministeri álladalmi titkár Szabó³⁵⁹ mk.

Hátirat: 62. Melléklete ./. jel alatt.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 62. db. 1849. VI. 25.

554/b.

Keltezés nélkül [Nádudvar, 1849. február 22. előtt]

Feő Méltóságú Ministerium, Kegyes Jó Uraink!

Egy oly tárgyat kéntelenítettünk atyáskodások eleikbe terjeszteni, mely amint hallatik, végezések határozatja ellen van alattomba a Feő Méltóságú Ministeriumnak. Nevezetesen az:

³⁵⁸ A helységnevek utáni számok a még kiállítandó újoncok létszámát mutatják.

³⁵⁹ Szabó Imre

Senkinek egyetlen egy fiát katonává nem teheti országunkba egy város vagy helység előljárósága, míg a reá kirendelt emberszáma a több gyermekesebb gazdák fiaiból kitelik. Főképpen erővel, karddal, puskával, éjtzakája idején elfogni nem is lehet.

Mi — alább is kinevezettek —, Szombati Ferenc és Cseke Ferenc Nádudvar m. városa lakosai, kik a természet által egy húséges fiat nyertünk, rajtok kívül semmi gyámolunk, istá-punk nincsen, reménységünknek reménye tőlünk elraboltattak erőszakkal. Reám jöttek a ki-rendeltettek közül 25-en; én reám, Cseke Ferencre 40-en. Vélem — Szombati Ferencsel — oly illetlenül bántak házamnál, hogy mindenik az öldöklő szerszámait mutogatván, illetlen szókkal illetván, önkéntesen fiamat kezekbe kéntelenítetttem adni.

Vélem — Cseke Ferencsel — hasonlóul bántak, mert a házamhoz jöttek 40-en /mivel ez előtt, most is a magam curiáján³⁶⁰ lakom/, az ajtómat béakarván törni kinyitottam. A fiam ellent állván /kérésemre, amidőn kétszer hozzá lönek/ magát megadta, vélek elment, 's katonáskodik.

Sokan vagynak /kiket elő tudunk számolni/ kik ketten, hárman sőt négyen is vagynak igen tehetős gazdák gyermekei, tudja Isten micsoda úton-módon, itthon maradtak. Minket, de többeket is ilyeneket, így akarnak elpusztítani, 's örök szerencsétlenségre juttatni.

Melynek következtébe:

Esedezünk, 's könyörgünk alázatosan Atyai Kegyessége előtt a Feő Méltóságú Ministeriumnak, Kegyes Urainknak: Hogy feladott panasznak következtébe igazságos elő-adásunkat megvizsgálván, fiainkat, Szombati Sándort — ki a Miklós Huszároknál szolgál — és Cseke Lajost — aki ugyanazon Nemes Regementnél, 's az 1-ső századba szolgál — gazdaságocskánk gyarapítására /mint leendő gazdákat atyaik után/ mostani katonásko-dásokból feloldozni, kiszabadítani kegyelmesen méltóztassék. Ha továbbra országunk bé-kességes megmaradása kívánandja, javunkat, fiainkat /a főbb gazdáknak is látván kimozdu-lásukat/ kész szívvel elhatározott lélekkel ajánljuk.

Alázatos esedezésünk mellett maradván a Feő Méltóságú Ministeriumnak, Kegyes Jó Urainknak híven tisztelő szegény szolgálói

Szombati Ferenc és Cseke Ferenc
Nádudvari Polgárok, 's helyes gazdák

Hátirat: 2439/e. Febr. 22/1849.; ./ jelű melléklet

A Feő Méltóságú Ministeriumhoz intézett alázatos esedező levele a bent megírtaknak.

Szombati Ferenc és Cseke Ferenc nádudvari lakosok egyetlen fiaikat a katonaság alól felmentetni kérik.

F/p. 21.829.

A fennforgó körülményekben, folyamodók fiai a törvény értelmében katonai szolgálatból el nem bocsáthatók. Kelt Budapesten, június 25-én 1849.

Hadügyministeri álladalmi titkár Szabó³⁶¹ mk.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 62. db. 1849. VI. 25. Melléklet

³⁶⁰ curia, kúria = fő- és köznemesi udvar, udvarház

³⁶¹ Szabó Imre

A Poeltenberg tábornok hadtestének Csegén kiszolgált élelmiszer kifizetése

555.

Budapest, 1849. június 26.

F/g. 19.261.

Hadügyministerium
Szabolts Megye Közönségének!

Budapest, június 26-án 1849.

Csege helység előljáróinak az egész község nevében benyújtott abbeli folyamodványára nézve, hogy március 8., 9., 10-ik napjain kebelükben állomásozott Poeltenberg tábornok hadtest részére 4767 szénarészlet, 109 öl tűzifa, 9428 kéve nádat, nem különben a hadtestnek szükségszállást kiszolgálván, mikről nyugtatványokat nem kaptak. Továbbá liszt, szalonna, birka, természetmény, baromfi 's egyebeknek erőszakos elvétele által a lakosság tetemesen megkárosított. Ezekre nézve a hadtest parancsnoka kérdőre vonatván. Felterjesztett jelentésiben odanyilatkozott, miszerint az Ő hadteste megfordult ugyan Csege helységében, de nem március, hanem május hó elején, mikor is úgy a kiszolgált természetményt, mint szállásról a kívánt nyugtatványok illető község előljáróinak átadattak. Hogy pedig a legénység erőszakos követeléseket vitt volna véghez, arról a parancsnoknak tudomása nincsen, de nem is lehet, miután sem ottlétük, sem pedig kivonulásuk alkalmával eziránt előtte panasz nem tétetett. Miről is a folyamodó község a megye útján tudósítandó lesz azzal, hogy Kazinczy seregére nézve a helység későbbben értesítettmi fog.

Hadügyminister helyett az álladalmi titkár

Szabó³⁶² mk.

Hátirat: 84.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 84. db. 1849. VI. 26.

*Görgei Artúr tábornok napiparancsa, melyben többek között
Rakovszky Sámuel és az általa vezetett 48. honvédszászlóaljat kitiüntette
a Komárom melletti monostori sáncokon tanúsított vitézségükért*

556.

Komárom, 1849. július 4.

Napi Parancs

Komárom, július 4-én 1849.

Miután az ellenség csatárai a Monostor-hegynek minden nyugoti sánczait f. e. július 2-án bevették volna, és az előre küldött zászlóaljak kevés egyének kivételével mindég gyáván visszafutottak, és miután én a körülményektől ösztönözve ezen gyáva zászlóaljakat kartács tűzzel az ellenségre hajtani kényszerültem, a 48-ik zászlóalj volt az, amely Rakovszky vitéz őrnagyának vezérlete alatt előrehaladásra parancsomat örömkialtások közt fogadá. Az elvesztett sánczokat a bennök maradt ágyúkkal együtt első rohamra bevette, és az ellenséget az Ácsi erdőig visszanyomta.

Ezen fényes bajnoki tett kiérdemli minden vitéznek méltánylatát.

A 48-ik zászlóalj zászlója július 2-ka jeléül 3-ik rendű 's vitéz parancsnokának, ki azon naptól alezredessé előléptetett, melle 2-ik rendű érdemjellel feldíszítettek. Utódomnak a

³⁶² Szabó Imre

fővezérségemben Klapka tábornok urat ezennel megkérem, ezen díszesítést nevemben a legünnepélyesebben véghezvinni.

Általjában július 2-a, mint valamennyi csatanap eddig gazdag volt a rendületlen bátorság 's hideg halálmegvetés példáiban. Fájdalom, én csak azokat vagyok képes megnevezni, akiket magam látni, 's név szerént ismerni szerencsés valék. Így:

Salamon³⁶³ 16-ik huszárezredbeli alezredes

Vermes³⁶⁴ 2-ik huszárezredbeli alezredes

Huszthy³⁶⁵ 4-ik huszárezredbeli alezredes

Schmidegg³⁶⁶ 3-ik huszárezredbeli alezredes

Görgey István 51-ik zászlóaljbeli százados, és zászlóaljparancsnok

Kornis³⁶⁷ 9-ik huszárezredbeli főhadnagy

Spiller³⁶⁸ 2-ik huszárezredbeli főhadnagy

Batthyány³⁶⁹ 9-ik huszárezredbeli főhadnagy

Gally³⁷⁰ 4-ik huszárezredbeli főhadnagy

Radány³⁷¹ 1-ső huszárezredbeli főhadnagy

Takács³⁷² 16-ik zászlóaljbeli főhadnagy urakat.

Végre múlt június 20-án az egész 3-ik hadtest példás vitézségével tüntette ki magát, 's a 2-ik hadtestnél a rend — különösen Rakovszky³⁷³ őrnagy, Kempelen³⁷⁴ 10-ik huszárezredbeli kapitány, és Nedbal³⁷⁵ Don Miguel gyalog seregzredbeli kapitány urak vitézsége által — visszaállítatott, ugyanis Királyrév helységének visszafoglalása egyes egyedül a fent nevezettek érdeme.

Június 20-a és e hó 2-ikének itt megnevezett hősei számára addig, míg vitézségök jutalmául szolgáló 3-ik rendű érdemjel kiszolgáltatása bekövetkeznék, egyenkint mindnyájuknak egy elismerő okirat fog kiszolgáltatni.

Hicke³⁷⁶ 9-ik huszárezredbeli főhadnagy úr, Ki szakaszával az Ácsi erdő felé czirkálásra volt kiküldve, 's Igmánd közelében egy löporkocsit 's 7 kincstári lovat foglalt el az ellenségtől, dicső elismerésemre érdemesíté magát. Valamint az Ambrus tizedes, Balázd Mihály, Mosy János, és Lukáts István huszárok, kik is a löporkocsi elfoglalásánál az elsők valának. A legénység megjutalmazására kétszáz pengő forint fog kiszolgáltatni.

A 2-ik hadtest parancsnoksága felterjesztésére — utólagos jóváhagyás reményében — Mándy³⁷⁷ 6-ik huszárezredbeli őrnagy, alezredesnek, Toperczer³⁷⁸ kapitány, őrnagynak, hasonlóképpen Vajda Gábor tábornoki százados, jelenlegi minőségében őrnagynak a 2-ik had-

³⁶³ Salamon Elek

³⁶⁴ Vermes Ignác. A rendfokozat megjelölése téves, helyesen őrnagy.

³⁶⁵ Huszthy (-Risko) József. A rendfokozat megjelölése téves, helyesen alszázados.

³⁶⁶ Schmidegg János (József), gróf. A rendfokozat megjelölése téves, helyesen alszázados.

³⁶⁷ Kornis József, gróf

³⁶⁸ Spiller Vilmos

³⁶⁹ Batthyány László, gróf

³⁷⁰ Gally (Galli) Gyula

³⁷¹ Radány Kálmán

³⁷² Takács Gyula. Az alakulat megjelölése téves, helyesen előbb 15. honvédszászlóalj, majd 10. (Vilmos) huszárezred.

³⁷³ Rakovszky Sámuel

³⁷⁴ Kempelen Károly. Az alakulat megjelölése téves, helyesen 13. (Hunyadi) huszárezred.

³⁷⁵ Nedbal, Frigyes Ignác

³⁷⁶ Hicke Károly

³⁷⁷ Mándy Ignác

³⁷⁸ Toperczer Károly Pál

testnél kineveztetik. Protheaud József kapitány az ellenség előtt kitüntetett vitézségéért, jelenlegi minőségében nyargoncz őrnagynak előléptetik.

A két első rangját és illetményét június 16-tól, a két utóbbi e hó 1-jétől veendi.

A 40. zászlóaljhoz vezényelve volt Molnár³⁷⁹ őrnagy a 2-ik hadtesthez oly meghagyással utasíttatik, hogy ott az őrnagyságban megürült valamely zászlóaljhoz beosztassék.

A Hadügyministeriumhoz az utolsó időben megerősítés végett beadott előléptetési ajánlatok, az illető hadtestek által megerősítés végett és azonnali kihirdetésért újólajg felterjesztendők. Az öszves sereg feletti ügyeletet naponként egy tábornok vagy ezredes, minden hadtestnél pedig egy törzstiszt viendi.

Görgey Arthur mk.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 103. 3. doboz, sz. nélkül, Komárom, 1849. július 4-én.

Korponay János ezredes fegyverbe szólítja a népet a muszkák ellen

557.

Kun tábor, 1849. július 7.

Másolat.

A Nagy Iványi, Tisza Őrsi, Szent Ágotai, és az alakuló Tiszafüredi Tábor Főparancsnoksága.

Nyílt Rendelet

Melynek erejénél fogva a legszigorúbb felelősség terhe alatt teljes mértékű titokban meghagyom és megparancsolom Madaras, Nagy Iványi, Tiszafüred, Csege, Újváros, Polgár, Tisza Őrs, Egyek, Igar, Szöllős, a Hajdú városok, valamint Búd, Dada, Szentmihály, Nyíregyháza, Rakamaz, Nagy Kálló, Nyír Bátor és az öszves Szathmár, Szabolcs megyéknek, különösen pedig Tokaj, az egész Hegyalja, Miskolcz Borsod megyével, Abauj, Szikszó, Csereháti és Gönczi járásaiban, Torna, Gömör és Szepes lelkes megyéknek: Miszerint, minthogy jelenben rövid nap alatt Dembinszki altábornagy vitéz magyar serege mintegy 50.000 álló, azon kívül 30.000 jász kun, mely két sereg közt legalább 10.000 lovas van, mind huszárok és a ráczok ellen, valamint Erdélyben magukat megkülönböztetett Bihari lovasság számos ágyúkkal fog előre nyomulni a muszka sereg kipusztítására. Ennél fogva amidőn első hírt veszik, hogy a táborom a muszkák ellen megindított, a legközelebbi vidékeken eső helységek, városok és falvak rögtön verjék félre a vészharangokat. Fegyverre keljen az egész nép, és a muszkák apróbb csapatait pusztítva ölje, gyilkolja, hajtsa előle el a marhákat és méneseket, rontsa el hátukban, oldalaikon az utakat, hidakat és minden egyéb közlekedési eszközöket. A szorosban, amelyben keresztül kell vonulnia, hányjon 6 ölnyi magasságra és 12 ölnyi szélességre kövekkel, rontsák el a gázlókat, töltéseket, különösen pedig a Hernád és Sajó hídjait. Ne hallgassanak senkire! Aki őket ijeszti, az hazaáruló, gazember, vagy gyáva ember. Heves, Pest, Jász-Kunság, Bihar, Békés, Csanád, Csongrád, Esztergom, Komárom, Borsod meg Zólyom, Nyitra és Trencsén, Nógrád, Győr, Soprony, Vas, Baranya, Somogy, Tolna, azon kívül az összes Székely nemzet fegyvert ragadott, és a magyar táborok seregeit millióval nevelte. Nem magyar az, de hazaáruló gazember, ocsmány, aki most fegyvert nem ragad. Azért fel fiaim és testvérjeim az Isten nevében! Az ellenség Debreczen tájáról már hátrál, a magyar sereg nagyobb része a Hortobágyon át Debreczen felé nyomult. Húzzátok azonnal a vészharangot, és gyülekezzetek fegyverbe! Tokajt elfoglaljuk, legfelj. 3, 4 nap alatt a muszka hátába, amelynek én leszek vezére. Rontsák el Tokaj lakosai és legközelebbi helységek a hidat, eresszenek rá hajókat, de mindenáron el legyen rontva a tokaji híd. Ki a hidat elrontja, az nagy jutalmat

³⁷⁹ Molnár Károly

várhat a hazától. Bem Tábormagy már összecsapott a muszkákkal és kergeti őket N. Várad tájáról, tegnap is hallottuk ide ágyú dörgéseit.

Kelt a Kun táborban, júl. 7-én 1849-ben.

A haza és kormány nevében

Korponay mk. ezredes P. H.

Hátirat: Érkezett júl. 13-kán d. u. 1 1/2-ed óra

Korabeli másolat. — SZSZBML. V. B. 133. 1849/12. irat, 1849.

Kossuth Lajos kormányzóelnök elégedetlensége Szabolcs vármegye, a Hajdúkerület és Debrecen város tisztségviselőivel, Sillye Gábor teljhatalmú kormánybiztosi kinevezése, a népfelkelés elrendelése Nyíregyháza és a Tisza vonalának védelmére

558/a.

Szoboszló, 1849. július 8.

263/849. Másolat.

Szabolcs megye Teljhatalmú Kormánybiztosától
Szabolcs Megye Közönségének!

Az ./. alatt másolatban ide zárt mellékletben közlöm a Tisztelt Megye Közönségével az ország kormánya által lett kiküldetésemet 's megbízatásomat.

Én tehát, mint Szabolcs megyének Teljhatalmú Kormánybiztosa, ezennel meghagyom a Tisztelt Megye Bizottmányának, fő- és alispánjainak, szolgabíróknak és esküdteknek, szóval azoknak, kiknek ezen rendeletem kezébe kerül, hogy ennek vételétől számítandó 48 óra elfolyása alatt a népfelkelés a kormány által kiadott utasítások értelmében rendeztessék, és a fölkelő sereghez leendő csatlakozás végett Nyíregyházára 's a Tisza környékére indíttassék.

Népfelkelési vezéreket, valamint polgári biztosokat is nevezzenek a járásbeli főszolgabírók, vagy ha azok a megyében nem lennének, az alszolgabírók, kiket ezen czélből alkormánybiztosokul ezennel kinevezek. Megjegyezvén, hogy a Nádudvari járás főszolgabírójánál személyesen megtettem már az intézkedéseket.

Az ezen rendeletet végrehajtó hivatalnokok, mint kinevezett alkormánybiztosok, a múlt évi Közlöny 131-ik számjába megjelent kormányi utasítás 3-ik szakasza értelmében, nevemben tudtára adandják a népnek: Hogy míg a népfelkelés ideje tart, a közbátorság tekintetiből azon vidéket, várost avagy helységet, honnan a fölkelő sereg kiindul, a kormány és haza nevében ostromállapotba helyezem. 'S ennél fogva kijelentem, hogy a közbátorságnak megháborítói hadi törvényszék elibe fognak állíttatni, és a legszigorúbb katonai törvények szerint kérlelhetlenül büntettetni.

Továbbá az alkormánybiztosok tudtára adandják a népnek, miszerént az érdeklött kormányi utasítás 4-ik szakasza erejénél fogva, míg a védelmező férfi sereg távol van, a honn maradtak polgári keresetekkel ne zaklattassanak. Szabolcs megye azon vidékére nézve, honnan a népfelkelés kiindíttatik, míg a népfelkelés ideje tart, a polgári perlekedés felfüggesztetik.

Ugyanazon utasítás 5-ik szakasza értelmében, hogy az ostromállapotból következő fenyegetés és szigorúság a népfelkelés sikeresítésére kérlelhetlenül alkalmaztassék: az engedetlenség, hanyagság és mulasztás, de kivált az ellenszegülés, néplázítás, bujtogatás 's a hazafiúi készségnek lehangolására számított áskálódások a hadi törvények teljes szigorúsága szerént fognak büntettetni.

Az alkormánybiztosokul kinevezett fő-, vagy ezek hiányában alszolgabírók a népfelkelés miként történt rendezéséről 's kiindításáról, mint szinte minden körülményekről hozzám

Szoboszlóra vagy Böszörménybe, avagy Debreczenbe pontos, kimerítő és gyors tudósítást tegyenek. A mulasztásért személyes felelősséggel tartozván. Ezen rendelet végrehajtása a Tisztelt Megye Bizottmányának, fő- és alispánoknak, fő- és alszolgabíróknak, 's esküdteknek, szóval azoknak, kiknek jelen zavaros körülmények közt ezen rendeletem kezébe kerül, szoros felelősség terhe alatt köteleességökké tétetik. A nem engedelmeskedés, avagy más-képp tevés hazaárulásnak tekintvén.

A Haza nagy veszedelembe van. Azért Szabolcs derék népe hadd siessen erős szomszédaival, 's Perczel Mór tábornok vezérlete alatt már a Tiszához közeledett 12.000 főnyi rendes hadsereggel annak védelmére 's megmentésére.

A rendeletet felbontó hivatalnok a vételről, 's annak folytán tett intézkedéseiről engem rögtön tudósítand.

Kelt Szoboszlón, július 8-án 1849.

Sillye Gábor mk. teljhatalmú kormánybiztos

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1849. VII. 8.

558/b.

Cegléd, 1849. július 6.

Másolat.

8922/K. Nyílt rendelet. Botránkozással tapasztalván, miszerént Szabolcs megyében, a Hajdúkerületben és Debreczen városában az ellenségnek a Tiszán lett áttörése következtében a tisztviselők, kiktől pedig a nemzet legtöbbet várt volna, nemcsak hogy el nem követtek mindent a nép jó hangulatát felhasználva az ellenség előnyomulásának megakadályozására, hanem sokan közülük a veszély közeledésének csak hírére is állomásaikat elhagyták. És így a népet vezető nélkül hagyván, okozói lőnek, hogy az ősmagyarág fészke, a Tiszántúli vidék gyáván, minden ellenállás nélkül essen az ellenség kezébe mégpedig éppen akkor, midőn a nép élet-halál harcot kész vívni nemzeti létéért 's szabadságáért.

Hogy tehát mielőbb helyre üttessék azon hiba, melyet gyávaság idézett elő, de hogy az említett vidék a veszély napjaiban fő és vezető nélkül ne legyen, ezennel kinevezem Sillye Gábor Képviselő Urat Szabolcs megyében, a Hajdúkerületben és Debreczen városban teljhatalmú kormánybiztosul. Rendelvén és parancsolván az említett hatóságoknak, miszerént nevezett kormánybiztos úr minden rendeleteinek szigorú felelősség terhe alatt feltétlenül engedelmeskedjenek, 's azok végrehajtását polgári köteleességöknök ösmerjék.

Egyszersmind, hogy a netalán huzamosbb ideig tartó táborozás alatt ezen vidéken a nemzetőrséget kellőleg fel lehessen használni, Sillye Gábor teljhatalmú kormánybiztos Úr a hajdúkerületi lovas és gyalog nemzetőrség főparancsnokságával, 's annak rendezésével ezennel megbízatik. Az illető lovas és gyalog nemzetőrség köteleztetvén, miszerént nevezett kormánybiztos és nemzetőrségi főparancsnok Úrnak minden rendeleteit és parancsait pontosan és szigorú felelősség terhe alatt teljesítse.

Midőn a haza veszélyben van, a nemzet mindenkitől tetteket vár. Azért a rendeletek pontos végrehajtása legyen az emeltyű, mely az annyi emlékekben gazdag szabolcsi népet, a szabadság harczosainak ivadékait az erős hajdúkat, és Debreczen város derék polgárait hazafiúi kötelelegeik teljesíthetéséhez segítse.

Czegléd, július 6-án 1849. P. H.

Az ország Kormányzója Kossuth Lajos

Hátirat: ./.

Korabeli másolat. — SZSZBML. IV. B. 101. C./ állag, 1849. VII. 6.

Kótaj lakosainak kérelme a tagosítás során történt megkárosításuk orvoslásáért

559/a.

Szeged, 1849. július 13.

2691/Ig.

Az Igazság Ügyi Ministertől, Szabolcs Megye Közönségének!

Kótaj vagy Keresztút helység lakosainak visszavárolag idezárt folyamodványát — melyben a tagosítás³⁸⁰ által okozott állítólagos megkárosításukat panaszolván, orvoslásért esedeznek — Önökhöz azzal teszem át, hogy a folyamodásbeli dolog miben létéről az illetők meghallgatása mellett, mielőbb iratokkal ellátott tudósítást tegyenek.

Kelt Szegeden, július 13. 1849.

Igazság Ügyi Minister Vukovics Sebő mk.

Hátirat: 76.

Címzés: 2691/Ig. Az Igazság Ügyi Ministertől Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagykállóba

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 76. db. 1849. VII. 13.

559/b.

Kótaj, 1849. június 12.

Tisztelt Ministerium!

Százados önkény vaskeze készítette durva börtönébül a Szabadság Angyala — bár több polgárvér áldozatok között — megérkezett. Érkezte sok ezek — már eddig is csak hit és remény támogatta keserűségétől elfogult — keblét meleg rázkódásba hozta, várván mindenki a sok elmúlt rossz után a boldogabb jövőt.

E meleg hit párosult társával, a reménnyel. Kísért bennünket is az Igazságügy Ministeriumhoz harmad fél ezer lélek nevébe, kiknek ez életbe minden teher és inségből elég jutott ugyan, de élelmökre nézve semmi, egy talpalatnyi föld sem. U. is:

Ez előtt öt évvel Kótaj vagy Keresztút helysége lakosai, mielőtt a tagosítás bejött volna, bírtak contractualis földeket³⁸¹, miből évenkénti élelmök megtermett. A legelő közös volt, mindenki szükségéhez képest tarthatott marhát. Volt különös közönséges nádlása, és a helységnek kaszáló rétje. Ezek a tagosítás alkalmával mind elvevődtek, 's hol Apáink a Helyet megnépesítvén, 's bár terhes szolgálatjuk után, mégis csak élhettek. Mi azon helyet a tagosítás okozta szükség miatt csaknem elhagyni kénytelenítettünk. Igen, mert minden teher a földön fekvén. Földbirtok nélkül nemhogy terheket viselni, de szalma kunyhónk rongyos lakóit sem vagyunk képesek tartani. Helységünk nagyba állomásos hely lévén, katonaelelmezést és természetnybeli részleteket adni, három rendes lelkészt tartani, fuvarozást tenni, jószágadót fizetni — holott sem földje, miből természetessen, sem legelője, min igavonó marhát tarthasson, még készpénzért sem kapható —, minden közterheket viselni köteles, és viselni kész. Csak élelmére a föld, marha tartására a szükséges legelő, mint a hon egyéb polgárainak adasson meg. Ifjaink vetélkedve sietnek a haza oltalmáért elvérzeni, 's ha izzadságos fáradal munk földbirtokkal biztosítatik, akkor a nemzet sorába mint megannyi

³⁸⁰ tagosítás = az egy település határában fekvő, egyazon személy tulajdonában lévő birtokparcellának, csere útján, egy tagban való kiadása.

³⁸¹ contractualis, kontraktualis földek = szerződéses földek

óriás emelkedik az elhagyott nép millió sokaságából. 'S nincs többé földi hatalom, mi a Magyar Nemzetet leigázhassa, 's nincs ármány, mi a testvériség szent keblébe a meghasonlás magvait szórhassa. A helységre nézve káros ezen tagosítás, mert a nép nagy része jószágot nem tarthatván, nem is tenyészethet. A földtulajdonosok, kiknek kezökbe 9000 felül való köblös föld vagyon, földjeik munkálatlan hevernek, mely a nép mindég jobban-jobban való elszegényedését következteti maga után. E pedig a Népet kedvetlenné, életunottá, és így az ország legnagyobb kárára, erőtlenné teszi. Erősen hisszük, hogy a Magyar Nemzet Kormány-nya 's Képviselői a küzdelmek nehéz napjai után, a nemzet sok szegény ezrinek ehhez hasonló kívánatával megegyező, kinek-kinek magávali kibékülést eszközlő óhajtságát tárgyalás alá veendik, 's a Szabadságát maga erejével kivívott nemzet erányába méltányosan fognak gondoskodni. De

addig is mély tisztelettel kérjük föld, legelőnk használhatását, volt szabad nádvágási jogunkat és a helységet illető kaszálókat kiadatni. Nehogy végképpen elszegényedjünk.

Akik egyébiránt magunkat hathatós pártfogásokba ajánlva, mély tisztelettel maradtunk Tisztelt Ministeriumnak

Kótaj vagy Keresztút, június 12-én 1849. Szabolcs megye

Kótaj vagy Keresztút Helység Közönsége p. h.

Hátirat: 2691/Ig. Ér. június 20-án 1849.

Eredeti tisztiztat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 76. db. 1849. VII. 13.

A birtokosokra kivetett honvédelmi segedelem kapcsán keletkezett sérelmek rendezésére, az Igazságügyi Minisztérium a birtokon kívüli eljárást ajánlja

560.

Szeged, 1849. július 18.

2624/Ig.

Az Igazság Ügyi Ministertől
Szabolcs Megye Közönségének!

Debreczen, Szoboszló és Böszörmény városok, úgy szinte Földes és Sáp helységek köz-
zségei, végre Némethy József és Drevenyák Ferencné benyújtott folyamodásaikban előadott
abbeli kérelmektől, hogy — a haza felsegélése végett e megye által reájok, mint kebelbeli
birtokosokra kivetett öszvegek bevétele iránt — ellenök intézett szóperbeli eljárás meg-
semmisíttessék. Elmozdítván, amennyiben ellenök már elmarasztaló végítélet is hozatott,
e részben lehető sérelmeiknek birtokon kívüli orvoslására utasítottak.

Miről e megye közönsége ezennel értesítettvén. Múlt évi november 6-káról 1045. —, és
ugyanazon évi december 4-ről 1242., továbbá folyó esztendei január 3-ról 1320. és 1327.,
március 5-ről 26., 27., 28. számok alatt költ jelentésekkel ideterjesztett periratok, folyó év 's
m. hó 4-ről 406. — szám alatti felírás folytán további intézkedés végett, a hátirattal ellátott
's az esedezőknek átadandó folyamodásokkal együtt oly hozzáadással küldetnek vissza,
miszerint a fentebb érintett orvoslás útja azon folyamodókra nézve is, kik a marasztaló
ítéletet a perben fellebbvinni elmulaszták, fennhagyatott legyen. Egyébiránt gróf Károlyi
György hasonérdemű folyamodására nézve megjegyztetvén, hogy az e részben folyó évi
március 5-ről jelentésekben felhívott, múlt évi 830. szám alatti fölterjesztésnek, valamint
ezzel állítólag bemutatott periratoknak itten mi nyoma sincsen.

Költ Szegeden, július 18. 1849.

Igazságügyi minister Vukovics Sebő mk.

Hátirat: 67.

Címzés: 2624/Ig. Az Igazság Ügyi Ministertől Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagy Kállóban.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 67. db. 1849. VII. 18.

Polgár mezőváros és az Egri Káptalan úrbéres pere

561/a.

Szeged, 1849. július 21.

3015/Ig.

Az Igazságügyi Ministertől
Szabolcs Megye Közönségének!

Polgár Városa Közönségének visszavárás mellett idezárt folyamodványa — melyben a felhozott okoknál fogva az Egri Káptalan³⁸², mint volt földesúr és felperes által, ellene 1820-ban indított, de eddigelé végre nem hajtott úrbéri pernek e megye által a végrehajtás felfüggesztése mellett leendő felküldetését, 's az ítéletek, 's ezekre keletkezett intézmények megsemmisíttetését kéri — Önöknek azzal tétetik ezennel át: Miként a Kormányzék helyének ide lett áttétele alkalmával több előiratok Budapesten maradván, ha hogy a kérdéses per érdemében innen még valamely eldöntő rendelet Önökhöz nem bocsájtatott volna, azon esetben a folyamodásbeli tárgy miben léte iránt, az illetők meghallgatásával, a dolog épségben tartása mellett mielőbb periratokkal ellátott kimerítő tudósítást tegyenek. Különben pedig magukat a kiadott rendelethez alkalmazandók, csupán az e részben fennforogható körülményről értesítsenek.

Kelt Szegeden, július 21-én 1849.

Igazságügyi minister Vukovics Sebő mk.

Hátirat: 40.

Címzés: 3015/Ig. Az Igazság Ügyi Ministertől, Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagy Kállóba.

Eredeti tiszttázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 40. db. 1849. VII. 21.

561/b.

Polgár, 1849. június 24.

Mélyen Tisztelt Igazságügyi Ministerium!

Szabolcs megyebeli Polgár mezővárosunk ellen az Egri Káptalan, mint volt földesúr és felperes által, 1820-iki május 20-kán indított, és eddig végre nem hajtott úrbéri pert alázattal kérjük a tisztelt Ministerium eleibe — Szabolcs megye által, következő okoknál fogva — felterjesztetni. És annak ítéleteit 's rájuk keletkezett intézményeket érvényteleneknek nyilvánítva, a végrehajtást felfüggeszteni. Úgymint:

a./ Bent állanak a perbe annak próbái, hogy miután a Káptalan városunk elébbeni népét templomától 's házaitól megfosztva elszéleztette — úgy, hogy Egyek szomszédos helység-

³⁸² káptalan = a kanonokok testülete a római katolikus egyházban, hiteles hely

ből is, ezen alkalommal általa kivert nép a csegei földön kéntelenítettét lógerezni³⁸³ —, és az új lakosokkal beültetési szerződésre lépett, azt tőlünk Nagy Praepostja³⁸⁴ által bevétetve elsikkasztotta. Az H. betűn kívül 3-ik számú tanúvallások szerint is. De elsikkasztotta határunk régi térképét is, sőt az illető Megyei Levéltárból, Rakamazon úrbéri tárgyakba — akkori kormánybiztos gróf Brunszvik elnöktele alatt — folytatott perünket is. Pedig ezek voltak jogaink sarkai és oszlopi. Továbbá:

b./ Határunkat külön-különféle puszták elnevezésével elfoglalta, midőn maga tette be perünkbe a 12-ik szám alatti próbát. Mely szerint egy az, hogy Búd és Tedej szomszéd határokat nem az általa alakított pusztákkal, hanem egyenesen polgári határunkkal szomszédosoknak bizonyítja, más az, hogy 14. No. alatt 2. No. jelű nyomtatásbeli városunk úrbéri táblája, a Mária Terézia idejéről bent áll perünkben. Melybe nyíltan ki van téve, hogy városunk határán semmi névvel nevezhető pusztá, sem curia³⁸⁵, sem irtás nem találtatott, és nyilván 202 úrbéri telkek íratnak össze. 'S bár még az Helytartótanács³⁸⁶ is 10. No. alatt, az úrbér-behozatali adatokból parancsolta a telkek számát a könyvetskékkel együtt felterjesztetni, mégis mind az Úri Szék³⁸⁷, mind a Megyei Törvényszék a Káptalan azon alaptalan állításánál fogva, mintha a földek rosszasága miatt, az ítéletileg megállapított 151 telkeknek felvállalására sem akadt gazda, nem szégyenlették a telkek valódi számát leszállítani, és aszerint megállítani a telkeket az úrbéri tábla elmellőzésével. Holott

c./ Temérdek próbákkal felállítottuk, hogy a Káptalan kezdetben városunk előjáróitól kérve nyert engedelmet elébb fejős tehenei, majd juhái, majd gulyája legeltetésére, amidőn az úrbéri táblán is az egész határunkba semmi legelője nem említettik. Mégis lassan-lassan majdnem egész határunkat, de még azon legelőnket is eltulajdonította, mi részünkre T. Cz. Bónis Sámuel úr szolgabíróasága idejében általa és esküdtje által részünkre, mint törvényes bizonyosság által birtokunkba adatott. 'S ha mi vaspálczája ellen panaszra fakadtunk, panaszunk előmozdító befogatással, huzamos tömlőtözéssel, páltzázttatással, sőt mint fellázadtak, katonai karhatalom hosszas élmezésével vigasztaltattunk meg. Az elébbeni Kormány és Megye atyáskodásából, 's az akkor tőlünk elfoglalt marháink ára adónkbeli betudáson kívül mai napig sem térített meg. 'S bár

d./ 13-ik számú levéltári kiiratba városi földeink után tett adóbeli rovatásunk 1772-től 1830-ig fel vagyon jegyezve, mi ravaszgát árul el. Maga az, hogy az ily fizetések sora régiebb időről ki nem íratik, hanem közelebbi 3 katonai évről terjesztetik elő. Végre

e./ Méltán követelhetnénk, hogy valamint Bihar megyébe az Esterházy hercegi háznak — az elébbeni Kormány által, Jure Armorum³⁸⁸ — elzalogolt Deretskei Uradalombeli tizenkét városok. Ugyanis hasonló sorsú népek csupán a Káptalannak határunkra fektetett tőkéje kamatja fejébe fizetnénk eránylagi adót, s földünk adódna vissza azon néhány köblösökön kívül, melyeknek az úrbér behozatalakor is birtokába létét királyi biztosok előtt igazolta. Azért esedezni bátorkodunk — tekintvén azt, hogy ha a feudális rendszer divatjakor a már megsemmisített Úri Szék, Helytartótanács és Cancellariai³⁸⁹ rendelkezés korszakába 202 telkeink állapítottak meg határunk terjedelméhez képest —, legyenek kegyes oly utat, módot feltalálni, minél fogva mi, csaknem koldulásra juttatott lakosok minden költsékezés

³⁸³ lóger = a közös birtoklású város, illetve faluszéli épületek nélküli gazdasági telephely

³⁸⁴ nagypraepost, nagyprépost = a püspöki egyházmegyei központokban működő székeskáptalanok feje

³⁸⁵ curia, kúria = fő- és köznemesi udvar, udvarház

³⁸⁶ Helytartótanács = a bécsi udvarnak alárendelt, legfőbb kormányzati szerv Magyarországon

³⁸⁷ úriszék = a földesúr jobbágysai, cselédei, birtoktalan familiárisai felett, mindenféle ügyben ítélező feudális bíróság

³⁸⁸ Jure Armorum = jogcímen

³⁸⁹ cancellária, kancellária = a legfontosabb államügyeket intéző királyi hivatal Magyarországon

nélkül, tökéletes kielégítetést és elégtételt nyerjünk. Az ítéletek teljesítése addig is felfüggesztetvén. Örökös és hív tisztelettel lévén

Polgáron, 24-ik június 1849.

Tisztelt Igazságügyi Ministeriumnak alázatos szegény szolgái

Szabolcs megyebeli
Polgár mezőváros népe közönsége

Hátirat: 3015/Ig. Érkezett: június 28-án 1849.

Az Igazságügyi Ministeriumhoz alázatos folyamodása Szabolcs megyebeli Polgár Városa Közönségének

Az Egri Káptalan, mint volt földesuruk által ellenek lefolytatott úrbéri pernek, a végrehajtás felfüggesztése elrendelésével való felküldetéséért, 's abbeli ítéletek és intézmények megsemmisíttetése feltaláltatásáért.

Molnár János ügyelete alatt.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 40. db. 1849. VII. 21.

Az eperjeskei lakosok úrbéres sérelmeik orvoslását kéri

562/a.

Szeged, 1849. július 21.

3025/Ig.

Az Igazság Ügyi Ministertől
Szabolcs Megye Közönségének!

Kékedi János, Kis János és Orgovány János eperjeskei lakosoknak visszavárolag idezárt folyamodványa — melyben volt földesurok által állítólag követelt robot 's más egyéb úri tartozások alól magukat felmentetni kéri — e megye közönségének ezennel azzal tétetik át: Hogy a folyamodásbeli dolgot az illetők kellő meghallgatásával megvizsgáltatván, a találandókhöz képest törvényszerűen elintézni igyekezzenek. Az eredményről pedig ide mindenesetre jelentést tegyen.

Kelt Szegeden, július 21-én 1849.

Igazságügyi minister Vukovics Sebő mk.

Hátirat: 41.

Címzés: 3025/Ig. Az Igazság Ügyi Ministertől Szabolcs Megye Közönségének hivatalból Nagy-Kállóba.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 41. db. 1849. VII. 21.

562/b.

Eperjeske, 1849. május 14.

Mélyen Tisztelt Megyei Kormánybiztos Úr!

Fájdalommal érezvén kéntelenítettünk panaszolni alólírott a három Eperjeske helységek lakosai, zsellérek, akik is régi időtől használt 's tulajdon magunk önépítésű házi telkünkbe, Jármay József és Jármay György volt földesurunk a robot szolgálatér rajtunk illetlenül zsarolást vitt véghez folyó hó május 12-kén, Becske Lajos szolgabíró, segéd esküdt társa Erdő-

hegyi Menyhért urak közbejöttökkel. 32 napi robot szolgálatra erőltetése, házunkból kibecsültetése 's kifizetése fenyegetésükkel Jármly József Úr házából addig ki nem bocsátván, contractus³⁹⁰ köttete, míg pedig ha a hajtásra nem mennénk egy v. f. fizetés büntetése ígéréttel, contractusba íratván. Anélkül kívánt pedig udvarába béparancsolni, hogy tudtunkra adta volna erőszakos akaratját, vagy hogy úrdolgára szorítani gondoltuk volna eleibe való béparancsolásunkat. Holott az április 21-dik 85-ik szám alatti Közlöny határozat nemcsak az úrbérierket oldozza a robot alól fel, hanem mindazokat, akik maga házában lakik, és amely ezelőtt adó rovat alatt volt, felmentetve nyilvánítja a nemzet kormányai. Sőt az efféle erőszakos ingerültséget szigorúan tiltja, nehogy az efféle tette is az volt földesuraságnak hűtelenségre ne adna okot.

Melyre nézve legmélyebb alázatossággal esedezünk, méltóztasson az fent érintett közbirtokos, Jármly József és György urak velünk erőszakosan aláíratott kontraktust megsemmisíttetni, tartalma alól az érintett törvénynek volt Közlöny határozatánál a szabadságba jogosítani, a házi öröklakó telkünkbe, valamint több helyeken robot szolgálat nélkül jogosítani, az ellenünk felfegyverkezett, erőszakoskodással rajtunk véghezvitt Jármly Urakat szándékjokba megakadályozni, hogy ne kéntelenítessünk a feljebbvitelhez folyamodni. Több efféle panasszal többen is küzdenek Eperjeskén, de kegyetlenkedése miatt folyamodni nem mernek a volt földesúrnak. Esedezünk azért is, hogy nem járásbeli deputáció³⁹¹ sz. bíró küldődjön ki, mivel a szenyvedő panaszon, Ön maga is a fent írt szolgabíró, esküdt segéd társával jelen volt, hanem távol lévő szakaszból rendelni méltóztassék.

Melyek után tisztelettel maradván Mélyen Tisztelt Megyei Kormány Biztos Úrnak
1849-ik május 14-dik.

Alázatos hon Polgár társai Eperjeskei lakosok:

Kis János keze X vonása, Kékedi János keze X vonása, Orgovány János keze X vonása, sat. sat.

Hátirat: 3025/Ig. Május 21/849.

Mélyen tisztelt Bónis Sámuel Úrhoz, mint ezen Szabolcs megye Kormánybiztosához alázatos esedezése a bent írtaknak.

A bent felhozott Közlönybeli rendelet csak azon helységekben lévő úrbéri ügy megbírálására szabott szabályokat, hol rendbeszedő per által az úrbériség megkülönböztetve nem volt. Eperjeske helységében azonban az rendbeszedés a maga rendes útján végrehajtva lévén, a panaszolkodónak kérése nem teljesíttethetik.

Péchy László mk. e. alispán

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 41. db. 1849. VII. 21.

562/c.

Eperjeske, 1849. június 2.

Mélyen Tisztelt Főkormányzó Úr!

Eperjeske helysége alólírt lakosai kénteleníttetünk sérelmeinket panaszolni, orvoslásáért esedezvéen.

A Szabadság bėjövetele óta az új törvényhozás által feloldoztattunk a robot és úri terhek alól, és mégis a volt földesurunk, Jármly József Úr ezekre cső erővel és szolgabíró köz-

³⁹⁰ contractus, kontraktus = szerződés

³⁹¹ deputáció, deputáció = küldöttség

bejöttével nem szűnik robotra hajhásztatni. Sőt az idezárt /. a Szabolcs megye első alispánjához, Péchy László úrhoz tett panaszinkra írt válasszal elkeseredve vagyunk, mivel négy esztendő katonákat és őrsereget önnön személyünk kiállításával is parancsoltatik, hogy szolgáljunk annyi felé, élelmünket is keressük.

Melyre nézve a legmélyebb alázatossággal esedezünk — amint folyó évi április 21-ik 85. számú hivatalos lap rendelet kibocsájtatott, annak igaz tartalma szerint —, régi lakhelyünk, 's magunk épített házaink adó rovat alatt, az eddigi létét tekinteni, az fent említett ide zárt /. alatt tett panaszinkra, a robot és egyéb földesúri terhek alól feloldozni kegyesen méltóztassék. Ezen folyamodásinkra írt válasszal kezünkhöz szolgáltatni.

Melyek után mély Tisztelettel maradván Mélyen Tisztelt Főkormányzó Úrnak
1849. év június 2-ik

Alázatos szegény szolgálkák
Kékedi János, Kis János,
Orgovány János panaszolkodók

Hátirat: 3025/Ig. Június 30. 1849.

Mélyen Tisztelt Főkormányzó Kossuth Lajos Úrhoz alázatos esedezések a bent írtaknak. Kékedi János keze X vonása, Kis János keze X vonása, Orgovány János keze X vonása. Kérik, mint régi helybeli lakosok és zsellérek, mint magok épített házokba a robot és egyéb úri terhek alól magokat feloldoztatni.

Igazságügy Ministernek.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 41. db. 1849. VII. 21.

562/d.

Eperjeske, 1849. június 3.

Méltóságos Főispány Úr!

Ezen idezárt /. alatti folyamodásunkra írt választ megvizsgálni alázatosan esedezünk. És kérésinkbe az ország kormányainak rendeleténél ezen folyamodásunkra írva megnyugtani, hogyha a bizottmányi gyűlés eleibe felterjesztés nélkül kérésink orvoslást nem nyerhetne, méltóztasson felterjesztetni, és általa bennünket megvigasztalni. Hogy ne kinteleníttessünk az ország főkormányza eleibe sérelmink orvoslásáért folyamodni, a robot szolgálat alól feloldozásáért esedezésünkkel.

Melyek után mély tisztelettel maradván Méltóságos Főispány Úrnak!

1849. év június 3-dik.

Alázatos szegény megnyomorított szolgálkái

Szabolcs megyei Eperjeske helysége Lakosai
Kis János, Kékedi János, Orgovány János sat. sat.

Hátirat: 3025/Ig.

Méltóságos Gróf Degenfeld Imre Úrhoz, mint ezen Szabolcs megye legfelső kormányza Főispánjához, alázatos könyörgő levele a bent írtak.

Eredeti beadvány. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 41. db. 1849. VII. 21.

A püspökladányi lakosoktól beszedett fegyverek árának kifizetése

563/a.

Szeged, 1849. július 21.

23.640/f. g.

Hadügyministerium
Szabolcs Megye Közönségének!

N. Kállóban

Szeged, július 21-én 1849.

Püspök Ladány előljáróinak a Hadügyministeriumhoz felterjesztett abbeli folyamodványa — mely szerint /. alatti jegyzékben³⁹² foglalt Püspök ladányi lakosoktól az álladalom részére beszedett fegyverek árát kifizettetni kérik — azzal küldetik át a megyei közönséghez: Hogy amennyiben a beszedett fegyverek száma 's becs ára valóságosan alapulnék, a követelt fegyverek árát a Hadi Pénztár rovására közadóbai betudással, vagy — ha adóval nem tartoznának — készpénzzel is kifizesse, 's őket így kielégítse.

Hadügyminister Mészáros Lázár mk.

Hátirat: 44.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 44. db. 1849. VII. 21.

563/b.

Püspökladány, 1849. június 24.

23.640/1849.

Tisztelt Hadügyministerium!

Szemere Bertalan felső-magyarországi volt teljhatalmú kormánybiztosnak múlt év december havában kelt rendelete következtében, községünkben is összeszedettek a lőfegyverek 's kardok, melyeknek mennyiségét becs árával együtt az — /. alatt az azok, kik által történt átvételéről bizonyítványokat a //. és ///. alatt — iderekesztett oklevelek másolatai mutatják. Mivel a fent említett rendeletben világosan meg volt ígérve a fegyverek árának becs szerinti kifizetése, kérjük a Hadügyministeriumot: Hogy miután több ízbeni sürgetésünkre is a Megyei tisztek 's Bizottmány által, fegyvereink még ára lefizetésének ígéretével sem vagyunk megbízatva, ezen szokott községi pecsétünkkel megerősített /. alatti oklevél megvizsgálása után, fegyvereink becs árának kifizetését elrendelni méltóztassék.

Mely kérésünk mellett tisztelettel maradunk

Püspök Ladányban, június 24. 1849.

Főbíró Bihari István mk., törvénybíró Kis Albert mk., esküdt Bojtor Sándor mk., esküdt Besenyi János mk., esküdt Nádházi János mk., esküdt Nagy Ferenc mk., esküdt Mészáros János mk., esküdt Kása Sándor mk., esküdt Hegedűs Gábor mk., esküdt Egri Bálint mk., esküdt Szabó Pál mk., esküdt Karats Bálint mk., esküdt Péntek Benjámin mk., Szabó István mk. jegyző.

Hátirat: 23.640/1849.; 319/F. g.

A Hadügyministeriumhoz intézett kérelme Szabolcs Megyei Püspök Ladány Előljáróinak a községökből elvitt fegyverek árának kifizetése iránt.

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 106. 1. tétel, 44. db. 1849. VII. 21.

³⁹² Az akta mellékleteként szerepel a fegyvert beadó személyek jegyzéke.

*Nyíregyháza város az élelmezési kormánybiztos segítésére
új lovaspandúrokat alkalmaz*

564.

Nyíregyháza, 1849. július 26.

Mása

Nyíregyháza Városa Tanácsának!

A közeledő hadsereg élelmezésének pontosan leendő teljesíthetésére múlhatlan megkívántatik 10 lovaslegény, akik éjjel nappal szolgálatot tehessenek, 's leveleket, rendeleteket táborba, helységekbe vihessenek, és ez által a szállítások Tábor részére eszközzésbe vétetődhessenek. Hivatalosan felhívom tehát a Tekintetes Tanácsot, hogy rögtön annak kiállítása eszközzésbe vétetődjön, és a holnapi napon már kiállítva legyen. Mert ha kiállítva nem lesz, és ezáltal a levelek 's rendeletek szétküldése hiányába az élelmezés nem teljesíthetnék, a felelősség egyenesen a Tanácsot fogja érni.

Kelt Nyíregyházán, július 26-án 1849.

Molnár Ágoston mk. élel. korm. biztos

4. Molnár Ágoston Élel. Korm. Biztos, Nyíregyháza Városa Tanácsának Nyíregyházán. Kapta, július 26-án 1849.

Ezen Kormányi Biztosi rendelet következtébe a fogadni rendelt 10 lovaspandúrok július 27-én délbe, 3 váltó forint 30 xr. készpénz, egy részlet széna és zab napi bére megfogadtattak. Július 27-én 1849.

Sztruhár Károly mk. h. P. mester

Hogy ezen másolat az eredetivel mindenekben megegyezik, és hogy az eredetit én a megyére leendő felterjesztés, 's annak következtébeni kielégíttetés tekintetéből megtartottam, bizonyítom. Nyíregyházán, 1850-ik évi május 19-én.

Májerszky Lajos mk. főjegyző

Korabeli másolat. — SZSZBML. V. B. 133. 1849/11. irat, 1849.

Egy Szabolcs vármegyei mozgó népfelkelő alakulat felállításá

565/a.

Nagykálló, 1849. július 27.

Olvastatott Korponay ezredesnek a megyéhez áttett azon rendelete, mely szerint 1200 főből álló gyalog és 400 főből álló lovas mozgó népfelkelőt kíván kiállítani.

A megye Kormányzó Bizottmánya ezen rendeletet a népfelkelés rendezésének tekintvén. Ennek teljesítése tekintetéből elhatározza, hogy a tizenhat szolgabírók az 50.000 újoncz illetőségéből reájok esett [részt], e rendelet értelmében kiállíttassák. A kiállításra nézve utasításul adatván, hogy születési sorozat szerint, a 18 éveseken kezdve felfele, mindazok kik nem nyomorékok, és a hadi szolgálat fáradalmait megbírják, a helyettes megengedése mellett kiállíttassanak. Ez alól pedig a már sorsot húzott, és helyettést állított egyének, úgy azok is, kik a katonaállítási törvény által felmentettek, kivéssenek. Továbbá a szolgabíróknak meghagyja, hogy ezen ekképpen kiállítandó népfelkelőket augusztus 5-ére a Báthori járásból Gyulajba, a Kisvárdai járásból Pálczára, a Nádudvari felső részéből Balkányba, az alsó-

ból Nádudvarra, a Dadai járásból pedig Kótajba rendeljék. Hol azoknak átvétele, zászlóaljba alakítása, úgy tiszteknek alkalmazása iránt, a nemzetőri őrnagyok közbenjöttével az elnök Alispáni Hivatal jelen határozat értelmébe intézkedni fog. A szolgabírók továbbá elrendelik, hogy augusztus 5-étől kezdve 14 napig, ha a felkelők a járásba jelen határozat által kítűzött helyeken hagyatnak, minden község a maga felkelőit élelmezze, mindenesetre pedig őket 14 napi zsoldal ellássa.

Mínthogy pedig jelen rendelet keltétől ez ideig oly körülmények jöttek közbe, melyek szerint a rendes hadsereg a megye határához közeledett, 's annak élelmezése iránt nyugtatványozás mellett requisitio³⁹³ útján intézkedés és fuvarozás, a megye kötelességévé tétetett. Azonban a megye pénztárából az ott volt őszvegek a Pénzügyministerium rendeletére hadi szükségek pótlására kölcsönképpen kiadattak. Adót hajtani a mostani körülmények közt szerfelett nehéz, 's a most a tiszai vonal őrzésére őszvevont 3500 nemzetőrség élelmezésének, és díjazásának lehetősége is a most rendelt adó administratio³⁹⁴ sikerétől feltételeztetik. A pénztár pedig üres. Népfelkelési fővezér ezredes Korponay és Sillye Gábor megyebeli t. h. kormánybiztos urak megkerestetni rendeltetnek, hogyha ezen ekképpen rendezendő népfelkelést a fentebb kítűzött helyekről mozdítani, vagy ottan is 14 naptul tovább tartani akarják, mind élelmezésöknek, napi díjazásuknak az állomány részéről teljesítettése iránt intézkedjenek. A fentebb elősorolt pénz nemléte miatt a megye lovasok állítását teljesíthetőnek nem tanálja. 'S jelen határozatját teljesítés végett a 16 szolgabíróknak, a népfelkelők átvétele eránti intézkedés végett az elnök Alispáni Hivatalnak kiadatni. A felolvasott kormánybiztosi rendelet értelmébe pedig mind a t. h. kormánybiztos úrnak, mind pedig a népfelkelési fővezér ezredes úrnak megküldetni rendeli.

Eredeti jkv.-i tiszttzat. — SZSZBML. IV. B. 102. 2. köt. 1849. VII. 27. kb. jkv. 736. sz.

565/b.

Tiszafüred, 1849. július 17.

18. szám

A Népfelkelés Fővezérétől
Szabolcs Vármegye Közönségének!

Tokajnak birtokunkba jutása által Magyarország tiszántúli része tökéletesen biztosítva van. De szükséges, hogy ennek biztosítása állandó, és örökös is legyen, nehogy a mindenkorri ellenséges betörések által a szegény nép kiszaroltassék, 's ez által inség és éhség halál áldozatául essék.

A nép hazafisága, lelkesedése és megértsége legfényesebb jelét adá akkor, amidőn a tiszántúli résznek megmentésére tömegestől felkelt. Az ily nép Uraim kész minden áldozatra és azért tökéletesen meg vagyok győződve, hogy minden áldozatot meg fog tenni, hogy az által magának nyugodalmat, mezei gazdasága folytathatására szabadidőt, az ellenség betörésétől biztosságot szerezhesen.

Én, mint a nemzet kormányától kinevezett Népfelkelési Fővezér, kötelességemnek ismerem önöket a dolgok állásáról felvilágosítani, és egyszersmind azon módokat és utakat önöknek kimutatni, miáltal a fenn leírt cél tökéletesen elérthessék.

³⁹³ requisitio, rekvizíció = megkeresés, kereset

³⁹⁴ administratio, adminisztráció = igazgatás, ügyintézés, ügykezelés

Ha mi most, miután a nép lelkesedésével győztünk, győztünk vér nélkül nagyszerűen, elhatározólag az általunk elfoglalt tiszai vonalt nem biztosítjuk tökéletesen, nem rendezzük, akkor Uraim az ellenség ismét be fog törni. Véres verejtékünk által szerzett fáradságunk gyümölcseit el fogja dúlni, pusztítani, és szászorta annyiba fog kerülni hanyagságunk, mintha most egy tekintélyes erőt fejtünk ki és azt felszereljük.

A népfelkelés megtevé a maga kötelességét. Örökké nem táborozhat, mert különben élelmét nem keresheti. Elkerülhetetlen szükséges tehát, hogy minden megye és hatóság népessége arányához képest mozgó népfelkelést alkosson, és azt utasításaim szerint rendezze és felszerelje.

Ennél fogva rendelem — és a nemzet kormányától a reám ruházott hatalmomnál, valamint azon felelősségnél fogva, amellyel az egész nemzetnek tartozom —, az Isten, haza, és a nép megmentése érdekében parancsolom a hatóság legszigorúbb felelőssége terhe alatt, miszerint Szabolcs vármegye két, egyenként 600 főből álló gyalogzászlóalj, és két, egyenként 200 főből álló lovasosztályt alakítson azon időre, amíg a muszka az ország határain van bent.

Biztosítom a megye közönségét arról, miszerint ezen mozgó népfelkelés egyedül a Tisza folyam őrzésére fog használni.

A gyalogság felszerelése következő legyen: minden embernek legyen egy pár jó csizmája, szűrje és kalapja, két pár fehér ruhája és az élelemre egy tarisznája. A gyalogságnak fegyverzete: egyharmad részének legyen egy rövid fejsze, amelyet oldalán viselje, egyharmad részének egy rövid ásó, amelyet oldalán viselje, egyharmad részének egy rövid csákány /vagy ortó kapa/ vagy egy rövid kapa. Minden ember hozzon magával azon kívül — kinek van — egy löfegyvert vagy egy jó hosszú lándzsát, avagy egy hasi kaszát.

A lovasság lószerszáma olyan legyen amint van. De hogy mindenki megszerezhesse magának a szükségeseket, azért előlegezzen a megye néhány forintot, amelyet az állodalom meg fog téríteni, avagy az adóban betudni!

Fegyverzete álljon a lovasságnak egy fokosból, kardból, avagy buzogányból, amelyet a nyeregkápához akasztasson. Akinek van pisztolya vagy karabinja hozza el magával.

Nem lehet követelni, hogy ezen nép, mely hosszabb időre megye hazáját védeni, élelemmel önmaga lássa el magát. Azért rendelem, miszerint a megye előlegezze nekik a zsoldot, amelyet önaponként fognak kapitányaiktól rendesen kikapni. Ha ezen mozgó népfelkelés a megyében használtatik, akkor a megye fogja őket ellátni naponként 1/4 rész meszely pálinkával reggelire, ebédre egy 1/2 font hússal, egy meszely borral és egy kenyér részlettel. A többi magának tartozik zsoldjából megszerezni a népfelkelő.

Tisztjeiket ezen zászlóalj és lovasosztályok — a törvények értelmében — kapitányságot magok választják. Amely megyében nemzetőrségi őrnagyok és segédtiszték vannak, azok tartoznak azonnal a gyalogzászlóaljakat vagy lovasosztályokat általvenni. Ahol nincsenek, oda a megye feljelentése után azonnal fogok egy-egy derék parantsnokot rendelni.

Az ekképp mobilizált nemzetőrsereget élelmezés tekintetében kerületenként az illető kormánybiztosok, a fent írt modorban és zsolddali ellátás tekintetében fogván ellátni.

Magába értődik, hogy az érdeklött mozgó népfelkelésen kívül azon vidéken, ahol talán sikerülne az ellenségnek a Tiszán áttörni, a megye öszves népfelkelése tartozik egy bizonyos — a megyék meghatározó — jelre az általam kijelölt táborokba öszveseregleni és hazáját védeni.

Minthogy pedig most, mindaddig még ezen intézkedés életbe nem léptetett, a Tiszát véttlenül hagyni nem lehet, azért legszorosabb kötelességévé teszem a hatóságoknak, hogy ez eddig felállított táborok mindaddig, még az illetők által felváltatnak, illető helyeiken maradjanak.

A mozgó népfelkeléshez tartozik még a megye egy orvost, egy lelkészt, a lovassághoz pedig egy kovácsot kirendelni.

Elvárom végül a megyétől, hogy ezen intézkedésemet — mely egyedül a nép boldogsága — legfeljebb egy hét lefolyta alatt fogja létesíteni, engemet pedig tett intézkedéseiről felelősség terhe alatt főhadiszállásomban tudósítani.

Éljen a haza! Éljen a népfelkelés!

Kelt T. Füreden, főhadiszállásomon, július hó 17-e 1849.

Népfelkelési Fővezér Korponay mk. ezredes

Eredeti tisztázat. — SZSZBML. IV. B. 102. 49. cs. 655 db. 1849.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

A. o.	Adóosztály
b.	bizottmány, bizottmányi
B. eln.	Belügyministerium, elnöki
b. t.	bizottmányi tag
bizott.	bizottmány, bizottmányi
Cz.	Czimzetes
cs.	csomó
Csász. Kir.	Császári Királyi
dar.	darab
db.	darab
Debr.	Debrecen
drb.	darab
e. alispán, E. alispán	első alispán
eln.	elnöki
Érk.	érkezett
eszt.	esztendő
f. e.	folyó esztendő
f. é.	folyó év
f. h.	folyó hó
f. m. o. t. h. orsz. Biztos	felső-magyarországi teljhatalmú országos biztos
f. t.	folytatólagosan tartott
f. t. n. t.	folytatólág több napokon tartott
felső-mo. t. h. biztos	felső-magyarországi teljhatalmú biztos
for.	forint
Földm.	Földmívelés
frt.	Forint
ft.	forint

g. k.	görög katolikus
Gr., gr.	gróf
gy. nemzetőrség	gyalog nemzetőrség
hb. jkv.	Szabolcs vármegyei honvédelmi bizottmányi jegyzőkönyv
h. b. t.	honvédelmi bizottmányi tag
h. b. ülés	honvédelmi bizottmányi ülés
h. elnök	helyettes elnök
h. jegyző	helyettes jegyző, hites jegyző
H. ü., h. ü.	hadügy
helv.	helvét
honv.	honvédi, honvédelmi
Honvéd. Bizottmány	Honvédelmi Bizottmány
id.	idős
ideigl.	ideiglenes
if.	ifjú
ifj.	ifjú
jegyz.	jegyzette
jkv.	jegyzőkönyv
jkv.-i	jegyzőkönyvi
kb. jkv.	Szabolcs vármegyei központi bizottmányi jegyzőkönyv
K. Bizottmány	Kormányzó, vagy Központi Bizottmány
kgv. jkv.	Szabolcs vármegyei közgyűlési jegyzőkönyv
k. p.	központi
K. V.	Kisvárdai
ker. ülés	kerületi ülés
Kir. M.	Királyi Magyar
Kir., kir.	királyi
Kk. és Rk.	Karok és Rendek
kor. bizott.	kormányzó bizottmányi
Korm. alispán	kormányzó alispán
korm. biztos	kormánybiztos
köt.	kötet
Közgy., közgy.	közgyűlés
Közl.	Közlekedés
Közl. E.	Közlekedési elnöki
kr.	krajcár
Lev. jk.	Levelező jegyzőkönyv
M.	Méltóságos
m. alispán	másod alispán
m. aljegyző	másod aljegyző
m. e.	mintegy
M. f.	Mint fent
M. K. H. Tanács	Magyar Királyi Helytartó Tanács
*M. Kir. Udvar. Cancellaria	Magyar Királyi Udvari Kancellária
M. Udvar. Tanácsos	magyar udvari tanácsos
m. város	mezőváros
Min.	minister
mk.	manus kriptus, maga kezével

Mlgú	Méltóságú
msk.	maga saját kezével
mtgos	méltóságos
n.	napján
n. m. -zt őri	nemzetőri
N. M., N. Méltóságú	Nagy Méltóságú
N. Mlgú	Nagy Méltóságú
n. ő. t.	nemzetőrségi tanács
n. őri	nemzetőri
n. p.	napirendi pont
nő, n. ő.	nemzetőrség
Ns., ns.	nemes
olvast.	olvasztott
OHB	Országos Honvédelmi Bizottmány
Orsz. gyűlési	országgyűlési
Orsz., orsz.	országos
ör.	öreg
özv.	özvegy
p.	pengő
P. h., ph.	pecsét helye
P. m., P.M.	Pénzügyminisztérium
p. pénz	pengőpénz
pft.	pengő forint
pg. forint	pengő forint
pgő. frt.	pengő forint
pxr., p. xr.	pengő krajcár
r. c.	római katolikus
r. catolica	római katolikus
r. esküdt	rendszerinti esküdt
ref.	református
Rk.	Rendelet
róm. kath.	római katolikus
sat.	s a többi
sk.	saját kezűleg
sorsz.	sorszám
sz.	szám
sz. a.	szám alatt
sz. bíró	szolgabíró
Sz. János hava	Szent János hava
sz. kir.	szabad királyi
SZSZBML.	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár
Szvmkb. tag	Szabolcs vármegyei központi bizottmányi tag
t.	tartott
T.	Tekintetes, Tisztelt
t. h. k. b.	teljhatalmú kormánybiztos
t. h. orsz. korm. biztos	teljhatalmú országos kormánybiztos
t. i.	tudniillik
t. n.	több napokon

t. n. t.	több napokon tartott
t. szék	törvényszék
T.Cz.	Törvénycikk
Tek.	Tekintetes
test.	testület
Tettes	Tekintetes
tiszt.	tisztelt, tiszteletbeli
tisztb.	tiszteletbeli
törv.	törvény
törv. hatóság	törvényhatóság
Tttes.	Tekintetes
u.	uncia
u. m.	úgy, mint
u. m. f.	úgy, mint fent
úrb.	úrbéres
v. kerület	választókerület
választ.	választmány
vft.	váltó forint
vtó. xr.	váltó krajcár
vxr.	váltó krajcár
xr.	krajcár

NÉVMUTATÓ

1. (Császár) huszárezred, 502
1. (Lengyel) vadászászlóalj, 293
2. (Hannover) huszárezred, 502
3. (Ferdinánd) huszárezred, 502
4. (Sándor) huszárezred, 502
5. pattantyúsezred, 376
6. (Wallmoden Gimborn) vértesezred, 337, 338
6. (Wrbna) könnyűlovasezred, 81
6. (Württemberg) huszárezred, 105, 114, 115, 117, 502
9. (Miklós) huszárezred, 306, 350, 353, 444, 500, 502
10. (Vilmos) huszárezred, 502
10. honvédszászlóalj, 143, 147, 148, 164, 172, 173, 378, 444, 452, 472
13. (Hunyadi) huszárezred, 349, 403, 502
13. honvédszászlóalj, 468
15. honvédszászlóalj, 502
16. (Károlyi) huszárezred, 502
17. (2. román, beszerce-naszódi) határőrezred, 229, 275, 333, 334, 378
21. honvédszászlóalj, 250, 251
28. honvédszászlóalj, 249-251, 306
31. honvédszászlóalj, 250, 251
37. (Mihály főherceg) gyalogezred, 112, 202
39. (Don Miguel) gyalogezred, 93-95, 233, 348, 443, 444, 472, 502
43. honvédszászlóalj, 50, 250, 260, 261, 263, 267, 269, 276, 280-282, 295, 296, 306, 309, 311, 338, 339, 388, 403, 426, 433, 444, 452, 453, 455-458, 472
48. honvédszászlóalj, 306, 309, 324, 351-353, 376, 444, 472, 501

51. honvédszászlóalj, 502
62. (Turszky) gyalogezred, 100, 124, 132, 133, 147, 148, 172, 205

A

- Abaúj vármegye, 295, 306, 315, 411, 412, 497, 503
- Ábrahám Ádám, százados, később nemzetőr őrnagy, 93, 94
- Ábrány, 70, 447
- Budaiábrány (B. Ábrány, Buda Ábrány, Budai Ábrány), 119, 180, 188, 193, 332, 337, 446
- Szentgyörgyábrány (Sz. Gy. Ábrány, Sz. György Ábrány, Szent György Ábrány), 119, 180, 188, 193, 336, 383, 446
- Ábrányi Aurél, 25
- Ábrányi Emil, író, publicista, lapszerkesztő, politikus, kormánybiztos, Szvmkb. tag, 23, 26, 53
- Ács Nagy Lajos, 79
- Ács, Komárom vm., 501, 502
- Acsád, 71, 119, 152, 180, 188, 193, 255, 286, 287, 336, 337, 410, 446
- Adony. *Lásd* Nyiradony
- Adorjányi János, 437
- Adriai-tenger, 65
- Ágtelek (Ággtelek), 136, 180, 187, 192, 446
- Ajak, 56, 132, 180, 187, 192, 322, 332, 446, 472
- Akli Péter, 352
- Aknaszlatina. *Lásd* Szlatina
- Albert Mihály, csendbiztos, 291, 292

Albi Dániel, 427
 Alföld, 61, 67, 347, 498
 Alföldi Hírlap, 484-487
 Alföldi Imre, 364
 Almássy Dienes, gróf, 29
 Alsóház. *Lásd* Országgyűlés:Alsótábla
 Ambrus Dániel, 332
 Ambrus, tizedes, 502
 Ámon Ferenc, százados, igazgató tábori
 biztos, 354
 Anarcs (Anarts), 56, 180, 187, 192, 332, 446
 Andics János, sóhivatali pénztárnok, 102
 Andrássy család, gróf, 362
 Andrássy Emil, gróf, 29
 Andrássy Gyula, gróf, politikus, országgyűlé-
 si követ, Zemplén vm.-i főispán, honvéd
 ezredes, 362, 365, 367, 369, 371, 372
 Andrássy Károly gróf özvegye, Szapáry
 Etelka grófnő, Andrássy Gyula gróf anyja,
 tiszadobi földbirtokos, 365, 368
 Angyal János, 391
 Angyalháza. *Lásd*
 Hajdúszoboszló:Angyalháza
 Apagy, 39, 119, 180, 187, 192, 332, 446
 Apagyi György, földbirtokos, 39
 Apagyi Simon, 25
 Arad, 190, 196, 219, 318
 Arad vármegye, 29
 Arany János, költő, lapszerkesztő, 236, 320
 Arany-kert. *Lásd* Szentmihály:Arany-kert,
Lásd Tiszabűd:Arany-kert.
 Aranyos, őrmester, 90
 Aranyosapáti. *Lásd* Bácsaranyos, *Lásd*
 Kopócsapáti.
 Ari József, 197, 199
 Aros András, esküdt, 423
 Árpád, magyar fejedelem, 42
 Ary (Ari) Mihály, 73, 197, 199
 Ausztriai (Ausztriai) Birodalom, 13-15, 17,
 20, 21, 27, 62-65, 221, 222, 317, 345, 430
 Ausztriai Birodalmi Főpostahivatal, Bécs, 108

B

B. Ábrány. *Lásd* Ábrány:Budaiábrány
 B. Aranyos. *Lásd* Bácsaranyos
 B. Újváros. *Lásd* Balmazújváros
 Bácsaranyos (B. Aranyos), 56, 180, 187, 192,
 441, 446
 Bácska, 228, 430
 Bagoly Sándor, 188
 Bagos (Kutyabagos), 336, 337
 Báj, 180, 187, 192, 312, 332, 446
 Baja János, 257

Bak Ferenc, 240
 Báka, 426, 472
 Kisbáka (K. Báka, Kis Báka), 56, 152,
 180, 187, 192, 446
 Nagybáka (N. Báka, Nagy Báka), 56, 180,
 187, 192, 446
 Baksa András, 426, 427
 Baksay Dániel, ref. lelkész, 25
 Baksay István, 53
 Bakta. *Lásd* Nyírbakta
 Baktalórántháza. *Lásd* Lórántháza. *Lásd*
 Nyírbakta
 Balázsd Mihály, 502
 Balázsfalva, Alsó-Fehér vm., 240
 Balázi István, 247
 Balázi János, 247
 Baldacci Manó, báró, ezredes, az Országos
 Nemzetőrségi Haditanács elnöke, 144,
 195, 247
 Balkány, 117, 119, 125, 180, 187, 192, 248,
 332, 353, 354, 378, 440, 446, 447, 514
 Balkányi Református Egyházközség, 321
 Balku Pál, 347
 Balla Antal, 187
 Balla Ferenc, 321
 Balla Károly, 187
 Balmazújváros (B. Újváros, Balmaz Újváros,
 Új Város, Újváros), 23, 25, 90, 119, 180,
 186, 192, 252-254, 266, 311, 312, 332-334,
 373, 383, 443, 446, 477, 478, 499, 503
 Balog Ferenc, 364
 Balog Gergely, pandúr, 429
 Balog György, 363
 Balog János, Csege, 257
 Balog János, R., 363
 Balog János, Tiszadob, 363
 Balog József, Nagykovács, 332
 Balog József, Püspökladány, 332
 Balog József, Tiszadob, 364
 Balog Mihály, 364
 Balog Mihály, főbíró, 258
 Balog Mihály, Tiszadob, 363
 Balogh Balázs, 258
 Balogh Bálint, 363, 372
 Balogh Gábor, 450
 Balogh Imre, 450
 Balogh József, esküdt, 55, 84, 187, 217, 385
 Balogh József, id., helyettes esküdt, 217, 245
 Balogh Károly, 450
 Balsa, 180, 187, 192, 446, 499
 Bálványosvára, Belső-Szolnok vm., 240
 Bán István, 332
 Bánát, 318

- Bánháza, 193, 446
 Bányai Ferenc, hajdú hadnagy, 254, 255
 Bara István, 415
 Bara Jánosné, 415
 Baranya. *Lásd* Husztbaranya
 Baranya vármegye, 503
 Baranyai Károly, 479
 Baranyi János, ifj., 69
 Baranyi József, 73
 Baranyi József, D., 69
 Barasy József, jegyző, 88, 188, 467
 Barát István, 68
 Barkó József, 107
 Barkóczy Bertalan, 322
 Barna Antal, 53
 Barna Mihály, 322
 Barta József, 332
 Bartal György, ifj., liberális politikus, Tolna
 vm. képviselője, 481
 Bartha Antal, 347
 Bartha Imre, nemzetőr alhadnagy, 183, 184, 322
 Básthly Dániel, 57, 88
 Básthly Lajos, 322
 Basziliusz. *Lásd* Vazul, Szent
 Báthor, Bátor. *Lásd* Nyírbátor
 Báthori (Bátori) járás. *Lásd* Nyírbátori járás
 Batskai János, 184
 Batskai Sámuel, főbíró, 80
 Batsó István, 247
 Batsó József, 247
 Batthyány Imre, gróf, 29
 Batthyány Kázmér, gróf, reformpolitikus,
 külügyminiszter, Baranya vm.-i főispán,
 kormánybiztos, 29, 473
 Batthyány Lajos, gróf, miniszterelnök, 24, 27,
 29, 31-33, 106, 133, 147, 178, 179, 202,
 210, 216
 Batthyány László, gróf, főhadnagy, 502
 Bay Ferenc, megyei főjegyző, Szvmkb. tag,
 23, 36, 37, 58, 84, 324, 367, 488
 Bayler István, a Debrecen Városi
 Honvédelmi Bizottmány elnöke, 263
 Bazilita (Nagy Szent Vazul) rend, 199
 Bécs, 13, 15, 16, 27, 28, 34, 46, 64, 65, 88,
 90, 108, 138, 174, 204, 222, 345, 509
 Becske Lajos, szolgabíró, 52, 187, 192, 217,
 400, 402, 417, 419, 420-423, 428, 486,
 487, 510
 Becskerek, 228
 Nagybecskerek, Torontál vm., 229
 Bek (Bekk) Pálné, Bek (Bekk) Pál kancellá-
 riai fogalmazó özvegye, Tisza István
 dédanyja, 197
 Beke János, 25
 Békés vármegye, 140, 141, 503
 Békés Vármegyei Rendőri Bizottmány. *Lásd*
 Békés Vármegyei Védőri Bizottmány
 Békés Vármegyei Védőri Bizottmány, 140, 141
 Békési Mihály, Szvmkb. tag, 23, 61, 79
 Bekk Pálné, özv. *Lásd* Bek (Bekk) Pálné, özv.
 Beksi Ferenc, tanító, 476
 Béla, II., magyar király, 390
 Belentzki Mihály, 494, 495
 Beleznai Ferenc, 332, 333
 Belinszky Balázs, 258
 Bellon János, 332
 Béltek. *Lásd* Nyírbéltek
 Belügyminisztérium, 28, 50, 52, 98, 99, 103,
 104, 120, 153, 170, 185, 188, 194, 196,
 213-215, 330, 410, 411, 425, 433, 435,
 462, 466, 475, 479, 481, 483
 Bem, Józef, 267, 292, 293, 295, 296, 300,
 303, 317, 504
 Benczúr Miklós, ügyvéd, honvéd őrnagy, 11,
 187
 Bendzsák János, 322
 Bendzsák Mihály, 322
 Bene Imre, 90
 Benedek Dániel, 102
 Benedek Dávid, 186
 Benk, 56, 180, 187, 192, 446
 Benyák János, községi jegyző, 322
 Beöthy Ödön, képviselő, főispán,
 kormánybiztos, 319, 320, 323-325
 Bercel (Berczel, Bertzel), 23, 25, 180, 187,
 192, 330, 332, 389-391, 446
 Berceli Közbirtokosság, 330
 Berczel. *Lásd* Bercel
 Bereg vármegye, 136, 140, 141, 143, 163,
 224-226, 275, 276, 294, 317, 487, 488
 Bereg Vármegyei Alispáni Hivatal, 136
 Bereg Vármegyei Képviselő Bizottmány.
Lásd Bereg Vármegyei Központi
 Bizottmány
 Bereg Vármegyei Kormányzó Bizottmány.
Lásd Bereg Vármegyei Központi
 Bizottmány
 Bereg Vármegyei Központi Bizottmány,
 224-227, 294, 488
 Bereg Vármegyei Védelmi Bizottmány, 226
 Beregsurány. *Lásd* Surány
 Beregszász, 225, 226, 294, 487, 488
 Berencs (Berents), 180, 187, 189, 192, 446
 Béres József, 332
 Béres Mihály, 188
 Bérési József, ref. lelkész, 25, 169

- Berkes Ferenc, 493, 494
 Berkesz, 152, 153, 163, 180, 187, 192, 393,
 424, 427, 428, 438, 439, 446, 475
 Bernát Mihály, 428
 Bernáth Ferenc, községi főbíró, 423
 Bernáth Zsigmond, Ung vm.-i főispán, 232, 233
 Berta István, 427
 Bertzel. *Lásd* Bercel
 Berzék, Zemplén vm., 405, 406
 Berzenczey Antal, honvéd alezredes, 442
 Besenyi János, községi esküdt, 513
 Besenyőd, 58, 119, 134, 135, 180, 187, 192, 446
 Beszedits Adolf, nemzetőr hadnagy, 68
 Beszterce, Beszterce-szék, 240
 Beszterec (Beszterecz, Beszteretz), 180, 187,
 192, 393, 446
 Bezdéd, 56, 119, 180, 187, 192, 275, 321, 446
 Bezdédy László, helyettes szolgabíró, 25, 52,
 217, 244, 252, 253, 395
 Bicskos (Bitskos) József, 447, 450
 Bige Márton, szolgabíró, 111
 Bihar vármegye, 72, 110, 111, 140, 141, 143,
 228, 273, 319, 320, 346, 481, 503, 509
 Bihari István, községi főbíró, 61, 403, 513
 Bihari János, 197, 199
 Binder kapitány, 220, 221, 223, 225
 Birányi Ákos, 35
 Biri, 119, 180, 186, 192, 446
 Bíró András, 437
 Bíró János, községi jegyző, 258
 Bíró József, Földes, 332
 Bíró József, Gyüre, 81
 Bíró József, Székely, 338, 339
 Bíró László, 332
 Bitsémszki János, 347
 Bitskos József. *Lásd* Bicskos (Bitskos) József
 Blahunka József, földmérő, 11, 66, 72, 462, 475
 Blajer, orvos, 187
 Bloch Jakab, 213-215
 Boban János. *Lásd* Sárkány (Boban) János
 Bocskai István, Erdély fejedelme, 44, 274,
 321, 346
 Bocskai-csapat, 242, 272-274, 306, 321
 Bódi István, 332
 Bódi Pál, 487, 488
 Bodnár Gábor, 25, 88, 234
 Bodnár István, jegyző, 272
 Bodnár József, 25
 Bodnár Tamás, 427
 Bodó Ferenc, 187, 189
 Bodonyi György, községi hites, 400
 Bodrogköz, 302
 Bogát, 58, 119, 180, 188, 193, 332, 446
 Bogdány, 25, 67, 125, 180, 187, 192, 234,
 259, 393, 446, 499
 Bogdányi Közigazgatási Bizottmány, 234
 Bogdányi választókerület, 53, 55
 Bohus János, főispán, 29
 Bojtor Sándor, községi esküdt, 513
 Bokor József, nemzetőr őrmester, 288
 Bokri József, 437
 Boldizsár András, 437
 Boldog István, 332
 Boldog János, 363
 Bónis Barnabás, 37, 52, 53, 55, 88, 155, 187,
 206, 236, 237
 Bónis Károly, 25, 52, 100
 Bónis Menyhért, 135, 270
 Bónis Sámuel (Samu), reformpolitikus,
 jogász, Szabolcs vm.-i országgyűlési kép-
 viselő, kormánybiztos, 15, 16, 27-29, 45,
 62, 66, 111, 128, 351, 352, 372, 379, 380,
 403, 408, 409, 411, 412, 429, 511
 Bónis Sámuel, id., 137, 509
 Bórek Azik, 347
 Boronkai Albert, 348
 Boronkay (Boronkai) Ágoston, 25, 217, 391
 Boronkay Rudolf, 82
 Borsa, Máramaros vm., 220-225, 239
 Borsod vármegye, 140, 141, 295, 346, 404,
 406, 411, 412, 503
 Borsos Bálint, 69
 Botos József, 489, 490
 Bőcs (Böts), Borsod vm., 403-406
 Bököny, 25, 119, 180, 186, 192, 197, 275,
 322, 446, 499
 Böszörmény. *Lásd* Hajdúböszörmény
 Böszörményi László, ügyvéd, függetlenségi
 politikus, Szabolcs vm.-i főjegyző,
 százados, 210
 Böts. *Lásd* Bőcs
 Bötykös Gábor, 247
 Bötykös Mihály, 247
 Bötykös Pálné, 247
 Breznóbánya, Zólyom vm., 29
 Brunszvik, gróf, 509
 Buda, 22, 28, 29, 70-72, 77, 82, 110, 111,
 161, 233, 234, 267, 335, 346. *Lásd még*
 Budapest
 Buda Ábrány, Budai Ábrány. *Lásd*
 Ábrány: Budaiábrány
 Budai Főhadi Parancsnokság. *Lásd* Országos
 Nemzetőrségi Haditanács
 Budai János, 322
 Budai Zsigmond, 288
 Budaiábrány. *Lásd* Ábrány: Budaiábrány

Budapest, 11, 69, 70, 76, 77, 92, 94, 96-100, 103, 106-111, 143, 144, 146, 147, 150, 154, 155, 166, 169, 171, 193, 208, 209, 213, 214, 235, 236, 243, 247, 249-251, 273, 278, 281, 295-297, 310, 314, 317, 319, 320, 329, 333, 336-338, 375, 376, 465, 492, 499-501, 508. *Lásd még Buda. Lásd még Pest*

Buday Imre, 188, 290

Budfalva (Budfalu), Máramaros vm., 223, 289, 290

Buj (Búj, Búly), 25, 67, 90, 180, 187, 192, 332, 387, 446

Bukovina, 221

Bukovinszki József, 322

Búly. *Lásd Buj*

Búró Jánosné, özvegy, 35

Búd. *Lásd Tiszabúd*

Búte Ferenc, 410

C

Cancrinyi Mihály. *Lásd Rákosy (Cancrinyi) Mihály*

Cegléd (Czepléd), Pest-Pilis-Solt vm., 346, 505

Cigánd (Czigánd), Zemplén vm., 302

Constantin Mihály, főorvos, 168, 173, 174, 186, 251, 268

Corionalus, Gnaeus Marcius, római patricius 116

Corioli, elpusztult város Latiumban, 116

Czakó András, 197, 199

Czapár Ferenc, id., 197-199

Czapár Ferenc, ifj., 197-199

Czepléd. *Lásd Cegléd*

Czene István, ifj., 391

Czigánd. *Lásd Cigánd*

Czikó János, 186

Czipellő József, 332

Czóbel (Zóbel) Imre, 26, 142

Czóbel Bertalan, 187

Czóbell Albert, 55, 57

Cs. Kenéz. *Lásd Cserepeskenéz*

Csajkos Elek, 219, 220

Csajkos Gyula, 219, 220

Csanád vármegye, 503

Csanáros, Zemplén vm., 338

Csapó László, 61, 187, 195

Császári Királyi Altábornagyi Hivatal, Nagyvárad, 112

Csáthy Károly, 482

Csatlós János, 347

Csege, 87, 90, 119, 160, 163, 180, 186, 192, 257, 332, 405, 406, 446, 501, 503, 509

Cseh Mihály, 347

Cseke Ferenc, 499, 500

Cseke Lajos, 500

Csengeri Ferenc, 142

Csengeri Imre, 142

Csepkei András, 467

Cseppel József, 288

Csepregi István, 332

Cserde, 221

Cserehádi járás, Abaúj vm., 503

Cserepeskenéz (Cs. Kenéz, Kenéz), 56, 180, 187, 192, 446

Cseri Pál, 152

Csermátonyi György, 322

Cserniák Antal, 332

Csemyánszki János, 187, 217

Csicsery Péter, 233

Csipás Istvánné, 197, 199

Csippik János, 233

Csobaj, 180, 187, 192, 446

Csongrád vármegye, 503

Csontos Gábor, 80, 322

Csorba Márton, 322

Csorvási, Tass jegyzője, 322

Csúcs Ferenc, 23

Csuha Antal, honvéd tábornok, 95

Csuha Tamás, szolgabíró, 52, 187, 192, 217, 330, 362, 364, 367, 369, 371, 387, 389

Csúzy Pál, 29

D

Dada, 25, 79, 180, 187, 189, 192, 236, 312, 392, 446, 499, 503

Dadai járás, 24, 25, 37, 66, 67, 79, 88, 202, 224, 289, 315, 316, 341, 349, 368, 407, 465, 498, 515

1. szakasz, 25, 37, 90, 192
2. szakasz, 25, 90, 91, 192, 393, 436
3. szakasz, 25, 90, 192
4. szakasz, 25, 90, 192

Dadai Járási Rögtönítélő Törvényszék, 315

Dakó István, 332

Dankó András, 257

Dankó (Nagy) Ferenc, 188

Dankó István, 35

Dants Imre, 364

Daróczi Péter, 69

Daróczy János, 247

Deák Ferenc, államférfi, jogtudós, miniszter, 108, 118, 150, 159, 162, 166, 182, 197, 203, 418

Deák János, 322

Deáki György, 184

Debrecen (Debreczen), 22, 30, 34, 66, 69-71, 93, 94, 101, 108, 111, 117, 122, 124, 132-134, 139-141, 143, 147-149, 164, 172, 173, 193, 203, 204, 207, 228, 235, 236, 243, 260, 263, 275, 282, 306, 311, 312, 317, 320, 331, 337, 341-345, 347, 354-356, 365, 375-377, 380-384, 386-389, 391, 404, 405, 408-411, 413-415, 424, 426, 429-431, 435, 438, 441, 443-445, 458, 468-476, 479-482, 484-486, 489-491, 493, 495, 503-505, 507
Debrecen Szabad Királyi Város Közgyűlése, 148, 149
Debrecen Város Honvédelmi Bizottmánya, 263
Debreczen. *Lásd* Debrecen
Debreczenyi Sándor, 444
Décsey László, 239, 280
Deés. *Lásd* Dés
Degenfeld Imre, gróf, Szabolcs vm.-i főispán, kormánybiztos, 23, 95-99, 120, 123, 124, 167, 169, 191, 194, 197, 207, 210, 249, 265, 266, 272, 314, 315, 317, 322, 332, 333, 339, 340, 341, 420, 429, 492, 498, 512
Délvidék, 167
Dembinski, Henryk, gróf, honvéd altábornagy, 503
Deme Gábor, 68, 404, 405
Deme Sámuel, id., 404, 405
Deme Sándor, 68
Demecser (Demetser), 67, 90, 91, 180, 187, 192, 245-247, 393, 446, 484
Demjanovits János, 448
Derecske (Deretske), Bihar vm., 273
Derecskei Uradalom, 509
Derekasi Bertalan, orvos, 187
Deretske. *Lásd* Derecske
Dés (Deés, Dézs), Belső-Szolnok vm., 241, 262, 269, 276, 279, 280, 297
Dési István. *Lásd* Désy (Dési) István
Dessewffy Emil, gróf, Szabolcs vm.-i földbirtokos, az MTA lev. tagja, konzervatív politikus, 155, 331
Dessewffy Józsefné, gróf, Sztáray Eleonóra, grófnő, 212, 213, 330, 331
Dessewffy Kálmán, gróf, 128, 131
Dessewffy, gróf, család, 331
Désy (Dézsy) Imre, 25, 184
Désy (Dési) István, 53, 79, 187, 189, 362
Detrits Ágoston, 322
Dézs. *Lásd* Dés
Dézsy Imre. *Lásd* Désy (Dézsy) Imre
Diéta. *Lásd* Országgyűlés
Dietz Károly, 35
Diószegi József, 187

Dob. *Lásd* Tiszadob
Dobrai Antal, 332
Dobszai Ferenc, 322
Dogali Gusztáv, 53
Dolinai Ferenc, 332
Dolinai Teréz. *Lásd* Patay Andrásné, Dolinai Teréz
Dolonits György, 322
Domán Ferenc, 494
Domborovszky József. *Lásd* Dombrowszki József
Dombrád, 25, 53, 56, 132, 180, 187, 192, 258, 446
Dombrowszki (Domborovszky, Dombrowszky) József, 262, 292, 293
Domokos Zsuzsanna. *Lásd* Vig Sámuelné, Domokos Zsuzsanna
Domokos, Belső-Szolnok vm., 240
Dorog, Hajdúkerület, 444
Dorogi Ferenc, 415
Dovertl Antal, 400
Döge (Döghe), 56, 104, 180, 187, 192, 258, 446, 486
Dögei Közbirtokosság, 104
Dögei Református Egyházközség, 104
Döghe. *Lásd* Döge
Dőry Gábor, 429
Dráva, 210
Drevenyák Ferenc, 392
Drevenyák Ferencné, Eördögh Magdolna, 161-163, 331, 507
Duhon Gábor, 203
Duhon József, 322
Duklai-hágó, 276
Duna, 210, 226
Dunán inneni kerület, 196
Dunántúl, 317
Dunántúli kerület, 196
Duscek Ferenc, államtitkár, pénzügyminiszter, 161, 233, 234, 335, 353, 441, 461
Dusovszky, orvos, 187
Dvorszky (Dworszky) Vince, 25, 53

E

Egressy Sámuel, 11
Egri Bálint, 513
Egri Káptalan, 508-510
Egri Püspökség, 44
Egyek, 90, 119, 150-152, 160, 180, 186, 192, 244, 333, 334, 446, 474, 493, 494, 499, 503, 508
Egyiptom, 42
Elek Gábor, 438

Elek János, 25, 187
 Elek Mihály, 25, 26, 37, 38, 52, 73, 78, 81,
 84, 88, 122, 317, 323, 327, 332, 454
 Elek Pál, 187
 Elek Salamon, 438
 Éles András, 247
 Éless Károly, 247
 Encsencs (Encsents, Entsents), 58, 119, 180,
 188, 193, 332, 446
 Eöör. *Lásd* Ör
 Eöör Ladány. *Lásd* Örladány
 Eöör Mező. *Lásd* Örmező
 Eöördögh Magdolna. *Lásd* Drevenyák
 Ferencné, Eöördögh Magdolna
 Eöör-Mező, Eöörmező. *Lásd* Örmező
 Eöör-Mező Ladány. *Lásd* Örladány
 Eöövös György, nemzetör örnagy, 154, 218,
 236, 237, 261, 264, 265, 276, 297, 305,
 309, 376, 441, 442
 Eöövös Mihály, 195, 196, 229, 313
 Eöövös Tamás, Bereg vm.-i föispán,
 kormánybiztos, 226
 Eperjes, Sáros vm., 302, 412, 451, 497
 Eperjesi Albert, 80
 Eperjeske, 56, 180, 187, 192, 416-418,
 420-424, 428, 446, 510-512
 Ercsey Lajos, 272, 273
 Erdély, 17, 21, 46, 222, 229, 239-241, 267,
 274, 280, 281, 295, 296, 300, 301, 303,
 311, 318-320, 325, 430, 431, 503
 Erdélyi György, 247
 Erdödi Antal, 242
 Erdöhegyi Dániel, 86
 Erdöhegyi Menyhért, 86, 187, 455, 511
 Érkenéz (Ér Kenéz), 106, 119, 180, 188, 193,
 290, 291, 332, 336, 446
 Ernyey Sándor, 68, 186
 Eröss Farkas, 53, 322
 Eröss György, 25, 80, 122, 187, 317, 322
 Eröss Kálmán, 123
 Eröss Lajos, 23, 25, 55, 56, 84, 88, 95, 102,
 120, 122, 267, 322, 455
 Érpatak. *Lásd* Huguaj
 Esterházy család, herceg, 509
 Esterházy Pál, herceg, konzervatív politikus, a
 király személye körüli miniszter, 128, 132
 Esti Lapok, 399
 Eszeny, 56, 136, 180, 187, 192, 302, 446, 499
 Eszlár. *Lásd* Tiszaeszlár
 Esztergom vármegye, 503
 Európa, 11, 30, 62, 65, 87, 214

F

F. Litke. *Lásd* Fényeslitke
 Fábián Károly, 496
 Fábián Pál, 363, 372
 Fábry Illés, 183, 184
 Falizsnjó András, 164
 Farkas Ádám, 152
 Farkas Erdös, 68
 Farkas Ignác, 25, 52, 53, 55, 56, 80, 88, 112,
 187, 217, 243, 260, 301, 302, 322
 Farkas Imre, 25
 Farkas István, 322
 Farkas Jónás, 213-215
 Farkas József, 187, 322, 348
 Farkas József, K., 25
 Farkas Kain, 247
 Farkas Károly, 25
 Farkas László, 396, 397
 Farkas Miklós, 53, 234
 Farkas Tivadar, 187, 189, 217
 Fatula András, 450
 Fazekas László, 25, 86, 109, 308
 Fazekas Pál, 332
 Fazekas Salamon, 257
 Fehértó. *Lásd* Ófehértó, *Lásd* Újfehértó
 Fejér József, 53, 80, 187, 198
 Fejér Mihály, 332
 Fejér Sándor, 187, 288, 436, 438
 Fejértó. *Lásd* Ófehértó. *Lásd* Újfehértó
 Fekete Imre, 322
 Fekete István, 79, 88
 Fekete János, 322, 437
 Fekete Menyhért, 123
 Fekete Pál, 391
 Fekethe Károly, 246
 Felsőbánya, Szatmár vm., 241, 260, 262
 Felsőház. *Lásd* Országgyűlés:Felsőtábla
 Felső-Magyarország. *Lásd*
 Magyarország:Felső-
 Felső-Magyarországi Védsereg, 402, 411, 412
 Felsőremete (Ribnice, Ribnicze), Ung vm.,
 122, 138, 177, 231-233, 455
 Felsőremetei (Fegyvergyár) Vasgyár, 138-140,
 169, 176-178, 205, 228, 231-233, 455
 Felsővisó, Máramaros vm., 221, 223, 224
 Fényeslitke (F. Litke, Litke), 25, 56, 80, 139,
 180, 187, 192, 211, 322, 398, 427, 446
 Ferdinánd, V., magyar király, 12-15, 17-21,
 24, 27, 29-31, 33-35, 38, 44, 45, 50, 59,
 62-65, 75, 77, 88, 89, 91, 93, 96, 97, 99,
 106, 107, 115-117, 145, 185, 186, 198,
 199, 210, 221-223, 317, 345
 Ferenc József, I., magyar király, 345, 430

Ferenczik Imre, 68
Ferenczy (Ferenczi) Alajos (Aloiz), Szvmkb.
és Szabolcs vm.-i honvédelmi bizottmányi
tag, 23, 54, 57, 80, 84, 101, 109, 123, 125,
145, 168, 203, 217, 262, 275, 353, 374, 429
Ferenczy Antal, 254
Ferenczy hadnagy, 221
Ferkó János, 257
File János, 363
Filep Antal, 80
Filep János, 493, 494
Fileppusza. *Lásd* Vámospércs
Finantz Ministerium. *Lásd*
Pénzügyminisztérium
Finta Gábor, 322
Finta Márton, újoncozási főfelügyelő, Szvmkb.
tag, 23, 26, 36, 73, 77, 78, 83, 84, 90, 95,
101-103, 109, 122-125, 137, 138, 179, 186,
203, 242, 259, 262, 275, 322, 350, 399,
407, 413, 429, 431, 434, 450, 452, 469,
470, 492, 494, 495, 498, 499
Fintor József, 53, 54, 57, 109, 270, 403
Fintor Mihály, 23, 25, 36, 49, 80, 84, 186, 270
Fodor Károly, 400, 402
Fodor-ér, 67
Fogthüý János, 29
Forgách Lajos, gróf, 55, 57, 105
Forgách Miklós, gróf, 105, 127
Fórián István, 68
Forró Elek, 303
Forró Péter, 321
Földes (Nagyföldes), 23, 90, 119, 156, 180,
187, 192, 200, 201, 332, 387-389, 444,
446, 451, 507
Földházi (Gégén) János, 496
Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi
Minisztérium, 108, 144, 204, 251, 473
Földváry Lajos, 250, 251, 305
Földváry Pál, 25, 78, 88, 187, 217, 340, 341,
348
Főrendi tábla. *Lásd* Országgyűlés:Felsőtábla
Franciaország, 64
Frank Antal, orvos, 187
Fráter Elek, 322
Fráter József, 322, 402
Fried Jakab, 49, 213-215
Friedlaender Ignác, 213-215
Friedland, orvos, 187
Frölich Frigyes, 35
Füló András, 288
Füló János, 288
Füló Mihály, 288
Füleöp Antal, 322

Fülöppusza. *Lásd* Vámospércs
Füred. *Lásd* Tiszafüred
Füzeséry (Füzeséri) Lőrinc, 187, 217, 420, 455

G

Gábor János, 197, 199
Gajdoss Döme, minorita szerzetes, 169, 170
Gál István, 437
Galánffy Dániel, 35
Galánffy János, főjegyző, majd főbíró, 23, 88,
187, 315
Galgóczy Imre, 90, 300, 301
Galícia (Galcícia), 114, 115, 221, 224-226,
230, 231
Galli Gyula. *Lásd* Gally (Galli) Gyula
Gálszécs, Zemplén vm., 329
Gally (Galli) Gyula, 502
Garadna, Abaúj vm., 329
Garfunkel József, 302
Gáva, 180, 187, 192, 446
Gáva György, 332
Gecse Ferenc, 322
Gégén János. *Lásd* Földházi (Gégén) János
Gégény, 180, 187, 192, 393, 446
Gelér József, 332
Gelse, 119, 131, 180, 187, 192, 353, 446
Gemzse, 56, 180, 187, 189, 192, 441, 446
Gencsy Ferenc, 283, 284
Gencsy Károly, 26, 53, 55, 58, 188, 467
Gencsy Lajos, 53, 187
Genzler, orvos, 187
Gerbár András, 257
Gergely, Szent, 199
Gergelyfy István, 80
Gergelyfy János, 25, 203, 467
Gergelyfy József, 187
Gesztely, Zemplén vm., 338
Geszteréd, 114, 119, 138, 180, 186, 192, 322,
332, 446
Getse János, 152
Glükk Dániel, 322
Gnandt Jakab, orvos, 187, 322, 387, 417-419
Golonya György, 322
Gólya Péter, 378
Gombási Miklós, 78
Gombos László, alezredes, 209
Gorzás Sándor, 363
Gorzás István, 371
Gömör vármegye, 29, 295, 411, 412, 503
Gönc (Göncz), Abaúj vm., 329
Gönci Gergely, 391
Gönci járás, Abaúj vm., 503
Göncruszka (Gönczruszka), Abaúj vm., 329

Gönczi (Nagy) József, 188
 Görgei (Görgey) Artúr, honvéd őrnagy, 209, 501, 503
 Görgey István, 502
 Greichman Mihály, 104
 Grinbaum Simon, 332
 Grois Gusztáv, 241
 Grósz Sámuel, 347
 Grünwald Salamon, 317, 362, 454, 455
 Gulácsy Imre, 228, 229, 283, 308, 309
 Gulácsy Károly, helyettes szolgabíró, 217, 228, 229, 248, 265
 Gulácsy Lajos, 217
 Guncser, 112
 Gurzó Sándor, 428, 429
 Gút. *Lásd* Mihálydi:Kisgút. *Lásd* Mihálydi:Nagygút
 Győr, 236, 320
 Győr vármegye, 13, 503
 Györgyényi Ignác, 55, 57
 Győry Ferenc, 203
 Győry György, 247
 Gyula, Békés vm., 140, 141
 Gyulafehérvár, Alsó-Fehér vm., 241
 Gyulaháza, 56, 180, 187, 189, 192, 400, 402, 417, 428, 446, 495
 Gyulaj, 25, 48, 58, 88, 119, 180, 187, 192, 198, 260, 261, 332, 341, 347, 398, 399, 446, 467, 514
 Gyurkanits László, 197-199
 Gyurkovics Máté, 11
 Gyűkér János, 406
 Gyűre, 56, 80, 81, 180, 187, 192, 332, 446
 Gyűre Sámuel, 247
 Gyűrky Sándor, 11

H

H. Böszörmény. *Lásd* Hajdúböszörmény
 H. Szoboszló. *Lásd* Hajdúszoboszló
 H. Vámos Pércs. *Lásd* Vámospércs
 Habsburg-ház, 14, 65, 345, 429, 430, 432
 Haczell Antal, 47
 Haczell Márton, polgármester, országgyűlési képviselő, kormánybiztos, 47, 95, 164, 165
 Haczell Márton, id., 47
 Hadház, Hajdúkerület, 164, 204, 382, 435
 Hadház Város Tanácsa, 435
 Hadügyminisztérium, 81, 83, 93, 94, 114, 122-125, 132, 134, 138, 139, 142, 147, 148, 167, 169, 174, 176, 190, 207-209, 211, 215, 216, 219, 220, 228, 229, 242, 243, 249, 250, 288, 293, 296-298, 310, 311, 314, 329, 333, 334, 351, 352, 376-378, 382-384, 387,

388, 403, 408, 410, 413-415, 426, 432, 433, 450, 475, 478, 492, 494, 499-501, 503, 513
 Nemzetőrségi Osztály, 336, 337, 410
 Újoncozási Osztály, 469-471
 Haga János, ifj., 421, 423
 Hajdú Böszörmény. *Lásd* Hajdúböszörmény
 Hajdú Ferenc, 69
 Hajdú György, 332
 Hajdúböszörmény (Böszörmény, H. Böszörmény, Hajdú Böszörmény), Hajdúkerület, 164-166, 272, 274, 321, 505, 507
 Hajdúdorog. *Lásd* Dorog
 Hajdúhadház. *Lásd* Hadház
 Hajdúkerület, 29, 67, 122, 125, 140, 141, 143, 202, 242, 273, 274, 295, 320, 382, 384, 504, 505
 Hajdúnánás, Hajdúkerület
 Tedej. *Lásd* Tedej
 Hajdúszoboszló (H. Szoboszló, Szoboszló), Hajdúkerület, 181, 182, 331, 504, 505, 507
 Angyalháza, 156, 181, 182
 Kisszoboszló, 156
 Hajdúszoboszlói Közbirtokosság, 182
 Hajdúszovát. *Lásd* Szovát
 Hajnal Bálint, 364, 366
 Hajnal Ferencné, 363, 364
 Hajnal János, 247, 363
 Hajnal Mihály, 247
 Hajnal Pál, 247
 Hajzer György, 437
 Hajzer István, 437
 Halasi Bertalan, 90
 Halasi Imre, 215
 Halasi Zsigmond, 215
 Halassy Kázmér, 372, 373
 Halasy Ferenc, 55, 61, 79, 80, 88, 148, 156, 163, 186, 245
 Halász. *Lásd* Nagyhalász
 Halász János, Rontó, 423
 Halász Mihály, 423, 471, 472
 Handa Katalin. *Lásd* Nagy Jánosné Handa Katalin
 Hanke Antal, orvos, 124, 186
 Harangod. *Lásd* Nagykovács:Harangod
 Harsányi Lajos, 385, 470, 490
 Hartman gyalogezred, 225, 226, 231
 Határőrvidék, 430
 Házmán Ferenc, 29
 Hegedüs Benjámin, 247
 Hegedüs Gábor, 513
 Hegedüs György, 247
 Hegedüs János, 247
 Hegedüs Miklós, 332

Hegedüs Sándor, 68, 241, 247
 Hegyalja, 67, 302, 329, 503
 Hegyi Mihály, 25, 186, 322
 Helytartótanács. *Lásd* Magyar Királyi
 Helytartótanács
 Herbák Ferenc, 493, 494
 Herbák Mihály, 493, 494
 Hernád, 503
 Hetey Alajos, 25, 53, 191, 217
 Hetey István, 487
 Heves és Külső-Szolnok (Heves) vármegye,
 140, 141, 261, 295, 346, 411, 412, 503
 Hicke Károly, 502
 Hieronymi Ottó Ferenc, 71, 72
 Hodászy Sándor, 400
 Hódi István, 444
 Holczer Antal, 322
 Hollós János, 332
 Horgospataka. *Lásd* Strimbu (Sztrimba)
 Horovitz Farkas, 373
 Horovitz József, 35
 Horthy István, 26, 83, 84, 188, 207
 Hortobágy, pusztá, 503
 Mátá, 311, 312
 Horváth János, 452
 Horváth János, báró, 55, 128, 130
 Horváth József, 25, 79, 88
 Horváth László, orvos, 187
 Horváth Mihály, történétíró, püspök,
 kultúrpolitikus, 474, 476
 Horváth Pál, 23, 25, 36
 Horváth Terézia. *Lásd* Niczki László özvegye
 Horvátország, 64, 225, 430
 Hrabauszki János. *Lásd* Hrabovszky János
 Hrabovszki Rudolf, 322
 Hrabovszky (Hrabauszki) János, 25, 55, 57,
 75, 80, 322
 Hubert Mihály, 449
 Hugaaj, 119, 164, 180, 186, 192, 322, 332, 446
 Hunyadi Zsigmond, 104, 123
 Hunyady Ferenc, 80, 90, 100, 101
 Hunyady József, 26, 53, 80
 Hurban, Jozef Miloslav, 318, 412
 Husztbaranya, Máramaros vm., 335
 Huszthy (-Risko) József, 502

I

Ibrány, 180, 187, 192, 332, 391, 446, 499
 Ibrony, 39-43, 58, 119, 180, 188, 193, 314, 446
 Igar, Heves és Külső-Szolnok vm., 503
 Igaz Pál, 25
 Igazságügy Minisztérium. *Lásd* Igazságügyi
 Minisztérium

Igazságügyi Minisztérium, 79, 83, 205, 212,
 330, 331, 362, 363, 366, 368, 372, 391,
 416, 417, 419-422, 424, 457, 459, 470,
 489-491, 506-508, 510
 Igmánd, Komárom vm., 502
 Iklód, 162
 Ilasik András, 494
 Ilku András, 73, 197-199
 Illés György, 333
 Ilosvay Kristóf, 53, 187
 Illyés, juhászbojtár, 311, 312
 Inczedy György, polgármester, nemesek
 hadnagya, ügyvéd, 25, 371
 India, 42
 Innsbruck, 88, 107
 Intze János, 322
 Irányi Dániel, 11
 Irinyi Ágoston, 322
 Irinyi Bertalan, 219, 220
 Irinyi István, főszolgabíró, 52, 104, 120, 138,
 139, 176, 177, 185, 187, 192, 211, 217,
 294, 387, 427, 484
 Irinyi József, 11
 Istenes György, 88
 István nádor, 24, 27, 29, 44, 45, 62, 65, 85,
 96, 97, 107, 109, 114-116, 120, 152-154,
 202, 318, 432
 István, I., magyar király, 62
 Itália. *Lásd* Olaszország
 Ivánczu György, 259
 Izaszacsal. *Lásd* Szacsal
 Izsák András, 247

J

Jaczkó János, 257
 Jakab Antal, 195
 Jákó, 58, 119, 180, 188, 193, 332, 447
 Jámbor István, 444
 Jámbor János, 322
 Janicsáry Döme, 29
 Janótzki János, 247
 Jánvári Dániel, 258
 Jánvári István, 258
 Jánvári János, 258
 Jánvári József, 258
 Járny Sándor, 240
 Járny András (Endre), szolgabíró, 53, 106,
 188, 193, 291, 383, 410, 415
 Járny Dienes, 476
 Járny Gábor, 321
 Járny György, 217, 258, 510, 511
 Járny Imre, 58, 188, 207, 429
 Járny János, 123

Jármy József, 25, 53, 55, 187, 416-421, 423, 510, 511
 Jármy Menyhért, 25, 52, 88
 Jármy Tamás, 55, 188
 Jármy Tamás, id., 137, 434
 Jármy Tamás, ifj., 26
 Jasi Márton, 258
 Jászkun kerület, 295, 503
 Jászó, Abaúj vm., 390
 Jászói Prépostság, 390
 Jéke, 56, 130, 180, 187, 189, 192, 398, 446
 Jellasics, Josip, báró, 226
 Jeszerniczki (Jeszernyczki) Károly, 219, 220
 Joannovits György, 29
 Jókai Mór, író, 399
 Jónás András, 426, 427
 Jósa György, 400
 Jósika Miklósné, 102
 Juhász György, 256, 322
 Juhász István, 271, 363
 Juhász Istvánné, özvegy, 407
 Juhász József, 184
 Juhász Kálmán, 215
 Juhász Mihály, 80, 88
 Juhász Sámuel, 113
 Juszh Károly, 53

K

K. Apáthi, K. Apáti. *Lásd* Kopócsapáti
 K. Báka. *Lásd* Báka:Kisbáka
 K. Kálló. *Lásd* Kiskálló
 K. Léta. *Lásd* Kisléta
 K. Mada. *Lásd* Mada:Kismada
 K. Semjén, K. Semjény. *Lásd* Kállósemjén
 K. Várda. *Lásd* Kisvárda
 K. Varsány. *Lásd* Kisvarsány
 Kaba, Bihar vm., 273
 Kabolapolyána, Máramaros vm., 229
 Kabolapolyánai Vasgyár, 229
 Kabos Miklós, 238
 Kacskovics Lajos, 11
 Kádár Imre, 322
 Kádasi Ferenc, 240
 Kádasi Lajos, 240
 Káldi József, 25
 Kállay Adolf, 54, 339
 Kállay Bertalan, 203, 228, 231, 232
 Kállay család, 255
 Kállay Emánuel, Szabolcs vm.-i
 másodalispán, 25, 26, 36, 53, 77, 83, 84,
 121, 123, 125, 136, 138, 157, 158, 168,
 175-177, 179, 186, 194, 205, 212, 216,
 267, 294, 296, 297, 307, 309, 310, 315,

322, 340, 362, 367, 369, 394, 408, 409,
 429, 451, 454, 455, 467, 470
 Kállay Gusztáv, 25
 Kállay György, 322
 Kállay Ignácné, Szepessy Júlia, bárónó, 128,
 129
 Kállay István, 467
 Kállay István, orvos, 187
 Kállay (Kállai) János, községi jegyző, 61,
 187, 195, 388
 Kállay Kálmán, 322
 Kállay Leopold, 322
 Kállay Menyhért, Szabolcs vm.-i országgyű-
 lési követ, 15, 16, 28, 45, 62, 66, 101, 262
 Kállay Miklós, 187, 189, 322
 Kállay Ödön, főszolgabíró, országgyűlési
 képviselő, Szvmkb. tag, 23, 25, 36, 52, 76-
 78, 84-87, 95, 102, 106, 107, 121, 152
 Kállay Pál, 26
 Kállay Péter, 137, 138
 Kállay Péter, id., 173
 Kállay Tamás, 25
 Kállay Ubul, főszolgabíró, 38, 48, 52, 67, 81,
 93, 111, 153, 171, 187, 192, 206, 212,
 217, 242, 256, 270, 341, 377, 407, 410,
 411, 429, 468, 483
 Kálló. *Lásd* Nagykálló
 Kállósemjén (K. Semjén, K. Semjény,
 Semjén, Semjény), 119, 131, 180, 187,
 192, 278, 446, 499
 Kálmán, magyar király, 390
 Kálmándy, Gyulaháza, 495
 Kálmány (Kálmán) Lajos, honvéd őrnagy, 50,
 261, 267
 Kálnoki Ferenc, 80
 Kálnoky Antal, százados, 276, 281, 282, 284,
 308-311
 Kancellária. *Lásd* Magyar Királyi Udvari
 Kancellária
 Kántor József, 257
 Kanyár, 56, 180, 187, 192, 446
 Káplár János, 102
 Káplár Mihály, 102
 Kapnikbánya (Kapnik), Szatmár vm., 290,
 322, 323
 Káposztási István, 79
 Karaffa János, 471, 472
 Karász, 25, 56, 134, 158, 159, 169, 180, 187,
 189, 192, 243, 254, 294, 299, 381, 441,
 446, 476, 483, 494, 495
 Karats Bálint, 513
 Karczub András, gk. esperes, Szvmkb. tag,
 23, 25, 26, 36, 80, 101, 324, 429

Kardos László, 197, 199
 Karok és Rendek. *Lásd Szabolcs Vármegyei Közgyűlés*
 Karok és Rendek táblája. *Lásd Országgyűlés:Alsótábla*
 Károlyi György, gróf, politikus, az MTA tagja, főispán, országgyűlési képviselő, 29, 196, 507
 Károlyi László, 29
 Kása Sándor, 513
 Kassa, 139, 295, 302, 306, 321, 329, 388, 412, 498
 Kastal Imre, helyettes főszolgabíró, 25, 80, 187, 217, 258, 484-486
 Kastal István, 183, 184, 322
 Kaszap Pál, 202, 211, 299
 Kaszás János, 256
 Katona József, 90
 Katona Lajos, 25, 88
 Katona Mihály, 332
 Katona Miklós, 250, 251, 269, 384
 Katona Péter, 23, 78, 90, 187
 Katona Sándor, 25, 84
 Katzur István, 494, 495
 Kausay Dániel, utibiztos, 55, 67, 187, 460
 Kausay Károly, Szvmkb. jegyző, 23, 26, 53-55, 58, 86, 93, 158, 179, 181, 190, 203, 393, 451, 467
 Kazai József, 363
 Kazinczy József, 25, 52
 Kazinczy Lajos, honvéd ezredes, 100, 101, 501
 Kecskemét, Pest-Pilis-Solt vm., 346
 Keglevich Gábor, gróf, 29
 Kék, 67, 166, 180, 187, 192, 393, 446
 Kék Mihály, községi bíró, 447-449
 Kékcse (Kéktse), 56, 180, 187, 192, 446
 Kékedi János, 510-512
 Kékesi (Kékesy) Mihály, 53, 80, 187
 Kéktse. *Lásd Kékcse*
 Kelemen Ferenc, 289, 290
 Kelemen Gábor, 79, 215
 Kellés, 240
 Kemecse (Kemetse), 25, 67, 79, 88, 90, 91, 180, 187, 192, 246, 333, 393, 435, 436, 446
 Kemény Dénes, 214
 Kemetse. *Lásd Kemecse*
 Kempelen Károly, 502
 Kenderes, Heves és Külső-Szolnok vm., 376
 Kenéz. *Lásd Érkenéz. Lásd Cserepeskenéz. Lásd Taktakenéz*
 Kenézi Pál, 337
 Kenézlő, 180, 187, 192, 446
 Képviselőház. *Lásd Országgyűlés:Alsótábla*
 Kércs (Kérts), 58, 119, 180, 188, 193, 447
 Kerekes András, 426
 Kerekes János, 391
 Kerekes Kajtán, 442
 Keresy Mihály, 25
 Kereszt-út, Keresztút. *Lásd Kótaj*
 Kéri János, 68
 Kérts. *Lásd Kércs*
 Ketskeméti Bálint, 332
 Ketskeméti János, 247
 Kinczel Antal, rk. lelkész, 25
 Kincstár, Debrecen. *Lásd Magyar Királyi Söhivatal:Debrecen*
 Kir. Helytartótanács. *Lásd Magyar Királyi Helytartótanács*
 Király József, szolgabíró, 25, 78, 145, 187, 189, 192, 217, 270, 426, 427
 Király Sándor, 164
 Király-hágó, 275
 Királyrév, Pozsony vm., 502
 Királytelek. *Lásd Nyíregyháza:Királytelek*
 Kis Albert, 513
 Kis (Kiss) András, 437
 Kis Báka. *Lásd Báka:Kisbáka*
 Kis Gergely, 332
 Kis Gút. *Lásd Mihálydi:Kisgút*
 Kis Imre, 333
 Kis István, 447
 Kis János, 510-512
 Kis János, T., 321
 Kis József, Szvmkb. tag, 78
 Kis László József, 321
 Kis Léta. *Lásd Kisléta*
 Kis Mada. *Lásd Mada:Kismada*
 Kis Marja. *Lásd Kismarja*
 Kis Mihály, 134, 437
 Kis Mihályné, 134
 Kis Péter, 437
 Kis Várda. *Lásd Kisvárda*
 Kis Varsány. *Lásd Kisvarsány*
 Kisbáka. *Lásd Báka:Kisbáka*
 Kisgút. *Lásd Mihálydi:Kisgút*
 Kiskálló (K. Kálló), 90, 119, 180, 186, 192, 257, 446, 499
 Kisléta (K. Léta, Kis Léta, Léta), 58, 119, 180, 188, 193, 197, 283, 284, 291, 446
 Kismada. *Lásd Mada:Kismada*
 Kismarja (Kis Marja), Bihar vm., 273
 Kiss András, 322
 Kiss Ernő, honvéd altábornagy, 443
 Kiss István, 494
 Kiss János, tanácsnok, 496
 Kiss József, 53, 433

- Kiss Károly, hadtudományi szakíró, az MTA tagja, az Országos Nemzetőrségi Haditanács elnöke, honvéd ezredes, 336, 337, 410
- Kiss Márton, 450
- Kiss Mihály, 435, 437, 443
- Kiss Péter, 332
- Kiss Sándor, 382, 433
- Kisszoboszló. *Lásd*
Hajdúszoboszló:Kisszoboszló
- Kisvárdai (K. Várda, Kis Várda, Várda), 24, 26, 55-57, 74, 75, 80, 88, 125, 132, 136, 142, 180, 183-185, 187, 189, 192, 211, 260, 294, 302, 322, 332, 387, 417-419, 424, 446, 475, 484-487, 499
- Kisvárdai járás, 24, 25, 55, 56, 78, 80, 86, 88, 139, 202, 211, 289, 316, 317, 321, 334, 335, 465, 484, 498, 514
1. szakasz, 25, 31, 90, 192
 2. szakasz, 25, 31, 90, 189, 192
 3. szakasz, 25, 90, 192, 416, 417, 428
 4. szakasz, 25, 90, 152, 153, 192
- Kisvárdai választókerület, 53, 55, 57
- Kisvarsány (K. Varsány, Kis Varsány), 56, 88, 180, 187, 192, 441, 446
- Klapka György, honvéd tábormok, 433, 502
- Klauzál Gábor, miniszter, 11, 48, 144, 193, 213
- Kleszó Imre, 322
- Knórech Károly, 226
- Kobilicz Károly, 23, 80, 101, 102
- Kócsi Ferencné, 421
- Kocsis György, 391
- Kohányi András, 282
- Kolarovics János, 362
- Koller Ferenc, 29
- Kolman Ferenc, 322
- Kolos Vármegyei Csendőri Bizottmány. *Lásd*
Kolozs Vármegyei Csendőri Bizottmány
- Kolosi András, 364
- Kolosi Imre, 364
- Kolosi Pál, 363
- Kolosvár. *Lásd* Kolozsvár
- Kolozs vármegye, 237, 239, 266, 442
- Kolozs Vármegyei Csendőri Bizottmány, 237, 238
- Kolozsvár (Kolozvár), 238, 241, 242, 264, 266, 276, 290, 291, 297, 300, 309, 441, 442
- Kolozsvári és Kolozs Vármegyei Oltalmi Bizottmány, 241
- Kolozsvári Térparancsnokság, 442
- Kolyi Ferenc, 321
- Kólyi Ferenc, 321
- Kólyi István, 321
- Komárom, 29, 501
- Komárom vármegye, 503
- Komjáthy (Komjáthi) Pál, tisztügyész, 25, 53, 73, 90, 197, 217, 409, 476
- Komjáthy Károly, 322
- Komlóssy Lajos, honvéd őrnagy, 154, 174, 202
- Komoró, 56, 180, 187, 192, 398, 427, 428, 446
- Komoróczy Ábrahám, 234
- Komoróczy (Komorótz) Károly, 88, 187
- Komorótz Imre, 288
- Komorótz Károly. *Lásd* Komoróczy Károly
- Koncz Ferenc, 332
- Koncz József, 471, 472
- Kopócsapáti (K. Apáthi, K. Apáti), 56, 180, 187, 192, 446
- Koporás György, 332
- Korányi Frigyes, orvos, 174, 187
- Korányi Lilla, 102
- Korányi Sebald, 57, 102, 186
- Kórház, Nyirbátor, 281, 282
- Kormány, 29, 46, 93, 100, 112, 241, 320, 387, 504
- birodalmi, 14, 32, 34, 45, 46, 63, 64, 87, 345, 509
- magyar, 14, 15, 27-34, 44, 45, 53, 62-65, 83, 84, 86-89, 98, 99, 104, 108, 110, 136, 144, 161, 174, 178, 179, 185, 186, 211, 212, 218, 235, 236, 295, 304, 313, 314, 318-320, 327, 328, 342, 343, 345, 346, 348, 349, 355, 356, 358, 360, 375, 379, 381, 387, 390, 393, 396, 404, 405, 408, 409, 419, 425, 430, 432, 439, 445, 452, 453, 458, 471, 483, 504, 507, 508, 511, 512, 515, 516
- Kormos János, 322
- Kornis József, gróf, 502
- Korponay János, honvéd ezredes, 503, 504, 514, 515, 517
- Kossuth Lajos, ügyvéd, pénzügyminiszter, az OHB elnöke, majd kormányzóelnök, 17, 19, 20, 110, 248, 274, 295, 315, 319, 320, 336, 341, 343, 344, 347, 355, 373, 375, 381, 384, 388, 389, 391, 404, 405, 408, 409, 429-432, 467, 472, 504, 505, 512
- Koszorús Lajos, 311
- Kosztura Mihály, 197, 199
- Kótaj (Kereszt-út, Keresztút), 67, 180, 187, 192, 446, 499, 506, 507, 515
- Kotzka János, 363
- Kovács Ferenc, 69, 255, 474
- Kovács György, 322, 332
- Kovács György, id., 322
- Kovács (Kováts) István, id., 436, 437
- Kovács József, 412, 413

Kovács Károly, 412, 413
Kovács Lajos, 475
Kovács Zsigmond, 388, 389
Kováts Ferenc, 102, 254, 332, 474
Kováts Györgyné (Györgynő), 152
Kováts István, 152, 247, 435, 437
Kováts István, id. *Lásd* Kovács (Kováts)
István, id.
Kováts János, 333, 444
Kováts Márton, 161
Kozics András, 322
Kozma István, 211
Kőhalmi (Steinhüfel, Steinkeifel) József, 123,
181
Kömmerling János, id., 390
Kömmerling János, ifj., 390
Kőrös. *Lásd* Nagykőrös
Körtvélyesi Bálint, 25, 61
Körtvélyfáy Péter, 183-185, 322
Kötél István, 427
Kővárvidék, 241, 269, 320
Kövér László, 187
Közép-Szolnok vármegye, 239, 242, 319, 320
Közlőny, hivatalos lap, 104, 110, 136, 160,
175, 214, 267, 274, 316, 354, 397, 398,
424, 426, 467, 469, 504, 511
Közmunka- 's Közlekedésügyi Ministerium.
Lásd Közmunka- és Közlekedésügyi
Minisztérium
Közmunka- és Közlekedésügyi Minisztérium,
70, 71, 394, 474, 475
Krajnyák János, 257
Kralovánszky András, főbíró, nemzetőr
őrnagy, 23, 25, 84, 179, 187, 290, 322,
463, 475, 482
Kralovánszky Frigyes, 11, 219, 220
Kralovánszky László, 219, 220
Kraszna vármegye, 242, 319, 320
Krasznyai Gábor, 55
Krauz Herczku, 271
Krauz Sámuel, 271
Kremsier, 345
Kresoviczki Pál, 333
Kubinyi Ignác, szolgabíró, 52, 81, 134, 187,
192, 194, 217, 294, 299, 381, 441, 476, 483
Kubinyi József, 141
Kuki János, K., 363, 372
Kuki Mihály, 363
Kulcsár Péter, 321
Kulmer János, 468
Kulmer József, 468
Kun János, 257
Kunmadaras *Lásd* Madaras

Kurta János, 332
Kutyabagos *Lásd* Bagos

L

L. Petri. *Lásd* Lövvöpetri
Labbantz Gábor, 247
Labbantz István, 364
Labbantz Pál, 364
Ladány. *Lásd* Őrladány. *Lásd* Püspökladány.
Lásd Tiszaladány
Ladányi Lajos, 495
Ladányi rét. *Lásd* Nagykálló:Ladányi-rét
Ladányi Sándor, 217
Láhner György, honvéd tábormok, 441
Lajzos János, 332
Lakatos András, 332
Lakatos Ferenc, 364
Landerer és Heckenast Könyvnyomda, 50
Laskai Péter, 291, 292
Laskay Bálint, 25
Laskod, 58, 119, 180, 188, 193, 290, 447, 488
László Alajos, szolgabíró, 120, 121, 187,
191-193, 207, 217, 265, 336, 337, 353,
354, 378
László György, 247
László István, id., 437
László János, 247
Lázár János, 288
Lázár József, 247
Lazaretum. *Lásd* Szabolcs Vármegyei Kórház
Leányvár. *Lásd* Révleányvár
Legia Nadviszlanszka (Nadwászlanszka),
lengyel lovasság, 293
Legoza Gy. Bálint, 322
Legoza János, K., 322
Legoza Mihály, D., 322
Leiter (Leitner) Péter, 23, 25, 36
Lemberger, orvos, 187
Lengyel András, 399
Lengyel Andrásné, 399
Lengyel János, 399
Lengyel Miklós, rk. főesperes, Szvmkb. tag,
23, 36, 80, 101, 168, 179, 262, 275, 342,
343, 375, 429
Lengyelország, 225, 292, 293, 346
Lenkey János, honvéd tábormok, 105, 114,
115, 117
Leszkay Ferenc, Szvmkb. tag, 53, 75, 76, 88,
205, 206
Léta. *Lásd* Kisléta
Lévai Mihályné, Varga Zsuzsanna, K., 416-
418, 421, 424
Levelek, 58, 119, 180, 187, 192, 446

Lévi András, 68
 Ligetaljai járás. *Lásd* Nyírbátori járás
 Lind Farkas, 373
 Liptay Károly, 128, 130
 Litke. *Lásd* Fényeslitke
 Lois Károly, 364
 Lónya, Bereg vm., 136, 152, 487
 Nagylónya, 136, 487
 Lónyay Gábor, 29
 Lónyay Menyhért, Bereg vm.-i országgyűlési
 képviselő, államtitkár, 321
 Lórántháza (Lóránd-háza), 119, 180, 188,
 193, 446
 Losontzi István, 362, 369
 Lök. *Lásd* Tiszalök
 Lőrincz Ágoston, 450
 Lövei Antal, 187
 Lövei Sándor, 471, 472
 Lövvő, 56, 180, 187, 192, 446
 Lövöpetri (L. Petri, Lövvő Petri), 56, 145,
 146, 180, 187, 192, 446
 Lövöpetri-i Közbirtokosság, 145, 146
 Ludmán Sámuel, 78
 Lugos, 58, 119, 180, 188, 193, 332, 446, 467
 Lukáts István, 502
 Lukáts Mihály, 494, 495
 Lumtzer Mihály, 499
 Lutza Mihály, 247
 Lúza György, 183, 184, 322
 Luzsénszky Pál, báró, képviselő,
 kormánybiztos, 497

M

M. Kir. Helytartótanács. *Lásd* Magyar Királyi
 Helytartótanács
 M. Pócs, M. Póts. *Lásd* Máriapócs
 M. Vásárhely. *Lásd* Marosvásárhely
 Maczkó András, 332
 Mada, 26, 58, 80, 139, 163, 166, 185, 271,
 275, 289
 Kismada (K. Mada, Kis Mada), 119, 180,
 187, 192, 248, 446
 Nagymada (N. Mada), 88, 119, 180, 187,
 192, 248, 271, 446
 Madácsi László, 197-199
 Madaras, Jászkun kerület, 503
 Madarász László, országgyűlési képviselő, az
 OHB tagja, 29, 337, 338, 377, 438
 Magy, 58, 119, 180, 187, 192, 446
 Magyar Géza, orvos, 186
 Magyar Királyi Helytartótanács, 11, 14, 17,
 22, 39, 50, 51, 82, 84, 86, 90, 150, 171,
 466, 509

Magyar Királyi Sóhivatal
 Debrecen, 60, 101, 102, 161, 166, 169
 Sóház
 Tiszaújlak, 335
 Vásárosnamény, 335
 Magyar Királyi Tábla, 52, 118
 Magyar Királyi Udvari Kancellária, 50, 466,
 509
 Magyar Ministerium. *Lásd* Kormány:magyar
 Magyar Nemzeti Múzeum, 35
 Magyar Tudós Társaság, 46
 Magyari Sándor, 257
 Magyarláros, Belső-Szolnok vm., 240
 Magyarország, 11-23, 27-31, 33-35, 38, 42,
 44-46, 49, 51-53, 58, 60, 62-66, 69-72,
 75-78, 85, 87-91, 94, 96-98, 100-103, 105,
 106, 109-111, 113-117, 124, 130-133, 138,
 140, 141, 148, 149, 152, 155, 157-161, 163-
 165, 167-174, 176-178, 181, 182, 184-186,
 190, 191, 194-196, 200, 207, 208, 210-212,
 214, 216, 218-222, 224-226, 228, 230, 232,
 233, 235, 238-242, 244, 246, 248, 251, 254,
 255, 260-262, 264, 268, 270, 271, 273, 274,
 276-281, 284, 288, 290, 292-297, 302, 305,
 307, 309-311, 315, 317-323, 325, 327, 328,
 330-332, 336, 342-347, 351, 352, 354-358,
 360, 380, 381, 386, 390, 392, 396-398, 411,
 412, 415, 417, 422, 425, 429-437, 440, 441,
 445, 452, 454, 457-459, 467, 469, 471, 480,
 483-486, 488, 490, 491, 500, 504-507, 509,
 515-517
 Felső-, 295, 323, 325, 327, 328, 340, 342,
 356, 357, 376, 385, 411, 412, 458, 497,
 513
 Részek, 430
 Májerszky Lajos, 514
 Major György, 322
 Major Miklós, 406
 Major Pál, 406
 Majorházi Lajos, 188
 Makrancz, 87
 Mandel Ábrahám, 282
 Mandel Izsák, 281, 282, 308
 Mándok, 56, 105, 127, 180, 187, 192, 446
 Mándy Ignác, honvéd ezredes, 502
 Mányik József, 35
 Máramaros (Mármaros) vármegye, 114-117,
 130, 143, 220-225, 230, 239, 260, 270,
 276, 281, 282, 289, 290, 297, 317, 324,
 325, 335
 Máramaros Vármegyei Képviselő
 Bizottmány. *Lásd* Máramaros Vármegyei
 Központi Bizottmány

- Máramaros Vármegyei Központi Bizottmány, 115, 116, 221, 223, 224, 229, 325
- Máramarossziget (Sziget, Szigeth), 114-117, 220-225, 239, 240, 289, 290, 325, 335
- Marczius Tizenötödike, hírlap, 87
- Mária Pócs. *Lásd* Máriapócs
- Mária Terézia, magyar királynő, 390, 395, 509
- Marianpol, Galícia, 114, 115
- Máriapócs (M. Póts, M-Pócs, Mária Pócs, Pócs), 58, 73, 80, 92, 93, 119, 128, 131, 180, 187, 192, 197-199, 332, 446
- Máriássy János, honvéd ezredes, 219
- Márki Frigyes, 187
- Markos Alajos, 50
- Markos László, szolgabíró, 52, 175, 191
- Márkovics József, 322
- Markovits Ábrahám, 294
- Marku Mihály, 332
- Márky Frigyes, 88
- Máramaros vármegye. *Lásd* Máramaros vármegye
- Marosvásárhely, Marosszék, 241
- Marozsán László, 322
- Marsalkó Károly, 298
- Márta András, 427
- Mártonfalva (Márton-fálva), 119, 180, 187, 192, 332, 446
- Máta. *Lásd* Hortobágy, puszta:Máta
- Mató András, 35
- Matskási Pál, 238
- Mátyás András (Endre), törvényszéki jegyző, 25, 88, 187, 362, 364, 369, 370-372
- Matyaszóczy Menyhért, 322
- Matyi János, 322
- Maurer Károly, 219, 220, 299
- Meczner Lőmeg, 159
- Meczner Vilmos, 102
- Medgyessy Károly, 311, 312
- Medve János, 398, 399
- Megyer. *Lásd* Vasmegyer
- Megyesi Gábor, 79
- Melczer Andor, báró, 208, 250
- Mendek János, 35
- Menyhért István, 247
- Menyhért János, 55
- Mericzay István, 29
- Meskó Pál, főorvos, 11, 187
- Mester István, 188
- Mészáros Dániel, 460
- Mészáros György, 164
- Mészáros János, 247, 513
- Mészáros Károly, 215
- Mészáros Lázár, honvéd altábornagy, hadügyminiszter, 94, 100, 107, 110, 111, 154, 340, 378, 382, 384, 388, 415, 426, 513
- Metternich-Winneburg, Klemens Lothar, von, herceg, 65
- Mezei István, 257
- Mezei Sámuel, 332
- Mező Péter, 400
- Mezőladány. *Lásd* Őrladány. *Lásd* Őrmező
- Mezőssy Menyhért, 447, 450
- Micsu János, 332
- Mihálik Gábor, 289
- Mihálka László, 221, 223, 224
- Mihály Gábor, 239-241
- Mihály János, 257
- Mihálydi, 119, 180, 187, 192, 287, 288, 332, 353, 446, 480, 481
- Kisgút (Kis Gút), 479
- Nagygút (Nagy Gút), 479
- Mihályi Gábor, 220, 221, 224, 225
- Mikecz (Miketz) János, 25, 55, 80, 187, 322
- Mikecz (Miketz) Károly, 187, 440
- Mikecz (Miketz) Pál, szolgabíró, 52, 91, 92, 128, 129, 187, 192, 206, 235, 245-247, 393, 415, 436, 438, 484
- Mikecz Tamás, 55, 79, 88
- Mikes, gróf, 240
- Miketz János. *Lásd* Mikecz János
- Miketz Károly. *Lásd* Mikecz Károly
- Miketz Pál. *Lásd* Mikecz Pál
- Ministerelnökség, Ministeri Tanács, Ministertanács. *Lásd* Kormány:magyar
- Miniszteri Országos Ideiglenes Bizottmány, 48, 49
- Minorita rend, 169, 170
- Miskolc (Miskolcz, Miskoltz), Borsod vm., 160, 338, 339, 412, 471, 503
- Miskolczy Károly, 71
- Miskoltz. *Lásd* Miskolc
- Miskoltzy László, 187
- Misku Mihály, 423
- Mittelman Ferenc, 243
- Mogyorós, 56, 180, 187, 192, 446
- Mogyorósi János, 437
- Mojszén, Máramaros vm., 221, 223
- Moldván Gábor, 25, 322
- Molnár Ábrahám, 202
- Molnár Ágoston, kormánybiztos, 26, 84, 88, 122, 179, 187, 328, 348, 349, 373, 466, 467, 477, 479, 514
- Molnár András, 188, 399
- Molnár Gergely, 84, 186, 268, 275
- Molnár György, 11, 53, 58, 122, 156, 188, 427

Molnár István, K., 321
Molnár János, 332, 437, 510
Molnár Károly, 503
Molnárné, K., 399
Monostor-hegy. *Lásd* Ószőny:Monostor-
hegy, Komárom vm.
Mosy János, 502
Mudrány János, 25, 187
Munkács, Bereg vm., 224-226, 231
Munkások Újsága, 235
Muraközi Sámuel, 80
Müller János, 332

N

N. Báka. *Lásd* Báka:Nagybáka
N. Falu. *Lásd* Nagyfalu
N. Halász. *Lásd* Nagyhalász
N. Kálló. *Lásd* Nagykálló
N. Károly. *Lásd* Nagykaroly
N. Mada. *Lásd* Mada:Nagymada
N. Várad. *Lásd* Nagyvárad
N. Varsány. *Lásd* Nagyvarsány
Nábráczy Antal, 53, 55, 195, 245
Nádas, Pozsony vm., 318
Nádházi János, 513
Nádosi Lajos, 219, 220
Nádossy (Nádossi) Sándor, honvéd ezredes, az
Országos Nemzetőrségi Haditanács elnöke,
249, 251, 273, 280, 281, 295, 296
Nádudvar, 23-26, 61, 69, 70, 79, 85, 119,
125, 156, 163, 180, 186, 192, 195, 244,
245, 275, 332-334, 378, 382, 403-405,
433, 446, 451, 452, 477, 481, 482, 490,
492, 496, 499, 500, 515
Nádudvari járás, 24, 25, 69, 79, 88, 107, 118,
119, 121, 156, 202, 224, 245, 260, 266,
285, 316, 321, 403, 451, 465, 481, 482,
498, 504, 514
1. szakasz, 25, 90, 119, 192, 489
2. szakasz, 25, 90, 119, 192, 254
3. szakasz, 25, 90, 119, 175, 192, 353
4. szakasz, 25, 90, 119, 192
Nádudvari választókerület, 53-55
Nagy Báka. *Lásd* Báka:Nagybáka
Nagy Balázs, 25
Nagy Bánya. *Lásd* Nagybánya
Nagy Dániel, 188
Nagy Ferenc, 513. *Lásd még* Dankó (Nagy)
Ferenc
Nagy Gáspár, 444
Nagy Gút. *Lásd* Mihálydi:Nagygút
Nagy György, 197-199, 203, 437
Nagy Imre, 252

Nagy István, 53, 79, 88, 261, 377, 479, 493, 494
Nagy Ivány. *Lásd* Nagyiván
Nagy János, 256, 437
Nagy Jánosné Handa Katalin, 364
Nagy József, 183, 184, 256, 327, 328, 363,
392, 468. *Lásd még* Gönczi (Nagy) József
Nagy József, H., 68
Nagy József, ifj., 256
Nagy Kálló. *Lásd* Nagykálló
Nagy Károly, 391, 424.
Nagy Károly, település. *Lásd* Nagykaroly
Nagy Lajos, 39, 40, 43, 404
Nagy Mihály, 188, 332, 409, 450
Nagy Mihályné, 409
Nagy Péter, 23, 53, 188, 288
Nagy Sándor, 481
Nagy Szent Vazul rend. *Lásd* Bazilita rend
Nagy Varsány. *Lásd* Nagyvarsány
Nagybáka. *Lásd* Báka:Nagybáka
Nagybánya (Nagy Bánya), Szatmár vm., 220,
221, 241, 242, 260, 262, 269, 284, 285,
289, 296, 322, 323
Nagybecskerek. *Lásd*
Becskerek:Nagybecskerek
Nagydebrek, Belső-Szolnok vm., 240
Nagyfalu (N. Falu), 66, 180, 187, 192, 332, 446
Nagyföldes. *Lásd* Földes
Nagygút. *Lásd* Mihálydi:Nagygút
Nagyhajú Mihály, 80
Nagyhalász (Halász, N. Halász), 180, 187,
192, 332, 393, 446, 499
Nagyiván (Nagy Ivány), Heves és Külső-
Solnok vm., 503
Nagykálló (Kálló, N. Kálló, Nagy Kálló), 12,
16, 18-27, 29, 31-34, 36-39, 42-44, 46-50,
52-54, 57-62, 66, 69-74, 76-115, 117-128,
132-150, 152-159, 161, 163, 164, 166-181,
185, 186, 188-197, 200, 202-221, 224-239,
242-245, 247-257, 259, 260, 262, 263, 265-
272, 274-315, 317, 319-330, 332-337,
339-341, 343, 344, 348-354, 356-358, 360,
362, 366-368, 372-379, 381-387, 389,
391-400, 402-404, 406, 408-413, 415-417,
420, 424-429, 431-435, 438-447, 450-452,
456-479, 482-485, 487-489, 491-499, 503,
506, 508, 510, 513, 514
Harangod, 67
Ladányi rét, 67
Nagykállói Hadfogadó Hivatal. *Lásd*
Szabolcs Vármegyei Hadfogadó Hivatal
Nagykállói választókerület, 53, 54, 57
Nagykaroly (N. Károly, Nagy Károly),
Szatmár vm., 196, 221, 267, 403

Nagykőrös (Kőrös), Pest-Pilis-Solt vm., 346
 Nagylónya. *Lásd* Lónya:Nagylónya
 Nagymada. *Lásd* Mada:Nagymada
 Nagymihály, Zemplén vm., 231
 Nagyszalonta. *Lásd* Szalonta
 Nagy-szik. *Lásd* Szovát:Veres-szik (Nagy-szik)
 Nagyvárad (N. Várad), Bihar vm., 71, 72, 112,
 305, 341, 378, 384, 429, 433, 441, 504
 Nagyvarsány (N. Varsány, Nagy Varsány),
 56, 180, 187, 192, 441, 446
 Napkor, 24, 112, 113, 180, 187, 189, 192,
 322, 332, 352, 427, 428, 446, 499
 Násafalusi, 53
 Naszód, Naszód kerület, 220-224
 Nazianzi Szent Gergely. *Lásd* Gergely, Szent
 Nedbal, Frigyes Ignác, honvéd alezredes, 502
 Németh Mihály, 90
 Németh Sándor, 332
 Némethi Ignác, 332
 Némethy János, 243, 489-491
 Némethy József, 23, 80, 102, 158, 159, 160,
 254, 381, 476, 507
 Nemzetgyűlés. *Lásd* Országgyűlés
 Nemzetőri Törvényszék, Kisvárd, 183-185
 Nép Barát, hírlap. *Lásd* Népbarát, hírlap
 Nép Barátja, hírlap, 236, 320
 Népbarát, hírlap, 236, 320
 Niczki László özvegye, Horváth Terézia, 354
 Nógrád vármegye, 503
 Nonits András, 258
 Novák György, 449, 450
 Novák Imre, 215, 256
 Novák Zemencsik András, 257
 Nozdrovitzky György, 187
 Ny. Adony. *Lásd* Nyíradony
 Ny. Bakta. *Lásd* Nyírbakta
 Ny. Báthor, Ny. Bátor. *Lásd* Nyírbátor
 Ny. Egyháza. *Lásd* Nyíregyháza
 Nyárádi György, 288
 Nyáry Pál, alispán, országgyűlési képviselő,
 az OHB tagja, 11, 273, 409, 413
 Nyéky Mihály, 82
 Nyerges Péter, 79
 Nyikon János, 321
 Nyír Bátor. *Lásd* Nyírbátor
 Nyír Béltek. *Lásd* Nyírbéltek
 Nyír Egyháza. *Lásd* Nyíregyháza
 Nyírábrány. *Lásd* Ábrány
 Nyíracsád. *Lásd* Acsád
 Nyíradony (Adony, Ny. Adony), 25, 70, 107,
 119, 180, 187, 192, 333, 336, 353, 446
 Nyírbakta (Bakta, Ny. Bakta), 58, 96, 99,
 119, 180, 188, 193, 446, 498
 Nyírbátor (Báthor, Bátor, Ny. Báthor, Ny. Bá-
 tor, Nyír Bátor, Nyírbáthor), 24, 26, 48, 49,
 57, 58, 81, 106, 119, 125, 169, 170, 180,
 187, 192, 260, 261, 275, 276, 279, 280-287,
 289-292, 295, 296, 298-300, 304, 306, 307,
 311, 332, 341, 349, 394, 412, 413, 444,
 446, 467, 477, 503
 Nyírbátori (Báthori, Bátor, Ligetaljai) járás,
 24, 25, 80, 88, 90, 118, 119, 202, 260,
 265, 285, 334, 335, 465, 467, 498, 514
 1. szakasz, 25, 119, 192, 394
 2. szakasz, 26, 119, 192
 3. szakasz, 26, 119, 192
 4. szakasz, 26, 39, 40, 119, 193
 Nyírbátori választókerület, 53, 55, 57, 58
 Nyírbéltek (Béltek, Nyír Béltek), 108, 119,
 131, 180, 188, 193, 332, 446
 Nyírbogát. *Lásd* Bogát
 Nyírbogdány. *Lásd* Bogdány
 Nyíregyháza (Ny. Egyháza, Nyír Egyháza),
 11, 23, 24, 26, 35, 37, 38, 47, 48, 50, 66, 67,
 92-95, 113, 117, 125, 127, 137, 144, 153,
 164, 165, 175, 176, 180, 187, 192, 210,
 236, 237, 257, 260, 261, 263-265, 269, 299,
 306, 312, 315, 332, 348-350, 352, 386, 397,
 403, 408, 411, 438, 439, 446, 447, 450,
 452, 463, 468, 469, 477-479, 482, 483, 495,
 498, 503, 504, 514
 Királytelek, 66, 67
 Oros. *Lásd* Oros
 Partus tava, 66
 Nyíregyháza Város Külső Tanácsa, 11, 37,
 38, 113, 144
 Nyíregyháza Városi Közbátorsági
 Bizottmány, 260, 264
 Nyíregyházi Kisdud Óvó Intézet, 47
 Nyíregyházi Újonctelep Parancsnokság, 431,
 432, 447, 450, 452, 477, 478, 493
 Nyíregyházi Városi Kórház, 47
 Nyírgelse. *Lásd* Gelse
 Nyírgyulaj. *Lásd* Gyulaj
 Nyírbrony. *Lásd* Ibrony
 Nyírbákó. *Lásd* Jákó
 Nyírkarász. *Lásd* Karász
 Nyírkércs. *Lásd* Kércs
 Nyírlövő. *Lásd* Lövő
 Nyírlugos. *Lásd* Lugos
 Nyírmada. *Lásd* Mada
 Nyírmártonfalva. *Lásd* Mártonfalva
 Nyírmihálydi. *Lásd* Mihálydi
 Nyírpazony. *Lásd* Pazony
 Nyírpilis. *Lásd* Pilis
 Nyírtelek. *Lásd* Nyíregyháza:Királytelek

Varjúlajos. *Lásd* Varjúlajos
Nyírtét. *Lásd* Téth (Tét)
Nyírtura. *Lásd* Tura
Nyírvasvári, Szatmár vm., 472
Nyíry László, 271
Nyitra vármegye, 503
Nyitrai Sámuel, 53

O

Ó Fejértó, Ófejértó. *Lásd* Ófehértó
Ó Vencsellő, Ó-Vencsellő, Óvencsellő. *Lásd*
Vencsellő:Óvencsellő
Odlivák Vince, 197, 199
Ófehértó (Fejértó, Ó Fejértó, Ófejértó), 58,
119, 180, 187, 192, 291, 292, 399, 446
Okolicsányi Ödön, 488
Oláh Antal, 57, 495, 496
Oláh Pál, 188
Olasz István, 437
Olasz Pál, 437
Olaszország, 17, 20, 21, 64
Olmütz, 430
Őn Telek. *Lásd* Óntelek
Őnachten Józsefné, báró, 181
Őnody Pál, 215
Óntelek (Őn telek, Ontelek), 56, 180, 187,
192, 446
Opre János, 332
Orgovány János, 510-512
Ormos Miklós, 219, 220
Oros, 66, 67, 128, 129, 180, 187, 192, 257,
332, 393, 446
Orosz Ágoston, 123
Orosz István, 163, 188, 488
Orosz Karolina, 102
Oroszország, 62, 65
Orsó József, 322
Országgyűlés, 11-22, 27-29, 31, 32, 34, 36, 38,
42, 44-46, 50-59, 62, 63, 66, 71, 72, 74, 75,
79, 83, 88, 91, 92, 97, 110, 121, 122, 130,
137, 144, 156, 162, 164, 165, 170, 171,
182, 185, 186, 200, 201, 227, 253, 265,
271, 272, 298, 331, 345, 379, 397, 417,
422, 445, 446, 458, 459, 463, 469, 480, 482
Alsótábla, 11, 13, 15, 29, 63, 64, 110, 185,
212, 215, 268
Erdély, 17, 21
Felsőtábla, 11, 15, 29, 185
Kerületi ülés, 13-16, 28
Ország Pál, 259
Országos Fegyvergyár, 280, 281
Országos Főhadparancsnokság, 243, 443,
444, 445, 468, 469, 471, 472

Országos Haditanács. *Lásd* Országos
Nemzetőrségi Haditanács
Országos Honvédelmi Bizottmány, 224, 225,
229, 242, 248-251, 254, 261, 267, 268,
272-278, 295-297, 304, 315-320, 326-328,
335-338, 340, 342-345, 347, 350, 354-356,
360, 361, 372-375, 378-381, 383, 384,
388-391, 408, 409, 412, 413, 415, 424,
425, 435-439, 475
Országos Nemzetőrségi Haditanács, 143,
172, 195, 210, 247, 249-251, 269, 273-
275, 280, 281, 295, 296
Országos Nemzetőrségi Tanács. *Lásd*
Országos Nemzetőrségi Haditanács
Országos Rendek. *Lásd* Országgyűlés
Őszöny
Monostor-hegy, Komárom vm., 501

Ő

Őr (Eör), 58, 119, 164, 180, 187, 192, 446
Őrladány (Eör Ladány, Eör-Mező Ladány,
Ladány, Örmezőladány), 56, 180, 187,
192, 446
Őrmező (Eör Mező, Eör-Mező, Eörmező),
56, 180, 187, 192, 446
Őrmezőladány. *Lásd* Őrladány

P

P. Dobos. *Lásd* Pusztadobos
P. Ladány. *Lásd* Püspökladány
P. Petri. *Lásd* Pócspetri
Páca, Pácza. *Lásd* Pálca
Pál Mihály, 43
Palaticz Imre, 123
Palaticz János, 80, 322
Palaticz (Palatitz) Mihály, 25, 53, 322, 460
Palaticz Sándor, 322
Palatitz Mihály, *Lásd* Palaticz (Palatitz) Mihály
Pálca (Páca, Pácza, Pálca, Páltza, Pátza), 56,
127, 180, 187, 192, 322, 446, 472, 487,
488, 514
Pálnoki József, 332
Páltza. *Lásd* Pálca
Pályi János, 73, 197-199
Pap (Papp), 56, 180, 187, 192, 398, 441, 446
Pápa, Veszprém vm., 196
Papik György, 399
Papik Mihály, 347
Papp. *Lásd* Pap
Papp Albert, 266
Papp András, 188
Papp Antal, 187

- Papp Antal, szolgabíró, 52, 107, 141, 186, 192, 206, 217, 271, 337, 338, 373, 383, 395, 429, 434, 440, 474, 492, 496
- Papp Endre, 332
- Papp Ferenc, 247
- Papp (Popovics) György, 257
- Papp László, 406
- Papp Menyhért, 288
- Papp Sámuel, 25
- Partus tava. *Lásd* Nyíregyháza: Partus tava
- Paszab, 180, 187, 192, 446
- Patak. *Lásd* Sárospatak
- Paszomentírer Móric. *Lásd* Pazamantírer (Paszomentírer) Móric
- Pataki József, 450
- Patay András, 187, 189, 236, 362
- Patay Andrásné, Dolinai Teréz, 102
- Patay György, 332
- Patay István, id., Szabolcs vm.-i alispán, országgyűlési követ, 78, 80, 83, 88, 384
- Patay István, ifj., honvéd őrnagy, később ezredes, 25, 26, 73, 80, 84, 90, 100, 101, 154, 175, 179, 190, 276, 288, 297, 309, 324
- Patay József, 66
- Pátroha, 180, 187, 189, 192, 446
- Pátza. *Lásd* Pálca
- Pazamantírer (Paszomentírer) Móric, orvos, 187, 189
- Pazony, 67, 180, 187, 192, 332, 333, 435-438, 444, 446, 499
- Pazonyi Közbirtokosság, 435, 436
- Péchy Károly, 196
- Péchy László, Szabolcs vm.-i alispán, 17, 22, 23, 30, 31, 36, 39, 53-55, 62, 72, 73, 75, 78, 80, 83, 84, 89-96, 102-104, 106-108, 118, 120-122, 136, 137, 139, 142, 143, 145, 146, 152, 154, 161, 163, 166, 169, 170, 179, 185, 186, 190, 191, 194, 203, 205, 206, 211, 216, 217, 219, 229, 230, 233, 234, 236, 237, 239, 242, 245, 247, 248, 259, 262, 266, 267, 269, 272, 275, 283, 284, 290, 312, 314, 317, 321, 327, 328, 329, 334, 339, 340, 344, 347, 354, 357, 374, 378, 379, 385, 386, 392, 394, 399, 403, 404, 407, 408, 411, 413, 415, 424, 427-429, 431, 441, 445, 446, 449-452, 455, 460, 466, 468, 478, 479, 483, 492, 494, 495, 497, 498, 511, 512
- Péczely János, 321
- Péczely Pál, 53, 55, 187, 321
- Pecsár András, 391
- Pekár János, 412, 413
- Pelestsák János, 321
- Penészlek, Szatmár vm., 332, 333
- Péntek Benjámín, 513
- Péntek Sámuel, 405
- Pénzügyi Ministerium. *Lásd* Pénzügyminisztérium
- Pénzügyminisztérium, 14, 60, 61, 83, 86, 89, 138, 176, 177, 200, 201, 205, 208, 267, 329, 332, 334, 335, 354, 381, 441, 443, 444, 454, 456-458, 460, 466-468, 479-481, 515
- Perczel Mór, honvéd tábornok, országgyűlési képviselő, 505
- Perecsen (Peretsen), Kraszna vm., 300
- Perényi Zsigmond, 268
- Peretsen. *Lásd* Perecsen
- Pest, 11, 17, 22, 27-29, 32, 35, 48, 90, 106, 108, 111, 133, 137, 142, 156, 164, 167, 204, 208, 209, 214, 216, 219, 268, 273, 274, 298, 306, 317, 336, 338, 344, 363, 366, 368, 371, 372, 465. *Lásd még* Budapest
- Pest-Pilis-Solt (Pest) vármegye, 13, 15-17, 19, 20, 295, 411, 503
- Pest Vármegyei Rendre Ügyelő Bizottmány, 50
- Pete Gábor, H. *Lásd* Pethe (Pete) Gábor, H.
- Péter János, 257
- Pétery Mátyás, 414
- Pethe (Pete) Gábor, H., 23, 36, 187, 189, 362
- Pethő Jánosné, Tóth Erzsébet, 421
- Pethő Zsigmond, 460
- Petneháza (Petne-háza), 119, 162, 163, 180, 188, 193, 332, 447
- Petneházi Antal, 123
- Pető Sámuel, 25
- Petőfi Sándor, költő, 11
- Petri. *Lásd* Pócspetri
- Petró Ferenc, 188
- Petró Péter, 188
- Petró Samu, 188
- Petró Samu, ifj., 188
- Pétsi Sándor, 363
- Prügy. *Lásd* Prügy
- Piatoli major, 224
- Pilis (Pillis), 58, 119, 180, 187, 192, 446
- Pillár János, 363
- Pillis. *Lásd* Pilis
- Piricse (Piritse), 58, 119, 180, 187, 192, 446
- Plevák Endre, 332
- Pócs. *Lásd* Máriapócs
- Pócsik Jánosné, Tamás Zsuzsanna, 421
- Pócspetri (P. Petri, Petri, Pótspetri), 48, 58, 119, 164, 180, 181, 187, 192, 446, 499
- Podmaniczky Frigyes, báró, 29
- Poeltenberg Ernő, honvéd tábornok, 501
- Poják János, 123
- Polák, orvos, 188

Polgár, 38, 44, 53, 81, 160, 161, 180, 187,
189, 192, 242, 272-274, 306, 321, 332,
377, 446, 498, 503, 508-510

Polgár Mezővárosi Olvasókör, 160

Polonkai János, 312

Pondelicsek Adalbert (Béla), 139, 228, 232, 233

Poór Pál, 257, 258

Popovics Görgy. *Lásd* Papp (Popovics) György

Popovits Mihály, 73, 197-199

Porkoláb Dávid, 363

Porkoláb Demeter, 363

Porkoláb Gábor, S., 363

Porkoláb György, ifj., 363

Porkoláb Ignác, 363

Porkoláb Imre, G., 364

Porkoláb István, 366, 370-372

Porkoláb István, B., 363, 366, 371

Porkoláb János, G., 363

Porkoláb János, H., 363

Porkoláb József, 363

Porkoláb Károly, 363, 366, 372

Porkoláb Mihály, 364

Porkoláb Miklós, 363

Porkoláb Sámuel, 363

Poroszország, 62

Posony. *Lásd* Pozsony

Posony János, főorvos, 187, 251, 268

Pótspetri. *Lásd* Pócspetri

Pózner Antal, 400

Pózner Erzsébet, 400

Pozsony (Posony), 12, 15, 16, 20, 24, 27, 28,
31, 45, 318

Pozsony vármegye, 492

Pöstyényi Gáspár, 81

Premontrei rend, 390

Protheaud József, 503

Prügy (Phrügy), 180, 187, 192, 446

Pulszky Ferenc, képviselő, államtitkár,
kormánybiztos, 48

Pulszky Sándor, honvéd ezredes, 445, 468, 472

Pusszer, 207

Pusztadobos (P. Dobos), 119, 180, 187, 192,
332, 446

Püspök Ladány. *Lásd* Püspökladány

Püspökladány (Ladány, P. Ladány, Püspök
Ladány), 50, 61, 68, 69, 118, 119, 125,
180, 186, 192, 193, 332, 403-405, 446,
451, 472, 473, 513

Püspökladányi céh, 193

Püspökladányi Uradalom, 50

R

R. Újfejtört. *Lásd* Újfehértó

Raad. *Lásd* Rád

Rácz Ferenc, 321

Rácz Lajos, 404, 405

Rácz Mihály, 450

Ráczfejtört. *Lásd* Újfehértó

Rád, 180, 187, 192, 393, 446

Radány Kálmán, 502

Rádi Pál, 256

Rakamaz, 25, 66, 67, 180, 187, 192, 236,
270, 275, 306-309, 311, 315, 322, 332,
338-341, 348, 349, 426-428, 433, 446-
450, 477, 503, 509

Rákosy (Cancrinyi) Mihály, 113, 153

Rakovszky Sámuel, honvéd ezredes, 90, 100,
501, 502

Ramocsaháza (Ramocsa Háza, Ramotsaháza),
39, 40, 58, 119, 180, 188, 193, 447, 499

Rásó György, 61, 245

Rásó Lajos, főszolgabíró, 50, 52, 61, 69, 70,
82, 118, 121, 156, 186, 192, 193, 195,
200, 243, 245, 377, 378, 382, 385, 389,
394, 403-405, 433, 435, 451, 473, 477,
481, 482, 489-492

Rátz István, 363, 371, 372

Rehó György, 447

Remenyik István, 257

Répásy János, 53, 55, 73, 79, 80, 152-154,
187, 268, 439, 453, 454

Répásy Mihály, honvéd tábormok, 105, 351,
352, 376, 377, 469, 471

Répásy Sámuel, 79

Rétközberencs. *Lásd* Berencs

Révész Mihály, 428

Révleányvár (Leányvár), Zemplén vm., 302, 498

Rhónaszék. *Lásd* Rónaszék

Ribnice, Ribnicze. *Lásd* Felsőremete

Risko József. *Lásd* Huszthy (-Risko) József

Rohod, 58, 119, 180, 188, 193, 271, 447

Róka Gábor, 332

Róma, 64, 116

Roma András, 437

Rónaszék, Máramaros vm., 335

Rontó Halász János. *Lásd* Halász János, Rontó

Rothbach Lipót, 322

Róthman Mózes, 406

Rottenbiller Leopold, 11, 35

Rutkay Ferenc, 26, 53, 73, 88, 101, 102, 121,
122, 444, 453, 472, 483

Ruttkay István, 29

S

- S. A. Újhely. *Lásd* Sátoraljaújhely
- S. Patak. *Lásd* Sárospatak
- Saáp. *Lásd* Sáp
- Safranz Ferenc, 381
- Sáfrány Péter, 369-371
- Sái Lébi, 247
- Sain Sára. *Lásd* Tóth Sándorné, Sain Sára
- Sajó, 503
- Sajósárvár, Doboka vm., 240
- Salamon Elek, 502
- Saller Ferenc, 183, 184
- Saller János, 107
- Sándor András, 484
- Sándor Mihály, 403-406
- Sántha (Sánta) István, 25, 80, 183, 184, 322
- Sáp (Saáp), 23, 90, 119, 156, 180, 187, 192, 200, 201, 446, 477, 507
- Sápi Gábor, 388
- Sarkadi Lajos, 332
- Sárkány (Boban) János, 73, 197, 199
- Sárközy György, 25, 496
- Sáros vármegye, 295, 306, 315, 411, 412
- Sárospatak (Patak), Zemplén vm., 329, 340
- Sárvár. *Lásd* Sajósárvár
- Sárvásár, Kolozs vm., 441, 442
- Sátoraljaújhely (S. A. Újhely, Saújhely, Újhely), Zemplén vm., 230, 231, 235, 236, 302, 307, 340
- Schenowitz Frigyes, 497, 498
- Schirger Pál, 232, 233
- Schlik, Franz, gróf, cs. kir. altábornagy, 295, 302, 311, 340
- Schmid János, 322
- Schmidegg János (József), gróf, 502
- Schmiedt, kereskedő, 317
- Schönwald Zsigmond, orvos, 188, 281, 282
- Sebők István, 188
- Sehinka József, 332
- Semjén, Semjény. *Lásd* Kállósemjén
- Sényő, 180, 187, 192, 446
- Seres Márton, 364, 366
- Seres Sándor, 364
- Setrev hegység, 221-223
- Sicherman, Sichermann Ignác. *Lásd* Zucherman Ignác
- Sigér Gábor, id., 322
- Siket János, id., 322
- Sillye Gábor, ügyvéd, országgyűlési képviselő, kormánybiztos, 242, 273, 274, 504, 505, 515
- Simon János, 427
- Sípos András, 88
- Sípos Ferenc, 256
- Smankó János, 322
- Smerts János, 494, 495
- Soldos Péter, 347
- Soltész Mihály, 332
- Sombory Imre. *Lásd* Zsombory Imre
- Somlyódy István, 25, 53
- Somlyódy János, 321
- Somlyódy József, 321
- Somlyódy Lajos, 423
- Somogy vármegye, 29, 503
- Somogyi Imre, 25, 88, 186, 252-254, 266, 385
- Somogyi János, 322
- Somogyi Márton, 35
- Somossi Albert, 100
- Somossy (Somosy) Ignác, országgyűlési képviselő, Szvmkb. és Szabolcs vm.-i honvédelmi bizottmányi tag, 23, 25, 52, 57, 58, 117, 262, 265, 275
- Sopron vármegye, 503
- Sós András, 406
- Spiller Vilmos, 502
- Staffenberger István, 11
- Stefán Gábor, ifj., 290, 291
- Steinberger Ignác, 491, 492
- Steinhüfel, Steinkeifel József. *Lásd* Köhalmi (Steinhüfel, Steinkeifel) József
- Strimba (Sztrimba), Belső-Szolnok vm., 415
- Strohband, orvos, 187
- Sturm Alajos, 215
- Subecz László, 197, 199
- Sugatag, Máramaros vm., 335
- Suller István, 55
- Sulyán Ádám, 84, 410, 411
- Sulyán Dániel, 410, 411
- Sulyán János, 410, 411
- Sulyán Pál, 410, 411
- Sulyok Dániel, Szabolcs vm.-i levéltárnok, 23, 89, 101, 103, 168, 228, 328, 393, 394, 452-456
- Sulyok István, 86, 145, 187, 217
- Sulyok Mihály, 288
- Surány, Bereg vm., 294
- Suták Ádám, 35
- Svékus Pál, 247
- Sz. Gy. Ábrány, Sz. György Ábrány. *Lásd* Ábrány:Szentgyörgyábrány
- Sz. Márton. *Lásd* Szentmárton
- Sz. Mihály. *Lásd* Szentmihály
- Szabó Ádám, 44, 81
- Szabó Albert, szolgabíró, 53, 73, 187, 192, 200, 248, 282, 284, 290, 384
- Szabó András, 247
- Szabó Ferenc, 247, 257, 258, 437

- Szabó György, 494
 Szabó Imre, államtitkár, 329, 493, 499-501
 Szabó István, 69, 247, 450, 513
 Szabó István, ifj., 437
 Szabó István, N., 437
 Szabó János, 322, 428
 Szabó János, L., 364
 Szabó József, 288, 332, 427
 Szabó József, K., 322
 Szabó Károly, 247
 Szabó László, 55, 247, 322
 Szabó Menyhért, 25, 52, 322
 Szabó Mihály, 437, 444, 464
 Szabó Pál, 513
 Szabó Román, 169, 170
 Szabolch vármegye. *Lásd* Szabolcs vármegye
 Szabolcs (Szabolts) község, 180, 187, 192, 332, 446
 Szabolcs (Szabolch, Szabolts, Zabolch, Zabolcs, Zabolts) vármegye, 11, 12, 17-22, 24, 26, 27, 29-38, 44, 46, 48-51, 55, 57-62, 64, 66, 67, 69-78, 81-83, 85-88, 90-115, 117-129, 131-134, 136-164, 166-182, 189-221, 224-239, 242-245, 247-255, 258-261, 263-269, 272-286, 289, 290, 292-303, 305-314, 316, 317, 319-332, 334-358, 360-362, 364, 365, 367, 368, 370-373, 375-381, 383-388, 390-397, 399, 400, 402, 403, 406, 408-415, 417-420, 423-435, 438-483, 485-488, 490, 491, 493-495, 497-499, 501, 503-517
 Szabolcs Vármegye Dadai Járásának Községi Bírói Számadásait Vizsgáló Dadai Törvényszék, 79, 80
 Szabolcs Vármegye Dadai Járásának Községi Bírói Számadásait Vizsgáló Kemecei Törvényszék, 79, 80
 Szabolcs Vármegye Kisvárdai Járásának Községi Bírói Számadásait Vizsgáló Fényeslitkei Törvényszék, 80
 Szabolcs Vármegye Kisvárdai Járásának Községi Bírói Számadásait Vizsgáló Kisvárdai Törvényszék, 80
 Szabolcs Vármegye Nádudvari Járásának Községi Bírói Számadásait Vizsgáló Nádudvari Törvényszék, 79, 80
 Szabolcs Vármegye Nádudvari Járásának Községi Bírói Számadásait Vizsgáló Nagykállói Törvényszék, 80
 Szabolcs Vármegye Nyírbátori Járásának Községi Bírói Számadásait Vizsgáló Madai Törvényszék, 80
 Szabolcs Vármegye Nyírbátori Járásának Községi Bírói Számadásait Vizsgáló Máriapócsi Törvényszék, 80
 Szabolcs vármegyei 1. nemzetőrszázalaj, 236, 237, 297, 299
 Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrszázalaj, 175, 281-289, 291, 292, 295-297, 299, 300, 304, 306-311, 329, 330
 Szabolcs vármegyei 3. nemzetőrszázalaj, 174, 297
 Szabolcs Vármegyei Alispáni Hivatal, 22, 44, 52, 71, 93-95, 105, 111, 112, 146, 169, 174, 217, 228, 239, 265, 269, 311, 316, 339, 354, 393, 424, 428, 432, 439, 451-453, 458, 460, 462, 464, 466, 467, 477, 492, 515
 Szabolcs Vármegyei Alispáni Törvényszék, 78, 145, 184, 447
 Szabolcs Vármegyei Állandó Bizottmány, Állandó Képviseleti Bizottmány, Állandó Választmány. *Lásd* Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány
 Szabolcs Vármegyei Archivum. *Lásd* Szabolcs Vármegyei Levéltár
 Szabolcs Vármegyei Árvatörvényszék, 79, 464
 Szabolcs Vármegyei Csödtörvényszék, 464
 Szabolcs Vármegyei Fenyítőtörvényszék, 404, 406, 451, 464, 493, 494, 496
 Szabolcs Vármegyei Hadfogadó Hivatal, 251, 432, 447, 452
 Szabolcs Vármegyei Hadipénztár, 121, 166, 169, 190, 269, 285, 350, 358, 443, 444, 453, 455, 456, 458, 461, 466, 467, 481, 483, 513
 Szabolcs Vármegyei Haditörvényszék, 404
 Szabolcs Vármegyei Házipénztár, 31, 79, 84, 86, 108, 146, 154, 167, 169, 176, 179, 190, 205, 217, 218, 227, 260, 263, 358-360, 374, 379, 439, 440, 453-456, 458, 461, 462, 481
 Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Bizottmány, 260-262, 265, 267, 268, 270, 275-289, 291-293, 295-299, 301, 302, 304-311, 313, 324, 340-344, 348-353, 356, 362, 374, 376, 377, 399, 402, 403, 416
 Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Segedelem-pénztár, 90, 138, 169, 190, 228, 284, 452-457, 460
 Szabolcs Vármegyei Igazgató Bizottmány, Igazgató Választmány. *Lásd* Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány
 Szabolcs Vármegyei Jegyzői Hivatal, 32, 55, 60, 137, 171, 203, 217, 234, 330, 438, 456, 460, 464, 482

- Szabolcs Vármegyei Képviselő Bizottmány.
Lásd Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány
- Szabolcs Vármegyei Kórház, 167
- Szabolcs Vármegyei Kormányzó Bizottmány.
Lásd Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány
- Szabolcs Vármegyei Követutasítást Készítő Választmány, 12, 16-22
- Szabolcs Vármegyei Középponti Választmány. *Lásd Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány*
- Szabolcs Vármegyei Közgyűlés, 11, 12, 15-17, 19-22, 28, 31-35, 37, 39, 45, 46, 49-51, 62-66, 74, 96, 97, 137, 162
- Szabolcs Vármegyei Közgyűlési Bizottmány.
Lásd Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány
- Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány, 18, 22-26, 31, 36-40, 42-44, 48-55, 61, 66, 68, 74-81, 83-88, 92, 93, 95, 96, 98-100, 105-107, 111-114, 117, 119-122, 124, 125, 128-135, 140, 141, 146-149, 155-163, 165-170, 172-177, 179, 181, 185, 188-192, 194, 196, 200, 201, 203-205, 212, 215-218, 220, 225, 227-229, 231, 232, 234, 235, 237-239, 242, 244, 245, 248, 252-255, 260-264, 268, 269, 271, 272, 275, 276, 279, 280, 292, 301, 316, 323-328, 332, 334, 335, 342, 343, 351, 352, 358, 359, 365-368, 374, 380, 386, 390, 393, 396-398, 411, 416-418, 420, 429, 431, 435, 436, 439, 444, 445, 457-461, 467, 475, 477, 478, 481, 484, 485, 487, 488, 504, 505, 512-514
- Szabolcs Vármegyei Központi Választmány, 51, 53-55, 58, 74, 75, 109. *Lásd még Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány*
- Szabolcs Vármegyei Levéltár, 31, 41, 134, 374, 432, 435, 438, 475, 509
- Szabolcs vármegyei lovas csapatok, 276, 277, 299, 326-329, 332, 385, 408, 411, 451-456, 471, 493, 494
- Szabolcs vármegyei önkéntes nemzetőrzászlóalj, 324. *Lásd még* 48. honvédszászlóalj
- Szabolcs Vármegyei Polgári Törvényszék, 150, 464, 490
- Szabolcs Vármegyei Rögtonítelő Bíróság.
Lásd Szabolcs Vármegyei Vésztörvényszék
- Szabolcs Vármegyei Salétromfőzető Hivatal, 157
- Szabolcs Vármegyei Számvevőszék, 169, 206, 329, 408, 452-456, 459, 463, 464, 466
- Szabolcs Vármegyei Törvényszék, 39, 51, 61, 79, 84, 146, 170, 171, 197-199, 203, 259, 278, 300, 339, 362, 364, 369, 370-372, 418, 463, 464, 467, 509
- Szabolcs Vármegyei Vésztörvényszék, 85, 245, 434
- Szabolcsbáka. *Lásd* Báka
- Szabolcsveresmart. *Lásd* Veresmart
- Szabolcs. *Lásd* Szabolcs
- Szacsal, Máramaros vm., 222, 223, 290
- Szafurka Gergely, 332
- Szakátsy (Szakácsi) Mihály, 25, 493
- Szakkári György, 61
- Szakoly, 119, 175, 180, 187, 192, 228, 229, 332, 353, 446, 472
- Szalai Imre, 426, 427
- Szalmad, 119, 180, 188, 193, 446
- Szalóka, 56, 136, 180, 187, 192, 302, 419, 446, 499
- Szalonta, Bihar vm., 273
- Szamosújvár, Belső-Szolnok vm., 264
- Szapáry Etelka grófnő. *Lásd* Andrássy Károly gróf özvegye, Szapáry Etelka grófnő
- Szaplonczai Imre, 223, 224
- Száráz Imre, 364
- Száráz János, R., 363
- Száráz Mihály, 363
- Szarvas József, 256
- Szathmári György, 25, 79
- Szathmáry József. *Lásd* Szathmáry (Szathmáry) József
- Szatmár. *Lásd* Szatmárnémeti
- Szatmár Németi. *Lásd* Szatmárnémeti
- Szatmár vármegye, 29, 140, 141, 143, 195, 196, 216, 217, 241, 260, 263, 265, 275, 279, 284, 319, 320, 333, 503
- Szatmárnémeti, 69, 71, 260, 262, 263, 275, 279, 280, 296, 313
- Szatmárnémeti Szabad Királyi Város Levéltára, 313
- Szatmárnémeti Városi Honvédelmi Bizottmány. *Lásd* Szatmárvidéki Honvédelmi Bizottmány
- Szatmárvidéki Honvédelmi Bizottmány, 262, 279, 280, 284, 285, 304, 313
- Szathmáry (Szathmáry) József, 203, 204
- Széchenyi István, gróf, MTA alapítója, országgyűlési képviselő, miniszter, 69, 70
- Szeged, 159, 162, 164, 166-168, 182, 201, 229, 461, 491, 506-508, 510, 513
- Szegedi János, 412, 413

- Szegedy István, szolgabíró, 39, 44, 53, 163, 188, 193, 354, 488
- Szegedy Pál, 460
- Szegegyháza. *Lásd* Újfehértó:Szegegyháza
- Székely, 25, 180, 187, 189, 192, 256, 338, 339, 427, 428, 446
- Székely József, 211, 452
- Székely Rozália, 152
- Székelyföld, 503
- Szelistye, Máramaros vm., 223
- Szemere Bertalan, belügyminiszter, az OHB tagja, miniszterelnök, 48, 72, 92, 96-99, 103, 109, 146, 147, 155, 165, 171, 196, 201, 295, 323-325, 327, 328, 340-343, 356, 357, 376, 385, 408, 411, 412, 431, 465, 471, 513
- Szemere Pál, honvéd őrnagy, 143, 147, 164, 172, 173, 202
- Szénfy Gusztáv, ügyvéd, 11
- Szent Ágota. *Lásd* Szentágota
- Szent György Ábrány. *Lásd* Ábrány:Szentgyörgyábrány
- Szent Márton, Szent-Márton. *Lásd* Szentmárton
- Szent Mihály. *Lásd* Szentmihály
- Szentágota (Szent Ágota), 503
- Szentgyörgyábrány. *Lásd* Ábrány:Szentgyörgyábrány
- Szentimrey Károly, 187
- Szentiványi Károly, 29
- Szentmarjay Gyula, 471, 472
- Szentmarjay István, 322
- Szentmarjay (Szentmariay) Károly, 25, 52, 88, 90, 322
- Szentmárton (Sz. Márton, Szent Márton, Szent-Márton), 56, 180, 187, 192, 446
- Szentmihály (Sz. Mihály, Szent Mihály, Szent-Mihály), 55, 67, 171, 180, 187, 192, 213, 331, 332, 338, 339, 446, 503
- Arany-kert, 67
- Szentmiklósi András, 400
- Szenyesi István, 25, 78, 84, 88, 202, 292, 322, 496
- Szepes vármegye, 295, 411, 412, 503
- Szepesi Márton, 495
- Szepessy Júlia bárónő. *Lásd* Kállay Ignácné, Szepessy Júlia bárónő
- Szepsy (Szepesy) István, szolgabíró, 52, 187, 192, 270, 392, 434, 447, 448, 450, 476
- Szeremley György, 322
- Szesztay József, 25, 80, 88, 322
- Szetzlák József, 332
- Sziget, Szigeth. *Lásd* Máramarossziget
- Szikora János, 332
- Szikszay György, 25, 55, 79, 80
- Szikszó, Abaúj vm., 338, 503
- Szilágy Somlyó. *Lásd* Szilágysomlyó
- Szilágyi Bálint, 451
- Szilágyi Bálint, L., 404, 405
- Szilágyi György, 322
- Szilágyi István, 256
- Szilágyi János, ref. lelkész, Szvmkb. tag, 23, 25, 53, 57, 179, 247, 322
- Szilágyság, 280
- Szilágysomlyó (Szilágy Somlyó), Kraszna vm., 296, 303
- Szilcz Ferenc, 188, 260
- Szilcz István, 26, 53, 58, 80, 187, 460
- Szilcz Lajos, főszolgabíró, ügyvéd, 41, 52, 106, 187, 192, 200, 347, 373, 394, 412, 413, 429, 467, 476
- Sziltz Alajos, 288
- Szinay Ferenc, 112, 113
- Szinay József, 88
- Szini Pál, 142
- Szini Sámuel, 142
- Szintay János, 226, 317
- Sziráki Mihály, 332
- Szivák Demeter, 79
- Szokoni János, 257
- Szlatina, Máramaros vm., 335
- Szlavónia, 430
- Szloboda Károly, 449
- Szoboszlai József, 391, 482
- Szoboszlai Károly, 141
- Szoboszlai József, 186
- Szobrác, Ung vm., 139
- Szolnok, Heves és Külső-Szolnok vm., 69, 70, 111, 196, 208, 209, 372, 373
- Szombathelyi Antal, 141
- Szombathy János, tanár, író, 137
- Szombathy Pál, 23, 166
- Szombati Ferenc, 499, 500
- Szombati Pál, R., 202
- Szombati Sándor, 500
- Szomjassy József, id., orvos, 187
- Szomjasy József, 322
- Szondi István, 247
- Szondy László, 25, 80, 101
- Szondy Mihály, 80
- Szovát (Szováth), 25, 90, 119, 180, 186, 192, 242, 243, 377, 413, 414, 446, 482, 489-492, 499
- Veres-szik (Nagy-szik), 489, 490
- Szováti Lajos, 255
- Szögyény Gábor, 128, 130

Szögyényi Emil, 123
 Szöllösi János, 347
 Szőlős, Heves és Külső-Szolnok vm., 503
 Sztáray család, gróf, 232
 Sztáray Eleonóra grófnő. *Lásd* Desseffy
 Józsefné, gróf, Sztáray Eleonóra grófnő
 Sztarek, orvos, 187
 Sztrimba. *Lásd* Strimbu (Sztrimba)
 Sztruhár Károly, 514
 Szunyogh Amália. *Lásd* Szunyogh
 (Szunyogh) Rudolfné, Szunyogh Amália
 Szunyogh Mihály, 88, 186
 Szunyogh Sándor, 100
 Szunyogh Dániel, 496
 Szunyogh (Szunyogh) Ferenc, szolgabíró,
 121, 186, 192, 197, 203, 244, 255, 426, 496
 Szunyogh Lajos, 25, 53, 462
 Szunyogh (Szunyogh) Rudolf, országgyűlési
 képviselő, másodalispán, 25, 55, 57, 73,
 75, 76, 78, 80, 84-86, 95, 99, 102, 106,
 117, 120, 121, 322, 324, 399
 Szunyogh (Szunyogh) Rudolfné, Szunyogh
 Amália, 102
 Szuromi Ferenc, 68
 Szűts Gábor, 363
 Szűts György, 322, 363, 372
 Szűts István, 363

T

T. Búd. *Lásd* Tiszabúd
 T. Dob. *Lásd* Tiszadob
 T. Eszlár. *Lásd* Tiszaeszlár
 T. Füred. *Lásd* Tiszafüred
 T. Kenéz. *Lásd* Taktakenéz
 T. Ladány. *Lásd* Tiszaladány
 T. Lök. *Lásd* Tiszalök
 T. T., nyíregyházi lakos, 35
 Takács Benjámin, 223
 Takács Gyula, 502
 Takáts Péter, 332
 Takáts, orvos, 187
 Taktakenéz (Kenéz, T. Kenéz), 161, 162,
 180, 187, 192, 446
 Talyigás János, 450
 Tállya, Zemplén vm., 329
 Tamancsik Józsefné, 378
 Tamás András, 437
 Tamás Zsuzsanna. *Lásd* Pócsik Jánosné,
 Tamás Zsuzsanna
 Táncsics Mihály, író, lapszerkesztő, politikus,
 országgyűlési képviselő, 235, 236, 320
 Tar András, 447
 Tar Mihály. *Lásd* Thar (Tar) Mihály

Tarczai Dániel, 423
 Tardos, 180, 187, 192, 446
 Tárkány, Zemplén vm., 302
 Tarsoly Bálint, 450
 Tarsoly János, 450
 Tarts István, 437
 Tass (Tas, Thas, Thass), 180, 187, 189, 192,
 322, 332, 426-428, 446
 Tatár Antal, 49, 73, 200, 404, 406
 Tatár István, 416-419, 421, 422, 424
 Tatár János, 288
 Tatár Tamás, 121, 186, 203, 406
 Tatay Lajos, 80, 88, 145, 187, 322
 Tatos István, 322
 Técsy Sámuel, 240
 Tedej, 509
 Téglás, 119, 180, 186, 192, 265, 314, 316,
 317, 322, 332, 337-341, 420, 446
 Teleki József, gróf, történész, főispán, erdélyi
 főkormányzó, 46
 Teleki Sándor, 262
 Teltsi kapitány, 221, 222
 Temesköz, 430
 Temesvár, 29
 Tenger mellék, 430
 Teremi Imre, 247
 Teremi István, 247
 Teremy Pál, 247
 Terényi Ernő, 219, 220
 Tét. *Lásd* Téth (Tét)
 Tetétlen, 61, 82, 119, 180, 187, 192, 444,
 446, 499
 Téth (Tét), 135, 180, 187, 189, 192, 257,
 258, 270, 427, 428, 446, 499
 Thar (Tar) Mihály, 444
 Thas, Thass. *Lásd* Tass
 Thass. *Lásd* Tass
 Thury György, 377
 Thuzsér. *Lásd* Tuzsér
 Timár (Timár), 180, 187, 192, 446, 448
 Timpák István, 427
 Tisza, 136, 225, 239, 302, 307, 311, 330, 346,
 377, 405, 497, 498, 504, 505, 515, 516
 Tisza János, 197-199
 Tisza Őrs. *Lásd* Tiszaörs
 Tisza Újlak. *Lásd* Tiszaújlak
 Tiszaágtelek. *Lásd* Ágtelek
 Tiszabercel. *Lásd* Bercel
 Tiszabездéd. *Lásd* Bezdéd
 Tiszabúd (Búd, T. Búd), 67, 180, 187, 192,
 332, 446, 499, 503, 509
 Arany-kert, 67
 Tiszacsege. *Lásd* Csege

- Tiszadada. *Lásd* Dada
Tiszadob (Dob, T. Dob), 25, 180, 187, 189, 192, 254, 256, 332, 362, 364-371, 446, 499
Tiszaeszlár (Eszlár, T. Eszlár), 67, 180, 187, 192, 215, 332, 446, 476, 499
Tiszafüred (Füred, T. Füred), Heves és Külső-Szolnok vm., 404, 405, 468, 503, 515, 517
Tiszaigar. *Lásd* Igar
Tiszakanyár. *Lásd* Kanyár
Tiszaladány (Ladány, T. Ladány), 180, 187, 192, 446
Tiszalök (Lök, T. Lök), 23, 25, 67, 180, 187-189, 192, 213-215, 407, 446, 452, 499
Tiszalöki választókerület, 53, 55
Tiszamogyorós. *Lásd* Mogyorós
Tiszán inneni kerület, 196, 209
Tiszanagyfalu. *Lásd* Nagyfalu
Tiszáninneni Református Egyházkerület, 46
Tiszántúl, 505, 515
Tiszántúli kerület, 196
Tiszántúli Mozgó Önkéntes Nemzeti Őrsereg, 219
Tiszántúli Református Egyházkerület, 39, 104
Tiszaörs (Tisza Őrs, Őrs), Heves és Külső-Szolnok vm., 503
Tiszarád. *Lásd* Rád
Tiszaszabályozási Társulat, 254, 316
Tiszaszentmárton. *Lásd* Szentmárton
Tiszaszőlős. *Lásd* Szőlős
Tiszatarodos. *Lásd* Tardos
Tiszaújlak (Tisza Újlak), Ugocsa vm., 334, 335
Tiszavasvári. *Lásd* Szentmihály. *Lásd* Tiszabud
Tokaj, Zemplén vm., 111, 302, 307, 340, 342, 343, 348, 448, 497, 498, 503, 515
Tokár György, 197, 199
Toldi András, 363
Tolnay József, 25
Topa István, 201
Tóperczer Károly Pál, 502
Torna vármegye, 29, 295, 411, 412, 503
Tornyospálca. *Lásd* Pálca
Tót István, 437
Tót Mihály, 391
Tóth Ambrus, 363, 366, 368, 372
Tóth Bálint, 322
Tóth Benjámin, 364
Tóth Erzsébet. *Lásd* Pethő Jánosné, Tóth Erzsébet
Tóth Ferenc, 242, 322, 428, 429
Tóth Ferenc, A., 322
Tóth Gábor, 267, 363
Tóth Gáspár, 11
Tóth György, 152, 170, 405, 406, 450
Tóth János, 188, 332, 447, 450, 471, 472
Tóth József, 23, 25, 79, 157, 267, 314, 447
Tóth József, ifj., 364
Tóth Károly, 364
Tóth Károly, orvos, 174, 187
Tóth László, 187, 236, 237, 247, 339, 363, 448
Tóth László, B., 363
Tóth Lőrinc, 29
Tóth Mihály, 197, 199, 405, 406, 414
Tóth Pál, 257, 363
Tóth Péter, juhász, 311, 312
Tóth Péter, lelkész, 25
Tóth Sándor, 413, 414
Tóth Sándor, V., 404, 405
Tóth Sándorné, Sain Sára, 414
Tőke János, 69
Török Bálint, gróf, a Hadügyminisztérium osztályvezetője, 243, 314
Török Miklós, 53
Török Sámuel (Samu), nemesek hadnagya, Szvmkb. tag, 23, 201
Törökszentmiklós, Heves és Külső-Szolnok vm., 351, 352
Törzsök László, 290
Trebilinszky Antal, 471, 472
Tregjár Pál, 11
Trencsén vármegye, 318, 503
Tuka Mihály, 322
Tura, 67, 180, 187, 192, 393, 446
Turcsányi Alajos, 197, 199
Túri Péter, 87
Túrkeve (Túr-Keve), Jászkun kerület, 433
Túrvizi János, 332
Tuzsér (Thuzsér), 56, 180, 187, 192, 321, 427, 428, 446

U

- Ugocsa vármegye, 143
Új Fejértó. *Lásd* Újfehértó
Új Város. *Lásd* Balmazújváros
Új Vencsellő, Új-Vencsellő, Újvencsellő.
Lásd Vencsellő:Újvencsellő
Újcsanános. *Lásd* Csalános
Újfalussy (Újfalusi) József, 25, 57, 187, 283, 287, 288, 304
Újfehértó (Fehértó, Fejértó, R. Fejértó, Ráczfejértó, Új Fejértó, Új-Fejértó), 23, 25, 119, 125, 141, 180, 186, 192, 203, 204, 244, 259, 301, 322, 332, 349, 373, 395, 399, 428, 429, 434, 446, 477, 478, 482, 491, 492, 495, 496, 499.
Szegegyháza, 399
Újfehértói Közbirtokosság, 434

Új-Fejértó, Újfejértó. *Lásd* Újfehértó
 Újhely. *Lásd* Sátoraljaújhely
 Újhelyi Kálmán, 123
 Újlaki István, 26
 Újlaky (Újlaki) Bertalan, 73, 187, 202, 289, 292
 Újlaky Tamás, 188
 Újszabó József, 450
 Újváros. *Lásd* Balmazújváros
 Új-Vencsellő. *Lásd* Vencsellő:Újvencsellő
 Ulmer József, 468
 Ung vármegye, 119, 130, 139-141, 177, 178,
 225, 231, 232, 275, 276, 411, 412, 424
 Ung Vármegyei Központi Bizottmány, 232
 Ungerlajda, orvos, 186
 Ungvár (Ungvár), 233, 276, 301, 302, 317,
 424, 475
 Uray István, 362
 Uray Tamás, 25, 53, 81, 120, 362, 367, 493
 Urban, Karl, alezredes, 220-223, 225, 238,
 240, 260, 262, 280, 442
 Úriszék, 39, 51, 78, 79, 509
 Uzonyi József, 321
 Uzsoki-hágó, 276

V

V. Megyer. *Lásd* Vasmegyer
 V. Namény. *Lásd* Vásárosnamény
 Vác (Vác), Pest-Pilis-Solt vm., 196
 Váci (Váci) káptalan, 29
 Vad Ignác, 57, 322
 Vágó József, őrmester, majd hadnagy, 90,
 166, 475, 495
 Vaja, 58, 73, 119, 180, 187, 192, 394, 395,
 444, 446
 Vajas István, 437
 Vajda Gábor, 502
 Vajdaság, 430
 Válenzki Ferenc, 322
 Valent Sámuel, 35
 Valkó János, 25
 Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium, 474,
 476
 Vámos Ferenc, 363
 Vámospércs, Hajdúkertület, 254, 255
 Fileppusza (Fülöppusza), 254, 255
 Vandrák, orvos, 187
 Ványi Mihályné, özvegy, 388
 Ványi Sándor, 387-389
 Váradolaszi, Bihar vm., 111
 Várady Gábor, 290
 Várda. *Lásd* Kisvárda
 Várdi Péter, 53
 Varga Bálint, 69

Varga Ferenc, 364, 368
 Varga Imre, 373
 Varga János, 258, 391
 Varga Mihály, K. özvegye, Balogh
 Zsuzsanna, 416, 417, 420, 421, 423
 Varga Péter, 391
 Varga Zsuzsanna, K.. *Lásd* Lévai Mihályné,
 Varga Zsuzsanna, K.
 Vargha István, 322
 Vári Ferenc, 41
 Varjúlapos (Varjú Laposa), 66
 Várpalánka, Bereg vm., 225
 Vas Gereben, író, publicista, 236, 320
 Vas István, 332, 437
 Vas János, 391, 437
 Vas Mihály, 391
 Vas vármegye, 91, 503
 Vásárosnamény (Vásáros Namény), Bereg
 vm., 334, 335, 424, 438, 439
 Vasmegyer (Megyer, V. Megyer), 180, 187,
 192, 393, 446
 Vass Tamás, 270
 Vasvári. *Lásd* Nyírvasvári
 Vasváry Pál, forradalmár, filozófus,
 történész, 11
 Vatay József, 396, 397
 Vay Ábrahám, százados, 123
 Vay Ábrahám, gróf, 36, 163, 207
 Vay Dániel, nemzetőr százados, 282, 285,
 286, 298, 336, 337
 Vay Dániel, gróf, 53, 55, 207, 432
 Vay Dienes, 26, 55, 57, 58, 83, 84, 187
 Vay Ferenc, nemzetőr őrnagy, 100, 329
 Vay Géza, 26, 88
 Vay Gyula, 25, 52, 55, 207
 Vay Imre, 25, 52
 Vay István, 26, 123
 Vay József, 90, 100
 Vay Miklós, báró, 67, 229, 242, 246, 247
 Vay, gróf, 110
 Vazul, Szent, 199
 Vécey Miklós, báró, 287
 Veér, őrnagy, 300, 301
 Végh György, 364
 Vékey József, 25, 80, 88, 101, 102, 106, 156,
 157, 181, 187, 255
 Vékey Károly, 134, 135
 Véli Mihály, orvos, 188
 Velitskei Illés, 73, 197-199
 Vencsellő (Ventsellő), 25, 187
 Övencsellő (Ó Vencsellő, Ó-Vencsellő),
 180, 192, 446

Újvencsellő (Új Vencsellő, Új-Vencsellő,
180, 192, 446
Vereckei-szoros, 317
Veres Gergely, 321
Veres Mihály, 197, 199
Veresmart (Veres-Marth, Veresmarth,
Vörösmart, Vörösmarth), 56, 132, 180,
187, 192, 302, 446
Veres-szik. *Lásd* Szovát: Veres-szik (Nagy-szik)
Vermes Ignác, 502
Veszprém, 209
Vezernyitzky Károly, 440
Vida József, 247
Vidliczkay János, 23, 324
Vidliczkay József, 11, 25, 36
Victorisz Antal, 176
Víg Sámuelné, Domokos Zsuzsanna, 470
Villám Gyula, 349
Vincze Ferenc, 152
Virágos Márton, 53, 88, 186
Viss (Vis), 180, 187, 192, 446
Vitalyos Ferenc, 188
Vityi Imre, 288
Vörösmart, Vörösmarth. *Lásd* Veresmart
Vukovics Sebő, igazságügyi miniszter, ország-
gyűlési képviselő, kormánybiztos, 159, 162,
166, 182, 201, 470, 491, 506-508, 510

W

Wallmoden Gimborn (Walmoden Geimborn),
gróf, 337
Wass Tamás, 25
Wéber Ferenc, 219, 220
Weinberger Ignác, 491, 492
Weinberger, orvos, 188
Weis Sámuel, 306
Weishaus Ferenc, 248
Weishaus Mózes, 248
Wékei József. *Lásd* Vékey József
Weltmann Dávid, 102
Wesselényi Miklós, politikai író, az MTA
tagja, alispán, 239
Windisch-Graetz, Alfréd, herceg, cs. kir.
tábornagy, 431
Wittich Mihály, 106, 145, 260, 291, 292, 299
Wysocki, Józef, honvéd tábornok, 497

Z

Zabolch, Zabolcs, Zabolts vármegye. *Lásd*
Szabolcs vármegye
Záhony, Ung vm., 119, 136, 302, 424, 475, 498
Zakány Gábor, 363
Zakány István, 363, 372
Zakor Ferenc, 247
Zala vármegye, 29
Zalay József, 68
Zalkod, 90, 180, 187, 192, 446
Zámbor István, 444
Zaránd vármegye, 319, 320
Zatureczki Antal, 79
Zelemér, 165
Zemencsik András. *Lásd* Novák Zemencsik
András
Zemlényi János, 80, 322
Zemplén vármegye, 29, 140, 141, 159, 230,
231, 235, 236, 254, 275, 295, 348, 349,
411, 412, 424, 497
Zemplén Vármegyei Központi Bizottmány,
230, 231, 236, 307
Zemplén Vármegyei Választmány. *Lásd*
Zemplén Vármegyei Központi Bizottmány
Zicherman Farkas, 333
Zicherman Ignác. *Lásd* Zucherman Ignác
Zichy Ferenc, gróf, 82
Zóbel Imre. *Lásd* Czóbel (Zóbel) Imre
Zoltán Ferenc, 25, 53, 55, 88, 187, 189
Zoltán János, 23, 36, 411
Zoltán Károly, 25, 90
Zoltán Mihály, 23, 25, 36, 52-54, 57, 69, 78,
81, 84-86, 95, 122, 179, 187, 205, 206,
261, 316, 324, 362, 454, 456
Zoltán Miklós, 25
Zoltán Tamás, 53
Zólyom vármegye, 29, 503
Zomborszky János, 35
Zöldág János, 152
Zucherman (Sicherman, Sichermann,
Zicherman) Ignác, 283, 286-288, 310
Zsámbokréty János, honvéd őrmagy, 450,
452, 477, 478
Zsoldos János, 25, 52, 53, 187
Zsólyom György, 68
Zsombory (Sombory) Imre, 34, 35, 46
Zsurk, 56, 180, 187, 192, 302, 332, 446

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	5
Források 1848. III. – 1849. VII.	9
<i>Nyolc nyíregyházi lakos kéri a március 15-ei budapesti események megünneplését, városuk díszkivilágítását és községi képviselőket a vármegyei közgyűlésben</i>	11
1. Nyíregyháza, 1848. március 20.	11
<i>Szabolcs vármegye országgyűlési követeinek 1848. március 6-áról és 15-éről kelt jelentései, továbbá a Követutasítást Készítő Állandó Választmány véleménye ezek tárgyában</i>	12
2/a. Nagykálló, 1848. március 21.	12
2/b. Pozsony, 1848. március 6.	12
2/c. Pozsony, 1848. március 15.	15
2/d. Nagykálló, 1848. március 20.	16
<i>Szabolcs vármegye felírása a magyar királyhoz, az 1848. március 15-i országgyűlési határozatok jóváhagyásáért</i>	18
3/a. Nagykálló, 1848. március 21.	18
3/b. Nagykálló, 1848. március 21.	18
<i>Szabolcs vármegye Kossuth Lajoshoz, országgyűlési működése elismeréséről, a nemzeti bizalom és közmegbecsülés kiérdemléséről</i>	19
4/a. Nagykálló, 1848. március 21.	19
4/b. Nagykálló, 1848. március 21.	20
<i>Szabolcs vármegye felírása a királyhoz a magyar katonaság külföldről való hazahozataláért, illetve az idegen alakulatok eltávolításáért</i>	20
5/a. Nagykálló, 1848. március 21.	20
5/b. Nagykálló, 1848. március 21.	21
<i>Szabolcs vármegyei követutasítás Magyarország és Erdély egyesülésének, illetve az erdélyi országgyűlés összehívásának támogatása ügyében</i>	21
6. Nagykálló, 1848. március 21.	21

<i>A szabolcsi országgyűlési követek utasítása jelentéseik gyakoribb küldésére</i>	22
7. Nagykálló, 1848. március 21.	22
<i>A Helytartótanáctól hivatalosan is értesül Szabolcs vármegye a pesti eseményekről, melyre megalakítja a Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmányt</i>	22
8/a. Nagykálló, 1848. március 21.	22
8/b. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. március 21.].....	23
<i>A forradalom országos eseményeinek ismertetése, és a Szabolcs vármegyei nemzetőrséget szervező küldöttségek kinevezése</i>	24
9. Nagykálló, 1848. március 25.	24
<i>István nádor teljhatalommal való felruházásának, a független felelős magyar kormány megalakításának és az új törvényeknek közhírrététele, szabolcsi követjelentés, Bónis Sámuel a Pesten járt küldöttség tagja, az alispán fölszólítása a megye polgáraihoz</i>	27
10/a. Nagykálló, 1848. március 27.	27
10/b. Pozsony, 1848. március 19.	28
10/c. Keltezés nélkül [1848. március 15.]	29
10/d. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. március 20. után]	29
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség szervezése, a közrend biztosítása és a törvényhozás eredményeinek ismertetése</i>	31
11/a. Nagykálló, 1848. március 27.	31
11/b. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. március 25.].....	31
<i>Szabolcs vármegye állásfoglalása a sajtótörvény-javaslat elégtelenségéről</i>	32
12/a. Nagykálló, 1848. március 27.	32
12/b. Nagykálló, 1848. március 27.	32
<i>Szabolcs vármegye üdvözlése gróf Batthyány Lajoshoz, miniszterelnökké való kinevezése alkalmából</i>	33
13/a. Nagykálló, 1848. március 27.	33
13/b. Nagykálló, 1848. március 27.	33
<i>Zsombory Imrének, Szabolcs vármegye főispáni helytartójának lemondása</i>	34
14. Nagykálló, 1848. március 27.	34
<i>A Pesten felállítandó március 15-ei emlékműre adakozó nyíregyházi lakosok</i>	35
15. Keltezés nélkül [1848. március 28. után]	35
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség szervezése</i>	36
16. Nagykálló, 1848. március 29.	36
<i>A Dadai járás 1. szakaszába kirendelt Elek Mihály nemzetőrséget szervező küldöttségi elnöknek Bónis Barnabással való helyettesítése</i>	37
17. Nagykálló, 1848. március 30.	37
<i>A Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány jegyzőkönyvének bemutatása a Közgyűlésnek</i>	37
18. Nagykálló, 1848. április 3.	37
<i>Nyíregyháza tiltakozik a mozgó nemzetőrség ingyen beszállásolása ellen</i>	37
19. Nagykálló, 1848. április 3.	37
<i>Az országgyűlési törvények lelkészek általi ismertetése</i>	38
20. Nagykálló, 1848. április 9.	38

<i>A közbiztonság felügyeletének a szolgabírók kötelességévé tétele</i>	38
21. Nagykálló, 1848. április 9.	38
<i>Polgár mezőváros közbiztonságának fokozott felügyelete</i>	38
22. Nagykálló, 1848. április 9.	38
<i>Nagy Lajos ibronyi református lelkész lázítási ügye</i>	39
23/a. Nagykálló, 1848. április 10.	39
23/b. Ramocsaháza, 1848. április 7.	39
23/c. Keltezés nélkül [Ibrony, 1848. április 9. előtt]	41
23/d. Nagykálló, 1848. április 9.	42
23/e. Nagykálló, 1848. április 10.	43
<i>Az új törvények fogadtatása, ellenszenv a nemzetőrségi szolgálattal szemben, a rendfenntartáshoz katonaság kérése</i>	44
24. Nagykálló, 1848. április 10.	44
<i>Szabolcs vármegye országgyűlési követeinek jelentése</i>	44
25/a. Nagykálló, 1848. április 10.	44
25/b. Pozsony, 1848. április 3.	45
<i>A Szabolcs Vármegyei Közgyűlés felkérése az adminisztrátori rendszer előtti főispánhoz, gróf Teleki Józsefhez korábbi hivatalának elfoglalása iránt</i>	46
26/a. Nagykálló, 1848. április 10.	46
26/b. Nagykálló, 1848. április 10.	46
<i>A szolgabírók felszólítása az úrbéri panaszok gyors elintézésére</i>	47
27. Nagykálló, 1848. április 10.	47
<i>Haczell Márton adománya Nyíregyháza város részére</i>	47
28. Nyíregyháza, 1848. április 10.	47
<i>A megyében állomásozó lovas katonaság gyorsabb mozgósíthatása miatt, Nyíregyházán való összpontosítása</i>	48
29/a. Nagykálló, 1848. április 14.	48
29/b. Pest, 1848. április 5.	48
<i>A Szabolcs vármegyei lőportár helyének kijelölése</i>	49
30. Nagykálló, 1848. április 14.	49
<i>Fried Jakab nagykállói kereskedő kérelme a mozgó őrseregből az állandóba való áthelyezése iránt</i>	49
31. Nagykálló, 1848. április 17.	49
<i>Püspökladány részére adott vásártartási szabadalom</i>	50
32. Nagykálló, 1848. április 17-18.	50
<i>Markos Alajos jelentkezése a 43. honvédszászlóaljba</i>	50
33. Nyíregyháza, 1848. április 19.	50
<i>Az új törvények ismertetése, a nemzetőrök összeírása, az országgyűlési választások</i>	50
34/a. Nagykálló, 1848. április 28.	50
34/b. Nagykálló, 1848. április 28.	52
34/c. Nagykálló, 1848. május 24.	53
34/d. Nagykálló, 1848. június 5.	54
34/e. Kisvárda, 1848. június 15.	55
34/f. Nagykálló, 1848. június 15.	57
34/g. Nyírbátor, 1848. június 15.	57

<i>Egyházi hálaünnepélyek az új törvények elfogadása és a békés átalakulás alkalmából</i>	58
35. Nagykálló, 1848. április 28.	58
<i>A nemzetőrséggel szemben ellenszenvvel viseltető települések ideiglenes mentessége</i>	59
36. Nagykálló, 1848. május 3.	59
<i>A szabolcsi hadiadó befizetésének sajátos helyzete</i>	60
37/a. Nagykálló, 1848. május 3.	60
37/b. Nagykálló, 1848. május 3.	61
<i>Nádudvaron elsőfokú törvényszék felállítása</i>	61
38. Nagykálló, 1848. május 3.	61
<i>Az új összetételű (törvény által eddig is jogosítottakból és a települések képviselőiből összeült) Szabolcs Vármegyei Közgyűlés meghallgatja az országgyűlési követek jelentését az 1848-as forradalmi törvényekhez vezető eseményekről és követi megbízatásuk lejártáról</i>	62
39/a. Nagykálló, 1848. május 4.	62
39/b. Nagykálló, 1848. május 4.	62
<i>Patay József Szabolcs vármegyei főispánná való kinevezése</i>	66
40. Nagykálló, 1848. május 4.	66
<i>A Dadai járás területén lévő közutak kiigazítási munkáinak jegyzéke</i>	66
41. Oros, 1848. május 15.	66
<i>A püspökladányi nemzetőrség szervezése</i>	68
42/a. Püspökladány, 1848. május 15.	68
42/b. Püspökladány, 1848. május 15.	68
<i>A Szolnok – Debrecen – Szatmár útvonalon tervezett, Szabolcs vármegyén is áthaladó vasútvonal támogatása és kimérése</i>	69
43/a. Nagykálló, 1848. május 22.	69
43/b. Budapest, 1848. május 9.	69
43/c. Buda, 1848. május 23.	70
43/d. Buda, 1848. május 23.	71
<i>Szabolcs vármegye választókerületi térképének elkészítése</i>	72
44. Nagykálló, 1848. május 22.	72
<i>A Szabolcs vármegyei zsidók összeírása</i>	72
45. Nagykálló, 1848. május 22.	72
<i>Máriapócs és Vaja lakosainak vonakodása a nemzetőri összeírástól</i>	73
46. Nagykálló, 1848. május 22.	73
<i>Kisvárdai polgárainak panasza képviselőjüknek az új összetételű megyei közgyűlésbe való szabálytalan megválasztása ellen</i>	74
47/a. Nagykálló, 1848. május 22.	74
47/b. Kisvárdai, 1848. május 7.	74
<i>Szunyogh Rudolf helyettes alispánná választása miatt a Központi Bizottmány új taggal való kiegészítése</i>	76
48. Nagykálló, 1848. május 22.	76
<i>Szabolcs vármegyei küldöttség a miniszterelnöknél a nemzetőrök betanításához szükséges katonatisztek, illetve 2000 lőfegyver kieszközlésére</i>	76
49. Nagykálló, 1848. május 22.	76

<i>A Szabolcs vármegyei polgárok fegyvereinek begyűjtése</i>	76
50. Nagykálló, 1848. május 22.	76
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség betanítására nyugdíjas katonák nemzetőrökké való kinevezése</i>	77
51. Nagykálló, 1848. május 22.	77
<i>Szabolcs vármegye biztosítja a királyt feltétlen hűségéről, és kéri székhelyének Budára való áthelyezését</i>	77
52. Nagykálló, 1848. május 22.	77
<i>Nagykállónak sorozási helyül való kijelölése, és a vármegyei honvédelmi segedelem kivetése</i>	77
53. Nagykálló, 1848. május 22.	77
<i>Szunyogh Rudolf helyettes alispánná választása</i>	78
54. Nagykálló, 1848. május 22.	78
<i>Király Józsefnek a Kisvárdai járás szolgabírójává választása</i>	78
55. Nagykálló, 1848. május 22.	78
<i>Szabolcs vármegyében állandó törvényszék létrehozásának kezdeményezése</i>	79
56. Nagykálló, 1848. május 22.	79
<i>A községi bírók számadásainak vizsgálatára kinevezett törvényszékek</i>	79
57. Nagykálló, 1848. május 22.	79
<i>A volt jobbágyok árvái vagyonának kezelése</i>	80
58. Nagykálló, 1848. május 22.	80
<i>A Központi Bizottmány tanácskozásai alatti rendfenntartás</i>	80
59. Nagykálló, 1848. május 22.	80
<i>Polgár mezőváros hajdúszabadságjoga</i>	81
60. Nagykálló, 1848. május 22.	81
<i>Bíró József gyűrei szökött katona ügye</i>	81
61. Nagykálló, 1848. május 22.	81
<i>A Szabolcs vármegyében lévő 6. (Wrbna) könnyűlovasezred kiképzési gyakorlatának akadályozása</i>	81
62. Nagykálló, 1848. május 22.	81
<i>Tetétlen úrbéri tagosító perének végrehajtása</i>	82
63/a. Nagykálló, 1848. május 22.	82
63/b. Buda, 1848. január 25.	82
<i>A vármegyei honvédelmi segedelmezés mikéntjének kidolgozása</i>	83
64/a. Nagykálló, 1848. május 22.	83
64/b. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. május 22.]	83
<i>Egy vármegyei írnoki és egy jegyzői kiadói állás kérése</i>	84
65. Nagykálló, 1848. május 22.	84
<i>A hivatalos eljárások gyorsítása és az elfogatózások útjának rendszeresítése</i>	84
66. Nagykálló, 1848. május 22.	84
<i>Szabolcs Vármegyei Rögtönítélő Bíróság felállításának kérése</i>	85
67. Nagykálló, 1848. május 22.	85

<i>Nádudvaron elsőfokú bírósági hatósággal ellátott rendezett tanács felállításának kérése</i>	85
68/a. Nagykálló, 1848. május 22.	85
68/b. Keltezés nélkül [Nádudvar, 1848. május 23. előtt]	85
<i>Erdőhegyi Dániel esküdt lemondása, és helyette Sulyok István megválasztása</i>	86
69. Nagykálló, 1848. május 22.	86
<i>Szabolcs vármegye járásokénti negyedik esküdti állásának anyagi fedezete</i>	86
70. Nagykálló, 1848. május 22.	86
<i>Nagykálló polgárainak kérelme Fazekas Lászlónak a Központi Bizottmány és a nemzetőrség tagjai közül való kizárásáért</i>	86
71. Nagykálló, 1848. május 22.	86
<i>A Csegéről kinevezendő bizottmányi tag személye</i>	87
72. Nagykálló, 1848. május 22.	87
<i>Szabolcs vármegye tiltakozása a kormányt a Marcius Tizenötödike című lap részéről ért támadás ellen</i>	87
73. Nagykálló, 1848. május 22.	87
<i>A Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány kisebb jövedelmű tagjai részére, az üléseken való megjelenés költségeinek megtérítése</i>	88
74. Nagykálló, 1848. május 22.	88
<i>A haza védelmére segedelem ajánlása</i>	88
75. Nagykálló, 1848. május 22.	88
<i>A Szabolcs vármegyei újonctoborzás szervezése</i>	90
76. Nagykálló, 1848. május 22.	90
<i>A demecseri úrbéri zsellérek panasza</i>	90
77/a. Kemece, 1848. május 22.	90
77/b. Demecser, 1848. május 14.	91
<i>Az 1848-as törvények népszerű kiadásából 1000 példányt kap Szabolcs vármegye a nép közötti terjesztés végett</i>	92
78. Budapest, 1848. május 23.	92
<i>A nemzetőrségi összeírás elleni máriapócsi lázadás miatt katonaság kirendelése</i>	92
79. Nagykálló, 1848. május 25.	92
<i>Nagykállónak toborzási székhelyül való kijelölése</i>	93
80. Debrecen, 1848. május 25.	93
<i>A Nyíregyházán állomásozó katonaság segélynyújtási kötelezettsége a polgári hatóság esetleges felkérésére</i>	94
81. Budapest, 1848. május 27.	94
<i>A Nagykállóban összegyűjtött önkéntes nemzetőrök szervezése</i>	94
82. Debrecen, 1848. június 1.	94
<i>A nyíregyházi önkéntes nemzetőrség szervezése</i>	95
833. Nyíregyháza, 1848. június 4.	95
<i>Gróf Degenfeld Imre főispáni kinevezése, és annak visszautasítása</i>	95
84/a. Nagykálló, 1848. június 5.	95
84/b. Budapest, 1848. május 20.	96
84/c. Bakta, 1848. május 30.	96

84/d. Budapest, 1848. május 20.	97
84/e. Budapest, 1848. május 20.	97
84/f. Budapest, 1848. április 20.	98
<i>Gróf Degenfeld Imre főispáni kinevezése, és annak elfogadása</i>	98
85/a. Nagykálló, 1848. június 5.	98
85/b. Nagykálló, 1848. június 5.	99
85/c. Budapest, 1848. június 10.	99
85/d. Nagykálló, 1848. június 16.	99
<i>Az toborzás helyzete, az alacsony újoncnak a Turszky gyalogezredbe való sorozása és tiszté ajánlások</i>	100
86/a. Nagykálló, 1848. június 5.	100
86/b. Budapest, 1848. május 28.	100
<i>Patay Istvánnak és Kazinczy Lajosnak a megyei újoncozási biztos segédeiül való kinevezése</i>	101
87. Nagykálló, 1848. június 5.	101
<i>A haza felsegélyezésére összegyűlt arany- és ezüstneműk</i>	101
88/a. Nagykálló, 1848. június 5.	101
88/b. Debrecen, 1848. augusztus 8.	101
88/c. Nagykálló, 1848. szeptember 4.	102
<i>Szabolcs vármegye toborzási polgári biztosának kinevezése, illetve az újoncok élelmezése és felesketése</i>	103
89/a. Nagykálló, 1848. június 5.	103
89/b. Budapest, 1848. május 20.	103
<i>A Hunyadi Zsigmond bevonulásával megüresedett jegyzői írnoki állás betöltése</i>	104
90. Nagykálló, 1848. június 5.	104
<i>Az ellenszenvvel viseltető településeken a nemzetőri összeírás megtiltása</i>	104
91. Nagykálló, 1848. június 5.	104
<i>A dögei iskola építési helyének kijelölése</i>	104
92. Nagykálló, 1848. június 5.	104
<i>A kormány hivatalos lapjának megrendelése</i>	104
93. Nagykálló, 1848. június 5.	104
<i>A 6. (Württemberg) huszárezredtől Magyarországra szökött Lenkey János százada Szabolcs vármegyei feltartóztatásának kérése</i>	105
94. Nagykálló, 1848. június 5.	105
<i>Gróf Forgách Miklós lemondása vármegyei központi bizottmányi tagságáról, és helyének betöltése</i>	105
95/a. Nagykálló, 1848. június 5.	105
95/b. Mándok, 1848. május 28.	105
<i>Jelentés az érkenézi lakosság lázadási hajlamáról</i>	106
96. Nagykálló, 1848. június 5.	106
<i>Önkéntes jelentkezők felvétele a nyírbátori nemzetőrségbe</i>	106
97. Nagykálló, 1848. június 5.	106

<i>A miniszterelnökhöz küldött Kállay Ödön jelentése tárgyalásainak eredményéről, a királynak Magyarországra hívásáról, és a fegyverbeszerzési lehetőségekről</i>	106
98/a. Nagykálló, 1848. június 5.	106
98/b. Nagykálló, 1848. június 5.	106
<i>A nyíradonyi nemzetőrség betanításának biztosítása</i>	107
99. Nagykálló, 1848. június 5.	107
<i>Az újonctoborzásnál közreműködő Saller János orvos jutalmazása</i>	107
100. Nagykálló, 1848. június 5.	107
<i>Szabolcs vármegye kifogásolja a postahivatalok számadásainak németül vezetését, és Bécsbe küldését, illetve kéri a Nagykállóba érkező posta sűrítését</i>	108
101. Nagykálló, 1848. június 5.	108
<i>Nyírbétek lakosainak a tagosításnál szenvedett sérelme</i>	108
102. Budapest, 1848. június 6.	108
<i>Fintor Józsefnek a Központi Választmány jegyzőjévé való választása</i>	109
103. Nagykálló, 1848. június 7.	109
<i>Szabolcs vármegyei rögtönítélő bíróság felállítása</i>	109
104. Budapest, 1848. június 9.	109
<i>Szabolcs vármegye nagyobb aktivitásra buzdítja az országgyűlést a haza megmentése érdekében</i>	110
105. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. június 11. után]	110
<i>A Szabolcs és Bihar vármegyei nemzetőrség részére kiutalt felszerelés</i>	110
106/a. Nagykálló, 1848. június 16.	110
106/b. Váradolaszi, 1848. június 13.	111
<i>Szabolcs vármegye a nemzetőrség betanításához 12 katonatisztet kapott</i>	112
107/a. Nagykálló, 1848. június 16.	112
107/b. Nagyvárad, 1848. június 10.	112
<i>A napkori nemzetőrség szervezésének elmaradása, illetve a Vármegyei Bizottmány üléseire való kiértésítés módja</i>	112
108/a. Nagykálló, 1848. június 16.	112
108/b. Nagykálló, 1848. június 15.	113
<i>Cancrinyi Mihály nyíregyházi lakos névmagyarosítási kérelme</i>	113
109. Nagykálló, 1848. június 16.	113
<i>Juhász Sámuel huszárőrmesternek tisztii állományba ajánlása</i>	113
110. Nagykálló, 1848. június 16.	113
<i>Geszterédi lakosok kérelme a tagosításkor elvesztett legelőjük visszaadásáért</i>	114
111. Nagykálló, 1848. június 16.	114
<i>Szabolcs vármegye nemzetőri rendszabályokat kér a Hadügyminisztériumtól</i>	114
112. Nagykálló, 1848. június 16.	114
<i>A Galíciából honszerелеmből hazatért huszárszázad támogatása</i>	114
113/a. Nagykálló, 1848. június 16.	114
113/b. Máramarossziget, 1848. június 2.	115
113/c. Máramarossziget, 1848. június 2.	115
113/d. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. június 16. után]	117

<i>A Nagykállóban összegyűlt honvédújoncok Debrecenbe szállítása</i>	117
114. Nagykálló, 1848. június 16.....	117
<i>A püspökladányi zsellérek panasza</i>	118
115. Nagykálló, 1848. június 19.....	118
<i>A Szabolcs vármegyei marhahús árának leszállítása</i>	118
116. Nagykálló, 1848. június 19.....	118
<i>A közigazgatás jobb megszervezése miatt, a Nádudvari és Nyírbátori járásek szakaszainak újbóli felosztása</i>	118
117/a. Nagykálló, 1848. június 19.....	118
117/b. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. június 19.].....	119
<i>A Záhony és Bezdéd közötti országút elkészítése és karbantartása</i>	119
118. Nagykálló, 1848. június 19.....	119
<i>A Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány üléseinek 1848 július 1-én, 15-én, illetve azután minden hónap első hétfőjén való összehívása</i>	119
119. Nagykálló, 1848. június 19.....	119
<i>Gróf Degenfeld Imre felkérése főispáni esküjének letétele és hivatalának elfoglalása iránt</i>	120
120. Nagykálló, 1848. június 19.....	120
<i>Gróf Degenfeld Imre főispáni beiktatása</i>	120
121. Nagykálló, 1848. június 19.....	120
<i>Szunyogh Rudolf és Kállay Ödön országgyűlési képviselővé választásával megürült hivatali helyének betöltése</i>	121
122. Nagykálló, 1848. június 19.....	121
<i>Szunyogh Ferencnek a Nádudvari járás alszolgabírójává választása</i>	121
123. Nagykálló, 1848. június 19.....	121
<i>A megyei honvédelmi segedelempénz beszede</i>	121
124. Nagykálló, 1848. június 19.....	121
<i>A honvédelmi segedelemszedésre küldöttségi elnökök kinevezése</i>	122
125. Nagykálló, 1848. június 19.....	122
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség fegyverrel való ellátása</i>	122
126. Nagykálló, 1848. június 19.....	122
<i>A honvédségnél tisztként alkalmazható személyek ajánlása</i>	122
127. Nagykálló, 1848. június 19.....	122
<i>Vay Ábrahám nemzetőri tisztté ajánlása</i>	123
128. Nagykálló, 1848. június 19.....	123
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség fegyelmi szabályzatának elkészítése</i>	123
129. Nagykálló, 1848. június 19.....	123
<i>Petneházi Antalnak segédlevéltárnokká és tiszteletbeli esküdtté, Steinhüfel Józsefnek pedig tiszteletbeli esküdtté való kinevezése</i>	123
130. Nagykálló, 1848. június 19.....	123
<i>Hanke Antalnak Szabolcs vármegye tiszteletbeli orvosává való kinevezése</i>	124
131. Nagykálló, 1848. június 19.....	124

<i>Szabolcsi tisztek ajánlása a honvédséghez, illetve az újoncozás megyei helyzete</i>	124
132/a. Nagykálló, 1848. június 19.	124
132/b. Nagykálló, 1848. június 19.	124
<i>A hajdúnemesség összeírásának kezdeményezése</i>	125
133. Nagykálló, 1848. június 19.	125
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség ideiglenes szabályzata</i>	125
134/a. Nagykálló, 1848. június 19.	125
134/b. Nagykálló, 1848. június 21.	125
134/c. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. június 21.]	126
<i>Gróf Forgách Miklós mándoki és pálcái majorsági birtokain élők elégedetlensége</i>	127
135. Nagykálló, 1848. június 19.	127
<i>Herceg Esterházy Pál, gróf Dessewffy Kálmán, Kállay Ignác özvegye, báró Horváth János, Szögyény Gábor és Liptay Károly földbirtokosok panasza majorsági embereik engedetlensége miatt</i>	128
136/a. Nagykálló, 1848. június 19.	128
136/b. Keltezés nélkül [1848. június 19. előtt]	128
136/c. Keltezés nélkül [1848. június 19. előtt]	129
136/d. Jéke, 1848. június 19.	130
136/e. Keltezés nélkül [1848. június 19. előtt]	131
136/f. Keltezés nélkül [1848. június 19. előtt]	131
<i>A honvédként besorozható személyek testmagassága</i>	132
137/a. Nagykálló, 1848. június 19.	132
137/b. Pest, 1848. június 14.	133
137/c. Nagykálló, 1848. június 15.	133
<i>Vékey Károly panasza karászi majorsági zsellérhelyeinek úrbéri zsellérhelyekké alakítása iránt</i>	134
138/a. Nagykálló, 1848. június 19.	134
138/b. Besenyőd, 1848. május 22.	134
<i>Bónis Menyhért téti földesúr panasza zsellérei munkamegtagadása miatt</i>	135
139. Téth, 1848. június 30.	135
<i>Eszeny, Szalóka és Ágtelek kérelme, a Tisza lónyai töltésének kötelező közmunkával való megerősíthesség</i>	136
140. Eszeny, 1848. június 30.	136
<i>A kormány hivatalos lapjának rendszertelen megérkezése</i>	136
141. Nagykálló, 1848. július 1.	136
<i>Jármy Tamás viselt közhivatalairól bizonyítványt kér</i>	137
142/a. Nagykálló, 1848. július 1.	137
142/b. Nyíregyháza, 1848. június 25.	137
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség részére a Felsőremetei Vasgyárral fegyverek készíttetése</i>	138
143/a. Nagykálló, 1848. július 1.	138
143/b. Litke, 1848. június 25.	139
143/c. Nagykálló, 1848. július 1.	139

<i>Az átutazók útlevelének fokozott ellenőrzése.....</i>	140
144/a. Nagykálló, 1848. július 1.....	140
144/b. Gyula, 1848. június 16.	140
144/c. Nagykálló, 1848. július 1.....	141
<i>Az újfelhértői nemzetőrség szervezése.....</i>	141
145. Nagykálló, 1848. július 1.	141
<i>Szini Pál nemzetőri tiszté ajánlásának kérése.....</i>	142
146. Nagykálló, 1848. július 1.	142
<i>A kisvárdai nemzetőrség betanítása.....</i>	142
147. Nagykálló, 1848. július 1.	142
<i>A Szabolcs vármegyei közigazgatás ügyiratkezelésének megszigorítása.....</i>	142
148. Nagykálló, 1848. július 1.	142
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség egyenruhával való ellátása.....</i>	142
149. Nagykálló, 1848. július 1.	142
<i>A honvédelmi segedelmezésül felajánlott természetbeni anyagok hasznosítása.....</i>	143
150/a. Debrecen, 1848. július 3.....	143
150/b. Budapest, 1848. június 10.....	143
<i>A Nyíregyházáról távozó katonaság löporának kérése a helyi nemzetőrsége részére.....</i>	144
151. Nyíregyháza, 1848. július 7.....	144
<i>A tisztviselőknek az alkotmányra való felesketése.....</i>	144
152/a. Budapest, 1848. július 11.....	144
152/b. Keltezés nélkül [1848. július 11. előtt].....	145
<i>Lövőpetri község tagosító pere.....</i>	145
153. Lövőpetri, 1848. július 11.....	145
<i>A jegyző és az alispáni írnok fizetésének felemelése, illetve egy új írnoki állás létesítése.....</i>	146
154/a. Nagykálló, 1848. július 17.....	146
154/b. Budapest, 1848. június 19.....	146
<i>A Szabolcs vármegyei alacsonyabb termetű személyek katonai alakulatáról, illetve a tisztek kinevezésének szabályairól.....</i>	147
155. Nagykálló, 1848. július 17.....	147
<i>A Szabolcs vármegyei alacsony termetű újoncok elkeseredése a német vezénylő nyelvű Turszky ezredbe helyezésük miatt.....</i>	147
156. Nagykálló, 1848. július 17.....	147
<i>Debrecen város kérelme a Szabolcs vármegyében fekvő birtokai után reá eső honvédelmi segedelem elengedése iránt.....</i>	148
157/a. Nagykálló, 1848. július 17.....	148
157/b. Debrecen, 1848. július 6.....	148
157/c. Nagykálló, 1848. július 17.....	149
<i>Egyek lakosai erőszakkal lebontott házaik árának megtérítését, illetve úrbéri sérelmeik orvoslását kéri.....</i>	150
158/a. Nagykálló, 1848. július 17.....	150
158/b. Budapest, 1848. június 30.....	150
158/c. Egyek, 1848. május 21.....	150

<i>Az acsádi salétromfőzők közmunkája</i>	152
159. Nagykálló, 1848. július 17.	152
<i>István nádor szabolcsi átutazása alkalmából, lovai számára kiszolgáltatott zab kifizetése</i>	152
160. Nagykálló, 1848. július 17.	152
<i>István nádor szabolcsi átutazása alkalmából, lovai számára kiszolgáltatott széna kifizetése</i>	153
161. Nagykálló, 1848. július 17.	153
<i>A hús árának a szabolcsi mézszárszékekben való felemelése</i>	153
162. Nagykálló, 1848. július 17.	153
<i>A Belügyminisztérium engedélye Cancrinyi Mihály vezetéknévének Rákosyra való változtatásáról</i>	153
163. Nagykálló, 1848. július 17.	153
<i>Eötvös Györgynek, Patay Istvánnak és Komlóssy Lajosnak a Szabolcs vármegyei nemzetőrség parancsnokaiul való kinevezése</i>	154
164/a. Nagykálló, 1848. július 17.....	154
164/b. Budapest, 1848. július 7.....	154
<i>Új esküdti állások létrehozása</i>	154
165/a. Nagykálló, 1848. július 17.....	154
165/b. Budapest, 1848. június 12.....	155
<i>Gróf Dessewffy Emil a honvédelmi segedelmezés alóli mentesítést kér</i>	155
166. Nagykálló, 1848. július 17.	155
<i>A honvédelmi segedelemszedő küldöttségek munkájának alacsony hatékonysága</i>	155
167. Nagykálló, 1848. július 17.	155
<i>Jelentés a segedelmezés helyzetéről a Nádudvari járás alsóbb részében</i>	156
168. Nagykálló, 1848. július 17.	156
<i>A honvédelmi segedelemszedésre alakított egyik küldöttség lemondott elnöke helyett Vékey József kinevezése</i>	156
169. Nagykálló, 1848. július 17.	156
<i>A salétromfőzéshez rabok alkalmazása</i>	157
170/a. Nagykálló, 1848. július 17.....	157
170/b. Nagykálló, 1848. július 17.	157
<i>Némethy József karászi birtokos tiltakozása a honvédelmi segedelempénz befizetése ellen</i>	158
171/a. Nagykálló, 1848. július 17.....	158
171/b. Hely nélkül [Nagykálló], 1848. július 20.	159
<i>Polgár mezőváros panasza a Közlöny című hivatalos lap hiányos érkezése miatt</i>	160
172. Polgár, 1848. július 18.	160
<i>A honvédelmi segedelemre tett Szabolcs vármegyei felajánlások</i>	161
173. Buda, 1848. július 22.	161
<i>Drevenyák Ferencné Eördögh Magdolna földbirtokos segedelempénz fizetése elleni tiltakozása</i>	161
174/a. Taktakenéz, 1848. július 22.....	161
174/b. Nagykálló, 1848. július 18.	163

<i>Gróf Vay Ábrahám csegei birtoka után számolt segedelmi hozzájárulás befizetése</i>	163
175. Berkesz, 1848. július 25.	163
<i>A 10-ik honvédszászlóaljtól megszökött Szabolcs vármegyei katonák körözése</i>	164
176. Debrecen, 1848. július 26.	164
<i>Nyíregyháza lépései a vasútvonalnak a városon való áthaladásáért</i>	164
177. Nyíregyháza, 1848. augusztus 3.	164
<i>Hajdúböszörmény város tiltakozása a honvédelmi segedelem befizetése ellen</i>	165
178. Hajdúböszörmény, 1848. augusztus 5.	165
<i>Kék község nemzetőrségének szervezése</i>	166
179. Kék, 1848. augusztus 6.	166
<i>Az alispán jelentése Szabolcs vármegye közbiztonságáról, egészségügyi és pénzügyi helyzetéről, illetve egy önkéntes nemzetőrszászlóalj kiállításának tervéről</i>	166
180. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	166
<i>Egy önkéntes nemzetőrszászlóalj szervezésének és a délvidéki rácok elleni küldésének terve, illetve jelentés az újoncozás, a közbiztonság, az adó- és segedelemszedés helyzetéről, lőfegyverek beszerzéséről</i>	167
181/a. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	167
181/b. Nagykálló, 1848. augusztus 8.	168
<i>Gajdoss Döme minorita rendi és Béressi József helvét hitvallású hitszónokok kérelme tábori lelkészként való alkalmazásuk iránt</i>	169
182/a. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	169
182/b. Nyírbátor, 1848. augusztus 6.	170
<i>A Szabolcs vármegyei állandó törvényszék létrehozásának elutasítása</i>	170
183/a. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	170
183/b. Budapest, 1848. július 20.	171
<i>Szentmihály helység kérelme majorsági telkek úrbérivé minősítéséért, tagosításért, legelő elkülönítésért, a szőlődézsma és királyi kisebb haszonvételek megszüntetéséért</i>	171
184. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	171
<i>Az alacsony növésű szabolcsi újoncnak a 62. (Turszky) gyalogezredbe való besorozása</i>	172
185. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	172
<i>A Szabolcs vármegyei újoncok egy században hagyásának kérése</i>	172
186/a. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	172
186/b. Debrecen, 1848. július 21.	172
<i>Constantin Mihály főorvosnak, mint haszonbérlőnek nagykállói törvénytelen legelőhasználata</i>	173
187/a. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	173
187/b. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	173
<i>A haza védelmére kiindulókhöz orvosok választása</i>	174
188. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	174
<i>A Szabolcs vármegyei 3. nemzetőrszászlóalj elfoglaltan parancsnoki helye</i>	174
189. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	174
<i>A megye nemzetőreinek összeírása</i>	174
190/a. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	174
190/b. Szakoly, 1848. augusztus 20.	175

<i>Patay István őrnagynak, a Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrszázlój</i>	
<i>parancsnokának szállási és lótartási illetősége</i>	175
191. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	175
<i>A nyíregyházi nemzetőrség gyakorlatozása és egy dobos tanítóval való ellátása,</i>	
<i>illetve a megyei nemzetőrség dobjainak összeíratása</i>	176
192. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	176
<i>Fegyver készíttetése a szabolcsi nemzetőrség részére, Szabolcs vármegye és a</i>	
<i>Felsőremetei Vasgyár között 1500 darab puska megrendelésére kötött szerződés</i>	176
193/a. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	176
193/b. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	176
193/c. Nagykálló, 1848. augusztus 8.	177
193/d. Keltezés nélkül [Felsőremete, 1848. augusztus 8. előtt]	177
<i>Egy szabolcsi önkéntes nemzetőrszázlój szervezése</i>	178
194/a. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	178
194/b. Hely nélkül [Nagykálló], 1848. augusztus 23.	179
194/c. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. augusztus 23. előtt]	180
<i>Steinkeifel József vármegyei esküdt kérelme, nevének "Kőhalmi"-ra való</i>	
<i>változtatásáért</i>	181
195. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	181
<i>A haza segedelmezésére puskák ajándékozása</i>	181
196. Nagykálló, 1848. augusztus 7.	181
<i>Hajdúszoboszló segedelempénz befizetése elleni tiltakozása</i>	181
197. Hajdúszoboszló, [1848. augusztus 8. előtt]	181
<i>Körtvélyfáy Péter kisvárdai nemzetőr a nemzetőri törvényszék előtt</i>	183
198/a. Kisvárdá, 1848. augusztus 19.	183
198/b. Kisvárdá, 1848. augusztus 13.	184
198/c. Kisvárdá, 1848. augusztus 13.	184
<i>Az újoncösszeíró küldöttségek kinevezése, és néhánynak jelentése végzett munkájáról</i>	185
199/a. Nagykálló, 1848. szeptember 4.	185
199/b. Kércs, 1848. szeptember 9.	188
199/c. Tiszalök, 1848. szeptember 9.	188
199/d. Nagykálló, 1848. szeptember 10.	189
199/e. Kisvárdá, 1848. szeptember 19.	189
<i>A Szabolcs vármegyei önkéntes nemzetőrszázlój felszerelése, és Patay Istvánnak</i>	
<i>parancsnokul való kinevezése</i>	190
200. Nagykálló, 1848. szeptember 4.	190
<i>Gróf Degenfeld Imre főispán hitvesének zászlóanyául való felkérése</i>	191
201. Nagykálló, 1848. szeptember 4.	191
<i>Markos László szolgabíró megüresedett helyére László Alajos megválasztása</i>	191
202. Nagykálló, 1848. szeptember 4.	191
<i>László Alajos rendszerinti esküdt helyére Hetey Alajos megválasztása</i>	191
203. Nagykálló, 1848. szeptember 4.	191
<i>A Szabolcs Vármegyei Központi Bizottmány üléseinek az újoncösszeírás miatti</i>	
<i>elhalasztása</i>	191
204. Nagykálló, 1848. szeptember 4.	191

<i>Szabolcs vármegye közigazgatási beosztása 1848/1849-ben</i>	192
205. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1848. szeptember 4. után]	192
<i>A püspökladányi céhes mesterek panasza a kontárok, naturalisták és boltosok ellen</i>	193
206/a. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	193
206/b. Budapest, 1848. augusztus 17.	193
<i>Kubinyi Ignác szolgabíró lemondása, és ennek vármegyei visszautasítása</i>	194
207. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	194
<i>Az újoncösszeírás elől elszökött személyek és a közbiztonság ellenőrzésére, a csendbiztosok és pandúrok számának emelése</i>	194
208. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	194
<i>Szabolcs vármegye által kért új őrnagyi állás visszautasítása</i>	195
209. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	195
<i>A nádudvariak vonakodása, az önkéntes nemzetőrszázlójba kiállított újoncaik felszerelési költségeinek kifizetésétől</i>	195
210. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	195
<i>Szatmár vármegye 500 db. kardot kér Szabolcstól</i>	195
211/a. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	195
211/b. Nagykároly, 1848. augusztus 23.....	196
<i>A szabolcsi önkéntes nemzetőrszázlój elindulásáról is határozó miniszterelnöki rendelet</i>	196
212. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	196
<i>Gróf Károlyi György panasza a haza megsegítésére tett önkéntes ajánlatok kötelező adóvá változtatása ellen</i>	196
213. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	196
<i>Gróf Degenfeld Imre panasza a bökönyiek termény és napszám szolgáltatásainak elmaradása miatt</i>	197
214. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	197
<i>Ary Mihály máriapócsi lakos és társai lázadása</i>	197
215/a. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	197
215/b. Máriapócs, 1848. május 26-27.	197
<i>Földes és Sáp kuriális helységek kérelme a honvédelmi segély befizetése alóli felmentésért</i>	200
216/a. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	200
216/b. Nagykálló, 1848. július 24.	200
<i>Komlóssy Lajos nemzetőr őrnagynak Szabolcs vármegyéből a Hajdúkerületbe való áthelyezése</i>	202
217. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	202
<i>A megyei nemzetőrök betanítását végző altisztek visszahívása alakulatukhoz</i>	202
218. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	202
<i>A Szabolcs vármegyében felállított új csendbiztos állások betöltése</i>	202
219. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	202
<i>A Szabolcs Vármegyei Jegyzői Hivatalhoz két személy kinevezése</i>	203
220. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	203

<i>Az újoncok összeírásánál történt igazások kivizsgálása</i>	203
221. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	203
<i>Szathmáry József kérelme a Debrecen és Nagykálló közötti postajarat Újfehértón való keresztül viteléért</i>	203
222/a. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	203
222/b. Újfehértó, 1848. szeptember 10.	204
<i>A honvédelmi segedelempénz befizetése, és a Felsőremetei Vasgyárral kötött fegyverkészítési szerződés felbontása</i>	205
223. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	205
<i>A segedelmezési összegek késedelmes beszédése</i>	205
224. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	205
<i>A Szabolcs vármegyei önkéntes nemzetőrzászlóalj ruházattal való ellátása</i>	206
225. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	206
<i>A segedelemszedést nem teljesítő küldöttségi elnökök felelősségre vonása</i>	206
226. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	206
<i>Gróf Vay Ábrahám felkérése, lőfegyvereinek a megye részére való átengedésére</i>	207
227. Nagykálló, 1848. szeptember 11.	207
<i>A főispáni utasítások teljesítésére 18 katona Nagykállóba rendelése</i>	207
228. Debrecen, 1848. szeptember 11.	207
<i>A Szabolcs vármegyei önkéntes nemzetőrzászlóalj felszerelése, ellátása és útnak indítása</i>	207
229/a. Nagykálló, 1848. november 6.	207
229/b. Budapest, 1848. szeptember 16.	208
229/c. Budapest, 1848. szeptember 19.	209
229/d. Budapest, 1848. szeptember 21.	209
<i>Gróf Degenfeld Imre főispán felhívása a haza védelmére való önkéntes bevonulásra</i>	210
230/a. Nyíregyháza, 1848. szeptember 18.	210
230/b. Nagykálló, 1848. szeptember 17.	210
<i>Ns. Kozma István kisvárdai lakosnak a magyar kormány elleni elégedetlensége</i>	211
231/a. Kisvárdá, 1848. szeptember 30.	211
231/b. Fényeslitke, 1848. szeptember 30.	211
<i>A Szabolcs vármegyéből besorozandó 3471 újonc kiállításának módja</i>	211
232. Nagykálló, 1848. október 2.	211
<i>Gróf Dessenwffy Józsefné gróf Sztáray Eleonóra panasza a szőlődézsma megtagadása miatt</i>	212
233/a. Nagykálló, 1848. október 2.	212
233/b. Budapest, 1848. szeptember 2.	213
<i>Fried Jakab, Friedlaender Ignác, Bloch Jakab és Farkas Jónás tiszalöki lakosok kérelme a mozgó nemzetőrségi szolgálatnál mással való helyettesítésük iránt</i>	213
234/a. Nagykálló, 1848. október 2.	213
234/b. Budapest, 1848. szeptember 8.	214
234/c. Keltezés nélkül [Tiszalök, 1848. október 2. előtt]	214

<i>Ónody Pál tiszaezlári szőlőtulajdonos tájékoztatást kér a szőlődézsma követelhető eseteiről</i>	215
235. Tiszaeszlár, 1848. október 2.	215
<i>Több Szabolcs vármegyei személy honvédtisztté ajánlása</i>	215
236. Nagykálló, 1848. október 2.	215
<i>Az új honvédszászlóaljához kiállítandó szabolcsi újoncok</i>	216
237. Nagykálló, 1848. október 7.	216
<i>Szatmár vármegye segítségkérése a nemzetiségi lakosság lázadása miatt</i>	216
238. Nagykálló, 1848. október 7.	216
<i>Az önkéntesen bevonult szabolcsi tisztviselők helyettesítése</i>	217
239. Nagykálló, 1848. október 7.	217
<i>A Szabolcs vármegyei önkéntes sereg löfegyverrel való ellátása</i>	218
240. Nagykálló, 1848. október 7.	218
<i>A honvédelmi segedelempénz késedelmes beszédése</i>	218
241. Nagykálló, 1848. október 7.	218
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség tisztikarának kiegészítése</i>	218
242. Nagykálló, 1848. október 7.	218
<i>Máriássy János őrnagy lovakat kér Szabolcs vármegyétől</i>	219
243/a. Nagykálló, 1848. október 7.	219
243/b. Arad, 1848. szeptember 26.	219
<i>Több Szabolcs vármegyei személy honvédtisztté ajánlása</i>	219
244/a. Nagykálló, 1848. október 7.	219
244/b. Nagykálló, 1848. október 7.	220
<i>Máramaros vármegye megsegítése szabolcsi fegyveres alakulatok odaküldésével</i>	220
245/a. Nagykálló, 1848. október 14.	220
245/b. Nagybánya, 1848. október 12.	220
245/c. Felsővisó, 1848. október 10.	221
245/d. Felsővisó, 1848. október 10.	223
<i>Bereg vármegye nemzetőri segítségkérése Szabolcstól saját és Máramaros területének fenyegetettsége miatt</i>	224
246/a. Nagykálló, 1848. október 23.	224
246/b. Beregszász, 1848. október 13.	225
246/c. Beregszász, 1848. október 16.	226
246/d. Beregszász, október 20.	226
<i>A köztelherviselés elve alapján, az előfogatozási kötelezettségnek Szabolcs vármegye minden lakosára való kiterjesztése</i>	227
247. Nagykálló, 1848. október 23.	227
<i>A Szabolcs vármegyei községi bírók 1848. nov. 1-i választásának új módja</i>	227
248. Nagykálló, 1848. október 23.	227
<i>Szabolcs vármegye a Felsőremetei Vasgyárnál löfegyvereket rendel</i>	228
249. Nagykálló, 1848. október 23.	228
<i>Gulácsy Imre százados honvédséghez való áthelyezése</i>	228
250/a. Nagykálló, 1848. október 23.	228
250/b. Szakoly, 1848. október 22.	228
250/c. Nagykálló, 1848. október 23.	229

<i>A 17. (2. román, beszerce–naszódi) határőrezred egyik zászlóaljának feltartóztatása, és a lázadó románokkal való egyesülésének megakadályozása</i>	229
251. Nagykálló, 1848. november 6.	229
<i>Szabolcs vármegye ágyuk beszerzését határozza el</i>	229
252. Nagykálló, 1848. november 6.	229
<i>Zemplén vármegye rendszeres tájékoztatást kér Szabolcstól a különböző mozgalmakról, és az azok elleni intézkedésekről</i>	230
253/a. Nagykálló, 1848. november 6.	230
253/b. Sátoraljaújhely, 1848. október 23.	230
<i>Kállay Bertalan jelentése a felsőremetei fegyverkészítés határidejének bizonytalan elhúzásáról, és a pénzbeli előleg kiadásának kockázatáról</i>	231
254/a. Nagykálló, 1848. november 6.	231
254/b. Nagykálló, 1848. november 6.	231
254/c. Felsőremete, 1848. október 5.	232
<i>A Szabolcs vármegyében beszedett honvédelmi segély elszámolása</i>	233
255/a. Nagykálló, 1848. november 6.	233
255/b. Buda, 1848. szeptember 7.	233
<i>A beszédetlen, de behajthatónak ítélt adónak a községi bírónkon való végrehajtása</i>	234
256. Nagykálló, 1848. november 6.	234
<i>A bogdányi lakosok rendre és rangra való tekintet nélküli közigazgatási bizottmánya</i>	234
257. Nagykálló, 1848. november 6.	234
<i>Zemplén vármegye megkeresése a Táncsics által szerkesztett Munkások Újsága betiltatásának támogatásáért</i>	235
258/a. Nagykálló, 1848. november 6.	235
258/b. Sátoraljaújhely, 1848. szeptember 4.	235
<i>A Szabolcs vármegyei I. nemzetőrzászlóalj tisztjeinek megválasztása</i>	236
259/a. Nagykálló, 1848. november 6.	236
259/b. Nyíregyháza, 1848. augusztus 28.	236
<i>A Szabolcs vármegyei I. nemzetőrzászlóalj dobosainak betanítása</i>	237
260. Nagykálló, 1848. november 6.	237
<i>Szabolcsi nemzetőrök küldése a Kolozs vármegyei román és szász nemzetiség lázadásának megfékezésére</i>	237
261/a. Nagykálló, 1848. november 6.	237
261/b. Kolozsvár, 1848. október 25.	238
<i>A Kolozs vármegyébe küldött szabolcsi nemzetőrök utazási rendjének közlése</i>	238
262. Nagykálló, 1848. november 6.	238
<i>Máramaros és Közép-Szolnok vármegyék nemzetőrséggel való segítése</i>	239
263/a. Nagykálló, 1848. november 6.	239
263/b. Sziget, 1848. november 1.	239
263/c. Magyarláros, 1848. október 21.	240
263/d. Kolozsvár, 1848. október 24.	241
263/e. Kolozsvár, 1848. október 24.	241
<i>Polgár lakosainak a Bocskai-csapatba való sorozása</i>	242
264. Nagykálló, 1848. november 6.	242

<i>A szováti lakosok lázongása a földhaszonbérletk és földesurak ellen</i>	242
265. Nagykálló, 1848. november 6.	242
<i>Értesítés Mittelmann Ferenc karászi katona haláláról</i>	243
266/a. Nagykálló, 1848. november 6.	243
266/b. Budapest, 1848. szeptember 20.	243
<i>A sorsot húzott Szunyogh Ferenc szolgabíró bevonulási kötelességének elmulasztása</i>	244
267. Nagykálló, 1848. november 6.	244
<i>Szabolcs vármegye lovasküldönceinek panasza ellátmányuk elmarada miatt</i>	244
268/a. Nagykálló, 1848. november 6.	244
268/b. Nagykálló, 1848. november 7.	244
<i>A rögtönítélő bíróság megüresedett elnöki helyének betöltése</i>	245
269. Nagykálló, 1848. november 6.	245
<i>A demecseri salétromfőzők nemzetőri szolgálat alól való felmentése</i>	245
270/a. Nagykálló, 1848. november 6.	245
270/b. Kemece, 1848. november 4.	246
270/c. Demecser, 1848. augusztus 22.	246
270/d. Nagykálló, 1848. október 19.	247
270/e. Demecser, 1848. november 7.	247
<i>Nagymada és Kismada települések közigazgatási egyesítése</i>	248
271. Nagykálló, 1848. november 6.	248
<i>A balkányi izraeliták kérése a befolyásuk nélküli községi bíróválasztás megismétléseért</i>	248
272. Nagykálló, 1848. november 6.	248
<i>A Szabolcs vármegyei újoncállítási helyzete</i>	248
273. Nagykálló, 1848. november 6.	248
<i>A Szabolcs vármegyei önkéntes nemzetőrzászlóalj honvédszászlóaljja való átszervezése</i>	249
274/a. Nagykálló, 1848. november 6.	249
274/b. Budapest, 1848. október 13.	249
<i>A 43. (szabolcsi) honvédszászlóalj szervezésének jóváhagyása</i>	250
275/a. Nagykálló, 1848. november 6.	250
275/b. Budapest, 1848. szeptember 3.	250
<i>A 21., 28. és 31. honvédszászlóalj szervezése, felszerelése és útra bocsátása, Földváry Lajos és Katona Miklós őrnagyoknak e feladatokkal való megbízása</i>	250
276/a. Nagykálló, 1848. november 6.	250
276/b. Budapest, 1848. október 11.	251
<i>A kolera esetleges megyei terjedéséről a tisztifőorvos jelentési kötelezettsége</i>	251
277. Nagykálló, 1848. november 6.	251
<i>Somogyi Imre balmazújvárosi elbocsátott jegyző kérelme elvesztett állásába való visszahelyezéseért</i>	252
278/a. Nagykálló, 1848. november 6.	252
278/b. Nagykálló, 1848. november 5.	252
278/c. Nagykálló, 1848. november 6.	253
<i>A tiszadobi gátépítésnél horvát hadifoglyok alkalmazása</i>	254
279. Nagykálló, 1848. november 6.	254

<i>A karászi lakosok szőlődézsmá megtagadása</i>	254
280. Nagykálló, 1848. november 6.	254
<i>Vámospércsnek a honvédelmi segély kivetése iránti elégedetlensége</i>	254
281/a. Nagykálló, 1848. november 6.....	254
281/b. Acsád, 1848. augusztus 5.	255
<i>A nagykállói királyi kisebb haszonvételekkel bérbé adott zsírárulás joga</i>	255
282. Nagykálló, 1848. november 6.	255
<i>A törvény által előírt vagyoni feltételekkel nem rendelkező tiszadobi önkéntesek nemzetőrségbe való felvétele</i>	256
283. Nagykálló, 1848. november 6.	256
<i>Székely előljárói kérik a falujukból besorozott négy újonc egy századba való beosztását</i>	256
284. Székely, 1848. november 10.	256
<i>A Csegéről Nagykállóba bevonuló hét honvédujjonc utazó levele</i>	257
285. Csege, 1848. november 10.	257
<i>Nyíregyháza közönsége által a városból eltávolíttatni ajánlott újoncok</i>	257
286. Nyíregyháza, 1848. november 14.....	257
<i>Szabó Ferenc téri lakos a besorozásnál tapasztalt törvénytelenséget panaszolja</i>	257
287. Tét, 1848. november 19.....	257
<i>Egy besorozandó dőgei lakosnak, más személlyel való helyettesítése, és az azzal járó elszámolási nehézségek</i>	258
288. Dőge, 1848. november 21.	258
<i>Jelentés a bogdányi újoncállítás helyzetéről</i>	259
289. Bogdány, 1848. november 23.....	259
<i>A sorozásnál való ellenállásért egy újfelhértói lakos börtönbüntetése</i>	259
290. Nagykálló, 1848. november 25.	259
<i>Felsőbánya és Nagybánya ellenséges megszállása után Szabolcs vármegye legfontosabb intézkedései. Nyírbátorban és Gyulajban 1800 nemzetőr összpontosítása, 4000 lándzsa készítése, a Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Bizottmány létrehozása, a nemzetőrség mellé katonaság kérése, 200 fős lovascsapat felállítása, javaslatok a nemzetőrség szervezettségének emelésére</i>	260
291/a. Nagykálló, 1848. december 4.	260
291/b. Szatmárnémeti, 1848. november 30.	262
291/c. Debrecen, 1848. december 2.	263
291/d. Nyíregyháza, 1848. december 2.	263
291/e. Nyíregyháza, 1848. december 2.	264
<i>A Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Bizottmány tagjául választott Somossy Ignác képviselőnek az Országgyűléstől való hivatalos távolmaradása</i>	265
292. Nagykálló, 1848. december 4.	265
<i>A vadászcsapattal visszaérkezett szabolcsi tisztviselők felszólítása korábbi hivatali állásuk átvételére</i>	265
293. Nagykálló, 1848. december 4.	265
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség Kolozsvár alóli megfutamodását vizsgáló küldöttség kinevezése</i>	266
294. Nagykálló, 1848. december 4.	266

<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség tisztjeinek megválasztása</i>	266
295. Nagykálló, 1848. december 4.	266
<i>A Nádudvari járás csendbiztosának nemzetőrségi szolgálata alatti helyettesítése</i>	266
296. Nagykálló, 1848. december 4.	266
<i>A szabolcsi újoncok ruházatának anyagi fedezete</i>	267
297. Nagykálló, 1848. december 4.	267
<i>A Szabolcs vármegyei újoncok foglaló pénze</i>	267
298. Nagykálló, 1848. december 4.	267
<i>A 43. honvédszászlóalj Nagykárolyba menetele, felszerelése és avatási pénze</i>	267
299. Nagykálló, 1848. december 4.	267
<i>A Szabolcs vármegyei pénzügyi bizottmány létrehozása és feladatai</i>	268
300. Nagykálló, 1848. december 4.	268
<i>A Szabolcsban kiütött epemirigy, azaz a kolera terjedésének megakadályozása</i>	268
301/a. Nagykálló, 1848. december 4.	268
301/b. Pest, 1848. november 19.	268
<i>A 43. honvédszászlóalj zsoldjának fedezete</i>	269
302. Nagykálló, 1848. december 4.	269
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrök kővárvidéki és dési tartózkodása idején eltulajdonított javak keresése</i>	269
303/a. Nagykálló, 1848. december 4.	269
303/b. Nagybánya, 1848. november 27.	269
<i>Rakamaz előjáróinak kérelme Máramarosba küldött nemzetőreik haza engedéséért, és megégett helységük előfogatoztatásának csökkentéséért</i>	270
304. Nagykálló, 1848. december 4.	270
<i>Egy gulyásbojtár sorshúzás nélküli, erőszakos besorozása</i>	270
305. Nagykálló, 1848. december 4.	270
<i>A nagykállói előjáróság választásának törvénytelenége</i>	270
306. Nagykálló, 1848. december 4.	270
<i>Krauz Herczku fia katonakötelezettsége teljesítésére, egy pénzért megfogadott személy besoroztatását kéri</i>	271
307/a. Nagykálló, 1848. december 4.	271
307/b. Mada, 1848. november 22.	271
<i>Bodnár István tiszteletbeli jegyzővé kinevezése</i>	272
308. Nagykálló, 1848. december 4.	272
<i>Polgár mezőváros újoncainak a Bocskai-csapatba való sorozása</i>	272
309/a. Nagykálló, 1848. december 4.	272
309/b. Hajdúböszörmény, 1848. december 11.	272
309/c. Pest, 1848. november 21.	273
309/d. Budapest, 1848. november 20.	273
309/e. Hajdúböszörmény, 1848. dec. 11.	274
<i>A még alakulathoz be nem osztott szabolcsi újoncok Pestre küldése</i>	274
310. Nagykálló, 1848. december 4.	274
<i>A Szabolcs által kért ágyúk megadásának lehetetlensége</i>	275
311. Nagykálló, 1848. december 4.	275

<i>A 17. (2. román, beszterce–naszódai) határőrezred 1. zászlóaljának Nádudvar mezővárosában való elhelyezése</i>	275
312. Nagykálló, 1848. december 4.	275
<i>A Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Bizottmány megalakulása és lovasfutárok felállítása</i>	275
313. Nagykálló, 1848. december 4.	275
<i>A máramarosi, beregi és ungi hágók fegyveres őrzésének megszervezése, az oláh és orosz nemzetiségű honvédeknek magyarokkal való felcserélése, a 43. honvédzászlóalj felfegyverzése, a Szabolcs vármegyei nemzetőrség szervezése</i>	276
314. Nagykálló, 1848. december 4.	276
<i>A Szabolcs vármegyei lovascsapat szervezése</i>	276
315. Nagykálló, 1848. december 4.	276
<i>A Szabolcs vármegyei lovascsapat kardokkal való felszerelése</i>	277
316. Nagykálló, 1848. december 4.	277
<i>Határozat a honvédek részére 1500 darab szuronyos fegyver beszerzéséről</i>	277
317. Nagykálló, 1848. december 4.	277
<i>Fegyverbeszerzési kölcsön kérése az Országos Honvédelmi Bizottmánytól</i>	277
318/a. Nagykálló, 1848. december 4.	277
318/b. Nagykálló, 1848. december 4.	278
<i>A kállósejéni nemzetőrök szolgálattól való vonakodása</i>	278
319. Nagykálló, 1848. december 4.	278
<i>A véderő jövőbeni kiállításának szabályai</i>	279
320. Nagykálló, 1848. december 4.	279
<i>A Désről megfutamodott szabolcsi nemzetőrök fegyvereinek más alakulatnak való átadása</i>	279
321/a. Nagykálló, 1848. december 6.	279
321/b. Szatmárnémeti, 1848. december 4.	279
321/c. Nagykálló, 1848. december 6.	280
<i>A szabolcsi nemzetőrök fegyvereinek a 43. honvédzászlóaljnak való átadása</i>	280
322/a. Nagykálló, 1848. december 6.	280
322/b. Budapest, 1848. november 30.	281
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj szervezése</i>	281
323. Nagykálló, 1848. december 7.	281
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj főtisztjeinek kinevezése</i>	282
324/a. Nagykálló, 1848. december 8.	282
324/b. Nyírbátor, 1848. december 7.	283
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóaljhoz dobos kinevezése</i>	283
325/a. Nagykálló, 1848. december 8.	283
325/b. Nyírbátor, 1848. december 7.	284
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj ideiglenes felosztásának terve</i>	284
326/a. Nagykálló, 1848. december 8.	284
326/b. Nagykálló, 1848. december 8.	285
<i>Vay Dánielnek, a Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj századosának lemondása</i>	285
327/a. Nagykálló, 1848. december 10.	285
327/b. Hely nélkül, 1848. december 9.	285

<i>Zucherman Ignácnak, a Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj hadnagynak lemondása</i>	286
328/a. Nagykálló, 1848. december 10.	286
328/b. Acsád, 1848. december 9.	286
<i>Újfalussy József, a Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj főhadnagya korlátozott idejű szolgálattételre jelentkezik</i>	287
329/a. Nagykálló, 1848. december 10.	287
329/b. Mihálydi, 1848. december 9.	287
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj felfegyverzése és tisztikara</i>	288
330. Nagykálló, 1848. december 10.	288
<i>A budfalvi táborban lévő szabolcsi nemzetőrök parancsnokának jelentése</i>	289
331/a. Nagykálló, 1848. december 10.	289
331/b. Budfalvi tábor, 1848. december 5.	289
<i>Stefán Gábor érkenézi lakos látítása a Kolozsvárról megfutamodott nemzetőrök között</i>	290
332. Laskod, 1848. december 10.	290
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj szervezési nehézségeiről</i>	291
333. Nagykálló, 1848. december 11.	291
<i>Csendbiztosok és pandúrok beosztása a Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóaljba</i>	292
334. Nagykálló, 1848. december 11.	292
<i>Dombrovsky József Szabolcs vármegyei lengyel lakosnak Bem tábornok tisztjéül ajánlása</i>	292
335/a. Nagykálló, 1848. december 11.	292
335/b. Nagykálló, 1848. december 11.	293
335/c. Nagykálló, 1848. december 11.	293
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség főparancsnokának kinevezése, és feladatainak meghatározása</i>	294
336. Nagykálló, 1848. december 11.	294
<i>Markovits Ábrahám surányi árendás panasza a Bereg vármegyéből hazatérő kisvárdai és karászi nemzetőrök rablása miatt</i>	294
337. Beregszász, 1848. december 11.	294
<i>Szemere Bertalan felső-magyarországi kormánybiztossá való kinevezése, a hatáskörébe tartozó törvényhatóságok, köztük Szabolcs vármegye felsorolásával</i>	295
338. Budapest, 1848. december 13.	295
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrzászlóalj harcra készen tartása</i>	295
339/a. Nagykálló, 1848. december 14.	295
339/b. Nagykálló, 1848. december 14.	296
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség parancsnokának, Kállay Emánuelnek őrnagyi kinevezésre ajánlása</i>	296
340/a. Nagykálló, 1848. december 14.	296
340/b. Nagykálló, 1848. december 12.	297
340/c. Nagykálló, 1848. december 14.	297
<i>Vay Dániel nemzetőri százados lemondása</i>	298
341/a. Nagykálló, 1848. december 14.	298
341/b. Nagykálló, 1848. december 11.	298

<i>A szabolcsi nemzetőrség kenyérrel való ellátása</i>	298
342. Nagykálló, 1848. december 14.	298
<i>Karász helység lakosságának túlzott elfogatoztatása</i>	299
343. Nagykálló, 1848. december 14.	299
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrszázlój szervezési feladatai</i>	299
344. Nagykálló, 1848. december 14.	299
<i>A nemzetőri tiszték összeírása</i>	300
345. Nagykálló, 1848. december 14.	300
<i>Az Erdélyben lévő félszázad szabolcsi nemzetőrség hazaküldése</i>	300
346/a. Nagykálló, 1848. december 14.	300
346/b. Perecsen, 1848. december 11.	300
<i>Az Erdélyből hazaküldött félszázad szabolcsi nemzetőrség ott maradt fegyvereinek elszámolása</i>	301
347. Nagykálló, 1848. december 14.	301
<i>A szabolcsi nemzetőrök részére 1000 darab lánzsa készítése</i>	301
348/a. Nagykálló, 1848. december 15.	301
348/b. Kisvárda, 1848. december 14.	302
<i>A lakosság igénybevétele a hadsereg ellátásánál</i>	303
349. Nagykálló, 1848. december 15.	303
<i>Szabolcsi napi jelentések küldése Bem tábornokhoz</i>	303
350. Nagykálló, 1848. december 15.	303
<i>Bem tábornok már a 18 éves ifjak besoroztatását is kéri Szabolcstól</i>	303
351. Nagykálló, 1848. december 15.	303
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrszázlój szervezése, tisztikarának kiegészítése</i>	304
352. Nagykálló, 1848. december 15.	304
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrszázlój feloszlásának terve</i>	304
353. Nagykálló, 1848. december 15.	304
<i>A Szabolcs vármegyei újonckiállítás eddigi eredményei, illetve a nemzetőri fegyverek összeírása</i>	305
354/a. Nagykálló, 1848. december 15.	305
354/b. Nagykálló, 1848. december 15.	305
<i>A 43. honvédszázlójnak szállított kenyér minősége</i>	306
355. Nagykálló, 1848. december 15.	306
<i>Az északról közeledő ellenség hírére, a Nyírbátorban állomásozó 2. nemzetőrszázlójnak Rakamazra való áthelyezése</i>	306
356/a. Nagykálló, 1848. december 16.	306
356/b. Nagykálló, 1848. december 16.	307
<i>Polgári biztos kinevezése a Rakamazon állomásozó 2. nemzetőrszázlójhoz</i>	307
357. Nagykálló, 1848. december 16.	307
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrszázlój szervezése és fegyverrel való ellátása</i>	308
358. Nagykálló, 1848. december 16.	308
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrszázlój parancsnokának, Kálnoky Antal századosnak lemondása</i>	308
359/a. Nagykálló, 1848. december 18.	308
359/b. Nagykálló, 1848. december 19.	309

<i>Sicherman Ignác nemzetőr hadnagy lemondása</i>	310
360. Nagykálló, 1848. december 18.....	310
<i>Kálnoky Antal százados, Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrászlóalj parancsnok őrnagyi előléptetésre ajánlása</i>	310
361/a. Nagykálló, 1848. december 18.....	310
361/b. Nagykálló, 1848. december 19.....	310
<i>A balmazújvárosi bíró hivatalával való visszaélése</i>	311
362/a. Debrecen, 1848. december 20.....	311
362/b. Debrecen, 1848. december 11.....	311
<i>Dada előjáróinak kérelme egy helyi születésű, de már nem ott lakó besorozottnak, településük újoncállítási illetőségébe való beszámításáért</i>	312
363. Dada, 1848. december 20.....	312
<i>A Szatmárvidéki Honvédelmi Bizottmány értesítése, működésének beszüntetéséről</i>	313
364/a. Nagykálló, 1848. december 22.....	313
364/b. Szatmárnémeti, 1848. december 13.....	313
<i>Az ibronyi salétromfőzés visszaesése</i>	314
365. Téglás, 1848. december 23.....	314
<i>A Nagykállón és környékén lévő terménytárolók összeírásának elrendelése</i>	314
366. Budapest, 1848. december 24.....	314
<i>A Dadai járás biztosának felhívása Nyíregyháza főbírójához az ellenség közeledtével jelentkező teendők ügyében</i>	315
367. Rakamaz, 1848. december 25.....	315
<i>A mozgó nemzetőrség szervezése, fegyvervásárlás, a horvát foglyok biztos helyre szállítása, a nemzetőrök készütségben tartása</i>	315
368/a. Nagykálló, 1848. december 27.....	315
368/b. Téglás, 1848. december 24.....	316
368/c. Budapest, 1848. december 16.....	317
<i>Beöthy Ödönnek Erdély, valamint Szabolcs, Bihar, Szatmár, Kraszna, Közép-Szolnok és Zaránd vármegyék teljhatalmú biztosává való kinevezése</i>	319
369/a. Nagykálló, 1848. december 27.....	319
369/b. Budapest, 1848. december 19.....	320
<i>A Nép Barátja című hírlap községi költségen való megrendelésének ajánlása</i>	320
370. Nagykálló, 1848. december 27.....	320
<i>A Balkányi Református Egyházközség nagyobb harangjának honvédelmi célra való felajánlása</i>	321
371. Nagykálló, 1848. december 27.....	321
<i>Polgár mezővárosi újoncok Nagykállóból való szökése és beállása a Bocskai-csapatba</i>	321
372. Polgár, 1848. december 29.....	321
<i>Esküdtszéki képességgel bírók összeírása a Kisvárdai és Nádudvari járás néhány településén</i>	321
373. Keltezés nélkül [1848.].....	321
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség Nagybányán, Kapnikbányán és Rakamazon tartózkodása, illetve az önkéntesek felfegyverzése</i>	322
374. Nagykálló, 1849. január 3.....	322

<i>Egy Szabolcs vármegyei állandó honvédsereg felállítása</i>	323
375. Nagykálló, 1849. január 3.	323
<i>A Szabolcsi önkéntes nemzetőrszólóalj, a későbbi 48. honvédszólóalj kiállítási költségeinek beszedése</i>	324
376. Nagykálló, 1849. január 3.	324
<i>Nemzetőrség kérése Szabolcs vármegyétől a máramarosi lázadás ellen</i>	324
377/a. Nagykálló, 1849. január 3.	324
377/b. Sziget, 1848. december 26.	325
377/c. Nagykálló, 1849. január 3.	325
<i>Jelentés egy Szabolcs vármegyei állandó honvédsereg felállításának módjáról</i>	326
378/a. Nagykálló, 1849. január 3.	326
378/b. Nagykálló, 1849. január 3.	327
<i>Lovak vásárlása a felállítandó lovascsapat részére</i>	328
379. Nagykálló, 1849. január 3.	328
<i>A lovascsapat felszerelési költségei, és Sulyok Dániel levéltárnok pénztárnokul való megbízása</i>	328
380/a. Nagykálló, 1849. január 3.	328
380/b. Budapest, 1849. június 29.	329
<i>A lovascsapatba lépő községi jegyzők helyettesítése</i>	329
381. Nagykálló, 1849. január 3.	329
<i>A Szabolcs vármegyei 2. nemzetőrszólóalj hegyaljai hadmozdulatai</i>	329
382. Nagykálló, 1849. január 3.	329
<i>A Berceli Közbirtokosság a királyi kisebb haszonvételek bérlőjével való elégedetlensége miatt, megszünteti a vele kötött szerződést</i>	330
383. Nagykálló, 1849. január 3.	330
<i>Gróf Dessewffy József özvegyének panasza az önkéntes honvédelmi segedelem adóvá változtatása miatt</i>	330
384/a. Nagykálló, 1849. január 3.	330
384/b. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1849. január 3. után]	330
<i>Pénzügyminisztériumi kölcsön a fegyverek beszerzésére</i>	332
385. Nagykálló, 1849. január 3.	332
<i>Szabolcs vármegyei illetőségű katonák elhalálózása</i>	332
386. Nagykálló, 1849. január 3.	332
<i>A Nádudvar mezővárosába beszállásolt 17. (2. román, beszterce–naszói) határőrezred két zászlóaljának Balmazújvárosra és Egyekre való áthelyezése</i>	333
387/a. Nagykálló, 1849. január 3.	333
387/b. Nádudvar, 1848. december 5.....	333
387/c. Nagykálló, 1849. január 3.	334
<i>Az újoncavatási pénz fedezése vármegyei kötelesség</i>	334
388. Nagykálló, 1849. január 3.	334
<i>A szabolcsi fuvarozók sószállítás</i>	334
389/a. Nagykálló, 1849. január 3.	334
389/b. Buda, 1848. december 22.....	335

<i>A Szabolcs vármegyére eső újonchátralék kiállításának sürgetése</i>	335
390/a. Nagykálló, 1849. január 3.	335
390/b. Budapest, 1848. december 21.	336
<i>Vay Dániel acsádi nemzetőr százados lemondása</i>	336
391/a. Nagykálló, 1849. január 3.	336
391/b. Bagos, 1848. december 19.	336
391/c. Budapest, 1848. december 27.	337
<i>Kenézi Pál őrmester szökése</i>	337
392/a. Nagykálló, 1849. január 3.	337
392/b. Budapest, 1848. december 20.	338
<i>Bíró József, 43. honvédszászlóaljbeli katona szökése</i>	338
393/a. Rakamaz, 1849. január 3.	338
393/b. Nagykálló, 1849. január 15.	339
<i>Péchy László első alispán hivataláról való lemondása és annak visszautasítása</i>	339
394/a. Nagykálló, 1849. január 11.	339
394/b. Téglás, 1849. január 12.	340
<i>Az ellenséges csapatok Tokajhoz közeledtével tett védelmi intézkedések</i>	340
395. Nagykálló, 1849. január 12.	340
<i>Az ellenség közeledtével a horvát hadifoglyok biztosabb helyre szállítása</i>	341
396. Nagykálló, 1849. január 12.	341
<i>A Szabolcs vármegyében lévő fegyverek Debrecenbe szállítása</i>	341
397. Nagykálló, 1849. január 12.	341
<i>Egy Szabolcs vármegyei mozgó nemzetőrsereg felállítása és felszerelése</i>	341
398/a. Nagykálló, 1849. január 15.	341
398/b. Debrecen, 1849. január 13.	342
398/c. Nagykálló, 1849. január 15.	343
<i>Az államnak átadott fegyverek árának megtérítése</i>	344
399/a. Nagykálló, 1849. január 15.	344
399/b. Debrecen, 1849. január 12.	344
<i>Általános népfelkelés elrendelése valamennyi törvényhatóságban</i>	344
400/a. Nagykálló, 1849. január 15.	344
400/b. Debrecen, 1849. január 8.	345
<i>Gyulaj előjáróinak jelentése az újoncozás helyzetéről</i>	347
401. Gyulaj, 1849. január 15.	347
<i>Földvály Pál polgári biztos jelentése az elfogatozásról</i>	348
402. Nagykálló, 1849. január 16.	348
<i>A Rakamazon szállásoló katonai alakulatok élelmezése</i>	348
403. Nagykálló, 1849. január 16.	348
<i>A 13. (Hunyadi) huszárezred tartalékseregének újfelhértői tartózkodása és élelmezése</i>	349
404. Nagykálló, 1849. január 20.	349
<i>Jelentés a szabadságon lévő és szökött honvédekről, illetve a községek újonccallítási adósságáról</i>	350
405. Nagykálló, 1849. január 23.	350

<i>A 9. (Miklós) huszárezredhez Szabolcs megyéből kiállított újoncok foglalópénze.....</i>	350
406. Nagykálló, 1849. február 9.....	350
<i>A harcokban megfogyatkozott 48-ik honvédszászlóalj létszámának kiegészítése</i>	351
407/a. Nagykálló, 1849. február 14.....	351
407/b. Törökszentmiklós, 1849. február 9.....	351
407/c. Nagykálló, 1849. február 14.....	352
407/d. Nagykálló, 1849. február 14.....	352
<i>A 9. (Miklós) huszárezredhez kiállított újoncok foglalópénzének fedezete</i>	353
408. Nagykálló, 1849. február 20.....	353
<i>Nemzetőrök kiállítása a Nádudvari járás 3-ik szakaszából</i>	353
409. Nagykálló, 1849. február 24.....	353
<i>Az élelmezési biztos működésének segítése</i>	354
410. Nagykálló, 1849. március 5.....	354
<i>Horváth Terézia özvegy Niczki Lászlóné adománya.....</i>	354
411. Nagykálló, 1849. március 5.....	354
<i>A katonaság fuvarozásának, élelmezésének és elszállásolásának szabályozása.....</i>	354
412/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	354
412/b. Debrecen, 1849. február 2.....	355
412/c. Nagykálló, 1849. március 5.....	356
<i>A vármegyei közigazgatás javítása és az igazságszolgáltatás gyorsítása.....</i>	356
413. Nagykálló, 1849. március 5.....	356
<i>A 1849. évi adó kivetése, a tisztviselők pótdíja és forspontpénze.....</i>	357
414. Nagykálló, 1849. március 5.....	357
<i>Az 1849. évi Szabolcs vármegyei házi- és hadiadó</i>	357
415. Nagykálló, 1849. március 5.....	357
<i>Javaulat a Szabolcs vármegyei tisztviselők fizetésének felemelésére</i>	358
416. Nagykálló, 1849. március 5.....	358
<i>A vármegyei tisztviselők forspontpénze.....</i>	360
417. Nagykálló, 1849. március 5.....	360
<i>Kolarovics János vármegyei hajdúkáplár fizetésemelési kérelme</i>	362
418. Nagykálló, 1849. március 5.....	362
<i>A gróf Andrássy család és a tiszadobi nem úrbéresek pere</i>	362
419/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	362
419/b. Tiszadob, 1849. március 21.....	362
419/c. Tiszadob, 1849. március 20.....	365
419/d. Nagykálló, 1849. március 5.....	366
419/e. Tiszadob, 1849. március 16.....	367
419/f. Tiszadob, 1849. március 16.....	369
419/g. Tiszadob, 1849. március 17.....	369
419/h. Tiszadob, 1849. március 17.....	370
419/i. Tiszadob, 1849. március 17.....	370
419/j. Tiszadob, 1849. március 17.....	371
<i>Halassy Kázmérnak szállítási és élelmezési biztos kinevezése.....</i>	372
420/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	372
420/b. Szolnok, 1849. január 2.....	373

<i>A hadifelvásárlók megvesztegethetősége</i>	373
421. Nagykálló, 1849. március 5.	373
<i>A Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Bizottmány jelentése végzett munkájáról, és jegyzőkönyveinek bemutatása 1848 dec. 4-től 1849 márc. 6-ig</i>	374
422/a. Nagykálló, 1849. március 5.	374
422/b. Nagykálló, 1849. március 6.	374
<i>A Honvédelmi Bizottmány jegyzőjének fizetése</i>	374
423. Nagykálló, 1849. március 5.	374
<i>A Szabolcs vármegyei mozgó nemzetőrség kiállítási költségének fedezése</i>	375
424/a. Nagykálló, 1849. március 5.	375
424/b. Debrecen, 1849. január 18.	375
<i>Eötvös György nemzetőr lóvásárlási megbízása</i>	376
425. Nagykálló, 1849. március 5.	376
<i>Az 5. pattantyúszerezred 50 tüzérének Nagykállóba helyezése</i>	376
426. Nagykálló, 1849. március 5.	376
<i>A 48. honvédszászlóalj újoncokkal való kiegészítése</i>	376
427/a. Nagykálló, 1849. március 5.	376
427/b. Kenderes, 1849. február 20.	376
<i>A Polgárnál levő tiszai hidasnak tábori postai igénybevétele</i>	377
428. Nagykálló, 1849. március 5.	377
<i>Nagy István szováti lakos katonáskodás alóli felmentési kérelme</i>	377
429/a. Nagykálló, 1849. március 5.	377
429/b. Debrecen, 1849. február 7.	377
<i>Lőfegyverek töltéséhez szükséges papír küldése a tüzérség főparancsnokához</i>	378
430. Nagykálló, 1849. március 5.	378
<i>A Szabolcs vármegyében elhelyezett 17. (2. román, beszerce–naszódi) határőrezred két zászlóaljának élelmezése</i>	378
431. Nagykálló, 1849. március 5.	378
<i>A 10-ik honvédszászlóalj önkéntese, Gólya Péter balkányi lakos árváinak tartásdíja</i>	378
432. Nagykálló, 1849. március 5.	378
<i>Egy Szabolcs vármegyei mozgó nemzetőri csapat szervezése</i>	379
433. Nagykálló, 1849. március 5.	379
<i>A Szabolcs vármegyei mozgó nemzetőri csapat felszerelése és tisztjeinek kinevezése</i>	379
434/a. Nagykálló, 1849. március 5.	379
434/b. Hely nélkül [Nagykálló], 1849. március 5.	379
434/c. Debrecen, 1849. január 20.	380
<i>A Szabolcs vármegyei mozgó nemzetőrség felállításának pénzügyi fedezete</i>	381
435. Nagykálló, 1849. március 5.	381
<i>A honvédelmi segély kivetésénél a földek minőségének figyelembevétele</i>	381
436. Nagykálló, 1849. március 5.	381
<i>Kiss Sándor nádudvari lakos kérelme egyetlen fiának katonáskodás alóli felmentéséért</i>	382
437/a. Nagykálló, 1849. március 5.	382
437/b. Debrecen, 1849. február 23.	382

<i>Szentgyörgyvábrányi lakosok kérelme a nemzetőrség alóli mentességért</i>	383
438. Nagykálló, 1849. március 5.....	383
<i>A balmazújvárosiak népfelkelés alóli mentesítése</i>	383
439. Nagykálló, 1849. március 5.....	383
<i>A Szabolcs vármegyei lakosság nyergeinek összeszedése</i>	383
440/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	383
440/b. Debrecen, 1849. február 10.....	383
<i>A katonai szolgálatra alkalmatlan horvát hadifoglyok polgári alkalmazása</i>	384
441/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	384
441/b. Debrecen, 1849. február 16.....	384
<i>A nép jogait és kötelességeit tartalmazó rendeletek szétosztása</i>	385
442. Nagykálló, 1849. március 5.....	385
<i>A portyázó lovascsapatnál szolgáló Balog József rendszerinti esküdt helyettesítése</i>	385
443. Nagykálló, 1849. március 5.....	385
<i>Somogyi Imre tiszteletbeli esküdtté való kinevezése</i>	385
444. Nagykálló, 1849. március 5.....	385
<i>A vármegye hajdúinak és lovasküldönceinek fizetésemelési kérelme</i>	385
445. Nagykálló, 1849. március 5.....	385
<i>A székgazdák kérelme a hús árának felemeléséért</i>	386
446/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	386
446/b. Nagykálló, 1849. március 4.....	386
<i>Buj lakosainak panasza a helyi nemzetőrség törvénytelenégei ellen</i>	387
447. Nagykálló, 1849. március 5.....	387
<i>Egy kisvárdai postaállomás felállításának kérése</i>	387
448. Nagykálló, 1849. március 5.....	387
<i>Ványi Sándor földesi elnyomorodott honvéd gyógyítása és segélyezése</i>	387
449/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	387
449/b. Földes, 1849. február 10.....	387
449/c. Debrecen, 1849. február 12.....	388
449/d. Debrecen, 1849. február 24.....	388
449/e. Földes, 1849. február 11.....	389
<i>A berceli lakosok Kossuth Lajoshoz intézett panasza, úrbéres földjeik elvétele miatt</i>	389
450/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	389
450/b. Bercel, 1849. február 22.....	390
<i>Pecsár András ibrányi jegyző kéri lázításért kapott fogházbüntetése enyhítését</i>	391
451/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	391
451/b. Debrecen, 1849. február 20.....	391
<i>Nagy József őrmester kérelme szolgálatai megjutalmazásáért</i>	392
452/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	392
452/b. Nagykálló, 1849. március 7.....	392
<i>Nemzetőrség kirendelése Drevenyák Ferenc ellen, mivel az gátolja a haza segedelmezésére kivetett összegek beszedését</i>	392
453. Nagykálló, 1849. március 5.....	392

<i>Az újoncozás helyzete a Dadai járás 2. szakaszában.....</i>	393
454/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	393
454/b. Kemece, 1848. december 18.....	393
454/c. Nagykálló, 1848. december 9.....	393
<i>Rásó Lajos jelentése a birtokosok észrevételeiről a vasútvonal építése kapcsán.....</i>	394
455. Nagykálló, 1849. március 5.....	394
<i>A Nyírbátori járás 1. szakaszából, a lovasság részére begyűjtött nyergek</i>	394
456. Nagykálló, 1849. március 5.....	394
<i>Vaja mezőváros lakosainak úrbéri sérelme</i>	394
457/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	394
457/b. Vaja, 1848. május 3.....	395
<i>Újfehértó mezőváros közönsége rendezett tanács alakítását kéri</i>	395
458. Nagykálló, 1849. március 5.....	395
<i>Nagykálló előjáróságának aggodása újoncilletősége teljesíthetősége miatt</i>	395
459/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	395
459/b. Nagykálló, 1848. szeptember 4.....	396
<i>Vatay József és Farkas László katonai előléptetésének ajánlása.....</i>	396
460/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	396
460/b. Nagykálló, 1848. szeptember 29.....	397
<i>Nyíregyháza előjárósága kéri a Közlöny című hivatalos lap vármegyei költségen való megrendelését</i>	397
461. Nagykálló, 1849. március 5.....	397
<i>Komoró község saját költségére megrendelte a Közlöny című hivatalos lapot.....</i>	398
462/a. Nagykálló, 1849. március 5.....	398
462/b. Komoró, 1848. december 15.....	398
<i>Medve János gyulaji lakos erőszakkal történt újoncozása.....</i>	398
463. Gyulaj, 1849. március 9.....	398
<i>Szunyoghy Rudolf újfehértói birtokos, a Jókai Mór szerkesztette „Esti Lapok”-ért kezeséget vállal.....</i>	399
464. Nagykálló, 1849. március 15.....	399
<i>Pózner Antal gyulaházi birtoka hasznának összeírása, a lánya házasságához szükséges, kötelezvény kiállítása miatt.....</i>	400
465/a. Nagykálló, 1849. március 15.....	400
465/b. Gyulaháza, 1849. március 6.....	400
<i>Fráter Józsefnek a Védserceghez századosul ajánlása.....</i>	402
466/a. Nagykálló, 1849. március 19.....	402
466/b. Nagykálló, 1849. március 19.....	402
466/c. Nagykálló, 1849. március 19.....	402
<i>A megye újonchátralékának a 43. honvédzászlóaljba, illetve a 13. (Hunyadi) huszárezredbe való beosztása</i>	403
467. Nyíregyháza, 1849. március 21.....	403
<i>Sándor Mihály álhírterjesztő és a kormányzóelnök személyére sértő kifejezést használó bőcsi lakos püspökladányi letartóztatása</i>	403
468/a. Püspökladány, 1849. március 25.....	403
468/b. Nádudvar, 1849. március 28.....	404

468/c. Nádudvar, 1849. március 25.....	404
468/d. Nádudvar, 1849. március 27.	404
468/e. Nádudvar, 1849. március 27.....	405
468/f. Berzék, 1849. március 20.....	406
468/g. Nagykálló, 1849. június 11.....	406
<i>Özv. Juhász Istvánné panasza családfenntartó fiának besorozása miatt</i>	407
469/a. Tiszalök, 1849. március 28.....	407
469/b. Tiszalök, 1849. március 28	407
<i>A Szabolcs Vármegyei Száguldó Csapatnak a felállítandó vármegyei lovasságba való beolvasztása</i>	408
470/a. Nyíregyháza, 1849. március 29.	408
470/b. Debrecen, 1849. február 13.....	408
470/c. Debrecen, 1849. február 16.....	409
<i>Nagy Mihályné kérelme rab férjének a honvédek közé való besorozásáért</i>	409
471/a. Nagykálló, 1849. április 2.	409
471/b. Debrecen, 1849. március 5.....	409
<i>Büte Ferenc acsádi lakos kérelme az önkéntes nemzetőrségtől való elbocsátásért</i>	410
472/a. Nagykálló, 1849. április 2.	410
472/b. Debrecen, 1849. március 3.....	410
<i>Sulyán Ádám, Dániel, János és Pál névváltoztatása</i>	410
473/a. Nagykálló, 1849. április 2.	410
473/b. Debrecen, 1849. február 28.....	411
<i>A Felső-Magyarország védelmére felállítandó hadsereg költségei fele részének az ottani törvényhatóságok, köztük Szabolcs általi átvállalása</i>	411
474/a. Nagykálló, 1849. április 2.	411
474/b. Miskolc, 1849. március 26.....	412
<i>Néhány nyírbátori lakos kérelme az úrbéri viszonyok megszüntetéséért, a só-, bor- és pálinkamérés engedélyezéséért</i>	412
475/a. Nagykálló, 1849. április 2.	412
475/b. Debrecen, 1849. március 14.....	413
<i>Tóth Sándor szováti lakos családfenntartó fiának katonaság alóli felmentése</i>	413
476/a. Nagykálló, 1849. április 2.	413
476/b. Debrecen, 1849. március 13.....	413
476/c. Debrecen, 1849. március 11.....	414
<i>A megsebesült és munkaképtelenné vált Dorogi Ferenc Szabolcs vármegyei nemzetőr megjutalmazása</i>	415
477/a. Nagykálló, 1849. április 2.	415
477/b. Debrecen, 1849. március 28.....	415
<i>Bara István honvéd árvájának eltartása</i>	415
478. Nagykálló, 1849. április 2.	415
<i>A Szabolcs Vármegyei Honvédelmi Bizottmány jelentése végzett munkájáról, és jegyzőkönyveinek bemutatása 1849. márc. 6-tól április 3-ig</i>	416
479/a. Nagykálló, 1849. április 2.	416
479/b. Nagykálló, 1949. április 3.....	416

<i>Varga Zsuzsanna és özvegy Varga Mihályné eperjeskei majorsági lakosok pere,</i> <i>Tatár István uradalmi tiszti kegyetlenkedései és robotra hajtatása miatt,</i>	416
480/a. Nagykálló, 1849. április 2.	416
480/b. Gyulaháza, 1849. március 18.	417
480/c. Eperjeske, 1848. augusztus 4.	417
480/d. Kisvárdá, 1848. december 26.	418
480/e. Eperjeske, 1848. november 3.	418
480/f. Eperjeske, 1848. november 19.	420
480/g. Eperjeske, 1848. december 20.	421
480/h. Eperjeske, 1848. december 20.	421
480/i. Eperjeske, 1848. december 21.	423
480/j. Eperjeske, 1848. december 20.	423
480/k. Debrecen, 1849. április 23.	424
<i>Egy Berkesz és Ungvár között felállítandó postavonal terve</i>	424
481. Nagykálló, 1849. április 2.	424
<i>A Szabolcs vármegyei tisztviselők fizetésemelésének és a fogatpénzüik bevezetésének terve</i>	425
482. Nagykálló, 1849. április 2.	425
<i>Kerekes András honvéd szolgálat alóli felmentése</i>	426
483/a. Nagykálló, 1849. április 2.	426
483/b. Debrecen, 1849. március 23.	426
<i>A rakamazi táborból megszökött nemzetőrök</i>	426
484/a. Tass, 1849. április 13.	426
484/b. Litke, 1849. április 13.	427
484/c. Litke, 1849. április 13.	427
484/d. Gyulaháza, 1849. április 15.	428
484/e. Tuzsér, 1849. április 15.	428
<i>Gurzó Sándor szökött katona rejtegetése</i>	428
485/a. Keltezés nélkül [Újfehértó, 1849. április 16.].....	428
485/b. Hely nélkül [Újfehértó], 1849. április 16.	429
<i>A Függetlenségi Nyilatkozat kihirdetése és fogadtatása, illetve az újonckiállítás helyzete</i>	429
486/a. Nagykálló, 1849. május 2.	429
486/b. Debrecen, 1849. április 20.	430
486/c. Nagykálló, 1849. május 2.	431
486/d. Keltezés nélkül [1849. május 11 után]	431
<i>A szabolcsi vármegyeházát díszítő Habsburg-házi uralkodók festményeinek</i> <i>eltávolítása, és Kossuth Lajos képének kifüggesztése</i>	432
487. Nagykálló, 1849. május 2.	432
<i>Kiss József harcban megsérült nádudvari lakos katonáskodás alóli felmentésének kérése</i>	433
488/a. Nagykálló, 1849. május 2.	433
488/b. Keltezés nélkül [Nádudvar, 1849. április 10. előtt].....	433
<i>Rakamaz előjáróinak fizetésemelése</i>	433
489. Nagykálló, 1849. május 2.	433
<i>A újfehértói mézárszéki hús árának emelése</i>	434
490. Nagykálló, 1849. május 2.	434

<i>Finta Mártonnak vésztörvényszéki elnökké választása, idősebb Jármy Tamásnak pedig újoncozási segédbiztossá való kinevezése</i>	434
491. Nagykálló, 1849. május 2.	434
<i>Hadház előljárói tájékoztatást kérnek a honvédelmi segedelem kivetésének módjáról</i>	435
492. Nagykálló, 1849. május 2.	435
<i>A pazonyi lakosok robot, dézsma és nemzetőri szolgálat alóli mentesítési kérelme</i>	435
493/a. Nagykálló, 1849. május 2.	435
493/b. Kemece, 1849. május 26.	435
493/c. Pazony, 1849. április 18.	436
493/d. Pazony, 1849. május 24.	437
<i>A Berkesz, Nyíregyháza és Vásárosnamény közötti postajárat felállítása</i>	438
494/a. Nagykálló, 1849. május 2.	438
494/b. Debrecen, 1849. április 15.	438
494/c. Nagykálló, 1849. május 2.	439
<i>Határozat a kormány által kért tisztii jelentések előzetes központi bizottmányi jóváhagyás nélküli felküldéséről</i>	439
495. Nagykálló, 1849. május 2.	439
<i>Répásy János kérelme házipénztári állása alóli felmentésért</i>	439
496. Nagykálló, 1849. május 2.	439
<i>Mikecz Károly esküdt kérelme hivatala alóli felmentéséért</i>	440
497. Nagykálló, 1849. május 2.	440
<i>Az előfogatokat ki nem szolgáltató balkányi lakosok felelősségre vonása, illetve a kötelező forspontozás szabályainak rögzítése</i>	440
498. Nagykálló, 1849. május 2.	440
<i>Az egyházközségek által a hazának felajánlott harangok Nagyváradra szállítása</i>	441
499/a. Nagykálló, 1849. május 2.	441
499/b. Debrecen, 1849. április 19.	441
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrtisztek sárvásári adóssága</i>	441
500/a. Nagykálló, 1849. május 2.	441
500/b. Kolozsvár, 1849. április 17.	442
500/c. Keltezés nélkül [Sárvásár, 1849. április 14. előtt]	442
<i>A rokkant katonák nyugdíjának kifizetési helye</i>	443
501/a. Nagykálló, 1849. május 2.	443
501/b. Debrecen, 1849. április 19.	443
501/c. Nagykálló, 1849. május 2.	443
<i>Szabolcs vármegyei rokkant katonák nyugdíjazása</i>	444
502/a. Nagykálló, 1849. május 2.	444
502/b. Debrecen, 1849. április 24.	444
<i>A nemzetgyűlés által felajánlott 50.000 újoncból Szabolcs vármegyére eső rész besorozási szabályainak meghatározása</i>	445
503. Nagykálló, 1849. május 2.	445
<i>A nemzetgyűlés által felajánlott 50.000 újoncból Szabolcsra eső résznek településenkénti elosztása</i>	446
504/a. Nagykálló, 1849. május 2.	446
504/b. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1849. május 2.]	446

<i>Jelentés a Nyíregyházi Újonctelepen átvett újoncokról</i>	447
505. Nyíregyháza, 1849. május 19.	447
<i>Az állásából elbocsátott rakamazi jegyző feljelentése a bíróválasztás, és az új elöljáróság működésének negatívumairól</i>	447
506/a. Rakamaz, 1849. május 19.	447
506/b. Rakamaz, 1848. december 15.	449
<i>Jelentés a Nyíregyházi Újonctelepen átvett besorozottakról</i>	450
507. Nyíregyháza, 1849. május 26.	450
<i>A szabolcsi lovascsapattól megszökött Szilágyi Bálint felelősségre vonása</i>	451
508/a. Nádudvar, 1849. május 27.	451
508/b. Nagykálló, 1849. június 11.	451
508/c. Nagykálló, 1849. június 11.	451
<i>Egy tiszalöki alacsony termetű személy besorozása</i>	452
509. Nagykálló, 1849. május 29.	452
<i>Számvevőszéki jelentés a különböző Szabolcs vármegyei pénztárak helyzetéről</i>	452
510/a. Nagykálló, 1849. június 4.	452
510/b. Nagykálló, 1849. június 4.	457
510/c. Nagykálló, 1849. június 4.	458
510/d. Nagykálló, 1849. június 4.	458
<i>A honvédelmi segedelempénzek elszámolásának sürgetése</i>	459
511. Nagykálló, 1849. június 4.	459
<i>Az adó beszédésének helyzete, új vármegyei állások létrehozása, a tisztségviselői fizetések emelése</i>	460
512/a. Nagykálló, 1849. június 4.	460
512/b. Szeged, 1849. július 17.	461
<i>Az ideiglenes lovaspandúri és csendbiztosi állások megszüntetése, illetve a vármegye legényeinek ruházata</i>	462
513. Nagykálló, 1849. június 4.	462
<i>Szunyoghy Lajos és Blahunka József földmérők fizetésemelési kérelme</i>	462
514. Nagykálló, 1849. június 4.	462
<i>A nyíregyházi Kralovánszky András nemzetőr őrnaggyá való előléptetése</i>	463
515. Nagykálló, 1849. június 4.	463
<i>Az adótörvény végrehajtása, a tisztségviselők fizetése, vármegyei hivatali állások létrehozása és megszüntetése</i>	463
516/a. Nagykálló, 1849. június 4.	463
516/b. Nagykálló, 1849. június 5.	463
516/c. Budapest, 1849. június 22.	465
<i>Szabolcs vármegye egy évre tervezett háziadója</i>	466
517. Nagykálló, 1849. június 4.	466
<i>A katonaság részére kiszolgáltatót előfogatok és termények árának megtérítése</i>	466
518/a. Nagykálló, 1849. június 4.	466
518/b. Nagykálló, 1849. június 4.	467
<i>Kossuth Lajos képeinek Nyírbátor általi elkészíttetése, illetve Kállay István helyi lakos lázítása a Függetlenségi Nyilatkozat kihirdetésekor</i>	467
519. Nagykálló, 1849. június 4.	467

<i>Egy nyíregyházi puskaműves fegyvereket javít a hadsereg részére</i>	468
520. Nagykálló, 1849. június 4.	468
<i>Ulmer József 13. honvédszászlóaljbeli tizedes három árvájának nyugdíjjal való támogatása</i>	468
521/a. Nagykálló, 1849. június 4.	468
521/b. Debrecen, 1849. május 4.	468
<i>Az 50.000 újoncból Szabolcs vármegyére eső 867 fő kiállításának szabályozása</i>	469
522/a. Nagykálló, 1849. június 4.	469
522/b. Debrecen, 1849. május 4.	469
<i>Domokos Zsuzsanna Vig Sámuelné Harsányi Lajos esküdt általi megveretése</i>	470
523/a. Nagykálló, 1849. június 4.	470
523/b. Debrecen, 1849. május 17.	470
<i>A Szabolcs vármegyei lovascsapat tagjainak a huszárok közé sorozása</i>	471
524/a. Nagykálló, 1849. június 4.	471
524/b. Debrecen, 1849. május 15.	471
<i>Szentmarjay Gyula tizedes és több közbíró rokkantság miatti nyugdíjazása</i>	471
525/a. Nagykálló, 1849. június 4.	471
525/b. Debrecen, 1849. május 12.	472
<i>Szabolcs vármegye az 1848-ik évben ráeső újonckiállítási létszámot 15 fővel túlteljesítette</i>	472
526. Nagykálló, 1849. június 4.	472
<i>A püspökladányi céh panasza a kontárok és boltosok elleni</i>	473
527/a. Nagykálló, 1849. június 4.	473
527/b. Debrecen, 1849. május 13.	473
<i>Kováts Ferenc egyeki tanító járandóságának kifizetése</i>	474
528/a. Nagykálló, 1849. június 4.	474
528/b. Debrecen, 1849. május 17.	474
<i>Horvát hadifoglyok polgári munkára való alkalmazása</i>	474
529. Nagykálló, 1849. június 4.	474
<i>A Berkesz és Ungvár között felállítandó postaút mérnöki felmérése</i>	475
530/a. Nagykálló, 1849. június 4.	475
530/b. Debrecen, 1849. május 23.	475
<i>Vágó József hadnaggyá való kinevezése</i>	475
531. Nagykálló, 1849. június 4.	475
<i>Beksi Ferenc tiszaeztlári iskolatanító járandósága</i>	476
532/a. Nagykálló, 1849. június 4.	476
532/b. Debrecen, 1849. május 15.	476
<i>Némethy József panasza Kubinyi Ignác szolgabíró elleni</i>	476
533. Nagykálló, 1849. június 4.	476
<i>A sápi lakosok az állami fuvarozásért járó pénz kifizetését kéri</i>	477
534. Nagykálló, 1849. június 4.	477
<i>A marhahús árának felemelése, és a Nyíregyházi Újonctelep hússal való ellátása</i>	477
535/a. Nagykálló, 1849. június 4.	477
535/b. Újfehértó, 1849. június 7.	477

535/c. Nyíregyháza, 1849. június 8.	478
535/d. Nyíregyháza, 1849. június 8.	478
<i>Baranyai Károly sorozás elleni lázítása</i>	479
536. Nagykálló, 1849. június 4.	479
<i>Debrecen Szabolcs vármegyei pusztái után fizetendő honvédelmi segedelme</i>	479
537/a. Nagykálló, 1849. június 4.	479
537/b. Debrecen, 1849. május 23.	479
537/c. Nádudvar, 1849. március 18.	481
537/d. Nádudvar, 1849. március 28.	482
<i>A Szabolcs vármegyei nemzetőrség szervezésének szabályozása</i>	482
538. Nagykálló, 1849. június 4.	482
<i>A Karászon átvonuló katonák ellátása</i>	483
539. Nagykálló, 1849. június 4.	483
<i>Sándor András demecseri tanító és jegyző segélyezés iránti kérelme</i>	484
540. Nagykálló, 1849. június 4.	484
<i>Kastal Imre ideiglenes járási főszolgabírónak az Alföldi Hírlap való megtámadása</i>	484
541/a. Nagykálló, 1849. június 4.	484
541/b. Kisvárdá, 1849. június 3.	484
541/c. Debrecen, 1848. december 13.	485
541/d. Debrecen, 1849. március 21.	486
<i>Egy pálcai születésű, de Lónyán élő besorozott újonc községi illetőségi beszámítása</i>	487
542/a. Nagykálló, 1849. június 4.	487
542/b. Beregszász, 1849. július 9.	487
<i>A nősülés tényének figyelmen kívül hagyása a katonai szolgálat alóli felmentésnél</i>	488
543. Nagykálló, 1849. június 4.	488
<i>Némethy János haszonbérlet és Szóvát lakosainak tagosítási eredetű vitája</i>	489
544/a. Nagykálló, 1849. június 4.	489
544/b. Keltezés nélkül [Debrecen, 1849. március 30. előtt]	489
544/c. Debrecen, 1849. április 9.	490
<i>Weinberger Ignác újfahértói lakos kérelme gazdája, Steinberger Ignác helyett való besorozása iránt</i>	491
545. Nagykálló, 1849. június 4.	491
<i>Jelentés egy újoncozás körüli szabálytalanság ügyében</i>	492
546. Nagykálló, 1849. június 6.	492
<i>A honvédszázlójakhoz besorozható személyek magassági feltételének enyhítése</i>	492
547. Budapest, 1849. június 9.	492
<i>A vármegye fogházában gyilkosságban való részvételért ülő három rab, büntetése elengedése fejében vállalja a katonáskodást</i>	493
548/a. Nagykálló, 1849. június 12.	493
548/b. Nagykálló, 1849. május 10.	493
548/c. Keltezés nélkül [Nagykálló, 1849. május 10.]	494
<i>Karász előjáróinak jelentése az újoncozás állásáról</i>	494
549. Karász, 1849. június 11.	494

<i>Oláh Antal újfehértói lakos kérelme újoncozás alóli mentesítéséért</i>	495
550. Újfehértó, 1849. június 12.....	495
<i>Szunyoghy Ferenc szolgabíró védekezése egy besorozandó személy bujtatásának vádjá ellen</i>	496
551. Nagykálló, 1849. június 17.....	496
<i>A közeledő cári csapatok hírére, a Tisza vonalának nemzetőrökkel való megerősítése és népfelkelés rendezése</i>	497
552/a. Tokaj, 1849. június 22.....	497
552/b. Eperjes, 1849. június 19.....	497
552/c. Nagykálló, 1849. június 25.....	498
<i>Az újoncozás Szabolcs vármegyei helyzete, a második kivetésből még tartozó települések jegyzékével</i>	498
553/a. Nagykálló, 1849. június 21.....	498
553/b. Nagykálló, 1849. június 21.....	499
<i>A nádudvari lakosok panasza fiaik újoncozása, és a visszaélések ellen</i>	499
554/a. Budapest, 1849. június 25.....	499
554/b. Keltezés nélkül [Nádudvar, 1849. február 22. előtt].....	499
<i>A Poeltenberg tábornok hadtestének Csegén kiszolgált élelmiszer kifizetése</i>	501
555. Budapest, 1849. június 26.....	501
<i>Görgei Artúr tábornok napiparancsa, melyben többek között Rakovszky Sámuel és az általa vezetett 48. honvédszázalókat kitüntette a Komárom melletti monostori sáncokon tanúsított vitézségükért</i>	501
556. Komárom, 1849. július 4.....	501
<i>Korponay János ezredes fegyverbe szólítja a népet a muszkák ellen</i>	503
557. Kun tábor, 1849. július 7.....	503
<i>Kossuth Lajos kormányzóelnök elégedetlensége Szabolcs vármegye, a Hajdúkerület és Debrecen város tisztségviselőivel, Sillye Gábor teljhatalmú kormánybiztosi kinevezése, a népfelkelés elrendelése Nyíregyháza és a Tisza vonalának védelmére</i>	504
558/a. Szoboszló, 1849. július 8.....	504
558/b. Cegléd, 1849. július 6.....	505
<i>Kótaj lakosainak kérelme a tagosítás során történt megkárosításuk orvoslásáért</i>	506
559/a. Szeged, 1849. július 13.....	506
559/b. Kótaj, 1849. június 12.....	506
<i>A birtokosokra kivetett honvédelmi segedelem kapcsán keletkezett sérelmek rendezésére, az Igazságügyi Minisztérium a birtokon kívüli eljárást ajánlja</i>	507
560. Szeged, 1849. július 18.....	507
<i>Polgár mezőváros és az Egri Káptalan úrbéres pere</i>	508
561/a. Szeged, 1849. július 21.....	508
561/b. Polgár, 1849. június 24.....	508
<i>Az eperjeskei lakosok úrbéres sérelmeik orvoslását kérik</i>	510
562/a. Szeged, 1849. július 21.....	510
562/b. Eperjeske, 1849. május 14.....	510
562/c. Eperjeske, 1849. június 2.....	511
562/d. Eperjeske, 1849. június 3.....	512

<i>A püspökladányi lakosoktól beszedett fegyverek árának kifizetése</i>	513
563/a. Szeged, 1849. július 21.....	513
563/b. Püspökladány, 1849. június 24.....	513
<i>Nyíregyháza város az élelmezési kormánybiztos segítésére új lovaspandúrokat alkalmaz</i>	514
564. Nyíregyháza, 1849. július 26.....	514
<i>Egy Szabolcs vármegyei mozgó népfelkelő alakulat felállítása</i>	514
565/a. Nagykálló, 1849. július 27.....	514
565/b. Tiszafüred, 1849. július 17.....	515
Rövidítések jegyzéke	519
Névmutató	523
Tartalomjegyzék	553

